ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי | שער תשיעי

אור התורה

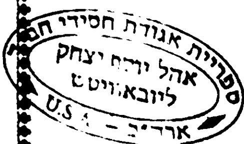
מספר
שמות

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה׳. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור״ה ויוהכ״פ.

מאת
כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה׳

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג״מ זי״ע
— אדמו״ר ה„צמח צדק״ —
מליובאוויטש

חלק ששי — כי תשא, ויקהל, פקודי

נעתק מכת״י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת
„אוצר החסידים״
770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) נ. י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושמונה לבריאה

מפתח כללי:

OR HATORAH

SHEMOS

Vol. VI

Published and Copyrighted 1968, *by*
KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway Brooklyn, N. Y. 11213
Tel.: HYacinth 3-9250-1

נדפס בדפוס „עזרא״
ע״י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הדסה

פתח דבר

על פי הוראת כ״ק אדמו״ר שליט״א, ובהמשך להנדפס מכבר[1], הננו מו״ל בזה בפעם הראשונה מכתבי יד את דרושי כ״ק אדמו״ר ה„צמח צדק״ ורשימותיו על פרשת כי תשא - ויק״פ.

דרושים ורשימות אלו נעתקו מביכלאך[2] כתבי יד מעתיקים שונים.

• • •

הדרושים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה זזה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.

לע״ע לא נמצא תח״י גוף כתבי יד קודש של הצ״צ מרובם של הדרושים ורשימות הנ״ל, כי אם העתקות[3], ומכמה מהם רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ״מ שבפנים, חסרון התחלת או סיום החצע״ג וכו׳.

• • •

בסוף כרך זה הוספנו מראה מקומות לפסוקי תנ״ך, מאמרי רז״ל, זהר וכו׳ (נערכו ע״י הרב התמים ר׳ אהרן שי׳ חיטריק).

מראה מקומות להכתבי יד מהם נעתקו הדרושים והרשימות של כרך זה — יבוא בסוף כרך של מגילת אסתר.

• • •

בפרטיות יותר ע״ד כתבי הצ״צ — ראה בהקדמת כ״ק אדמו״ר שליט״א לספר אור התורה שמות (שמות - בא).

מערכת „אוצר החסידים״

כ״ף מנחם אב ה׳תשכ״ח, ברוקלין, נ. י.

---

1) והם: ע״ס בראשית, שמות - תצוה, ויקרא, במדבר, דברים, תהלים, חמש מגילות.
2) בעיקרם מהביכלאך הידועים בשם „בוך לאדי״, „בוך באברויסק״.
3) מאמרים ורשימות אחדים נעתקו מגוף כתב יד קודש הצ״צ (מבוך שמות - ויקרא, בוך שמות ח״ג) — וכפי המצויין בהמראה מקום לספר שמות.

לוח המפתחות

כי תשא

ויקהל

פקודי

אור התורה

פרשת

כי תשא

פ׳ כי תשא

כי תשא את ראש בנ״י וגו׳. הנה ארז״ל ברבות בשה״ש ע״פ שררך אגן הסהר בענין בטנך ערימת חטים מה החטים הללו כשיוצאין לזרע אין יוצאין אלא במנין כו׳ בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה כו׳. והענין י״ל כמ״ש גבי כוכבים שאו מרום עיניכם כו׳ המוציא במספר צבאם כו׳ בישעי׳ סי׳ מם כ״ו עמ״ש מזה ע״פ ואלה שמות בנ״י ע״פ המדרש שם שקולין הן ישראל כצבא השמים נאמר כאן שמות ונאמר בכוכבים שמות כו׳ ע״ש סעיף י״א. במא״א אות מם סעיף מם מספר הדעת כו׳ וכל מספר במל׳ כי׳ להעיר מענין ספירות ומענין אם הרבוי למעלה יותר או למטה יותר שיש בזה הפרש בין רבוי האורות לרבוי הכלים כמ״ש במ״א ובפרדס ערך מספר כי המל׳ נקרא מספר והטעם כי הוא חשבון ומספר כו׳ והיא המגלה אותם כו׳ וזהו ג״כ מ״ש בס״י בשלשה ספרים ברא הקב״ה עולמו כו׳ ופי׳ הפרדס בשער י״ב הוא שער הנתיבות פ״א שהם חב״ד כו׳. והנה בשורש ספר יש ד׳ שרשים דרך פרט הא׳ לשון מספר, וספרתם לכם ממחרת השבת כו׳ איה סופר כו׳ הב׳ לשון ספר, זה ספר תולדות אדם, הג׳ ענין ספור והגדה ולמען תספר באזני בנך, ואספר מעשי י״ה, ד׳ שם אבן טוב כמ״ש כמראה אבן ספיר כו׳ והנה זהו ענין עשר ספירות שנקראים כן ע״ש שיש בהם כל בחי׳ הנ״ל הא׳ מלשון אבן ספיר שהוא לשון בהירות שאינן מסתירים על האור המלובש בהם כו׳ רק הם כלים שבהם ועל ידם מתגלה האור כו׳, גם לפמ״ש בפרדס שער מהות והנהגה פ״ב נק׳ ספירות ע״ש ענין ספור והגדה כענין השמים מספרים ור״ל כמו שהדבור מגלה העלם המחשבה כן ע״י ע״ס נמשך גלוי ההעלם של א״ס ב״ה ישת חשך סתרו כו׳ ויש להעיר לענין מצוה לספר ביציאת מצרים שע״י ספור זה ממשיכים אור א״ס בע״ס, ודבור העליון נעשה מחשבה לתחתון כמ״ש בפי׳ כאשר דברת לאמר, ועמ״ש בענין שתי רוחות מספרות זע״ז, וזהו רבות עשית כו׳ עצמו מספר, שבעצמות אור א״ס דומיה תהלה נורא תהלות, ומה שע״ס מגלות זהו אין ערוך אליך כו׳, גם נק׳ ספירות לשון מספר כמש״ש בפרדס וכמ״ש בס״י עשר ספירות כו׳ במספר עשר אצבעות כו׳ ואף שנאמר ולתבונתו אין מספר, הנה אדרבה מאחר שכ׳ אין מספר מוכרח שהוא בגדר מספר אלא שמ״מ לא יספר מרוב כו׳ משא״כ עצמות אור א״ס הוא חד ולא בחושבן לפני אחד מה אתה סופר כמ״ש בביאור ע״פ מי מנה עפר יעקב, ועוי״ל שהם נקרא מספר שהם שורש הגבול כמ״ש בענין שעור קומה רל״ו אלפים רבבות פרסאות עיין מזה בבה״ז פ׳ פנחס ובאג״ה ד״ה איהו וחיוהי, ומ״ש מזה בתוספת לק״ת ד״ה להבין מ״ש באוצ״ח, וזהו המוציא במספר צבאם כמ״ש לקמן אות ב׳, גם שייך עליהם לשון ספרים כנ״ל בענין בשלשה ספרים וכמו בספר צ״ל גויל מקיף כו׳ כמ״כ בע״ס כמ״ש בביאור ע״פ שימני כחותם.

(קיצור. ענין ע"ס יש בהם ד' בחי' ספיר, ספור, מספר, ספר).

ב) וזהו המוציא במספר צבאם, דהיינו ע"י ע"ס נמשך שיהיו בבחי' מספר וגבול ותכלית, (בד"ה ויהיו חיי שרה מאה שנה) כי הנה אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן לון עשר ספיראן כו' כי הנה ע"ס הם ג"כ רק בחינת כלים אלא שהן בבחי' בהירות אבל אינן ערוך לא"ס ב"ה וזהו ענין נפלאותיך ומחשבתיך אלינו אין ערוך אליך כמ"ש בד"ה וירא ישראל את היד כו' ומה שנמשכו ע"ס זהו מפני שכך עלה ברצונו אבל בעצמותו ית' לפני אחד מה אתה סופר כו' והכתר הוא הממוצע המחבר א"ס ב"ה לע"ס ויש בו שני בחי' היינו בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים ומצד פנימיותו שהוא הבחי' תחתונה שבמאציל אומר חד ולא בחושבן כו' פשוט בתכלית ולכן זה שיומשך רבוי הנבראים זהו לפי שנמשכו ע"י ע"ס וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כו' (בד"ה ביום השמע"צ תקע"ב) דהיינו כי מחכמה נמשך ע"י המדות חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא שהן בחי' מחולקות ושונות ות"ת מכריע בינתיים ולכן נקראות ספירות לשון מספר שהרי הן בחי' שונות שיפול עליהן המספר חסד בחינה אחת גבורה בחי' שנית כו' ומהתכללות הו"ק נעשה י"ב גבולי אלכסון כו' ולכן מזה נמשך רבוי והתחלקות הנבראים כמו מן החסד נמשך אור מים כו' ומבחי' גבורה נמשך יהי רקיע כו' וכן שרש ז' כוכבי לכת שרשן משבעה מדות כו' וכן שרש י"ב מזלות נמשכו מי"ב גבולי אלכסון כמ"ש בפרדס ש"ך פ"ד בענין י"ב גבולי אלכסון שכנגדן י"ב מזלות בעולם וי"ב חדשים בשנה וכן י"ב כחות בנפש והם עולם שנה נפש וסימנך עשן כמ"ש בס"י עכ"ל. וזהו כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך כמו המחלק דבר או כותב אותיות שונים זה מזה שהוא ע"י האצבעות והן ע"ס שהן במספר עשר אצבעות כו', (המוציא במספר שסיבת התחלקות וריבוי הנבראים מא"ס ב"ה הפשוט זהו לפי שנמשכו ע"י ע"ס שהן בחינות שונות חו"ג והתכללות י"ב גבולי אלכסון מזה נמשך י"ב מזלות) ועמ"ש מזה בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים וארא כו' ובמ"א בביאור ע"פ ואלה שמות בנ"י, והנה בזח"א בהקדמה דף ב' סע"א במספר ס"ר אינון דקיימין כחדא ואפיקו חיילין לזינייהו דלית לון חושבנא כו', ופי' בסה"מ סי' ס"ח דששים רבוא הם ו"ק דז"א והחיילים הם כל שאר הנמצאות שלמטה ממנו כו' והוא ע"ד מ"ש במ"א ע"פ גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר, אלף אלפים מספר גדוד א' ולגדודיו אין מספר, שכל גדוד יניקתו ממדה א' פרטית מו"ק דז"א מה שמתכללים זע"ז כמו חסד שבחסד שבגבורה כו' ומגדוד ומדה זו כשנמשכה ע"י הדבור שהיא מל' נעשה בבי"ע אלף אלפים מלאכים כו' ופי' ולגדודיו אין מספר היינו ע"ד ולתבונתו אין מספר שבאצי' יוכל להיות התכללות המדות לאין קץ כו' כי באצילות איהו וגרמוהי חד כו', א"נ אין מספר ע"ד ילכו מחיל אל חיל שיש עליות לאין קץ בבחי' המדות כו' וע' בשל"ה דשמ"ז ע"ב

וזהו מונה מספר לכוכבים ופי' בזח"ב משפטים שבחי' מספר שהוא ז"א הוא המונה את הכוכבים כו' אשר ז"א נק' מספר מטעם הנ"ל שהם המדות שהם בבחי' התחלקות חו"ג כו' ומתכללים זע"ז ועי"ז ונעשה מספר ס"ר, ואזי נמשך מזה ההשפעה למטה בכוכבים שהם צבא השמים, ומה שנזכר לכוכבים דוקא י"ל עפמ"ש ברבות במדבר פ"ב דף רי"ב ע"ב משלן לכוכבים כו' וחפרה הלבנה ובושה החמה כו' והכוכבים אינן בושים כו' והיינו לפי שהכוכבים נראים קטנים ביותר והוא ענין קטנתי מכל החסדים כו' כי כל הקרוב יותר קמיה הוא יותר כלא חשיב ולכן הכוכבים שהם ברקיע תמינאה שהוא בינה עלמא דאתכסיא הנה שם למעלה היש ולמטה אין ע"כ הם קטנים כו' משא"כ חמה ולבנה זו"נ המתלבשים ביצירה ועשי' נראים גדולים וה"ע רבוי הכלי ומזה נמשך להיות נראה למטה היש ולמעלה אין כו' ויש יניקה לעשו בנה הגדול וע' זח"ב פקודי רל"ג ב' בענין כל המוסיף גורע כו' וע' בת"א פ' נח בענין אחות לנו קטנה כו' ולכן לע"ל אשר ונגלה כבוד ה' אזי החמה ולבנה בושים מה שמהם נשתלשל היש ודבר נפרד משא"כ הכוכבים כו' ולכן נזכר בכוכבים מונה מספר לכוכבים שהמספר הוא החשיבות כדלקמן בענין את שדרכו למנות כו' שהוא דבר החשוב מאד, שעי"ז איש מהם לא נעדר כו' וכמ"כ זרע יעקב נמשל לכוכבים וזהו ומצדיקי הרבים ככוכבים כו' ועיין ברבות סדר בא ס"פ ט"ו אבל לע"ל מוסר להם את הכל שנאמר והמשכילים יזהירו כו' דקל"ג ג', ומ"ש במא"א מספר הוא הדעת כי הדעת הוא כולל ה"ח וה"ג וא"כ הוא שרש לחו"ג שמהם נמשך המספר וההתחלקות לכמה מדרגות ועיקר המספר במל' שהוא הדבור כו'.

(קיצור. ענין במספר ו"ק והדעת ומתחלקים לס"ר ומכל א' מס"ר הנ"ל נמשך ע"י הדבור גדוד א' אלף אלפים מספר גדוד א', וזהו מונה מספר שהוא ז"א הוא מונה לכוכבים, ומ"ש ולגדודיו אין מספר ולתבונתו אין מספר).

ג) **וסיום** הפסוק מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר, פי' הראב"ע והרד"ק ר"ל איש מהכוכבים לא נעדר שכולם קיימים ועומדים ברום עולם משי"ב ולא כמו הנבראים בארץ שהם מתים כו' ומה שהם נצחיים אין זה מפאת עצמם כ"א מפאת סבתם הוא הבורא ית' הבבע"ת שמכחו בראם נצחיים וזהו מרוב אונים ואמיץ כח השי"ת איש לא נעדר כו' ותכלית כוונת הפסוקים האלה להודיע כח ויכולת אלקי לקיים כל הבטחותיו ואע"פ שיפלא מהעם כו' כן פי' בכלי פז במקראות גדולות, והיינו מ"ש לע"ל והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים כו' ר"ל כמו שהם איש לא נעדר כמ"כ המשכילים יזהירו כו' לנצח. ובת"ז תקון מ"ט פי' מרוב אונים דא כתר עילאה ואמיץ כח דא חכמה מאי כח דיליה אימא עילאה כו' כי כולם בחכמה עשית בבינה, והנה כתר בחי' סוכ"ע כותרת ומקיף וחו"ב שרש א"פ ממכ"ע כו', ולפ"ז ענין מרוב

אונים ע"ד כל אשר חפץ ה' עשה, ולפ"ז פי' המוציא במספר צבאם כו' מקושר עם מ"ש אח"כ איש לא נעדר, שלכן נקרא במספר שהדבר שהוא נספר ונמנה תמיד זהו מורה על חשיבותו וכמ"ש ברבות ע"פ שררך אגן כו' הנ"ל שהחטים אין יוצאין אלא במנין משא"כ התבן והקש אין משגיח עליהן כו' ע"ש. וזהו ענין המוציא במספר צבאם שהוא לגודל חשיבותם עד שאיש מהם לא נעדר וע"כ מונה מספר לכוכבים כו', וזהו ע"ד מארז"ל רפ"ק דביצה דף ד' ע"ב את שדרכו למנות הוא דבר חשוב ואינו בטל כו', ואף שבאמת השגחתו ית' על כל פרטי האישים ממש עכ"ז ודאי יש כמה חילוקי מדרגות בענין ההשגחה וכמ"ש ברבות במשפטים פל"ב ע"פ הנה אנכי שולח מלאך אילו זכיתם אני בעצמי נעשיתי לכם שליח כדרך שעשיתי לכם במדבר שנאמר וה' הולך לפניהם יומם ועכשיו שלא זכתים הריני מוסר אתכם לשליח שנאמר הנה אנכי שולח מלאך וגו'. ועו"ש ס"פ הנ"ל ד"א הנה אנכי שולח מלאך הה"ד חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם עשה אדם מצוה אחת הקב"ה נותן לו מלאך אחד לשמרו שנאמר חונה מלאך ה' עושה שתי מצות הקב"ה נותן לו שני מלאכים לשמרו שנאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך כו' חצי מחנהו כו' ע"ש. הרי יש מדרגות רבות באופן השמירה וההשגחה, וגם כמ"ש בפ' שמות וישמע אלקים את נאקתם כו' וידע אלקים ופרש"י נתן עליהם לב ולא העלים עיניו והבחיי פי' וירא אלקים הוא כענין יאר ה' פניו אליך וידע אלקים הוא מענין עץ הדעת כי נמשך שפע מן הרחמים אל הדעת לרחם על ישראל כו'. הרי מכ"ז מובן שלפעמים שייך כביכול לומר שמעלים עיניו ר"ל משום שמושלים עליהם מצרים כו' נק' זה תעלים לעתות בצרה ונק' שינה כו' אף שזה גופא הוא בהשגחה מ"מ אצלינו זה העלם שנראה עולם כמנהגו נוהג משא"כ וידע אלקים המשכה הפנימית לעשות עמהם נסים ונפלאות כו', וכ"כ הרמב"ן בפ' שמות שם כי מתחלה היה מסתיר פניו מהם והיה לאכול ועתה שמע אלקים את נאקתם וראה אותם ר"ל שלא הסתיר פניו מהם כו', נמצא מה שמסתיר פניו אף שזהו בהשגחה מ"מ לעין הרואה נראה כאלו אינן מושגחים והיה לאכול, משא"כ כשקרבם למאור פניו נק' וידע אלקים, ועד"ז יש לפרש המוציא במספר צבאם, שהוא ית' סופר ומונה אותם תמיד עד שלכן איש לא נעדר, וזהו ענין החשיבות של הדבר שבמנין שמחמת שהוא חשוב ויקר אצלו ית' עד שנקרא דבר שדרכו למנות ע"כ נותן לו קיום באיש שיהיה קיים לעד לעולם כמ"ש ויעמידם לעד לעולם, ובחי' זו בנשמות ג"כ שהנשמה עצמה היא נצחית, וזהו ומספר את רובע ישראל וכדפרש"י בחומש, והיינו מ"ש המא"א שהמספר הוא הדעת שהרי בחי' מספר זה זהו כענין וידע אלקים.

(קיצור. ענין איש לא נעדר, שעומדים ברום עולם, משי"ב והיינו מרוב אונים, ועד"ז והמשכילים יזהירו לע"ל, וזהו המוציא במספר, שהם דבר שבמנין שמשגיח עליהם וסופר ומונה אותם, ע"ד וידע אלקים, הארת פנים הפך הסתר פנים, וכן מספר הוא הדעת).

ד) ועד"ז יש לפרש ענין כי תשא את ראש בנ"י כו' וכתיב שאו את ראש כו' תפקדם, שזהו העלאה ורוממות שיהיו ספורים ומנויים ככוכבים שנאמר בהם המוציא במספר צבאם, וכמ"ש לע"ל ומצדיקי הרבים ככוכבים כו', והיינו שיהיו מרכבה לבחי' ו"ק דז"א דאצילות שהם בחי' מספר ששים רבוא כיוצא מצרים כו' וזהו ומספר את רובע ישראל, והיה מספר בנ"י, (וכן נאמר עוד תעבורנה הצאן ע"י מונה ואפ"ל שזהו למעלה מו"ק דז"א כ"א ו"ק דא"א ואז יהי' מספר בנ"י אשר לא יספר). ולבאר הדברים ע"ד החסידות והעבודה, היינו כי כבר מבואר למעלה שענין מספר נמשך מבחי' עשר ספירות, אשר הם ג"כ מלשון מספר, וכמו שהדבר הנספר חשוב ביותר כך עד"ז מעלת העשר ספירות חשוב אין שיעור יותר על כל הנמצאים, שהרי עד"מ כל דבר שמציאותו מועט יותר הוא יקר ביותר, כמו יוקר הזהב על הכסף מפני שהוא מועט יותר, וכענין מ"ש ברבות ויקרא ר"פ ב' עשרה נקראו יקרים כו' הבן יקיר לי אפרים כו' אדם אחד מאלף מצאתי כו' ע"ש. והנה סדר ההשתלשלות מלמעלה למטה כל מה שנמשך למטה מתרבה המספר וכמ"ש בתו"א ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים כו' והוא ענין מספר של רבוי הכלים והאותיות והספירות שהן קרובים יותר לא"ס ב"ה הם רק עשר ספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, והם ע"ס הכלליים ומה שו"ק דז"א מתחלקים לס"ר זהו בחי' חיצוניות הכלים ולמטה הרבה ממדרגת עצמיות הע"ס שבהן מלובש אור א"ס ממש משא"כ בבחי' הפרטים שלהם מה שמתחלקים לענפים רבים והן חיצוניות הכלים וכמ"ש במ"א בענין פי' כן רעיתי בין הבנות, לכן הע"ס שהן קרובים ממש אליו ית' הם רק במספר עשר כו'. והנה יש ע"ס ויש לבושים שהע"ס איהו וגרמוהי חד בהון משא"כ בלבושים כו' וכמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו, ובפ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור א' ומבואר שם ששרש הנשמות אף שעלו במחשבה הוא רק מבחינת הלבושים, וע"י ירידתן והתלבשותן בגוף ונה"ב וקיום התומ"צ עי"ז מתעלים לאשתאבא בגופא דמלכא ממש, כי רמ"ח מ"ע הם רמ"ח איברין דמלכא ממש שנמשכו מט"ס דז"א ספ"ם הוא פ"א ובכ"א יש רת"ס הרי רמ"ג ועם ה"ח המגדילין הוא רמ"ח נמצא הם נק' כביכול גופא דמלכא וזהו ועשיתם אתם וארז"ל כאילו עשאוני, ולכן ע"י קיום התומ"צ נעשה בחינת לאשתאבא בגופא דמלכא, היינו ע"י הצדקה וחסד נכלל בבחי' חסד דרועא ימינא ממש, וע"י סור מרע בבחינת איזהו גבור הכובש את יצרו נכלל בבחינת גבורה דרועא שמאלא כו' וזהו כי לא ידח ממנו נדח, ממנו ממש שנכללו באלקות ממש בבחי' ע"ס שבהן מלובש אור א"ס ב"ה, ומ"מ היינו ג"כ ע"י התפלה שהוא במקום קרבן לברר נה"ב שעי"ז הוא ע"ד והחיות נושאות את הכסא כו' ומעלים בחי' הכסא שמשם שורש נש"י שחקוקין תחת כסה"כ, וגם בחי' אדם שעל הכסא לקשרו ולחברו לבחי' אור א"ס ממש ועי"ז נעשה עלייתן לאשתאבא בגופא כו' וכמ"ש במ"א ע"פ מקושש עצים וע"פ וארא אל אברהם, וזהו ענין כי תשא את ראש כו' לפקודיהם שיהיו בבחי' המוציא במספר

צבאם דהיינו ההתכללות בעשר ספירות המתחלקים לששים רבוא כו' ולי"ב גבולי אלכסון כו' וכן ארז"ל ע"פ מי ברא אלה המוציא במספר צבאם כו' בזכות מי נבראו אלה תולדות השמים כו' בזכות אלה שמות בנ"י כו', הרי הם בחי' פנימיות של תולדות השמים שנאמר בהם המוציא במספר צבאם איש לא נעדר, שכמ"כ וכ"ש בבחי' אלה שמות בנ"י כו' והיינו כי יש ע"ס דאבי"ע, ואלה תולדות השמים אף שנאמר בהם המוציא במספר, היינו המוציא מרה"י שהוא אצי' לרה"ר בבי"ע ובמספר היינו ע"ס דבי"ע, אבל המספר דנש"י הוא בע"ס דאצילות המיוחדים בא"ס ב"ה כו'.

(קיצור. ענין כי תשא, ומצדיקי הרבים ככוכבים שהם במספר צבאם והיינו כי יש ע"ס היקרים ביותר משאר מספר, ויש לבושים ושרש הנשמות מלבושים וע"י התומ"צ מתעלים לאשתאבא בגופא דמלכא וזהו ענין כי תשא את ראש והיינו לפקודיהם ע"י המספר מספר ישראל שנכללו בע"ס).

ה) אך צ"ל מה שהקשה השל"ה פ' במדבר דשמ"ז ע"א וז"ל וענין המספר שגורם להשרות שכינה אף שלכאורה הוא להיפך כי בדבר המדוד והמנוי אין הברכה שורה כמשרז"ל פ"ג דב"מ, דע כי יש שני עניני מספר המספר של עניני עוה"ז כו' אמנם ענין המספר של השגת עוה"ב כו' ודשמ"ח ע"ב פי' שזהו מארז"ל פ"ק דביצה בענין את שדרכו למנות שנינו או כל שדרכו למנות שנינו, דבחי' את שדרכו זהו ענין המספר של עוה"ב הנמשך מבחי' את היינו אותיות התורה מאלף עד תיו כו', אמנם אינו מובן איך כל שדרכו זהו המספר של עוה"ז הרי כי כל בשמים וארץ זהו בחי' צדיק דאחיד בשמיא וארעא, וע' במא"א אות כף סמ"ב בענין כל, ונראה עפמ"ש בישעיה סי' מ"ה זיין, יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע, וארז"ל פ"ק דברכות די"א ע"ב כתיב רע וקרינן הכל היינו מה שאנו אומרים בתחלת ברכת יוצר המאורות עושה שלום ובורא את הכל, לישנא מעליא, הרי עכ"פ כינו את רע בשם כל, וכן משמע הפי' ברבות סדר אחרי ר"פ כ"ב ע"פ ויתרון ארץ בכל היא אפילו דברים שאתה רואה מיותרין בעולם כגון זבובים ופרעושים ויתושים אף הן בכלל ברייתו של עולם דכתיב ויכולו השמים וכן איתא בקהלת רבה דצ"ו ע"ד, הרי גם יתושים נקראים בכל, (וענין שהם בכלל ברייתו של עולם היינו ע"ד טוב מאד זה יצה"ר וע"ד אלמלא דינא כו' ועיין ברבות כי תשא פמ"ג בענין מים דמרה כו') ואפשר עד"ז ג"כ מאמר הנשים הארורות שאמרו ומן אז חדלנו לקטר למלכת השמים חסרנו כל בירמיה סי' מ"ד י"ח, דהפי' כל היינו על השפעות הגשמיים הנמשכים מק"נ כו' ועיין מזה בעקרים מ"ג פי"ח ובעקידה שמ"ז, וע' בהרמב"ן פ' חיי שרה, וזהו ענין מ"ש יראו מה' כל הארץ, כל הארץ דוקא אף מבחי' כל שדרכו למנות שאפילו המזיקים הם יריאים מהש"י וכמ"ש בת"א פ' יתרו סד"ה וכל העם רואים אך יראה זו הוא מרחוק וזהו מה', אך צ"ל בבחינת ייראו את ה' קדושיו בבחי' ביטול ממש שזהו פי' את ה' להיות בבחינת את הטפל ממש לשם הוי' שלא להיות לו שום רצון

בפ"ע וע"ז נאמר אל תיראו כו' ולמען תהי' יראתו על פניכם דר"ל שלא להיות בבחי' ויעמדו מרחוק וייראו מה', כ"א בבחי' ייראו את ה' כו' וזהו ענין את שדרכו למנות שנינו שהוא המספר העליון ע"ד ע"ס שהם בבחי' את הוי' איהו וגרמוהי חד כו' וחכמה הוא כח מה בחינת ביטול כו', ואפ"ל ב' בחי' מנין אלו שרשם מנין רבוי הכלים ומנין רבוי האורות, וזהו כי תשא את ראש בנ"י פי' את ראש שיהיו בבחי' ייראו את ה' ושוב מצאתי כן בעה"כ של סה"ד כו'.

(קיצור. שיש ב' בחי' מנין הא' כל שדרכו למנות, בחי' כל היינו כמו ובורא הכל אומרים עמ"ש ובורא רע, וזהו ייראו מה' כל הארץ, הב' את שדרכו למנות יראו את ה' קדושיו וזהו כי תשא את ראש בנ"י, את דוקא).

ו) **ונתנו** איש כו' כופר נפשו לה' ולא יהי' בהם נגף בפקוד אותם, הענין כי הנה ארז"ל פ"ק דתענית ד"ח סע"ב ובפ"ג דב"מ דמ"ב ע"א שאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין ולא בדבר המדוד והמנוי. וכמ"ש בש"ע א"ח סי' ר"ל ס"ב, והיינו כי דבר הסמוי מן העין זהו ענין עלמא דאתכסיא אשר שם בחי' הברכה עליונה כי חו"ב תרין ריעין דלא מתפרשין איהו ברוך ואיהי ברכה כמ"ש בזח"ב תרומה קס"ב א' ובפ' ואתחנן דף רס"ד ע"ב, ועיין בסידור בדרוש ברכת הזימון בענין פי' נברך ובמא"א אות ב' סל"ה ברכה מצד אימא עילאה כו' ובזח"ג במדבר קי"ז ב' דברכתא לא שריא במניינא ופי' הרמ"ז ברכתא דלעילא הוא מצד או"א שבהם כח ונהר יוצא מעדן דלא פסיק לעלמין כו' ושעיקר המספר והמנין הוא בעה"ד טו"ר והיינו בעלמא דאתגליא ולכן שם אין הברכה מצויה כ"א בעלמא דאתכסיא ששם עה"ח ובבינה התגלות עתיק שהוא ראש ומקור כל ברכה וכמ"ש בזח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב ועיין בת"א פ' לך לך בד"ה לך לך מארצך ענין אברם אברהם ע"י ההא שהוא בינה בא לו הברכה כו' וענין הברכה שבבינה זהו ע"ד נהרא מכיפיה מבריך ונהר יוצא מעדן היא בינה כו' ועמ"ש בזה בביאור ע"פ ששים המה מלכות, ועל בינה נאמר ולתבונתו אין מספר, והיינו מאחר ששם שורה הברכה א"כ יוכל המספר להתרבות בבחי' אין מספר וכענין מאה שנה דחיי שרה שמצד א"א בא המספר ברבוי יותר בבחי' מאה משא"כ למטה כו' וזהו ענין הברכה להיות התכללות יוד מיוד ואותן היוד ג"כ מיו"ד כו', משא"כ בעלמא דאתגליא שם לא יוכל להשתנות דבר, וכמ"ש במ"א בד"ה צו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני לחמי, שמצד בחי' ממכ"ע אין יוכל להשתנות דבר אלא כמו שהוא כך נשאר כמו שמהרגל אי אפשר להעשות יד ולא מהיד רגל כו' כ"א דוקא מבחי' סוכ"ע יוכל להשתנות הדבר מן הקצה אל הקצה, וזהו ענין ההפרש בין עלמא דאתגליא שכבר הוברר כל דבר על מקומו בהתחלקות כל בחי' בפ"ע ע"כ לא יוכל להשתנות ולהתברך אבל בעלמא דאתכסיא שם השראת סוכ"ע יוכל להיות תוספת ברכה ורבוי, להעיר מענין אסוך

שמן דאלישע ומענין נס דחנוכה שהדליקו בו שמונה ימים ואפ"ל שורש ברכה זו נמשך ממקור קו המדה ע' בלק"ת פ' נשא בביאור ע"פ כה תברכו, גבי ישא ה' פניו, ועמ"ש מענין עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות. אמנם מבואר במ"א ענין קי"ס הפך ים ליבשה, הוא שעלמא דאתכסיא יומשך בגלוי ממש כמו עלמא דאתגליא והוא שינוי סדר ההשתלשלות כדי להיות גילוי המשכת התורה במתן תורה, כי כל עיקר התומ"צ הוא להמשיך גלוי סוכ"ע בממכ"ע, והיינו שעלמא דאתכסיא יאיר בגלוי בעלמא דאתגליא וזהו ענין דירה בתחתונים, וכדי להיות גלוי זה הוצרך להיות ע"י המשכה מעצמות אור א"ס השוה ומשוה כו' כמ"ש כ"ז בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה, והנה כיון שגם בעלמא דאתגליא מאיר ממש בחי' עלמא דאתכסיא א"כ אזי גם שם הברכה מצויה כיון גם שם מאיר ומתגלה בחי' סוכ"ע ועז"נ והיה מספר בנ"י כחול הים אשר לא יספר כו' שגם בחי' המספר שהוא עלמא דאתגליא יהי' בו ברכה עצומה כמו בבחי' אשר לא יספר בחי' ולתבונתו אין מספר, והיינו שיהיו בבחי' חול הים אשר ים הוא עלמא דאתכסיא, וזהו עצמו ההפרש בין מספר ומנין דבחי' את שדרכו למנות ובין מנין דבחי' כל שדרכו למנות כי הנה בקי"ס כתיב וייראו העם את הוי' שאזי דוקא באו העם לבחינת יראו את הוי' כל קדושיו כו' את דייקא שיהיו בבחי' ביטול ממש, וכמו הברואים שבים שאינן נראים ליש ודבר נפרד מהים ולא כמו ברואים דיבשה שהם נראים כאלו הם יש ודבר נפרד בפ"ע, כי הים מכסה עליהם וגם חיותם וקיומם הוא בתוך הים דוקא כו' וכך במשה נאמר מן המים משיתיהו שהי' בטל במציאות במקורו בחי' סוכ"ע דכולא קמיה כלא חשיב, וזהו ענין יראו את הוי', שזכו לזה בש"י בקי"ס דוקא, וא"כ המספר והמנין בבחי' זו נק' את שדרכן למנות, ולכן בבחי' מספר זה שורה בו הברכה ע"ד חול הים אשר לא יספר כו', כיון שעם היותן בבחינת מספר הם בבחי' ביטול לגמרי וביטול זה הוא ליחידו של עולם ועי"ז נק' בלשון יחיד כמו שבעים נפש דיעקב שעם היותן שבעים נקראו נפש לשון יחיד מצד הביטול ועד"ז נאמר ויחן שם ישראל ועמ"ש מזה ע"פ וקבל היהודים וקבל לשון יחיד כו' וזהו את שדרכו למנות שעם היותן דבר שבמנין הם בבחינת את הטפל ממש כביטול זיו השמש בשמש, וע"כ ממספר זה אין שום יניקה לחיצונים שהרי הוא אחדות גמור.

(קיצור. הברכה באסמיך עלמא דאתכסיא איהי ברכה ונהר יוצא מעדן עה"ח והתגלות סוכ"ע ולכן ולתבונתו אין מספר כי מצד ממכ"ע לא יוכל להשתנות דבר אבל סוכ"ע כל יכול, ולכן בעלמא דאתגליא אין הברכה מצויה אך קי"ס גלוי עלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא ע"י כי גאה גאה ואזי כחול הים אשר לא יספר, ומספר זה נק' את שדרכו למנות כי בקי"ס וייראו העם את ה' וא"כ המספר דבוק בבחי' אין מספר ואינו נפרד בפ"ע וכמו מאה שנה, ושבע שנים שבבחי' כתר כל המאה שהם מספר רב

הם לשון יחיד שנה על ידי הביטול לבחינת חד ולא בחושבן כו'). גם זהו על דרך ההפרש בין רבוי האורות לרבוי הכלים שהאורות הם למעלה ברבוי יותר ולמטה מתמעטים ולכן רבבות קדש הם בכתר ואלפים בחו"ב אאלפך חכמה כו', ובכלים הוא להפך שכל שלמטה מתרבים יותר וזהו ענין רבוי צרופי האותיות במ' ונק' עיר אלקינו, והנה רבוי האורות אף שהם רבוי עצום הם כולם בבחי' ביטול כו' ואחדות א' וע' בהרמ"ז פ' במדבר דף קי"ח בפי' והיה מספר בנ"י כו' אשר לא יספר וע' זח"ב פקודי דף רל"ג ב' גבי עשתי עשר אוסיף אתוון וגרע שמצד רבוי הכלים נמשך בחי' היש ודבר נפרד עד שבק"נ נמשך יש גמור וזהו כל המוסיף גורע, ולהיפך ברבוי האורות כו'.

ז) **וזשארז"ל** בירושלמי פ"ק דשקלים ה"ו ע"פ כל העובר על הפקודים מאן דעבר על ימא כו' כי בעברם בים זכו לבחי' יראו את כו' כנ"ל והנה בנשמה ג"כ ב' בחי' חלק המלובש בגוף הוא מעלמא דאתגליא והמקיף מעלמא דאתכסיא וזהו כי תשא את ראש כו' להעלות לקשרם בבחי' מזליה כמ"ש בקי"ס עד יעבוד עמך הוי' ואזי הם בבחי' התכללות כו' והמספר דבוק בבחי' חד ולא בחושבן כו', והנה כדי להעלות הנשמה שבגוף צריך לתת כופר נפשו, לפדות נפשו האלקית מתוך מאסר הגוף ונפשו הבהמית והפדיון הוא ע"י צדקה כרבי אלעזר דיהיב פרוטה לעני והדר מצלי כו' כמ"ש סד"ה וארשתיך לי כו' בצדק וכמ"ש באגרת הקדש בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה עיין שם באריכות, ועוד זאת כמ"ש וצדקה תרומם גוי כמ"ש בתורה אור ריש פרשה בראשית בענין והארץ הדום רגלי. ועוד זאת דעיקר הטעם שבדבר המנוי אין שורה הברכה מחמת ששם יש יניקה לבחי' רע עין כו' שהוא הס"מ כמ"ש במא"א אות ע' ססעי' י"ד ועיין ברבות באסתר ע"פ וירא המן כו' ויראו בני האלקים את בנות האדם כו' וירא חם אבי כנען כו' ועז"נ תחשכנה עיניהם מראות לפי שמראית עיניהם מורידות אותם לגיהנם כו' ושרש בחי' ראיה זו זהו ענין רע עין הנ"ל, וז"ס היזק ראיה, והרמ"ז ס"פ פקודי דף רכ"ה ע"ב פי' שב' סגולות הן אל העינים א' היא הראיה והכרה שהדבר הנראה מצטייר באישון בת עין של הרואה והמביט, ב' היא שהרואה שולח ניצוצי אורו שיש בהם עצמיות גמור כמ"ש הרב ממשל בת היענה כו', וע' מענין רע עין בזח"ג פ' אחרי דס"ג ע"ב, ובמד"ש פ"ה דאבות במשנה עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו פי' כי עין טובה הוא נמשך מבחי' ואהבת לרעך כמוך, ועין רעה בהפך זה והרי ואהבת לרעך כמוך זהו כלל התורה כולה כו' ואידך פירושה הוא, ולכן איתא פ"ב דאבות איזהו דרך

בשולי העמוד בגוכתי"ק: **תפקדם אתה כי מן המים משיתיהו ואהרן שאו לגלגלתם וגם את ראש בחי' את שדרכו ומספר זה דבוק ושורה עליו בחי' אין מספר חד ולא בחושבן כו' מאה שנה.**

ישרה שידבק בה האדם ר' אליעזר אומר עין טוב כו' וכן ר' יהושע אמר עין הרע ויצה"ר כו' מוציאין את האדם מן העולם. וי"ש בגמ' פ"ט דב"מ דק"ז ע"ב ע"פ והסיר ה' ממך כל חולי אמר רב זו עין כו' צ"ס בעין הרע כו' דיש לפרש היינו קטרוג הס"מ שנק' עין הרע כנ"ל. מה שבלעם נק' עין רעה י"ל עין זהו הנבואה כמ"ש במד"ר תצוה פל"ח ע"פ בדד עין יעקב והנה כתיב ולא קם עוד בישראל נביא כמשה וארז"ל במד"ר נשא ס"פ י"ד בישראל לא קם אבל באומות קם ומנו זה בלעם. א"כ לכן נק' עין המורה על הנביא אבל עכ"ז כיון שהיה רשע ואע"פ שראה מה שראה לא נתבטל מהיש והתאוה שלו ע"כ נקרא עין הרע כו'. והנה איתא בזרעא דיוסף לא שלטא בהו עינא בישא שנמשלו לדגים שבים ופי' הטעם בזח"ג נשא דק"ל ע"א מפני שזכה לאשתגחא בעינא בעינא עילאה דע"ק עינא פקיחא דלא נאים כו' וזהו בן פרת עלי עין המאיר בעלמא דאתכסיא בחי' ים ובבחי' יוסף הי' מאיר בחי' זו גם בעלמא דאתגליא וזהו עיני ה' אל צדיקים כמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בפי' לעשות הישר בעיני ה'. וכיון שמאיר עליו עיני ה' בב' סגולות שכ' הרמ"ז כו' ממילא לא יוכל כלל הראי' של עין הרע לנגוע בו כלל. כי האור ההוא מסמא עיניו. במכ"ש מאור השמש שמכהה הראות כו' והנה יוסף זכה לזה ע"י הצדקה וזהו ג"כ ענין ונתנו כופר נפשו כו' שע"י מחצית השקל ימשיך בחי' עיני ה' אל צדיקים וממילא לא ישלוט בהם עינא בישא ח"ו וזהו ענין והסיר ה' ממך כל חולי זו עין כו' והיינו ע"י השגחתו ית' בבחי' עיני ה' אל צדיקים ועמך כולם צדיקים ועמ"ש מזה ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו' הראיני כו'.

קיצור. כל העובר. בים. ויראו את. עד יעבור עמך הוי'. וצדקה תרומם גוי'. ענין טוב עין וענין רע עין. הנבואה נק' ראיה ועין. וביוסף עלי עין ע"כ וידגו לרוב בקרב הארץ. ועמ"ש ע"פ עין בעין נראה אתה ה' ושזה יש בתפלה ב' בחי' עין המתחברים יחד ע' סידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות. דרוש הראשון ובהביאורים.

עוד קיצור. א) ע"ס יש בהם ד' בחי'. ב) המוציא במספר ע"י ע"ס. מונה מספר לכוכבים. ג) מרוב אונים כו' איש לא נעדר. את שדרכו למנות. ע"ד דברים הנקראים יקר. ד) ועד"ז המספר בנשמות ג' אבות י"ב שבטים ע' נפש ס"ר ופי' כי תשא את ראש. ה) ומספר זה גורם להשראת השכינה ע"ד השראת אוא"ס בע"ס וכן אין דבר שבקדושה פחות מיוד. והקושיא הרי לפעמים אין הברכה שורה בדבר המנוי. את. כל. ואולי מספר זה מעשר ספירות דק"נ. ו) עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא ויש חיבור ב' המדרגות ואז הברכה שורה ונמשך ע"י בחי' הגבוה משניהם ואפ"ל זהו כשהמספר ג"כ ע"ד ספיר ל' בהירות וגם לשון ספר ועי"ז נמשך מבחי' איה סופר. וע' סד"ה שובה ישראל עד דרוש השני בענין אהל בל יצען. ז) וצדקה תרומם. ענין טוב עין ורע עין וענין עלי עין.

והנה ממש"ל אות ב"ג מובן שיש בבחי' מספר בחי' שהוא חסרון ובחי' שהוא שבח הבחי' שהוא חסרון כי המספר זהו הגבול ואינו ערוך לבחי' שלמעלה מגדר מספר. וגם ענין המספר עלמא דאתגליא. והבחי' לשבח ע"ד דבר היקר מאד שסופרים אותו תמיד. ובחי' הא' י"ל מצד רבוי האותיות וחלופי האותיות ע' באג"ה סד"ה ויעש דוד ובסי' ז'. והבחי' הב' י"ל כשהדבר הנספר ונמנה הוא ג"כ ע"ד אבן ספיר ובהירות. או כשהוא בבחי' זה ספר. וספור כו'.

כי תשא את ראש בנ"י.

כתיב החכם עיניו בראשו קהלת ב' י"ד. ופרש"י בתחלת הדבר מסתכל מה יהא בסופה. וא"כ זהו כענין שארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד. ופי' במד"ש פ"ב דאבות לפי שהי' ירא חטא בחר בהרואה את הנולד ובזה יהי' לעולם ירא חטא ומעולם לא יחטא לפי שאע"פ שהחטא בתחלתו טעמו כצפיחית בדבש אחריתו כנחש ישוך וכמש"ה יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות והרואה את הנולד בודאי שלא יחטא כי הוא רואה את העונש הגדול שהוא כרוך בעקיבו של חטא וכו' יעו"ש שהאריך. והנה דברי רש"י הן דברי ת"י שפי' וז"ל חכימא מסתכל ברישא מה דעתיד למהוי בסוף ומצלי ומבטל גזירתא. וזהו כענין אוקיר לאסיא עד לא תצטרך לי'. ואסיא הוא בחי' כי אני ה' רופאך ר"ת אריך. וע' מענין החכם עיניו בראשו כו' בפסחים יוד קי"א. עקידה ש"א עקרים מ"ב פכ"ט. עירובין א' ר"ב ר"ה א' י"ד ב' חולין גימל מ"ד א'. מד"ר רנט"א בקהלת רבה פח"ד פט"א. זח"א ר"פ וישב דף קע"ט ע"ב. פ' בלק דקפ"ז א' ובפי' הרמ"ז שם ובסש"ב פל"ה וס"פ נ"ג.

קיצור. ענין החכם עיניו בראשו ת"י חכימא מסתכל ברישא כו' ומצלי ומבטל גזירתא.

ב) **ובזהר** פ' בלק דקפ"ז א' פי' ענין החכם עיניו בראשו דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עינוי ומלוי בראשו אינון בההוא דשריא וקימא על רישי'. והרמ"ז פי' ע"ד בהלו נרו על ראשי וע' בת"א בד"ה כי אתה נרי הוי' ובסש"ב ס"פ נ"ג. וע' במד"ר ס"פ אמור ס"פ ל"ב בענין מנורת זהב וגולה על ראשה מפרש ג"כ ראשה זהו השכינה ושם חד אומר גולה ל' גלות השכינה וח"א גאולה גואלינו ד' צבאות כו' עד וה' בראשם ומאחר שלמדנו מהמד"ר והזהר דהשכינה נק' ראשו ופי' החכם עיניו בראשו היינו לעשות מעשים טובים כענין ושמן על ראשך אל יחסר עפ"ז י"ל

המשנה ר"פ אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דפי' הה"מ בספר אור תורה ברמזי אגדות חז"ל דל"ו ע"ב וז"ל פי' אל תתפלל בשביל דבר שחסר לך כי לא יקובל תפלתך, אלא כאשר תרצה להתפלל תתפלל על הכבידות שיש בראש, כי הדבר שחסר לך החסרון יש בשכינה כביכול כי האדם הוא חלק אלוה ממעל, והחסרון שיש בחלק יש בכל, והכל מרגיש החסרון של החלק א"כ תהי' תפלתך על החסרון של הכל עכ"ל, ויש לפרש שזהו ענין בחוסר כל כי הנה ידוע בפי' כל הנק' בשמי ובפי' כי כל בשמים ובארץ שבחי' כל שהוא צדיק יסוד עולם מושך השפע בהשכינה ועש"ז נקראת השכינה בכל שזהו ענין בת היתה לאברהם ובכל שמה, וגם נקראת כלה כל ה', ובחי' ונהר יחרב ויבש זהו ענין חוסר כל, וזהו הכובד שיש בראש, וע' בספר תורת חיים במסכת סנהדרין פרק נגמר הדין בענין שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי כנגד תש"ר ותש"י ולכן נאמר ושמן על ראשך אל יחסר וארז"ל אלו תפילין כי ע"י לא יהי' קלני מראשי יגדל נא יו"ד רבתי דהיינו תוספת האור בע"ס תש"י יוד זעירא ע"ש מיעוט האור בעשר ספירות ע"ד וכד אנת תסתלק מינייהו, נמצא התפלה להמשיך בהשכינה בחי' רוב כל, כל הנק' בשמי, והוא בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, וזהו ג"כ פי' החכם עיניו בראשו והיינו להמשיך בחי' וגאולה על ראשה, והנה ההפרש בין גולה לגאולה זהו ענין אות האלף ועמ"ש לקמן דשקל הקדש זהו ב' יודין של האלף שע"י מחצית השקל יוד תחתונה דהאלף לחברה לעצם האלף ויו"ד עליונה גורם נשיאת ראש כי תשא את ראש כו' ועמ"ש במ"א בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וזאת המצוה ענין א"ת מה אלא מאה ג"כ זהו תוספת אות האלף בבחי' מה שהוא מ' נעשה מאה וכענין המבואר בזהר פ' חיי דקכ"ג א' בענין ויהיו חיי שרה מאה שנה.

קיצור. פי' עיניו בראשו בהשכינה שהוא בחי' אור המאיר על ראשו וצריך למעשים טובים שהם בחי' שמן כמ"ש בסש"ב פל"ד וע' בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה ושם דנ"ה ע"ד בענין נר ה' נשמת אדם וע' מזה ג"כ בד"ה רני ושמחי דרוש הראשון ובד"ה המגביהי לשבת והנה יש וגולה על ראשה גלות השכינה הנמשך מחמת מעשיו הרעים של האדם כמ"ש באגה"ת שממשיך ומוריד השפעת ה' תתאה בהיכלות היצה"ר וצריך להמשיך וגאולה על ראשה אם יגאלך טוב יגאל ולכן והטוב בעיניך עשיתי שסומך גאולה לתפלה ועיין זח"ב תרומה קכ"ח ע"ב וההפרש בין וגולה ובין וגאולה זהו אות אלף ועד"ז א"ת מה אלא מאה ג"כ ההפרש אות אלף היינו ונהר יחרב ויבש עיין הקדמת הזהר ד"ו ע"ב שזהו פי' ואני בתוך הגולה דבחי' ואני הוא בתוך הגולה על נהר כבר שזהו ענין ונהר יחרב ויבש רק שכבר היו בו מים, ונק' חוסר כל, בחי' כל הנק' בשמי וזהו ענין קלני מראשי קלני מזרועי תש"י משא"כ ע"י תש"י ותש"ר מתקנים ראשי וזרועי, וזהו ענין התפלה מתוך כובד ראש וגם יש לפרש דבחי' נהר כבר זהו קצת סמך לבחי' ואני בתוך הגולה כדפי' בזהר פ' פנחס דרמ"ז א'.

ג) **והנה** בענין התפלה ארז"ל ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו והרי ארז"ל ות"ת כנגד כולם, ובמדרש תלים סי' ס"ד שדניאל מס"נ על התפלה והיינו שהתפלה היא מלמטה למעלה והתורה היא מלמעלה למטה כמ"ש בד"ה וכל בניך למודי הוי' שזהו ענין בניך ובוניך ותורה בלא תפלה נק' על שלא ברכו בתורה תחלה, וע' בד"ה יונתי בחגוי בפי' קומי לך ועי"ז תהי' רעיתי וע' בד"ה רני ושמחי הראשון בענין כל הנשמה תהלל י"ה וע' בד"ה קדש ישראל לד' פ"ב בענין אשר נשמה באפו, ואדמ"ו ז"ל פי' כובד ראש, כי הנה ישראל לי ראש, וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו כי ישראל עלה במחשבה, ולכן יש בכ"א הביטול בעצם כי ברא כרעא דאבוהי כביטול הרגל לגבי הראש, וזהו ג"כ ענין כל הנשמה תהלל י"ה נר ה' נשמת אדם אך מחמת שהנשמה מלובש בגוף ונה"ב זהו ענין עונותי עברו ראשי היפך החכם עיניו בראשו וצריך לעורר ר"ר ע"ז וזהו ענין כובד ראש דהיינו הכנעה ובאגה"ת ס"פ יו"ד פי' שזהו תשובה תתאה, והתפלה עצמה היא תשובה עילאה ותשובה היינו תשוב ה' עליות כנס"י, וא"כ יש לקשר פי' הה"מ נ"ע ופי' אדמ"ו נ"ע יחד שע"י תשובה תתאה שהיא כובד ראש מבחי' עונותי עברו ראשי שזהו הנשמה עי"ז ממשיך ג"כ האור בכנס"י הנק' ראש שיהי' וגאולה על ראשה, וזהו כי תשא את ראש בנ"י לפמש"ל י"ל ראש נק' השכינה שהיא ראש בנ"י א"כ העלאת השכינה היינו לחברה עם נהורא עילאה ז"א כמ"ש בת"א בד"ה כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך או להעלותה לבינה שכינתא עילאה או י"ל ראש בנ"י י"ב שבטים דבריאה הנק' י"ב בקר מרכבה תתאה שהם המרכבה לבחי' מל' להעלותם לבחי' מרכבתא עילאה דאצי' שהם המרכבה לעצמות אוא"ס כו', ובממ"ח להב"י כ' כי תשא כי רמיזא בכנס"י דהא הכף רמיזא בה ויו"ד אוף ה"נ (עמ"ש בלק"ת בשה"ש בהביאור דיונתי בענין ולכי לך לבחי' כף יו"ד ומ"ש ע"פ כי תצא) וקאמר כי תיבעי לסלקא לה לעילא דהא איהי אקרי ראש בנ"י דלגבי ישראל איהי ראש ולגבי ספירן עילאין איהי סופא לפקודיהם היינו ספירן עילאין גם כי בברייתא אמרו אין עומדין להתפלל מתוך עצבות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה ועמ"ש ע"פ תחת אשר לא עבדת בשמחה וממ"ש בתלים סי' ק"א ע"פ עבדו את ה' בשמחה ושמחה היא בינה א"כ זהו כי תשא את ראש בנ"י שהיא המ' לחברה עם בינה.

קיצור. ענין ולואי שיתפלל תפלה מלמטלמ"ע ותורה מלמעלמ"ט, ויש פי' כובד ראש כי ישראל לי ראש ויעקב יוד עקב ע' בד"ה שהש"ש ממעמקים בלק"ת בדרושי עשי"ת אך עונותי עברו ראשי, וצריך לעורר ר"ר ע"ז וזהו הכובד ראש ויש לקשר שני הפירושים שע"י כובד מבחי' עונותי עברו ראשי ונמשך כי תשא את ראש, גורם ג"כ למעלה כי תשא את ראש, ופי' כי תשא את ראש בנ"י זהו ע"ד וירם קרן לעמו כי חיות העולמות רק מבחי' מלכותו ית' אבל אקב"ו מבחי' מהותו ועצמותו כו'

ע' בד"ה לכן אמור לבנ"י וגם מצד שורשן כמ"ש בד"ה אם בחקתי מענין אותיות החקיקה, ובד"ה אלה מסעי דרוש השלישי בפי' ואלה מסעיהם למוצאיהם לשורשם ומקורם ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בענין עד יעבור עמך הוי' והנה עי"ז מעוררים ג"כ למעלה עליות זו"נ שיאיר בהם בחי' א"א וכמ"ש לקמן סעי' ה' וסעיף וא"ו ועמ"ש בלק"ת ר"פ במדבר בענין שאו את ראש כו' לגלגלתם.

ד) **בילקוט** ח"א פ' משפטים תחלת רמז שמ"א דפ"ט ע"ד ר' ישמעאל אומר בא וראה שרחמיו של הקב"ה על בשר ודם שאדם קונה א"ע בממון מידי שמים שנאמר כי תשא את ראש כו' כופר נפש. פ' תרומה דצ"ט ע"ד רמז שס"ה ובשעה שאמר ונתנו איש כופר נפשו אמר משה מי יוכל ליתן פדיון נפשו כו' זה יתנו כזה יתנו. י"ל כי וייצר בשני יודין נגד שני יצרים והחטא הוא מצד היצה"ר לכן די במחצית השקל שהוא יוד גרה נגד יוד אחד מן וייצר.

פ' תצוה דק"ב סע"ד תחלת רמז שע"ו כי תשא את ראש בנ"י מפני שהם דבוקים בי.

ה) **ר"פ** תשא ודף ק"ה ע"ד וישח אדם וישפל איש וכו' עד כי תשא, וע' בגמ' סוף סוטה דמ"ח סע"א שגורמים שפלות לשונאו של הקב"ה ואין איש אלא הקב"ה, ושפלות זו יובן ממ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם בענין שהגלות נמשל לעיבור וכו' וא"כ ע"י כי תשא את ראש בנ"י הפך וישח אדם גורמים ג"כ בחי' והתגדלתי והתקדשתי וזהו כי תשא את ראש מפני שהם דבוקים בי, וא"כ ישועתם הוא ישועתי.

ו) **ח"ב** רמז ק"כ די"ז סע"א, עשרה פעמים נמנו ישראל י"ל נגד ע"ס להעלותם עד בחי' הכתר. בישעי' רמז ר"ס ע"פ וישח אדם וישפל איש ואל תשא להם ומסיים ואל תשא כ"א למענך. ויש להוסיף עפמ"ש במ"א ע"פ לך ה' הגדולה והגבורה דאיתא במד"ר פ' במדבר פ"א דר"י ע"ד שכשם שיש לי תלוי ראש על כל באי העולם שנאמר לך ה' הגדולה כך לכם עשיתי להיות לכם תלוי ראש שנאמר שאו את ראש לקיים מ"ש וירם קרן לעמו. ופי' לך ה' הגדולה היינו גילוי אוא"ס ב"ה במדותיו הפך בחי' העלם ועיבור שנק' שפלות, ע"ד שהעולם מתנהג באפילה ושם אלקים גימט' הטבע אלא כענין גילוי דעה עליונה דכולא קמי' כלא חשיב כמ"ש בסידור בד"ה מזמור לתודה, או כי לפעמים ז"א רק בסוד ר"ק ואז אינו יכול להאיר כ"כ בבי"ע אבל כשמאירים בו ג"ר כח"ב ד"ס ההגדלה היפך השפלות וע' בבה"ז ע"פ שחורה אני ונאוה בבה"ז פ' בלק על המאמר דקצ"א, וזהו שכשם שיש לי תלוי ראש כו'. או י"ל זהו ע"י החיבור והמשכת ע"ק בז"א, וכמ"כ ענין שאו את ראש וכו' וירם קרן לעמו. וע' בלק"ת בד"ה ראשי המטות פ"ב גבי אך עכ"ז אל ה' ויאר לנו הארה רבה ועצומה מקדושה העליונה הזאת הנפלאה והנעלמת ע"י המצות שנתן לנו כו' ע"ש.

שחיות כל העולמות רק מבחי' שם והארה אבל ע"י המצות נמשך כביכול מקדושה העליונה מעצמות אור א"ס וע' מזה בסדור ד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש הראשון, ובת"א בד"ה לכן אמור לבנ"י וא"כ מכ"ז מובן ענין שגורמים שפלות לשונאו של הקב"ה זהו כשאין מאיר ג"ר כח"ב בז"א, משא"כ בחי' לך ה' הגדולה כו'. ולכן כשוישח אדם שישראל הם בשפלות ולא בבחי' וירם קרן גורמים וישפל איש. אבל ע"י כי תשא את ראש בנ"י בחי' וירם קרן לעמו אזי נמשך ג"כ לך ה' הגדולה. וזהו ואל תשא כ"א למענך. וזהו ועשיתם אתם כאלו עשאוני שעשיית המדות העליונות הוא כאלו עשאוני כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער פ"ב כי ע"י עשיית המדות נמשך רוממות וגילוי אור א"ס ובמק"מ פ' בחוקתי דקי"ג א' בענין ועשיתם אתם כאלו עשאוני פי' דהיינו שז"א בעל ו"ק בסוד שורש וע"י עבודת ישראל ממשיכים בו הג"ר נק' המשכה זו כאלו עשאוני, ביומא ס"ט ע"ב ירמי' לא אמר נורא וכו' המכוון דקודב"ה סליק לעילא לעילא ואינו מאיר במדותיו חג"ת ע"ד שנת' בת"א בד"ה וארא אל אברהם ובד"ה כי עמך מקור חיים גבי השקיפה ממעון קדשך מן השמים, וזהו וישפל איש שבחי' איש שהוא ז"א דאצי' המדות חג"ת הם בבחי' השפלה מחמת שנסתלק אור א"ס. ואנשי כה"ג שאמרו הן הן גבורותיו ונוראותיו י"ל שהמכוון דאדרבה מאירים חג"ת דאריך שלמעלה מבחי' איש. אבל מ"מ כיון שמאיר שלא ע"י ז"א לכן בא ההארה בדרך הסתר והעלם ולא בבחי' גילוי כמ"ש בת"א בדרושי פורים בד"ה כי אתה אבינו כו' ומשארז"ל וישפל איש זה משה ע"ד רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל אך כי תשא למענך כנ"ל.

קיצור. וישח אדם אלו ישראל, גורמים וישפל איש זה משה ע"ד לך רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל ועמ"ש מזה בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי גבי וענין והארץ הדום רגלי, וכמ"כ יובן למעלה שבחי' ז"א דאצי' נק' איש כמ"ש ה' איש, וכתיב גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו וארז"ל אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו בזהר ויקרא דף ה' ע"א, די"ל שאז מאיר בו מבחי' שלמעלה משם הוי' וע"ד שנת' בד"ה ששה משמותם בענין בעטרה שעטרה לו אמו כו' ביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק שהעטרה היא המשכת הכתר לז"א ואזי נמשך לך ה' הגדולה והגבורה כו' כי כל כו' וכן עכשיו ע"י התפלה מט"ס קושר כתרים כו' משא"כ בבחי' וישח אדם גורמים שפלות לשונאו של הקב"ה, שאין נמשך אור הג"ר בז"א ואזי המדות אינן מאירים. ירמי' לא אמר הגבור דר"ל שאין המדות מאירין, ע"ד קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא כו', ואנשי כנה"ג החזירו עטרה ליושנה. אבל ע"י כי תשא את ראש בנ"י בבחי' וירם קרן אזי נמשך ג"כ למעלה בחי' ויגבה ה' צבאות כו' אז יאמרו בגוים הגדיל הוי' כו' גם המשכת הכתר שזהו ע"ד כי תשא את ראש. ונמשך מתפילותיהם של ישראל שהוא ענין הרעותא דלבא והרצון לה' שזהו כי תשא את ראש בנ"י.

———●———

בס"ד

כי תשא את ראש בנ"י לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' כו' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל כו' הנה תיבת תשא יש בו שני פירושים ל' הגבהה וברבות (ר"פ כי תשא) מפרש ל' כי תשה ברעך א"ל הקדב"ה למשה ישראל חיבים לי אמור להם שיפרעו לי מה שלוו ממני כו'. ולהבין ענין ב' הפירושים צ"ל מקודם פי' הראשון דתשא ל' הגבהה, כי הנה פסוק זה קאי על משה שלמשה נאמר זה כי תשא את ראש בנ"י תשא לשון הגבהה כי אתה נושא ראש ומוחין של כללות נש"י ולכן נאמר לו כי תשא את ראש כשאתה מגביה ראש ומוחין של כללות נש"י זה יתנו כו' מחצית השקל בשקל הקודש והענין מה שמשה מגביה אותם הוא כי משה רבינו ע"ה נקרא רעיא מהימנא שמפרנס לכללות נש"י שהם בבחי' אמונה והיינו כענין שנאמר ורעה אמונה פי' כמו הרועה המנהיג צאנו חנם ומפרנסם בשדות תמיד כמ"כ בחי' משה הוא רעיא מהימנא שהוא זן ומפרנס ומשפיע לכללות נש"י שהם בבחי' אמונה כי ישראל מאמינים בני מאמינים כמבואר. והענין ע"ד דכתיב רועה בשושנים וכתיב ה' רועי ואיתא ברבות (פ' וירא פנ"ט) ע"פ ה' נסי משה עושה ניסן של ישראל ומי הוא ניסו של משה הקב"ה כך עד"ז משה הוא רועה של ישראל והקב"ה הוא ה' רועי ושם הפי' רועה של דוד ועד"ז הוא ית' רועה של משה ואפ"ל לפעמים זוכין ישראל ג"כ לבחי' ה' רועי והנה משה רע"מ כי ענין כנס"י מאמינים הוא רעותא דלבא בלא דעת והוא למעלה מן הדעת ולכן ישראל גבוהים ממלאכים שבחי' מלאך הוא ההשגה והיינו בעלמא דאתגליא ממכ"ע שבזה שייך השגה אבל האמונה בסוכ"ע דלית מחשבה תפיסא בי' כלל והמחי' האמונה זהו התורה שהיא למעלה מבחי' אמונה כי אורייתא וקודב"ה כולא חד וי"ל התורה נק' אמת ואיהו אמת ואיהי אמונה וזהו"ע חטה שהם כ"ב אותיות התורה שזהו ג"כ אמת א' עד תיו וזהו המזון לאמונה כמארז"ל אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן ולכן כמו בהשכלת ענין עוה"ז נמשך מלחם גשמי כמ"כ להיות יודע לקרות אבא אבינו שבשמים הוא ע"י תורה כו' ועוד כי האמונה בסוכ"ע וממכ"ע וע"י התומ"צ מבחי' אתה ה' לבדך שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע לכן ע"ז מפרנסין האמונה והמשכה זו מקדש שלמעלה מקדוש סוכ"ע וזהו ורעה אמונה כמ"ש באמונתו יחי' וזהו כי תשא את ראש הם המוחין להגביה וע"ד שאו את ראש לגולגלותם פי' לשאת בחי' הראש והמוחין לגולגלתם לבחי' גולגלתא רצה"ע ובנפש בחי' מאדך כו' וכל זה ע"י משה רע"מ שממשיך דעת בנש"י וגם התורה נק' ע"ש תורת משה וכמ"כ כתיב ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם גבי מ"ב מסעות לפי שהוא מבחי' חכמה וירא ראשית לו כתב חותמו של הקב"ה אמת שהוא גילוי אוא"ס שבחכמה והמשיך זה למטה להיות בהם כח לעלות אל ה' ממטה למעלה כי א"א הי' להם להתעלות תחלה בעצמן

כי אלמלא עוזרו וזהו ויכתוב מוצאיהם למסעיהם מוצאיהם היינו מקור נש"י כענין שנאמר וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו והוא למעלה מבחי' מחשבה כי אעפ"י שאמרו דישראל עלו במחשבה היינו ששם עלו עצמות נש"י אבל מקורן ושרשן הוא למעלה יותר בבחי' בעל המחשבה בעל הרצון ומשם המשיך הארה כדי להיות להם כח לעלות ממטה למעלה וזהו למסעיהם ר"ל הנסיעה וההעלאה שממטה כו' ועד"ז הוא כי תשא את ראש בנ"י והיינו כמ"ש ורעה אמונה דכ' הרמ"ז (בזהר ק"י) ורעה מלשון רעייתי פרנסתי פי' המשיך המזון באמונה וכן הוא בזהר (פנחס דרכ"ה ב') ולכן נק' משה רעיא מהימנא שהוא מפרנס האמונה כי משה הוא יסוד אבא דממשיך חסדים לנוק' הנק' אמונה כי המל' מקבלת מאבא בסוד אבא יסד ברתא ובע"ח (שער תיקון הנוק' פ"ה) שעילוי הגבורה בקו האמצעי דנוק' עד הכתר שבה הוא ע"י יסוד אבא כו'. וזהו כי תשא את ראש בנ"י שזהו הגבהת ועליית המוחין דכנס"י בתוקף האמונה. ולהבין הענין הנה ישראל נקראו מאמינים בני מאמינים כמבואר ברבות (שמות פ"ג דקכ"א) מאמינים שנאמר ויאמן העם בני מאמינים שנאמר והאמין בה' וצ"ל מה מחלקם על שני דברים מאמינים בני מאמינים הלא לכאורה הכל אחד מאמינים ובני מאמינים כי הכל הוא ענין אמונה בהשי"ת וא"כ מהו מאמינים ובני מאמינים. אך הענין כי איתא בתיקוני זוהר ובפרדס שאמונה היא בשני מקומות בבינה ובמל' ונקראו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה. כי הנה בפרדס (ערך אמונה) אומר אמונה כינוי הזה בשני מקומות וכ"א לפי ענינו הא' הוא בבינה ויש אמונה במל' וכן פי' בתיקונים (בפסוק והי' אמונת עתך) וז"ל אמונה איהו אימא עילאה מסטרא דחסד דבה ק"ש דאיהי אמונה. שכינתא תתאה איהי אמונה מסטרא דצדיק דבי' כלולין תרין שמהן אמן דאינון הוי' אדני ולפרש דבריו כי ק"ש ר"ל ענין יחוד הספירות והוא מצד החסד והיינו אמונה שאנו מאמינים ביחודו זהו בבינה. ולפ"ז פי' מאמינים בני מאמינים היינו שישראל הם מאמינים מצד בחי' שהמל' נק' אמונה ובני מאמינים מצד הבינה הנק' אמונה. ולהבין זה צ"ל מקודם איך שייך אמונה בבחי' בינה הלא הבינה הוא ענין השגה והבנה באלקות וא"כ מאחר שמובן ומושג מה צריך אמונה ואמונה אינו שייך כ"א על דבר שאינו מושג אבל בבחי' המושג מה שייך בזה אמונה והנה כמו שאינו מובן איך שייך בבינה אמונה כמ"כ אינו מובן מה שנתבאר דבני מאמינים שקאי על אברהם הלא לאברהם הוסיפו אות ה' הוא כנגד ה' עילאה בינה וא"כ מה שייך אמונה. אך הענין כי הגם דבינה הוא הבנה והשגה אמנם מ"מ מה שהוא מושג בבינה אינו רק הארה לבד כי מה שאפשר להיות מושג באלקות הוא רק בחי' הארה מאלקות כי בי"ד נברא עוה"ב שעוה"ב שהוא נמשך מבחי' בינה הנה מקורו הוא רק מבחי' יו"ד שהוא רק נקודה ולמעלה הוא בחי' ומדריגת חכמה עילאה שמבחי' חכמה ולמטה הוא שיוכל לבוא בהשגה אבל מה שלמעלה מבחי' חכמה א"א לבוא בהשגה כי עצמותו ית' אינו מושג וע"כ בבחי' זו שייך אמונה והנה אמונה דכנס"י שנקראו מאמינים היינו מצד המל' שנק'

אמונה כי שורש י"ב שבטים למעלה הם י"ב בקר דמרכבה דבריאה המקבלים מבחי' מל' ועד שם עלו השגתם ובהם נאמר והים עליהם מלמעלה שאינם משיגים עצם בחי' מל' ולכן לפי שהים עליהם מלמעלה לכן יתכן אמונה כי האמונה הוא בהקב"ה פי' הקב"ה הוא סובב וממלא כי ברוך הוא בחי' ממכ"ע וקדוש הוא בחי' סוכ"ע, ולכן אמונה הנמשך מהמל' היא בשם הוי' ז"א דאצילות שהוא סוכ"ע, ולכן מאמינים מצד שהם מרכבה לבחי' מל' ובני מאמינים מצד בחי' ומדריגת האבות הן הן המרכבה שהאבות היו מקבלים מבחי' הבינה שכינתא עילאה הנק' אמונה והיא האמונה באא"ס ב"ה המאיר בכתר עליון בבחי' עתיק המתנשא מימות עולם שלמעלה מהאמונה של השבטים מצד אחיזתם במל' שהוא רק שם והארה וזהו אמן ואמן בגימ' יעקוב מלא וי"ו וזהו שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד כי לבך דיעקב הוא בינה כי יעקב עצמו הוא תפארת ולבך דיעקב הוא בינה כי בינה לבא ולכן כשם שאין בלבך אלא אחד היינו ע"ק כך אין בלבנו שהוא בחי' מל' אלא אחד הוא הארת אוא"ס המלובש בז"א.

ב) והנה אמונה זו נקבע בישראל בנפשם מצד שורש חוצם כי ישראל עלה במחשבה כי הוא ית' המחדש בטובו מע"ב ובכל יום מהוה אותן מאין ליש וענין התחדשות זו דבכל יום הוא נמשך מבחי' מחשבה עילאה כי הנה כמו באדם ההפרש בין מחשבה לדבור היינו כי דבור הוא אינו תמיד כי עת לחשות ועת לדבר משא"כ מחשבה שנובעת בתמידות בלי הפסק לעולם ולכן כך נק' מחשבה לאה ע"ש שלעה תמיד וכמ"כ למעלה בבחינת מחשבה עילאה כי דבור נעשה רק בעת ברה"ע משא"כ מחשבה למעלה הוא תמידית ובבחי' אותיות המחשבה אלקית כתיב בה ונהר יוצא מעדן ואיתא בזוהר (יתרו פ"ג א') יוצא תמיד בלי הפסק נהר ועדן הם בחי' חו"ב שנקרא תרדל"מ כי עדן הוא חכמה ונהר הוא בינה והו"ע אין ויש כי חכמה נק' אין כמ"ש והחכמה מאין תמצא ובינה נק' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש והם תרדל"מ פי' שמחדש תמיד ההשפעה מאין ליש בלי הפסק וכיון שישראל נלקחו מבחי' זו כי ישראל עלו במחשבה ע"כ נקבע בנפשם מצד שרשם אמונה זו ע"כ הם מאמינים בני מאמינים אך צ"ל דא"כ מהו הענין שמשה מפרנס האמונה איזהו פרנסה צריך אמונה אך הענין כי מ"מ אמונה זו אינה אלא בבחי' מקיף בנפש ובספרים נק' אמונה עטרה ולכן יכול להיות ג"כ גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' הרי יש לו אמונה ומ"מ עושה ההיפוך מרצון ה' והיינו לפי שהוא רק בבחי' מקיף והוא כי למעלה ג"כ המל' הנק' אמונה הוא בבחי' מקיף על הי"ב בקר שהם י"ב שבטים וכמ"ש והים עליהם מלמעלה וע"כ האמונה בנפש הוא בבחי' מקיף לכן צריך לפרנס את האמונה שיהי' האמונה נמשך בבחי' פנימית ולכן כדי להיות בחי' זו שהוא בחינת התפעלות בנפשם בבחי' פנימית הוא ע"י משה שהוא הזן ומפרנס את האמונה והיינו ע"י שממשיך

דעת באמונה ע"י הוא מפרנס האמונה שתהא אמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימית הנפש שיגיע האמונה בבחי' פנימית ולא רק בבחי' מקיף והנה ענין הדעת היינו ההתבוננות איך שבאמת כל העולמות עליונים ותחתונים הם ממש כלא חשיב קמי' ואין תופסים מקום כלל (וכמבואר ברבות (בראשית פי"ב) ע"פ בהבראם בה' בראם לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו כי בי"ה הוי' צור עולמים בשתי אותיות ברא הקב"ה את עולמו העוה"ז נברא בה' והעוה"ב ביו"ד) וכמ"ש אתה ה' לבדך כו' ואתה הוא עד שלא נבה"ע כי התהוות כל העולמות אינם רק מבחי' מלכותו ית' בלבד כדכתיב מלכותך מכ"ע ושם עלו השגת הנבראים וכמאמר יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד פי' מה שהוא יתברך בפי כל חי שהם שרפים ואופנים וחיות הקדש והשגתם באלקות אינו אלא מבחי' שמך לבד שהוא בחי' מלכותו ית' אבל אנו בנ"י ומברכים אותך פי' שאנחנו מברכים וממשיכים אותך ממש המשכת אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו והיינו ע"י התורה שניתנה בחמשה קולות. וזהו ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי שבפי כל חי מברכים רק שמך בלבד כי הנה כתיב דבר מלך שלטון שבחי' מל' הוא בחי' דבור וכמבואר בת"ז מלכות פה והנה כמו במשל מלך ב"ו שהנהגתו בכל מדינת מלכותו הוא ע"י דבורו ופקודתו של מלך כך עד"מ כל הנהגות עליונים ותחתונים הוא מבחי' דיבורו של הקב"ה וזהו קיומם וחיותם והתהוותם מאין ליש כמ"ש כי הוא אמר ויהי שבדבור אחד נבראו וכשם שאין ערוך לדבור אחד של האדם נגד מהו"ע ית' כן ויותר מכן לאין קץ אין ערוך התהוות העולמות וחיותם וקיומם לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו ובטילים במציאות ממש והיו כלא היו שאינו בגדר עלמין כלל לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב ושם למחתב"כ והנה משם נמשך שפע ועוז לרעות את האמונה שהיא בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע וזהו כי תשא את ראש בנ"י כי מאחר שצריך להמשיך דעת באמונה הרי צריך להרים המוחין של נש"י כדי שיהיו כלי לקבל דעת זה ומשה הוא הנושא ומגביה ראש ומוחין של בנ"י שהם מאמינים בני מאמינים וע"י מה ע"י מחצית השקל בשקל הקדש ולכן זה יתנו מחצית השקל כי הנה שקל הקדש היינו המשכה מבחי' קדש שלמעלה מבחי' קדוש כי הנה הקב"ה הוא קדוש וברוך שהוא סובב וממלא כי ברוך היינו ממכ"ע וקדוש סוכ"ע אבל קדש העליון ח"ע היא למעלה מסוכ"ע וממכ"ע וי"ל כי ממכ"ע זהו בחי' מל' דאצילות וסוכ"ע זהו ד"א דאצי' הנק' קדוש בוי"ו אבל ח"ע נק' קדש בלא וי"ו שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע וא"כ מחצית השקל בשקל הקדש שהוא נמשך מבחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש זהו המשכה ע"י משה יסוד דאבא לרעות את האמונה וזהו ורעה אמונה שהוא להמשיך פרנסה בהאמונה כי אמונה הוא בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע אבל ע"י המשכת בחי' שלמעלה מסובב וממלא ע"י נמשך פרנסה באמונה.

ג) **והנה** ממחצית השקל היו מביאים קרבנות הצבור תמידים ומוספים כי הנה בזמן שבהמ"ק קיים היו מקריבין ממחצית השקל קרבנות

ע"ג המזבח וענין הקרבנות שהיו מקריבין בהמה ע"ג המזבח והי' יורד אש מלמעלה בצורת ארי' דאכיל קרבנין ועי"ז נתמעט התאוות דנה"ב באדם כי גם בחי' נה"ב של כאו"א מישראל הי' נכלל ונתמעט בקדושה ור"ל שהי' נתמעט מתאותיו דהיינו שהרע שבנה"ב הי' נתמעט ועי"ז היה נכלל בקדושה עד שכאו"א הי' מקשר דעתו ובינתו בגדולת ה' להבטל אליו ועכשיו משחרב בהמ"ק תקנו אנשי כה"ג תפלה במקום קרבנות כמבואר בגמ' (ברכות כ"ו ע"ב) דתפלה כנגד תמידין תקנום וארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח ואיזו עבודה שבלב זו תפלה כי התפלה היא להעמיק דעתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה אתה ה' לבדך הוי' אלקינו הוי' אחד כו' (והפי' של אחד הוא שגם עתה) ובזה יובן מה שמבקשים ושם נעשה לפניך קרבנות חובותינו כמצות רצונך שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש ואינו מובן למה יהי' אז כמצות רצונך יותר מכמו עתה כי אז יהי' קרבנות ועכשיו תפלה כנגד תמידין שהוא בירור נה"ב והלא לכאורה התפלה במעלה עליונה יותר מהקרבנות כי בירור נה"ב שבאדם הוא מעלה יותר מקרבן שהוא רק הרקבת נפש הבהמה אך לפי הנז"ל א"ש כי שם ע"י הקרבת הקרבן הי' ג"כ בירור נה"ב כי ע"י ארי' דאכיל קרבנין נתברר הנה"ב ונחסר מתאוות שלה הרי הי' שם שני הדברים קרבן וגם בירור נה"ב והנה מאחר דתפלה כנגד תמידין תקנום הנה כמו שבקרבן היו שני דברים אש שלמטה ואש שלמעלה אריה דאכיל קרבנין כמ"כ עתה בתפלה יש ג"כ ב' בחי' אלו אש שלמטה ואש שלמעלה והיינו ק"ש ושמ"ע כי בק"ש אומרים הוי' אחד והפי' של אחד שהוא אחד כמו שהי' קודם שנבה"ע כי אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע וזהו פי' אחד שגם עתה אחר שנבה"ע במקום וזמן מזרח ומערב צפון ודרום ומעלה ומטה והם בבחי' זמן שית אלפי שני דהוי עלמא הוא ג"כ אחד כי כמו קודם שנבה"ע הי' מקום וזמן בטל כמ"כ גם אחר שנבה"ע הוא ג"כ בטל כי קמי' שוה אחר שנבה"ע כמו קודם שנבה"ע ולכן הוא ית' אחד ר"ל כאלו אין שום מציאות נברא כלל ואף שיש נבראים מ"מ אצלו הם בטילים ממש. וקרוב לזה איתא בשל"ה בפי' אין עוד. ולהבין זה איך הוא בטל הנה יש לפרש ע"ק מ"ש האלשיך * (ר"פ בראשית בפי' ואהי' אצלו אמון) דסיפור הדברים הנבראים בשי"ב וכמו סיפור בריאת שמים וארץ דכתיב בתורה אף שהוא ג"כ כפשוטו ממש הלא ירמוז גם כן על הדברים הנאצלים עליונים רוחנים לאין תכלית ועד שלא נבה"ע כי כל דבר שלמטה יש לו שורש למעלה כמו שמים הנה למטה השמים כפשוטו ולמעלה באצילות יש ג"כ שמים שהוא ד"א דאצילות אש ומים חו"ג כו' וכמ"כ יש בחי' שמי השמים וכן ארץ למעלה הוא בחי' מל' וכן שמש למטה מאור גשמי ונק' המאור הגדול ולמעלה זהו"ע שם

האלשיך: בכת"י ב': בספרים.

הוי' כמ"ש כי שכש ומגן הוי' אלקים וכן ארז"ל שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר כי שמש ומגן (סוטה י') ונק' המאור הגדול כי גדול ה' ומהולל מאד ולכן נמשל התורה ללוח ופנקס וכמ"ש ואהי' אצלו אמון אומן כו' שבו ראה הקב"ה וברא דוגמתו שמים וארץ גשמיים, ולפי"ז צ"ל דא"כ שכל דבר יש לו שורש למעלה א"כ הרי השמים ושמי השמים גשמיים נתהוו מן השמים ושמי השמים הרוחניים ואיך נקרא זה יש מאין הרי לא נתהווה זה מאין כ"א מהשמים ושמי השמים רוחניים אך הענין כי מ"מ נקרא זה יש מאין כי כדי שיתהווה הגשמי מהרחני שאינו נתפס בגדר מקום ולא בגדר זמן הנה גשמיות מרוחניות א"א להיות ע"פ השתלשלות ואין לך יש מאין גדול מזה והנה א"כ לפי"ז שמים וארץ גשמיים הם בטילים לשמים וארץ רוחניים כי אם הי' מתגלה למטה בשמים וארץ גשמיים המקור שלהם היינו בחי' השמים ושמי השמים דאצילות שהם ז"א וכתר היו נכללים בביטול במקורם השמים ושמי השמים דאצי' כביטול זיו השמש בתוך גוף השמש וכל הקיום שלהם הוא רק לפי שאין המקור מתגלה בהם וזהו גוף השמש וזהו הוי' אחד ממש שאין עוד דבר זולתו כלל יש ודבר כי הרי השמים ושמי השמים הם בחי' מע"ס דאצילות והם מיוחדים בא"ס ב"ה ממש שהם הארה ממנו וכן הארץ עליונה הוא מל' דאצילות שמיוחדת בא"ס ב"ה ממש ואינה דבר נפרד ממנו כ"א זהו"ע הוא ושמו אחד רק שנראים למהות יש ודבר מחמת שאין נראה כלל השמים והארץ הרוחניים העליונים וא"כ זהו הוי' אחד ממש שהוא לבדו המציאות האמת וכל הבריאה כלא ממש חשובים וכמו שהי' יחיד ומיוחד קודם שנבה"ע כך הוא עתה ג"כ לאחר שנבה"ע ואין שום מציאות אמיתי זולתו כלל כמו קודם הבריאה דאעפ"י שיש להם מציאות זהו מצד המגן דשם אלקים המסתיר אבל כשלא יהי' ההסתר יהי' ענין מציאותם ע"ד זיו השמש כשהוא כלול תוך גוף כדור השמש שאז הוא בחי' אין ולא בחי' יש כלל והנה כ"ז הוא אש שלמטה בק"ש באמרו ה' אחד והנה על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח עבודה הן הקרבנות בזמן בהמ"ק שהי' אש שלמעלה יורד ע"ג המזבח בדמות ארי' והיינו ענין אחרי ה' ילכו כארי' ישאג שהארי' הוא פני ארי' אל הימין שכארי' ישאג לעורר כנס"י והוא אה"ר שהיא באה ונמשכת מלמעלה למטה לעורר את האהבה בכללות נש"י בבחי' מקיף כמ"ש וימינו תחבקני. אך שמקודם הי' אש שלמטה ואח"כ נמשך אש שלמעלה ארי' דאכיל קרבנין וכמ"כ עכשיו דתפלה כנגד תמידין הנה מקודם צ"ל קדימת ההתבוננות בפסוק ראשון דק"ש שמע ישראל ובשכמל"ו יחו"ע ויחו"ת ואזי אח"כ בשמו"ע התפילה במקום קרבן יורד האש שלמעלה אה"ר מבחי' ארי' הנ"ל ואוכל הקרבן שהוא הנה"ב דהיינו שיתהפך גם רצון הגוף ונה"ב להי' לבדו ואין בלבו אלא אחד.

ד) **ולהבין** ענין אש שלמעלה שהי' יורד הנה יובן ממ"ש (משלי כ"ז כ"א) מצרף לכסף וכיר לזהב ואיש לפי מהללו ובמשלי (י"ז ג')

נאמר מצרף לכסף וכור לזהב ובוחן לבות ה' פי' דהנה כתיב הגו סיגים מכסף (משלי כ"ה ד') דכמו במצרף מניחים כסף לצרפו הנה מקודם הכסף מעורב בסיגים בתכלית התערובות ולא הי' ניכר איזהו כסף ואיזהו סיגים ואח"כ כשנותנים אותו בכור המצרף בשלהבת מתבררים ומתפרדים כל החלקים שבו עד שחלק הטוב יוצא נקי בפ"ע וכל חלקי הסיגים מתפרדים ויוצאים מובדלים בפ"ע וכל שיתנו אותו בשלהבת הרבה פעמים יותר יובדל חלקי הסיגים הדקים כידוע וא"כ נמצא שהיו הסיגים בהעלם תחלה בערבובי' וע"י השלהבת נתגלו ויצאו לידי גילוי וכל שנשתהא הכסף בשלהבת יותר יותר יוצא ההעלם עד שגם הדק שבדקות יצא להפרד בפ"ע ולא להיות מעורב בטוב כו' וכמ"כ עד"מ בנה"ב עם הנה"א שהן מעורבים בתכלית בטו"ר וע"י שלהבת העולה מאליה בתפלת שמו"ע מחמת שאגת ארי' דלעילא הנ"ל מתבררים כל החלקים המעורבים ויוצא מן ההעלם כל הסיגים הדק שבדקות וגם בירור נה"ב כל שמתבונן יותר בגדולת הבורא יהי' מתגלה הסיגים הדקים וזהו הטעם שאנו אומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא ולכאורה אינו מובן הרי בק"ש מתקרב לאלקות באמרו אחד ואהבת וא"כ למה אחר ק"ש דוקא אומרים בשמו"ע סלח לנו כי חטאנו. אך הענין כי אז דייקא ירגיש שהוא חוטא כי זולת זה הרי כל דרכי איש ישר בעיניו אבל עי"ז שהוא מתבונן איך שהוי' אחד וצ"ל ביטול והוא רחוק מאה אזי הוא מרגיש שהוא נפרד ולכן מבקשים אח"כ סלח לנו וגם כי ע"י שהתבונן ביותר העמקות בק"ש וסדר הדברים בפסוד"ז בהתלהבות רשפי אש שלמטה צעק לבם יותר נתעורר למעלה אש שלמעלה אה"ר ואז גם שמים לא זכו בעיניו מאחר שלגבי עצמות המאציל כלא חשיבי המשפיע עם המקבל סובב וממלא ואז נעשה חוטא גדול גם בדקות הרע ואומר סלח לנו כי חטאנו מפני שגם חוט השערה נדמה כהר לגבי אמיתית בעל האמת וזהו שארז"ל (גיטין נ"ו) שדא בי' מומא בדוקין שבעין דוכתא דלדידן הוה מומא לדידהו לא הוי מומא והענין כי דוקין היינו בחי' קרום שבעין כי פי' דוקין מלשון הנוטה כדוק שמים דהיינו שמכסה ומסתיר על בחי' הראי' שבעין החכמה שצריך להיות בחי' ראי' כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים וזה נקרא מום לדידן כי הנה איתא במא"א (אות מ' י"ז) מום גימט' אלקים וזה אינו מובן איך אלקים שהוא שם קדוש גימט' מום אך הפי' הוא כשמפרידים שם אלקים משם הוי' אזי נק' מום כי צריך לידע כי הוי' הוא האלקים וכמ"ש וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים ולכן איתא במשנה (זבחים) הכהנים ששמשי בבית חוניו הרי הם כבעלי מומים חולקים ואוכלים אבל לא מקריבין ואינו מובן מה שייך זה לבעלי מומים אך הענין כי הנה מה הי' ענין מקדש דחוניו הוא שעשה מזבח בארץ מצרים והנה המזבח עשה כמו שנצרך והקריב קרבנות הכל כראוי וע"ז התנבא ישעי' בימים ההם יהי' מזבח לה' בארץ מצרים רק החטא הי' שהעמידו לא במקום הראוי כי מזבח צ"ל עומד בירושלים והוא העמידו במצרים וזהו שמשלם לבעלי מום כי הנה ארז"ל ע"פ גדול הוי' בעיר אלקינו אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו הגם

שגד"ל הוא שם הוי' אבל אימתי דייקא כשהוא בעיר אלקינו שהוא ירושלים ועי"ז נעשה יחוד הוי' אלקים אבל כשחוניו העמידו לא בעיר אלקינו הרי הפריד יחוד הוי' ואלקים ולכן הם כבעלי מומין כי מום גימט' אלקים ואין הפי' דשם אלקים הוא מום כ"א היינו כשמפריד יחוד הוי' ואלקים וזהו שדא בי' מום בדוקין שבעין היינו שמכסה ומסתיר על בחי' ראי' שבעין החכמה הנה לדידהו אינו מום כי הפרידן מאחדותו כמ"ש בהפרידו בני אדם והבריאה הוא משם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים וכן פרעה אמר לא ידעתי את הוי' כי משם אלקים ידע שהרי יוסף אמר לו אלקים יענה את שלום פרעה א"כ אין זה מום להם ענין הפירוד דשם אלקים משם הוי' ולכן נאמר בהם עינים להם ולא יראו והיינו מפני הדוקין שבעין החכ' כו' משא"כ ישראל דכתיב כי חלק ה' עמו מאמינים בני מאמינים והאמין בה' כו' ע"כ אם אינו רואה בראי' חושיות איך שהוא בטל וכי הוי' הוא האלקים שההסתר אינו הסתר כלל כ"א שנראה העולם ליש ודבר כו' אבל באמת כי הוי' הוא האלקים הוי זה מום ולכן בלעם היה סומא בעין א' כו' ובישראל נאמר וכל העם רואים וכ"ז שמתברר הרע הדק שבדקות אינו אלא דוקא אחרי שירד בק"ש לעמקות ההתבוננות ובהתלהבות התפלה שהוא כדוגמת הקרבן אש שלמטה ואש שלמעלה משא"כ מתחלה הי' מעורב טו"ר בתכלית כי כל דרכי איש זך בעיניו שנדמה לו ההר כחוט השערה והוא כשר וישר בעיניו ואינו מרגיש הרע כלל אבל כשיתלהב ביותר יותר מרגיש אפילו הקל שבקלות כהר גבוה והנה מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו ואמרו בילקוט (שמואל א' סי' ב' רמז פ"ט) כשם שהמצרף הזה מכניס את הכסף לאש ואת הזהב לכור כך הקב"ה צורף את הצדיקים כאו"א לפי כחו שרה צרפה הקב"ה כ"ה שנה משבאתה לא"י לפי כחה ורבקה אף היא צרפה הקב"ה כ' שנה לפי כוחה ואף חנה צרפה הקב"ה לפי כחה י"ט שנה ואח"כ פקדה ע"ש. הרי המצרף הר"ע הבירור ועד"ז אי' בזוהר גדול (בראשית קמ"ו) ע"פ מצרף לכסף וכור לזהב ובוחן לבות ה' מצרף לכסף דא אברהם וכור לזהב דא יצחק ובוחן לבות ה' דא יעקב והענין כי גאולה ראשונה בזכות אברהם גאולה שני' בזכות יצחק גאולה שלישית בזכות יעקב כו' והנה יעקב אמר ושבתי בשלום אל בית אבי שהוא יצחק ואזי יהי' הוי' לי לאלקים וזהו הצחוק והתענוג שיתגלה לעתיד לכן כור לזהב זהו לע"ל ולכן לא בכסף תגאלו ויאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו'. והנה מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו כי אחר ההתבוננות בק"ש שאזי יבין עוצם הירידה שלו מבקש סלח לנו והנה לפמש"ל שלאחר ההתבוננות בק"ש שמע ישראל אח"כ בשמו"ע יורד האש שלמעלה א"כ לכאורה ק"ש זהר"ע (אעפ"י שהאש יורד מלמעלה) מצוה להביא מן ההדיוט לכן דוקא אחר ק"ש יורד האש מלמעלה בשמו"ע וצ"ע לומר על ק"ש שהר"ע מה שמביאים מן ההדיוט הרי אמרו תורתו אומנתו מפסיק לק"ש ואינו מפסיק לתפלה וגם אמרו כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא מנחה הרי גם ק"ש לבד נק' קרבן עולה וגם כי ק"ש הוא יחוד או"א ושמו"ע הוא יחוד זו"נ וגם כי ק"ש

כי איך עושים כריתת ברית הוא כמ"ש בפסוק (ירמי' ל"ד) אשר כרתו העגל ויעברו בין בתריו והנה כורתים דבר אחד על שני חצאין להורות שחצי אחד אינו ענין כמ"כ הוא כריתת ברית בין שני אנשים היינו שכשם שאינו שוכח על עצמו כך לא ישכח על חבירו. ולהבין זה על למעלה הנה כתיב כי חלק ה' עמו וכתיב פתחי לי אחותי כו' תמתי ואיתא במדרש תמתי תאומתי לא אני גדול ממנה ולא היא גדולה ממני כי כמו בהקב"ה כתיב צדיק ה' בכל דרכיו כמ"כ ועמך כולם צדיקים שממשיכים להיות גילוי אלקות למטה ולכן הקב"ה וישראל הם כשני חצאים וכמו חתן וכלה הנה אחד לבדו הוא פלג גופא וע"י חיבורם נעשה הולדה מוליד בדומה לו כמו"כ למעלה שיהי' נש"י מוליד בדומה לו שיוכלו להמשיך גילוי אלקות וזהו תמתי תאומתי ועד"ז פי' הה"מ נ"ע ע"פ עשה לך שתי חצוצרות שתי חצאי צורות שהקב"ה וכנס"י הם כשתי חצאי צורות כי ועל הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה וכן נש"י נקראים אדם כי אדם א' מחשבה ד' דבור מ"ם מעשה ועי"ז ממשיכים בג' עולמות בי"ע ואזי נק' למעלה אדם ועל הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה כו' אך הנה ע"ז הי' כריתת ברית עם אברהם להיות חלק ה' עמו ר"ל שהם חלק משם הוי' ע"ד תרי פלגי גופא והם שני חצאים כו' אך כ"ז הוא הכל על תומ"צ אם יקיימו תורה ומצות ולכן בכריתת ברית דאברהם נזכר הכל ארץ כמ"ש וזכרתי בריתי כו' ואף את בריתי אברהם והארץ אזכור כו' והיינו אם ישראל יקיימו מעשה המצות אבל אם ח"ו שונאי ישראל לא יקיימו המצות ויהי' חטאים ח"ו ע"ז לא בא הכריתת ברית עם אברהם ולכן היה אח"כ עוד כריתת ברית עם משה כמ"ש הנה אנכי כורת ברית כו' אשר אני עושה עמך וזהו ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם דהיינו כשלא יקיימו מעשה המצות כי ארץ הוא מעשה המצות וכמ"ש ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ וכתיב וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ כו' אבל אם לא יקיימו מעשה המצות מ"מ לא מאסתים כו' וזכרתי להם ברית ראשונים כו' וזהו מה שהמשיך משה הנה אנכי כורת ברית ולכן נאמר אצל ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מאמ"צ דזה הי' ע"י משה וכריתת ברית זה הוא על תשובה שממשיכים יגמה"ר כו' וע"כ כמו שע"י תומ"צ הנה הם שתי חצאי צורות כנ"ל בפי' הה"מ נ"ע הנה כמו"כ בבחי' ומדריגת תשובה יש ג"כ מחצית זה וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים היינו המצות שרמ"ח מצות נקראים רמ"ח פקודין רמ"ח איברים דמלכא. ולכן גם העובר על הפקודים אעפ"כ חובה היא ליתן מחצית השקל היינו עשר בחי' הנפש ולכן זה יתנו זה עולה י"ב כי י"ב שבטים הם כנגד י"ב בקר וד' דגלים כנגד ד' מחנות שכינה ולכן זה יתנו שכל ישראל גם מי שעובר על הפקודים ח"ו מ"מ זה יתנו מחצית השקל כי כיון שהוא בחי' מחצית ממילא יהי' נמשך מלמעלה ג"כ המחצית שמלמעלה כי ע"ז הי' הכריתת ברית עם משה וכנ"ל. וזהו פי' הב' בתיבת כי תשא שמבואר ברבות שהוא מל' כי תשה ברעך כנ"ל כי ישראל חיבים לי אמור להם שיפרעו לי מה שלוו ממני. והענין כי פי' א' חייבים לו ית' עבור חסדי ה' על כל הטובות

וצריך לשלם ולפרוע החוב ע"י קבול עבודתו ית' ופי' הב' ע"ד חוב עבור העונות שפגמנו וכמבואר ברבות (משפטים ר"פ ל"א) אין בריה שאינה חייבת לאלקים אלא שהוא חנון ורחום ומוחל כו' וא"כ לפ"ז פי' כי תשא את ראש בנ"י זהו ע"ד כי עונותי עברו ראשי אך החוטא ופוגם א"א לו לילך כסדר המדריגות אלא לדלג שור ע"ד ויצעקו אל הוי' כו' להיות בטל ונכלל באוא"ס שלמעלה מבחי' הוי' כמו ותתפלל חנה על הוי' כו' וצ"ל העצה לזה כי תשא ל' הגבהה ורוממות קרן והוא מפני כי תשא ל' כי תשה שהם חיבים לי שפגמו ע"כ העצה היעוצה לזה בחי' כי תשא את ראש בנ"י שישובו• ע"ד שובה ישראל עד הוי' אלקיך כו' וכמו שאו את ראש בנ"י לגולגלותם להעלות את הרצון מחב"ד לבחי' גולגלתא שהוא הרצון שלמעלה מהשכל כו' וזהו שמסיים המדרש שם ואשלמה להם והי' מספר בנ"י אשר לא יספר היינו כי ע"י התשובה שהוא הבינה כי תשובה תשוב ה' מתעלים בבחי' ולתבונתו אין מספר דהיינו למעלה מסדר ההשתלשלות כו' אך לבאר מה שמסיים ואשלמה להם כונתם הוא כי כיון שע"י פרעון ממשיכים תוספות אור למעלה וזהו הפרעון שמשלם מה שלוה א"כ למה אין בו משום ריבית כי הרי הם מוסיפין אור. אך הענין משום כיון שמהתוספות האור למעלה נמשך מזה לנש"י דהיינו ואשלמה להם וכדמסיים והי' מספר כו' אשר לא יספר א"כ אין כאן ריבית כו' וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים שהם המצות כו' יתן מחצית השקל שהו"ע התשובה כנ"ל ולכן אמרו בירושלמי המצוה כו' ע"ש.

ולהבין זה ביותר על דרך העבודה הוא כי הנה ואהבת יש בו ב' פירושים לשון ציוי ולשון הבטחה שסוף כל סוף מוכרחים ישראל לבוא לאהבה והענין כי כתיב תחת אשר לא עבדת בשמחה וקאי על כל ישראל וצ"ל דלפעמים כתיב שמחו צדיקים בה' הרי השמחה שייך רק לצדיקים. אך הענין כי שניהם אמת כי כאן כתיב עבדת בשמחה שהשמחה גנוזה בעבודה וזה שייך לכלל ישראל משא"כ שמחה בה' שהשמחה הוא מה' לבדו זהו שייך רק לצדיקים כו' והענין כי עבדת בשמחה שצ"ל עבודה בשמחה תחת אשר לא עבדת בשמחה יותר מרוב כל שהוא חיי עוה"ב כי מעלת המצות גבוה יותר מג"ע כי ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי שבג"ע יתברך שמך שהוא רק הארה אבל ישראל ומברכים אותך מהו"ע והיינו ע"י ברכת המצות אשר קדשנו במצותיו וע"כ צ"ל שמחה של מצוה יותר מרוב כל אבל מ"מ הוא רק שמחה מעבודה אבל בצדיקים כתיב שמחו צדיקים בה' בה' לבדו ולא שמחה ממצוה כ"א השמחה מה' בעצמו ע"י התבוננות איך כי בי"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז ובאמת צ"ל כן כי הוו כעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס אך למדריגה זו אין יכולים לבוא כ"א רק צדיקים מופלגים ולא כלל ישראל

שישובו: בכת"י ב' נ' בין השורות: בבחי' הגבהה שישובו.

כ"א אצל כולם צ"ל השמחה גנוזה בעבודה וע"כ כתיב עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה הרי כתיב עבדו כי זה קאי על כלל ישראל וע"כ עבדו בשמחה שהשמחה צ"ל גנוזה בעבודה. וזהו זה יתנו מחצית השקל כי השקל עשרים גרה השקל כי יש ב' בחי' עשר כי יש עשר בחי' הנפש חב"ד ומדות ויש עשר בחי' שנותנים מלמעלה אשר אין יכול האדם לבוא בעצמו כ"א שנותנים זה מלמעלה בבחי' עבודת מתנה אתן את כהונתכם וזהר"ע ב' הפירושים בואהבת כי ואהבת ציוי הוא על עשר בחי' הנפש אך ע"י נמשך מלמעלה ואהבת הבטחה כו' כי הם שני מחצית וע"ז בא הכריתת ברית כנ"ל. ולהבין זה ענין זה דמחצית השקל ע"ד הקבלה הוא כדאיתא בבחי' לפי שהרהרו במחשבתם לתת קציץ וחציצה בין האש והקול שהם ת"ת ומל' והענין מחצית השקל תיקן על חטא העגל שחטאו במחצית היום וכענין כי בשש משה שארז"ל שאמרו בא שש היינו מל' והיינו שהפרישו בין ו' ובין ז' שאמרו העטרת הוא תחלת כל וח"ו אין למעלה מהמל' משא"כ ישראל נקראו עם זו כמ"ש עם זו יצרתי לי כו' שמחברים הז' עם ו' ואדרבה הה' קודם לוי"ו כי מעלים המל' לשרשה הוא התת"ת ולכן תהלתי יספרו שממשיכים למטה התהלה והאור כו' (וכמבואר בזהר בענין עד זומם תרין סהדי שקר דאינון ס"מ כו' לאסהדא על ישראל דטעו בין ו' לד' ע"ש. והיינו כי זומם ז' ו' מם שהעידו על ישראל שהפרידו בין שבעה לששה באותם ארבעים יום שהי' משה בהר אבל הם עדי שקר ולכן תקנו שריפת החמץ בין ו' לד' לכלות כחו שלא להפריד בין ו' לד' וכן בעדים דהרג את הנפש דבודקים בשבע חקירות כו' מבואר במשנה זה אומר בה' שעות וזה אומר בז' עדותן בטילה שודאי יש שקר בעדותם שהפרידו בין ו' לז'). וביאור ענין הפירוד בין ו' ובין ז' הוא ע"ד מאמר המין בגמרא (סנהדרין ל"ט א') מפלגך לעילא דהורמיז מפלגך לתתא דאהורמיז כו' כי הנה כמו באדם יש חצר הכבד המבדיל כן יהי רקיע ויהי מבדיל כו' והוא הפרסא שבין אצילות לבריאה אשר באצילות איהו וגרמוהי חד ביטול לך ה' הגדולה והגבורה כו' משא"כ בבי"ע הסתר ומשם יפרד וחשב שבאמת הוא דבר נפרד ועזב ה' את הארץ בידי ע' שרים ושרש שרשם המל' מקור דבי"ע ושם הוי' על השמים כבודו באצילות ולא בבי"ע כי הרקיע מבדיל וכנס"י תמתי עושים היחוד למטה כי הכל בהשגחה פרטית משם הוי' רק שמתלבש בלבושים והיינו המגביהי לשבת א"א לכן המשפילי בשמים ובארץ זו"נ בהשוואה אחת וזהו עשרים גרה השקל שקל הקדש הם זו"נ שהז"א סוף עולמות הא"ס והמל' מקור בי"ע וכמ"ש כרוב אחד מקצה מזה שהוא קצה אוא"ס שבז"א דאצי' וכרוב אחד מקצה מזה הוא בחי' מל' אימא תתאה מקור דבי"ע וא"כ ב' בחי' אלו זהו יחוד א"ס בבי"ע והם ב' מחצית כי פרסא מפסיק ואפ"ל שהם ב' שמות הוי' הוי' ופסיק טעמא ושם הוי' עם המילוי הוא עשרה וזהו עשרים גרה ולכן העיקר להיות מחצית השקל תרומה לה' היינו להבין איך שגם המים אשר מתחת לרקיע הם בטלים וכולא קמי' כלא חשיב שגם מלמטה למעלה הוא כמו מלמעלה למטה כנודע

מענין כי אל דעות ועש"ז נק' תמתי והנה בירור מים תחתונים נק' העלאת מ"נ ועי"ז נמשך מ"ד וזהו"ע א' שהוא ב' יודין עם וי"ו המחברם.

ב) **והנה** בזהר (ויקרא י"א ב') ע"פ עשרה עשרה הכף בשקל הקדש הם עשרה מאמרות ועשה"ד ור"ל הכף של שקל הקדש כולל ב"פ עשרה הנ"ל. ואפ"ל כי הנה אמרו בע"מ נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדים את העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם כו' והקשו דא"כ דהעולם אין שוה כ"א מאמר אחד האם בשביל זה שבראוה בעשרה מאמרות יגיע העונש כ"כ מאחר שהי' אפשר לברוא אותה במאמר א' מדוע יגיע עונש כמו עבור עשרה מאמרות אך ההכרח לומר שמה שנברא בע"מ הוטב העולם מכמו אם הי' בורא אותה במאמר אחד והענין כי במאמר א' יכול להבראות היינו בבחי' מל' שיש בה ג"כ עשר ספירות חכמה שבמל' בינה שבמל' כו' ומ"מ נברא בעשרה מאמרות היינו ע"י כל העשר ספירות עצמם ולא רק ע"י ע"ס שבמל' כידוע שאין ערוך ע"ס שבמל' לעצמיות הע"ס ממש ואזי נעשה העולם במעלה עליונה יותר כי אעפ"י שעכשיו החושך יכסה ארץ זהו אחר חטא עה"ד אבל מקודם חטא עה"ד אלה תולדות מלא וי"ו שהי' העולם בתכלית העילוי והאיר אור שבעת הימים ז"ת דעתיק וא"כ עשרה מאמרות גבוהים מעשה"ד וכן פי' בס' מק"מ שם עשרה מאמרות מאבא ועשרת הדברות מבינה וכן פי' ההי"מ ג"ע על פסוק וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר שחיבר וקישר בחי' עשרת הדברות לבחי' לאמר שהם עשרה מאמרות שהם גבוהים מהם ולכן גם על לע"ל נאמר ישכיל עבדי כו' וגבה מאד הנה מאד אותיות אדם דהיינו כמו שהי' אדה"ר קודם החטא שא"א להיות עלי' יותר מזה ולכן בדברי הימים אדם שת א' דאדם הוא אלף רבתי משא"כ ויקרא אל משה הא' א' זעירא כמבואר בזהר (ויחי דרל"ט א' ובפ' מצורע דנ"ג ב') ולכן שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם והנה בבריאת האדם ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלקים ואיתא בזהר (במדבר קי"ט א') כיון דאמר בצלמו מאי בצלם אלקים אלא ודאי תרין דרגין אינון כו'. ואפ"ל שזהו מה דכתיב באדה"ר אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפך ופי' ההי"מ כפיך כפיכה היינו אות כף המורה על ב' בחי' מחצית השקל והן בחי' בצלמו בצלם אלקים והנה ב' בחי' אלו זהו הנשמה ובחי' מזלי' וא"כ באדה"ר היו מאירים בו ב' בחי' אלו בבחי' או"פ וע"כ אמר מחצית השקל תרומה היינו קיום עשה"ד שיש בהם תרי"ג אותיות ועם ז' ימי בראשית בחי' תר"ך כתר שעי"ז מאיר אור שבעת הימים שיהי' לע"ל תולדות מלא כמבואר ברבות (בראשית פי"ב) וי"ל להיפוך כי עשרה מאמרות במל' כי הבריאה יש מאין מהארה בעלמא אבל עשה"ד בחי' גבוה יותר שלכן מתחיל באלף שלמעלה מהבית דבראשית נמי מאמר הוא חזהו המשכת אנכי והמשכה זו למעלה מאתעדל"ת כ"א מתנה ולכן צ"ל מחצית השקל תרומה עשרה

מאמרות ועי"ז בא אח"כ ההמשכה ממילא וזהו פי' ותשת עלי כפיכה עשה"ד וע"מ שעי"ז יוכל להעלות בחי' אחור וקדם צרתני שני יצרים שהם ג"כ כ"א כלול מיו"ד ואפ"ל ע"ד שנת' במ"א שהתפעלות נה"א הוא מהתבוננות בעצמות אוא"ס ב"ה וזהו"ע עשה"ד אנכי ה' אלקיך אבל התפעלות נה"ב הוא מבחי' בשכמל"ו וזהו ענין עשרה מאמרות בראשית ברא אלקים. והנה אחור וקדם שבאדם היינו ג"כ תרין יצרין וייצר בתרין יצרין ביצ"ט וביצה"ר כמבואר בגמרא (ברכות ס"א א') והנה וייצר בתרין יודין ומ"מ יו"ד אחד נרגש והשני אינו נרגש במבטא רמז הקב"ה שהיצה"ר יתבטל ליצ"ט לכן ע"י ותשת עלי כפיכה עשה"ד ועשרה מאמרות עי"ז יתהפכו לטוב ליכלל בביטול והנה אות כ' מורה על ב' בחי' מחצית השקל כי ע"י מחצית השקל שיתנו מלמטה ממילא יומשך אח"כ מלמעלה המחצית השני כנ"ל כי ע"ז הי' כריתת ברית כנ"ל.

ג) **והנה** העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ופי' בת"ז העשיר לא ירבת מעשר והדל לא ימעיט מעשר העשיר דא עמודא דאמצעיתא והדל דא צדיק וצ"ל דא"כ דזה לא ירבה מעשר וזה לא ימעיט א"כ שניהם שוים ולמה זה נק' עשיר וזה נק' עני. אך הענין כי בעשר גופא יש כמה בחי' כי יש ע"ס דעשי' ויש ע"ס דיצירה ויש ע"ס דבריאה ויש ע"ס דאצילות וגם כי יש עשר פרטים ויש עשר שכל א' כלול מעשר ולכן איתא בזהר ע"פ כל הנפש הבאה לבית יעקב ששים ושש אתערותא דעמודא דאמצעיתא ששים ואתערותא דצדיק ושש כי בת"ת ו' כלול מעשר הם ששים ובבחי' צדיק יסוד רק ו' בלבד וע"כ שייך עשיר ודל כי ע"ס פרטים נק' דל אבל כשכ"א כלול מעשר נק' עשיר אבל מ"מ בעצם הנתינה הם שוים כי רק עשר ולא יותר כי עשר ולא אחד עשר ע"כ זה יתנו גם כל העובר על הפקודים רמ"ח פקודין יתן ג"כ עשר וזהו העשיר והעני כי אין עני אלא בדעת והנה העשיר לא ירבה מעשר ולהיפוך גם הדל לא ימעיט מעשר וע"כ זה יתנו מחצית השקל חובה על כולם. וגם העשיר לא ירבה מעשר רק שמלמעלה נותנים עוד עשר כי ע"י עשר אלו יומשך אח"כ ממילא העשר הבאים מלמעלה כי ע"ז הי' הכריתת ברית כנ"ל וזהו שמקודם אומר תרומה לה' ואח"כ מזכיר בפסוק תרומת ה' כי תרומה לה' הוא העלאה מלמטה למעלה ותרומת ה' הוא המשכה מלמעלה למטה ולכן ע"י תרומה לה' שהוא העלאה מלמטה עי"ז יתן תרומת ה' שממשיך מלמעלה למטה כי ע"ז הי' הכריתת ברית ולכן זה יתנו מחצית השקל כו'.

מד"ר שמות פל"ט

מד"ר • ר"פ כי תשא פל"ט. דורש כי תשא כמ"ש כי תשה ברעך ל' הלואה שהם לווים מהקב"ה. והיינו כמ"ש בזהר ר"פ נח ד"ס ע"א ע"פ טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט. תלים סי' קי"ב ה'. דהפירוש שהוא חונן על העניים ומלוה להם. ופי' בזהר שם טוב איש דא קודב"ה דאקרי טוב כמ"ש טוב ה' לכל ועיין מזה בת"א פ' בשלח ד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה. וכתיב ה' איש מלחמה להאי כל שהוא יסוד חונן ומלוה לאתר דלית ליה מדיליה וההוא אתר מיניה אתזן. ופי' אתר דלית ליה מדיליה היינו סיהרא שהיא מ'. וכמ"ש בזהר ויחי דרמ"ט ע"ב ע"פ עניה ענתות בגין דאיהי אספקלריא דלא נהרא עניה ודאי לית לה נהורא לסיהרא מגרמה אלא מה דיהיב לה שמשא. וא"כ טוב איש חונן ומלוה לבחי' סיהרא וידוע דישראל מונין ללבנה ועמ"ש מזה בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י מאמ"צ. וזהו חייבין לי ישראל כי הלואה זו לסיהרא היא להם. ואפ"ל שבחי' טוב זה היינו ע"ד טוב ה' לקויו בסנהדרין ספ"ד דל"ט ע"ב. וענין שיפרעו לי. היינו כי ע"י קיום המצות ממשיכים תוספת אור למעלה וזהו הפרעון שמשלם מה שלוה. וכתיב ונשלמה פרים שפתינו בהושע סי' י"ד ג'. ועיין במד"ר בקהלת ע"פ מה יתרון העושה א"ר יצחק בר מריון כתיב וצדיק באמונתו יחיה אפילו צדיק חי העולמים מאמונתו הוא חיה. אמר הקב"ה בתחלה הרגתי בכורי מצרים שנאמר ויהי בחצי הלילה וה' הכה וגו'. אף כל בכור אשר יולד לך תהא מקדישו לי שנאמר קדש לי כל בכור תהא מקדש לי הבכורות באמונתי הוי וצדיק באמונתו יחיה עכ"ל. נמצא מה שמקדישים הבכורות זהו פרעון למה שהלוה הקב"ה לישראל נס דמכות בכורות כו' ועד"ז יובן בכל המצות שנאמר בהם זכר ליצ"מ כו'. ופי' יחיה היינו ע"ד שהבינה נק' חיי המלך שהוא ז"א הנק' מלכא ונק' הקב"ה קדוש בוא"ו וממשיכים לו האור מבחי' בינה שבה מלובש ע"ק ונק' נשמתא לנשמתא בזח"ג בהעלותך קנ"ב א'. ועמ"ש בפירוש שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה.

ומ"ש המד"ר ואשלמה להם שנאמר והיה מספר בנ"י כחול הים ופי' המ"כ שהקב"ה מעלה עליהם פרעון זה שמשלמים לו כאלו הלוה. וזהו כי תשיא. והיינו כמ"ש מלוה ה' חונן דל משלי סי' י"ט. וכמ"ש מזה לעיל במד"ר בפ' משפטים פל"א דקמ"ט ע"ב. וע"ש ר"פ הנ"ל מענין טוב איש חונן ומלוה. ובזה א"ש שהפרעון אין בו משום רבית שהרי הם מוסיפים אור. והיינו משום כיון מהוספת האור למעלה נמשך מזה לנש"י דהיינו ואשלמה להם כו'. וע' במשנה פ"ג דאבות מס"ז החנות פתוחה והחנוני מקיף וכל

מד"ר: נדפס בפירוש המילות להצ"צ דף רסט, א.

הרוצה ללוות יבא וילוה כו׳. וע׳ בירושלמי פרק שני דשקלים ה״ד ע״פ זה יתנו כל העובר, שמחצית השקל היו תשלומין ממש עבור חוב שעברו על המצוה כו׳ יעו״ש. ויש פי׳ כל העובר דעבר על ימא כו׳. מענין כי תשה ברעך עיין במד״ר פ׳ בראשית ס״פ י״ט ע״פ הנחש השיאני ובאיכה דס״ג ב׳ ע״פ בכה תבכה, פי׳ מ״ש ותשא כל העדה כו׳ חוביה בישא אזיפתון לדרא כד״א כי תשה בערך. וא״כ י״ל גם כאן ענין כי תשא שהוא ע״ד וחטאך בצדקה פרוק. היוצא מזה דמ״ש המד״ר כאן דפי׳ כי תשא ע״ד כי תשה יש לפרשו בשני אופנים האחד מה שאנו חייבים לו ית׳ עבור חסדי ה׳ על כל הטובות אשר גמלנו וצריך לשלם ולפרוע החוב ע״י קבול עבודתו ית׳ ועיין מזה בח״ה שער שלישי. הב׳ יש לפרשו ע״ד חוב עבור העונות שפגמנו וכמ״ש במד״ר משפטים ר״פ ל״א אין בריה שאינה חייבת לאלקים אלא שהוא חנון ורחום ומוחל כו׳. וא״כ לפ״ז פי׳ כי תשא את ראש זהו ע״ד עונותי עברו ראשי ויובן זה ע״ד משנ״ת בד״ה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש כו׳. ועיין בד״ה שובה ישראל פ״ג ושם שהחוטא ופוגם א״א לו לילך כסדר המדרגות אלא לדג שור ע״ד ויצעקו אל הוי׳ כו׳ להיות בטל ונכלל באור א״ס ממש שלמעלה מבחי׳ הוי׳ כו׳ ותתפלל חנה על הוי׳ כו׳ ע״ש וזהו א״כ כי תשא את ראש בנ״י. כי תשא כפשוטו לשון הגבהה ורוממות קרן, והוא מפני כי תשא לשון כי תשה שהם חייבים לו שפגמו. ע״כ העצה היעוצה לזה בחי׳ כי תשא את ראש בנ״י שישובו ע״ד שובה ישראל עד הוי׳ אלקיך כו׳ יעו״ש. ועמ״ש ע״פ שאו את ראש כו׳ לגלגלתם להעלות את הרצון הנמשך מחב״ד לבחי׳ גלגלתא שהוא הרצון שלמעלה מהשכל כו׳ בלק״ת פ׳ במדבר בד״ה שאו את ראש כו׳. וזהו ואשלמה להם והיה מספר בנ״י, היינו כי ע״י התשובה שהיא בינה תשוב הא מתעלים בבחינת ולתבונתו אין מספר דהיינו למעלה מסדר ההשתלשלות כמ״ש בלק״ת סד״ה והיה מספר בנ״י כו׳.

כי תשא* את ראש בנ״י לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו כו׳. הנה כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. הענין דהנה בענין הנהגת העולמות כן דרך ה׳ לבני ישראל עם קרובו, כשמתעורר למעלה בחי׳ שמאל דוחה מחמת מעשה התחתונים, אז ויהי להם למושיע וגורם שאדרבה ע״ז יהי׳ להם אח״כ נשיאת ראש, וזהו כי תשא את ראש בנ״י לפקודיהם, פי׳ ע״י איזו פקידה שיפקוד עליהם לרעה ח״ו וכמארז״ל שאין לך כל פקידה שאין בה מעון העגל, הנה ע״ז אדרבה תשא את ראש בנ״י, כי בחי׳ השמאל

* כי תשא: ב׳ בתו״א פה, ג ד״ה שמאלו.

דוחה אינה דחי' לגמרי ח"ו אלא כדי להיות וימין מקרבת וזהו וימינו תתבקני אשר כי יפול לא יוטל ח"ו. ולהבין ענין זה בעבודת ה' כתיב הקל קול יעקב ב"פ קל א' בלא וי"ו וקול ב' בוי"ו, כי ב' קולות הם א' לתורה ואחד לתפלה. והנה פעם אמרו ות"ת כנגד כולם ופעם הפליגו מאד במעלת התפלה ושהיא כנגד הקרבנות, אך שתיהם אמת כי הם חלוקים בענינם שהתפלה היא בחי' ממטה למעלה והתורה היא בחי' מלמעלה למטה. וביאור ענין זה כי הנה תפלה הוא קיום מצות ק"ש וכו' כמ"ש במ"א ועד"ז תקנו ג"כ כל סדר התפלה קודם ק"ש כדי שיקבל עליו בק"ש ואהבת באמת וכמשי"ת לקמן. והנה הדרך המביא' את האדם לידי האהבה הוא כמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים והמות וכו' ובחרת בחיים לאהבה את הוי' אלקיך וכו', כי בכל דבר בעוה"ז יש גשמיות ורוחניות. (הרוחניות הוא בחי' החיות אלקי המחי' ומהוה את גשם הנברא. וכמו בחי ומדבר. הנה הנפש שבו הוא המחי' את הגוף הבע"ח או המדבר להיות בחי' חי או מדבר. והנפש היא רוחניות. ובהסתלק הנפש מן הגוף. יצא הגוף מגדר חי ונתבטל חיותו. וכעד"ז אפי' בצומח ודומם יש בחי' חיות אלקי רוחני המקיימו ומהוה אותו שלא יתבטל מישותו להיות אין ואפס לגמרי כמו קודם הבריאה כו'). והנה הרוחנית וחיות אלקי הוא חיים וטוב והגשמיות הוא מות ורע שהוא היפך הטוב שהוא כלה ונפסד (ע"י שמסתלק ממנו החיות רוחני המהוה אותו כמו הסתלקות הנפש מהגוף כו') ומזה יראה כל האדם שכשם שגשמיות כל דבר בטל לגבי הרוחניות המחייהו. וכן באדם עצמו הגוף טפל ובטל לגבי הרוחניות והחיות שבו. ולכן הוא אוהב את חיי נפשו במאד מאד. כן ויותר מכן יש לו לאדם לאהוב את ה' כאשר יסתכל בשכלו בראיה חושיית כי הוא חייך ממש שהוא מקור וחיי החיים (כי ענין זה נרגש בבחי' ראיה הגם שאינו רואה בעיני בשר מכל מקום ה"ז כאלו רואה ועל זה נאמר ומבשרי אחזה אלוה. אחזה דוקא. והיינו מבשרי שכמו בבשרו בשביל שרואה חיות הגוף וקיומו יודע ומרגיש כי נפשו הוא ב' שהיא היא המחיה את הגוף ובלעדה אין קיום וחיות הגוף. כך אחזה אלוה. מאחר שרואין העולמות שהם כמו גוף גדול מן הארץ לרקיע ת"ק שנה וכו'. וכן אפילו דברים רוחניים כמו מלאכים ונשמות כו' הן כגוף לגבי החיות שבתוכן מא"ס ב"ה המהוה והמחי' אותם ומקיימם וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' וידיעה זו מורגשת כאילו רואה וכו' וזהו לשון אחזה. כי אחזה הוא תרגום של ראיה. כי ראיה היינו כשרואה המהות ממש כמו שרואה דבר הגשמי. אמנם ענין ידיעה והרגשה אינו ראיית המהות שהרי האדם אף שיודע ומרגיש שיש בו נפש חיוני' עכ"ז לא ראה מהותה איך ומה היא כו' רק שיודע ומרגיש מציאותה כאלו רואה המהות ממש. כך הוא ית' הנה מהותו ממש לית מחשבה תפיסא בי' כלל רק שידוע ונרגש מציאותו ע"י שרואים שהעולם וכל אשר בו שהוא גוף גדול הנה הוא חי ואור א"ס ב"ה הוא המחי' אותו. וכמו שמרגיש האדם שיש בו נפש מחמת שרואה א"ע חי. וזהו ענין שאמרו שאור א"ס ב"ה הוא הידוע מציאותו ולא מהותו. שמהותו ועצמותו למת"ב

כלל כי א"א לנברא ובעל גבול להשיג מהות הבורא הבלתי בעל גבול. אבל מ"מ מציאותו ידוע ונרגש לכל וזהו פי' אחזה אלוה תרגום של ראיה שאע"פ שאינו ראית המהות ממש עכ"ז ה"ז ממש כאלו רואים מאחר שהוא ידוע ונרגש כו'). וזהו וכל צבא השמים לך משתחוים כאמרז"ל שהחמה שוקעת במערב ומשתחוה לקונה וכן כל המזלות בעבור שרואים ומשיגים חיותם וקיומם המהוה ומחי' אותם ומקיימם. וזהו ראה נתתי וכו' שאפי׳ יראה האדם לעינים (חיותו וקיומו) בראיה חושיית. וכן רואה ההשתחואה של צבא השמים. ע"ז יבוא למדרגת ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך שאפי' היצה"ר הוא נכנע ובטל נגד אהבת ה' וכמשארז"ל בטל רצונך מפני רצונו. לפי שאהבה זו הבאה מחמת ראיה חושיית כו' אין ערוך אלי' ולא נמצא דוגמתה כלל בעניני גשמיות וכמאמר מי ידמה לך כו'. (שהרי כל עניני הגשמיי' הם הוים ונפסדים ונקראים מות ורע כנ"ל לגבי החיות המהוה אותן וגם בחי' החיות המלובש בהן כלא חשיב לגבי מקורו וגבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם והוא ית' מקור חיים וחיי כל החיים וא"כ אהבה זו שיאהוב האדם את ה' להיות הוא ית' חיי החיים כמ"ש נפשי אויתיך וכו' א"א למצוא דוגמת בעניני' גשמיי' וכמו שאין ערוך מות לגבי חיים כו').

ב) **והנה** בחי' יראה זו צ"ל נצחית ותמידית ומי שאינו מסתכל בזה תמיד עליו נאמר הכסיל בחשך הולך משא"כ החכם עיניו בראשו שיהא תמיד לנגד עינו חיותו וקיומו מאור א"ס ב"ה. וככה תהי' אהבת ה' תקועה בלבו תמיד ותהא נפשו קשורה באלקים חיים קשר נפלא וחזק לעד ולעולמי עולמים. וזהו ענין חילא דתיובתא יתיר ותדיר הנז' בזהר לתקן פגם הברית. כי ברית הוא ענין התקשרות ובקדושה הוא התקשרות נפשו בשרשה וחיותה (דהיינו עוצם ההתקשרות באחדותו ית' להתכלל באחד להיות בטל במציאות נגדו ולכן נק' בזהר ר"פ שמות הברית בשם שמש. כי כמו זיו השמש הוא בטל מבציאות במקורו. כך הו"ע התקשרות זו שצריך האדם להיות מקושר באחדותו ולהבטל נגדו בתמידי' ושלא יהי' כל העולמות והברואים מסתירים מאחר שהוא ית' באמת חיי החיים וזה נראה בראיה חושיית כנ"ל). ובהפך זלע"ז הוא ההתקשרות בתאוות עוה"ז ותענוגות בני אדם. (וזה נק' פגם הברית כי בחי' הערלה החופפת על הברית ה"ע ההתקשרות בעוה"ז. אלא שכל איש מישראל הוא נימול להעביר ממנו התקשרות זו ושיבא בברית ה' להיות התקשרות נפשו בשרשה בה' שהוא חיי החיים. אבל כשמסיח דעתו מאלקותו ית' ומפסיק ממנו התקשרות זו. ומתקשר בהבלי העולם ותענוגיו. ה"ז נק' ברוחניות ענין משוך בערלתו ע"ש שממשיך ע"ע התקשרות עניני עה"ז שזהו בחי' ערלה. והמשוך מדאורייתא הוא כמהול ומדרבנן הוא כערל והיינו כי מ"מ באמת אינו ערל ח"ו כי כל איש מישראל

שאם : בתר"א : שזה.

יש בו בהעלם התקשרות זו לה' ולמסור נפשו ממש על רצון ה' להבטל לגמרי. רק שלהיות התקשרות זו בבחי' העלם והיא האהבה מסותרת הרי נראה כערל. וזהו שארז"ל אדה"ר משוך בערלתו הי'. כי מקודם החטא ויניחהו בג"ע כו' הי' דבוק וקשור בה' לבדו וע"י חטא עה"ד דאחשיך אנפי דברייתא כו' ה"ע ההתקשרו' בתענוגי' תחתונים דשה"כ נק' זה משוך כו' וה"ע פגם הברית לכן אח"כ עשה תשובה ק"ל שנה כו'). ולכן התקון הוא להפך לבו מהיפך להיפך ומן הקצה אל הקצה ממש. לדבק נפשו בשרשה וחיותה הנמשך ממנו ית' שהוא אל חי וקיים ובחי' ברית המקשר וממשיך החיות מבחי' סכ"ע להיות ממכ"ע להחיות נפש כל חי ורוח כל בשר איש. (פי' כי בחי' התקשרות זו הוא מלמעלה למטה מה שהוא ית' חפץ להשפיע לנו החיות להחיות העולמות ונק' בחי' צדיק עליון כמ"ש צדיק ה' בכל דרכיו כי פי' צדיק היינו שהוא בעל צדקה להחיות רוח שפלים וכך הוא ית' נק' צדיק ע"ש השפעה זו שמחי' כל העולמות מאין ליש דלית לך מגיימהו כלום כו' ומדת צדיק נק' ברית ע"ש ההתקשרות להשפיע. וז"ש אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. דהיינו אם הי' מסתלק ח"ו כרגע בחי' בריתי שהוא בחי' ההשפעה עליונה מבחי' צדיק עליון מבחי' סכ"ע לבחי' ממכ"ע אזי הי' העולמות מתבטלים ממציאותם וזהו חוקות שמים וארץ לא שמתי היינו בחי' סובב וממלא שנק' שמים וארץ שהמחבר אותם הוא בחי' ברית והתקשרות וכמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא היינו שמחבר אותם כו' ולכן נק' ג"כ ברית בשם שמש כי הנה עם היות נודע בפי' כי שמש ומגן ה' אלקים שההארה הנמשך ממנו ית' להחיות העולמות הוא רק הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו וכמשל זיו השמש שאינו נוגע לעצם השמש כו' אמנם בזה אין המשל דומה לנמשל. שבמשל הזיו מהשמש נמשך ממילא. משא"כ למעלה שהוא ע"י שעלה ברצונו הפשוט להאיר ולהמשיך ממנו הזיו. ולכן הי' בריאת העולמות בזמן שנבראו ולא קודם לכן מפני שכך עלה ברצונו ולכן צ"ל בחי' ברית והתקשרות שירצה להאיר ולהמשיך הזיו כו' וזהו שנק' השמש ברית. והנה ע"י התקשרות נפש האדם באלקים חיים ממטה למעלה שתהי' אהבת ה' תקועה בלבו תמיד שזהו בחי' צדיק תחתון ובחי' אות הברית שבאדם. עי"ז גורם ג"כ ההתקשרות מלמעלמ"ט שזהו בחי' צדיק עליון צדיק ה' בכל דרכיו. להיות הוא ית' משפיע לנו החיות בהארת פנים וחשק וחפץ עליון ורב טוב לבית ישראל. וזהו שאומרים בברכת המילה אל חי חלקנו כו' כי ע"י ברית שלמטה נתעורר למעלה בחי' ברית שהוא התקשרות המשכת החיות מסוכ"ע לבחי' ממכ"ע והיא בחי' שם אל חי המורה על בחי' זו שהוא התקשרות להחיות העולמות וכנודע. וההיפך ע"י פגם הברית שהוא ההתקשרות בתאוות עוה"ז ותענוגות בני אדם ואפי' תאוות היתר כי מאחר שהוא מקושר בדבר אחר הרי בשעה זו הוא נפרד מהש"י והרי פוגם במדת התקשרות הנ"ל. לכן התיקון הוא לזה לתקן בחי' ההתקשרות ביתר שאת ויתר עז וכנודע שתשובה צ"ל באותו מקום ובאותו בחי' שהי' החטא. והיינו מ"ש בזהר דהתשובה על פגם הברית הוא דוקא בחילא דתיובתא יתיר ותדיר והיינו)

שתהי' דביקות אמיתית והתקשרות תמידית וזהו יתיר ותדיר (והוא ענין מצות לדבקה בו שנאמר ובו תדבק שהיא למעלה מבחי' האהבה סתם כמ"ש לאהבה כו' ולדבקה בו. וענינה היא בחי' האהבה הנאמנה והלב השלם כמ"ש ויש אוהב דבק מאח. וזהו פי' יתיר וממילא הוא ג"כ תדיר כי לא שייך כלל שכחה בבחי' זו וכדפי' הרמב"ן בענין ובו תדבק שתהא זוכר השי"ת תמיד לא תפרד מחשבתך ממנו כו' ובאמת הא בהא תליא דלפי שההתקשרות הוא יתיר דהיינו עד מיצוי הנפש ממילא הוא ג"כ תדיר. ולכן זהו התיקון לפגם הברית הנ"ל). ולא די במה שמעורר את האהבה בתפלה ואח"כ חולפת ועוברת כמ"ש קרוב ה' וכו' אשר יקראוהו באמת ושפת אמת תכון לעד כתי' משא"כ עד ארגיעה וכו' ולכן צ"ל ג"כ ההתקשרות כל היום.

ג) **והנה** בחי ראיה חושיית זו המביא לידי אהבה זו נמשך לישראל מלמעלה כמ"ש וה' עליהם יראה ויצא כברק חיצו כו' זהו ההמשכה וההארה שמאיר ובא לישראל להיות עליהם יראה לראות באור ה' חיי החיים בראיה חושיית ולדבקה בו. (והענין דכמו עד"מ האדם היושב בחשך הלילה באפילה הנה כשמבריק הברק הנה נעשה אור גדול לפי שעה להאדם ונפתחו עיניו לראות את האור כי טוב ויוצא מאפילה לאור גדול. כך עד"מ כשהאדם מקושר בעניני עה"ז ה"ז בבחי' יושבי חושך וצלמות. אבל כשמאיר עליו אור ה' לידע ולראות בבחי' ראיה חושית ממש ביטול היש הנברא לגבי הבורא ית' אשר אין עוד מלבדו. והכל כאין ואפס ממש. ה"ז כמי שיוצא מאפילה וחשכות הזמן לאור גדול וירא את האור כי טוב ה'. ואזי מכיר ורואה שכל עסקיו והתקשרותו בעניני עוה"ז הם תהו ובהו ואין חפץ בהם כלל. וזהו ענין ויצא כברק וכו' שמבריק להאיר את החשך. ובחי' זו נמשך מלמעלה מבחי' צדיק עליון לעורר אתעדל"ת הנק' צדיק תחתון וזהו ענין ויצא כברק חיצו. והטעם שהשפעה זו מבחי' צ"ע נק' חיצו יובן עפמ"ש יהונתן לדוד שלשת החיצים צדה אורה כי דוד הוא כללות ישראל וההשפעה באה לו מבחי' צ"ע הנק' יהו נתן שהוא המשכה יה"ו אותיות דשם הוי' לבחי' ה' תתאה היא בחי' דוד ונת' ענין זה במ"א). ועד"ז תקנו לפני ק"ש כל סדר התפלה וברכת השחר ברוך אתה כו' שאנו מבקשים שיאיר לנו אור ה' בהתגלות כדי שנקבל עלינו בק"ש מצות ואהבת באמת. וזהו הוי' אלקינו פי' שהוא אלהה שלנו. שנמשך ומאיר בנשמות ישראל בבחי' גילוי עד שהם בטילים אליו וכענין שאומרים אלהי אברהם שהוא לפי שהי' מרכבה בבחי' ביטול כו'. והענין כי ארז"ל כי גדולים ישראל ממלאכים שהמלאכים ממתינים לאמר קדוש עד שיאמרו ישראל למטה ולכאורה אינו מובן שיהי' יתרון זה לאדם בהיותו בעה"ז מלובש בגוף גשמי ואין לך אדם שאין נופלים לו מחשבות זרות עכ"פ מחשבה שהיא זרה אצלו לפי ערכו הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו והמלאכים כולם עומדים ברום עולם מופשטים מחומר וגוף הגשמי וכולם עושים באימה ויראה רצון קונם משי"ב בלי שום ביטול והפסק רגע א'. וא"כ למה המלאכים צריכים להמתין על קדוש שיאמרו הישראל למטה דוקא. אך

הנה המלאכים אין אומרים קדוש מצד עצמם רק מצד החיות הנמשך ומתפשט בהם רק שהם אינם תופסים מקום לפני חיות אלקות השורה בתוכם והמשכת והתפשטות החיות שבהם הוא הוא האומר והעושה בהם כרצונו באין מונע ולכן כתיב בהגר ותקרא שם ה׳ הדובר אליה והוא המלאך שדיבר עמה וכן במלאכים שבאו אצל אברהם כתיב ויאמר שוב אשוב אליך ובשליחותו של מקום אמר כן כאלו הקב״ה דיבר בעצמו ובכבודו והיינו לפי שאינן תופסים מקום נגד חיות אלקות המדבר בהם ואינן רק כמו מעבר שעל ידן יומשך הדבור והפעולה למטה (וכמבואר בפרדס שער כ״ד פרק יו״ד י״א) והמשכה והשפעה זו היא דרך ההשתלשלות וכמ״ש וקרא זא״ז ואמר וכו׳ ותרגומו ומקבלין דין מן דין, אלא שבלשון מקרא נאמר על המשפיע שקורא וממשיך שפע מזה לזה, ובלשון תרגום נאמר על המקבל בחי׳ נוק׳, והנה מצד החיות לא שייך לומר על הקב״ה שהוא קדוש ומובדל דמשמע שיש עוד דבר נפרד זולתו אלא שהוא קדוש ומובדל, שהרי החיות הוא בחי׳ אלקות, אלא כשנמשך החיות למטה לישראל המלובשים בגוף גשמי שהוא יש ודבר נפרד בפ״ע ומכסה ומסתיר קדושת החיות, ואז ע״י אתעדל״ת בביטול גוף הגשמי לגבי הרוחניות ומקור החיות שבו ע״י התגלות אור ה׳ למטה כמ״ש ברוך אתה וכו׳ וכנ״ל בפי׳ וה׳ עליהם יראה בבחי׳ ראי׳ חושית ממש אזי מצד הגוף שייך לומר עליו ית׳ שהוא קדוש ומובדל, היינו שנתהוה יש ודבר נפרד והוא ית׳ מחי׳ ומהוה היש, עכ״ז הוא ית׳ קדוש ומובדל ואני הוי׳ לא שניתי, ולא כמשל הנשמה שמתפעלת ממקרי הגוף כנודע שזהו ענין ופי׳ קדוש, והלכך דוקא ישראל צריכים להתחיל לומר קדוש, שהגוף שלהם מסתיר אז שייך לומר קדוש כו׳, ולכן אחר כך גם המלאכים אומרים קדוש שהארה והמשכה זו שישראל ממשיכים למטה עוברת דרך המלאכים, וג״פ קדוש הם כנגד ג׳ צמצומים שיש דרך כלל עד שיומשך ויתפשט למטה הארה זו להיות נק׳ בשם ה׳ צבאות שבכל אלו הצמצומים הוא קדוש ומובדל.

ד) **והנה** הארה והמשכה זו שמתפשטת למטה בישראל ליבטל אליו ית׳ יש לה יתרון על אור וחיות המתפשט במלאכים כיתרון אור הבא מן החשך שיש לה תוספת אורה ושמחה, שכשהחשך נהפך לאור דהיינו ענין אתהפכא חשוכא לנהורא הוא עילוי יותר מהאור מצד עצמו כנודע כמ״כ היא ענין הקדוש שאומרים ישראל שהגוף שלהם מסתיר והוא בחי׳ חשך רק דאתהפכא לנהורא להיות בטל לה׳ ע״י כי וה׳ עליהם יראה כנ״ל ולכן הוא יתרון מבמלאכים שאין הגוף שלהם מסתיר כלל, (והנה זהו טעם א׳ שהמלאכים ממתינים באמירת קדוש על ישראל דוקא שהוא מצד הגוף דדוקא למטה שהגוף מסתיר שייך לומר כן, אך באמת יש עוד טעם ג״כ מצד שרש הנשמה שהיא גבוה יותר אפי׳ מהחיות המתלבש בתוך המלאך, שהחיות המתלבש בתוך המלאך הוא מבחי׳ דבר ה׳ ורוח פיו ית׳ כמ״ש רד״ל ועוף יעופף ועוף זה מיכאל כו׳ אבל ישראל עלו במחשבה, וזהו ג״כ ענין ג״פ קדוש היינו קדוש הא׳ הוא ההמשכה בשרש הנשמות כמו שהן למעלה ממלאכים, והב׳

הוא ההמשכה במלאכים שהמשכה במלאכים נמשך קודם שנמשך לנש"י שלמטה המלובשים בגוף שהן בבחי' עשיה שלמטה ממדרג' המלאכים כנודע לכך צריך ההמשכה להיות תחלה להמלאכים וזהו הקדוש הב' ואח"כ הקדוש הג' הוא ההמשכה לנש"י שבגופים. נמצא בנש"י יש ב' בחי' מצד שרשן למעלה הם למעלה מהמלאכים ובהתלבשותן בגופות הם למטה מהם וזהו ענין ב' בחי' שיש בכל נשמה בחי' ישראל ובחי' יעקב פי' ישראל לי ראש הוא בחי' העליונה של הנשמה הנק' ראש שאינה מתלבשת בגוף ובחי' יעקב יו"ד עקב היינו בחי' עקב ורגל של הנשמה שהיא מתלבשת בגוף. ועכ"פ מובן מזה דענין ג"פ קדוש הוא שיהי' נמשך הארת אור א"ס ב"ה גם בבחי' הנשמה המלובשת בגוף להיות וה' עליהם יראה בראי' חושיית ממש וכמבואר בפע"ח שע"י אמירת קדוש נמשך בחי' הדעת לכנ"י וענין הדעת הוא בחי' זו דאחזה אלוה שהיא ההרגשה ממש כמו שמרגיש חיי נפשו וכמ"ש במ"א ע"פ וידעת כו' ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים כו' בענין ונתתי עשב כו' יער"ש מזה) ולכן אומרים ה' אלקינו שלנו ממש כיון שנמשך ההמשכה בבחי' הנשמה המלובשת בגוף כנ"ל. והנה כמו עד"מ שהאדם מתפאר א"ע בשלו אף בבחי' רגל שבו משא"כ בשל אחרים אינו מתפאר אפילו ביד שהיא חשובה יותר כיון שאינה שלו. כך הנה הארה והמשכה זו אף שהוא רק זיו והארה בעלמא שירדה מטה מטה והוא רק בחי' רגל לעיקר האור שלמעלה שאינו יכול להתלבש בתוך הגוף שאותו האור נק' בחי' ראש לגבי זה (וכמובן ממש"ל שהנשמה שבגוף נק' בחי' יו"ד עקב לגבי שרש הנשמה שנק' לי ר"אש וכך הוא ג"כ בענין הגלוי אלקות שנמשך להתלבש בבחי' הנשמה שבגוף הוא רק בחי' רגל לגבי הגלוי אלקות שבשרש הנשמה כו'), מ"מ יש יתרון מעלה בההמשכה למטה שע"ז נאמר הנה אלקינו זה, דהיינו ממש שלנו וכמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם. והתולדה היוצא מזה הוא להיות ברא כרעא דאבוה שהוא חלק מהאב ממש. כך כיון שאור א"ס ב"ה נמשך ומתלבש בנשמת האדם שבגוף ממש להיות הוי' אלקינו שלנו ממש כנ"ל. אי לזאת נעשה האדם לגבי הש"י כמו בחי' רגל של האדם לגבי האדם שהוא עצמיות א'. ולכן ארז"ל בטל רצונך מפני רצונו דהיינו להיות בחי' רגל לגבי הקב"ה ליבטל אצלו ולעשות רצונו כמו שהרגל בטל לגבי האדם שלכל אשר יחפוץ יעשה ואין לו רצון וחפץ אחר כלל. וזהו הנותן לשכוי בינה כו' כי התעוררות בחי' אהוי"ר שבא לאדם אינו מצד עצמותו אלא שבא לו מלמעלה ע"י בחי' שכוי רוחני שיש למעלה שהוא המבחין בין יום ובין לילה דהיינו בין חסד לגבורות שהם אהוי"ר ע"י המשכת בינה עילאה. וזהו ענין הכרוזים שיוצאים מלמעלה לעורר נש"י באהוי"ר וה"ע וה' עליהם יראה. אך כדי להמשיך האהבה מלמעלה צריך תחלה לבטש אף הגוף ולהכניעו ולהשפילו כמ"ש קרוב ה' לנשברי לב וכתיב זבחי אלקים רוח נשברה כי בכדי שיומשך בחי' הוי' לבחי' אלקים להיות אלקינו זה שלנו ממש כנ"ל צריך מתחלה לעשות זבחי אלקים שדרך ההוא יומשך בחי' הוי' (וכנודע שבכל הקרבנות כתיב קרבן להוי' ולא נזכר כלל שם אלקים כי לשם אלקים אין שייך שום קרבן רק זבחי אלקים הוא רוח נשברה להיות

לב נשבר ונדכה להסיר המסכים והצמצומים המסתירים המסתעפים מצד ש' אלקים שהוא גימ' הטבע שתכלית הצמצומים הוא כדי שהאדם יעשה בחי' ביטול היש והצמצומים. וזה צ"ל קודם התפלה לבטש א"ע או בתיקון חצות ע"י מארי דחושבנא ואח"כ התפלה עצמה היא בחי' עבדו את ה' בשמחה שהתפלה היא כנגד הקרבנות והקרבן הוא להוי' דוקא שהוא להמשיך גלוי שם הוי' להיות הוי' אלקינו והיינו ע"י אור האהבה לאהבה את הוי' כנ"ל שה"ע וה' עליהם יראה). והנה כ"ז נק' אתעדל"ת ממטה למעלה והוא ענין התפלה אבל ענין התורה היא בחי' מלמעלה למטה והוא בחי' ובכל נפשך דהיינו שיומשך ויתפשט בכל כחות הנפש במודו"מ ונק' אתערותא דלעילא שעי"ז מעורר למעלה בחי' חכמתו ורצונו חכים ולא בחכמה ידיעא שהתורה היא חכמתו ורצונו ית' אלא שמלובשת בענינים גשמיים וזהו ענין קורא בתורה כו' וזהו הקל קול יעקב קל הראשון בלא ו' הוא בחי' התפלה שהיא העלאה ממטה למעלה והב' בוי"ו הוא ההמשכה דהיינו ע"י התורה הוא בחי' בכל לבבך ובכל נפשך וכנ"ל.

ה) **אך** הנה יש עוד בחי' ג' והוא בחי' בכל מאדך שהיא ג"כ בחי' אתעדל"ת ממטה למעלה אמנם הוא למעלה ממדרגת בכל לבבך שבחי' בכל לבבך ה"ע לאהבה את ה' כי הוא חייך ובבחי' נפשי אויתיך דהיינו ע"י התבוננות כי הוא ית' צור חיינו וחיי החיים כנ"ל ולכן כמו שהאדם אוהב חיי נפשו כך ויותר מכן יש לו לאהוב את ה' וזהו נפשי אויתיך שהוא ית' הוא נפשי ולפיכך אויתיך. אמנם בחי' בכל מאדך הוא למעלה מעלה מבחי' זו. כי הנה בכל מאדך ה"ע התשובה וכמארז"ל טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר ור"ל כשהיצה"ר נהפך לאהבה את ה' אזי הוא טוב מאד כי ע"י התשובה יגיע לבחי' ומדרגת בכל מאדך. וידוע דגדולה תשובה שמקרבת את הגאולה ומאד הוא לשון רבוי והרבה יותר מכדי מדתו. כי הנה אהבת בכל לבבך ונפשך הוא נמשך מהתפשטות גלוי אלקותו השוכן בתחתונים. מאחר שענין אהבה זו היינו משום כי הוא חייך. ובחי' זו שהוא ית' חיי החיים הוא ענין גלוי אלקותו השוכן ומתלבש בהעולמות שעי"ז הוא מחי' אותם. והוא רק זיו והארה בלבד שאינה ערוך כלל למהו"ע ית' שבחי' זו ההארה היא מקור החיים לכל העולמות. והיא מ"ש ויצא כברק חצו. שאינה אלא מחשבה אחת בלבד כמ"ש היוצר יחד לבם כו' וארז"ל בסקירה אחת. ועד"מ כשם שמחשבה אחת אינה נחשבת לכלום לגבי מהותו ועצמותו של אדם. שהרי בטילה לגמרי אפילו רק לגבי כח המחשבה שבאדם שיכול לחשוב בו מחשבות הרבה עד אין קץ מכ"ש לגבי מהות ועצמות הנפש. כך עאכ"ו שאין מחשבה זו נחשבת לכלום נגד מהו"ע ית' כי אתה הוא קודם שנה"ע כו' ואני הוי' לא שניתי וכל ימות עוה"ז ועוה"ב וג"ע התחתון ועליון וימות המשיח ותח"ה אין נחשבת אצלו אלא כרגע קטן וכמ"ש במ"א. וזהו ענין אהבת בכל מאדך שהיא למעלה מבחי' בכל לבבך שהאהבה דבכל לבבך שהוא כי הוא חייך הוא בא ונמשך רק מצד היותו מחי' העולמות שהוא רק מחשבה א' בלבד. אבל בכל מאדך להיות ביטול הנפש במציאות ממש להשתפך אל חיק אביה

ממש מצד עצמותו ומהותו שהוא רם ונשא לאין קץ ולא שייך אצלו לומר סוכ״ע וממכ״ע שאינו בגדר עלמין כלל וכמ״ש במ״א. ומצד מהותו ועצמותו לא שייך כלל השבח מה שהעולמות בטילי׳ אצלו כי הוא ית׳ חיי החיים כי זה אינו שייך רק בבחי׳ הזיו וההארה הנמשך להיות חיות ומקור כל העולמות שכל העולמות בטילי׳ לגמרי לגבי הארה זו שהיא המחשבה אחת המחי׳ העולמות וכמ״ש במ״א בפי׳ נפלאותיך ומחשבותינו* אלינו אין ערוך אליך כו׳ שהעולמות אין ערוך ממש לגבי מחשבה זו המחי׳ ומהוה אותן מאין המוחלט ליש שהם בו ובערך מחשבה זו שייך לשבח אותו ית׳ כי הוא חייך היינו ע״י מחשבה א׳ שלו ית׳ ולפיכך נפשי איתיך כו׳ בכל לבבך ונפשך כנ״ל. אמנם מצד מהו״ע ית׳ שאין המחשבה האחת ערוך אליו כלל א״כ כלא וכאין ואפס הוא השבח זה דביטול העולמות. שהרי אינו בגדר עלמין כלל לא בבחי׳ סובב ולא בבחי׳ ממלא. והלכך גם אהבה זו דכי הוא חייך היא כאין ואפס בבחי׳ זו רק מזה נמשך להיות האהבה בכל מאדך בביטול המציאות ממש להבטל מכל וכל וליכלל במהו״ע ית׳ ולא להיות בבחי׳ יש רק שיאהבו כמו שאוהב חיי נפשו כו׳.

ו) **ובזה** יובן ענין שמאלו תחת לראשי. כי הנה יש ב׳ בחי׳ בנשמה כמש״ל היינו האחת הוא בחי׳ ניצוץ הנשמה המתפשטת והמתלבשת בתוך הגוף כי לא כל הנשמה מתלבשת בתוך הגוף רק ניצוץ והארה ממנה בלבד ועיקרה ושרשה נשאר למעלה בבחי׳ מקיף והוא הבחי׳ הב׳ שבהנשמה. והניצוץ המתפשט למטה נק׳ בחי׳ רגל לגבי בחי׳ שלמעלה שנק׳ בחי׳ ראש כנ״ל. והנה ענין אהבה דבכל לבבך ונפשך זהו עבודת ניצוץ הנשמה המתלבשת בתוך הגוף משא״כ בכל מאדך הוא עבודת עיקר בחי׳ הנשמה בחי׳ ראש שבה. שע״י גילוי בחי׳ זו בהגוף יבא לבחי׳ מאדך לצאת מגדרי הגוף ממש. והנה הזוכה לבחי׳ אה״ר ועצומה כזו הוא הבעל תשובה כי להיות שהיה בהיפך והיתה נפשו בארץ ציה ועיף ועי״ז ויצעקו אל ה׳ בצר להם ואז יתגלה אה״ר ועצומה כזו להיות בכלות הנפש ממש (וזהו שנאמר שובה ישראל כי בחי׳ הראש בנשמה נק׳ ישראל כנ״ל ומתגלה ע״י התשובה) וזהו ופרעה הקריב וארז״ל שהקריב את בנ״י לאביהם שבשמים ולכן נק׳ בחי׳ אהבה זו כמארז״ל מאד זה מה״מ וכו׳ יתרבה ויתגדל תשוקת האהבה ביתר שאת ויתר עז ויוסיף אומץ דביקותו. וזהו שמאלו תחת לראשי שע״י שמאל דוחה שהי׳ בתחלה ע״כ ירים ראש ויתנשא בבחי׳ עבודת הראש של הנשמה. שממנה נמשך בחי׳ בכל מאדך שלמעלה מבחי׳ לבבך. וזהו ענין מעלת הזהב על הכסף הנז׳ בלק״א פרק נ׳. ונמצא אם כן שהשמאל דוחה הוא גורם נשיאת והגבהת ראשי דכנ״י. והנה אחר בחי׳ אהבה זו שבכללות הנפש צ״ל ג״כ בחי׳ שוב להמשיך אלקות למטה כמאמר אם רץ לבך שוב לאחד והבחי׳ שוב שאח״ז הוא בחי׳ וימינו תחבקני שימינו הם תורה ומצות בחי׳ חסד ומים

---

*) כ״ה בגוכתי״ק.

שיורדים מגבוה לנמוך והם מחבקים את האדם כדרך שמחבק אדם את חבירו מאחוריו ואינו מניחו ליפול. כך עד"מ הנה התורה ומצות הם יורדים לבחינת אחוריים להתלבש בענינים גשמיים לאחוז את האדם כשפונה אחר התפלה לעסקיו ויהי' סומ"ר וע"ט והם יורדים ממקום גבוה ציצית קבלת עומ"ש וד"פ של תפילין כנגד חו"ב וחו"ג של הקב"ה פ' א' קדש לי כל בכור רומז לחכמה שהחכמה נק' ראשית חכמה לכך הוא בבחי' בכור ופ' ב' כי ישאלך בנך מה זאת הוא בחי' בינה כי מה זאת הוא ענין התבוננות דקיימא לשאלה ופ' שמע מפורש בה ואהבת שהיא בחי' חסד ופ' והא"ש מפורש בה השמרו לכם וכו'. וירדו ותתלבשו בגשמיות בציצית ותפילין להיות וימינו תחבקני, ולזה אומרים אשר קדשנו במצותיו כו' וכמ"ש במ"א, והיינו פי' וימינו תחבקני דהיינו שע"י המשכה זו שנמשכי' מלמעלה ע"י המצות בחי' אורות עליונים הנ"ל שירדו ותתלבשו במעשה המצות הם גורמים להיות תחבקני שלא יוכל האדם ליפול למטה ח"ו. וזהו והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה', כי פי' הר סיני ארז"ל שירדה שנאה לעוכומ"ז עליו שהם בחי' הרע שצ"ל מואס ברע וזה נמשך מפני כי ירד עליו ה' שהוא המשכה מלמעלה למטה וימינו תחבקני. וענין באש הוא כמ"ש מימינו אש דת למו והוא לחול על ראש רשעים שכהמס דונג מפני אש יאבדו, ועד"ז כל המצות הן בסומ"ר והן בוע"ט וצדקה כנגד כולם כי צדקה תרומם גוי להיות בבחי' חיבוק שלא יפרד ממנו ית' ולא ישוב ממנו אחור רק להיות עמו בבחי' פב"פ כמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' כמ"ש במ"א, ובכל זה מובן פירוש הפסוק דכי תשא את ראש וכו' ונתנו איש כפר כו'. דהיינו ענין שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמשנת"ל דלפקודיהם הוא ל' פקידה שהש"י פוקד על ישראל ח"ו שהיא בחי' שמאלו. שמאל דוחה. אך באמת אין זו דחיה לגמרי ח"ו רק אדרבה להיות ע"ז כי תשא את ראש בנ"י הוא בחי' גילוי הראש של הנשמה להיות בחי' ובכל מאדך כנ"ל והיינו ענין שמאלו תחת לראשי, ואח"כ ונתנו איש כפר נפשו הוא בחי' וימינו תחבקני שהוא בחי' השוב ע"י המצות וכללותם הוא בחי' צדקה שזהו בחי' כפר נפשו וכ"ז הוא בפקוד אותם, כלומר כאשר יפקד ויחסר האות שלהם דפי' אות הוא ענין הברית וההתקשרות של ישראל בה' כנ"ל באריכות (אות ב') וכאשר יפקד ויחסר בחי' התקשרות זו מל' כי יפקד מושבך נפקד מקום דוד שהוא לשון חסרון אזי התיקון הוא ע"י צדקה שע"ז מקשר נפשו להוי'.

קיצור והמשך כללות הענין

ענין שמאלו תחת לראשי הוא כי ע"י שמתעורר למעלה לפעמים שמאל דוחה לישראל עם קרובו הנה ע"י דחיה זו יהי' אח"כ עלי' ונשיאת ראש דבנ"י, ולהבין זה יקדים ענין תפלה ותורה שהם בחי' בכל לבבך ובכל נפשך בחי' בכל לבבך הוא לאהבה את ה' כי הוא חייך וכמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כי הגשמיות נק' מות ורע הזה ונפסד וחיות

אלהות שבו נק' חיים וטוב וזה נראה בראי' חושיית וכמו שנראה ביטול הגוף לנפש שבו והחמה משתחוה למערב כי שכינה במערב. וראי' זו צ"ל תמיד ועי"ז תהי' אהבת ה' תקועה בלבו וזהו ענין חילא דתיובתא יתיר ותדיר הנז' בזהר לתיקון פגם הברית כי ברית הוא התקשרות לה' וכשנפגם התקשרות זו ע"י התקשרות בעניני עוה"ז התיקון לזה הוא להיות ההתקשרות ביתר שאת יתיר ותדיר. והנה ראי' חושיית זו באה לאדם מלמעלה כמ"ש וה' עליהם יראה ואותה אנו מבקשים באמרינו ברוך אתה כי ברוך הוא ל' גילוי והמשכה להיות הוי' אלקינו שלנו ממש וזהו ענין הקדושה שאנו אומרים ג"פ קדוש עד שיומשך ההמשכה לנשמות שבגופים והמלאכים ממתינים באמירת קדוש עד שיאמרו הישראל כי קדוש לא שייך לומר רק מצד הגוף המסתיר כו'. וההמשכה שנמשך למטה הגם כי רק הארה בעלמא ובחי' רגל לגבי עיקר האור שנשאר למעלה ולא יכול להתלבש בגוף מ"מ יש לזה יתרון במה שנמשך עכ"פ למטה להיות אלקינו זה שלנו ממש ועי"ז נעשי' הנשמה בחי' רגל לגבי הקב"ה ברא כרעא דאבוה ולכן בטל רצונך מפני רצונו כביטול הרגל לגבי הראש זהו ענין בכל לבבך שנמשך ע"י התבוננות הנ"ל כי הוא חייך והוא העלאה ממטה למעלה וזהו ענין התפלה ואח"כ בכל נפשך המשכה במודו"מ מלמעלה למטה ע"י התורה ובכל מאדך ה"ע התשובה כי בכל לבבך נמשך רק מצד גלוי אלקותו השוכן בתחתונים שהוא רק מחשבה וסקירה א' של הקב"ה שע"י מחשבה זו כי הוא חייך בבחי' סכ"ע וממכ"ע אבל מהו"ע אינו בגדר עלמין כלל והאהבה מזה היא בחי' מאדך להבטל במציאות ממש ליכלל במהו"ע ית'. וזהו שמאלו תחת לראשי, כי בחי' ניצוץ הנשמה המתלבש בגוף נק' רגל לגבי עיקר הנשמה שהיא בחי' מקיף על הגוף ונק' ראש. ובחי' בכל לבבך הוא עבודת הניצוץ שבגוף אבל עבודת עיקר הנשמה הנק' ראש הוא בחי' מאדך והזוכה לאה"ר זו הוא הבעל תשובה וזהו שמאלו תחת לראשי שע"י שמאל דוחה יהי' נשיאת ראש בחי' בכל מאדך. והשוב שאח"כ הוא בחי' וימינו תחבקני היינו עסק התורה ומצות כל היום כולו וזהו כי תשא את ראש בנ"י לפקודיהם שע"י הפקידה הבאה מבחי' שמאלו שמאל דוחה גורם נשיאת ראש דכנ"י ואח"כ ונתנו כופר נפשו מצות צדקה הוא בחי' וימינו תחבקני והיינו מחמת בפקוד אותם חסרון ההתקשרות התיקון לזה צדקה תרומם גוי אלו ישראל.

קיצור מהדרוש שמאלו תחת לראשי בת"א פ' תשא

יבאר זה ע"פ ענין ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בכל לבבך זהו מלמטלמ"ע בחי' ק"ש ותפלה בשני יצריך ואיך יתהפך היצה"ר לאהבה (עי' בד"ה המגביהי לשבת) ע"י ראה נתתי לפניך את החיים כו'

(עמ"ש בלק"ת ס"פ ואתחנן בד"ה שמע ישראל שזהו"ע יהי רקיע ויהי מבדיל כו' ונשב בגיא כו' ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ובאדה"ר כתיב ביום אכלך ממנו מות תמות וארז"ל שניתן לו יומו של הקב"ה שהוא אלף שנה ועכ"ז נק' זה מות כיון שיש לו קץ וגבול אלף שנה, וגם המל' נק' אילנא דמותא בזח"ג בחקתי קי"ג ב' ובמק"מ ובהרמ"ז שם וע' במא"א מ"ם ל"ג ובזח"א די"ב ב', ומשם יובן איך מאור התורה הוא מפריד המות וז"ש כי היא חייך) וזהו בבחי' ראיי' ראה כו' (ועמ"ש בד"ה וידעת היום דרוש הראשון בפי' ומבשרי אחזה ועמ"ש בד"ה יהודה אתה בענין ראובן ובד"ה חכלילי עינים) ומזה נמשך חילא דתיובתא יתיר ותדיר ע"ד אשר יקראוהו באמת (עמ"ש בהגהות ע"פ כי אתה נרי) ושפת אמת תיכון לעד (ובד"ה ושבתה הארץ).

ב) **והנה** ראי' חושית זו באה לאדם מלמעלה כמ"ש וה' עליהם יראה (עמ"ש ע"פ בהר ה' יראה ובענין שלש פעמים בשנה יראה ובד"ה ואני אראה בשונאי), והיינו ע"י הברכות שתקנו חכמים עיני העדה (ע' בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות ובד"ה ואתחנן אל ה' כו' ואראה כו') וזהו"ע הקדושה (ע' בד"ה ואלה המשפטים שע"י הקדושה נמשך הדעת בכנ"י) והמלאכים ממתינים באמירת קדוש עד שיאמרו ישראל (וע' מזה בזח"ג פ' בלק דק"צ ע"ב דנטלו עשיי' ועמ"ש בפי' כי מנסה כו' לדעת כו' הבירור דעשיי' זהו ע"י נש"י ועמ"ש בפי' אף עשיתיו אף ריבוי בחי' הגבוה מג' בחי' בראתיו יצרתיו כו', ועוד כי נש"י שרשן מהחכמה ומלאכים מהבינה (וע' בד"ה ויצר כו' עפר כו') ועיקר בחי' קדוש שייך דוקא מצד העוה"ז (וע' מענין המלאכים בפרדס שער כ"ד פ"ו פי"א וקדוש אומרי' השרפים שהם בעלי כנפים כו') ועמ"ש מזה בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים.

ג) **והנה** הארה והמשכה שמתפשט למטה בישראל לבטל הגוף אליו ית' כו' כיתרון האור מן החשך (ע' בד"ה המגביהי ובד"ה מי מנה בענין אף עשיתיו ובד"ה כנשר יעיר בפי' יצרנהו כאישון עינו) ה' אלקינו ברא כרעא בחי' רגל (עמ"ש בפי' והארץ הדום רגלי) וזהו הנותן לשכוי בינה, וצ"ל תחלה זבחי אלקים רוח נשברה וכ"ז הו"ע התפלה שהוא בחי' בכל לבבך, ואח"כ עסק התורה זהו בכל נפשך (וע' בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם בסוף הדבור מענין בכל לבבך ובכל נפשך, ועמ"ש בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני ה' אלקיכם דרוש השני פ"ג בפי' אשר לא נשא לשוא נפשו תלים כ"ד והקרי נפשי כו' וע' במד"ר ס"פ ואתחנן בענין בכל נפשך ומש"ש בענין חלקי ה' אמרה נפשי ומענין ותגל נפשי באלקי, וע' מזה בלק"ת בד"ה שוש אשיש ואפ"ל ע"ד לנפש חי' לרוח ממללא נמצא ובכל נפשך להמשיך בהדבור וכן פי' בזהר וארא דכ"ז ע"א בכל לבבך הם חו"ג ב' היצרים ובכל נפשך נפש דוד שהוא מל' ובכל מאדך בינה).

ד) **ובכל** מאדך תשובה שמקרבת את הגאולה יומא דפ"ו ע"ב, וע' פרדס ערך גאולה, מאד ל' ריבוי כי אהבה בכל לבבך ובכל נפשך נמשך מבחי'

זיו והארה אבל בכל מאדך נמשך מההתבוננות במהו"ע ע' בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ובד"ה אתם נצבים ובד"ה וישב יעקב מענין רעו"ד ומ"ש אינו אלא כרגע קטן בד"ה מי אל כמוך ושם פי' תשובה קדמה לעולם הבינה שלמעלה מזו"נ הנק' עולם ימי עולם כי בה מאיר עתיק יומין, עבודת ניצוץ הנשמה, עבודת עיקר הנשמה בד"ה שיר המעלות ממעמקים פי' שזהו"ע יעקב וישראל ולכן נא' שובה ישראל.

ה) **והנה** הזוכה לאה"ר זו הוא הבע"ת בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ פ"א ע"ד שיתרון האור נמשך מן החשך (י"ל כמו אור שנברא ביום ראשון לגבי השמש כמ"כ צדיקים בחי' אור שבכלי ותשובה אור דתהו, א"נ צדיק יסוד בחי' כלי, ותשובה בינה מרחב י"ה ממעמקים) בארץ ציה בד"ה ואני אראה בשונאי, וזהו"ע מאד ע' בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי פ"ב, וזהו שמאלו תחת לראשי ע' בסידור שעה"ת בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו ויש ב' פסוקים שמאלו תחת לראשי י"ל זהו בחי' צדיק תחת לראשי י"ל בע"ת למ"ד בינה כו' גם ראשי הנשמה שבראש לראשי ל' דצלם המקיף כו' על בחי' צדיק כמעלת הזהב ויש הנחמדים מזהב וזהו וימינו תחבקני, וזהו בע"ת ע' סד"ה מה טובו.

הערות ע"ז. ענין הקדושה ע' בד"ה ואלה המשפטים מבואר שהוא המשכת הדעת וע' בד"ה שיניך כעדר הרחלים, ובד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י בהביאור ובבה"ז בלק ק"צ ע"ב שע"י שנש"י נתלבשו בגופים דעשי' ומבררים העשי' ע"י"ז יוכלו להמשיך בחי' קדוש ועוד ששרשם מהחכמה, ועמ"ש בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' בד"ה צאינה וראינה הראשון, ועמ"ש בד"ה קדש ישראל לה' ומ"ש מזה בד"ה בשלח פרעה, ובד"ה יונתי בחגוי, ועמ"ש עוד מענין ג"פ קדוש בד"ה רני ושמחי הראשון, והנה בכל לבבך ובכל נפשך י"ל נר"נ שהם או"פ ובכל מאדך חי' ויחידה מקיפים, וענין תחת לראשי כי שם מ"ב הוא ברישא היינו בג"ר ושם מ"ב הוא בכל באדך. וביאור הדברים כי מבמ"א שצ"ל איך יהי' בחי' בכל מאדך בלי גבול למס"נ ממש איך יהי' בבחי' ואהבת שהיא דרך אהבה ממש דאעפ"י ששפיר יתכן המס"נ אמנם איך יהי' בבחי' אהבה דמשמע כמו שאדם אוהב איזה דבר, אך הוא עפמ"ש כי אל דיעות שיש ד"ע וד"ת, ד"ת הוא ע"ד התהוות יש מאין והר"ע החיות הנמשך בעולמות ועז"נ כי הוא חייך ומזה נמשך האהבה בכל לבבך ובחי' נפשי אויתיך בסש"ב ר"פ מ"ד אמנם ד"ע הוא כמו שלמעלה היש ולמטה בחי' אין דכולא קמי' כל"ח, וגם החיות המחי' העולמות הוא רק מחשבה א' וכלא חשיב, ועי"ז יבא האהבה בכל מאדך בבחי' אהבה ממש ולכן אהבה זו נק' ראשי בחי' ד"ע שהוא הדעת שבראש ולמעלה מדעת המתפשט בחו"ג, ואפ"ל שבחי' זו נק' חיי החיים ר"ל חיים זהו חיות הנמשך בעולמות ושרשו מבחי' והחכמה תחי' והו"ע עה"ח, אמנם בחי' הכתר נק' חיי החיים ועז"נ ב"פ הבדלת הרקיע, הא' ההבדלה בין חיים ובין כו', והב' ע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש שהוא ז"א עץ החיים, ובין קדה"ק ע"ק כתר עליון

כו' וזהו האהבה בכל מאדך מבחי' חי' יחידה כו' ועמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה שמע ישראל, והיינו כי פי' חיי החיים שכמו שהחיים הם נשמה לגוף שהרי הנשמה היא המחי' את הגוף כמו"כ חיי החיים זהו בחי' נשמה לנשמה, וע' בזהר בהעלותך דקנ"ב סע"א, מיהו בת"א בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה משמע שזה נמשך מבחי' שלמעלה מחיי החיים כו' ע"ש, אך מה שנמשך ע"י שמאלו דוקא זהו כמו ע"ד ביטוש הכלי מאיר בי' נהורא דנשמתא כמ"ש בזהר פ' שלח דקס"ח ע"א גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' וסליק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא, וכמ"ש מזה בסש"ב פכ"ט, ועיין בלק"ת גבי דרושי עשי"ת סוף ד"ה מי אל כמוך בפי' ואתם בית יעקב לא כליתם ובת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי ובד"ה כי אתה נרי בפי' והוי' יגיה ובד"ה וארשתיך לי בפי' כלה חיגרת כו' ואפ"ל בחי' גוף כזה שרשו מכלים דתהו שלא יכלו להכיל האור ונשברו דהיינו מפני שהיו בבחי' יש, וכן פי' בסש"ב פכ"ט, שהסיבה דלא סליק בי' נהורא דנשמתא הוא מפני גסות הרוח שבו, והביטוש יועיל לזה לזכך הכלי וזהו סגולת התענית, ע' בד"ה וכל העם רואים את הקולות בענין כור הברזל, ובד"ה מנורת זהב כולה פ"ו וש"נ המקומות השייכים לזה, ובהביאור שם פ"ג ובבה"ז פ' קרח בדקע"ח ב' בד"ה תו הוא דא עתיקא, גם ע"ד הנותן לשכוי בינה ה"ג העושים אותה כלי ע' בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה, וזהו"ע הבארות שחפרו יצחק דוקא, ובילקוט פ' ואתחנן דף רס"ו ע"ד ואהבת כו' ובכל מאדך מבואר דדריש מובכל מאדך מדת ייסורין וכן כ' בילקוט פרשה בראשית ע"פ והנה טוב מאד מאד זה ייסורין והיינו שעי"ז יגיע לואהבת בכל מאדך שהיא בלי גבול ר"ל למעלה מגבול הכלי, ואיך יגיע לזה הרי הכלי מגביל ומזה נמשך היש כמ"ש בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה, אלא שעי"י תוכחת מוסר ביטוש הכלי אז תתאחד עם האור וזהו בכל מאדך רבוי האור כמו אורות דתהו שלמעלה מאורות דתיקון ואעפ"כ יהי' הכלי מתאחד עם האור ולא כמו בתהו והיינו ע"י ביטוש הכלי ובענין השוב וימינו תחבקני עד"ה מים רבים שזהו למעלה גם מבחי' ובכל מאדך והו"ע כי ההרים ימושו וחסדי מאתך לא ימוש, וזהו ע"ד הנזכר סד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בחי' אהי' כטל שלמעלה מבחי' ויבא כגשם, ופי' וימינו ר"ל בחי' ע"י דשם לית שמאלא כלל, וזהו"ע וארשתיך לי ממש בחי' אשר לא יעדה באלף, ומזה יומשך שיהי' הגלוי למטה ואין צריך למאדך והעלאה כי ימין העליון מזכך האחוריים, וענין נפשותם * ע"ד כלתה נפשי לבי ובשרי אשר לא נשא לשוא נפשי ס"פ שלח גם ע"ד וינפש, וא"כ זהו רו"ש שבאצילות, אך מאדך והשוב זהו ע"ד בינה אה"ר וחכמה יר"ע שוב וכמו יוהכ"פ וסוכות שהם גשם וטל כו' וענין ימין קץ הימין וימינך מקרב חיקך כלה אור דיום א' הושיעה ימינך, א"כ השוב שאחר בכל מאדך זהו המשכה מלמעלה מאצילות, ואפ"ל ע"ד מ"ש סד"ה מה טובו בענין

נפשותם: בכתי' ב': נפשכם.

והתשובה הג' היינו תשוב ה' עליאה, ויש עוד בחי' גבוה מזו בעל תשובה המשכת היו"ד בה' עילאה, נמצא בחי' רו"ש דבכל מאדך זהו ע"ד יחוד* י"ה ובכל לבבך ובכל נפשך יחוד ו"ה, או י"ל בכל לבבך ובכל נפשך זהו ע"ד הרו"ש דמרכבתא תתאה ובכל מאדך הרצוא דמרכבתא עילאה, ויש שם ג"כ בחי' ושוב, ועמ"ש ע"פ ועשית ציץ זהב טהור האהבה כמעלת הזהב על הכסף, והיינו ובכל מאדך ואח"כ ופתחת עליו פתוחי חותם זהו השוב וכנ"ל, ועמ"ש עוד מזה בדף הראשון שבספר זה שבחי' שוב שלאחר בכל מאדך י"ל בבחי' זו נק' התורה כלה ומאורסה וישראל נק' חתן שממשיכים אור א"ס בתורה כענין דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה עמ"ש מזה ע"פ וחג האסיף.

ביאור ע"פ שמאלו תחת לראשי שבת"א

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, הנה ארז"ל סנהדרין פי"א ג' דברים תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, הנה כוונת הדחי' של המשפיע למקבל אינו אמיתי מצד עצמו רק מפני גריעת המקבל צריך לדחיית שמאל בחי' מבטשים שיוכל לקבל השפע והיינו הדחיי' שע"י יתקרב אליו יותר ויוגבה משפלותו וזהו תחת לראשי שיגביה את הראש של המקבל בחי' חב"ד שבו שיוכל לקבל השפע וכמ"ש כי תשא את ראש בנ"י לפקודיהם כל פקודה ופקודה כו' יותר מתנשא ראש של ישראל ע"י שמאל הדוחה אמנם ימין המקרבת אינה השפע אלקי עצמו שהרי הקירוב של הימין אינו כפנים של המקבל כ"א באחוריים בבחי' חיבוק שמחבקו בידיו מאחוריו ואינו מניחו לזוז ממנו להתרחק להלאה וזה הקירוב אינו אלא שלא יתרחק ומה שלא הי' בכח השמאל לעשות זה אף שהי' בכחו להשפיע רב טוב בבחי' פני המקבל וחב"ד שלו אבל שיהי' בכל דרכיו אחוז ומקושר בחבלי עבותות שלא ינתק באהבות נכריות כו' זה אינו אלא ע"י העין שגורם סיבת העדר הנפילה לבד שלא יפול הנופל כל היום במ"ז ורצונות נכריות אשר לא לה' כו', ולהבין שורש הדברים הנה צריך להבין ענין כתר דרחל שעולה מבי"ע ועומדת בשמאל דז"א כו' להיות כי ידוע שהנשמה מבחי' המוחין שבה מתלבשת בגוף ולמעלה מבחי' חכמה שבה הוא בבחי' מקיף על הגוף ונק' ראשי והוא בחי' כתר ולשון כתר הוא הסובב ועוטר אך גם הגלגלת הוא סובב את המוח אבל הוא מעצם א' קרוב בערך עם המוח ולא יתכן לקרותו כ"כ מקיף וסובב כי לשון מקיף וסובב מורה על ההרחק

יחוד: בכת"י ב' נוסף: או"א.

מנגד כמו הכתר שהוא העטרה שעל הגולגלת שעשוי מאבנים טובות הוא לבוש נפרד לגמרי ולא יתכן לקרותו שהוא סובב בעצם כ"א שיסבבנו למעלה מראשו להיות לו עטרת תפארת כי כל תפארת לא יהי' מן העצם הקרוב אליו כ"א מהרחוק או מהשפל הרבה הימנו או מהגבוה הרבה הימנו ותפארת העטרת הוא שיגביהנו למעלה מערכו עד שיתפאר ויתנשא בה וישים עטרה לראשו מפני חשיבותו בעיניו הגבה למעלה הימנו. והנמשל מובן שבחי' יחידה של הנפש שאינה מתלבש בגוף כלל הוא בחי' כתר ועטרה על המוחין וגלגלת והוא אחוז וקשור במקור חוצבו תמיד לא ישתנה כלל בשינוי כחות הנפש אם לטוב כו', אבל כתר דקטנות הוא הרצון שבנפש הסובב ג"כ כל כחות נפש הגלויים באברי הגוף הוא הנק' גלגלת והוא ראש מצד עצמיות כחות נפש הגלוים ורק כלי והארה בעלמא לכתר האמיתי ולכן ניקב עצם הקדירה אינו במשהו כמו המוח כ"א הי' בחי' יחידה מכל כחות הנפש הי' העצם ממוזג לפי ערך דקות חיות הרצון כמו המוח לשכל, אבל מאחר שאינו מכלל כחות הנפש שהוא למעלה מהגוף לגמרי לכך אין העצם בחי' אבר שלו רק הכנה להשראה שישרה בו הרצון והוא רעוא שבמצחא שאינו אלא התגלות רעוא דכל רעוין שהוא בעל הרצון בחי' יחידה. והנה צריך להקדים ענין הנפש שבין נשמת האדם בגופו למלאכים עליונים שאין אומרים קדוש עד שיאמרו ישראל למטה אזי יקראו זא"ז לאמור קדוש כו', הנה בזהר חדש איתא שאליהו אמר לר"ש מילך מתחקקים לעילא ומילי' מתחקקים לתתא. ולהבין זה איך נשמת ר"ש בגופו הי' יותר גבוה מאליהו שהוא מלאך בלא גוף להיות כי ידוע מאמר הזהר דא מוחא לדא ודא קליפה למוחא כו' דא לגו מן דא כו' ומה שלא אמר לבושא למוחא מפני שלשון קליפה למוחא אין ענינו כמו לבוש וגוף שהם נפרדים שהלבוש אינו ממהות הגוף אבל הקליפה הוא ממהות הפרי אלא שהיא גסותה ופסולת שלה שהרי תחלה יפרח הקליפה לבד כו' שהפסולת יוצא לגילוי קודם מדקות הפרי וכן בטפת המוליד יוצא הפסולת קודם ויעשה שלום כו' וזמן הברור שבה שממנו יצוייר הולד יומשך זמן מ' יום כו' וכל מה שיוגמר דקות הפרי ביותר יותר יתגשם הקליפה עד שיהי' לו רק כמו לבוש לבד כו' משא"כ קודם שיוגמר הפרי לפי שלא נתברר ממנו עדיין הנקי והמובחר ומעורב בו עדיין מן הברור כו' וכל שיתפרד ויוצא ממנו הנקי להיות לבדו אז יתגשם הפסולת הגמור ויהי' לבוש נפרד לגמרי סביב לפרי לשומרו כו' וכן בשהיית מ' יום יתברר הפסולת עד שיהי' הברור בלי תערובות אז יצוייר הולד והפסולת הנשאר בלא ברור כלל ממנו יתהווה השליא שהוא כמו לבוש, נמצא ששרש הלבושים שמבמ"א שהקליפות רעים נתהוים ונשתלשלים מהם הוא מהשליא שנעשה מהתבררות הפסולת מהנקי והמובחר להיות שומר לפרי וא"כ מה שאמר קליפה למוחא ולא אמר לבושא הכוונה על שורש מהות הקליפה שהוא גסות ופסולת של הדקות וענינו הוא בנשמת האדם שהביטול בהשגתו לאלקות נק' מוחא כמו המוח גשמי שהוא כלי השכל או כמו הפרי גשמי לגבי טעם רוחני שבה כן ערך הביטול נק' מוחא לגבי ההשגה

אלקות כי ההשגה עצמה באלקי' חיים בלא ביטול במציאות מחמת השגה נק' אור בלא כלי, אמנם קליפת הפרי היא גסות הפרי ופסולת שלה היינו כשמשיג ולא יהי' במוחו שום ביטול להיות ניזוז ממקומו אזי הוא כמו הפרי בקליפתה שהקליפה מסתיר את הפרי מפני גסותה ועביותה כן מחמת גסות המוח שאינו בטל יהי' קליפה גשמיות שיהי' יש ודבר לגמרי בעביות וגסות עד שיהי' כל השגותם להתגדל ממש הלא דבר הוא שהוא קליפה ממש ושרשה ודקותה הוא גסות ההשגה כו' וכן במדותיו הנולדים תארם המגושם להיות נראים ונתגלים ליש לכל רואה הוא סיבת גסות הרוח שבלב שהוא ההתנשאות ממש כו' וכמו הולד הנולד מן הברור כנ"ל יש בו בחי' רוחניות אעפ"י שהוא יש אבל מפסולת הטפה שלא יתהווה וולד מפני גסות שלה יתהווה השליא ממנה שהוא לבוש נפרד לגמרי כנ"ל ועד"ז יבין המשכיל בכל מציאות ומהות כמו גלגל הירח יש בו בחי' ביטול שהוא ההשתחוואה לשכינה שבמערב וביטול זה קטן מאד עכ"ז הוא בחי' המוחא שבו אבל מה שהוא יש ודבר בפ"ע הוא גסות שלו עד שיהיו קבועים בו כוכבים ומזלות שיהי' ע"ז לאומות כו' שהוא קליפה ממש והגלגל עצמו נק' ק"נ ועד"ז מקבלין דין מן דין וקרא זא"ז ואמר קדוש, פי' שבחי' הביטול הוא הארת הקדש בחי' חכ' שבמ' דאצי' ונק' קדוש בוי"ו ע"ש ההמשכה פרטי' לכל עולם לפי ערכו והביטול שבמלאכי' דעשי' שהוא מוחא שלהם הוא בחי' קליפה וגסות לגבי המוחא דמלאכים דיצי' כי הם דא לגו מן דא כגלדי הבצלים שהפנימים מוחי' לחיצון ואותו החיצון מוחא לחיצון הסובבו כו' ובהיפך החיצון קליפה לפנימי שבתוכו ופנימי קליפה לשבתוכו כו' עד שכל א' מהם יש בו ב' בחי' מוחא לגבי חיצון הסובבו וקליפה לגבי פנימי שבתוכו כו' ועד"מ משכליים של האנשים השוטים והקטנים אף חכמתם גסות ושטות לגבי החכמים כו' וכן בענין ביטול השמש והגלגל אינו אלא תנועתו לבד שהוא כמו הכנעת האדם הגשמי לפני חכם או שר גדול שאינו משיגו כלל שאין ביטולו אלא להרכין ראשו כו' וביטול קטנות כזה הוא מפני גסותו בעצם לכן גם הפרי שלו גסה כו' אבל עד"מ ביטול החכם לגבי חכם גדול ושר גדול המשיג את פנימי' השר ועוצם גדלו כו' כל שישיג ביותר בחי' פנימי' שבו בהשגה עמוקה יותר יותר יתבטל ממציאותו וענין ההשגה בפנימי' החכם הגדול הוא כמשל טעם הפרי הנ"ל והביטול יותר שבעצמותו הוא שהיש נעשה לאין הוא משל הפרי או המוח הגשמי כנ"ל ועד"ז מלאכים דבי"ע גבוהים על גבוהים קוראים וממשיכים קדוש זא"ז שהגלגלים מקבלים הביטול שלהם מאופנים והם כמו קליפה לגבי הביטול של האופנים וביטול האופנים דעשי' קליפה וגסות לגבי מלאכים דיצי' כו' והקליפה של כל א' יש בהם טו"ר הטוב הוא הישות וגסות שלה לבד אבל הרע הוא שיאמר לי יאורי וכנ"ל ונוגה של כל עולם לפי ערכו ודקותו כן הערבובי' דקה מאד עד שבעולם העשי' הקליפות גוברות פי' שגובר הרע על הטוב כמשל הנ"ל שכל מה שנתברר יותר השפע יותר יתגשם ויתפרד הקליפה עד שיהי' תכלית הגס ויהי' כמו לבוש נפרד לגמרי כו', וכמ"כ יובן למעלה שמיחוד

זו"נ נבראו כל העולמות הנשמות והמלאכים מן הברור שבטפת יסוד צדיק חי העולמים והיינו המוחא שלהם שכל ביטול הנברא הוא מוגבל שהוא יש ונעשה אין כו' וכמשל הפרי לגבי טעם הרוחני שבה כן ביטולם במציאותם לגבי השגתם האלקי' שנתצמצם מקדש העליון חכ' שבמ' דאצי' בכל עולם לפי ערכו כנ"ל אבל הנוגה שלהם דהיינו כשאין אומרים שירה והם נתפסים ליש ודבר מה דהיינו כמו קליפת הפרי שהאלקו' מוסתר בהם כמ"ש אל מסתתר כו' אמנם מפסולת שפע העליון נתהווה בחי' שליא העליונה והוא הרע דנוגה שבכל עולם לפי ערכו יש בו בחי' קליפה גמורה שהוא כמו לבוש כו' אך לאחר שנשתלשל מעילה לעילה רבוי רבבות השתל' דבי"ע הרי כל מה שנגדל ונתגלה יותר הדקות יותר יתפרד הגסות לעצמו ולכן גסות הקליפה בעולם העשי' מופרדים הם לגמרי מהטוב כו' וזהו שכל הנשמות מעולם התיקון מ"ה וב"ן הם שנתברר השפע העליון עד שיתפרדו כל פועלי און כו', ולהבין ביותר התבררות הנקי מן הפסולת עד שישאר פסולת הגמור בלא בירור הוא מפני ריבוי השפע של המשפיע עד"מ השפעת שכל וסברא כשמסבירה לתלמיד בדבורים קצרים לא ינטה התלמיד ימין ושמאל מן הברור שבהשכלה ולא יפול בסברות זרות נכריות שאינו אמיתות כו' וכשהשפע של הסברא הוא באריכות לשון מאד והסבר גדול יותר אעפ"י שבהשפעה יותר לתלמיד בכפלי כפלים אבל יפול מחמת זה להשכיל דבר זר ומאד יטה מנקודת ההשכלה והטעם לפי שבכל שפע יש נקי ופסולת וכשהשפע מעט הפסולת מעט וכשהוא רב גם הפסולת רב וכשאומר לו הסברא בלשון קצר וקצת הסבר אף שיש בה פסולת לא ימצאנה התלמיד מפני מיעטה ונשאר בנקודת הסברא אבל כשהשפע של הסברא רבה גם בפסולת של הסברא רבה וימצאנה התלמיד וישכילנו בשכלו הקצר עד שיהי' דבר זר לגמרי כי מפסולת הרב יהי' בתלמיד דבר שקר לגמרי כנ"ל, וארז"ל שישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה וב"ש וב"ה שרבו הפלפול נחלקת לב' תורות וכמו"כ ישכיל האדם למעלה בשפע אורות האצי' בכלים שמפני ריבוי השפע נשברו הכלים פי' שגם הפסולת העליון רבה ומזה הי' סיבת שבירת הכלים והר"ע עולם התהו שקודם התיקון כידוע ונמצא מובן ששרש הפסולת שלא הוברר בעולם התיקון הוא למעלה מהמתבררים בתיקון שאף לאחר היותו פסולת הגס לגמרי הוא למטה מכולם אבל בשרשו למעלה בעולם התהו קודם שנשבר הכלי מפני ריבוי האור הרי ריבוי האור גרם לו הירידה כמשל הנ"ל בהתגברות השפע באריכות ועמקות יותר יכשל התלמיד לגמרי, ובאמת אף שנכשל בדבר זר אבל הסיבה הי' מפני העמקות כמו"כ שורש פסולת הגס מעולם התהו שלמעלה מהתיקון כידוע שב"ן המתברר הוא למעלה מהמברר שהוא שם מ"ה להיותו עולה לשרשו שקודם הבירור דהיינו ס"ג דשבירה שהם המלכים שמלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך השמיני שהוא התיקון, ועתה יובן המאמר דמילי דר"ש לפי שהי' נשמתו בגוף גשמי בשר ודם שהוא מפסולת נוגה התחתונה שלא נתבררה ונשמתו הוא מעולם התיקון שנתבררה כנ"ל ולכן הי' מילי דר"ש מתחקקים לעילא להוסיף אורות באצי'

ומלוהי דאליהו שהוא נשמה בלא גוף שהם התיקון לא הי' מתחקקים לעילא להוסיף אורות כ"א שהי' נמשכים לתתא לחלק השפע לתחתונים הימנו כי אפומא דאליהו מתגזר כו' וזהו הענין של יתרון האור מתוך החשך. והנה עפי"ז יובן שאין המלאכים אומרים קדוש עד שישראל למטה יאמרו קדוש לא מפני שנשמתם הגבה למעלה מהמלאכים שהרי גם נשמתם מהתיקון הם רק מצד חלק נשמתם שבגוף והגוף שרשו למעלה מהנשמה לפי שהוא משיורי המלאכים שלא נתבררו עדיין לכן אעפ"י שהמלאכים יש בהם בחי' ביטול אפי' גלגל הגשמי והגוף לפי אופן גשמיותו אין בו בחי' ביטול כלל רק הוא יש גמור כשמשיג ואומר קדוש נעשה יתרון האור מתוך החשך ומגביה את המלאך שיאמר גם הוא קדוש פי' שגורם המשכות הקריאה זא"ז כנ"ל וכן דיקדוק לשון מילך מתחקקים כו' דוקא דיבורך בהבל פיו בגופו בשר ודם עם הבלים דאוי"ר העוה"ז הגשמי שהם מפסולת נוגה שלא הוברר כנ"ל אבל השגתו לבד מצד נשמתו שלמעלה מגופו לא היו מתחקקים כו'.

ועתה יובן ענין שמאלו תחת לראשי כו' ראשי הוא כתר דקטנות כו' כי ידוע שמחכ' דמל' ולמטה מסתתרת בבי"ע והכתר נשאר למעלה בחזה דז"א בשמאלו כו', פי' כמו שבאדם חכ' שבנפשו במוחו ומדותיו בלב כו' כמו"כ חכ' שבמל' מחיה עולם הבריאה ומדותיה ביצי' כו' והרצון שהוא הארת הכתר כנ"ל נשאר בבחי' מקיף על ראשו ואמנם בחי' כתר עצמו שהוא בחי' יחידה לעולם דבוקה במקור חוצבה וכמ"ש לעולם דברך נצב בשמים שהוא חזה דז"א כמ"ש בע"ח וכנ"ל ואינו נק' מקיף כלל ומבואר במ"א ענין הגבהת הראש לגלגלם לבחי' יחידה כי תשא את ראש כו' וזהו מחצות ואילך שעולה הראש מהסתירה בבי"ע וכמו שבנשמת האדם נז"ל שחלק נשמתו שלמעלה מגופו הוגבהה ע"י אומרו קדוש בבחי' יש דוקא דהיינו בחלק הארת נשמה שבגוף לפי ששרשו הגבה למעלה מהנשמה כנ"ל, כמו"כ יובן למעלה באדם תתאה בחי' מל' שע"י כללות המשכות קדש העליון שבמל' לכל הנבראים דבי"ע שיאמרו קדוש עי"ז מתעלה בחי' ראש שבמל' שהוא הרצון ועולה בחזה דז"א בבחי' יחידה כו'. וזהו תחת לראשי שמגביה ומתנשא את ראשי כו', והטעם לפי שאלקים המסתתר בנבראים להיותם יש ודבר בבחי' נוגה שלהם כשאומרים קדוש בבחי' כללות כמ"ש ואני תפלה אלקים אל דמי לך כידוע אזי נעשה יתרון האור מתוך החשך בדרך כללות כנ"ל, אך עיקר הגבהת הראש נעשה ע"י ישראל דוקא שנשמתם בגופם כנ"ל ובהם ענין השמאל דוחה ביותר עד שיהי' תחת לראשי דוקא על ידם, ולהבין זה צריך להקדים ענין הפסוק אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, פי' ידי יד כהה כי כל המשכות צדיק חי עלמין בארץ העליונה בסוד שלה אינו אלא משמאלו כי כל בנין מל' מהגבורות דז"א כידוע, והטעם דהנה באדם התחתון יד השמאל הכח שבה חלש מאד וכשיגביה משא קטן יוכל תגבורת הכח שביד לסובלו אמנם כשיגביהו אבן גדול מאד לא יהי' בכח היד לסובלו שלא יפול מידו מפני שיגבור כבדות האבן על כח

היד המצומצם אמנם הכח יד ימין יוכל לסבול אבן גדול ולא ירגיש הכבדות כלל והטעם לפי שבשמאל הכח שבה נתפשט נמשך ונתצמצם מכח יד ימין וכל שהוא כח מתפשט יש כליון להתפשטותו לפי אופן המשכתו אם מעט או רב כנ"ל אבל כח הימין שאינו כח מתפשט אלא הוא כח העצמי לא ירגיש בכבדות האבן בין רב למעט כ"כ כמו שירגיש השמאל כו' וזהו בכח האדם שכחו מוגבל בעצם נפשו אמנם מזה יוכל המשכיל להתבונן במדותיו ית' דאיהו וגרמוהי חד בבחי' א"ס אין לו תחלה ואין לו תכלה ורק לשכך האוזן קרא בדוגמת יד ע"ש כח השפע אלקי בנבראים כידוע אבל באמת גם בבחי' יד שמאל כח שאין לו הפסק הוא להחיות עולמות עד אין קץ אלא שאמר לעולמו די כידוע, אבל מאחר שכבר אמר לעולמו די כי הוא כל יכול לצמצם כח השפע שיהי' רק מהלך ת"ק שנה וכדומה בכל המציאות שיהיו נגבלים הרי הוא כדוגמת משל כח היד שמאל באדם התחתון שיקרא כח מתפשט ויכלה לפי ערך הכבידות, כמו"כ עד"מ ודוגמא ידי יסדה ארץ העליונה בבחי' כח מתפשט אור זרוע לצדיק חי העולמים בדרך המשכה והתפשטות ואז זלעו"ז עשה והמשיך כי מן הברור שבשפע נולדו מאין ליש מלאכים ונשמות ומן בחי' חיצוני' השפע נעשה שורש השליא שהוא ק"נ, חהו"ע דחיית השמאל שנדחה ונתרחק מן העצמיות כמ"ש נדחי ישראל יכנס יחשוב מחשבתו לבלתי ידח ממנו נדח כו', פי' לברר בירורי נוגה שמה שלא נקלט במעי הארץ ביסודה נדחה ויצא לחוץ בבחי' פסולת השפע וכמ"ש במ"א בענין הנפילים היו בארץ כו' וכל שאור הזרוע לצדיק מתפשט ומתצמצם ברבוי רבבות השתל' בבי"ע יותר מתברר והפסולת יתגשם יותר עד שיתפרדו כל פועלי און כנ"ל בעולם העשי' שנשתיירו מהמלכין קדמאין ולא נתבררו והם רע גמור כידוע וזהו כמו משל הנ"ל בכבידת האבן שכל שהוא גדול יותר יוגבר ויוכבד על כח היד עד שיפול מהיד לארץ ויורחק לגמרי כמו"כ העוונות של הרשעים גמורים מחמת שהם פסולת ושמרים תכלית הגסות מאד מאד הם נרחקים מאור פני ה' וכמשא כבד יכבדו וכמ"ש עם כבד עון וכנו' בר"מ שהכבד הוא מל' דקליפה היפך כבוד דקדושה כו' ונוטל כל פסולת דמים העליונים כו' וכ"כ יכבדו עד שיפול הנופל ויתפרדו מהקדושה לגמרי אמנם אם היו נפרדים לגמרי הי' כלא הי' רק שפסולת הגס ביותר מן ההכרח שיהי' בו מעט מזעיר א' מרבוי רבבות מהנקי מאחר שבתחלה הי' בערבוביא כנ"ל ולע"ל שיבורר לגמרי אזי יחיו המתים של רפ"ח ניצוצות שנפלו ולא יהי' פסולת כלל כמ"ש בלע המות לנצח בנצחיות דא"ס ב"ה וכידוע, אך עתה זהו"ע שמאלו תחת לראשי שכל ששמאל העליון דוחה יותר לחוץ מאור פניו שהוא נוגה דעשי' כנ"ל אז כשעולה בשרשו ואומר קדוש בבחי' יש דוקא כנ"ל מפסולת הגס כנ"ל בזה נתעלה כח השמאל העליון כמו הגבהת האבן הכבד כשלא יכבד ויגבר על כח היד שאז בא הכח אל עצמותו כו' ויהי' יתרון בו מכמו שהודח והושפל כו' וזהו הסיבה ששמאל העליון יוכל להגביה ראש רחל מבי"ע וענין וימינו תחבקני יובן עד"מ הנ"ל בכח יד ימין שלפי שאינו כח מתפשט אלא כח עצמי

לא ירגיש בכבידות כ"כ בין רב למעט כו' כמר"כ למעלה חסד דאצי' דרועא ימינא דקוב"ה טפחה שמים פי' סוכ"ע ומתחת זרועות עולם שאינן כבידות שמרים ופסולת הגסה שמתחת לארץ תופסים מקום כלל מאחר שאינו מבחי' כח מתפשט אלא בחי' כח עצמי כנ"ל ולכן קמי' כחשיכא כאורה כו' ולזה ימינו תחבקני בכללות נש"י שלא יפול הנופל כל היום במ"ז ואהבת גבריות כנ"ל לא מצד עבודתו רק שממילא ישמר ולא תהי' ההארה אלקי' זו כל היום רק בבחי' אחוריים שבנפשו ולא בפנימיותו כמשל חיבוק באחוריים שלא יתרחק כנ"ל, והטעם שבפנימיות השפע מהשמאל כנ"ל דהיינו בתפלה כשאומרים קדוש יוגבה הראש ואז ימינו אלא הסובל משא כבד כל היום לבל ידח ממנו נדח. משא"כ בשמאל שלפי שאמר לעולמו די הרי זה כאלו אין בכחו לסבול ויהי' נדחים בקצה הארץ בעולם העשי' אך ימינו נאדרי בכח השמאל כי ימין ה' רוממה מכל הצמצומים כידוע ובזה יובן ענין לאכללא שמאלא בימינא הנז' בזהר תמיד.

בת"א פ' תשא פי' מה שהמלאך נק' בשם אלקים זהו מפני גודל ביטולו אליו יתברך ואינו תופס מקום נגד חיות אלקות המדבר בהם ואינם רק מעביר שעל ידיהם יומשך הדבור והפעולה למטה, ולכן כתיב בהגר ותקרא שם ה' הדובר אליה והוא המלאך שדיבר עמה כמ"ש במד"ר, ולכאורה קשה דהא דוקא באצי' איהו וגרמוהי חד דהיינו שגם הכלים הם אלקות ממש משא"כ עולמות בי"ע הם בבחי' פירוד טורי דפרודא, וצ"ל כאשר המלאך הוא שליח שאני כמ"ש באג"ה בסופו וז"ל שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אז נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו משא"כ כשאינו שליח יש לו שם אחר כפי עבודתו ואז קורא קדוש ק' ק' ה' כו' כלומר ששם ה' מובדל ממנו עכ"ל הרי דוקא כשאינו שליח אז שם ה' מובדל ממנו אבל כשהוא שליח נק' בשם ה' ממש.

ב) אמנם עדיין אינו מתורץ בזה דהא משמע שהמלאך נק' אלקים אף כשאינו שליח כמ"ש מי כמוכה באלים הוי', שפי' הרמב"ן מי כמוכה במלאכי מעלה שהם נקראים אלים וגם נקראים אלקים, ועד"ז נאמר אין כמוך באלקים אד', ופי' השל"ה שעד"ז הוא מ"ש יתרו כי גדול הוי' מכל האלקים.

ג) קודם שנשלים סעיף ב' יש להקדים הקיצור מסעיף ג' כשאני דן את הבריות אני נקרא אלקים, דיינין מומחין נקראו אלקים לשון שררה ורבנות כמו ראה נתתיך אלקים לפרעה רבא לפרעה, בספר השרשים

איל לשון כח ואת אילי הארץ לקח ועד"ז ואם זרוע כאל לך, מי כמוכה באלים הוי' היינו בחזקים, והמלאכים נק' ג"כ אלים או בני אלים ע"ש הכח והיכולת שנתן בהם ממנו יתברך, ושורש שני ענין אלהות, והוא ג"כ ענין כל יכול ארזממך אלקי המלך ע"ד ועתה יגדל נא כח אד', העונה אישר"מ בכל כחו, וע"כ המלאכים נק' אלקים ע"ש הכח שיש בהם כפי השרש הראשון לשון אילי הארץ ולא לשון אלהות אך כחם והשתוררותם הכל ע"פ רצון וציווי הבורא יתברך ולא מרצון עצמם וכמש"ל סעיף א' בשם פרש"י ויאמר הרבה ארבה והוא אין בידו להרבות וע"כ נק' הבורא יתברך אלקי האלקים, ולפמש"ל סעיף א' נק' המלאכים כשהם שלוחים אלקים גם מצד שורש השני שהוא אלקות דהיינו מצד אלקותו ית' השורה ומתלבש בהן, ומ"מ הכל מעשיהם רק ע"פ אלקים שליחותו יתברך לכן נק' אלקי האלקים, ומבלעדי אין אלקים, ואין אלקים עמדי, כיון שאין בידם להרע או להטיב רק בידו יתברך, עוד הטעם שנקראו המלאכים אלקים מפני שהן חיים ואינן מתים ע"ד אני אמרתי אלקים אתם, וזהו ואשר משרתיו כולם עומדים.

ד) **וז"ש** כי גדול כו' כי כל אלקי העמים אלילים תהלים סי' צ"ו ואיך יקראו המלאכים אלילים זהו מפני אין בידם להרע או להטיב. וז"ש ונורא הוא על כל אלקים, נורא בחי' תפארת, (ארון אותיות נורא, בחיי פ' תרומה, וכתיב הנה ארון הברית אדון כל הארץ לכן נורא הוא על כל אלקים) וזהו כי גדול הוי' ואדונינו (היינו אדון כל הארץ אדון הנפלאות) מכל האלקים, והנה המד"ר בקהלת ור"פ דברים שיבחו דברי יתרו, ומפרשים דבריו ע"ד שנאמר בתהלים סי' קל"ה כי גדול הוי' ואדונינו מכל אלקים כנ"ל ומסיים כל אשר חפץ ד' עשה כו' מבואר שפירש מכל אלקים שהמלאכים נק' אלקים ע"ש הכח שהם שרים כמו מיכאל שר של מים וכן מט"ט נק' שרו של עולם ועד"ז נאמר כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם ואינם אלא שלוחי השפע, ולכן כל אשר חפץ ד' עשה בשמים ובארץ ועד"ז פירשו דברי יתרו וז"ש בדבר אשר זדו.

ה) **וזהו** ענין אות הוא בצבא שלו, פי' כי גדול הוי' מכל אלקים פי' בת"א דהיינו מכל ק"כ צירופי אלקים שמהם נמשך להיות היש דבר נפרד, והשל"ה פי' דאלקים כולל ק"כ צירופים אחרים והמבדיל ק"כ צירופים דקדושה, והמכילתא והמד"ר פ' ואתחנן נתנו דופי בדברי יתרו אע"פ שאמר כי בדבר אשר זדו לכן אין זה ח"ו מענין דקרו לי' אלקא דאלקיא, אלא ע"ד מלך שיש לו דוכסין ואופרכין המסייעין לו, ואפשר זהו ענין שיתוף שאין בני נח מצווים על השיתוף, וזהו מצות ליחדו.

ו) **ונחזור** לדברי המד"ר דקהלת והמד"ר פ' דברים שמפרשים דברי יתרו לשבח, וענין כי בדבר אשר זדו היינו כי מלבד ששולט עליהן ע"י לשנות הטבע לגמרי, אך זהו רק לעתים מזומנים ורחוקים, אך באמת

שולט עליהם בכל עת ובכל שעה כמאמר על נפלאותיך וטובותיך שבכל יום עמנו ובנדה ספ״ג ע״פ לעושה נפלאות גדולות לבדו שאין בעל הנס מכיר בניסו והיינו ע״ד אנת הוא סבת הסבות והוא מסבות מתהפך ולא יבצרו הסבות ממנו ומזה נמשך כי בדבר אשר זדו, ובחינה זו אף שהסבות מתלבשים בלבוש הטבע נמשכו ממקום עליון מהנס שחוץ לטבע כי להלביש למעלה מהטבע שיהי׳ מוסתר ומלובש תוך הטבע נמשך ממקום שלמעלה משני הבחי׳ משם נמשך חיבורן יחד עושה שלום במרומיו בין מים ואש, וגם זהו כמו חיבור שני הפכים בנושא אחד כמו דמעייל בקופא דמחטא וע״ד שבור את החבית ושמור את יינה, וא״כ הפי׳ עתה ידעתי כי גדול ה׳ מכל האלקים ר״ל שאף בבחי׳ אלקים גימט׳ הטבע שבזה ניתן הכח לשרו של עולם להיות ההנהגה כמנהגו של עולם וממנו מקבלים ע׳ שרים הנה גם בבחי׳ זו גדול הוי׳ מהם כי מאיר מבחינה דלמעלה מהטבע להלבישו ממש תוך הטבע וזהו ענין כי בדבר אשר זדו כי בקדרה שבשלו בה נתבשלו שהרי מושל גם בק״כ צרופים שלהם, ואפ״ל כידוע מענין כי אל דעות שיש ב׳ דעות שמלמעלה למטה למעלה הוא היש ולמטה כלא חשיב משא״כ מלמטה למעלה זהו יש מאין, והנה הנס שחוץ לטבע זהו גלוי דעה העליונה אכן להלביש למעלה מהטבע בלבוש הטבע נמשך ממקום עליון יותר היינו כי אל דעות בשם אל תיקון הראשון מי״ג ת״ד הוא כולל ב׳ הדיעות יחד, וכמו מקום ארון אינו מן המדה זהו חיבור ב׳ הפכים יחד כו׳ כי ארון אותיות נורא, נורא הוא על כל אלקים.

קיצור דקיצור. יתרון החכמה מן הסכלות, שזהו ענין יתרו לשון יתרון האור הנמשך מן החושך, היינו שחזר על כל ע״ג ולא מצא מהם ממש, אע״פ שאמר מכל האלקים ע״ד בעלי כח גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, שרו של עולם, עכ״ז כל אשר חפץ ד׳ עשה כי גדול הוי׳ מכל האלקים לשנות הטבע לגמרי, או להלביש הלמעלה מהטבע בהטבע, וזהו נמשך מבחי׳ עליונה יותר דהיינו מבחי׳ כי אל דעות שלמעלה מב׳ הדיעות, גאולה בכל יום ופרנסה בכל יום.

ז) **קיצור.** ובזה יתורץ מה שיש להבין דכיון ומבלעדי אין אלקים אין עוד ממש מהו מלחמה לה׳ בעמלק, ומהו ה׳ יחתו מריביו וגם מהו גורל אחד לה׳ כו׳ אך כי יש סוכ״ע וממכ״ע, והן ב׳ שמות הוי׳ ולגבי בחי׳ סוכ״ע כולא קמיה כל״ח, אבל בבחי׳ ממכ״ע יש זלער״ז, ועמ״ש מזה ע״פ טוב לחסות בה׳ מבטוח באדם, והנה בבחי׳ ממכ״ע נאמר שמש ומגן ה׳ אלקים לשמש שם אהל בהם חמה בנרתיק ע״כ מצד ההסתר יש זלער״ז כו׳ ועמ״ש בלק״ת בשה״ש בד״ה ששים המה מלכות דרוש הראשון בענין ומפלגך ולעילא כו׳ ושם נאמר מלחמה לה׳ בעמלק קומה ה׳ ויפוצו אויביך, וזהו ענין חוצפא כלפי שמיא ע״ד אם תגביהי כנשר ע׳ בד״ה ויאבק איש וסד״ה וידבר אלקים כו׳ וארא אל אברהם כו׳ אלא שמ״מ באמת גם בבחי׳ ממכ״ע נאמר כי גדול הוי׳ ואדונינו כו׳ משום דבאמת סוכ״ע וממכ״ע כולא חד, אבל בגלוי סוכ״ע

כצאת השמש בגבורתו אזי נאמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי שיתגלה בחי' זו בבחי' ראיה וזהו ראו עתה, ומ"מ גם עכשיו שנדמה שיש זלעו"ז עכ"ז כי גדול כו' כל אשר חפץ כו' כיון באמת גם עכשיו אין עוד כו' וענין אין כמוך באלקים אד' זהו ע"ד אות הוא בצבא שלו, ועפ"ז אפ"ל מ"ש בתורה כי הוי' הוא האלקים אין עוד היינו לגבי סוכ"ע הוי' סוכ"ע הוא האלקים ממכ"ע לכן אין עוד ומ"ש בתילים כי אני ידעתי כי גדול הוי' כו' זהו מצד בחי' ממכ"ע דאע"פ שבבחי' זו יש זלעו"ז ומלחמה לה' בעמלק מ"מ כל אשר חפץ ה' עשה משום דבאמת אני אני הוא סוכ"ע וממכ"ע כולא חד רק שלע"ל יאיר בחי' זו בגילוי ועז"נ ביום ההוא יהי' הוי' אחד אבל באמת אטו האידנא לאו אחד הוא כו' ונמצא שהמד"ר דפ' ואתחנן אינו מפרש דברי יתרו בענין א' עם מ"ש דוד כי אני ידעתי כי גדול כו', אבל המד"ר דקהלת שאינו נותן דופי בדברי יתרו מפרש דבריו שהם כמ"ש דהע"ה כי אני ידעתי כי גדול כו' כנ"ל.

ח) **והנה** בפי' כי בדבר אשר זדו ארז"ל פ"ק דסוטה די"א על בקדרה שבשלו בה נתבשלו מאי משמע דהאי זדו לישנא דקדירה הוא דכתיב ויזד יעקב נזיד, ובשרשים הם שני שרשים זדו לשון מזיד והוא בשרש זוד והשורש ישע כתב והוא שמתאוה להדבר, והרד"ק במכלול ערך זוד כתב כי הזידו עליהם ורבותינו ז"ל נשתמשו הרבה בזה הלשון קראו מזיד למי שעושה הדבר ברצון, וענין נזיד כתב בשרש נזד מה שפירושו תבשיל היינו מה ויזד יעקב נזיד וכן במלכים ב' סי' ד' ל"ח ובשל נזיד לבני הנביאים ות"י ובשל תבשילא והגמרא חיברו מזיד לבישול, והענין דאיתא במא"א אות קוף סעיף ל"ב קדרה נק' המל' כי הבישול נק' זווג תוך זאת הקדרה עכ"ל והיינו כמ"ש באות סמך סעיף וא"ו סיר נק' המל' והבשר המתבשל בה הוא היסוד הבשר החי עכ"ל, ובאות ב' סעי' י"ג כתב בשר הוא היסוד שכולו בשר ואין בו עצם וסימן כל בשר עכ"ל וזהו ענין יבא כל בשר להשתחוות (ביכעל פערטיל תקס"ד של כבוד דו"ח ד"ה להבין תוספת ביאור שורש ענין כמים הפנים לפנים דף קמ"א ע"א) וז"ל וכדי להבין היטב איכות ענין יחוד מ"ן ומ"ד דזו"נ יש להקדים תחלה ענין סמיכת גאולה לתפלה עד שארז"ל בענין סמיכת גאולה לתפלה בערבית דכגאולה אריכתא דמיא, כי הנה ידוע שהמל' נק' תפלה כמ"ש ואני תפלה כו' והוא באמרו אד' שפתי תפתח שזהו בהיכל קדה"ק דבריאה והגאולה הסמוכה לה הוא בבחי' יסוד ז"א שנק' גואל ישראל כמ"ש אם יגאלך טוב וכשמתיחדים מ"נ ומ"ד דזו"נ בהיכל קדה"ק דבריאה בתכלית היחוד וההתכללות זה בזה אזי נק' גאולה אריכתא כלומר שאין המ"ן דנוק' יש ודבר בפ"ע כלל עד שבחי' גאולה דיסוד יחשב גואל לבדו אלא שגם המ"ן נחשב בבחי' גאולה מפני ביטולה והתכללותה במ"ד וכללות שניהם נק' גאולה אריכתא כי מפני התיחדות המקבל בהמשפיע ניתוסף הארה בודאי (ותוספת הארה זו היא מהבינה שממנה עיקר הגאולה כמו שכתוב בפרדס ערך גאולה) אך להיותם מתאחדים בתכלית גאולה אחת יחשב רק שהיא

נקראת גאולה אריכתא, וביאור הדברים הנה מבואר למעלה איך מן המ"ן דנוק' שהיא כבר מצומצמת להגביל גבולין נעשה ממנה בחי' אצילות ממש כשמתיחד המ"ד עמה, והדוגמא לזו הקרבנות שע"ג המזבח שהי' אש שלמעלה אוכלת אותם ונכללת שריפת נה"ב באש שלמעלה והיו לאחדים, לכן קרבן לשון קירוב ויחוד, כמ"כ במזבח העליון דאצי' דמיכאל כהנא רבא מקריב נשמות עליו הענין הוא דנכללו הנשמות בבחי' העלאת מ"ן באש שלמעלה דדכורא והיו לאחדים והיינו כמאמר לאשתאבא בגופא דמלכא, ובהתכללות זו נתהפך המ"ן ממהות למהות עכ"ל. ומזה יובן ג"כ ענין בישול הבשר בקדרה שהיא המ' שיהי' בבחי' לבשר אחד וזהו ע"ד יבא כל בשר להשתחות שהבשר שהוא מבחי' יסוד האש יבא לבחי' השתחואה וביטול שהוא אצי' כמ"ש בלק"ת סד"ה והי' מדי חדש, וא"כ פי' בקדרה שבשלו היינו שיש זלעו"ז בישול בשר בשדה טרפה שזהו היפך הביטול הנ"ל דבחי' יבא כל בשר להשתחות ע"ד ובשר חמורים בשרם זיווג יסוד ונוק' דקליפה ומזה נמשך ושפחה כי תירש כו', ומזה יובן ענין המזיד שעושה ברצון הוא גורם יחוד יסוד ונוק' דקליפה ע"ד נזיד הבישול בקדרה כו', וא"כ בקדרה שבישלו בה נתבשל כי ענין קרי"ס זהו זיווג העליון דקדושה וזהו וישב הים לפנות בקר לאתנו לתנאו איתן הוא יסוד כמ"ש משכיל לאיתן ועי"ז נטבעו המצרים בזו"נ דקליפה.

זדו לשון מזיד כמו כי הזידו עליהם, ולשון נזיד הוא בישול, והגמ' פי' כי בדבר אשר זדו עשו מזה לשון בישול במזיד קדרה היא המל' והבישול תוך קדרה זו זהו ענין הזווג ע"ד יבוא כל בשר להשתחות סמיכת גאולה לתפלה יחוד מ"ן ומ"ד וכמו קרבן שעל גבי המזבח שנכלל שריפת נפש הבהמית באש שלמעלה קרבן לשון קירוב ויחוד, לאשתאבא בגופא דמלכא, וענין בקדרה שבשלו ובשר בשדה טרפה, יחוד זו"נ דקליפה, וקי"ס זיווג זו"נ דקדושה ובעתיקא תליא כמו קרבן בגמ' גימ' ארך אפים, ועי"ז נטבעו ובזו"נ דקליפה הנק' מצולות ים וזהו בקדרה שבשלו בה נתבשלו.

ח* כי הנה ענין מאמר רז"ל בענין בשכמל"ו משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה, כי הזווג נק' לחם מאשר שמנה לחמו, מעלמא דאתי וריח ציקי קדרה בא מהכתר כי בשכמל"ו זהו אתכפיא שיש בו ביטול יותר מבחי' אתהפכא בד"ה קחו מאתכם תרומה והם רצו להמשיך בחי' זו בבחי' ושפחה כי תירש זח"ג פ' אחרי דף ס"ט ע"א ולכן בקדרה שבשלו בה נתבשלו כי נוק' דקליפה ענינה לעשות כלייה בעלמא כמ"ש בזהר ובהרמ"ז ר"פ מקץ, וא"ת שהרי נטבעו בים סוף שהוא מל' דאצי' סופא דכל דרגין י"ל שהרי נאמר ירדו במצולות כמו אבן ומצולות ים פי' בע"ח שהם זו"ן דנוגה, גם מצולת ענינו צל מות, והנה שמע ישראל זהו יחו"ע והוא כענין שילוב שם אדנות בשם הוי' ובשכמל"ו זהו יחו"ת והוא כענין שילוב שם הוי' בשם

ח: כ"ה בהכת"י.

אדנות (מלכיות זכרונות בשבת סעודתא דליליא וסעודתא דיומא), והנה ענין בת מלך י"ל כי המ' כשהיא באצי' נק' ציון וכשיורדת לבי"ע נק' בת ציון ואז נקראת בת מלך, והנה ק"ש נק' ריח ע"ד מ"ש זח"ג בלק דף קפ"ה בענין בריחא דלבושייכו ידעו שלא קרו ק"ש והריחו ביראת ד' ודוגמת קטרת אחד עשר סממנין ויש ריח בוגדיו בע"ת, אך בשכמל"ו ביטול היש נק' ציקי קדרה.

גמרא* פ"ק דקדושין דף ל"א ע"א מאי דכתיב יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך בשעה שאמר הקב"ה אנכי ולא יהי' לך אמרו עובדי כוכבים לכבוד עצמו הוא דורש, כיון שאמר כבד את אביך ואת אמך חזרו והודו למאמרות הראשונות, והקשו ע"ז שהרי באמת ולכבודי בראתיו דהיינו כמ"ש וימלא כבוד ה' את כל הארץ, דהיינו כמאמר ברוך כבוד ה' ממקומו שיהי' גילוי כבוד עילאה איך דכולא קמיה כלא חשיב ולמעלה הוא היש וזהו ענין יהי כבוד ה' לעולם, אך הנה ארז"ל ע"פ ויבא מלך הכבוד שהוא חולק כבוד ליראיו וגם עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו, א"כ מה שלכבודו בראתי, זהו שיהי' חולק הכבוד ליראיו, והנה עוכומ"ז אף שמודים בבריאת העולם אומרים שאין כבודו להשגיח בשפלים וקרו ליה אלקא דאלקיא ע"כ מכבדים לכומ"ז, ואף שהאזהרה לא יהי' לך סותר זה ועוד שאמר ומבלעדי ואסר לחלוק להם כבוד אמרו לכבוד עצמו הוא דורש.

כי תשא* את ראש בנ"י לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' וגו'. זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל. הנה משרע"ה נק' רעיא מהימנא (הג"ה, ע' בפרדס ערך רועה בשושנים, ובמא"א אות ריש סעי' י"ז, והי"נ שם הביא מ"ש בזח"ב פ' תרומה דק"ע רע"א ע"פ ה' רועי רעיא דילי'. קיצור. להעיר מענין רועה בשושנים ומענין ה' רועי, עכ"ה), והיינו כענין שנאמר ורעה אמונה, פי' כמו הרועה המנהיג צאנו וזנם ומפרנסם בשדות תמיד, כמו"כ בחי' משה הוא רעיא מהימנא שהוא זן ומפרנס ומשפיע לכללות נש"י שהם בבחי' אמונה כי ישראל מאמינים בני מאמינים (הג"ה, כמ"ש במדרש פ' שמות פ"ג דקכ"א סע"ד, מאמינים בני מאמינים מאמינים שנאמר ויאמן העם בני מאמינים שנאמר והאמין בה' עכ"ל,

---

גמרא : קטע זה נמצא בדף מיוחד אחר המאמר דלעיל.
כי תשא : המאמר בלי הגהות נ' בהוספות לתו"א (קיא, א).

ג קך ובפרדס ערך אמונה כ' וז"ל אמונה כינוי הזה בשני מקומות וכ"א לפי ענינו הא' הוא בבינה והוא מענין האמונה, וכן הרשב"י ע"ה בתיקונים בפסוק והי' אמונת עתך חוסן ז"ל אמונה איהי אימא עילאה מסט' דחסד דבה ק"ש דאיהו אמונה עכ"ל והכוונה כי ק"ש ר"ל ענין יחוד הספי' והוא מצד החסד והיינו אמונה שאנו מאמינים ביחודו זהו בבינה עכ"ל הפרד"ס, וצ"ל הרי הבינה הו"ע השגה והבנה ואיך שייך אמונה שהוא על דבר שאינו מושג ואפ"ל כי מה שהוא מושג בבינה אינו רק הארה לבד אבל עצמותו ית' אינו מושג ע"כ צריך אמונה, עוד כ' הפרדס שם ויש אמונה במל' והיא נקראת כן מצד הצדיק בהתיחדה עם החתן, וז"ל הרשב"י ע"ה שם שכינתא תתאה איהי אמונה מסט' דצדיק דבי' כלילין תרין שמהן אמן דאינון הוי' אד' עכ"ל הפרדס והאריך עוד יעו"ש, ועמ"ש בישעי' סי' ל"ג ו' ע"פ והי' אמונת עתך חוסן, וע"פ דברי הפרדס יש לפרש פי' מאמינים בני מאמינים היינו שישראל הם מאמינים מצד הבחי' שהמל' נק' אמונה כי י"ב שבטים הוא י"ב בקר דבריאה המקבלים מבחי' מל' ועד שם עלו השגתם כמ"ש במ"א בד"ה ויקהל משה, והם בני מאמינים שהאבות היו מקבלים מבחי' הבינה שכינתא עילאה הנק' אמונה, והיא האמונה באוא"ס ב"ה המאיר בכתר עליון שלמעלה מהאמונה של השבטים מצד אחיזתם במל' שהיא רק שם והארה, וע' במא"א אות א' סעי' צ"ב מענין אמונה שהיא במל'.

קיצור. הפרדס כ' שאמונה הוא ב' מקומות בבינה ובמל', ואפ"ל כי האמונה הנמשך מהמל' הוא בשם הוי' ז"א דאצי' שהיא סוכ"ע, והאמונה הנמשך מהבינה היא בעצמות אוא"ס שלמעלה מסוכ"ע. (וזהו פי' מאמינים בני מאמינים מאמינים מצד שהם מרכבה לבחי' מל', בני מאמינים שהאבות היו מרכבה עילאה לבחי' בינה עכ"ה). פי' שנקבע בנפשם מצד שורש חוצבם ישראל עבמ"ח כו' (ע' בלק"ת סד"ה אם בחוקתי הראשון ובהביאור שם, וע' עוד מענין ישראל עבמ"ח בד"ה ושמתי כדכד י"ל זהו ב' בחי' אמונה הנ"ל, וע' בד"ה יונתי בחגוי הסלע ובהביאור שם) כי הוא ית' המחדש בטובו מע"ב ובכל יום מהוה אותן מאין ליש (הג"ה, ע' בסידור בשער ל"ג בעומר ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ ובהביאור שם. ולשם פי' עד"מ המח' באדם התחתון שנובעת בתמידות בלי הפסק לעולם, כך בחי' אותיות המח' אלקות כתיב בה ונהר יוצא מעדן יוצא תמיד בלי הפסק ע' זהר פ' יתרו דפ"ג סע"א שהם בחי' חו"ב שנק' תרדל"מ פי' שמחדש תמיד ההשפעה מאין ליש בלי הפסק עכ"ל, והיינו שהחכמה נק' אין והבינה נק' יש והם תרין ריעין דלא מתפרשין להוות תמיד מאין ליש וכיון שעלו במחשבה על כן נקבע בנפשם מצד שרשם אמונה זו כו'. קיצור. מצד שעלו במחשבה, והמחשבה נובעת בתמידות, ונק' ונהר יוצא, והוא ענין ההמשכה מאין ליש, אם כן מאמינים בני מאמינים עד כאן הג"ה). אך אמונה זו אינה אלא בבחי' מקיף (הג"ה, אפ"ל כי המל' הנק' אמונה היא בבחי' מקיף על י"ב בקר שהם י"ב שבטים כמ"ש והים עליהם מלמעלה, או עפמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בהביאור ע"פ וידעת היום דרוש הראשון ושם בהביאור

פ"ג שהאמונה נק' עטרה, ויש להעיר מענין צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם עכ"ה), אבל להיות התפעלות בנפשם בבחי' פנימיות הוא ע"י מרע"ה בחי' דעת שהוא הזן ומפרנס את האמונה שתהי' האמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימיות הנפש (הג"ה, ע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון ספ"ב ורפ"ג עכ"ה) והיינו ע"י הדעת וההתבוננות איך שבאמת כל העולמות עליונים ותחתונים הם ממש כלא חשיבי קמי' ואין תופסים מקום כלל (הג"ה במד"ר פ' בראשית פי"ב קרוב לס"פ ע"פ בהבראם בה' בראם כו' לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקב"ה את עולמו כו' כי בי"ה הוי' צור עולמים בשתי אותיות ברא הקב"ה את עולמו העוה"ז נברא בה' והעוה"ב בי' וע' ג"כ בהגמי"י רפ"ב מה' יסוה"ת אות א' עכ"ה) כמ"ש אתה הוא ה' לבדך וגו' ואתה הוא עד שלנבה"ע כו', כי התהוות כל העולמות אינם רק מבחי' מל' ית' לבד, כדכתיב מל' מלכות כ"ע ושם עלו השגת הנבראים (וע' מזה בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דרוש השני) כמאמר יתברך שמך בפי כל חי תמיד לע"ו, פי' מה שהוא ית' בפי כל חי הם שרפים ואופני וחיות הקדש והשגתם באלקות אינו אלא מבחי' שמך לבד שהוא בחי' מלכותו ית' (הג"ה, בתו"א ס"פ משפטים ס"פ ממש, סד"ה את ההר עשן כ' וז"ל וזהו ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי פי' שאנחנו בנ"י מברכים וממשיכים אותך ממש דהיינו המשכת אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו ית' והיינו ע"י התורה שנתנה בחמשה קולות יעו"ש ויתברך שמו בפי כל חי שהם מלאכים, וזהו כל חי מברכים רק שמך בלבד עכ"ל עכ"ה) והנה כתיב דבר מלך שלטון, שבחי' מל' הוא בחי' דבור, וכמ"ש בת"ז מלכות פה כו' (הג"ה, ע' בפרדס ערך פה שהאריך, ובמא"א אות פ' סעי' ב', וע' בזהר ויקהל דף ריש סע"א בענין פי' תושבע"פ, בפ' שמיני ד"מ סע"ב עכ"ה) וכמשל מלך בו"ד שהנהגתו בכל מדינת מלכותו הוא ע"י דבורו ופקודתו של מלך, כך עד"מ כל הנהגות* העליונים ותחתונים הוא מבחי' דבורו של הקב"ה*, וזהו קיומם וחיותם והתהוותם מאין ליש כמ"ש כי הוא אמר ויהי שבדבור אחד נבראו וכשם שאין ערוך לדבור אחד של האדם נגד מהו"ע כן ויותר מכן לאין קץ אין ערוך התהוות העולמות וחיותם וקיומם לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו ובטלים במציאות ממש והיו כלא היו שאינו בגדר עלמין כלל לא בבחי' ממלא כו' ושם לית מח' תב"כ והנה משם נמשך שפע ועוז לרעות את האמונה שהוא בבחי' סוכ"ע וממכ"ע, (הג"ה היינו כמ"ש בהביאור וז"ל כ"י מו"ח זצ"ל, הנה שורש ענין ורעה אמונה הוא בחי' משה יסו"א דממשיך חסדים לנוק' הנק' אמונה עכ"ל, וא"כ י"ל כי ממכ"ע זהו בחי' מל' דאצי' וסוכ"ע זהו ז"א דאצי' הנק' קדוש בוי"ו, אבל ח"ע נק' קדש בלא וי"ו, שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע, וכמו שמבואר בענין קדש מלה ברגמי' הוא בסידור שער היו"ט, וע' מזה בקצרה בת"א סד"ה

הנהגות: בתו"א (קיא, ב) נוסף: עולמות.
הקב"ה: שם נוסף תי': כביכול.

ואלה שמות בנ"י בד"ה ושורש הדברים, וא"כ מחצית השקל בשקל הקדש שהוא נמשך מבחי' קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש זהו המשכה ע"י משה יסוד אבא לרעות את האמונה. קיצור. הקב"ה י"ל קדוש היינו סובב כל עלמין, וברוך היינו ממלא כל עלמין, כמבואר בלקוטי תורה פרשה תזריע בדרוש בהרת פרק א', אבל קדש העליון חכמה עילאה הוא למעלה מסוכ"ע וממכ"ע, וזהו"ע שקל הקדש שמשם נמשך לרעות את האמונה שהוא בממכ"ע וסוכ"ע בחי' קוב"ה עכ"ה) וזהו כי תשא את ראש בנ"י בחי' משה הוא הנושא ומגביה הראש ומוחין של בנ"י שהם מאמינים בני מאמינים כו'.

קיצור. מרע"ה נק' רעיא מהימנא, כענין שנאמר ורעה אמונה, ישראל מאמינים בני מאמינים, מצד שורש חוצבם ישראל עלו במח', נקבע האמונה בנפשם שהוא ית' המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב, אך אמונה זו אינה אלא בחי' מקיף (ונק' עטרה) אבל כדי להיות התפעלות בנפשם בבחי' פנימיות הוא ע"י הדעת והוא בחי' משה שנק' רעיא מהימנא שהוא זן ומפרנס את האמונה ע"י משפיע דעת וע' מזה בת"א בד"ה ואלה המשפטים והדעת וההתבוננות הוא איך כל העולמות עליונים ותחתונים הם כלא חשיבי קמי', כי התהוות כל העולמות הוא רק מבחי' מלכותו ית', יתברך שמך בפי כל חי, וענין ומברכים אותך ממש, ע"י התורה שנתנה בחמשה קולות ובחי' מל' הוא בחי' דבור, וכמו שאין ערוך דבור אחד לגבי עצמות האדם כן ויותר מכן אין ערוך התהוות העולמות לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו ומשם נמשך מרעה לרעות את האמונה (הג"ה ואולי לכן נק' האמונה עטרה שמקבלת מרעה מהכתר, ע' בלק"ת בהביאור ע"פ וידעת היום פ"ג הנ"ל עכ"ה) וזהו כי תשא את ראש בנ"י בחי' משה הוא הנושא ומגביה הראש והמוחין של בנ"י (והוא בחי' ורעה אמונה) והיינו ע"י מחצית השקל כו'.

ועתה יש לכתוב הקיצור מההגהות, ענין הרועה בשושנים, ה' רועי, איתא במד"ר פ' וירא פנ"ט דס"ה ג' ע"פ ה' נסי משה עושה ניסין של ישראל ומי הוא ניסו של משה הקב"ה, כך עד"ז משה הוא רועה של ישראל, והקב"ה הוא ה' רועי ר"ל רועה של דוד, ועד"ז ג"כ הוא ית' רועה של משה ואפ"ל לפעמים זוכים ישראל ג"כ לבחי' ה' רועי, ענין מאמינים בני מאמינים דהנה הפרדס כ' אמונה הוא בשני מקומות בבינה ובמל', ואפ"ל כי אמונה הנמשך מהמל' היא בסוכ"ע שהיא בחי' שם הוי' ז"א דאצי' והאמונה הנמשך מהבינה היא בעצמות אוא"ס שאינו בגדר עלמין כלל ולמעלה גם מבחי' סוכ"ע, וזהו"ע מאמינים מבחי' אמונה הנמשך בהמל', בני מאמינים מבחי' אמונה הנמשך מהבינה, ואפ"ל שזהו"ע אמן ואמן, והוא בגימ' יעקוב מלא ו', וזהו ג"כ מאמר השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא א' ר"ל יעקב ת"ת בלבך היינו בינה, ופי' בלבך אלא אחד היינו ע"ק כך אין בלבנו מ' אלא אחד הוא הארת אוא"ס המלובש בז"א וע' מזה ע"פ ששה משמותם, גם ע"ק וז"א זהו"ע יחיד וענין אחד שנת' בד"ה וארא אל אברהם, וענין שנקבע בנפשם מצד שורש חוצבם היינו מצד שעלו במחשבה,

ועד"מ המח' נובעת בתמידות מהשכל וזהו"ע ונהר יוצא, והו"ע ההמשכה מאין ליש תמיד, כי חו"ב נק' אין ויש וע"כ מאמינים בני מאמינים, וע' מזה בסידור שער ל"ג בעומר ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ, וע' מענין ונהר יוצא מעדן בלק"ת ר"פ בחקתי סד"ה אם בחקתי תלכו פ"א, ועוד בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע פ"א, וענין ורעה אמונה כי האמונה בהקב"ה שהוא סוכ"ע וממכ"ע דהיינו פי' הקב"ה קדוש שהוא סוכ"ע ברוך ממכ"ע אמנם באמת הוא למעלה מבחי' סוכ"ע כי אינו בגדר עלמין כלל וזהו הנק' קדש שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו ומשם נמשך לרעות את האמונה וזהו"ע כי תשא כו' ע"י מחצית השקל שהוא מבחי' קדש שנק' שקל הקודש כו'.

ב) (וממחצית השקל היו מביאים קרבנות הצבור תמידים ומוספים), כי הנה בזמן שבהמ"ק היה קיים היו מקריבין ממחצית השקל קרבנות ע"ג המזבח, וענין הקרבנות שהיו מקריבין בהמה ע"ג המזבח והי' יורד אש מלמעלה בצורת אריה דאכיל קרבנין, ומחמת זה גם בחי' נה"ב שבכאו"א מישראל היה נכלל ונתמעט בקדושה, (ר"ל שהי' נתמעט מתאוותיו דהיינו שהרע שבנה"ב הי' מתמעט, ועי"ז הי' נכלל בקדושה) עד שכאו"א היה מקשר דעתו ובינתו בגדולת ה' להבטל אליו כנ"ל, ועכשיו משחרב בהמ"ק תקנו אנשי כנה"ג תפלה במקום קרבנות (הג"ה כמבואר בגמ' רפ"ד דברכות דכ"ו ע"ב, ריב"ל אמר תפלות כנגד תמידים תקנום, וכ"פ הרמב"ם פ"א מה' תפלה דין ה', וע"ש בכ"מ עכ"ה), כמארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התו' ועל עבודה ועל גמ"ח (הג"ה, ע' מענין על שלשה דברים העולם עומד בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון, ובפ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הצאתיך מאמ"צ דרוש השני ובת"א ר"פ יתרו סד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י מאמ"צ עכ"ה), ואיזוהי עבודה שבלב זו תפלה כי התפלה הוא להעמיק דעתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה אתה הוא ה' לבדך כו' הוי' אלקינו הוי' אחד והפי' של אחד הוא שגם עתה אחר שנבה"ע במקום וזמן מזרח ומערב צפון ודרום מעלה ומטה והן* בבחי' זמן שית אלפי שנין דהוי עלמא הוא ג"כ אחד, (ע' בלק"ת בד"ה בהעלותך את הנרות פ"ב, ובת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת ובד"ה וארא אל אברהם ובפ' חיי בד"ה להבין מה שארז"ל יפה שע"א בתשובה ומע"ט בעוה"ז כו') כי לגבי קוב"ה שוה ומשוה* כמו קודם שנבה"ע שאז לא היה בחי' מקום וזמן כלל שהוא ית' היוה את בחי' מקום וזמן מאין ליש, כמ"ש הנה מקום אתי כו', ועד"ז הוא כל התפלה שאינה אלא להאריך באחד כו', כמ"ש במ"א שע"י ההתבוננות בעומק וברוחב בתפלה יתלהב לבו בתשוקה נפלאה להכלל באחד ולמהוי אחד באחד, ע"כ הועתק מכ"י דודי הרי"ל זצ"ל ויותר לא נמצא מכת"י.

והן: בתו"א: וכן.
ומשוה: בתו"א: ממש.

והנה כמו שהקרבנות היו מביאים ממחצית השקל שהתנדבו ישראל, כמו"כ עכשיו שהתפלה הוא במקום קרבנות דהיינו להקריב נה"ב שבאדם שתוכלל באש שלמעלה, דהיינו שיתלהב לבו בתשוקה נפלאה להכלל באחד כנ"ל הוא ג"כ ע"י בחי' מחצית השקל שיש בו עשרה גרה כנגד ע"ס ג' ראשונות חב"ד וז"ת אהוי"ר ורחמים כו'.

קיצור. ממחצית השקל היו מביאים הקרבנות שהיו מקריבין בהמה ע"ג המזבח והיה יורד אש שלמעלה בצורת ארי' דאכיל קרבנין, ומצד זה גם נה"ב שבכ"א נכלל בקדושה, (במא"א אות א' סעי' ק"א ארי' מצד החסד שם ע"ב יש בו רי"ו אותיות כו', ואפ"ל ע"ד שם מ"ב שהוא אור החסד בכלי הגבורה, עפמ"ש בסידור תחלת שער ק"ש, ולכן פני אריה אל הימין מצד החסד, ואעפ"כ ארי' גימ' גבורה, ולפמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את שם מ"ב הוא אור הגבורה בכלי החסד. קיצור. ארי' דאכיל קרבנין י"ל אור החסד בכלי הגבורה או אור הגבורה בכלי החסד עכ"ה), ועכשיו תקנו אנשי כה"ג תפלה במקום תמידים כי על שלשה דברים העולם עומד ועבודה שבלב זהו תפלה להעמיק דעתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה הוי' אלקינו הוי' אחד, שגם עתה הוא ג"כ אחד שקמי' שוה אחר שנבה"ע כמו קודם שנבה"ע (הג"ה, ע' בסש"ב פ"כ וספכ"א, ומשם יובן דהפי' מש"כ שגם עתה הוא אחד ר"ל כאלו אין שם מציאות נברא כלל, ואף שיש נבראים מ"מ אצלו הם בטלים ממש, וקרוב לזה איתא בשל"ה בפי' אין עוד, ואפ"ל עוד מ"ש האלשיך ר"פ בראשית בפי' ואהי' אצלו אמון אומן בהקדמה ב' וז"ל, כי הנה סיפור הדברים הנבראים בשימ"ב אף שהוא ג"כ כפשוטו ממש, הלא ירמוז ג"כ על הדברים הנאצלים עליונים רוחניים לאין תכלית ועד שלא נבה"ע כו', כי למטה השמים כפשוטו, ויש למעלה באצי' שמים שהוא ז"א דאצי' אש ומים חו"ג כו', וכמו"כ יש בחי' שמי השמים וכן השמש למטה מאור גשמי ונק' המאור הגדול, ולמעלה זהו"ע שם הוי' כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים, וכן ארז"ל שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר כי שמש ומגן בפ"ק דסוטה ד"י, ונק' המאור הגדול, כי גדול הוי' ומהולל מאד ולכן נמשל התורה ללוח ופנקס שבו ראה הקב"ה וברא דוגמתו שמים וארץ גשמיים כו' ודפח"ח. והנה א"כ השמים ושמי השמים גשמיים נתהוו מן השמים ושמי השמים הרוחניים, ואעפ"כ נק' זה יש מאין, כי כדי שיתהוה הגשמי מן הרוחני שאינו נתפס בגדר מקום ולא בגדר זמן אין לך יש מאין גדול מזה, כמ"ש בס' העקרים, וע' מזה ג"כ בלק"ת בדרושי ר"ה בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש השני ספ"א נת' ג"כ כן בהסבר הדברים. והנה א"כ לפי"ז אם היה מתגלה למטה בחי' השמים ושמי השמים דאצילות שהם ז"א וכתר היו בטלים השמים ושמי השמים גשמיים ולא היו בבחי' יש כלל כ"א היו נכללים בביטול במקורם השמים ושמי השמים דאצי' כביטול זיו השמש בתוך גוף השמש, כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג, וזהו הוי' אחד

ממש שאין עוד דבר זולתו כלל יש ודבר כי הרי השמים ושמי השמים העליונים הם בחי' מע"ס דאצי' והם מיוחדים בא"ס ב"ה ממש שהם הארה ממנו, וכן הארץ העליונה הוא מל' דאצי' שמיוחדת בא"ס ב"ה ממש ואינה דבר נפרד ממנו ית' כ"א זהו"ע הוא ושמו אחד, רק שנראים למהות יש ודבר מחמת שאין נראה כלל השמים והארץ הרוחנים העליונים כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג ופ"ד, וא"כ זהו הוי' אחד ממש, שהוא לבדו המציאות האמת וכל הבריאה כלא ממש חשיבי וכמו שהי' יחיד ומיוחד קודם שנבה"ע כך הוא עתה ג"כ לאחר שנבה"ע ואין שום מציאות אמת זולתו, ובאמת הם כלא ממש חשובים כביטול זיו השמש כשהוא תוך גוף כדור השמש.

קיצור. ע' בסש"ב פ"כ, מובן הפי' ה' אחד שאין שום מציאות אמיתי זולתו כלל אף לאחר הבריאה, וכמש"ש ח"ב פ"ג שמציאותם האמת הוא כמו זיו השמש כשהוא כלול תוך גוף כדור השמש, וביאור הענין עפמ"ש האלשיך ר"פ בראשית כי סיפור הדברים שנבראו בשימ"ב ירמוז ג"כ לבחי' אלו באצילות, עד"מ למטה מאור השמש באצי' הו"ע שם הוי' וכן הארץ גשמי' ועניניה למעלה הוא מל' דאצילות, וזהו שעוה"ב נק' ארץ והתהוות השמים והארץ הגשמיים וכל אשר בהם הוא מהשמים והארץ העליונים דרך יש מאין וא"כ אם יתגלה לנו השמים והארץ העליונים יתבטלו השמים והארץ גשמיים מבחי' יש כ"א יוכללו בבחי' אין כביטול זיו השמש תוך גוף השמש, וא"כ הוי' הוא גם עכשיו לאחר הבריאה אחד כמו קודם הבריאה ר"ל כאלו גם עכשיו אין שום מציאות זולתו כלל, כמו קודם הבריאה, דאעפ"י שיש להם מציאות זהו מצד המגן דשם אלקים המסתיר אבל כשלא יהי' ההסתר יהיה ענין מציאותם ע"ד זיו השמש כשהוא כלול תוך השמש ממש, שאז הוא בחי' אין ולא בחי' יש כלל עכ"ה) והנה כמו שהקרבן בהמה היו מביאים ממחצית השקל, כמו"כ הקרבת נה"ב בתפלה הוא ג"כ ע"י בחי' מחה"ש רוחני שיש בנה"א עשרה גרה ג' מוחין חב"ד וז' מדות שבנה"א.

ג) **והנה** על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל עבודה ועל גמ"ח (זהו הועתק מכ"י מו"ח ז"ל) עבודה הן הקרבנות בזמן בהמ"ק שהי' אש שלמעלה יורד ע"ג המזבח בדמות ארי', והיינו ענין אחרי ה' ילכו כארי' ישאג שהוא פ"א להימין כו' (ע' מזה בלק"ת בד"ה אתם נצבים פ"ג) וביאור הדבר (ר"ל ענין אש שלמעלה שהי' יורד זהו יובן מענין מצרף לכסף, וע' עוד מענין אש שלמעלה שהיה יורד בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוה"כ פ"ג) יובן מענין מ"ש מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו במשלי סי' כ"ז כ"א (ובסי' י"ז ג' נאמר מצרף לכסף וכור לזהב ובוחן לבות ה') פי' כי הנה אה"ר שהיא באה ונמשכת מלמעלה למטה לעורר את האהבה בכללות נש"י הוא בבחי' מקיף כמ"ש וימינו תחבקני, (וע' מזה בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כפה עליהם הר, מכאן מודעא רבה לאורייתא) והיינו כארי' ישאג לעורר

כנס"י כו', וזה אינו אלא לאחר ההתבוננות בק"ש בפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו יחו"ע ותתאה, ואז אח"כ בשמו"ע התפלה במקום קרבן יורד האש שלמעלה אה"ר מבחי' ארי' הנ"ל ואוכל הקרבן שהוא הנה"ב דהיינו שמתהפך גם רצון הגוף ונה"ב לה' לבדו ואין בלבו אלא אחד ואין זר אתו כו' (הג"ה, מענין הקרבן שנתהפך נה"ב בתו"א בד"ה וארא אל אברהם, ושם גבי וענין הקרבן להקריב גם נה"ב, ובלק"ת בד"ה כי תצא למלחמה על אויביך דרוש הראשון פ"א ופ"ב, והנה לפמש"כ שלאחר ההתבוננות בק"ש בפסוק שמע ישראל כו' אח"כ בשמו"ע יורד האש שלמעלה א"כ לכאורה ק"ש זהו"ע אעפ"י שהאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט לכן דוקא אחר ק"ש יורד האש מלמעלה בשמו"ע, וצ"ע לומר על ק"ש שהו"ע מה שמביאין מן ההדיוט שהרי ק"ש הוא יחוד או"א ושמו"ע יחוד זו"נ, וע' מענין ק"ש בלק"ת סוף הביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון גבי וענין ממושבותיכם תביאו, ושם ענין מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש, ואינו מפסיק לתפלה, ולפעמים ארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא מנחה, הרי גם ק"ש עצמה לבד נק' קרבן עולה, וע' מזה בלק"ת פ' שלח בד"ה בפ' נסכים כתיב, ועל קושיא הנ"ל דהא ק"ש הוא יחוד או"א ושמו"ע הוא יחוד זו"נ, ולכאורה יש לתרץ עפמ"ש בבה"ז פ' וירא בד"ה וגם אמנה אחותי בת אבי היא דיחוד או"א הוא כדי להחיות העולמות בלבד בלי התחדשות וכ"כ בפרדס שער שמיני פי"ג בערך ויחוד זו"נ הוא לחדש העולמות ולהוליד נשמות חדשות כו' וע' מענין שמו"ע בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי גבי איזו בית אשר תבנו לי, ובפ' ויחי בד"ה יהודה אתה יודוך אחיך פי' ג"כ דג' פרשיות דק"ש זהו"ע ראובן שמעון לוי אך שמו"ע זהו בחי' יהודה אתה כו', א"כ לפי"ז י"ל דק"ש הוא רק הכנה לבחינת שמונה עשרה שבו דוקא יורד האש מלמעלה כו'. קיצור מהגה"ה. לכאורה מאחר ששמונה עשרה זהו במקום הקרבת נפש הבהמה א"כ קריאת שמע זהו ענין מצוה להביא מן ההדיוט. והרי ק"ש מדאורייתא וגם הוא יחוד חו"ב, ושמו"ע יחוד ת"ת ומל', ואפשר לתרץ דמ"מ ק"ש הוא יחוד חו"ב בשביל להחיות העולמות בלי התחדשות, וע"ד כולם בחכ' עשית בבינה, אבל יחוד תו"מ הוא להוליד נשמות חדשות, ויחוד זה נמשך ממקום עליון יותר ועיין בד"ה יהודה אתה ע"כ הגה"ה). וזהו מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו, פי' עד"מ הכסף המעורב בסיגים בתכלית התערובות כשנותנים אותו בכור המצרף בשלהבת מתברר ומתפרדים כל החלקים שבו עד שחלק הטוב יוצא נקי בפ"ע, וכל חלקי הסיגים מתפרדים ויוצאים מובדלים בפ"ע וכל שיתנו אותו בשלהבת הרבה פעמים יותר יובדל חלקי הסיגים הדקים כידוע, וא"כ נמצא שהיו הסיגים בהעלם תחלה בערבובי' וע"י השלהבת נתגלו ויצאו לגילוי וכל שנשתהא הכסף בשלהבת יותר יותר יוצא ההעלם עד שגם הדק שבדקות יצא להפרד בפ"ע ולא להיות מעורב בטוב כו' וכמו"כ עד"מ בנה"ב עם הנה"א שהם מעורבים בתכלית מטו"ר ע"י שלהבת העולה מאליה בתפלת שמו"ע מחמת שאגת

ארי' דלעילא הנ"ל מתבררים כל החלקים המעורבים ויוצא מן ההעלם כל הסיגים הדק שבדקות כו'. קיצור. מצרף לכסף כל שנשתהא הכסף בשלהבת יותר מתגלה יותר הסיגים כן בירור נה"ב כל שמתבונן יותר בגדולת ה' יתגלה הסיגים הדקים) וזהו הטעם שאנו אומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא להיות כי כל מה שהתבונן ביותר העמקות בק"ש וסדר השבחים בפסוד"ז בהתלהבות רשפי אש שלמטה צעק לבם יותר נתעורר למעלה אש שלמעלה אה"ר (ואז גם שמים לא זכו בעיניו כו' הר"ד נ"ע כו') מאחר דלגבי עצמיות המאציל כלא חשיבי המשפיע עם המקבל סובב וממלא, וגם למטה נתגלה כל דק שבדקות שבתערובות טו"ר ואז נעשה חטא גדול גם בדקות הרע ואומר סלח לנו כי חטאנו (הר"ד נ"ע מפני שגם חוט השערה נדמה כהר לגבי אמיתית בעל האמת (הג"ה. ובילקוט ח"ב דף י"ד ע"ב בשמואל א' סי' ב' רמז פ"ט זה שאמר הכתוב מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו כשם שהמצרף הזה מכניס את הכסף לאש ואת הזהב לכור כך הקב"ה צורף את הצדיקים כל אחד ואחד כפי כחו, וכן אתה מוצא שרה צרפה הקב"ה כ"ה שנה משבאת לא"י ורבקה אף היא צרפה הקב"ה לפי כחה כ' שנה ואף חנה צרפה הקב"ה לפי כחה י"ט שנה כו' ואח"כ פקדה כו', הרי המצרף הוא ענין הבירור, ועיין מענין הבירור בלקו"ת פ' במדבר בד"ה במדבר סיני באהל מועד, והוא דרוש השני, ועיין בזהר גדול פ' בראשית עמוד קנ"ו ושם הביא הפסוק שבמשלי סי' י"ז ג', ופי' מצרף לכסף דא אברהם וכור לזהב דא יצחק ובוחן לבות ה' דא יעקב, וע' במ"ע רמז קנ"ד ובבחיי פ"ב ב', ועיין מזה בת"ז דף ק"ה ב' בתיקון ס"ט, לכאורה אפ"ל עפמ"ש בלק"ת פ' מטות בד"ה ואשה כי תדור נדר גאולה ראשונה בזכות אברהם גאולה שנייה בזכות יצחק, גאולה שלישית בזכות יעקב, כי מדת יעקב הוא אמת וגם גבה מאד מסט' דיעקב בזהר וישב דף קפ"א ע"ש בבה"ז, ומ"מ צ"ע ממ"ש בתו"א פ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי שהוא יצחק ואז והי' הוי' לי לאלקים וזהו הצחוק והתענוג שיתגלה לעתיד, וע' בהרמ"ז ר"פ תולדות, אם כן לפי זה כור לזהב זהו לעתיד לבא ועיין מ"ש על פסוק כי לא בכסף תגאלו). כמשל מי שעומד לפני המלך שגם תנועה קלה בפריקת העול האימה כמרד יחשב, וגם כל יגיעותיו לא יזכו בעיני המלך לפי שלגבי רוממות המלך אין לך דבר שיספיק כו' ע"כ) וזהו שאמרו רז"ל בגיטין דנ"ו ע"א שדא ביה מומא בדוקין שבעין (ופי' רש"י דוקין טילא כמו הנוטה כדוק שמים בישעי' סי' מ"ם כ"ב והיינו קרום) דוכתא דלדידן הוי מומא ולדידהו לא הוה מומא פי' דוקין שבעין הוא ההסתרה שבחכמה והשגה אלקות מצד חומר מחשך הגוף והסתרה זו שלא נתפס במוח ולב סובב וממלא כאלו רואה חושיות (עי' בת"א בד"ה ואלה המשפטים בענין בחי' ראיה) הוא תכלית הדקות של הרע משבירת רפ"ח ניצוצים שבשעת חטא אדה"ר וכמ"ש בזהר דאחשיך אנפין (שזהו ענין שהפריד הפרי מן האילן היינו שהפריד בחי' מל' מבחי' ז"א הנק' שמש הוי' ששם הביטול כביטול זיו השמש, כמ"ש ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל) ולכך לדידהו עכו"ם שיניקתם מאחוריים אין זה מום כי הפרידן מאחדותו כמ"ש בהנחיל

עליון גוים בהפרידו בני אדם, אך לדידן נש"י עבמ"ח מאמינים בני מאמינים הוי מומא (הג"ה, במא"א מם סעי' י"ז מום גימ' אלקים וזה יניקת החיצונים משם עכ"ל, והיינו שהמום זהו כשמפריד שם אלקים משם הוי' ע"ד חטא עה"ד היפך מבחי' שמש ומגן הוי' אלקים כו', וז"ש במד"ר פ' לך ר"פ מ"ו שההסתרה על הברית נק' ג"כ מום כו', וע' בדרוש חרבות צורים שבחי' זו נמשך משם אלקים כשמפרידין אותו משם הוי' עכ"ה).

קיצור סעי' ג'. והנה על שלשה דברים העולם עומד, (נראה שזהו הקדמה א' לבאר איך משה רועה ומפרנס את האמונה שתהי' האמונה ג"כ בבחי' דעת בסוכ"ע זהו ע"י תומ"צ וכללותן תורה ועבודה וגמ"ח) עבודה הן הקרבנות אריה דאכיל קרבנין ועכשיו תפלה במקום קרבנות יורד ונמשך בשמו"ע אה"ר מבחי' אריה ע"י אומרו בא"י כמ"ש בת"א בד"ה אז ישיר משה ובנ"י (ה', וא"כ קודם לשמו"ע הוא רק ע"ד מצוה להביא מן ההדיוט ע"ד מ"ש בד"ה יהודה אתה, אשר ק"ש ואוי"צ זהו"ע ראובן ושמעון לוי ושמו"ע זהו"ע ויהודה אתה ע') וזהו מצרף לכסף דכל שנשתהה הכסף בשלהבת יותר יגלו יותר הסיגים כן בירור נה"ב כל שמתבונן יותר בגדולת ה' יתגלה יותר גם הסיגים הדקים (וע' ילקוט ח"ב רמז פ"ט מענין מצרף לכסף, שהקב"ה צורף את הצדיקים ובזהר מצרף לכסף זה אברהם וכור לזהב זה יצחק, י"ל עפמ"ש הרמ"ז ר"פ תולדות) וזהו הטעם שאנו אומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא שאז דוקא נתגלה הסיגים וע' מזה ג"כ בד"ה בהעלותך את הנרות פ"ג שזהו"ע אוילים מדרך פשעם, וזהו"ע דוקין שבעין דלמצרים לא הוי מומא ולדידן הוי מומא (מום גימ' אלקים שמפרידו משם הוי' בהפרידו בני אדם).

ד) וזהו ונתנו איש כופר נפשו לה' מחצית השקל בשקל הקדש תרומה לה', פי' כי הנה במשכן הי' ג' דברים כלליים זהב כסף ונחושת והוא נגד ג' דברים שהעולם עומד עליהם תורה ועבודה וגמ"ח, העבודה הן הקרבנות הוא בחי' הזהב ורשפי אש התשוקה מלמטה למעלה כידוע, והכסף הוא חסד עליון מלמעלה למטה אה"ר הנ"ל לעורר האהבה בכנס"י נכסף נכספתי (ה' כסף זהו כמ"ש בד"ה אז ישיר משה ובנ"י בענין כהן שזהו"ע בא"י שבשמו"ע וזהב זהו מש"ש אבל עבודת הלוים כו' ע') והנחשת הוא הממוצע בין שניהם והיא התורה (ה' וע"ד המבואר במד"ר ויקהל פמ"ט ונחשת זה יעקב שנאמר נחשתי ויברכני ה' בגללך, ואפ"ל שע"י התורה שהיא בחי' יעקב כמ"ש ויקם עדות ביעקב ע"ז מתברר גם ק"נ הנק' נחושת כמ"ש בלק"ת פ' חוקת סד"ה ויעש משה נחש נחושת וכה"ג נתבאר ע"פ ויברך יעקב את פרעה דהיינו שברכה זו שיוכל לפרעה להתברר ולהכלל כו' ע'). ועפי"ז יש לבאר ענין שקל הקודש כי הנה ידוע ההפרש בין קדש לקדוש, שקדוש בוי"ו מורה ההמשכה מסובב לממלא לומר שהוא ית' קדוש ומובדל מזמן ומקום כו', והוא מתנשא ומרומם,

אבל קדש בלא ו' הוא עצמיות אוא"ס קודם שיהי' סובב וממלא שאז הו"ע הקדושה וההבדלה בעצמותו ולא שהוא קדוש ומובדל הימנו בלבד (ה' דהיינו מן העולמות כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"א והסבר הדברים י"ל עפמ"ש במ"א בענין קדש וענין קדה"ק בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון, וכאן מפרש ענין זה על בחי' קדוש ובחי' קדש בלא ו' ע') וזהו"ע שקל הקודש דייקא להיות כי משה רע"מ הוא לזון ולפרנס את האמונה לכנס"י כנ"ל בענין כי תשא את ראש בנ"י דהיינו להעלות הראש ומוחין של כנס"י (שיהי' האמונה כאלו רואה כמ"ש בלק"ת בד"ה וידעת היום) והיינו ע"י שהוא ממשיך מקדש העליון העצמיות של המאציל כאמרינו אק"ב והו"ע שקל הקודש שנשקל בקדש העליון בשלשה קוין כו' (ה' ור"ל ג' קוין תורה עבודה גמ"ח הם ג' ווין דג"פ קדוש הנמשך מקדש העליון כמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו פ"ב ושם ענין פותח את ידיך כו', ועי"ז רצון יראיו יעשה שנמשך ג"כ הרצון בכנס"י שיהי' רעו"ד ליבטל באוא"ס גם סד"ה שיניך כעדר נת' מהזח"ג האזינו דרצ"ו שע"י ג"פ קדוש מתעלים אח"כ בבחי' קדש ע') וענין מחצית השקל דוקא להיות כי קדש העליון הזה בא ונמשך בכלי כף מאזנים לשוקלו לחצאין שוין דוקא ומחציתו יתנו כו' ועד"מ כששוקלין איזה דבר לחצאין שוין.

קיצור. זהב כנגד עבודה רשפי אש כסף המשכה מלמעלה למטה לעורר האה' כנגד גמ"ח (גם בחי' לוים וכהנים) נחשת תורה, (וצ"ע בתורה נאמר הנחמדים מזהב, גם נת' ענין טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף שעי"ז נעשית כבחי' כלה ומקבלת אור ח"ע וצ"ל שעי"ז דוקא נמשכת לברר גם הנחשת כענין אני חכמה שכנתי ערמה במשלי סי' ח' י"ב ילקוט שם סוף רמז תתקמ"מ סבבתי ערמה ואין יצה"ר שולט במי שבלבו תורה) ענין שקל הקודש בחי' שלמעלה מקדוש בוי"ו ומשם ממשיך משה לרעות את האמונה והיינו ע"י אק"ב, ופי' שקל הקדש שנשקל בג' קוין בג"פ קדוש, וענין מחצית שנשקל הקודש לב' חצאין כל שמחצית הא' יותר כבד במשא, כן לפי ערך יתעלה מחצה השני, כן ע"י המשכה מבחי' קדש ע"י רמ"ח מ"ע בחי' אשר קדשנו כו' ע"י ג' קוין דז"א עי"ז מחצית הב' תרומה לה' עליות כנס"י בתפלת שמו"ע העשיר לא ירבה מיו"ד, כי עשר ולא אחד עשר רק עשירותו בהתכללות יו"ד מיו"ד כו' לפקודיהם כמו נפקוד מקום דוד כו' שנחסר הרע סלח לנו כו' אך ערך עלי' זו והזיכוך הוא לפי ערך ההמשכה בג' קוין דתומ"צ כו' מחצית הראשון.

כי תשא. משה רע"מ, ורעה אמונה כנס"י מאמינים, רעו"ד, בלא דעת, והוא למעלה מן הדעת, ולכן ישראל גבוהים מן מלאכים, שבחי' מלאך הוא ההשגה, והיינו בעלמא דאתגליא, ממכ"ע שבזה שייך השגה, אבל האמונה בסוכ"ע למתב"כ, (ע' בד"ה וספרתם לכם בענין חטה ושעורה), והמחי' האמונה זהו התורה, שהיא למעלה מבחי' אמונה, כי אורייתא וקוב"ה כולא חד, וי"ל התורה נק' אמת, ואיהו אמת ואיהי אמונה, וזהו"ע חטה שהם כ"ב אותיות התורה, שזהו ג"כ אמת א' עד תיו, וזהו המזון לאמונה כו', כמארז"ל שאין התינוק יודע כו', וע' באג"ה ד"ה חגרה בעוז כו', ועמ"ש בד"ה וידעת היום, ועוד כי האמונה בסוכ"ע וממכ"ע, וע"י התומ"צ ממשיך מאתה ה' לבדך, שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע, לכן ע"ז מפרגסים האמונה כו', והמשכה זו מקדש שלמעלה מקדוש סוכ"ע, וזהו הקב"ה סובב וממלא כו'. והנה פי' ורעה אמונה היינו כמ"ש באמונתו יחי', וזהו כי תשא את ראש הם המוחין להגביה, ועמ"ש ע"פ במדבר דרוש הראשון בפי' שאו לגולגלותם, לבחי' גלגלתא רצה"ע מאדך כו' וכ"ז ע"י משה רע"מ שממשיך הדעת בנש"י כמ"ש ע"פ ואלה המשפטים כו' וגם התורה נק' ע"ש משה תורת משה והיינו משה אמת כו' ועמ"ש ע"פ ויכתוב משה כו'.

והנה על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. והנה ענין ורעה אמונה היינו ע"י התורה שהיא המשכה בתחלה מלמעלה למטה, ועבודה הו"ע הקרבנות ועכשיו הוא תפלה במקום קרבנות, שכמו בקרבנות היה אש שלמעלה יורד ע"ג המזבח ארי' דאכיל קרבנין כו', כך הוא בתפלה ברוך אתה כו' היינו המשכת אה"ר מלמעלה מבחי' סוכ"ע כארי' ישאג ותוכלל בו נה"ב כו', וכמ"ש במ"א ע"פ אז ישיר משה, והוא בחי' העלאה מלמטה למעלה כי הגם שהאש שלמעלה היה יורד מלמעלה למטה וכן בתפלה ברוך אתה המשכה כו', אך המשכה זו היינו להיות ע"י עליית הנפש וביטולה במקורה בסוכ"ע וגם המשכה זו דאש שלמעלה אינה באה כ"א בהקדים תחלה רשפי אש הנפש אש שלמטה כו'. והנה על בחי' זו נאמר ונתנו איש כפר נפשו לה' מחצית השקל תרומה לה', תרומה הוא ארמותא והעלאת הנפש וכמו שממחצית השקל היו מביאין הקרבנות, נמצא בחי' עבודה היינו ענין הקרבנות כללותן זהו"ע מחצית השקל תרומה כו', וענין בחי' זו בתפילה שכנגד הקרבנות היינו כמ"ש במשלי סי' כ"ז כ"א מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו, כי הנה האהבה נקראת כסף מלשון נכסוף נכספתה לבית אביך נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות הוי', אם תבקשנה ככסף כו', וכן ענין ארבע מאות שקל כסף הוא ת' עלמין דכסופין דמתענגי ביה צדיקייא כו', וזהו ג"כ ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו', וזהו ג"כ ענין גביע הכסף שהטמין יוסף צ"ע באמתחת בנימין צ"ת כו', אך מחמת התלבשות הנה"א בנה"ב המושכת לתאוות עוה"ז וכסופין בטלין דילה, ה"ז עד"מ כסף המעורב בסיגים, והיינו שהאדם בטבעו מוערב טו"ר מחמת לבושי נוגה ואף שאינו עושה רע בפו"מ הוא מחמת שהרע ישן אצלו, אך

אעפ"כ בטבעו הוא בתולדתו וע' בע"ח שער ק"ש ספ"ד ולזאת צריך להפריד הרע ממנו ע"ד הגו סיגים מכסף והיינו ענין מצרף לכסף והוא כלי עשוי לצרוף הכסף והיינו ע"י האש והשלהבת שבמצרף והסיג ישרף וישאר הכסף נקי, וכך הוא בירור כוסף הנפש ותשוקתה בתפלה שהוא בחי' מצרף לכסף, כי בחכמה אתברירו ואש שלמעלה היינו אריה אור י"ה והוא המשכה מבחי' חכמה והיינו אהבה הטבעית אה"ר שבנה"א הכלולה בחכ' שבנפש אשר אינה מתלבשת כלל בלבושי הנפש החיונית והיא מתלהבת ומתלהטת במס"נ על קדה"ש וליפרד מן הפתילה הוא הגוף שנאחזת בו כשלהבת העולה מאליה ומצוה להביא מן ההדיוט אש שלמטה ע"י התבוננות בגדולת ה' כל חד לפום שעו"ד, ולהלהיב לבו ונפשו לעבודת ה' ע"י התבונה והדעת בגדולת ה', וזהו ענין המצרף שהוא כלי שבו הבירור והיינו כי אע"ג דבחכמה אתברירו אבל מ"מ מקום הבירור הוא בבינה וכמ"ש במ"א ע"פ אמר עם הספר ישוב מחשבתו כו' והיינו ההתבוננות בגדולת ה' איך שהוא מחדש בכ"י תמיד מע"ב מאין ליש ממש, שתמיד מתחדש החיות, ומזה נמשך האהבה כרשפי אש, וזהו ג"כ הכלי לגילוי אש שלמעלה מבחי' חכמה שבנפש והוא המתגלה בשמו"ע, ועי"ז נשרפים הסיגים, דהרע שמנוגה המעורב בכסף הקדשים שהוא האהבה שבנה"א ע' בתניא פ"נ, ונשאר הכסף נקי להיות נכספה וגם כלתה נפשי ממש לחצרות ה' וזהו שאומר בשמו"ע סלח לנו כי חטאנו אחר ק"ש שמקבל עליו עומ"ש ומצות ואהבת והיינו לפי שע"י רשפי אש השלהבת ניכר הסיג שהי' בו מקודם ע"כ מבקש ע"ז סלח לנו משא"כ קודם התפלה כל דרך איש ישר בעיניו והוא בחי' אוילים מדרך פשעם שאינו מכיר הפשע וכמ"ש ע"פ בהעלותך כו' ואומר חף אנכי מפשע, אלא ע"י שמגיע לואהבת אזי אומר סלח לנו כו', וזהו ענין הנזכר בגמ' פ"ה דגיטין בענין דוקין שבעין דלדידהו לא הוי מומא ולדידן הוה מומא, כי הנה כנס"י נק' יונתי עיניך יונים שהוא האהבה שמבחי' ראי' לאסתכלא ביקרא דמלכא וגם אהרן כה"ג שושדמ"ט, הנה אהרן אותיות נראה ע"ד אשר עין בעין נראה אתה ה', ובכ"א צ"ל בחי' זו וזהו ענין כדרך שבא לראות כו' ודוקין שבעין שהוא עד"מ קרום דק המסתיר על ראי' זו מלשון הנוטה כדוק שמים, והיינו שאין נתפס אלקות אצלו בבחי' ראי' מקרום ממש הוי מומא, כי צ"ל בבחי' וכל העם רואים כו'. (עומ"ש בד"ה ואלה המשפטים) משא"כ לדידהו עכומ"ז לא הוה מומא כי גם בלעם היה סתום העין עינים להם ולא יראו כי שרשם מבחי' אחוריים והראי' אינה אלא בפנים כו' (וע' בהרמ"ז פ' האזינו בדף רפ"ו ע"ב בד"ה ר' יצחק פתח כו' ע"ש), וההר"ע שגלשו מהר גלעד צדיקים נדמה להם כל איסור קל מד"ס כהר משא"כ הרשעים הוא להיפוך כו' וכ"ז הוא התפלה שנמשך ובא לבחי' ראי' ארי' אותיות ראי' ואז מכיר פחיתותו ואומר סלח לנו כו' על הסיגים שהי' בו תחלה וזהו וצרפתים כצרוף את הכסף שנאמר על כוסף הנפש מזוקק מכל סיג והו"ע ונתנו מחצית השקל תרומה לה', שהוא כסף צרוף ומזוקק עשרים גרה כדאי' במשנה פ"ח דבכורות והיינו בחי' עשר כחות הנפש

ג' שכליים וז' מדות שנצרפו במצרף לכסף הוא ההתבוננות שבתפלה עד שנשארו מזוקקים ומנוקים מכל סיג ועי"ז הוא תרומה לה' והיינו ע"י אש שלמעלה בחי' אה"ר שמבחי' ח"ע כנ"ל, וזהו ונתנו איש כפר נפשו מלשון בעי לכפורי' ידי' וכדפירש"י בפ' וישלח ע"פ אכפרה פניו במנחה שהוא קינוח הלכלוך כו' והיינו להסיר הסיגים שבכסף הקדשים להיות הגו סיגים מכסף, וזהו ואיש לפי מהללו מל' בהלו נרו שעי"ז האור דוחה החושך המסתיר וכנודע מענין הללויה שבפסוד"ז וכמ"ש במ"א ע"פ יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים כו'.

אך גם כדי שיוכל להיות העלאת הנפש בתפלה צ"ל המשכה תחלה מלמעלה והיינו ענין ורעה אמונה דמשה רע"מ, וזהו ע"י תורה וגמ"ח שהתורה נקראת עוז שנותנת כח לנה"א שתוכל לצאת מגלות הנה"ב וכמ"ש בד"ה בחודש השלישי בפ' יתרו ע"ש, כן בצדקה וצדקה תרומם גוי וכמ"ש בד"ה המגביהי לשבת ובד"ה ושמתי כדכד, וזהו"ע שקל הקדש שיש בו שני שני מחצית השקל והוא עד"מ משקל וכף מאזנים שכדי להגביה הסחורה שבכף השמאלית עד"מ הוא ע"י המשקל והאבן שנותן בכף ימנית שמכביד ויורד למטה ועי"ז מכריע ומגביה הסחורה שבכף השמאלית שתגביה מהארץ למעלה באויר היפך טבעה כו', כך כדי להיות עליית נה"ב בתפלה שזהו היפך טבעה כי רוח הבהמה היורדת למטה ולכן עם היות שמתבונן, כי אני הוי' לא שניתי אעפ"כ ואתם בני יעקב לא כליתם שאין לכם כלות הנפש והיינו מחמת חומריות וגסות נה"ב אך ע"י עסק התורה וקיום המצות שעי"ז ממשיך האור מלמעלה למטה על נפשו באר"פ ואר"מ עי"ז נותן כח להיות עליית הנה"א ובירור נה"ב כו' וזהו"ע וצדקה תרומם וז"ש כי תשא את ראש בנ"י שמשה רע"מ ע"י המשכה שממשיך מלמעלה למטה גורם להיות נשיאת ראש כנס"י מלמטה למעלה כו', והנה כתיב אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף כו' מזוקק שבעתים כו', והו"ע מחצית השקל שמלמעלה למטה ע"י תורה וגמ"ח ומזה נמשך להיות ונתנו איש כו' בחי' מצרף לכסף דהיינו בכסף הנה"א שיתברר כנ"ל זעי"ז נמשך גילוי אש שלמעלה וזהו מחצית השקל תרומה (וכן למעלה זהו מ"ש בפע"ח גבי חג השבועות שהחסד המלובש בת"ת דז"א מתחלק לב' חצאי' חציו לז"א וגורם המשכת הכתר דז"א והו"ע מחצית השקל שמלמעלה למטה הנמשך ע"י תו"מ כי רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דז"א והתורה הוא מוחין דאבא שבז"א וכללות התו"מ זהו הכתר הנמשך לז"א מא"א כו' וכ"ז נמשך ממחצית השקל הנ"ל חצי החסד שבת"ת כו' כי חסד הנ"ל והחסד שרשו* מחיוורתא דגלגלתא דא"א ושרש שרשן מחסד דעתיק וחצי השני דחסד הנ"ל נמשך לנוק' ונטהרת בו ע"ש, וזהו"ע עליית כנס"י שזהו בחי' מחצית השקל תרומה כו'), וזהו ג"כ ענין ושמתי כדכד שמשותיך ב' בחי' שמש שלמעלה למטה ומלמטה למעלה ונק' שקל הקדש

והחסד שרשו: בבוך באב' 26 : והחסדים שרשם. בבוך באב' 48 : וה"ת.

שזהו המשכה מבחי' קדש העליון ונמשך בבחי' משקל בג' קוין דתורה ועבודה וגמ"ח כי הא בהא תליא, חהו גם כן ענין ג' פעמים קדוש שהם ג' בחי' המשכת מקדש העליון להיות קדוש בוי"ו שהוי"ו הוא המשכה כו' וכנגד ג' קוין אלו היה ג"כ במשכן ג' דברים זהב וכסף ונחושת כו', והנה כמו שכדי לבוא לבחי' עבודה שבלב זו התפלה הוא ע"י התומ"צ כך ע"י עבודה* מוסיף אח"כ אור בהתו"מ וכנודע מענין פי' עוסק בתורה לשמה דהיינו לשם התורה עצמה כו', נמצא כמו ע"י מחצית השקל דתו"מ גורם עליית מחצית השקל תרומה דעבודה כך ע"י עליית מחצית השקל תרומה גורם ירידת והמשכת מחצית השקל וכף הימני דתו"מ, ולכן עיקר הצווי הוא על מחצית השקל תרומה. והענין דהנה מבואר במ"א פי' ועשיתם אתם כאלו עשאוני, והנה עשי' כולל ב' פי' לשון עשיה כפשוטו, הב' ל' הכרח ועישוי כמו גט המעושה, ובאמת שניהם ענין אחד כי עד"מ אדם העושה איזה מעשה שמצייר איזו ציור או כותב איזו כתב וכדומה הנה מוריד שכלו להיות נשפל ומלובש במעשה זו, וזהו ע"י הכרח ועישוי לגבי השכל כי השכל בעצמו הוא למעלה מעשי' וכדי שיומשך בעשי' זהו הכרח שמכריחין אותו היפך רצונו כו', ועד"ז נאמר בשבת וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, שהוא עליית החכ' מהעשי' וזהו בחי' שבת ומנוחה היפך העשי' וההכרח כו', והנה עד"ז יובן שאדם דאצי' נק' אדם דעשי' כי כדי שיומשך ויתלבש אוא"ס ב"ה בכלים דאצי' שאינן לפי ערכו כלל כמ"ש אין ערוך לך כו', זהו ירידה והשפלה ונק' עשי' והכרח היפך טבע האור עד"מ שטבעו ורצונו להסתלק למקורו ושרשו שיהי' נכלל במאור וזהו כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא כמו טבע האש לעלות כו' (וכמ"ש בד"ה אתם נצבים) ולכן כדי שיהי' נמשך ומתלבש בח"ע נק' ועשיתם אתם עשי' והכרח, והיינו ע"י ביטול היש לאין היפוך טבע האדם שזהו"ע עבודה מל' עורות עבודים לשנות טבעו כו', הנה עי"ז ממשיכים כמו"כ מלמעלה בחי' ועשיתם אתם, וזהו שעד"מ ע"י כף משקולת העולה בחי' מחצית השקל תרומה גורם ירידת כף השני, והגם שבלה"נ התורה ירדה ונמשכה למטה, וזהו"ע ירידת הכף הימני שיורד ונמשך ממילא ולכן צריך להתחיל בבחי' זו שעי"ז מגביה הנפש כו' כנ"ל, וז"ש וירד ה' על ה"ס, אך הירידה שמעצמו זהו כמארז"ל נובלות חכ' שלמעלה תורה נובלות דוקא, ולכן נחושת שבמשכן רומז לתורה כי זהב קו השמאל בחי' עבודה וכסף קו הימין בחי' גמ"ח ותורה שהיא קו האמצעי הוא נחושת, וקשה דהא ת"ת כנגד כולם ומדוע רומז נחושת לתורה, אך כי פי' נחשת ר"ת נובלות חכמה שלמעלה תורה וגם כי ע"י התורה מכניע חכמה דקליפה והנחש היה ערום כו' לכן נרמז בנחשת וז"ש ביוסף כי נחש ינחש בו יוסף בן זקונים בר חכים ע"כ מכניע הנחש דקליפה כנ"ל, ועכ"פ התורה היא מבחי' נובלות חכמה וכמ"ש במשה וראית את אחורי ופני לא יראו, אכן שיה' גילוי פנימי' ח"ע בהתורה זהו"ע עסק בתורה

עבודה: בכת"י ב': התפלה.

לשמה לשם התורה עצמה והיינו ע"י עבודה בתחלה ביטול היש לאין, וז"ש על תפלתי שתהא סמוכה למטתי והיינו כדי שיהי' עסק התורה אחר התפלה כו' שעי"ז ממשיכים בהתורה מבחי' פנימי' ח"ע, נמצא זהו ירידת הכף הימני מבחי' עליונה יותר מהבחי' היורד ונמשך מעצמו וירידה והמשכה עליונה זו היינו ע"י ההעלאה דבחי' כף השנית דבחי' עבודה שעלי' זו גורם ירידת הכף הימני מבחי' עליונה יותר ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל כח אד' שהוא כח המקיף הנמשך ע"י המצות שעי"ז נושא ומגביה גם את האבן באויר כו' ע"ש דמשם יובן ג"כ ענין הנז"ל בפי' מחצית השקל.

וזהו והשיבו לחמכם במשקל שעל ידי העבודה מעלים לחם התורה לבחינת מתקלא מקור המשקל ומשם נמשך המשקל בתוס' אור כענין והי' מספר בנ"י אשר לא יספר כו' שהמצות הן בחינת מספר יהי' אשר לא יספר כו' ע' בד"ה שימני כחותם יש תורה ויש תורה, וזהו אורייתא מתקשראה בקוב"ה ולפעמים איתא אורייתא וקוב"ה כולא חד, והנה עי"ז יהי' הגילוי לע"ל, כי הנה כתיב מצרף לכסף דא אברהם וכור לזהב דא יצחק, ויצי"מ הי' מבחי' אברהם כמ"ש ברע"מ פ' תצא דרע"ז א' חמשים כסף * חמשים פעמים יצי"מ וחמשים יום מיצי"מ עד מ"ת, וזהו מצרף לכסף שע"י שנאמר לאברהם וענו אותו ד' מאות שנה זכו לבחי' שקל הקדש כי שקל הקדש היינו מה שקדש העליון נשקל ונמשך בתורה ועבודה וגמ"ח, וזכו לזה ע"י צירוף בגלות מצרים (כמ"ש בד"ה וכל העם רואים ס"פ יתרו), והנה שקל הוא גילוי שם הוי' וכמ"ש בע"ח (שער א"א ס"פ ה') ד' יודין שבשם הוי' במילוי יודין זהו שק דשקל כו' (ע"ש ובלק"ת פ' תשא) והיינו כי היו"ד הוא צמצום שהאור נמשך ע"י משקל אבנא למשקל בה דא יו"ד כו', וזהו"ע ת' עלמין דכסופין הנז' ע"פ וישלח כו', וז"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם ועכשיו גילוי שם הוי', וע' בענין ד' יודין ע"פ רובע ישראל כו' בי"ע ש' אף עשיתיו מרבה בחי' יו"ד הרביעי נשמה לנשמה לכן ש' בפ"ע ק' שם הוי', אך לע"ל יהי' הגילוי מבחי' יותר עליונה היינו מבחי' שמו הגדול שלמעלה משם הוי' או כי יש ב' בחי' שמות הוי' ופסיק טעמא בגויהו כו', ועמ"ש ע"פ והי' הוי' לי לאלקים ששם הוי' יהי' כאלקים נחשב ע"י הגילוי שלע"ל וכמ"ש במ"א ע"פ אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים כו' ע"ש באריכות, וזהו בחי' יצחק שע"ז אמר יעקב ושבתי בשלום אל בית אבי דהיינו יצחק צחוק ותענוג העליון ואז והי' הוי' לי לאלקים וזהו למעלה מבחי' שקל כסף הנ"ל שמבחי' שם הוי', וזהו"ע וכור לזהב, וכמ"ש ולא בכסף תגאלו ופי' בלק"ת בישעי' שהגאולה לע"ל יהי' מבחי' זהב שהוא בחי' יצחק כו'. וביאור הענין כי הנה מבואר בתניא פ"נ בענין כמעלת הזהב על הכסף כי האהבה שמבחי' כסף הוא מבחי' חסד הנמשך כמים לדבקה בו וטבע המים לדבק וזהו נכספה וגם כלתה נפשי

חמשים כסף : בבוך שמות - ח"ב נוסף בגליון : וכסף מדריגה דחסד דאברהם דבמפקנו דמצרים חמשין תרעין דחירו אפתח לון וז"ש חמשים.

לחצרות ה', חצרות ה' הן בתי גואי ובתי בראי ת' עלמין דכסופין ובגמ' נק' ש"י עולמות (וע' מענין להנחיל אוהבי יש בזהר פ' לך לך דפ"ח ע"א בס"ת ובפ' ויצא דקנ"ו סע"ב בס"ת ובפי' הרמ"ז שם ובזהר שם דקנ"ח א' ויגש דר"ו א' ויחי דרמ"ב ב' ובפ' תרומה דקס"ז שמיני ד"מ ע"ב וברע"מ פ' פנחס דרל"ט א' ודרנ"ב סע"ב, וע"ש שהוא בחי' ח"ע יש מאין כו') ואפ"ל שהכל א' עם ת' עלמין דכסופין שבזהר אלא שבגמ' חשבו י' כמו שהוא בעצם ובזהר חשבו כללות י' מי' לכן עלה ת', ומבואר בד"ה וארשתיך לי איך חצרות ה' הן רק בחי' אותיות אבל לבי ובשרי ירננו אל אל כו' מהו"ע כו' ע"ש, וזהו מעלת הזהב על הכסף בחי' רשפי אש, וזהו וגבה מאד ליבטל ולכלול בעצמיות וע' בפ' בהר בד"ה כי תבואו מעלה אהבה זו על אהבה שמבחי' מים שהוא בחי' כסף כו' ועבד הלוי הוא להיות הוא נכלל בבחי' לבדך ע' ד"ה אז ישיר, וכמו"כ הגילוי מלמעלה בחי' גבוה יותר כי הנה כסף הוא בחי' אברהם חסד דע"י חיוורתא כו' וזהב בחי' יצחק והוא בחי' אמת גבורה דע"י אך מבואר במ"א שהמשכה זו פנימי' יותר רק לפי שהוא בחי' פנימיות צ"ל ע"י גבורה ע' בדרוש שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי כו' ועוד אמת יאר ה' פניו ולכן זהו גוון זהב תרין תפוחין כו' להצהיל פנים כו', ואמת גילוי עצמיות שלמעלה מחסד כמבואר בד"ה ויכתוב משה כו', גם אמת תיקון השביעי, וזהו ז' דזהב, גם הב דזהב גימ' ז' ע"ד שבעתים כאור שבעת ז' הימים, או שבעה ושבעה מוצקות גם אלף* השביעי כו' ויש שבת תתאה ושבת עילאה כמנורת זהב הטבת ה' נרות וב' נרות כו' כי עצמיות ה"ג וכללותן יסוד ומל' וכן בה"ח ולע"ל והכהו לשבעה נחלים ז"ת דע"י כו', וז"ש ואמת ה' לעולם אך גילוי זה לע"ל משא"כ עכשיו צ"ל חסד כי חסד אמר יברא ואמת אמר אל יברא לפי שכולו מלא שקרים אבל לע"ל ואת רוח הטומאה אעביר יוכל האמת להתגלות, וזהו עלמא דקשוט ישחק בשין, ולכן שלמה חטא במה שאין כסף נחשב בימיו כו' ע' בזהר ס"פ ויחי דרמ"ט סע"ב ודר"ן א' וזהו שלע"ל נאמר כי בחיפזון לא תצאו כו', וזהו לא תצא כצאת העבדים כו' אין כסף ע' בזהר משפטים דצ"ד ב' שזהו על גאולה דלע"ל ובזהר ואתחנן דרס"ח סע"א שזהו"ע ולא בכסף תגאלו כו' כי יהי' גילוי בחי' אמת, וא"צ חפזון ומנוסה לברוח מהרע כו' דאתכפייא סט"א כו', גם י"ל הפי' כסף ע"ד וירד על ה"ס העליון יורד למטה וזהב התחתון עולה עד אין קץ כו', ע' סד"ה אלה תולדות יצחק כו', וזהו מצרף לכסף גלות מצרים וכור גלות אדום וכמ"ש בישעי' סי' מ"ח צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עוני ועי"ז לזהב הגילוי שלע"ל, ולכן אריכת הגלות, כי במצרים ת"ל שנה נגד בחי' שקל הקודש, גילוי שם הוי' במ"ת, אבל לע"ל שיהי' הגילוי מבחי' גבוה יותר ע"כ מתחלה אריכות כו' עמ"ש בפ' וארא סד"ה וידבר כו' וארא כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ושקל בפלס הרים פלס אריכות ועי"ז יוכל לשקול גם הרים הגבוהים גילוי טורי חשוכא כו' ישת חשך

אלף : בב' כת"י : אף.

סתרו כו', וזהו וכי ימכור את בתו כו' כי במצרים בעת הגלות הי' קודם מ"ת, וע"כ נק' עבדים משא"כ עכשיו אחר מ"ת שנק' בנים כו', ולכן לא תצא כצאת כו' כ"א בגילוי בחי' גבוה יותר.

להבין ביאור הדברים ע"פ כי תשא כו' מחצית השקל כו'. הנה שורש ענין תשא את ראש בנ"י, היינו כמ"ש ורעה אמונה דכ' הרמ"ז בפ' בהר דק"י ורעה מלשון רעיתי פרנסתי פי' המשך המזון באמונה וכ"ה בזהר פ' פנחס דרכ"ה ע"ב, ולכן נק' משה רעיא מהימנא שהוא מפרנס האמונה כי משה הוא יסוד אבא דממשיך חסדים לנוק' הנק' אמונה כי המל' מקבלת מאבא בסוד אבא יסד ברתא (וע' בזהר שמות די"ב ע"פ ותתצב אחותו מרחוק כד"א מרחוק ה' נראה לי, ובמק"מ שם ובע"ח שער תיקון הנוק' פ"ה) שעלי' הגבורות בקו האמצעי דנוק' עד הכתר שבה הוא ע"י יסוד אבא כו' (וע"ש ובמ"ח מס' קטנות רחל פ"ז בתחלתו), וזהו כי תשא את ראש בנ"י שזהו הגבהת ועליית המוחין דכנס"י בתוקף האמונה כו', ועמ"ש במ"א ע"פ וידעת היום כו' מענין זה, וענין מחצית השקל יובן עפמ"ש בפע"ח שער חג השבועות וז"ל, והענין נ"ל שכך שמעתי ממורי ז"ל כי הנה ידעת איך הכתר של ז"א וכתר של נוק' נעשי' ברגע אחד והוא כי החסד שבת"ת ז"א היינו חסד ג' נחלק לב', חציו עולה למעלה בכתר וחציו יורד אל האחוריים לצורך המל' וכאשר עולה החסד למעלה אז יורד הכתר של ז"א מלמעלה ויורד עד ראש ז"א כו' נמצא כי בחי' החסד העולה הוא גורם ירידת הכתר כו' נמצא כי הכתר כל עיקרו אינו אלא מבחי' החסדים כו', ולכן באותו החסד הנחלק וגורם לז"א לירד הוא משפיע אל הנוק' עכ"ל (והובא בהרמ"ז בפ' בראשית על דף ח', וז"ל המ"ח מסכת אייר סיון וכתר זה נעשה בכח החסד השלישי שבת"ת דז"א המתחלק חציו למעלה להוריד לו הכתר וחציו לאחוריו לצורך נוק' ושם במקומה מקבלת שפע טהרה מהחסד ההוא עכ"ל) וזהו"ע מחצית השקל כי שקל כסף הוא בחי' חסד שבת"ת שכסף הוא בחי' חסד, ות"ת הוא קנה המאזנים שהחסד שבו נחלק לב' חציו וזהו"ע ב' מחצית השקל מחצית הא' נשאר בז"א שממנו נעשה הכתר דז"א והוא בחי' כתר תורה, כנודע דתרי"ג ארחין שבכתר דז"א הם תרי"ג מצות כו' והוא עד"מ כף הא' הנמשך מקנה המאזנים ויורד מלמעלה למטה ע"י אבן המשקולת שנותנין בו והיינו מה שממשיכים תוס' אורות עליונים ע"י קיום התומ"צ שנמשך גילוי אוא"ס ב"ה מלמעלה למטה, וזהו"ע המשכת וירידת הכתר לז"א כו' ומאיר בכל הג' קוין שלו חג"ת שהן תורה ועבודה וגמ"ח, ומחצית השקל הב', אשר נאמר בו מחצית השקל תרומה להוי' הוא חציו החסד הנ"ל הנמשך להיות הכתר דנוק', והיינו שבחי' חסד זה הוא המשכה מלמעלה כדי לעשות לה התעוררות העלאת מ"ן כי ענין כתר דנוק' זהו הרצון הפשוט ליכלל באו"ס ב"ה למעלה מהחכ' והשכל וזהו בחי' בכל מאדך (וכמ"ש במ"א ע"פ מקושש עצים) ושיומשך רצון וכתר זה בכנס"י זהו ע"י המשכה מלמעלה לעורר ההעלאה, וזהו"ע מחצית השקל תרומה להוי'

תרומה ל' ארמותא בחי' העלאה כי אף שחציו חסד הנ"ל נמשך מלמעלה למטה, אך עיקר המשכתו כדי לעשות ההעלאה שהוא בחי' כתר דנוק' כו' ע"ש נק' מחצית זה תרומה להוי' ארמותא כו' [וכמו שפי' כאן בענין מחצית השקל כך מתבאר ממ"ש בזהר הרקיע פ' תשא וז"ל וז"ש מחצית השקל כי הת"ת הוא קנה המאזנים כו' ומחצית השקל דהיינו קנה המשקל שהוא חצי הת"ת שם תרומה להוי' יציאת הנוק' כו' עכ"ל, והיינו ג"כ ענין חצי החסד שבת"ת שהוא המאיר לנוק' כו', וחציו העליון מאיר לז"א וכנ"ל.

וביאור הדברים * האלו יובן ע"פ הידוע בענין אתעדל"ע שהוא נמשך ע"י אתעדל"ת תחלה, ומבואר בע"ח שער מ"נ ומ"ד, אך כדי כדי שיהי' כח להמקבל להעלות מ"ן הוא ג"כ ע"י המשכה מלמעלה תחלה וכמ"ש בסידור ע"פ הקול קול יעקב, וההפרש בין ב' המשכות אלו שבחי' המשכה לעורר מ"ן אינו מאיר אלא בבחי' מקיף על המקבל ולא נמשך הגילוי עדיין בבחי' פנימיות, וכענין וימינו תחבקני, אבל ההמשכת מ"ד שאחר אתעדל"ת נמשך בבחי' פנימי' וכמו המשכת הטפה שנמשך ונקלט ביסוד דנוק' ולא בבחי' חיבוק לבד כו', וזהו"ע ב' בחי' דמחצית השקל שהם ב' בחי' המשכת אלו דמ"ד כי שקל הקדש הוא המשכת החכ' מבחי' יסוד אבא שנק' קדש שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו וקדש זה נמשך בבחי' משקל בכף מאזנים, וזהו פי' שקל הקדש, דהיינו שנמשך חסדים דאו"א בב' בחי' או"י ואו"ח היינו החצי מן החסדים נמשך לנוק' כדי שתוכל להעלות מ"ן בבחי' או"ח, והו"ע המשכת מ"ד לעורר אתעדל"ת וימינו תחבקני כו', וזהו פי' מחצית השקל תרומה להוי' שעושה בחי' ארמותא שהוא העלאה והיינו שקנו במחצית השקל את הבהמות דקרבנות שהוא עליית שם ב"ן בחי' מל' שנק' בהמה שכדי להיות עלי' זו נמשך תחלה בחי' כסף וחסדים מחצית השקל הנמשך לנוק' כו' והחצי מן החסדים נמשך בבחי' או"י לז"א שמזה נמשך הכתר דז"א, וז"א יש בו ג"כ ג' קוין כו' כנגד כללות התורה שהן תורה ועבודה וגמ"ח ומבחי' זו נמשך המ"ד שאחר המ"ן שמ"ד זה נמשך מבחי' ז"א לנוק' והוא נמשך ומאיר בבחי' פנימי' וזהו"ע ארי' דאכיל קרבנין שהוא אתעדל"ע שאחר אתעדל"ת כו', והיינו שע"י מעשה המצות ממשיכים תוס' אור בז"א וגם נמשך בחי' יחוד דזו"נ כו' והוא בחי' או"י כו', וזהו"ע ושמתי כדכד שמשותיך ב"פ כד בחי' כד א' שליש דשם ע"ב נמשך לז"א ובחי' כד א' לנוק' והם בחי' או"י ואו"ח כנודע מענין שהם וישפה וצ"ל ב' הבחי' כדין וכדין כו', (והשליש הג' שזהו בחי' קנה המשקולת בחי' תורה שממוצע בין גמ"ח לעבודה, ועמ"ש ע"פ נאוו לחייך בתורים) ובאמת הא בהא תליא שלפ"ע עסק התומ"צ שהוא בחי' מחצית השקל הנמשך בבחי' או"י כך לפי ערך זה יהי' המשכת הכח לתפלה ועבודה שבלב ע"י מחצית השקל הב' כי החסד מתחלק לב' בחי' בהשוואה אחת כו' דהא בהא תליא כו', וזהו כמשל

וביאור הדברים: ג' בתו"א (קיב, ג).

ב' כפות מאזנים שלפ"ע ירידת הכף האחת כך הוא ערך עליית הכף השני, וע' מ"ש ע"פ אתם נצבים בפי' וגבעות במאזנים כו' וע' בפי' מאזני צדק ע"פ רני ושמחי כו' בת"א פ' מקץ וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים רמ"ח פקודין דמלכא מחצית השקל הוא בחי' ע"ס דאו"י הנמשך מלמעלה ע"י קיום רמ"ח מ"ע כו' ועי"ז נמשך ג"כ מחצית השקל לנוק' להגדיל הכתר דנוק' בחי' בכל מאדך כו', ואעפ"י שלפי פשוטו קאי רק על נתינת מחצית א' לקרבנות מ"מ הדרשה תדרוש על ב' בחי' מחצית בחי' כד כד כו' (והנה* לפמש"כ הם ב' בחי' מ"ד כנ"ל, ובמ"א ע"פ הרע"מ פ' תשא נת' בע"א שמחצית השקל הא' הוא המ"ד הנמשך לעורר המ"נ וגם לבררו בחכמה אתברירו ואח"כ מחצית השקל תרומה זהו המ"נ עצמו כי גם הוא נק' מחצית השקל בחי' ו"ד דמילוי יו"ד כמש"ש באריכות, ולפ"ז המשל כפשוטו דכף א' היורד מלמעלה למטה זהו המ"ד וכף א' העולה זהו"ע העלאת מ"ן וא"כ ודאי מוכח דלפ"ע ירידת הכף הא' כך עלי' כף הב' מאחר שירידת הכף הא' זהו"ע המ"ד המעורר ומברר המ"ן שזהו כף הב' א"כ ודאי לפ"ע המברר כו', אך לפמש"כ הרי בחי' עלי' הכף הב' זהו המשכה בפ"ע ע"י מחצית החסדים היורדים לז"א* כו', והו"ע בחי' עסק התפלה ועסק התומ"צ ואולם אעפ"כ אמת שלפ"ע ירידת הכף הא' כך הוא עליית הכף הב' אע"פ שהם ב' המשכות בפ"ע אלא משום דהא בהא תליא כנ"ל, וזהו"ע שהחסד נחלק לזו"נ בב"א כו'), וענין אין לך טפה יורדת מלמעלה כי המ"ד המעורר המ"נ הוא בחי' טפה א' לבד דהיינו התעוררות כללי לעורר את המקבל והמקבל נתעורר עי"ז בכמה אופנים, ודרך כלל היינו בב' דברים אהוי"ר וזהו שאין טפיים עולי' כנגדה מלמטה כו', וזהו כי תשא את ראש בנ"י שממשיך כתר דנוק' בחי' בכל מאדך כו' והיינו ע"י מחצית השקל חצי החסד הנמשך לנוק' כו' כנ"ל. לפקודיהם כמו ויפקד מקום דוד שהוא ל' חסרון והענין שע"י אריה דאכל קרבנין שנעשה הבירור בתכלית ועי"ז יתפרד הרע וילך לו ונמצא הוא הרע נחסר מנפשותם שהי' נדבק שם תחלה וכמו הגו סיגים מכסף ועד"ז אומרים בשמו"ע סלח לנו כו' וכן דרך כלל הוא כן בערב שבת שהוא עליי' המל' מק"נ ואז גם הנוגה רוצה לעלות ונמשך שלהבת מלמעלה לבטש בה ונפרד הרע דנוגה והטוב שבנוגה עולה למעלה והרע נדחה למטה, וזהו מצות רחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין בע"ש, וכמ"ש בזהר ויקהל דף ר"ג ע"ב, ובפע"ח שער השבת פ"ג האריך בזה ע"ש, ועד"ז ג"כ בענין מחצית השקל שהוא ג"כ המשכה מלמעלה להיות עליי' המל' ואזי נפרדו ג"כ החיצונים וזהו"ע לפקודיהם. ונתנו איש כפר נפשו, פי' כופר הוא הפדיון שפודה נפשו משחת, וכל פודה הענין הוא שנותן חליפין במקום נפשו שהוא הממון ונפשו ישאר לו כו' (ובזהר הרקיע ר"פ בראשית גבי עאלת אות פ' וז"ל כי אין

והנה: בתו"א: נ"ל והנה.

היורדים לז"א: כ"ה בב' כת"י. ובתו"א נוסף: היורדים לנוק' וירידת הכף הא' זהו ע"י מחצית החסדים היורדים לז"א.

פדיון אלא ע"י ד"א שיכנס במקומו לפייס ס"א כמד"א פדאהו מרדת שחת מצאתי כופר כו' וזהו כענין שעיר של עזאזל שמתפייס בו סט"א כו' כן הפדות כו' ע"ש) וכמו"כ הנה בקרבנות שהם בירור הטוב מן הרע מ"מ לפייס הס"א ניתן להם מקום ליניקת החיצונים מהקרבן ג"כ והיינו מעשן המערכה להחיותם וליתן להם טרף ומזון כו' ומתפייסים בזה שניתן להם ברצון כו' ועי"ז לא יקטרגו על התגברות סט' דקדושה והקרבן עולה לריח ניחוח כו' עד רום המעלות עי"ז הבירור הטוב מן הרע רק שניתן להם ג"כ מעט יניקה כו', אבל הבירור הטוב מן הרע הוא כפלי כפליים לאין קץ וערך על מעט היניקה שניתן להם וזהו כענין פדות שהרי פודה את הטוב ומעלהו משבה"כ אלא שעכ"ז צריך ליתן דבר אחר שיכנס במקומו לפייס והו"ע יניקתם מעט מעשן המערכה רק שזהו מעט מזעיר וכלא חשיב לגבי הטוב שנתברר ונפדה מהרע כו' (וזהו ההפרש בין בחי' כי פדה את יעקב שהפדיון הוא שצריך ליתן תמורת זה איזו דבר כו' וכ"ז הוא עתה עד לע"ל שיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וזהו בחי' וגאלו מיד כו' שגאולה הוא בכח חזק יותר מבחי' הפדות שהגאולה ופדות בנוק' וכמש"ש בז"ה) ועד"ז הו"ע שעיר המשתלח דכתיב ונשא השעיר כו', וגם חטא האדם מתכפר עי"ז וזהו כשאומר זה חליפתי עי"ז זה כפרתי כו' ונשאר נפשו נקי לעלות לה' ואין זר אתו כו' וכן עד"ז בהעלאת מ"ן דנוק' יניקתם מן הפסולת השליא ודם נדות כו', ואז המובחר עולה ונעשה ממנו ולד כו' ועד"ז ממחצית השקל תרומה לה' עליות המ"ן למעלה כו'.

והנה מכ"ז יובן ג"כ משלים דר"מ ע"פ צדיק מצרה נחלץ כמ"ש בגמ' דסנהדרין דל"ט ע"א ובפירש"י שם שרימה השועל את הזאב ליכנס לחצר היהודים בע"ש כו', ויאכל עמהם בשבת כו' חברו עליו במקלות כו' אבל בא עמי כו', נכנס השועל בדלי העליון והכביד וירד למטה ודלי התחתון עלה כו' והראה לו דמות הלבנה במים כו' נכנס הזאב בדלי העליון והכביד וירד ודלי שהשועל עליו עלה כו' עד לא כך כתיב מאזני צדק כו', והענין כי ששת ימי המעשה הם הכל המשכת מבחי' ו"ק העליונים שיורדים למטה להחיות העולמות ואח"כ בע"ש מתחילין לעלות למעלה ובשבת הוא תכלית עלייתם ואז לוקחים שם השפע והחיות למעלה, ומהשפע זו שלקחו שם משפיעים אח"כ בכל ו' ימי המעשה יום ביומו וכמ"ש בפע"ח שער השבת פ"ג וכמשנ"ת במ"א באריכות בפ' בשלח בביאור דאכלוהו היום כו' אך עלייתם זו בשבת הוא ע"י הבירור שבירר בו' ימי המעשה משבה"כ שנפלו שם רפ"ח ניצוצין, והוא מ"ש ששת ימים תעבוד כו' זה פונה לזיתו וזה פונה לכרמו כו', והמכוון ע"ד עובדות * להעלות הניצוצי' ע"י שמתפלל בכח האכילה ונותן לצדקה כו' וכמ"ש בת"א פ' וישב ע"פ שיר המעלות כו', וכל מה שנברר בחול עולה אח"כ בשבת כי בשבת בורר אסור כו' שבשבת אין הם

עובדות: בתו"א: עבודה.

בחי' ירידות כמו בחול שיורדים הו"ק לברר בירורים רק שבת הוא עליות העולמות למעלה מעלה שמה שנתברר בחול עולה למעלה מעלה כו', ולכן איתא דבקושי התירו לדבר דברי תורה בשבת כי הוא בחי' שתיקה שלמעלה מבחי' דיבור שהשתיקה הוא בחי' ביטול במציאות כמ"ש ויכולו השמים ל' כלות הנפש ולכן המצוה לשורר בשבת כמ"ש האריז"ל שהוא בחי' כלות הנפש וגם בבהמ"ק הי' בשבת השיר כפול (נ' שר"ל שהי' שיר במוסף ג"כ) וזהו שארז"ל יוצאים בשיר ונמשכים בשיר פי' שיוצאים בכלות נפשם עד מדריגה שיכולים לילך בעצמן ונמשכים בשיר שהוא למעלה ממדריגתם שלא היו יכולים לילך בעצמם הי' יורד המשכה מלמעלה לימשוך אותם למעלה, וזהו למעלה מבחי' תורה כי התורה היא ח"ע בחי' צירופי אותיות ששרשם מהחכ' כו' והניגון הוא בחי' הביטול בלי צירופי אותיות כ"א רק המשכה שנמשך להדבר בבחי' ביטול ושתיקה* כו' (וצ"ע דשיר שבמקדש הי' ג"כ בצירופי אותיות קפיט' תילים כו', ועמ"ש ע"פ וחסידיך ירננו הנז' בזהר ר"פ ויצא) שהוא גבוה משיר הלוים כו', אך אעפ"כ התירו לדבר ד"ת בשבת מפני שגם השיר והביטול א"א להתקיים בלי כלי, וזהו"ע נקודא בהיכלא, ההיכל הוא התורה שנק' היכלא עילאה דקוב"ה ובה דוקא מתקיים הנקודא שהוא בחי' הביטול כו' ועמ"ש בענין נקודה בהיכלא ע"פ ראה אנכי נותן לפניכם כו'.

והנה הזאב הוא משל לקליפות ורשעים, וזהו שרימה השועל את הזאב ליכנס לחצר היהודים בע"ש כו', והוא ע"ד המבואר בע"ח פ' הנזכר שהקליפה עולה ג"כ בע"ש כדי לשאול פרנסתה כמו שהקדושה עולה כו' שאחר שגרמו ו"ק דקדושה לעלות שהם שרש ס"ר נשמות ששה משמותם כו' הנה היא באה אחריהם לקחת גם היא חלקה כהם ולזה הטעם היא עולה בכל ע"ש כו' ואז נמשך מלמעלה שלהובא דאשא ומוריד את הרע למטה מטה כו' וזהו מ"ש במשל דר"מ חברו עליו במקלות, אח"כ אמר לו השועל בא ואראך מקום אחר לאכול ולשתות כו', כי הנה כתיב לעשות את השבת ומי שטרח בע"ש כו' והיינו שמתחלה צריך לירד לברר בירורים כל ו' ימי המעשה וזהו"ע המשל מהבאר ועל שפתו מוטל עץ והחבל מושכב עליו ובשני ראשי החבל שני דליים קשורים נכנס השועל בדלי העליון והכביד וירד למטה ודלי התחתון עלה כו' דמות הלבנה במים כו' פי' דמות הלבנה שבמים היינו בחי' שם ב"ן שנפל למטה בשבה"כ בבחי' מים תחתונים וצריך לברר הבירורים ולהעלותם בבחי' מ"ן באר מ"ח כו', והעלאה זו הוא ע"י ירידת שם מ"ה לברר ב"ן כו' וזהו המשל משני דליים שע"י שירד השועל בדלי העליון והכביד וירד למטה הוא משל לירידת שם מ"ה למטה לברר ע"י עולה הדלי התחתון למעלה והיינו העלאת הניצוצים דב"ן שנתבררו ועולים למעלה, וכמ"ש בענין מחצית השקל כו', שע"י ירידת הכף האחת כו',

---

ושתיקה: בכת"י ב' ובתו"א: ותשוקה.

ויובן זה ע״ד שנת׳ בביאור הרע״מ דמחצית השקל כו׳, אך הנה מבואר למעלה בענין ונתנו איש כפר נפשו שכשמבררים הטוב מן הרע ומעלים כו׳, פי׳ שבזה שהקליפות מכבידים על האדם כו׳ בזה נוטלים חלקם ועי״ז אח״כ הקליפה נופל לגמרי וכמשל העלוקה כו׳ וזהו ובאו כל הקללות האלה כו׳ בפ׳ בחוקותי וזהו שע״י שהכביד הזאב עי״ז עלה הדלי הא׳ וכענין על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך וכמ״ש במ״א באריכות ע״פ אלה המצות ופרעה הקריב כו׳.

והנה בזמן שבהמ״ק קיים היה זה בלתי רמאות כלל כי זה היה ענין שעיר המשתלח והכביד עליו שנשא את כל עונות כו׳ אך בזמן הגלות צ״ל בחי׳ רמאות כי זהו בחי׳ גלות יעקב אצל לבן שאמר אחיו אנכי ברמאות כו׳ וזהו״ע משל הנ״ל דהשועל שהוא פקח שבחיות בחי׳ אני חכמה שכנתי ערמה כו׳ וזהו ג״כ בא אחיך במרמה ולקח ברכתיך כו׳ ובמ״א נת׳ ענין המרמה שנדמה שיעקב אוכל ושותה כמו עשו אכן באמת כוונתו רק לברר בירורים ולהעלותם כו׳ ועי״ז מברר הניצוצים מעשו וזהו צדיק אוכל לשובע נפשו ועי״ז ובטן רשעים תחסר כו׳, ואחר האכילה ניתן חלק אדם רשע במים אחרונים כנ״ל, שגם מהקרבן היה ניתן חלק כו׳ והוא כענין כפר, ובאמת הבירור מרובה מאד הרבה מהחלק הניתן כו׳, וז״ש לא כך כתיב מאזני צדק, פי׳ דמבואר לעיל במשל כף מאזנים שע״י ירידת כף דמ״ה עי״ז עולה ב״ן כו׳, וזהו״ע מאזני צדק, ואיתא בסבא דמשפטים דצ״ה ע״ב שיש לעו״ז בחי׳ מאזני מרמה והיינו כמו שמצוה גוררת מצוה וזהו״ע מאזני צדק שע״י המשכת אלקות מלמעלה למטה ע״י המצות כך לפ״ע זה עסק התפלה וההעלאה וכך לעו״ז עבירה גוררת עבירה ח״ו, והנה ענין ירידת השועל הוא ע״ד אותו צריך ליתן ג״כ מקום יניקה לחיצונים וע׳ בזהר ר״פ בא באריכות ובהרמ״ז שם מזה וזהו שאמר השועל להזאב שיכנס הוא בדלי השני ויכביד מאזני צדק כו׳ משא״כ הזאב הוא ע״ד מאזני מרמה כו׳ ולכן עי״ז שירד והכביד נפל לגמרי וכמ״ש תמותת רשע רעה כו׳ פודה ה׳ נפש עבדיו כו׳.

קיצור מהדרוש ע״פ כי תשא

פ״א יבאר ענין ורעה אמונה כי פי׳ אמונה לשון אומן את היונק שהאבות נק׳ אומני׳ שהן הן שהמשיכו בכנס״י שיהי׳ מוטבע בהם אחדות ה׳ והתחדשות הבריאה כאלו רואים בעין השכל ממש ואמונה זו היא בבחי׳ ממכ״ע וסוכ״ע, אמנם העצמות שהוא למעלה מסובב וממלא משם נמשך המזון לראות* האמונה ע״י משה רע״מ.

לראות: כ״ה בהכת״י. ואולי צ״ל: לרעות.

פ"ב יבאר איכות ההמשכה מבחי' העצמות להעולמות שהוא ע"י תורה ועבודה וגמ"ח. עבודה היא קרבנות שהי' אש שלמעלה יורדת בדמות אריה לאכול הקרבן, ועכשיו הוא בתפלה יש בחי' אה"ר נמשכת מלמעלה כאריה ישאג לעורר כנ"י, ונתאכל נפש הבהמית שלהם ואומר סלח לנו והיינו כמשל מצרף לכסף כו' שע"י האש יוצאים הסיגים ונשאר כסף נקי והנה אה"ר זו הנמשכת מלמעלה הוא מבחי' קו הימין ונמשכ' ע"י רמ"ח מ"ע וזהו ג"ח והעלא' שממטה למעלה הוא בחי' עבודה, ותורה היא קו האמצעי הממצע ביניהם זהו הדרך להמשכ' אור א"ס.

פ"ג יבאר ענין שקל הקדש ומחצית השקל כי בחי' עצמו' אא"ס שלמעלה מסובב וממלא כנ"ל פ' א"ב, הוא הנק' קדש בלא וי"ו והמשכתו להעולמות ע"י משה רע"מ כנ"ל פ"א והוא ע"י תורה ועבודה וג"ח כנ"ל פ"ב נק' שקל הקדש שהקדש נמשך בג' קוין הנ"ל המשקל שוה לכל קו, כי לפ"ע הירידה וההמשכה בקו הימני ע"י רמ"ח מ"ע להוסיף אורות באצי' כך לפי ערך זה יהי' עליית הבירורים וזהו מחצית השקל תרומה לה' שהיו לוקחים ממנו הקרבנות שהם בחי' העלא' כנ"ל פ"ב.

פ"ד יבאר פי' הפסוקים כי ענינו כשתצטרך להעלות מוחי' דכנ"י שיאיר בהם עצמות אור א"ס, וזהו לגלגלותם והמכוון מזה הוא לפקודיהם לשון חסרון שיפקד ויחסר מהם הרע שנדבק בנפשותם ע"י העלי' בש"ע סלח לנו והיינו ונתנו כופר נפשו הסרת הלכלוך ע"י מחצית השקל שיתנו תרומה לה' בבחי' עליי' ואו"ח שעי"ז נפרד הרע כנ"ל פ"ב, וערך עליי' מחצית זו לפי ערך המחצית שבבחי' ירידה והמשכה ע"י מעשה המצות ולפי שכנ"י קומה שלימה לכך העשיר לא ירבה כו' ע' ביאור פ' ג'.

ביאור. פ"א יבאר ענין אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת והוא בחי' ימינו תחבקני, וע"פ הקבלה הוא ענין חצי החסד שבת"ת הנמשך להיות כתר לנוק' וזהו מחצית השקל תרומה לה' להעלות המל' בבחי' א"ח, ומחצית הא' הנשאר בז"א תוס' אורות באצי' ע"י מעשה המצות.

פ"ב יבאר הפסוק כי תשא את ראש בנ"י פי' כי משה שהוא יסוד אבא ימשיך תמיד מוחי' חדשי' לנוק' כי אבא יסד ברתא והוא בחי' מ"ד המעורר מ"ן כנ"ל דהיינו שיהי' בחי' הבירורי' וכן בעבודת ה' בכל אחד מישראל שיהי' מתברר הרע שבנפש הבהמית וימצא חייב בעיניו ויאמר סלח לנו כו' בפנים פ"ב אחר ההתבוננות, וזהו ונתנו איש כופר נפשו להסיר הלכלוך וכן פי' לפקודיהם להחסיר יניקת החיצונים וכן למעלה כי ע"י עליי' המל' וחייל' דילה בבחי' מ"ן מתפרדי' החיצוני' כמ"ש בזהר ויקהל בענין ע"ש כו' והנה אחר עליי' זו דמ"ן נמשך מ"ד ב' שהוא בחי' הגילוי בפנימיות.

ביאור ב. ותוכן המאמר לבאר ענין מ"ד ב' שאחר המ"ן שלא נת' עדיין בביאור א', ובזה יובן היטב מעלת המ"ן שהוא בחי' אתעדל"ת בעבודת ה' שממנו כל עיקר הולדת נשמות ומלאכים ובחי' מוחי' חדשים והוא ענין המחצית השקל תרומה לה' כנ"ל.

פ"א יבאר איך שעיקר הולדת נשמות ומלאכים הוא מן המ"ן שהמל' מעלה בכל יום בתפלת השחר מהבירורים שבירה בלילה ובחי' המ"ד עם שהוא עיקר המעמיד והמברר את המ"ן להפריד בין פנימי' לחיצוני' שבו מ"מ מהו"ע הנולדים הוא מן המ"ן.

פ"א* יבאר ענין בירור המ"ן ע"י מ"ד ב' ויבאר איך ששרש המ"ן שהוא בחי' המתברר שרשו גבוה יותר מן המ"ד שהוא המברר כי שרש המ"ן הוא מבחי'. ס"ג דא"ק שהוא הארה פנימי' משא"כ המ"ד שרשו ממצחא שהוא הארה חיצוני' אלא שהמ"ן צריך בירור מחמת השבירה אבל לאחר שמתברר הוא נעלה ביותר ולכן ממנו עיקר הולדה כנ"ל פ"א וח"ס אחע"ב.

פ"ג יאמר שבזה יובן מ"ש ברע"מ ר"פ תשא אבנא למשקל בה דא יו"ד שהוא בחי' מ"ד המברר כי בחכמה אתברירו ולפי שהמ"ן המתברר הוא העיקר כנ"ל ע"כ לא נק' המ"ד לגבי המ"ן רק כמו אבנא למשקל כמשל האבן ששוקלי' בו סחורה שהסחורה הוא העיקר אע"פ שמשקלה ע"י האבן וד"ל, ויבאר עוד מ"ש בר"מ עשרים גרה השקל דא יו"ד ר"ל עם מילוי ו"ד שעולה עוד יו"ד והם בחי' מ"ה וב"ן שהיו כלולים בי' דע"ב (וע' ביאור אבנא למשקל בביאורי הזהר שם נת' מאמר הרע"מ היטב).

פ"א* יחזור לביאור הפסוק עשרים גרה השקל הם שני חצאי שקל י"ס דאר"י וי"ס דאור חוזר ובחינת מחצית השקל הוא נמשך לעשות תרומה ארמותא לה' בחי' א"ח של המל' כנ"ל פא"ב ויבאר ענין כופר נפשו בע"א ממשנת"ל בביאור א' פ"ב ויבאר ענין אין לך טיפה כו' הנ"ל ביאור א' פ"א וענין זרעה אמונה הנ"ל בפנים.

ביאור ג. ענינו לבאר פי' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ע"פ מ"ש בזה הר"מ שם, ויבאר איך שהעשיר שהוא ת"ת הי' יכול להרבות עד המשכ' י"א ספי' כשימשיך כתר ודעת ולכך לא ירבה מעשר כי כך צ"ל עשר ולא י"א כי כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה והדל שהוא יסוד הי' באפשרי שימעט מע"ס להיות רק ט' כי יסוד אי' אינו מגיעתו עכ"ז לא ימעיט מעשר כי יסוד אבא מאיר בו, והטעם שלא ירבה ולא ימעיט הוא משום שעיקר המשכת י"ס אלו דמ"ה לברר ע"ס דב"ן כנ"ל בפי' מחצית

פ"א: כ"ה בהכת"י, וצ"ל: פ"ב.
פ"א: כ"ה בהכת"י.

השקל תרומה, ולפי שספי' דב"ן שנפלו הם עשרה לכך גם המברר צ"ל עשר"ה ע"ס ולא יותר ולא פחות ובזה יובן ענין אבנא למשקל בה דא יו"ד, ג' ועשרים גרה השקל דא יו"ד, וגם ית' בזה ענין השבירה למה היתה וז"ס סוד ע"מ לבנות.

תשא למד י"ב

כי תשא את ראש. רבות במדבר פ"ב דרי"א ד' בעשרה מקומות נמנו ישראל אחד בירידתן למצרים בשבעים נפש ירדו אבותיך וגו', ואחד בעלייתן ויסעו בנ"י מרעמסס סוכתה כשש מאות אלף כו' ואחד אחר מעשה העגל שנאמר כי תשא את ראש בנ"י ושנים בחומש הפקודים כו' ושנים בימי שאול כו' ואחד בימי דוד כו' ואחד בימי עזרא כו' ואחד לע"ל, עוד תדע תעבורנה הצאן ע"י מונה בירמי' סי' ל"ג י"ג, ג' עשרה פעמים אלו הם כנגד ע"ס ועיין בשל"ה ר"פ במדבר דשמ"ז סע"א מענין מעלת המנין הזה שהוא ע"ד את שדרכו למנות כו', והעיר מענין ולתבונתו אין מספר כו'. ואפ"ל פי' כי תשא את ראש שיהיו בבחי' את שדרכו למנות והיינו כי יש כל שדרכו למנות בחי' כל ע"ד מ"ש ייראו מה' כל הארץ שהיא יראה מרחוק ולכן היא בבחי' כל הארץ, ועז"נ ששים המה מלכות כו' דקאי על האומות, אבל את שדרכו בחי' ייראו את ה' קדושיו ע"י אקב"ו בזאת יבא אהרן כו' בחי' ביטול ולכן נאמר כי תשא את שיהיו בבחי' את שדרכו למנות יראו את ה'.

ושוב מצאתי קרוב לזה בעה"כ של הסה"ד גבי ערך את, ועל פי זה י"ל מ"ש בירושלמי פ"ק דשקלים הלכה ד' בפי' זה יתנו כל העובר על הפקודים כו' ח"א כל דעבר על ימא יתן, והיינו כי בקריעת ים סוף נאמר וייראו העם את ה' ולכן כל שעבר הים נאמר עליו כי תשא את כו', והנה הנשמות נמשכו מבחי' לבושים כי ישראל עלו במחשבה ואותיות המו"ד הם לבושים ועלייתם ע"י התומ"צ לאשתאבא בגופא דמלכא שהם הע"ס, ועפ"ז י"ל מה שנמנו ביצ"מ היו רק בבחי' מנין ס"ר נשמות ס"ר אותיות התורה והמנין שאחר מתן תורה בבחי' לאשתאבא בגופא כו' ועמ"ש בפסוק עוד תעבורנה בירמי' סי' ל"ג.

נשא פ"י רל"ו ג' ע"פ זה דודי כמ"ד ואבדיל אתכם כו' להיות לי במניינם שישראל מונין ללבנה ועוכומ"ז מונין לחמה, כי תשא את ראש כו' להיות לי הוי זה דודי חזה רעי, וכ"ה בשה"ש רבה ס"פ חכו ממתקים כו'

זה דודי דל"א ג'. ועפ"ז יש לפרש מ"ש כי תשא את ראש כו' זה יתנו זה דוקא. כלומר שהמנין הלז הוא להיות לי וא"כ היינו זה יתנו להיות בבחי' זה דודי וזה רעי. ושייכות מנין זה למה שמונין ללבנה היינו כי בקידוש החדש נאמר ג"כ החדש הזה לכם שבחי' זה יהיה לכם ע"י הביטול היש לאין כמו הלבנה שבסוף כל חדש בקרבתה אל השמש נחשך אורה דהיינו בחי' ביטול כמ"ש שחורה אני ונאוה כו' וזהו וקרא זה אל זה. וזהו שנתקשה משה בקידוש החדש ובשקלים כי שניהם מורה על התדבקות כנ"י בהקב"ה.

נשא פי"ב כיון שאמר לו ונתנו איש כופר נפשו אמר משה מי יוכל ליתן כופר נפשו כו' איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן זה יתנו כו'.

שה"ש רבה ס"פ שררך אגן הסהר בענין בטנך ערמת חטים מה חטים הללו כשיוצאין לזרע אין יוצאין אלא במנין וכשנכנסין מהגורן נכנסים במנין כך כשירדו ישראל למצרים ירדו במנין שנאמר בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה, דברים יו"ד כ"ב וכשעלו עלו במנין שנאמר כשש מאות אלף כו' ועל מי הוא משגיח על ישראל שנאמר כי תשא את ראש בנ"י. והנה ענין הזריעה יובן ממ"ש בתו"א בד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתיה לי כו' ע"ש ובד"ה הבאים ישרש יעקב והצמיחה הוא יציץ ופרח ישראל וזהו כי תשא את ראש כו', ועפ"ז י"ל מאמר הרבות דבמדבר פ"ב הנ"ל בעשרה מקומות נמנו ישראל כו' עד ואחד לע"ל כו' כי לאחר הצמיחה דיצ"מ הרי חזרו וגלו לבבל וזהו ענין שנקרא זרובבל ע"ש וזרעתיה לי כו' ועיקר הצמיחה לע"ל כמ"ש אמת מארץ תצמח תלים פ"ה י"ב בחי' אמת היינו אני ראשון ואני אחרון כו' וגם כמ"ש כי כארץ תוציא צמחה כו' כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה כו' בישעי' סי' ס"א י"א, ועז"נ עוד תעבורנה הצאן ע"י מונה בחי' כתר וארוכתך מהרה תצמח בישעי' סי' נ"ח ח' התגלות אריך אנפין.

זח"ב פקודי דרכ"ה ע"ב ענין ונתנו איש כופר נפשו פי' כי ישראל נק' קדש חכמה, וזכפר הוא ענין חכמה תתאה, וכענין הדבור לגבי החכמה ועמ"ש בענין אשר לא יעדה והפדה וסד"ה וארשתיך לי גבי יצחק.

בשל"ה ר"פ כי תשא דשל"א סע"א אבל בעגל קלקלו בשש וירא העם כי בושש משה כו' ופגמו בשמו ית' ובכסאו כי שמטו אחד מטטרמולין שנאמר ופני שור מהשמאל שהוא א' מחיות הנושאות את הכסא ע"כ בעת התיקון אמר כי תשא את ראש כו' עכ"ל. ור"ל שהתיקון הוא שיהי' הם נושאות את הכסא דוגמת והחיות נושאות, ועפ"ז י"ל הרבות סדר צו פ"ח בלשון זה הושפלו כי זה משה, ובלשון זה הוגבהו זה יתנו כל העובר, ור"ל זה מנין י"ב כמש"ש לקמן והיינו ד' חיות הנושאות שכל א' כלול משלשה והם י"ב בקר והים עליהם כו' וע"כ ע"י חטא העגל ששמטו פני שור כו' הרי פגמו בזה, ולכן בלשון זה דוקא הושפלו, ע"כ בעת התיקון

אמר ג"כ זה יתנו היינו ע"י כי תשא בבחי' והחיות נושאות כו' א"כ זה יתנו.

של"ה של"ב א' פי' על הילקוט ע"פ כי תשא את ראש, ר"פ תצא שפ"ד א'.

גמרא פ"ט דברכות ס"ב ב' כי תשא את ראש כו' שדוד טעה בזה כו'.

א) **זה** יתנו. ירושלמי פ"ק דשקלים ה"ו זה יתנו שנים עשר שבטים יתנו כו'. הנה בס"י שלש אמות אמ"ש שבע כפולות בג"ד כפר"ת ושנים עשר פשוטות, א"כ שנים עשר שבטים נמשכים מן שנים עשר פשוטות, והם יתנו מחצית השקל שהוא עשרה גרה נגד שלש אמות ושבע כפולות שהם מקבלים י"ב פשוטות וזהו ע"ד והחיות נושאות את הכסא ובחי' אדם שעל הכסא שהן ע"ס כך עד"ז י"ב שבטים הם כמו י"ב חיות הנ"ל יתנו מחצית השקל העלאת בחי' ע"ס הנקרא אדם כו'.

זח"א בראשית ל"ג ב', בשקל הקדש דא רוח הקדש כו'.

זח"ב תרומה קנ"ח א' ב' ושם ענין ג' דברים שנתקשה בהן משה מנורה שקלים החדש, ר"פ כי תשא קפ"ז סע"ב ובמק"מ ובהרמ"ז שם שהאריכו ובסה"מ סי' קס"ב, פקודי רכ"ה ב', והרמ"ז פ' במדבר דף קי"ז ע"ב האריך בענין מחצית השקל כו' שבחי' ב' המחצית היינו בחי' עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא והן עה"ד ועה"ח חסדים מגולים וחסדים מכוסים וע"י נתינת המחצית שבגלוי הי' נמשך ומאיר המחצית העליון כו'.

ב) **ואדמ"ו** נ"ע העיר בזה מפסוק ותשת עלי כפיך בחי' כף כו' וא"כ מחצית הוא חצי בחי' הנ"ל וי"ל כי אחור וקדם צרתני הם ב"פ יו"ד כו' וע' מזה בביאור ע"פ יונתי בחגוי פ"ד ושוב מצאתי בבחיי פ' בחקתי ע"פ וכל ערכך יהי' בשקל הקדש עשרים גרה יהי' השקל, דפי' תוספת הכף של בערכך ע"ד ותשת עלי כפכה והוא ענין הכסא שהיא בצורת ך' ומשם שרש הנשמות וא"כ י"ל לכן נאמר וכל ערכך כו' עשרים גרה יהי' השקל דמה ענין זל"ז אלא כי עשרים גרה של השקל מורה ג"כ לבחי' ך' הנ"ל וע' זח"א ד"ג ע"א כד נחתת ך' מעל כורסיא יקרי' אזדעזעו מאתן אלף עלמין כו' ועמ"ש במ"א שההפרש בין אני שהוא מ' ובין אנכי שהוא בכתר זהו באות כ' שנוספה בתיבת אנכי כו' וע' פרדס שער האותיות ס"פ י"ד בענין כף שבתיקונים פירשו כף בכתר ע"ס מלמעלמ"ט וע"ס מלמטלמ"ע כו' ולפ"ז אפ"ל שע"י ע"ס שמלמעלמ"ט שהם נמשכים ע"י תומ"צ ע"י"ז ממילא יבוא לבחי' מלמטלמ"ע בחי' או"ח שהוא ענין התפלה ותשובה כו'.

ג) **של"ה** פ' משפטים בד"ה ואלה המשפטים דף שכ"א סע"ב, ואפ"ל כי וייצר בשני יודי"ן שני יצירות יצ"ט ויצה"ר וכ"א כלול מיו"ד, והנה צדיקים מהפכים גם יצה"ר לטוב ונעשה טוב מאד ורשעים הוא להיפך שמטמאים היצ"ט כו', אבל בינוני הוא שהיצה"ר לא נהפך רק אתכפיא וזהו מחצית השקל וכן פי' ברע"מ תרומה קנ"ח ב' מחצית השקל הוא בינוני כו' ועי"ז נמשך ממילא שקל שלם שסוף סוף יתהפך לנהורא כו' וכנ"ל שע"י המשכת ע"ס מלמעלמ"ט ממילא יומשך אחר כך גם האו"ח מלמטלמ"ע וע' מענין זה בד"ה אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ובהביאור בענין מעיין גנים באר מים חיים כו'.

ד) **עוד** מענין מחצית השקל בהרמ"ז פקודי דרכ"ה ע"ב מה שנתקשה משה לפי שישראל שרשם מיסוד אבא שלמעלה מהמספר והחשבון איך יעלו למנין ומספר כו' והקב"ה הראה לו מטבע של אש כו' שבה טבועים ומצויירים כל האורות עליונים כו' (נ"ל שהוא ע"ד בחי' ציון הנז' בביאור רני ושמחי שהוא יסוד דנוק' שבו נחתמים האורות עליונים כו', ואפ"ל מענין שמני כחותם בחי' חותם שוקע שמלמטה או חותם בולט וזהו ענין מטבע) וא"ל זה יתנו כו' חלק הנגלה שהוא נק' זה עכ"ל, וביאור דבריו היינו כי בהנשמה יש ב' בחי' הא' שרש ומקור הנשמה כמו שהיא למעלה בחי' מזליה כו' ונחלים מן לבנון כו' מאין באת כו', הב' בחי' הנשמה המלובשת בגוף וחלק המלובש בגוף נק' זה שהוא ענין גלוי ע"ד ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' וזהו ג"כ ענין מי ברא אלה, כי אלה היינו כמו זה משא"כ מי בחי' העלם ועז"נ מי מנה עפר יעקב כו' שאין שם בחי' מנין כי בשרשם כולא חדא כנז' בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר וגבי פורים סד"ה וקבל היהודים וקבל לשון יחיד כו' וזהו עצמו ב' בחי' השקל שכ"א עשרה גרה כי בכל בחי' יש ע"ס כו' וע"י מחצית השקל מעוררים ג"כ שרשם שלמעלה מהמנין והחשבון וע"כ עי"ז אין לחיצונים שליטה כי השרש עלמא דאתכסיא כו' וזהו כעין מ"ש התוספת פ"ק דתענית ד"ח ע"ב כשהדבר המדוד ומנוי וצייר וחתים לית להו רשותא כו' ועוד זאת דעיקר הטעם משום עין והנה זרעא דיוסף לא שלטא בהו עינא, ופי' הטעם בזח"ג דק"ל ע"א מפני שזכה לאשתגחא בעינא עילאה דע"ק עינא פקיחא דלא נאים כו' וזהו ענין דגים שבים, והנה המשכה זו ע"י הצדקה וכמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני ה' וזהו עיני ה' אל צדיקים וע' זח"ב רכ"ה ובהרמ"ז וצדיקים היינו צדיק וצדק וזהו ענין הצדקה כו' ולכן ע"י השקלים נמשך בחי' זו.

מחצית השקל פי' הבחיי ר"פ תשא ע"ד חלקהו חציו לה' וחציו לכם, ועמ"ש בהגהות לד"ה וישב יעקב בסופו בפי' מקול מחצצים דפי' בתד"א שהוא קול עוסקי התורה שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור כו', ובזח"א בראשית דל"ב ע"א שהוא ת"ת המחצה חו"ג כו' עד"ז י"ל בפי'

מחצית השקל גם עמ"ש בפ' בהעלותך בענין חצוצרות ב' חצי צורות כו', גם י"ל פי' חציו לכם כי הנה ארז"ל ע"פ בכל קראנו אליו ולא למדותיו ולפעמים אמרו הדבק במדותיו, והר"ע ק"ש נק' אליו חהו חציו לה' בחי' רצוא וצ"ל חציו לכם בחי' שוב הדבק במדותיו כי לא לתהו בראה כו' גם ע"ד יפה שעה בתומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב והיינו כי בעוה"ב רק ש"י עולמות מחצה התחתון מהכתר שהוא תר"ך כו' אבל פנימי' הכתר א"א להשיג כ"א בעבודה לכן יפה שעה א' כו' ועמ"ש בד"ה לסוסתי כמו שהסוס אינו כו' וזהו חלקהו חציו לה' שלא ע"מ לקבל שום פרס כי באמת ש"י העליונים אי אפשר להשיג כו' וחציו לכם להנחיל אוהבי יש ש"י עולמות כו', וזהו מחצית תרומה לה' חציו לה', להעיר ממ"ש באסתר עד חצי המ' ותעש, ובפרדס כל חצי מצד הלבנה, עוי"ל ע"ד מפלגא ולעילא כו' וצריך לתקן פלגא דלתתא וזהו מחצית השקל היינו בי"ע תרומה כו' ועמ"ש מזה סד"ה ששים המה מלכות גבי תמתי.

ה) **עוי"ל** ע"ד מ"ש בילקוט ע"פ אחת שאלתי ממך למדתי בתחלה אמרת כ"א ליראה ואח"כ פתחת עלינו מצות הרבה כו' והוא במדרש תלים ע"פ הנ"ל, ואמר הה"מ ז"ל הטעם שבאמת שאל דבר אחד לבד והדברים הנוספים מסתעפים מזה הדבר שמוכרחים להיות ממילא בהיות הדבר הזה מפני שהכל אחד ולא הוצרך לבקש רק דבר אחד וממילא באים עם זה שאר דברים עכ"ד. ופי' אדמ"ו נ"ע כי יראה עילאה ואהבה רבה הם תרין ריעין דלא מתפרשין וכשתבוא היראה ממילא יומשך אח"כ האהבה כי דרכו של איש לחזור כו' ולכן נאמר כ"א ליראה את ה', את דוקא בבחי' ייראו את ה' קדושיו וממילא יבא האהבה כו' עכ"ד. ועפ"ז י"ל שזהו מחצית השקל היא בחי' מל' הנק' אשה יראת ה' וממילא יבוא אח"כ אור האהבה כו' וביראה יש ע"ס וכן באהבה כו'.

עוי"ל ב' מחצית השקל הם ביטול היש וביטול אמיתי בחי' כי אל דעות ב' דעות לכן עכ"פ מחצית השקל יתן ובחי' הב' יבוא ממילא כו'.

במא"א אות מם סנ"א מחצית השקל נק' הארחא שבאמצע הראש הדעת המכריע בין חו"ב ברישא דא"א כו' ע"ש ונוטה למש"ל בפי' קול מחצצים כו', ובזח"ג קכט"א שעל ארחא הנ"ל נאמר וארח צדיקים כו' עד נכון היום שהוא חצי היום כו' והי"נ העיר מהלק"ת פ' תשא ובפע"ח בכוונת פורים.

ז) **בפרד"ס** ערך מחצית השקל נודע כי עשרים גרה השקל הם שיעור שני יודין ו' תפארת באמצעו לכן נקרא מחצית השקל להראות שהוא באמצע השני יודין וסימנך א' יו"ד בראש ויו"ד בסוף ו' באמצע כו' ופי' בשער עשר ולא תשע פ"ו באריכות שהם מים עליונים ומים תחתונים

ע"ס מלמעלה למטה וע"ס מלמטה למעלה והוא"ו מייחדם ומחברם כו' וע"ש בערך מים, ועמ"ש מזה בד"ה שיר השירים ועמ"ש מזה בבוך בראשית ב' דף נו"ן ע"א ע"פ וייצר ה' אלקים שבראו בב' יודין הנ"ל, וא"כ בראו בשקל שלם וזהו א' דאדם ובד"ה הוא א' רבתי והיינו שיהי' יחוד מים עליונים עם מים תחתונים ע"י הו' כמ"ש בפרדס סוף ערך מים, ואחר שחטא דעה"ד ופגם, א"כ אח"כ נאמר זה יתנו מחצית השקל היינו לברר מים תחתונים כו' וע' במא"א אות א' ס"ד אשר ב' בחי' מים הנ"ל זהו ענין אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, וע' מזה בדרוש כמים הפנים לפנים.

ח) **עשרים** גרה השקל כו' עשרים חשבון כתר, ויש בו ב"פ ע"ס, ע"ס דעתיק וע"ס דא"א, והנה ידוע מענין להנחיל אוהבי יש היינו מחצה מתר"ך בחי' א"א שמאיר בחו"ב קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה גימטריא יש, משא"כ על בחי' עתיק נאמר עין לא ראתה כו' ועמ"ש מזה בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב, וזהו מחצית השקל בחי' להנחיל אוהבי יש כו'.

ט) **רבות** במדבר פ"ב רי"א ד' נשא פ"י רל"ו ג' נשא פי"ב רמו"ג שה"ש רבה לא"ג לג"ד. בחיי נג"ג ק"ז ג' קי"ח ג'. זה יתנו, ברכות פ"ט סב"ב. מגילה פ"ד כ"ט ב' ל"א. בתרא פ"א י"ב. בכורות פ"ח נ"א ב'. רבות קעג"ד רמ"ו ג'. זח"א לג"ב, ח"ב קנ"ח א' ב' קפ"ז סע"ב רכ"ה ב'. של"ה קנא"ב שכ"א ב' שכב"א שלא"א של"ב א'. מ"ע פ"ט. בחיי קט"ז ג' ק"ע ב'.

י) **עמ"ש** מענין מחצית השקל ע"פ פותח את ידיך דפי' במג"ד אות יו"ד א"ת ידיך אלא יודיך יו"ד דהוי' ויו"ד דאד', אשר יו"ד דהוי' זהו מקור המשכת האור והשפע לעולם האצי' ויו"ד דאד' הוא מקור האור והשפע לעולמות בי"ע וזהו פותח את יודיך כו' וא"כ ב' יודין אלו י"ל זהו עשרים גרה השקל והנה יו"ד דהוי' זהו יראה עילאה ויו"ד דאד' זהו יראה תתאה וכתיב ועתה ישראל מה הוי' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' והיינו יראה תתאה זהו מחצית השקל יו"ד דאד', והשאר יבא ממילא כי דרכו של איש לחזור וזהו ולאהבה אותו כו' אך ירי"ת זו ג"כ כלולה מיו"ד בחי' חב"ד ואהבה כו'. עוד העירותי ע"פ וילקט יוסף את כל הכסף שם סעיף ב' שזהו ענין אור זרוע לצדיק שגנוז לצדיקים, והשקל הוא כסף ויש בו ב' מחצית, כי נשמת כל חי דנמשכה מבחי' חי העולמים ע' סידור בד"ה נשמת כל חי זהו ענין הנשמה יתירה דשבת שנת' ענינה בת"א בד"ה ויקהל משה, והנשמה עצמה קודם הנשמה יתירה נק' מחצית השקל כו' וע' בלק"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך ענין עשר בחי' שבנפש הנמשכים משם הוי' אך יש עוד בחי' כי אהבך הוי' אהבתי אתכם אמר ה' הנמשך משם הוי' דלעילא ע"ס הגנוזות ומשם שורש אור הגנוז, ומבואר בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שורש טעם קישור ושם פ"א דענין אהבתי אתכם אמר ה'

משם שורש אהבה רבה שבנפש כו' וזהו ענין אור זרוע לצדיק ע' בת"א פ' ויגש בד"ה וילקט יוסף כו'.

יא) **עמש"ל** ס"ב בענין ותשת עלי כפיך בחי' כף וכן ס"ג וייצר בשני יודין פי' בזח"ג נשא קמ"א א' שהם ע"ק וז"א, ובזהר ר"פ במדבר בצלמו בצלם אלקים ובלק"ת בד"ה כי תצא דרוש הראשון ענין בצלמו ובצלם אלקים הם ב' הבחי' שיש בנשמה והעבודה שמצד מזלי' היא בבחי' בכל מאדך בלי גבול, ובאדה"ר קודם היו מאירים בו ב' בחי' אלו בפנימי', אך עתה מחצית השקל היינו העבודה ע"פ כחות הנשמה המאירים בגוף שהם עשר בחי' וכו' ואזי מחצית השני יבא בתורת מתנה ועמ"ש מזה בבוך שמות פ' תשא דף ומ"ש בתלים ע"פ ותשת עלי כפיך, ועמ"ש ע"פ וייצר ה' אלקים.

יב) **גם** י"ל ע"ד נעשה אדם בצלמינו כדמותינו שהם ב' בחי' יחו"ע ויחו"ת וא"כ הם ב' יודין דוייצר כי כל מדריגה יש בה ע"ס וע"כ מחצית השקל יתנו זהו בחי' יחו"ת בחי' כדמותינו והבחי' הב' יבא ממילא ע"ד דרכו של איש לחזר כו'.

יג) **אפ"ל** ע"ד מ"ש ע"פ אשר כרת את אברהם וע"פ הנה אנכי כורת עמך ברית ע"ש סעיף ז' ד"ז סע"א דענין הכריתות ברית שיכרתו דבר לשנים וע' מזה בלק"ת בד"ה אתם נצבים פ"ב ובסידור שער האלול בהביאור ע"פ אתם נצבים בהתאחדות שני חצאין כן כל כורתי ברית כו' ושורש בחינה זו הוא ענין הכתר שיש ב' בחי' הא' הבחי' תחתונה שבמאציל ונק' עת"י הב' בחי' שורש הנאצלים ונק' א"א והם שני חצאים שהם דבר אחד ועד"ז קשר האצי' עם הבריאה ע"י מ' דאצי' שנעשי' כתר לבריאה ויש בזה ג"כ ב' בחי', וכתבתי בד"ה אשר כרת את אברהם שכמ"כ יחוד זו"נ שהרי הם נקראים יחד אדם וכ"א בפ"ע נק' פלג גופא, ולכן אע"פ שעלה במחשבה לברוא אדם וחוה שנים נבראו רק אחד להורות שהם שני חצאים ובהתחברם יחד נקראו אדם וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם בפ' בראשית ה' ב', הרי בהתחברם יחד נקראו אדם וכמארז"ל ביבמות פ' הבע"י דס"ג ע"א כל יהודי שאין לו אשה אינו אדם שנאמר זכר ונקבה כו' אדם, וכ"ה במד"ר פ' בראשית פי"ז אינו אדם שלם וכו' שניהם יחד קרוים אדם, וכ"ה במד"ר בקהלת ס"פ ראה חיים עם אשה אשר אהבת, וא"כ למעלה בענין זו"נ דאצי' בהתחברם יחד דוקא נק' אדם וכמ"ש בזהר פ' ויקרא דף ה' ע"א בפי' אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו משא"כ מלכא בלא מטרוניתא לאו איהו גדול כו', כי ע"י עולם הדבור שהוא בחי' עיר אלקינו אזי דוקא מאיר שם הוי', ועי"ז נמשך תוספת אור בשם הוי', וגם עי"ז דוקא נולדים נשמות חדשות ע"י יחוד דו"נ, ועמ"ש במ"א בדרוש כל המשמח את החתן, ולכן מלכא בלא מטרוניתא לאו איהו גדול, וזהו ענין שנק'

ז"א פלג גופא ולע"ל נאמר ביום ההוא יהי' הוי' אחד וכמ"ש בזהר ויקרא דף ז' ע"ב דהיינו ע"י יחודו בכנס"י יהי' אחד יעו"ש, וא"כ לפ"ז שקל הקדש מה שנשקל מבחי' קדש להאיר בעולמות ע"י קו המדה הם עשרים גרה ע"ס דז"א וע"ס דנוק', וזהו ג"כ ענין קדש עילאה וקדש תתאה הנזכר בזהר ר"פ קרח דקע"ו ע"ב כי המל' נקרא קדש תתאה, והז"א שנק' מלכא קדישא, היינו קדש עילאה כי נק' מלכא קדישא כשיש בו מוחין דאבא כמ"ש בבה"ז פ' אמור על המאמר דף קוף ע"ב אימתי זווגא דכנס"י במלכא קדישא, וזהו שקל הקדש שיש בו ב' חצאי' קדש עילאה וקדש תתאה והם עשרים גרה ע"ס דאו"י וע"ס דאו"ח, ועמ"ש בענין קדש מלה בגרמה הוא בסידור שער המועדים על מאמר הזהר אמור דף צ"ד לכן בחי' זו א"א להשיגה ע"י אתעדל"ת אך ע"י מחצית השקל בחי' קדש תתאה עי"ז נמשך מאליו גם בחי' קדש עילאה קדש מלה בגרמה הוא, וצ"ל האדם בבחי' מחצית השקל ע"ד כי עזה כמות אהבה כפרישותא דנפשא מן גופא שהם ג"כ ב' מחצית ובחיבורן יחד הם אדם וזהו נפשי אויתיך נמצא עי"ז מעלה ע"ס דמל' מבי"ע לאצי' שהיא מחצית השקל, ועד לשם מגיע האתעדל"ת ועי"ז ממילא נמשך אור א"ס ע"י ע"ס דז"א כי דרכו של איש לחזור כו' הגם שבחינה זו היא למעלה מאתעדל"ת כמ"ש השל"ה בהקדמה דף מם מ"מ נמשך מאליו וממילא כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דרוש השני שע"י בואו לפניו ברננה בחי' בחי' וצדקתך שהוא מ' ירננו ממילא נמשך ורב טוב לבית ישראל, וקרוב לזה מצאתי בזהר הרקיע ר"פ תשא וז"ל דע כי הז"א נאצל מצד ה"ח דאו"א ונק' עשרה גרה כו' הנוק' נאצלה מצד ה"ג לבד וזהו מחצית השקל דהיינו עשרה לבד והיא תרומת ד' עכ"ל הרי מפרש ב' מחצית השקל בזו"נ והיינו כנ"ל שהם ב' חצאין, וצריך לחברם יחד וזהו זה יתנו זה היינו יסוד שעל ידו הוא היחוד ומ"מ א"צ ליתן רק עשרה גרה שעי"ז ממילא יומשך הבחי' העליונה, כל העובר על הפקודים פי' אפילו מאן דעבר על פיקודייא כי הרי הנה אנכי כורת עמך ברית קאי אף להיות עובר על פשע כו' וכן מגיע ענין מחצית השקל גם בב' הבחי' שבכתר עיין בת"א פ' תשא ע"פ זה יתנו כל העובר כו', ועיין לעיל סעיף יו"ד י"ב י"א וסעיף ה' וסעיף ז', וכ"ז קרוב למש"כ סעיף י"ג ודו"ק, ועכ"פ מה שצריך ליתן מחצית השקל דוקא שיבין שאין בו שלימות בלתי ההמשכה מאור א"ס ב"ה, ובפני עצמו הוא כגוף בלא נשמה, וזהו רק מחצית לבד, ויהי' הכלות הנפש אל אורו ית' שהוא המחצית השני הנשמה המחיה את הגוף ולכן היה ועמך לא חפצתי.

———•———

א) **זה** יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל (בוך שמות ובמ"ד פ' תשא ע"פ זה יתנו סעי' ז') ז"ל הפרדס ערך מחצית השקל נודע כי עשרים גרה השקל שיעור שני יודי"ן (א"כ יש להעיר מענין וייצר ה' אלקים את האדם וייצר בשני יודי"ן) ו' תפארת באמצעיתו ולכן נק' מחצית השקל להראות שהוא באמצע השני יודי"ן שהוא שקל וסימנך א יו"ד בראשו ויו"ד בסוף ו' באמצע (הג"ה עיין מזה בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם בפירוש ונוצר חסד לאלפים שאור החסד בא בצורת האלף דוקא, כי אור חסד זה בא בשם מה שהוא מילוי אלפי' דוקא, וביאור ענין מילוי שם הוי' באלפין הוא ענין אות האלף דשם אהי' ופי' אהיה מבואר בזהר פ' ויקרא די"א ע"א קדמאה אהי' דא סתימא עילאה כמאן דאמר אנא מן דאנא היינו אנכי מי שאנכי וזהו אנכי מתחיל באלף, ולא אתידע מן הוא לבתר אשר אהי' אנא זמין לאתגליי' וע' מזה בזהר פ' אחרי דס"ה ע"ב ובסידור בד"ה אד' שפתי תפתח והיינו כי כל אלף מורה על העתיד כמו אעשה ארצה אקפוד וכך שם אהי' ענינו דאנא זמין לאתגלאה ועדיין לא נתגלה וע' מזה ג"כ בסידור בדרוש כוונת המקוה וגם כי תמונת אוף האלף מורה כך דהנה ציור תמונת האלף הוא יוד בראשו ויוד בסוף ואות ואו באמצע וידוע שהיו"ד הוא בחי' הצמצום והוא"ו הוא בחי' ההמשכה וא"כ בצורת אלף הרי בחי' הצמצום בא תחלה ואח"כ נמשך אור ההשפעה וההמשכה שהוא הוא"ו אשר באמצעו להורות כי המשכה זאת הנה היא באה דוקא אחר בחי' הצמצום בראשונה מפני שבלעדו בחי' הצמצום לא הי' באפשר להיות בחי' המשכה זאת כו', כי הכל הי' נכלל בעצמות המשפיע אלא ע"י הצמצום דהיו"ד אז נמשך הוא"ו שבאמצע האלף ואח"כ חוזרת ומתצמצמת המשכה זו ונעשית כמו יו"ד הפוכה תחת הוא"ו והוא ענין הצמצום אשר אחר ההמשכה בשביל המשכה אחרת הבאה אחריהם וכך הוא סדר כל ההשתלשלות וזהו ונוצר חסד לאלפים הכל בבחי' אלפין עכ"ה) כן פי' הרשב"י ע"ה והעתקנו לשונו ופירושו בשער עשר ולא תשע הוא שער הראשון פ"ו (הג"ה ושם פי' כי ב' היודי"ן של האלף הם ע"ס מלמעלמ"ט וע"ס מלמטלמ"ע עד אור חוזר ולכן היו"ד התחתונה דהאלף היא הפוכה כי זהו אור המתהפך אור חוזר, וע' מענין אור חוזר בסדור בסוף הביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ובלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות ושם פי' ג"כ שהב' יודי"ן הם מים עליונים ומים תחתונים וע' מענין זה בלק"ת פ' חקת בהביאור ע"פ עלי באר ושם בהביאור השני ע"פ יונתי בחגוי הסלע פ"ג בענין הראיני את מראיך עכ"ה) ובמ"א פי' ברע"מ כי גם המל' בעלותה אל התפארת בסוד וא"ו שורק נק' מחצית השקל (הג"ה וע' בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן גבי ולשרקה בני אתונו שהוא בחי' הודאה כו' וע' בפרדס שער הנקודות פ"ב וזהו באחד באדר משמיעים על השקלים כי אדר פירושו א' דר דהיינו האלף אלופו של עולם דר, וכיון שכן משמיעים על השקלים כאשר נת' שעשרים גרה השקל זהו ב' יודי"ן של האלף וגם י"ל באחד באדר שבחי' אחד מאיר באדר וכענין א' דר.

קיצור. עשרים גרה השקל ב' יודין של אות אלף והוא"ו שביניהם נק' מחצית השקל, וכתב הפרדס שלפ"ז צ"ל מחצית לא לשון מחצה אלא ע"ד מחיצה כמ"ש מזה בבה"ז ר"פ כי תשא בד"ה פקודא ליתן מחצית השקל, וביאור ענין אות אלף שזהו א' דאנכי א' דאהיה א' דאד' שמורה על לשון עתיד שיהי' הגילוי ותמונת האלף יו"י היינו צמצום והמשכה ואח"כ עוד צמצום בשביל שיהי' המשכה אחרת וזהו ונוצר חסד לאלפים גם ב' יודי"ן של האלף הם ע"ס מלמעלמ"ט וע"ס מלמטלמ"ע וזהו שהיו"ד שלמטה הוא הפוכה והם ג"כ מים עליונים ומים תחתונים והרקיע ביניהם וגם מל' נק' מחצית השקל ונראה שזהו מחצית לשון חצי.

ב) **והנה** כדי להבין ענין פי' שבאות אלף מרומז מים עליונים ומים תחתונים והרקיע המבדיל ביניהם, יש להקדים בפרדס שם בערך מים שהביא מאמר הת"ז תיקון ס"ו דק"א ע"א והוא ג"כ בזוהר בראשית דכ"ו ע"ב בענין כשתגיעו אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שאין לעשות פירוד והבדל בין בחי' מים הנ"ל שהם חכ' עילאה וחכ' תתאה יו"ד דהוי' ויו"ד דאד' כי הם כולא חד והוא"ו שביניהם שזהו ענין הרקיע שביניהם הוא המיחדם ומחברם וע"כ אל תאמרו מים מים כאלו הם ב' בחי' מובדלי', ובת"א בד"ה וכל העם רואים את הקולות פי' מים העליונים הוא ים החכ' יו"ד עילאה כו' ומים תחתונים קיום המצות שהם בבחי' מל' מלכות כל עולמים אבל עכ"ז מלכותך כתיב ששרשם הוא מבחי' מים עליונים כו' ע"ש וא"כ לפ"ז יש לפרש נתינה מחצית השקל שהיא המל' היינו לחברה לבחי' מים עליונים ולא לומר ב"פ מים, שע"ז נאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, וזהו ע"ד שנת' בספר מגן דוד להרדב"ז אות א' וז"ל והיו"ד התחתונה רומז חכ' תתאה שכן היא עשירית לאצילות ודרך העוקץ הדק המחבר בינה לבין הוא"ו יורד אלי' השפע ונק' צינור היסוד ודרך העוקץ הדק אשר בתחתית היו"ד אחרונה שבאלף היא מריקה השפע להחיות את השפלים שנאמר ואתה מחי' את כולם (וע' בת"א בד"ה לך לך בענין קוץ התחתון של היו"ד ובלק"ת סד"ה מה טובו) וצריך לחבר זה העוקץ עם הוא"ו להיות האלף גוף אחד ואחדות אחד ובזה צריך להזהר כי טעו בה הטועים וקצצו בנטיעות כגון דור הפלגה שאמרו ונעשה לנו שם (זהו לפי הבחיי ס"פ נח), ואלישע אחר ורבי' לפי שראו בידה ממשלת התחתונים וכולם מתנהגים על פיה אמרו שתי רשויות יש והפרידוה מבנינה וגמלו רעה לנפשם כי לא ידעו דרך השם כי אינה פועלת דוקא כפי מה שירד מלמעלה מן השמים ושמי השמים עכ"ל ור"ל השמים ז"א דאצי' ושמי השמים כח"ב וא"כ מובן מזה כי פי' שהאומר מים מים הוא דובר שקרים כי אמירתו מים מים כאומר ב' רשויות יש דהיינו שמים התחתונים שהוא מל' הוא רשות בפ"ע ח"ו ועזב הוי' את הארץ ע"ד רם כו' על השמים כבודו דהיינו שמפרידים שם אלקים מקור דבי"ע משם הוי' ולכן אמר פרעה מי הוי' אשר אשמע בקולו אע"פ שידע משם אלקים כמו שאמר ליוסף אחרי הודיע אלקים

אותך כל זאת הרי ידע משם אלקים וכוונתו ששם אלקים הוא המכסה ומסתיר להיות העולם יש ודבר נפרד בפ"ע אבל שם הוי' שהוא הי' הוה ויהי' בלי שינוי לא ידעתי כמ"ש בלק"ת פ' אמור בד"ה וספרתם לכם ובעין יעקב ספ"ב דחגיגה בד"ה לרבינו האריז"ל בענין אחר קיצץ בנטיעות חשב שיש שתי רשויות כאלו האמגושין שאומרי' הורמיז הורמין מקור הטוב ומקור רע כו' עכ"ל וע' מזה בעה"ק ח"ד ספ"ו ובת"ז תיקון ה' דט"ו ע"ב מג"ע אופן קס"ט וע' עוד בת"ז דע"ז א' ודפ"ג א' ובלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון בענין שאמר המין מפלגך ולעילא דהורמיז מפלגך ולתתא דאהורמין והיינו כי חצר הכבד שבאדם המפסיק בין איברי הנשימה לאיברי המזון דוגמת יהי רקיע ויהי מבדיל כמ"ש בזח"א דל"ג ובלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל אומר המין שזהו הבדלה גמורה עד כי מלמטה הפרסא הוא יש ודבר נפרד בפ"ע אכן נש"י ממשיכים גלוי אוא"ס גם בעלמא דפרודא שיהי' לו דירה בתחתונים וע"כ נקראת תמתי שעושה השלימות למטה ועיקר ענין זהו מצות היחוד וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים כו' שזהו ההסתר דשם אלקים שיהי' העולם נראה יש ודבר נפרד זהו רק בערכינו שוכני מטה אבל קמי' ית' כולא כלא חשיבי רק שהוא בבחי' שמש ומגן הוי' אלקים והנרתק המסתיר רק בערכינו ולכן לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה כו' ולכן ע"ז בא הציווי שיתנו מחצית השקל דוקא שהיא היו"ד תתאה של האלף בחי' מים תחתונים תרומה לה' דהיינו שגם למטה אין שום יש ודבר נפרד כמו למעלה ממש והיינו ענין מלכותך מלכות כל עולמים שמבחינת מלכות כל עולמים הוא מלכותך ממש וזהו הכל מרומז באות אלף הרומז על האחדות והיינו מ"ש בת"ז סוף תיקון י"ט דמ"א ע"ב בענין אות האלף שהיו"ד עילאה שבו מורה על אני ראשון ויו"ד התחתונה זהו ואני אחרון והוא"ו שבאמצע הב' יודין זהו ענין ומבלעדי אין אלקים ופי' ומבלעדי אין אלקים היינו ששם אלקים המעלים ומסתיר זהו נמשך משם הוי' ולכן לפניו ית' אין שום העלם מסתיר כלל ועמ"ש ע"פ כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם ויש לפרש כמים הפנים לפנים זהו חיבור יו"ד תתאה של האלף עם יו"ד עילאה כן לב האדם בחי' ועל דמות הכסא כמראה לבחי' אדם תתאה בחי' ודמות פניהם פני אדם והיינו כי הבדלת הרקיע בין מים למים נאמר שני פעמים והיינו הא' ההבדלה בין ע"ק לז"א ושם אינו הבדל גמור הב' בין אצי' לבי"ע וההבדלה הראשונה י"ל זהו ענין עשרה עשרה הכף בשקל הקדש דקאי על עשרת הדברות ועשרה מאמרות כמ"ש בזהר ויקרא די"ב ע"א וזהו כמים הפנים לפנים, והבדלה ב' בין אצי' לבי"ע וזהו כן לב האדם לאדם ואפ"ל שע"י עסק התורה היא בחי' כמים הפנים לפנים ימשיך כמו"כ לב האדם לאדם וע' מזה לקמן סעי' בענין ותשת עלי כפכה, וענין שהם אבני שיש טהור כי יש ב' פעמים יש והיינו תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור והם בבחי' מל' שהיא סוף מעשה ושרשם מהכתר והיינו ב' בחי' מים הנ"ל שהוא כולא חד וא"כ ע"י קיום המצות מתחברים מים

תחתונים עם מים עליונים ומייחדים אותם יחד עם הוא"ו שבין שני היודין, גם י"א תמונת א' יו"ד לפ"ז מחצית השקל הוא ו"ד והיינו כי מים תחתונים הם ד' לשון דל ועני והרקיע המפסיק הוא וא"ו וא"כ מחצית השקל הוא מים תחתונים עם הרקיע המבדיל וע' בה"ז מה"ש דתקס"ג פי' ו"ד הוא קול ודבור.

קיצור. אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים ר"ל שלא לעשות פירוד והבדל ביניהם כי מים העליונים יו"ד דהוי' חכמה עילאה ומים התחתונים מעשה המצות ובחי' מל' יו"ד דאד' כולא חד ובפרדס ערך אבן שלימה פי' שזהו ענין אני ראשון ואני אחרון וע"ש שזהו עד דאתקרת אבן די לא בידין ומחת ובמג"ד דהענין שלא להפריד יו"ד תחתונה דאות אלף מהאלף כי הפרדתה זהו קיצוץ בנטיעות ע"ד שאמר המין מפלגך ולעילא כו' כי החצר הכבד מבדיל הבדל גמור וזה נק' דובר שקרים וזהו עצמו מצות וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים דהיינו כמרומז באות האלף בחי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים רק כי יש שמש ומגן הוי' אלקים ועל המפרידים נאמר מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש כדפי' בזהר פ' חוקת דקפ"ב ע"א ועמ"ש מזה בד"ה ראו קרא הוי' בשם בצלאל ובהגהות לד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני שבסידור שער חג המצות וזהו הציווי זה יתנו מחצית השקל שהיא יו"ד תתאה כי אין כהוי' אלקינו בקרב הארץ אבני שיש תר"ך כמים הפנים לפנים מ"ש ב"פ הבדלה במאמר יהי רקיע.

ג) **והנה** במ"א נת' אשר אבני שיש טהור זהו ענין הפרסא המבדיל בין מים למים היינו בין ע"ק לז"א ולכן נק' אבני שיש לומר שאין זו הבדלה גמורה כלל דכולא חד ואין הפרסא הפסק אלא ע"ד אבני שיש שגם הם נראים כמו מים וכמו"כ עד"ז הוא ענין הוא"ו של האלף המפסיק בין שני היודי"ן ע"כ נק' אבני שיש טהור כו' ושם פי' שזהו כמים הפנים לפנים ר"ל ע"ק וז"א הם כולא חד (וזהו האלף דאחד) כן לב האדם שעל הכסא אל בחי' ופני אדם לארבעתן שבמרכבה ואפ"ל שע"י בירור מים תחתונים ע"י בחי' מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא כמ"ש בד"ה וידבר וארא דתקע"ב ע"ז מעוררים ההמשכה גם למעלה מבחי' אבני שיש הנ"ל, דהיינו מבחי' ע"ק שלמעלה מהפרסא דאבני שיש כו' וזהו עליונים למטה ותחתונים למעלה ר"ל מים תחתונים שלמטה מהפרסא שבין אצי' לבריאה כשהם מתבררים ועולים ונעשי' מים חיים ע"ז מעוררי' גם המשכת מים עליונים דע"ק ולכן תחתונים למעלה וכן ביאור בדרוש כמים הפנים הנ"ל שזהו"ע והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים אל הים הקדמוני ענין מצה ליל ראשון דפסח שהוא חובה ע"ד מים אחרונים חובה כו', היינו בירור מים תחתונים וע' במא"א ב' סעיף ס"ד שנה"י דא"א נק' מי בוכים כו' ועמ"ש בפ' ע"פ והתקדשתם והייתם קדושים מענין מים

ומתורץ בזה קושיית המגיד למה אחיזת יו"ד תחתונה בקו האמצעי של האלף הוא במקום גבוה יותר מאחיזת יו"ד העליונה ולפמ"ש א"ש דזהו ענין תחתונים למעלה, והיינו שלאחר בירור שם ב"ן הוא מתעלה בס"ג שלמעלה ממ"ה. ועוי"ל הטעם שהפרסא שבין ע"ק לז"א שהיא בחי' והבדילה לכם הפרוכת בין הקודש ובין קדה"ק נק' אבני שיש טהור, כי הנה מבואר בת"א בד"ה ועשית ציץ בענין קדש למ"ד מלמטה והוי' מלמעלה דבחי' קדש למ"ד זהו בחי' אשר קדשנו במצותיו שע"י התומ"צ ממשיכים מבחי' קדש העליון, ועכ"ז נק' עדיין למטה לגבי בחי' הוי' למעלה היינו כי יש שני שמות הוי' ופסיק טעמא ביניהו, ובחי' הוי' הב' הוא למעלה מעלה מבחי' קדש ונק' קדה"ק והוא הבחי' שאין האתעדל"ת ממעשה המצות מגיע לשם ועמ"ש בד"ה שבת שבתון הוא לכם ובד"ה ואתחנן בענין חנם בלא מצות ולכן מזה יש להבין דבחי' אבני שיש טהור הן הפרסא שבין ב' בחי' מים הנ"ל כי אבני שיש זהו ש"י יש והיינו תר"ך עמודי אור דכתר שהם בחי' תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם אבני שיש הנ"ל, שזהו בחי' אשר קדשנו במצותיו אשר הוא עונג העליון בחי' כתר ועכ"ז הם למטה מבחי' מים עליונים שלמעלה מהם שזהו בחי' הוי' שלמעלה מבחי' קדש למ"ד שזהו בחי' קדה"ק וא"כ הוא למעלה ג"כ מבחי' האתעדל"ע שע"י מעשה המצות וע"ז אמרז"ל קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם וכמ"ש בלק"ת פ' נצבים בהביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה ושם ספ"א וזהו דאבני שיש טהור שבבחי' זו יוכלו להגיע ע"י מעשה המצות ע"י קדושים תהיו משא"כ בבחי' המים שמעל לרקיע נאמר יכול כמוני כו', וזהו דדוקא מחצית השקל יתנו דהיינו בחי' קדש למ"ד שלמטה שע"ז נאמ' קדושים תהיו ויותר מזה א"א להגיע ע"י אתעדל"ת ומ"מ אל תאמרו מים מים כי כולא חד וזה הרקיע הוא המייחדם ומחברם יחד כו' וגם כי יהי' נמשך מלמעלה בבחי' מתנה כמ"ש ע"פ פתחו לי ואני אפתח לכם כפתחו של אולם בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ אני ישנה ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בסופו בענין אהי' כטל לישראל ע' זח"ג סע"א מפרש א"ת מים מים כי אינן מים אלא אור נובע וע' בחיי פ' מקץ בענין כל אורה שנאמר קאי על גשמים ולכן נק' אור.

קיצור. אבני שיש טהור י"ל הפרסא המבדלת בין מים עליונים ובין מים תחתונים ואינה הבדל גמור לכן נראים כמים, גם אבני שיש תר"ך מצות זהו בחי' קדש למ"ד למטה לגבי הוי' מלמעלה וכענין פרסא המבדלת בין קדש לקה"ק וזהו קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל ולכן דוקא רק מחצית השקל יתנו, גם נת' ענין שי"ל בבחי' המים תחתונים למעלה ועליונים למטה ר"ל כי ההבדלה בין מ"ע לתחתונים נז' ב' פעמים וכמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל, וא"כ ע"י בירור מים תחתונים בחי' העלאת מ"ן י"ל מעוררי' יותר ממים העליונים מהם, דהיינו בבחי' הראשונה שלמעלה ממ"ע ומ"ת דהבדלה הב', וגם לפמ"ש דמ"ע זהו חכ' עילאה ומ"ת זהו חכ'

תתאה וחכ' תתאה מבררת בי"ע הנה עי"ז ממשיך מלמעלה יותר מהחכ' עילאה וכמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת לקדשו בפי' חכמות בחוץ אזי דוקא תרונה ולכן ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' שהם הבירור של מים תחתונים וע' מזה בבה"ז פ' שלח על המאמר דקע"א א' ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מ"ח.

ד) **והנה** כתיב וייצר הוי' אלקים את האדם וייצר בשני יודי"ן היינו פי' דו פרצופי' בראם כמ"ש אחור וקדם צרתני וצלחו ועשה מהאחור חוה כ"ה פ"ט דברכות סא"א ופ"ב דעירובין י"ח א' ובת"י פי' שבראו בשני יצרי' יצ"ט ויצה"ר וכ"ה דעת חד מ"ד בברכות שם וכ"ה בזח"ג מו"ב ופי' הרמ"ז שם לפי ששרש השני יצרי' הם מחו"ג וזהו הוי' אלקינו שהם חו"ג וע' ביומא דס"ט ע"ב זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו דע"כ צ"ל דהיינו מדה"ד שהוא שם אלקים, ובזח"ג נשא קמ"א ע"ב דתרין יודי"ן רזא דע"ק ורזא דז"א ובפ' בראשית דכ"ז ע"ב פירשו וייצר דשני יודי"ן והוא"ו דוייצר הם צורת אות אלף שתמונתו יו"ד למעלה ויו"ד למטה וא"ו בנתיים רק שהוא"ו הולך באלכסון משמאל לימין, וזהו"ע מים עליונים ומים תחתונים והרקיע שביניהם המייחדם והיינו חכמה עילאה וחכמה תתאה, ובפרדס ערך מחצית השקל פי' כי ב' יודי"ן הנ"ל זהו עשרים גרה השקל והוא"ו שבינתיים נק' מחצית השקל שהוא באמצע השני יודין שהם שקל ואפ"ל דכמו אדם וחוה דו פרצופים ואח"כ צלחו ועי"ז באו לבחי' פב"פ, כמו"כ יש בחי' זו ברוחניות בכל אדם, וכמ"ש בזהר ר"פ במדבר דקי"ז ע"א ואע"ג דנוק' אחידת בסטרוי הא הוא נמי כליל מתרין סטרין ובמק"מ פי' שאדם הוא מבחי' מה וכלול עמו ב"ן דמ"ה והרמ"ז פי' דהוה כליל מתרין סטרין היינו חו"ג להיות שלום בכל, וא"כ זהו וייצר תרין יצרין ששרשם מחו"ג כנ"ל וע' בת"א בד"ה כי אברהם לא ידענו ג"כ מענין דביקת הנה"ב עם הנה"א בבחי' אב"א דהיינו דו פרצופין שהנפש החיונית חפצה בעניני עוה"ז, וזהו שהפנים שלה לצד האחור, אבל בשכל הרצון אל הוי' וזהו בחי' הפנים של צד קדם וזהו אחור וקדם צרתני, וצ"ל בחי' נסירה כדי שעי"ז יבואו לבחי' פב"פ דהיינו שגם בנה"ב יהי' הפנים שהוא רצון אל ה', ובעניני עוה"ז צ"ל רק בבחי' אחוריים ואיך יבוא לבחי' נסירה זו הנה בלק"ת סד"ה שבת שבתון פי' שזהו ענין התענית בעשי"ת שאז הוא בחי' הנסירה ואפ"ל שזהו ענין פרישות מביאה לידי קדושה וכמ"ש בלק"ת בד"ה ראשי המטות ספ"ד שהפרישות הוא להפריד הרע שבנה"ב מק"נ וקדש א"ע במותר לך וע' מענין קדש א"ע בד"ה ולא אבה ספ"ב וזהו בחי' תשובה תתאה וע' בח"ה שער הפרישות פ"ה והוא שתתחיל בתחלה לאסור לשונך ולבלום שפתיך כו' והשתדל אח"כ לעצום עיניך וחוש ראותך ואח"כ חוש השמיעה וחוש הטעם כו' ע"ש ובהרמב"ן בחומש ר"פ קדושים תהיו ובהבחיי שם. אתא חסד ופריש גזעין כשעוסק בגשמיות הרי נה"ב ונה"א שכל א' להן אבל ע"י התורה שמשיג רוב גדלו ואיך שתאוות עוה"ז כלא חשיב נעשה הבדל והפרש בין נה"א לנה"ב.

וההתבוננות דהנה כתיב ראה נתתי לפניך את החיים כו' כמ"ש בלק"ת בד"ה שמע ישראל, ועי"ד שנת' אות ב'.

וזהו ותשת עלי כפכה דפי' בתורת חסד קאי על התורה שהיא מכרחת האדם להיות טוב וזה אתי כפרש"י דכפכה ל' כפיה ועוד דהנה ארז"ל סנהדרין דצ"ט ע"א בענין אדם לעמל יולד שהוא לעמל פה מדכתיב כי אכף עליו פיהו משלי סי' י"ו כ"ו והיינו לעמל תורה, ופי' כי אכף היינו לשון כפייה כדפרש"י במשלי שם ובאיוב סי' ל"ג וזהו ע"ד בין עובד אלקים לאשר לא עבדו שארז"ל בין שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד דהיינו משום שכופה טבעו ורגילותו כמ"ש בסש"ב פט"ו ועי"ז נק' עובד אלקים שמתקן את ההסתר הנמשך משם אלקים כו' ולכן נק' התורה כפכה לשון כפייה וע' בלק"ת בד"ה אם בחוקתי דרוש השני פ"ג בענין ועשיתם אתם שנש"י עושין ומכריחין כביכול המשכות אוא"ס ב"ה בהכלים והיינו ע"י המצות כמו"כ ע"י התורה ממשיכין את הוי' האמרת היום לשון מפעיל שהפעלת האמירה בו ית' ע"י עסק התורה כמ"ש בד"ה וארשתיך לי רפ"ד וסד"ה היום הזה הוי' אלקיך מצוך ובשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי וע' בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"ד גבי וכך עד"מ למעלה נק' בחי' כתר בחי' ביטול הרצון כביכול שיבטל רצה"ע ב"ה שהוא בלתי סוף ובלתי תכלית להיות לו רצון בתומ"צ כו' ע"ש וזהו כפייה שהרי הוא ביטול רצון כביכול ובחי' זו ותשת עלי כפככה נמשך ע"י עסק התורה בבחי' אכף עליו פיהו, גם כפכה הם עשרת הדברות ועשרה מאמרות כמ"ש בזהר ויקרא די"ב ע"א ע"פ עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ובמהרמ"א פ' יתרו ס"פ אנכי הוי' אלקיך והנה עשרה מאמרות מתחיל בבית בבראשית נמי מאמר הוא, ועשרת הדברות מתחיל באלף אנכי הוי' אלקיך אשר אלף הוא אות ראשון והוא בבחי' כתר וא"כ עשרה מאמרות הם יו"ד תתאה של האלף וא"כ הם ג"כ בחי' מים עליונים ומים תחתונים והרקיע המחבר שנרמז באות אלף דאנכי ועמ"ש מזה לעיל סעי' ב' והם ב' בחי' כפכה בחי' כף שזהו שקל הקדש עשרים גרה וזהו בחי' כמים הפנים לפנים ועי"י ותשת עלי כפכה נמשך ג"כ באדם שיהי' כן לב האדם שבמרכבה לאדם שעל הכסא וכו' וכן באדם שלמטה חיבור נה"ב לנה"א פב"פ.

ובבוך שמות פ' תשא נת' עוד באופן אחר כי הנה מבואר בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו גבי כי הנה העבודה בק"ש ותפלה למס"נ באחד כו' ותוכן הענין דמס"נ של הנה"א הוא באחד דהיינו שהיא בטילה באור א"ס ממש אנת הוא חד ולא בחושבן ומס"נ של הנה"ב ובכל נפשך נמשך ע"י בשכמל"ו שהוא הזיו המחי' עולמות שנק' שם כו' וא"כ עד"ז הם עשרת הדברות ועשרה מאמרות שהעשרה מאמרות בראשית ברא אלקים כו' הנה היש נתהווה מאין דהיינו מבחי' מלכותך מלכות כל עולמים אבל עשרת הדברות אנכי מי שאנכי וע' מזה בסידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות

דרוש הראשון ולכן מזה נמשך בחי' ביטול אחור וקדם צרתני, שהם בחי' נה"ב ששרשה משם ב"ן ונה"א ששרשה משם מ"ה אשר בירור נה"ב נמשך ע"י עשרה מאמרות בהתבונן בהבריאה מאין ליש וכמו דמהאי טעמא ברכות ק"ש לק"ש דהיינו הסיפור יוצר אור כו' המחדש בטובו בכל יום מע"ב והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול שמזה תתפעל נה"ב ע' מזה בלק"ת פ' כי תצא בד"ה כי תצא דרוש הראשון וביטול נה"א נמשך מבחי' אנכי הוי' אלקיך שהוא ראש עשרת הדברות.

זה יתנו* כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש וגומר. להבין ענין נתינת מחצית דוקא, ושהעשיר והדל שוין בזה*, והכותי ששקל אין מקבלין ממנו, משא"כ בשארי קרבנות שנודרין ונודבין כישראל, ובכהנים נחלקו חז"ל אם הם חייבים במחצית השקל או לא. הנה כתיב נודע בשערים בעלה, ופי' בזהר דא קוב"ה דאיהו נודע ואתדבק לכל חד לפושע"ד דמשער בליבי', הנה מפרש שערים לשון שיעורים, והפי' הפשוט דשערים לשון שער ושניהם אמת, כי לפום שעו"ד היינו לפי מה שנכנס בשערים, שהם ד' שערים אהוי"ר תורה ומצות כנודע וכמארז"ל לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ויתפלל דקאי הפי' על אהוי"ר שנק' פתחים ושערים, וגם שיעור שני פתחים היינו לפום מה דמשער בליבי', ותומ"צ הן ג"כ שערים*, כמ"ש במ"א בפ' ציצית ע"פ אני ה' אלקיכם, מענין שער בימין ושער בשמאל כו'*. והנה מה שנק' הקב"ה בעלה דכנס"י היינו שהוא ית' בעלה של כל נשמה מישראל שמשפיע לכל א' וא', וכמו שהבעל חייב במזונות אשתו שארה כסותה כו' שארה הוא בחי' תורה שנק' מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי וכתיב לכו לחמו בלחמי, וכסותה הוא בחי' המצות שהן לבושים לנפש, ועונתה הוא כמארז"ל כל הנותן מטתו בין צפון לדרום שהוא בחי' אהוי"ר שהן בחי' צפון ודרום, וגם ק"ש נק' עונתה, כמארז"ל הקורא ק"ש בעונתה כו', וכך כל אהבה או יראה שיש לכל נשמה מישראל הכל הוא מאתו ית', ולכן נק' בעלה. אך להבין זה אם הכל הוא ממנו ית' א"כ מהו הבחירה לאדם ובודאי יש דבר התלוי בבחירתו של אדם, וגם ארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים כו', ועוד דלכאורה הפסוק הנ"ל דנודע בשערים כו'

זה יתנו: נ' בתו"א (פו, ג).

והדל שוין בזה: בבוך לאדי הגדול נוסף בין השורות: כי העשיר לא ירבה דאינו מובן מפני מה העשיר לא ירבה כי אם יכול להרבות מדוע לא ירבה ולא מצינו בזה במצות צדקה כלל כי אדרבה היעלה בהיפוך בריבוי צדקה כו', ומדוע יהי' עוד איסור שהעשיר לא ירבה כו'.

ג"כ שערים: בבוך הנ"ל נוסף: כידוע בענין.

ושער בשמאל כו': בבוך הנ"ל נוסף: דשער בשמאל הוא שער רישי' כעמר נקא שהוא הלכות התורה שנק' . . שערות כמ"ש קוצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות כי . . המשכת התענוג [בהלכות ?] הוא ע"י צמצום כו' . . המצות שהם יותר נעלה דהיינו שנמשכים מעצמיות התענוג שלמעלה מגילוי התענוג ע"י שערות ונמשך בחכ' . . שער בימין כו'.

קשה רישא לסיפא דאם נק' בעלה של כל אחד מישראל להיותו משפיע לכל נשמה אוי"ר כו', א"כ איך אמר נודע בשערים דוקא לפום שעו"ד של האדם א"כ תלוי בעבודת האדם וכמאמר יכנס שיעור שני פתחים כו', וא"כ מהו ההשפעה הנמשך מלמעלה.

ויובן עפמ"ש (ע' בה"ז פ') * שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד כו' ופי' בזהר פ' פנחס דף רנ"ג ע"ב שערים אילין אינון תרעין עילאין כו' וכל חד וחד אית ליה רישא כו', פי' השערים הם המדות אהוי"ר כנ"ל וראשים שלהם הוא בחי' ג"ר חב"ד שהוא בחי' השכל וההתבוננות והטעם של האהבה כמ"ש לאהבה את ה' כי הוא חייך כו', וכן ביראה כו', כי להיות התרחבות והתפשטות האהוי"ר הוא ע"י השכל המתבונן, הפכים הוא ע"י בחי' השכל והדעת המחברן, שהדעת כולל חו"ג שהן אהוי"ר * (ע' בבה"ז שם) וכמ"ש במ"א (פ' יתרו) בענין שלום בפמשמ"ט כו' ע"ש, וזהו שערים ראשיכם דוקא, להתבונן ולהעמיק דעת בגדולת ה' הממכ"ע וסוכ"ע, ואיך שהוא חיי החיים בכלל, וחיי נשמתו בפרט, ועי"ז יתעלו המדות, וכמאמר והנשאו פתחי עולם, וזהו שאו מרום עיניכם כו' שאו את ראש כל עדת בנ"י כו' להגביה ולעלות השכל, (לאפוקי כשמשפיל שכלו במילי דעלמא הוא בחי' רישא שכיבת לעפרא כו'), והנה עי"ז ויבא מלך הכבוד הוא בחי' גילוי אלקות שנמשך מלמעלה בשערים ופתחים הנ"ל, וכמ"ש פתחי לי אחותי פתחו לי כחודא של מחט, שהוא בחי' אהוי"ר שהאדם מעורר בנפשו לפום שיעורא דבליבי' בחי' שאו שערים ראשיכם, שיעור ב' פתחים ויתפלל, ואהוי"ר זו נק' רק כחודה של מחט לגבי בחי' אהוי"ר עילאין הנמשך מלמעלה, ואני אפתח כפתחו של אולם, וזהו ענין נודע בשערים בעלה, שהקב"ה נק' בעלה שמשפיע לכל א' אהוי"ר, ומ"מ נודע בשערים דוקא לפום מה דמשער בליבי' הוא בחי' אהוי"ר שהאדם מעורר בנפשו, וז"ש ומספר את רובע ישראל, פי' רובע ישראל לשון ארבע והן ד' שערים הנ"ל שיש בכ"א מישראל כנגד ד' אותיות שם הוי', וזהו דרך כלל, ודרך פרט נחלקים לעשר בחי' הנפש, ג' שכליים וז' מדות, וכן שם הוי' במילואו הוא יו"ד אותיות, אך דרך כלל, עשר בחי' אלו הן ארבעה בחי' כנודע, ופי' מספר את רובע כו', הנה מספר לשון בהירות והארה והיינו שע"י המשכה מלמעלה נעשו מזוככים ובהירים ג"כ הארבעה בחי' שבכל א' מישראל כו' וכמ"ש ג"כ במ"א בפי' את מספר ימיך אמלא וע"פ וספרתם לכם כו'.

(ע' בה"ז פ') : בבוך הנ"ל נ' במקומו : כי הנה כתיב.

שהן אהוי"ר : בבוך הנ"ל נוסף : ויובן זה עד"מ באדם למטה שהמדות בלב כמו אהבה ושנאה המה חלוקים זמ"ז בתכלית מן הקצה לקצה אך בשכל וטעם שיוליד המדה יוכל להיות שיתאחדו ב' הפכים כאחד כי מן השכל וטעם עצמו שידין לזכות יש לדון לחוב וכמו בדור המבול שנאמר אמחה כו' כי יצר לב האדם כו' ואח"כ לא אמחה כי יצר לב האדם רע מנעוריו הרי שכל . . זה . . כולד הכעס הוא עצמו והפך לדון לזכות כו'. וזהו שאו.

(נת' נודע בשערים, ד' שערים, שיעור ב' פתחים, אהוי"ר ותומ"צ, ענין בעלה חייב בשארה, ואעפ"כ לפום שיעורא, ע"ד שאו שאו שערים ראשיכם, שאו מרום עיניכם, שאו את ראש כו', ועי"ז ויבא מלך הכבוד פתחו לי כחודא כו' ומספר את רובע ישראל).

ב) **וביאור** הדברים, לבאר ענין ב' בחי' האהבה הנ"ל היינו מה תלוי בבחירתו של אדם, ומה בא מלמעלה. הנה כתיב שמע ישראל כו' אחד ואהבת כו', והנה בשמע יש בו ב' פירושים, הא' לשון התבוננות, כמו דבר כי שומע עבדיך, דהפי' שמבין, וכן פי' לב שומע, וכן בגמ' קיי"ל דאפי' לא השמיע לאזניו יצא, ומפרש שמע לשון הבנה, ופי' ב' שמע לשון שמיעה כפשוטו שהוא שמיעת האזן, וכן י"א בגמ' דאם לא השמיע לאזניו לא יצא, כי שמע כולל ב' הפירושים, וכן ואהבת יש בו ג"כ שני פירושים, הא' לשון ציווי שתאהוב אותו, ואחד לשון עתיד שכך יהי' היינו שסופך לבוא לזה, שתאהוב אותו, והיינו שיבא האהבה ממילא, ושני הפירושים אמת, והיינו כי פי' ואהבת שהוא לשון ציווי נמשך ע"פ פי' ראשון דשמע הוא לשון התבוננות, שע"פ ההתבוננות יומשך האהבה וכמש"ל בפי' שאו שערים ראשיכם כו' וענין ההתבוננות הוא מ"ש ה' כו' אחד, היינו להבין בדעתו אחדות ה' בשבעה רקיעים והארץ, ובד' רוחות העולם, ואני ה' לא שניתי שאין בו שום שינוי, יחיד ומיוחד כמו קודם ברה"ע כן הוא ממש עתה כי כל העולמות בטלים בביטול גמור נגדו כי שמש ומגן כו' כמו ביטול זיו השמש בעודו בגוף השמש, ומה שנראה לנו העולמות ליש זהו מפני בחי' המגן ונרתק כו', אבל באמת הוא שקר גמור, כי הנה בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כו' ומבשרי אחזה, כמו באדם כשחושב איזה דבר ורצונו לדבר אח"כ לזולתו, הנה בתחלה כשחושב הדיבורים אז הדיבורים כלולים במח', ומחשבתו באחדות גמור עמו ואין כאן דבר נפרד כלל ולא בחי' שום התחלקות דבר בפ"ע רק האדם לבדו עם מחשבתו שהן דבר אחד, עד אח"כ כשמוצא הדיבורים בפיו, אז בחי' הבל הפה עם אותיות הדיבור נעשו דבר נפרד מאתו, כי נתפשטו חוץ לו, וכן עד"ז יובן למעלה שיש בחי' מח' הקדומה כשעלה במח' להיות בריאות העולמות ע"י דיבור ורוח פיו ית' הרי דיבורים האלו היו כלולים ובטלים במחשבה שהרי הדיבור בטל במחשבה, שברגע א' יכול לחשוב כמה דיבורים עד אין קץ, וא"כ כל העולמות הנמשכים מהדיבור הן בביטול גמור באחדותו ית' ואין כאן דבר נפרד בפ"ע, וזהו ג"כ כמשל זיו הנ"ל הכלול בשמש, וכן הוא הדיבור הכלול בהמח', רק אח"כ נמשך בחי' הדיבור להיות בגילוי בפ"ע, והנה ההמשכה זו מהמח' לדיבור הוא ע"י שם הוי', יו"ד צמצום ה' התפשטות, ו' המשכה, וזהו מ"ש ויצא כברק חצו הוא בחי' יו"ד כו' וזהו הוי' אחד ע"י שם הוי' נמשך להיות ז' רקיעים והארץ כו', ולכן נאמר ב"פ הוי', כי שם הוי' הראשון הוא בחי' מח' הקדומה, שעבמ"ח התהוות העולמות, ולהיות המשכה אח"כ מהעלם אל הגילוי מהמח' לבחי' הדיבור, הוא ע"י שם הוי'

הב', והנה באמת אין שייך לומר למעלה שהדיבור נעשה נפרד ע"י שיצא לחוץ, כי אין לך שחוץ ממנו, לכן הכל תמיד כמו שעבמ"ת רק מה שנק' דיבור הוא לגבי הנבראים, וזהו בחי' שמש ומגן כו', ועד"ז יובן ענין ריבוי ההשתלשלות העולמות מחמת ריבוי הצמצומים, כמו עד"מ למטה מח' ודיבור של הרב נעשה בחי' מח' אצל התלמיד, וכך יש ג"כ בעולמות, גבוה מעל גבוה שומר, ומה שבעולם העליון בחי' דיבור נק' למטה נגד עולם התחתון בחי' מח', משא"כ בחי' מח' שבעולם העליון אינו מושג בעולם התחתון, ולכן יובן ג"כ איך העולמות בטלים זב"ז, דכמו שבאדם הדיבור בטל לגבי המח' כך הוא ביטול עולם התחתון לגבי דיבור עולם העליון שנעשה מח' אצלו, א"כ הוא כלול ובטל במציאות אצלו (וכמו ביטול מח' התלמיד לגבי דיבור הרב בשעה ששומע השכל מהרב, וע' מענין ביטול עילה ועלול בסידור ע"פ והגדת לבנך כו' בדרוש תקיעת שופר במשנה י"ט של ר"ה כו' ע"ש.) וזהו לית מח' תב"כ, אף עולמות העליונים מאד שהם בבחי' מח' (לגבי כל העולמות) הם בטלים אצלו ית', ולא תפיסא ביה כלל כי הוא למעלה ממח', וזהו סתימא דכל סתימין, טמירא דכל טמירין, היינו שגם מעולמות הנק' סתימא וטמירא, הוא סתום וטמיר, ולית מח' תב"כ, וזהו"ע ההתבוננות באחד, איך שכל העולמות בטלים אצלו, שהרי גם העולמות בטלים זב"ז, כביטול הדיבור במח' וכולם בטלים לאור ה' המחייה אותן מבחי' דיבורו ורוח פיו והדיבור אצלו אינו נפרד כו', ולא כמו האדם, רק הדיבור בטל אצלו כביטול דיבור האדם בעודו במחשבתו כו', ולכן הוא בחי' אחד ביטול הז' רקיעים והארץ והד' רוחות העולם כו' ולא כמו שנראה אצלינו ליש כו', ועז"נ הציווי ואהבת את ה' אלקיך, שיתבונן כ"כ באחד ממש שיהי' ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, דהיינו מחדו"מ שלא יהי' לו מחדו"מ כלל רק בטלים באחד, שהוא למעלה מן המחשבה, ולית מח' תב"כ, כי האדם אינו יכול לחשוב רק דבר גשמי וזהו שקר גמור כו', וזהו בכל נפשך מסירת נפש, כי נפש של אדם זהו מח' דו"מ, והכל למסור ולהיות בטל באחד ממש, אבל להיות שזה בלתי אפשר להיות בלי מח' כלל, לכן צריך לקשר מחשבתו ודיבורו ומעשיו להיות מרכבה לרצון העליון ב"ה בתומ"צ דאורייתא מחכמה נפקת שהיא למעלה מן החכמה, וזהו כל העושה מצוה א' כהלכתה כו' (א"ה, הלשון שכ' שלא יהי' לו מחדו"מ כלל הוא בלתי מבואר כלל, אבל המכוון עדמ"ש בתניא פל"ד גבי האבות העולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים בביטול הנ"ל כו', והוא למעלה מבחי' מחדו"מ כו' ע"ש מ"ש ולכן אחר שיעמיק האדם בביטול הנ"ל כפי יכולתו זאת ישיב אל לבו כו' אעשה לו משכן ומכון כו' ע"ש, וזה המכוון במ"ש כאן,) ואף שהתורה נתלבשה בדברים גשמיים איסור והיתר וכדומה וכ"ש מעשה המצות שהם בדברים גשמיים ממש צדקה בממון וכיוצא, הוא כמשל שערות הנמשכים מהמוח שאין במוח בחי' שערות כלל, כן הוא התורה והמצוה אף שהן דברים גשמיים, עכ"ז אורייתא מחכ' נפקת, וז"ש אחר ואהבת כו' והיו הדברים האלה כו', שתכלית האהבה והיוצא

ממנה, הוא לקשר מחדו"מ שלו לרצונו וחכמתו ית', כיון דלית מח' תב"כ רק ע"י תומ"צ. (וז"ש ולדבקה, וארז"ל וכי אפשר לדבקה בו, אלא הדבק במדותיו כו', דלכאורה אינו מובן, דא"כ איך יקויים ולדבקה בו ממש, אלא לפי שע"י הדבק במדותיו שהוא קיום התומ"צ, יהי' ממש לדבקה בו שאוא"ס ב"ה מלובש ומיוחד בחכמתו ורצונו ושארי מדותיו כו', ואין דרך לדבקה בו ממש רק ע"י התורה ומצות). והנה כ"ז הוא פירוש ראשון של ואהבת לשון ציווי שדבר זה חובה על כל אדם להתבונן היטב כל הנ"ל בפי' ה' אחד כו', וזהו ג"כ שמע לשון התבוננות שעי"ז יגיע לבחי' ואהבת שתהי' הנפש אוהבת ומתאוה לדבקה בה' לצרור בצרור החיים וקרבת אלקים יהי' טוב לה מאד ובו תחפוץ ויהי' רע לה מאד להתרחק ממנו ח"ו שאהבה זו תלויה בבחירתו של אדם ויכול להגיע ע"י התבוננות הנ"ל באחד שמזה יומשך בחי' ואהבת כו' וכמשי"ת לקמן אי"ה בפי' והדל לא ימעיט מעשר.

(נת'. ענין ביאור ב' אהבות הנ"ל יש בשמע ובואהבת ב' פי' התבוננות באחד לא שניתי, שמש ומגן, דבור לגבי מח' וכן למעלה העומות דבור העליון נעשה מח' לתחתון, וזהו לית מח' תב"כ, ולכן ואהבת למעלה ממח', רק א"א להיות בלי מח' ולכן והיו הדברים כו' לדבקה בו כו', ואהבה זו תלויה בבחירתו וזהו ואהבת לשון ציווי ע"י שמע התבוננות זהו פי' א').

ג) והפי' השני של ואהבת את ה', לשון עתיד, הבא ממילא, ולא לשון ציווי, רק שהפי' הוא שסופך לאהוב ולבוא לידי בחי' זו, הוא בחי' אה"ר הבאה מלמעלה מאתו ית', ובזה הוא ג"כ פי' השני דשמע, לשון שמיעה, ולא לשון התבוננות שאינו יכול להיות בו שום התבוננות כלל שהוא למעלה מההתבוננות. (היינו שאהבה רבה זו אין דרך להשיגה על ידי יגיעה והתבוננות רק שנמשכת מלמעלה ממילא אחר קדימת היגיעה וההתבוננות להגיע לאהבה ראשונה כו', וגם בחי' אה"ר זו נמשכת מבחי' שלמעלה מהשגה והתבוננות כו'. וביאור וענין אהבה זו, הנה מובן ממה שנת' באגה"ק ע"פ מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, וז"ל הנה ב' מיני אהבות הן אהבה בתענוגים דהיינו שמתענג על ה' עונג נפלא בשמחה רבה ועצומה שמחת הנפש וכלותה בטעמה כי טוב ה' ונעים נעימות עריבות עד להפליא מעין עוה"ב שנהנין כו' וע"ז כתיב שמחו צדיקים בה' ולא כל אדם זוכה לזה, וזה הוא* בחי' כהגא ברעו"ד שבזה"ק, ועז"נ עבודת מתנה וגומר, והזר הקרב כו'*, כי אין דרך להשיגה ע"י יגיעות בשר, כמו היראה ששואלין עלי' אם* יגעת ביראה ואוי לבשר שלא נתייגע ביראה כו', אבל אה"ר זו* בתענוגים נופלת לאדם מאליה מלמעלה בלי שיכין ויכוון לה, ונלע"ד שע"ז

וזה הוא: כ"ה בב' כת"י. אבל בכת"י ג' ובאגה"ק שם: וזו היא.
כו': באגה"ק שם: וגו'.
אם: שם אין תי' זו.
אה"ר זו: שם נוסף תי': אהבה.

נאמר כי יקרא קן צפור וארז"ל פרט למזומן, שבחי' אהבה זו נמשך מבחי' קן צפור, הוא בחי' שע"ה נהורין, שהם בחי' עולם התענוג, וזהו כי יקרא דוקא באתעדל"ת, פרט למזומן שזהו בלי שיכין ויכוון לה, וכמו משיח בא בהיסח הדעת להיותו בחי' שלמעלה מהדעת כו', אך ורק יומשך אהבה זו אחר שנתייגע ביראת הרוממות להגיע* לתכלית מה שיוכל להשיג ממנה לפי בחי' נשמתו, אזי ממילא בא אהבה בתענוגים מלמעלה לשכון ולהתייחד עם היראה, כי דרכו של איש לחזור כו' כמ"ש בלק"א, והאהבה* השנית הוא אהבה ותאוה, שהנפש מתאוה ואוהבת וחפצה לדבקה בה' ולצרור בצרור החיים וקרבת אלקים טוב לה מאד ובה* תחפוץ ורע לה מאד להתרחק ממנו* ח"ו, להיות מחיצה של ברזל מהחיצונים מפסקת ח"ו, וזו האהבה* היא מסותרת בלב כלל ישראל אפילו הרשעים, וממנה באה להם החרטה, אך מפני שהיא מסותרת ונעלמת* בבחי' גלות בגוף הרי הקליפה יכולה לשלוט, וזהו רוח שטות המחטיא לאדם וע"כ עבודת האדם לקונו הוא* להתחזק ולהתגבר על הקליפה, בכל מכל כל דהיינו מתחלה לגרשה מהגוף לגמרי, ממדו"מ שבמוח ולשון ורמ"ח אברים ואח"כ יוכל ג"כ להוציא ממסגר אסיר בחוזק יד, דהיינו להיות חזק ואמיץ לבו בגבורים, להיות האהבה מסותרת נראה* בגילוי רב בכל כחות חלקי הנפש שבגוף, דהיינו העיקר בשכל ומח' שבמוח, שהשכל מחשב* ומתבונן תמיד כפי שכלו והשכלתו בבורא ית' איך שהוא חיי החיים בכלל וחיי נשמתו בפרט וע"כ יכסוף ויתאוה להיות דבוק בו, וקרוב אליו כוסף טבעי כבן הכוסף להיות תמיד אצל אביו, וכמו אש העולה* בטבעה למקורה, וכל מה שיתמיד לחשוב בשכלו כוסף זה ככה יתגבר ויתפשט כוסף זה גם בפיו ובכל אבריו לעסוק בתו"מ לדבקה בהם בה' ממש, דאורייתא וקוב"ה כולא חד, ועל כוסף זה שבגילוי רב כתיב צמאה נפשי כו'* כאדם הצמא למים כו'* ואין לו תענוג עדיין כלל כו' עכ"ל הזהב לענינינו. והמבואר מזה למשכיל החילוק בין שני אהבות הנ"ל הוא, כי אה"ר הבאה מלמעלה דוקא הוא בחי' תענוג שנק' אהבה בתענוגים, ובחי' אהבה השנית שבכח האדם עצמו הוא תאוה שהנפש מתאוה כו' היינו בחי' הרצון לה' שהרצון הוא

להגיע: שם: והגיע.
והאהבה: שם אין תי' זו.
ובה: שם: ובו.
ממנו: שם נוסף תי': ית'.
וזו האהבה: שם: ואהבה זו.
ונעלמת: שם: ונעלמה.
הוא: שם: היא.
מסותרת נראה: שם: המסותרת ותי' נראה אין שם.
מחשב: שם: יחשב.
העולה: שם נוסף: למעלה תמיד.
כו': שם: וגו'.
כו': שם ובכת"י א' אין תיבה זו.

בחי' חיצוני' התענוג והתענוג הוא פנימי' הרצון כמ"ש במ"א שעז"נ אחור וקדם צרתני, וכן בתורה כתיב מגילה כתובה פנים ואחור, הפנים הוא בחי' התענוג שבמצות, והאחור הוא בחי' הרצון, והנה להגיע לבחי' התענוג בה' באמת זהו בחי' עולמך תראה בחייך ואין כל אדם זוכה לזה כמ"ש בתניא ח"א פי"ד, משא"כ לבחי' הרצון יוכל כל אדם להגיע ע"י התבוננות הנ"ל וע"ש פט"ז י"ז, ולכן אמר שעל כוסף זה נאמר צמאה לך נפשי כו', שהצמאון הוא מרחוק ואדרבה מצד הריחוק תגדל הרשפי אש והצמאון כו' משא"כ התענוג אינו רק מקרוב כאשר יטעום ממש כי טוב ה' ונעים כו', שבחי' טעם זה היינו קירוב ממש, כמו ששותה מים ומרוה צמאונו כו' וזוהי מדריגת הצדיקים ובני עלי' כו', ולכן פי' ואהבת ל' עתיד היינו שעתידים להגיע לבחי' זו והוא בחי' משיח שנאמר ע"ז הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד כו'.

(נת'. בחי' אהבה השנית הבאה מלמעלה, הוא אה"ר ואהבת ל' עתיד, וביאור הענין עפמ"ש באג"ה שיש אהבה בתענוגים הבאה מלמעלה אחר קדימת היראה, כי יקרא קן צפור, ויש אהבה שהנפש מתאוה, וזה יש ביכולת כל אדם ע"י סו"מ לגרש אהבות זרות ממחדו"מ וע"י ועשה טוב כו', וב' אהבות אלו תענוג ורצון).

ד) **והנה** האה"ר הנ"ל הבאה מלמעלה נק' שקל הקדש כסף כי כסף הוא ל' נכסוף נכספתי שהוא בחי' אהבה ונק' שקל הקדש, ל' משקל, להיות כי אה"ר זו באה מלמעלה במשקל כל חד וחד לפושע"ד, וכמש"ל ענין נודע בשערים בעלה, שנק' הקב"ה בעל של כל נשמה, ודרכו של איש לחזר כו', שזהו בחי' גילוי אהבה בתענוגים כנ"ל באגה"ק, אך דרכו של איש לחזר אחר אשה דוקא, ואשה היינו אש ה' בחי' רשפי אש הצמאון ובחי' כלתה נפשי כו', וגם אשה היא בחי' אשה יראת ה' שאחר קדימת האהוי"ר שבכח האדם לעורר בנפשו, אז נמשך מלמעלה גילוי אהבה בתענוגים ממילא וזהו נודע בשערים דוקא לכל חד לפשע"ד בבחי' עשה טוב וסור מרע צריך להיות בתכלית וכמבואר לעיל בלשון אגה"ק שצריך לגרשה מהגוף לגמרי ואז יהי' גילוי האהבה שבכח הנפש כו', ולפי שנמשך האה"ר לכל חד לפושע"ד ע"כ נק' שקל מלשון משקל והוא ג"כ שקל הקדש שהגילוי מבחי' קדש העליון, שהוא ית' קדוש ומובדל אני הוי' לא שניתי כנ"ל, וזהו ענין ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר הנאמר גבי אברהם ובזהר איתא שהן ד' מאות עלמין דכסופין דירתי צדיקייא לעלמא דאתי עלמין דכסופין לשון כוסף ותענוג, ועובר לסוחר פי' סוחר לשון סחור סחור בבחי' סובב"ע.

וזהו עשרים גרה השקל, פי' כל א' משני אהבות הנ"ל כלולה מעשר שהם ג' שכליים וז' מדות כנודע, היינו הן בחי' האהבה ורצון שהאדם מעורר בנפשו הוא כלול מעשר בחי' הנ"ל, ובחי' האה"ר הבאה מלמעלה ג"כ כלולה מעשר, וזהו עשרים גרה השקל (כי גם האהבה שהאדם מעורר

בנפשו הוא מסט' דכסף הקדשים כמ"ש בתניא פ"נ והוא בחי' מחצית השקל להיות כלולה מעשר, ובגילוי האה"ר הבאה מלמעלה נעשה שקל שלם עשרים גרה), וזהו כי תשא את ראש בנ"י (דהיינו ע"ד מה שנת"ל (אות א') שאו שערים ראשיכם כו') דהיינו נשמות הנק' ראש לפקודיהם בחי' עלמין (צ"ל עלמין דכסופין) לשון וה' פקד את שרה כו' (וי"ל שהרי נת"ל ענין נודע בשערים בעלה שגילוי האה"ר הנ"ל נק' בחי' יחוד קוב"ה וזהו וה' פקד כו' וכמ"ש במ"א מלשון פקדת הארץ כו').

ונתנו איש כופר נפשו לה' כופר מלשון בעי לכפורי ידי' דהיינו הסרת כל הלכלוך ומיאוס של נה"ב כי ע"י האהבה של הנה"א יסור הלכלוך ומיאוס תאוות הנה"ב וכמש"ל בענין סו"מ וע"ט, אך שלא לכל אדם באה לו האה"ר הנ"ל ולהיות בבחי' עשרים גרה כו' אך בחי' האהבה שהאדם יכול לעורר בנפשו היא חובה על הכל כנ"ל שזהו פי' ואהבת לשון ציווי ע"י שמע התבוננות כו' והיינו בחי' מחצית השקל למס"נ הכלולה מעשר, וזהו את זה יתנו כל הפקודים היינו על מי שעובר ח"ו על איזה מצוה אעפ"כ חובה הוא ליתן מחצית בחי' עשר שלו בבחי' אה"ר ראשונה הנ"ל ומחצית השקל הוא תרומה לה'.

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, הנה ארז"ל אין עני אלא בדעת כי הנה כתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, זרע אדם היינו נשמות גבוהות שיש להן דעת חזק בעבודת ה' ויש שאין להן בחי' דעת חזק כ"כ כי דעת הוא בחי' התקשרות ממש כמ"ש במ"א, ולכן נשמות אלו נק' עשיר כמארז"ל דעת קנית מה חסרת כו', ולכאורה תמוה אמאי לא ירבה העשיר והרי ארז"ל משביעין אותו תהי צדיק שהוא בחי' אהבה בתענוגים כו', אך הענין מובן ע"פ הנ"ל שבחי' זו נמשך מלמעלה דוקא בדרך מתנה כמ"ש עבודת מתנה כו' כנ"ל, לכן אף שצריך לקיים השבועה כמ"ש בתניא פי"ד מ"מ עיקר בחי' זו באה מלמעלה ולא בכח האדם עצמו, לכן אמר לא ירבה מעשר שבחי' זו א"א רק ע"י המשכה עליונה, וענין הדל לא ימעיט, ופי' ברע"מ שהוא ע"ד מ"ש בס"י עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, ולהבין ענין מיעוט זה דוקא ולא ט' ולא י"א יובן בהקדים ביאור ענין עשר בחי' שבמחצית השקל שהן עשר בחי' הכלולות במדת האהבה כנ"ל, ועשר בחי' אלו הן ג"ר וז"ת וביאורן בפרטות הוא כי הנה במדת אהבה וחסד בה נכלל ג"כ מדת הגבורה ויראה, יראת חטא שירא לנפשו שלא ליפרד מיחודו ואחדותו ית' ע"י שום חטא ועון אפילו איסור קל של דבריהם כי עונותיכם מבדילים כו', וע"י ההתבוננות בדברים המעוררים את האהבה מעורר ג"כ רחמים רבים על ניצוץ אלקות המחיה את נפשו איך שירדה מטה מטה מאגירא רמה כו', כי יעקב חבל נחלתו ישראל עלו במח', וירדה להתלבש בגוף ונפש החיונית לדאוג ולחשוב בכל עניני הגוף פרנסה ותאוות, וכנראה בחוש שכאשר ישן האדם אין לו שום דאגה כו'

ובהתעורר משינתו יתעוררו כל הדאגות כו', ואי לזאת הרחמנות גדולה מאד על ניצוץ האלקות כו', וזהו שאנו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו ברחמיך דוקא כי אנו אין לנו השגה ותפיסא כי לית מח' תפיסא כו' לכן אין אנו משיגים גודל הרחמנות, אבל הוא ית' שהוא המדע והוא הידוע מהו"ע אשר כולא קמי' כלא לכן רחם עלינו, וכ"ז בתפלה וק"ש שמתבונן ביחו"ע בשכלו והשגתו, אך כל היום שאחר התפלה שאין לו עוד התבוננות הנ"ל וא"א להתפלל כל היום כמארז"ל הלואי שיתפלל אדם כל היום ולכן צ"ל בחי' נצחון שהוא בחי' אהבה מסותרת שבכל נפש מישראל בתולדתו כי יעקב חבל נחלתו חלק ה' עמו ולזאת יש להם אהבה בטבעם, ולכן נק' עם קשה עורף ולכן ארז"ל שלשה עזין הן ישראל באומות כו' שהם בטבעם עזים וחזקים במדות הניצוח לאהבה את ה' אף בלי שום התבוננות, ובחי' ה' הוא בחי' הודאה שהו"ע שמודה על האמת שכן הוא אף אם אינו משיג בשכלו כמו שאנו אומרים מודים אנחנו לך שאתה ה' אלקינו כו' כלומר שאין אנו משיגים אעפ"כ מודים אנחנו לך שאתה ה' אלקינו כו', כי יש חילוק בין ברכה להודאה לשון ברכה הוא בחי' המשכה מהעלם אל הגילוי מלשון בריכה כו', והודאה שאינו בבחי' השגה וטעם, ובחי' ו' הוא יסוד הוא בחי' התקשרות שמקשר דעתו בחוזק אומץ ועומק הדעת והוא בחי' כי כל בשמים ובארץ, ובחי' מל' הוא בחי' קבלת עומ"ש שמקבל עליו עומ"ש באהבה ורצון ולא יהי' העול למשא כו', הנה זהו בחי' ג' הכלולים במדת האהבה, ועוד ג' יש שלמעלה מהמדות והיינו בחי' השכל המתבונן בגדולת ה' בדברים המעוררים את האהבה שמזה נמשך ונולד האהבה וכמש"ל בפי' שמע ישראל כו' ואהבת כו' והשכל נחלק לג' בחי' חב"ד כנודע ומבואר בתניא וזהו עשרים בחי' שבמחצית השקל, והנה החכמה נק' ראשית שהוא ראשית יו"ד בחי' אלו, והנה יש בחי' שהוא למעלה מן החכמה והוא הרצה"ע כי אית רצון ואית רצון אית רצון שהוא למטה מן החכמה והוא הרצון שבמדות שנלקח מטעם ודעת כו' ויש רצון שהוא למעלה מהטעם ודעת כו', וכן באלקות הוא ע"ד מארז"ל שתוק כך עלה במחשבה כו', כי אין טעם ברצון אעפ"י שבודאי יש טעם לדבר אך הטעם ההוא נעלם מאד ולא ניתן להשגה כו', והנה בכל א' מישראל יש ג"כ מבחי' רצון זה לאלקות ונק' בחי' יחידה ומזה נמשך בחי' הכח למס"נ שהוא למעלה מהחכמה ולא נאמר בתורה טעם על מס"נ דבכל נפשך רק על אהבה נאמר טעם לאהבה ה' כי הוא חייך משא"כ על מס"נ לא נאמר טעם לפי שנלקח מבחי' שלמעלה מהטעם והשכל כו', והנה לכאורה הם י"א בחי' היינו ז' מדות וג' שכליים ובחי' הרצון שלמעלה מהחכמה שישנו ג"כ בכל אחד כנ"ל לכן אמר לא ירבה מעשר בסוד עשר ולא אחד עשר (ד"ה ויקהל משה) כי בחי' הדעת עליון עם בחי' הרצון ענין הוא כי דעת הוא ג"כ לשון רצון כמ"ש כי ידעתיו רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו', שהכוונה הוא שבחרתי ורציתי בכם כי דעת הו"ע הכרה והוא בחי' הרצון, וא"כ כיון ששניהם בחי' א' הוא הרי הם בחי' א' במנין, והדל לא ימעיט מעשר דהיינו כיון שהוא בחי' עני בדעת סד"א שלא יוכל להגיע

לבחי' הרצה"ע הנ"ל, לכן אמר לא ימעיט מעשר שהרי ידוע שכל אחד מישראל יש בכחו למס"נ על קדה"ש ובחי' מס"נ נלקח מהרצון שלמעלה מהחכמה והיינו מפני אור ה' המלובש בנשמתו כמ"ש בתניא באריכות ע"פ כי קרוב אליך הדבר מאד כו' ע"ש *.

ביאור על הנ"ל

להבין שרש הדברים הנ"ל, הנה בביאור הזהר נת' ענין מחצית השקל בענין אחר והוא דמחצית השקל הוא בחי' יו"ד בחי' חכמה שנמשך לברר בירורים דב"ן כו', והבירורים דב"ן הם מחצית השני יעו"ש באריכות, וכאן נת' דמחצית השקל הוא בחי' האהבה שבכח האדם כו' ומחצית השני הוא מה שנמשך מלמעלה, לפ"ז המחצית השני הוא גבוה הרבה יותר לאין קץ. משא"כ לפמ"ש בבה"ז הרי המחצית השני קודם הבירור הוא למטה הרבה מבחי' מחצית הראשון ומתברר בו וע"י יעו"ש, ושני הפי' אמת ונמשכים ממאמר הרע"מ פ' תשא מאן מחצית השקל כו' * דלפי' הרמ"ז שם הוא ע"ד שנת' בבה"ז, אך לפמ"ש הרח"ו בספר זהר הרקיע ביאור הרע"מ יהי' הפי' כמ"ש כאן דפי' דמחצית השקל הוא בחי' מל' וידוע דמל' נק' אהבת עולם שהוא הנמשך מהתבוננות כמ"ש ע"פ חכלילי כו' ושקל שלם הוא בז"א שיש בו ה"ח עליונים הנמשכים מעתיק כו' יעו"ש. להבין ביאור הדברים בענין ב' בחי' אהבה, הנה יש להקדים תחלה מה שנחלקו המקובלים אם הכתר נמנה בי"ס אם לא כמבואר בפרדס שער ג' ע"ש, והאריז"ל בע"ח שער מ"א סוף פ"ג הכריע כי הכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי' תחתונה שבמאציל ונק' עתיק ואינו במנין י"ס, ויש בו מבחי' שורש הנאצלים ונק' א"א וזהו במנין ע"ס ע"ש, ופי' עתיק הוא בחי' מקור התענוגים וא"א הוא בחי' הרצה"ע שלמעלה מהחכמה כו', ובזה יובן ענין בחי' אהבה ראשונה שישנה בכל אדם כי כל נשמה כלולה מע"ס דעשי' או עכ"פ דברי' או דאצי' וא"כ יש בה ג"כ בחי' הרצון שלמעלה מהטעם שהוא בחי' כתר

כו' ע"ש: בבוך לאדי הגדול הנ"ל נוסף בין השורות: אך א"כ דשניהם יתנו רק עשר למה זה נק' עשיר וזה דל, אך הענין הוא כי יש בעשר אלו יש כמה מדריגות כי יש ע"ס ויש ע"ס דיצירה וע"ס דבריאה וידוע שכל הגבוה יותר יש בו התכללות יותר כמו עשר כלול ממאה . . וא"כ יובן דכמ"כ *) וע"ס דאצילות דכמ"כ יש נשמה מבי"ע ויש נשמה מאצי' וא"א לדמות עשי' לאצילות הרי זה הנפש דעשי' או יצירה נק' דל ונפש דאצי' נק' עשיר אך מ"מ הגם שהוא עשיר אעפ"כ לא ירבה מעשר כי הרי גם באצי' הוא רק עשר ולא אחד עשר ולכן העשיר לא ירבה וכמ"כ הדל לא ימעיט כי גם בעשי' יש ע"ס כו'.

מחצית השקל: בבוך הנ"ל נוסף בין השורות: דא את ואו כו' דלפי' הרמ"ז שם שמחצית הוא ל' מחלוקת שמחלק לחצאין כו' והרי יש בו ב' חצאין דשקל, אחר שהוא מחלק את השקל לב' חצאין והיינו . . [הכת"י מטושטש וא"א לפענח].

---

*) תי' זו אינה ברורה בכת"י.

ונק' יחידה שבנפש, משא"כ בחי' אהבה בתענוגים נמשך מבחי' עתיק שאינו במנין י"ס כלל, א"כ אינה בכח האדם רק היא בחי' עבודת מתנה כו' וגילוי בחי' זו הוא בחי' משיח כנודע שאז יתגלה פנימית ע"י, וזהו פי' ואהבת לשון עתיד שעתיד להיות גילוי בחי' זו ועפי"ז יש להבין מ"ש אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפיכה, ונת"ל אחור וקדם הוא בחי' רצון ותענוג, והיינו שבריאת אדה"ר קודם החטא היה בו ג"כ מבחי' קדם ותענוג וכמ"ש ויניחהו בג"ע, והגן נמשך מבחי' עדן מקדם, וזהו ותשת עלי כפכה לשון כף* כמ"ש בלקוטי אמרים מהה"מ נ"ע וכמ"ש וייצר בשני יודין היינו שני פעמים עשר כנ"ל בענין עשרים גרה כו' רק לאחר החטא נתמעט ממנו בחי' זו וכנודע שלאחר החטא ירדו העולמות כו' משא"כ קודם החטא כו' ולכן אמר מחצית השקל כו'.

בבחיי פ' תשא וע"ד הקבלה מחצית השקל לפי מי שהרהרו במחשבתם לתת קיצוץ וחציצה בין האש והקול כו' שהם ת"ת ומל' וכן לעיל מיניה אמר לפי שחטאו במחצית היום בענין כי בשש משה בא שש ובזהר ר"פ שופטים שהפרישו בין ו' ובין ז', ובבחיי פ' שלח בענין המקושש, מקו שש כי יצא מהקו האמצעי של ששה קצוות וכפר בשביעי שהוא היכל הקדש, ואפ"ל שזהו ע"ד מ"ש בענין דור הפלגה שאמרו ונעשה לנו שם היה חטאם חטא אביהם הראשון שקצץ בנטיעות כו' כפרו בשם המיוחד כו' כשם שהפרידו הם מה שהיה מחובר ומיוחד כן הש"י הפריד חבורם כו' ע"ש, ובסוף הספר, ס"פ נח נתנו ריווח בין הדבקים בין ת"ת ועטרת כו' וזה הי' הקיצוץ אמרו העטרת היא תחלת כל וח"ו אין למעלה, והרקנטי פי' כי רצו להפריד השכינה מן הבנין ובהפרדה היה כחות הטומאה שופעין בם מזוהמת הנחש עכ"ל, וביאור הדבר יובן ע"ד מש"ר בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה כו' אחת היא יונתי בענין מאמר המין מפלגך ולעילא כו' ומפלגך ולתתא כו' כי הנה כמו באדם יש חצר הכבד המבדיל כו' כן יהי רקיע ויהי מבדיל כו' והוא הפרסא שבין אצי' לבריאה, אשר באצילות איהו וגרמוהי חד ביטול לך לה' הגדולה והגבורה כו' משא"כ בבי"ע הסתר ומשם יפרד כו' וחשב שבאמת הוא דבר נפרד ועזב הוי' את הארץ בידי ע' שרים ושרש שרשם המ' מקור דבי"ע, ושם הוי' על השמים כבודו באצילות ולא בבי"ע כי הרקיע מבדיל כו' וכנ"י תמתי עושים היחוד למטה כי הכל בהשגחה פרטית משם הוי' רק שמתלבש בלבושים כו' והיינו המגביהי לשבת א"א לכן המשפילי בשמים ובארץ זו"נ בהשואה א' וזהו עשרים גרה

כף : בבוך באב' 17 מנוקד הכ' בקמץ.

השקל, שקל הקדש הם זו"נ שהז"א סוף עולמות הא"ס והמ' מקור בי"ע וא"כ ב' בחי' אלו זהו יחוד א"ס בבי"ע, והם ב' מחצית, כי פרסא מפסיק ואפ"ל שהם ב' שמות הוי' הוי' ופסיק טעמא, ושם הוי' עם המילוי הוא עשרה, וזהו עשרים גרה ולכן העיקר להיות מחצית השקל תרומה להוי' היינו להבין איך שגם המים אשר מתחת לרקיע הם בטלים וכולא קמי' כלא חשיב שגם מלמטה למעלה הוא כמו מלמעלה למטה כנודע מענין כי אל דיעות כו' ועש"ז נק' תמתי כו', והנה בירור מים תחתונים נק' העלאת מ"נ כו' ועי"ז נמשך מ"ד וזהו ענין א' שהוא ב' יודין ו' המחברם כו'.

זהר ויקרא די"א סע"ב עשרה עשרה הכף בשקל הקדש הם עשרה מאמרות ועשרת הדברות המכוונים כנגדם ועיין מזה באלשיך פ' יתרו ס"פ אנכי הוי' אלקיך כו' ור"ל הכף של שקל הקדש כולל ב"פ עשרה הנ"ל, ואפ"ל כי הנה במאמר א' יכול להבראות היינו מ' שיש בה ע"ס ונברא בע"מ שהם כל הע"ס ואזי העולם במעלה עליונה יותר, כי אע"פ שעכשיו החושך יכסה ארץ זהו אחר חטא עה"ד אבל מקודם חטא עה"ד אלה תולדות מלא ו' שהי' העולם בתכלית העילוי והאיר אור שבעת הימים ז"ת דעתיק וכמ"ש מזה בהגהות ושבתה הארץ בהר דתקס"ב, וא"כ ע"מ גבוהי' מעשה"ד וכן פי' במק"מ ויקרא שם ע"מ מאבא, ועשה"ד מבינה, וכן מבואר בלק"ת בהביאור ע"פ זאת חוקת התורה פ"א בשם הה"מ נ"ע פי' וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר שחיבר וקישר בחי' עשרת הדברות לבחי' לאמר שהם עשרה מאמרות שהם גבוהים מהם, וכמדומה שכן יש בספר הגלגולים בפי' הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד היינו אותיות אדם דהיינו כמו שהי' אדה"ר קודם החטא שא"א להיות עליה יותר מזה ולכן בד"ה אדם שת, א' דאדם הוא אלף רבתי משא"כ ויקרא אל משה א' זעירא כמ"ש מזה בזהר ויחי דרל"ט א' ובפ' מצורע דנ"ג ע"ב, ולכן שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם, ועיין בזח"ג ר"פ במדבר דקי"ז ע"א מענין אדה"ר ושם מענין בצלמו בצלם אלקים, ואפ"ל שזהו ותשת עלי כפיך כפיכה היינו אות כף המורה על ב' בחי' מחצית השקל והן בחי' בצלמו ובחי' בצלם אלקים ובד"ה כי תצא דב' בחי' אלו זהו הנשמה ובחי' מזליה וא"כ באדה"ר היו מאירים בו ב' בחי' אלו בבחי' אר"פ, וע"כ אמר מחצית השקל תרומה היינו קיום עשה"ד שיש בהם תרי"ג אותיות ועם אשר לרעך נגד ז' ימי בראשית שעי"ז יאיר אור שבעת הימים שיהי' לע"ל תולדות מלא כמ"ש ברבות בראשית פי"ב.

וי"ל להפך כי ע"מ במ' כי הבריאה יש מאין, מהארה בעלמא וכו', אבל עשה"ד בחי' גבוה יותר שלכן מתחיל באלף שלמעלה מהבית דבראשית נמי מאמר הוא, וזהו המשכת אנכי והמשכה זו למעלה מאתעדל"ת כ"א מתנה, ולכן צ"ל מחצית השקל תרומה עשרה מאמרות ע"ד שנתבאר בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין רנגא ושמחה וצדקתך ירננו ועי"ז אח"כ

ההמשכה ממילא כו' ע"ש, ועמ"ש שזהו פי' ותשת עלי כפיכה עשה"ד וע"מ שעי"ז יוכל להעלות בחי' אחור וקדם צרתני שני יצרים שהם ג"כ כל א' בלול מיו"ד, ואפ"ל ע"ד שנתבאר בת"א ס"פ וישב בד"ה בכ"ה בכסלו שהתפעלות נה"א הוא מההתבוננות בעצמות אור א"ס ב"ה, וזהו ענין עשה"ד אנכי ה' אלקיך, אבל התפעלות נה"ב הוא מבחי' בשכמל"ו וזהו ענין ע"מ בראשית ברא אלקים כו', והנה אחור וקדם שבאדם היינו ג"כ תרין יצרין וייצר במס' ברכות דס"א א' וע"י ותשת עלי כפיכה עשה"ד וע"מ עי"ז יתהפכו לטוב ליכלל בביטול.

ועשית כיור נחשת.

א) **בשרשים** הביא כיור שהוא הכלי לרחיצה, וענין ב' תנור וכירים בפ' שמיני י"א ל"ה, וכ' השורש ישע, ואולי לפי שהכיור חללו כמו בור כרויה מלא מים, יהיה מלשון כירה.

ב) **בילקוט** תחלת רמז ת"נ, יכול כשם שמרחיצים מן הכיור, כך מרחיצים מן הכן, ת"ל נחשת, לנחושת (שוה הכן להכיור) ולא שוה לרחיצה עכ"ל.

ג) **וז"ל** רש"י כיור, כמין דוד גדולה ולה דדים המריקים בפיהם מים, וכנו כתרגומו בסיסיה מושב מתוקן לכיור, לרחצה מוסב על הכיור עכ"ל.

ד) **אפ"ל** מים שבכיור תורה ותמלא כדה כ"ד ספרין דאורייתא, וכנו הוא גמ"ח והצדקה בצדקה תכונני, והכיור נחשת ר"ת נובלות חכמה שלמעלה תורה.

ה) **במא"א** אות כ' סעיף ל"ב כיור וכנה כיור יסוד מים קדושים שבו, וכנו היא המ' שהכיור יושב עליו עכ"ל.

ו) **שם** סעיף מ"ז כירה נק' יסוד דנוק' כי תמן אור לו בציון וגחלים שבו הם ה"ג עכ"ל וא"ש מ"ש לעיל סעיף א' דכיור מלשון כירה אלא דכשהיסוד דנוק' מקבל מהחסד שהוא מים נק' כיור, וכשמקבל ה"ג נק' כירה.

ז) **והנה** מ"ש סעיף ה' בשם המא"א דכיור היינו יסוד, יש להביא ראיה לדבריו דהנה איתא במ"ר פ' נשא פי"ב דרמ"ט ע"ג וכ"ה בילקוט

ר"פ בהעלותך את המשכן שהוא שקול כנגד העולם כו' כתיב בשני יהי רקיע ויהי מבדיל במשכן כתיב והבדילה הפרוכת לכם (ועמ"ש ע"ז ע"פ והבדילה הפרוכת) בשלישי יקוו המים מתחת השמים, ובמשכן ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה, והנה בפי' יקוו המים מבואר בזח"א פ' בראשית די"ח, המים הנמשכים מה' עילאה בינה שהיא בחי' ונהר יוצא מעדן, יקוו יומשכו דרך קוין ועיקר ע"י קו האמצעי, אל מקום אחד היינו יסוד, וזהו ענין פסוק ראשון דק"ש בחי' אחד, וע' לקמן סעיף י"ז בשם הרע"מ פ' תצא דר"פ ע"ב ויחודא דאח עם ד' כי אח נק' ט"ס דז"א וד' הוא מ', ותראה היבשה בשכמל"ו, וכענין הטפה הנמשכת מהמוח ע"י חוט השדרה וע"י תרין ביעין אל היסוד כו' ועמ"ש בענין הוי' אחד בת"א בד"ה וארא אל אברהם המשכת יחודו, ובלק"ת בד"ה ששת ימים תאכל מצות, א"כ הכיור שהוא ג"כ בחי' יקוו המים אל מקום אחד, היינו יסוד ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר בד"ה והיה מספר בנ"י בענין ארץ לא שבעה מים, כיור הוא יסוד ולכן הוא נגד מאמר יקוו המים אל מקום אחד, וזהו תיבת אחד שבפסוק שמע ישראל, א"ח ט"ס דז"א ד' הוא מ', ועמ"ש בבוך בראשית א' די"ח ע"ב ע"פ יקוו המים.

ח) **אך** כיון הכיור היה מבחוץ לפרוכת, שהרי הפרוכת מבדיל בין קדה"ק לאהל מועד, והכיור הי' בין המזבח ובין אהל מועד והפרוכת הוא מבדיל בין מים עליונים ובין מים תחתונים כנ"ל סעי' ז', א"כ עכצ"ל דמי הכיור הם מבחי' מים תחתונים והם מים דמ"נ דנוק' שבהם רוחצים תחלה, אזי אח"כ יומשך מ"ד מים עליונים וכן פי' בפנ"י פ' תשא בענין הכיור, שהוא הכנה ואתעדל"ת שיהי' בחי' אשה מזרעת תחלה, ומ"מ יש לדחות דיש כמה הבדלות והפרוכת שמבדיל בין קדה"ק לקדש, זהו הפרסא שבין עתיקא לז"א כמ"ש בזהר תרומה בספד"צ פ"ה דקע"ח ע"ב, ולעולם מי הכיור הם מים הנמשכים ביסוד ז"א, כדברי המא"א, והנה הפרדס ערך כיור הקשה למה הם מנחשת יעו"ש ואם נאמר שהוא בחי' מ"נ דנוק' אתי שפיר.

מי הכיור לכאורה הם מ"נ שהרי הם מים תחתונים שלמטה מהרקיע המבדיל שהוא הפרוכת, ויש לדחוק דיש ג"כ פרסא בין עתיקא לז"א.

ט) **לרחצה**, עמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שיניך כעדר, ושם פ"ד בענין הרחיצה, שגם ההעלאת מ"נ צריך רחיצה ע"י המ"ד, וכן הלבושי' הנעשים ממעשה המצות צריכי' כיבוס וכמ"ש בד"ה ואלה המשפטים, ובד"ה אוסרי לגפן, ועמ"ש עוד מענין רחיצה ע"פ ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור וארז"ל פ"ק דסוטה די"ב שירדה לרחוץ מגלולי בית אביה וכה"א אם רחץ ה' צואת כו' והיאור הוא בינה, וענין על היאור גלוי עתיק שבבינה וזהו ג"כ ענין אם רחץ תבא אם כו' ועמ"ש ע"פ אם רחץ ובשל"ה

דרכ"ג א' והעוונות נק' צואה כו' ובפ' ויקהל דשל"ג סע"ב שזהו ענין הרחיצה בע"ש כו' דהיינו להסיר הרע דק"נ כו' ע' זהר ויקהל דר"ג ע"ב, ובאברהם יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והיינו מענין האבק ופי' אבק מבואר בת"א פ' וישלח ע"פ ויאבק איש עמו שהיא מ' דק"נ, היינו נוק' דק"נ כו' לכן צ"ל ורחצו רגליכם שלא לימשך אחריה וע' בערובין פב"ת ד"ק ע"ב שלא להיות ואץ ברגלים חוטא כו' ושלא להיות רגליה יורדות כו', ובישעי' סי' א' ט"ז רחצו הזכו ת"י תובו לאורייתא ואדכו מחוביכון, הרי הרחיצה ע"י התורה, ונלע"ד שזהו ע"ד ובה"א כלה נאה כו' דפי' בד"ה כיצד מרקדין שהאור דוחה החושך כמ"כ ע"י שנכנס בבחי' מים של התורה ממילא נופל ההרהורים רעים הנקרא צואת בנות ציון כו'. והנה ענין רחיצת ידים, יש להבין ממ"ש בסידור בענין נטילת ידים, שהידים הם חסד וגבורה אשר מהצפרנים יש יניקה מחסד לישמעאל ומגבורה לעשו, וצריך רחיצה ע"י מימי החכמה, ועמ"ש בד"ה מחר חדש בפי' ושלשת, לעשות סגול שמה שיש יניקה מב' בחי' הנ"ל דחו"ג יתבטל ע"י הנקודה התחתונה שהוא הביטול להיות משים עצמו כשיריים ומותר בעולם, ואז אין שייך תאוה דישמעאל שצריך לכולא, ולא כעס ורציחה דקו השמאל, ומזה יובן ענין הרחיצה במי החכמה כח מ"ה.

ענין שעלו מן הרחצה, כבס בייו לבושים הנעשים מהמצות, לרחוץ על היאור, אם רחץ, ורחצו רגליכם, רחצו הזכו במי התורה, נט"י, ושלשת.

י) **בתולע"י** בכוונת שבת סעיף יוד לרחוץ ע"ש והטעם לפי שבימי החול שולטות סבה אחרת בעולם (היינו ק"נ שהיא הנק' חול, כמ"ש ע"פ ולהבדיל בין הקודש ובין החול) וצריכים עם הקדש, לצאת מתחת הרשות ההוא ולנקות עצמם ממנו (ע' בענין נקיות מביאה לידי טהרה) ליכנס בסוד האמונה הקדושה, ומזה הטעם צריכים לטבול בנהר כדי שתשרה עליהם אם הבנים (הנק' ונהר יוצא מעדן כו') ואז יתעטרו בנפש יתירה כמשי"ת עכ"ל.

רחיצה ע"ש לנקות א"ע מק"נ, וטבילה דוגמת לרחוץ על היאור, ואז יתעטר בנשמה יתירה.

יא) **בפנ"י** פ' תשא בד"ה איתא בתד"א למדנו רחיצת ידים, וז"ל וזהו הענין קידוש ידים ורגלים בטרם כניסתו לאוהל מועד או לעבודת המזבח ויכינו א"ע לקבל הקדושה, ונט"י לתפלה כענין כניסתו לאהל מועד, ונט"י לאכילה כענין עבודת המזבח כי פתח במזבח וסיים בשולחן, ובחי' הרגלים הם דוגמת עולם העשייה (כמ"ש בדרוש מלך עומד אגוסטוס יושב כו') רגליה יורדות ולכן עכשיו מחמת פגם עולם העשייה לא תקנו אלא רחיצת ידים כו' (שהם בחי' עולם היצירה ששם מאיר חו"ג אבל בעשיי'

מאיר נה"י ועמ"ש בת"א פ' משפטים ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת כו' ועמ"ש ע"פ רחצתי את רגלי כו', וראי' לדבריו דנט"י כנגד דבור, כי הנה ע"ס במספר עשר אצבעות וברית יחיד מכוון באמצע במלת לשון ובמלת מעור, נשמע דמלת לשון מכוון כנגד עשר אצבעות שבידים, ומלת מעור כנגד עשר אצבעות שבהרגלים כו', ומכ"ז מובן דע"י קידוש רגלים הי' מתקנים גם עולם העשייה, וע"י תיקון העשייה מעורר למעלה יותר כמ"ש בד"ה מי מנה בענין אף עשיתיו, ובביאור ע"פ מי יתנך, שזהו ענין בע"ת שמבררים גם העשייה ולכן אין צד"ג כו' וע' באג"ה סד"ה ויעש דוד שם, והנה בהמ"ק נק' הדום רגליו ומקום רגלי אכבד, לכן צ"ל קדוש רגלים להמשיך בחי' זו וע' בד"ה קול דודי כו' מדלג ומקפץ כו' ושם נת' שכל ההמשכות נק' ע"י בחי' רגליו כו', ולכן גם שלש רגלים נק' ע"ש רגל, עולי רגלים, וזהו ענין ונתתי לך מהלכים שבחי' ההילוך ע"י הרגל כו', ועמ"ש בד"ה השמים כסאי בענין והארץ הדום רגלי כו'.

רחיצת ידים ורגלים הכנה לקבל הקדושה, רגלים נגד עשייה שבהם מאיר נה"י, בהמ"ק נק' הדום רגליו, ע"ס במספר עשר אצבעות.

יב) **לשון** קידוש ידים ורגלים, יש להעיר מענין קידוש מי חטאת, שנז' ג"כ לשון קידוש, ושם פי' באג"ה סי' כ"ח שההמשכה באה מקדש העליון היינו מו"ס, שנק' טלא דבדולחא, והטל שורש בחי' מים, אך גבי קידוש מי חטאת הם מים חיים דוקא, הנובעי' מן המעיין להורות שההמשכה בא מבחי' והחכמה מאין תמצא, אחכמה והיא רחוקה ממני, וגבי מי כיור יש דיעות אם צריך מי מעיין או לא, כמבואר בגמ' פ"ב דזבחים דכ"ב ע"ב דר' ישמעאל אומר מי מעיין הן וחכ"א שאר מימות הן וקי"ל כחכמים וע' לקמן סעיף י"ג מהמשנה פ"ד דסוכה מוכח שהיו רגילין שיהיו מי מעיין. עוד יש להעיר מענין שאו ידיכם קדש הנזכר בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה הראשון, וזהו ענין קידוש ידים, וכן קידוש רגלים שיהי' מהלכים בין העומדים, וכ"ז ע"י מים דחכמה כו' וע' בד"ה מנורת זהב בענין והחכמה תחיה בעליה.

ענין ל' קידוש מי ידים ורגלים, לפעמים קידוש המשכה ממוחא סתימאה הנק' קדש העליון, שאו ידיכם קדש הוא חכמה דאצי', קידוש רגלים שיהי' מהלכים בין העומדים וע"ד בנהר יעברו ברגל כו' לבחי' עבר הנהר היוצא מעדן כו'.

יג) **בפרדס** ערך כיור פי' שהכיור וכנו הם נצח והוד, וזה לכאורה לא כמש"ל סעיף ה' בשם המא"א דהכיור הוא יסוד וכנו היא המ', (גם י"ל תחלת העבודה בנו"ה, וע' בדרוש מחר חדש בענין האלכסון מנצח אל היראה ובענין יעלה ויבא כו' ויפקד כו') וע' בנועם אלימלך פ' תשא

מענין כיור נחשת, וז"ל הפרדס, כיור וכנו פי' הרשב"י ע"ה בתיקונים כי כיור וכנו הם נצח והוד, ולכן יוכרח שהכיור הוא הנצח וכנו הוא ההוד, שההוד ודאי כן ומושב לנצח כמ"ש במ"א ממראה מתניו ולמעלה נצח ומראה מתניו ולמטה הוד כו' עכ"ל, ומ"ש הפרדס שם דרך ספק שמא המים האלו היו מי גשמים במחכ"ת אשתמיטתי' המשנה ספ"ד דסוכה נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הכיור, והיינו לניסוך המים, והם היו באים מן השילוח שהוא מעיין וכתיב ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה דקאי על ניסוך המים בפ"ד דסוכה שם דמ"ח ע"ב, וז"ל התי"ז תקון כ"ח דע"ב ע"ב כיור וכנו אינון תרין כוליין ובהון שריין תרין סמכי קשוט, וכתי' מי שת בטוחות חכמה הרי בכליות יש חכמה כליות יועצות והעצה מבחי' בינה חהו ענין חו"ב שבנה"י, וענין חכם לב זהו חו"ב שבחג"ת, והמוח שם עצם חב"ד וכן ראיתי בספר א' שהחכמה באדם בשלש מקומות במוח ובלב ובכליות, ופי' הכס"מ שם סק"ו, תרין סמכין קשוט נ"ה נרמזו בכיור וכנו שבו קבוץ המים כמש"ל תקון י"ח ל"ח א' אפיקי מים אינון נו"ה דאתקרון שקתות המים לכן נרמזו בכיור שהוא השוקת למים עכ"ל הכס"מ ושם תקון י"ח לח"א סק"ו בד"ה אפיקי מים פי' כי ב' ערבות הדומים לשפתים שהם נ"ה דע"ס דגלגלתא אשתקיין ע"י יסוד ולא אמר אשתקיין מצנורא כי אדרבה הם טוחנים מן לו, אלא על ידא דצנורא פי' על ידו ובסיבתו אשתקיין כי חג"ת מושכים השפע בנו"ה וכמ"ש בזוהר פ' פנחס דרל"ו א' וז"ל ובג"ד נו"ה טוחנים מן לצדיקים כו' עיין באותו דף באורך ושם מתבשל וניתקן וניתן ליסוד ע"י ב' ביעים וכאלו היסוד משקה אותם שבשבילו אז נקבצים בהם מימי החסדים ונעשו אפיקי מים עכ"ל וע' זח"ג ס"פ צו דף ל"ה ע"א ע"פ חתום תורה בלמודי, ועפ"ז א"ש לחבר ד' הפרדס דהכיור וכנו הם נו"ה עם המא"א דהכיור וכנו הם יסוד ומ' כי הכל כוונה א' כמובן מדברי הכס"מ, ועוד כי איהו בנצח ואיהי בהוד ובאג"ה סי' ט"ו שנו"ה הם כליות יועצות איך להשפיע וזהו ענין שמבשלים הזרע שנמשך אח"כ ע"י היסוד, ולכן נק' נו"ה אפיקי מים וז"ל המא"א אות א' סעיף קי"ג אפיקי מים הם נו"ה ב' ביעין שמשם המים לנוק' מי החסד עכ"ל והי"נ הביא ע"ז מהזהר ס"פ ויקהל דרי"ט ע"ב ובפ' אחרי דס"ח א' ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים כו', והנה הערבות שדומים לשפתים נק' אפיקי מים כי בהם ועל ידם נמשך הדבור ואשים דברי בפיך כו' שלכן נק' נו"ה למודי הוי'.

הפרדס פי' שהכיור וכנו הם נצח והוד, ב' כוליין, ב' ביעים שבהם מתבשל הזרע ונמשך ליסוד, שחקים שבו טוחנין מן, ולכן נק' אפיקי מים, וזהו כאיל מ' תערוג על אפיקי מים, ענין מי שת בטוחות חכמה חו"ב שבנו"ה.

יד) וז"ל הפרדס בערך אפיקי מים הם נצח והוד, והענין כי רוב הכינויים הם שניהם יחד (ע' בש"א שער ג"ד בענין צבאות) משא"כ בשאר הספירות, ואמר בזהר ר"מ כי הם תאומים שני חצאים שניהם יחד אחד, ולפי רוב כנוים הם משתוים ונקראים אפיקי מים בהיותם שואבים שניהם יחד מימי הנהר העליון מן הבינה ע"י התפארת כי הוא המשקה (הג"ה עמ"ש בענין שר המשקים ומ"ש בזהר בלק קפ"ז ע"פ ויבא לו יין דארמי מייא לגו יינא כו' עכ"ה) אותם יחד בשוה, וכשהם חונים על היסוד אז נקראים אפיקי מים, כי השפעתם עליו, כמבואר בשער הצנורות וכ"ז נרמז בזהר עכ"ל, ואאזמ"ו נ"ע האריך לפרש המאמר דפ' אחרי הנ"ל בענין כאיל תערוג, שנק' צעקה זו לשון תערוג ע"ד ערוגת הבושם, שה"ע הצעקה על העדר השפעת ענג העליון, כי ענג הוא ענין הוא ענין ונהר יוצא מעדן, עדן הוא חכמה שבו מלובש התענוג שלכן נאמר בתורה ואהי' שעשועים יום יום חו"ב, ונמשך להשקות את הגן מ' וזהו ר"ת ענג עדן נהר גן, ובשבת נאמר אז תתענג על הוי' ששרש ענג זה נמשך מבחי' על ה', והנה לפעמי' נאמר ונהר יחרב ויבש ונק' הצדיק אבד ולכן בגלות נק' היסוד יתום מאמו בחי' יוסף כו' ואזי גם המ' אבדה השפע, ונק' שניהם אובדים כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ו ע"ב, וע"כ תערוג על אפיקי מים, שיומשך בחי' שפע עונג הנ"ל בחי' ונהר יוצא מעדן כו'.

ביאור ענין אפיקי מים שנצח והוד שואבים המים מן הבינה ומשפיעי' ליסוד ולפי שלפעמים ונהר יחרב, לכן כאיל תערוג.

טו) וזהו ענין מלך אסור ברהטים, שיש פי' ברהטים של אבינו יעקב, ובמא"א אות ריש סעיף י"ט רהטים נק' נה"י דאימא ובהם המוחין עכ"ל וע' בזהר ויצא קס"א סע"ב ובמק"מ שם, קס"ב סע"א, קס"ג סע"א, ורהטים לשון מרוצה שהמשיך בהם ריצת המים, וע' מ"ש בסידור יום ליום יביע שבשבת נמשך השפע במהירות, וע' בענין מוריד הגשם בלק"ת בד"ה תורה צוה ומ"ש ע"פ ונדעה נרדפה כו' ויבא כגשם לנו שכשעושי' רש"מ נמשך הגשם מבחי' המים שמעל לרקיע עמש"ל סעיף ח' בפי' וענין מים אלו, ועז"נ כאיל תערוג על אפיקי מים, שימשיכו המים מבחי' המים אשר מעל לרקיע כו', וזהו ענין ברהטים ריצת המים שיבואו במרוצה מבחי' מעל לרקיע, למטה לרוות את הארץ להיות פקדת ארץ ותשוקקה.

קיצור. וזהו ענין הרהטים, שבאים במרוצה.

טז) והנה בזהר ס"פ בלק דרי"ב סע"ב ושאבתם מים בששון דא צדיק פי' יסוד נק' ששון, וכ"כ הפרדס בערך ששון שושנה של המ' תלוי בו, ונקרא ששון בהיותו יונק השפע מהבינה דהיינו שמחה כדפירשנו בערך שמחה והארכנו בערך מעייני הישועה עכ"ל, והמא"א אות שין סעיף

פ' כ' ששון נק' היסוד, ושפע היוצא ממנו שמן ששון עכ"ל א"כ משמע זהו כשהיסוד מקבל מיסוד אבא, בחי' בעבר הנהר, וזהו ונהר יוצא מעדן כי עדן נק' חכמה, ושם בזהר ממעייני הישועה אלין אבא ואימא, ד"א אלין נו"ה, וכלא ממבועי נביעין עמיקין עכ"ל, ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה ושאבתם מים בששון, דרוש השני פ"ג, ומ"ש מענין נצח בלק"ת פ' תזריע בד"ה למנצח על השמינית ומש"ע מענין נו"ה בד"ה לבאר ענין המסעות ובביאור ע"פ מחר חדש, ושרש ב' מעיינות אלו הם ב' עומקים שהם יסודות דאו"א ששרשם מקבלי' מע"י וא"א שהם הב' כתרי' שכנגד נעשה ונגד נשמע, ועיקר נו"ה הוא ענין המעשה, וזהו ענין כל שמעשיו מרובים מחכמתו, וזהו ובשתים יכסה רגליו, וזהו ענין קידוש רגלים.

קיצור. וזהו ושאבתם מים בששון בחי' יסוד המשקה לשושנה, והוא מקבל ממעייני הישועה נו"ה המקבלים מב' עומקים, מים עמוקים עצה, והם ב' כתרים שכנגד נעשה וכנגד נשמע.

יז) **והנה** בש"א ש"ג דכ"ח סע"ב ועי"ג פי' אשר נו"ה (שהם כיור וכנו כנ"ל) הם ג"כ ב' העמודים יכין ובועז, וזהו ענין שוקיו עמודי שש, ובפרדס ערך יכין כ' שעל ידו מתכוננת המ' כו' ויכין ל' עתיד שעיקר הגלוי לע"ל, וע"ש בערך בועז, בו עז כו', ובערך עמודי האש והענן, ובמא"א אות יוד סמ"ב מענין יכין נקרא הנצח עמוד הימני, וע' בזח"ג פ' אמור ד"צ ע"ב מענין יכין, ובפ' אחרי דנ"ח ע"א, וע' בע"ח שער עולם העשייה, ועמ"ש בד"ה והנצח זו ירושלים ובד"ה למנצח על השמינית ומ"ש ע"פ וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא כו' בת"א פ' יתרו בביאור זכור ושמור, ולשון יכין ע"ד בצדקה תכונני ובשלמה כתיב ותכון מלכותו מאד, ובענין בועז כ' במא"א אות ב' סמ"ח בועז נק' הוד אחד משני העמודים יכין ובועז וצ"ע שבמדרש דרשו בועז על השמש, גם בועז נק' יסוד ע"ש שבו עז ותוקף, כד על בימא עכ"ל עמ"ש ע"פ ישיש כגבור, ובענין איתן שנק' היסוד שהוא ג"כ לשון חוזק ותוקף, והי"נ הביא מזח"ג אמור ד"צ הנ"ל ובפ' תצא דר"פ ע"ב ויחודא דאח עם ד' בצדיק ובועז והאי איהו בועז בו עז עכ"ל ויש להעיר ממ"ש מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב עיין זח"א פ' בראשית דל"ז ע"ב, ועמ"ש בלק"ת פ' נשא בד"ה ה' יחתו מריביו בענין ויתן עוז למלכו, וממ"ש במ"א בפסוק ואלה המשפטים בענין ועוז מלך משפט אהב, ומ"ש בת"א בד"ה בחדש השלישי בענין ה' עוז לעמו יתן דקאי על התורה, ומ"ש באג"ה בתחלתו ע"פ חגרה בעוז מתניה, דשם מתבאר דקאי על תשבע"פ שנק' עוז לפי ששרשה מהרצון עליון כתר והוא המאיר בנה"י כמ"ש ע"פ אל עליון כו' ומביא גואל לבני בניהם, בביאור דאלה מסעי וזהו שבחי' הוד נק' בועז, וכן היסוד, וזהו ה' עוזי ומגיני בו בטח לבי, תלים כ"ח.

קיצור. יכין ובועז, יכין עיקרו לע"ל והיינו בצדקה תכונני ותכון מלכותו מאד, וגם נצח ישראל לא ישקר, והנצח זו ירושלים, למנצח על השמינית, בועז הוד, או יסוד, ישיש כגבור, איתן, מגדל עוז, ה' עוז לעמו יתן, חגרה בעוז, ועמ"ש מענין הוד, בדרוש ל"ג בעומר ובד"ה מזמור לתודה.

יח) **ועוד** יובן ענין נו"ה ע"פ מ"ש בזח"א פ' בראשית ד"ח ע"א ע"פ שכל טוב לכל עושיהם, שכל טוב, דא אילנא דחיי דאיהו שכל טוב בלא רע כלל, ובמא"א אות שין סעיף מם שכל טוב נק' הת"ת כי הוא טוב בלי רע ושכל מצד חו"ב כו' עכ"ל ויש לפרש כי מחו"ג יש יניקת החיצונים משא"כ יעקב ת"ת היה מטתו שלימה כי מקו האמצעי אין להם יניקה, ועמ"ש בהגהות לד"ה בחדש השלישי בענין שנק' נחלה בלי מצרים, ומ"ש ע"פ ונתתם לי אות אמת, גם יש לפרש שכל טוב זהו מהחזה דז"א ולמעלה ששם אין שורש יניקה לעה"ד טו"ר כו', והוא למעלה מהפרסא כו' ואפ"ל עוד שכל טוב היינו עצמיות ח"ע שלמעלה מבחי' שערות ונובלות עיין ביאור תורה צוה לנו משה, וזהו הנמשך לכל עושיהם דוקא, שהם נו"ה בחי' המעשה, וכמ"ש במ"א בענין כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת, ונק' שרשיו מרובין, בחי' שרש של אילנא דחיי הוא בחי' ועל יובל ישלח שרשיו יובל שער החמישים כתר, ועמ"ש ע"פ הבאים ישרש, ואזי יציץ ופרח ישראל לי ראש, בחי' חכמה שכל טוב, ועמ"ש מענין המעשה בד"ה יביאו לבוש מל' ור"פ בראשית בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי, ובלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא, והרמ"ז פי' שכל טוב בחי' והחכמה תחיה, לכל עושיהם אלין תמכא אורייתא כו' אלין דתמכין לון, אית בהו עשייה, ע' בזהר פ' בהר בענין שמיעה לתתא במ' עשייה לעילא בבינה, ולכן הקדימו נעשה לנשמע, וע' בזהר וירא ע"פ ויעש ה' לשרה ועמ"ש מענין שני כוסות א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, וע' באג"ה בד"ה ויעש דוד שם, ובלק"ת פ' חקת בד"ה עלי באר בענין במשענותם, ובזהר מצורע דנ"ג ע"פ ותומכיה מאושר א"ת מאושר אלא מראשו כו' ועמש"ל ססעי' י"ו, ולכן בחי' שכל טוב נמשך לכל עושיהם דוקא נו"ה הנק' מעייני הישועה, וה"ע המים שבכיור וכנו, הנמשך מבחי' אפיקי מים, ועמ"ש סד"ה מזוזה מימין איך ע"י המעשה נמשך אור התורה.

קיצור. ענין שכל טוב, ת"ת בריח התיכון, או והחכמה תחיה, נמשך לכל עושיהם דוקא ע"ד שמעשיו מרובין מחכמתו, בחי' ועל יובל ישלח שרשיו, ובענין הקדימו נעשה לנשמע וזהו מי הכיור, וע' סד"ה מזוזה מימין.

יט) **והנה** רש"י פי' ס"פ ויקהל ע"פ ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות אשר צבאו פתח אהל מועד, וז"ל בנות

בשולי הגליון:

הכיור נחשת שצ"ל עז כנמר מצח"ך נחושה מצח ונצח ענין א'.

ישראל הי' בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן והיה משה מואס בהן מפני שעשויים ליצר הרע, א"ל הקב"ה קבל מהן כי אלו חביבין עלי מן הכל שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים כו' כך דרש ר' תנחומא, וכן תרגם אונקלוס במחזיית נשיא, והוא תרגום של מראות, וכן מצינו בישעי' והגליונים מתרגמינן מחזייתא עכ"ל, והוא מהמדרש תנחומא ס"פ פקודי המראות האלו העמידו כל הצבאות הללו כו' ונזכר מזה ג"כ ברבות פ' נשא פ"ט דר"ל ע"א (שהוא כ"ג א') ע"פ ולקח הכהן מים קדושים, ויש להעיר לזה ממארז"ל ספ"ב דנדרים ד"כ סע"ב אר"ש ב"נ אמר ר' יונתן כל אדם שאשתו תובעתו הוויין לו בנים שאפילו בדורו של משה לא אשתכח כוותיה כו' יששכר חמור גרם וכתיב מבני יששכר יודעי בינה לעתים, ההוא דמרצא ארצויי שמפתה אותו בדברי רצוי ופיוס כו' עכ"ל ויש לבאר שזהו ע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, משא"כ איש מזריע תחלה יולדת נקבה, וידוע הפי' שע"י שיש אתעדל"ת תחלה אזי נמשך האתעדל"ע ממקום גבוה יותר ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה, ובסד"ה שימני כחותם, וע' מגמ' הנ"ל ג"כ פב"ת דערובין ד"ק ע"ב, ואפ"ל עוד כי הנה הוכיחו זה מפסוק ותצא לאה לקראתו ומבואר בזהר ויצא דקנ"ז ע"א וע"ב אשר לאה היא עלמא דאתכסיא בינה, וזהו שם הגדולה לאה ה' גדולה, וא"כ היא בחי' כלה עילאה שכינתא עילאה שהיא בחי' כלה שארי ולבבי כו' כמבואר בד"ה שיר השירים בענין ב' בחי' כלה, ובשה"ש רבה ס"פ משכני אחריך בענין נגילה ונשמחה בך אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך כו' וכענין ועמך לא חפצתי אפילו בחי' כי עמך מקור חיים, אלא למהותו ועצמותו ית', וזהו ענין שאשתו תובעתו, אשר תכלית רצונה להיות גלוי יחודו ית' יחו"ע אשר אין עוד מלבדו.

צובאות מראות ויחוד נק' צבאות.

קיצור. אלו חביבין עלי, ותצא לאה, אשה מזרעת תחלה, גם אין לי חפץ טוב ממך, ועמך לא חפצתי.

כ) **ולהבין** פי' במראות הצובאות, דפי' הצובאות היינו קיבוץ הנשים פתח אהל מועד וכן פי' הרמב"ן ז"ל ויתכן עוד שנאמר בדרך הפשט שעשה הכיור וכנו ממראות הנשים אשר באו מהן צבא דולג ונאספו אל פתח אהל מועד לתת מראותיהן בנדבות והיא נחשת המראות נחשת קלל ממורט ויפה מאד עכ"ל ועד"ז נאמר בש"א סי' ב' כ"ב הנשים הצובאות פתח אהל מועד, וביאור ענין מראות נתבאר בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה, וז"ל וזהו ענין מראות הצובאות כו' לשון רבים כי יש ב' מראות אספקלריא המאירה כו' אספקלריא שאינה מאירה כו' והיינו הא' הלבושי' הנעשים מהמצוה שעל ידי זה יוכל להשיג נועם האלקות נק'

אסה"מ וע' בת"א פ' חיי בד"ה יפה שעה א' בתומע"ט כו' והוא כענין המשל שעל ידו יושג השכל, וע' בד"ה אוסרי לגפן גבי ובדם ענבים סותה ועמ"ש ע"פ צאינה וראינה בנות ציון כו', והב' אסשא"מ זהו ענין בכל מאדך כו' ע"ש, ובסה"מ סי' קנ"ו הביא לשון האריז"ל שיש במל' ב' בחי' גופא ונשמתא, גופא היינו שכינתא ע' בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה דשכינה כשיורדת בבריאה, והיא נק' אספשא"מ, שלכן נאמר על בחי' זו שחורה אני, ונשמתא היינו כנס"י והיא המ' שבאצי' ונק' אספה"מ ע"ש וע' מענין כנס"י בת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק, והן הן ב' בחי' כלה הנז' בד"ה שיר השירים הא' למס"נ באחד יחו"ע כלה שארי, הב' בשכמל"ו בכל נפשך ביטול היש, וע' מזה בד"ה בכ"ה בכסלו שזהו ג"כ ענין קטרת ודם התמיד כו' ע"ש בהגהות, ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי, ב' בחי' כלה, ובד"ה כי אתה נרי, בחי' נרי ובחי' יגיה חשכי, ובמא"א אות א' סעיף קנ"ט אסה"מ נק' ז"א מאירה מעצמו, ושאינה מאירה רחל דלית לה מגרמה כלום עכ"ל וע' בד"ה אלה מסעי בענין כרחל לפני גוזזיה, וזהו ג"כ שרש ענין ב' בחי' נשמות זרע אדם וזרע בהמה הנזכר בת"א בד"ה ואלה המשפטים, גם בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ וספרתם לכם נתבאר דשרש נה"א מז"א הנק' אדם ושרש דשרש נה"ב מבחי' ש' ב"ן גימט' בהמה מ', א"כ לפ"ז ב' מראות הנ"ל י"ל הא' העלאת נה"א ע"ד אסה"מ הב' העלאת נה"ב שהיא ע"ד אסשא"מ ומ"מ דוקא עי"ז יש עליי' יתירה וכמשנ"ת בד"ה בכ"ה בכסלו בענין צפונה לפני הוי' ועמ"ש בת"א פ' בראשית ע"פ אעשה לו עזר הנמשך מבחי' כנגדו ומ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי בענין הראיני את מראיך אור חוזר בחי' תשובה שע"ז ארז"ל במקום שבע"ת עומדים כו', ושם בענין קומי לך רעייתי בחי' יצ"מ וה' הולך לפניהם זהו כענין עליות נה"א באסה"מ כו' כי הנה יצ"מ דורו של משה שנתנבא בזה הוא יחו"ע אסה"מ כו' ויחו"ת כדמותנו בשכמל"ו נק' אסשא"מ, ועמ"ש בד"ה שוש אשיש בענין ואמרתם כה לחי ומ"ש ע"פ ואני אראה בשונאי.

קיצור. ענין במראות, ב' מראות אסה"מ ואסשא"מ נר מצוה ובכל מאדך, גם בנשמה עצמה למס"נ באחד ובכל נפשך, גם ביטול נה"א וביטול נה"ב, עזר כנגדו, קומי לכי, הראיני את מראיך.

כא) **בת"א** פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח, פי' ענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים כו' וזהו נפתחו השמים ואראה מראות אלקים בחי' אסה"מ ז"א שעי"י בחי' שמים הנה מתראה לפניו כביכול כו' הדבר שרואין בה לדבר גדול יותר ממה שרואין אותה כך בלי מראה כך ע"י הבטה והשקפה בבחי' התורה שם נראים לפניו ישראל שהם מקיימים התורה בבחי' שבח וגדולה ע"ד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ולכן מבקשי' הבט משמים וראה כו', ע"ש וכתבתי מזה ג"כ בהג"ה סד"ה שימני כחותם המתחלת עוי"ל כו' ועכ"פ למדנו מזה דבחי' מראות שייך ג"כ למעלה כביכול אצלו ית' והיינו מה שז"א נק' אסה"מ, וגם אסשא"מ שייך ג"כ

למעלה, ע"ד שיש ב' מיני השגחות הא' כמו שלמעלה היש ולמטה כלא חשיב הב' ע"ד שלמטה היש כו' כמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בלק"ת פ' ראה, וזהו ענין ב' מיני אספקלריא הנ"ל המאירה היא השגחה שבבחי' יחו"ע ע"י ז"א, ושאינה מאירה זהו השגחה ע"י יחו"ת מ' ש' אלקים, וזהו מראות אלקים לשון רבים, וזהו שארז"ל כשישראל עושין רש"מ משגיח עליהם בשתי עיניו וכשאין עושין רש"מ משגיח עליהם בעינו א', ועמ"ש מזה ע"פ ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, שזהו כדרך שבא לראות כך בא לראות כו', וזהו ענין במראות הצובאות, שע"י ב' מראות שבנפש מלמטה למעלה בבחי' יחו"ע ויחו"ת ממשיך כמ"כ למעלה בחי' מראות אלקים ע"ד הבט משמים וראה כו' ועיין בעה"ק ח"ד פי"ח מענין מראות אלקים.

קיצור. ענין מראות אלקים מלמעלמ"ט השגחה דיחו"ע ודיחו"ת במראה נראה הדבר גדול יותר כך ע"י התורה נראים ישראל לבחי' ומי גוי גדול, וענין כדרך שבא לראות כך בא לראות, כאשר ישראל עושים רש"מ מביט עליהם בשתי עיניו כו' לכן ע"י מראות הצובאות הנ"ל ממשיכים כמ"כ מלמעלה הבט משמים וראה כו'.

כב) **וענין** הצובאות יש לבאר עפמ"ש בת"א פ' בא בד"ה יצאו כל צבאות ה', ע"ש ההפרש בין צבאות ה' ובין בחי' הוי' צבאות, גם מבואר בד"ה כי תצא למלחמה בפי' על אויביך, שכדי להעלות נה"ב הוא ע"י ההתבוננות בשרשה בחי' והאופנים וחיות ברעש גדול כו' וזהו ענין שתים לפניה שלפני ק"ש כו' ועמ"ש מזה בת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים, ובד"ה כנשר יעיר בפ' האזינו, ועפ"ז יש לפרש פי' במראות הצובאות, שבחי' מראות דנש"י להיות הראיני את מראיך, נמשך מבחי' ההתבוננות בענין הוי' צבאות, איך כי כל צבאי צבאות עליונים נמשכי' רק מבחי' אות אחד לבד בהבראם בה' בראם, וזהו פי' צבאות אות הוא בצבא שלו כו' כמ"ש בד"ה רני ושמחי בת, דרוש הראשון ובד"ה זאת חנוכת המזבח, פ"ב, ולכן נקראו מראות הצובאות, שבחי' התפעלות הנ"ל דאסה"מ ושא"מ נמשכים מבחי' צבאות מה שאות הוא בצבא שלו, והנה מלחמה לה' בעמלק, כי תצא למלחמה, היא התפלה שעת צלותא שעת קרבא, כמ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא, וכמו שבמלחמה גשמיות נאמר ביהושע ויאמר לו שר צבא ה', כן בתפלה שנק' שעת קרבא, יש בחי' שר צבא ה', וה"ע ההתפעלות הנמשך מבחי' צבאות כו' כנ"ל, ועמ"ש ע"פ באר חפרוה שרים, גם הרי ארז"ל מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל, נמצא עליות התפעלות הנק' שעת קרבא, הוא ע"י מט"ט הנק' שר צבא ה', גם בבקר יאכל עד קאי על תמידין שנק' עד ושלל, ותפלה היא במקום תמידין, ועיין בד"ה כי תשמע בקול, שצ"ל תחלה מפתחות החיצוניות, והיינו ההתבוננות מבחי' צבאי צבאות העליונים איך שהם בטלים כו' ומכ"ז יש לפרש ענין במראות הצובאות.

קיצור. הצובאות, בחי' צבאות ה', העלאת הניצוצות והיינו ע"י צבאות התבוננות איך אות הוא בצבא שלו, וענין שר צבא ה', שעת צלותא שעת קרבא וצ"ל שתים לפניה, תחלה מפתחות החיצוניות, והאופנים וחיות כו' שהם צבאות, גם מט"ט קושר כתרים לקונו מתפלותיהם של ישראל, לכן נק' שר צבא ה', בבקר יאכל עד, ותפילין נגד תמידים.

כג) **אשר** צבאו פתח אהל מועד, הנה מבואר בזהר פ' משפטים דצ"ז ע"ב בענין שארה כסותה ועונתה, וענתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כולא ה' צבאות איהו ודאי איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עילאין דאילנא דחיי דביה עונה טמירא, דמתמן נפקת עכ"ל ובמק"מ שם והנה טפת הזווג נמשך מנה"י, והם נק' הוי' צבאות, שהוא כמנין ענתה, עכ"ל, וידוע ששרש הטפה נמשך ממוחין עליונים מלמעלה מעלה, אך מה שנק' צבאות זהו ע"ש שמזה נולדו נשמות ומלאכים עליונים, שיהיו בבחי' אלקות ממש ע"ד איהו וגרמוהי חד כמ"ש בת"א פ' בא בד"ה יצאו כל צבאות ה', וכדי שגם בבריאה יהי' איהו וגרמוהי חד כמו באצי' ע"כ צ"ל ע"י המשכה מלמעלה מעלה גם מאצי' כמ"ש כה"ג בביאור ע"פ יונתי בחגוי ובד"ה משה ידבר, וזהו ענין במראות הצובאות אשר צבאו שע"י העלאת מ"ן בבחי' צבאות ה' ממשיכים מ"ד שיהי' הוי' צבאות שהוא בחי' ענתה, וע"ז מרמזים המים קדושים שבכיור, שהוא המשכת מים עליוני' הנקווים ונמשכי' אל מקום אחד שהוא יסוד וממנו נמשכים במ' חהו ענין ושאבתם מים בששון כנ"ל ולכן לפעמים נוטלי' מי הכיור לניסוך המים כנ"ל סעיף י"ג, וממנו מקדשים ידים ורגלים שיהי' גלוי זה בע"ס דבי"ע כו' וזהו ה' צבאות עמנו, צבאות דוקא וזהו קק"ק ה' צבאות וזהו קדושים תהיו שיאמר לפניהם קדוש וזהו מים קדושים, אבן ישראל אבן אב ובן שניהם אחדות לא כמו שלמטה הבן נפרד.

תשא ל' כ"ג

ואתה, בשמים ראש, פ"ק דמגילה ד"י ע"ב, פב"ת דחולין קל"ט ב', פ"ק דכריתות ד"ה סע"א, קנמן בשם פ"ק דנדרים ד"י ע"ב, ירושלמי פ"ח דסוטה ה"א, וקנה בשם ברבות בשה"ש כ"ח א' ע"פ נרד וכרכום, בשמים ראש, רבות סוף שה"ש ס"פ על הרי בשמים, מר דרור זח"ב ויקהל ר"א א', לך שם דרי"ט סע"א בשמים ראש ויקרא ד"ג סע"ב ברע"מ.

ואתה קח לך בשמים ראש, פ"ק דמגילה ד"י ע"ב זה מרדכי שנק' ראש לכל הבשמים, ועז"נ תחת הנעצוץ יעלה ברוש כו' בישעי' ססי' נ"ה, ובמהרש"א שם שמרדכי נק' ג"כ פתחיה אבל במגילה נכתב מרדכי ע"ש החשיבות כו', והיינו כמ"ש חולין קל"ט ב' מרדכי מן התורה מנין כו' ופרש"י שם ראש לבשמים לצדיקים ואנשי כנה"ג, ידוע כי הריח גבוה מאד והלבושים שמהמצות נק' ריח בגדיו ריחא דלבושייכו, וריח בוגדיו גבוה יותר מריח בגדיו, ובפורים שהי' להם מס"נ זהו ע"ד לאתבא צדיקייא בתיובתא א"כ גבוה ג"כ מריח בוגדיו כו' וע' סד"ה לבסומי ענין י"ה ל"ת והוא ודאי ריח, ומס"נ הנ"ל גבוה יותר לכן ראש לכל הבשמים, ובמא"א אות ב' סט"ז בשם גימט' ב"פ צלם והם סוד המקיפי' דאו"א וז"ס בשמים ראש עכ"ל, וענין ב"פ צלם מבואר בד"ה כי תצא שה"ע הנשמה המלובשת בגוף והמקיף בחי' מזלייהו, והנה זה המקיף נק' ראש ישראל לי ראש אבל הנשמה המלובשת בגוף נק' יעקב יוד עקב, וכשההעלאה בבכל מאדך בחי' כי תשא את ראש כו' בתו"א פ' כי תשא, ובד"ה במדבר בענין שאו כו' לגולגלתם נק' בשמים ראש, ער"ש במא"א בשמים נק' המ"ן י"א סממני כו' לפ"ז אפ"ל כי בשמים סתם מ"ן דנוק' אכן בשמים ראש מ"ן דאימא, וע' בי"נ שם הביא מפ' ויצא קנ"ח מענין הרי בשמים, וע' בשה"ש ע"פ לחייו כערוגת הבושם, ברבות ד"ל ע"א משמע הרבה מיני בשמים מקרא משנה תלמוד כו', לפ"ז ראש לכל הבשמים י"ל פנימיות התורה, בעמה"מ שער שלשה עשר פמ"ה דע"ח סע"ג שניצוץ מרדכי הוא ניצוץ משה כו' וזהו מרדכי מן התורה מנין, מנין שמרדכי הוא ניצוץ יסוד אבא הנק' תורה כו' ומביא ראיה מן הפסוק מר דרור, שהוא בינה הנק' צפור דרור שהוא החירות של היובל בסוד חרות על הלוחות כו' מירא דכיא הוא היסוד אבא שלא היה בו שבירה כו', וע' ע"פ המאמר עד לא אשתקע אוירא דכיא כו', בד"ה ב' רסי' ט' וגמלים נושאים בשמים וזהב י"ל הם ע' שרים (כ"מ ברבות סוף שה"ש גבי הרי בשמים), ובמ"א סי' י' ב' והיינו כמ"ש ברבות פ' יתרו פכ"ז קמ"ג ב' ע"י ויתן עוז למלכו זה שלמה עי"ז ומלכת שבא כו' וזהו נושאים בשמים העלאת הניצוצים, ברע"מ ויקרא ד"ג סע"ב משמע בשמים ראש הוא דרגא דאהרן נצח, וענין חמש מאות דמירא דכיא י"ל עה"ח גבוה ת"ק שנה, או כנגד אור שנברא ביום ראשון שהי' מביט בו מסוף העולם עד סופו שהוא ת"ק שנה, וכנגד זה הרגו היהודים בשושן חמש מאות איש כו'.

בעמה"מ שער או"א פמ"ה דע"ח סע"ג פי' מר דרור היינו יסוד אבא המלובש בבינה, שבינה נק' דרור שהוא החירות של היובל וחירות על הלוחות והיסוד אבא המלובש בה נק' מירא דכיא ר"ל שלא היתה בו שבירה ח"ו.

והבחיי כאן כ' מר דרור המוסק הוא דם נצרר בגרון חיה ידוע כו' ואמר דרור לומר שהוא נקי וחפשי מן התערובות והזיוף אבל

הרמב"ן כי מלת דרור אינה חוזרת למר אלא לאותה חיה כו' שיוקח ממנה המור בהיותה מהלכת חפשית כו', ויש מפרשי' מר אינו המוסק הנ"ל כ"א הוא הנק' מירא כו' שהוא מר כלענה, ומה שהזכיר זה ראשון לבשמים שהוא בהקטרה משובח מכולם, ומן הנראה כי מר שבכאן בשמן המשחה אפשר שיהיה מוסק כדעת הגאונים, וצרור המור שבמקדש יהיה אותו הנקרא מירא, אפשר ר"ל צרור המור שבמקדש היינו בקטורת.

במא"א אות מ"ם צ"ג מור נק' החסד אברהם הנק' מור כדרז"ל, מר עובר יסוד אבא כשבוקע ועובר לחוץ יסוד רחל בעת הדורמיטא וזהו מרדכי מירא דכיא, מור ולבונה נצח והוד עכ"ל. והי"נ כ' בת"ז תקון כ' דמ"ז ע"ב מקטרת מור ולבונה תרין ירכי קשוט. בספר פנים יפות פ' תשא ע"פ זה פי' יפה בענין זה.

בקהלת* א' סי' ט' מה שהיה הוא שיהיה, ואיתא ברבות בא פט"ו קל"א ד' וכי יש לע"ל חדשות והכתיב מה שהיה כו' עשרה דברים עתיד הקב"ה לחדש לע"ל, וע"ש בידי משה שהקשה, ואפ"ל כי פי' מה שהיה קודם חטא אדה"ר הוא שיהי' לע"ל.

אומן אמון פדגוג מזון אמון מכוסה כסותה אמון מוצנע פנימי' התורה וה"ס עונתה, הדסה ואסתר ב' בחי' שבמל' כשהיא באצי' וכשנעשית מקור לבי"ע, ונק' בת לחכמה, אבל א"ס ב"ה כחשכה כאורה, ובגלותא סליק לעילא לעילא ונמשך מבחי' ובמות אביה ואמה היינו חו"ב שבנפש, ואעפ"כ לקחה מרדכי ורב חסד לו לבת, כמו המגדל יתומה כך יסוד נק' יתום מאמו אכן מל' יתומה מאו"א, ומרחם עלי' אף שאינה בת כאלו היא בתו ממש כי שם לא שייך זווג זו"נ שתהי' בת כי אין אלקי' עמדי, וז"ס כי אתה אבינו ואמרו ברבות ס"פ תשא המגדל נק' אב לא המוליד כו', ע' מענין אומן ברע"מ תצא רע"ו ב' ובת"ז דף נ' ע"ב.

ענין כהן משוח בשמן המשחה ומרובה בגדים יובן מהל' דבגדי כה"ג הן ח"י תיקונים תתאין דא"א והם נעשי' פנימים לז"א ואז נק' ז"א כה"ג כמ"ש בזהר באד"ר קל"ב ע"ב, וזהו ענין כה"ג המרובה בגדים שהוא ז"א גדולתו נעשה ע"י ריבוי בגדים דא"א המאירים בו, אמנם השמן הוא הפנימית שבתוך ת"ד דא"א למעלה מהשערות עצמן ע"כ המשוח בשמן המשחה הוא במדריגת כה"ג דא"א, וע' ל' האריז"ל שי"ב פ"ח בסופו, ועיין ז"ה דל"ה ע"א שם הלשון מכוון יותר כה"ג וסגן כהן סתם וכהן

בקהלת : קטע זה נמצא אחר המאמר דלעיל.

הדיוט, והראה מקום לסבא דמשפטים. ענין כהן משוח מלחמה י"ל בחי' הכח הנמשך לעורר אה"ע בצלותא הנק' קרבא. ומ"מ צ"ע שנמשח ג"כ. (עוד בענין המרובה בגדים שעי"ז נעשה כה"ג כי צ"ל הקדימו נעשה לנשמע שע"י הכלי נמשך אח"כ האור, ולכן ארז"ל ולא ע"ה חסיד, ומ"מ י"ל דהיינו מלמטה למעלה, אבל מלמעלה למטה תחלה גילוי האור ואח"כ התהוות הכלים וזה"ע כהן המשוח.

ל' ל"א

ואל בנ"י, זה פ"ג דהוריות י"א ב', פ"י דמנחות פ"ט א', פ"ק דכריתות ה' ב', פ"ג דהוריות י"ב א', רבות בא ס"פ ט"ו קל"ג ב', ויקרא פ"ב קס"ו ד', ס"פ צו קע"ו ב' ג', בהעלותך פט"ו רס"ה א'.

שמן משחת קדש יהי' זה לי. ברבות בא ספט"ו שהוא אחד מהדברים שנתקשה משה ועיין מענין זה שנתקשה בזה בזח"ב תרומה קנ"ח ובאשל אברהם שם, וענין שמן המשחה בפ' אמור פ"ח סע"ב ובפי' הרמ"ז שם, ועמ"ש ע"פ כשמן הטוב בד"ה מנורת זהב ומ"ש סד"ה זאת חנוכת המזבח מענין ביום המשח אותו, ומ"ש בביאור ע"פ בהעלותך בפי' משחת קדש שהוא מושח את הקדש, ויש להעיר ממ"ש בד"ה באתי לגני כו' גבי אריתי מורי, שכדי להמשיך מבחינת עמקו מחשבותיך חו"ב בהמדות, צריך להתחיל מלמעלה מהחכמה מבחי' ריח מקיפים, ועד"ז כאן בשמן המשחה, צריך לעשותו ע"י בשמים ראש מר דרור בחי' אריתי מורי, ואזי יומשך בחי' שמן משחת כו' ועד"ז נאמר וירח את ריח כו' ואזי ויתן לך מטל השמים ומשמני כו' עמ"ש סד"ה אלה מסעי בענין ירדן יריחו, ולכן גבי משיח נאמר והריחו ביראת, כי בחי' משיח ג"כ בחי' שמן המשחה, ולזה צ"ל והריחו בשמים ראש, והנה המצות נק' ג"כ ריח בגדיו, והנה ע"י קיום המצות גורם גלוי אור התורה הנק' שמן, וכמ"ש בד"ה מזוזה מימין

בשולי העמוד בגוכתי"ק: יען משח ה' אותי לבשר ישעי' ס"א א'. תהלים מ"ח ח', פ"ט כ"א, ש"א י"ו י"ב, דניאל ט' כ"ד, במדבר י"ח ח', תלים ק"ה ט"ו.

ונר חנוכה כו׳ ובד״ה השמים כסאי גבי והארץ הדום כו׳, וזהו לריח שמניך טובים, גם אפ״ל שזהו ע״ד דהע״ה הי׳ מחבר תורה שלמעלה בהקב״ה, וזהו ענין הריח, המשכה מאא״ס ממש שנק׳ ריח, להתלבש בשמן משחת היינו תורה שלמעלה חכמה עילאה כו׳, ועיין במא״א אות מ׳ ס״ק מקראי קדש נקראו היו״ט כו׳ ולא קדש עצמן כו׳ אשר קדש עצמו הוא מוחין דאבא.

גם י״ל שמן משחת ק׳ כתר תורה לכן מושחים בו כהנים ומלכים כתר כהונה וכתר מל׳ ששניהם נמשחי׳ ע״י התורה כמ״ש בי מלכים ימלכו, אך כתר ש״ט עולה כו׳ זהו בשמים ראש, שבו ועל ידו נמשך ג״כ כתר תורה.

קח לך.

יומא פ״א ד״ג ע״ב קח לך משלך כו׳ דברי רבי יאשיה, ר׳ יונתן אומר בין קח לך כו׳ משל צבור, ומה ת״ל קח לך, כביכול משלך אני רוצה יותר משלהם כו׳, ועמ״ש בת״א בד״ה ואתה תצוה, בפי׳ ויקחו אליך שמן זית כו׳, גם כי הקטרת הוא העלאת מ״ן וצ״ל הבירור ע״י מ״ה וזהו משה כו׳.

ב) **כריתות** פ״א ד״ו ע״ב א״ר יוחנן י״א סממנין נאמרו לו למשה בסיני (ופרש״י ולעיל חשבנו י״א צרי צפורן חלבנה ולבונה, מור וקציעה שבולת נרד וכרכום, הרי ח׳, קושט קנמון קלופא הרי י״א סממנים ולא נקבו בתורה אלא ד׳, וכל י״א דבעי נתיב ובלבד שיהא קוטר ועולה כדדרשינן לקמן מכלל ופרט) אמר רב הונא מאי קראה קח לך סמים תרי, נטף ושחלת וחלבנה, הא חמשה וסמים אחריני חמשה, הא עשרה, ולבונה זכה הא י״א עכ״ל דברי רבי ישמעאל תנא סמים כלל, נטף שחלת וחלבנה, פרט, סמים חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש דבר שקוטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקוטר ועולה (שמתמר ועולה כמקל ולא יפציל לכאן ולכאן) וריחו נודף כו׳. אבל בהרמב״ם ר״פ שני מה׳ כלי המקדש, נ׳ דדוקא י״א סממנין אלו ולא זולתם, וז״ל ונתפרשו בתורה ארבעה מסממניה והן נטף ושחלת וחלבנה ולבונה, ושאר סממניה הלכה למשה מסיני עכ״ל. ואפ״ל מה שהארבעה הן העיקר כי הן הבירור ניצוצים לקשר ד׳ אותיות ש׳ הוי׳ שהם הכוללים ע״ס גם הכתר מרומז בקוצו של יו״ד, ושאר הזיין הן מאי דבעי נתיב לפרש״י או שהן הלמ״מ להרמב״ם.

ג) **ובבחיי** פ' תשא ע"פ קח לך סמים קיז"א כ' ומה שלא הזכיר מן הי"א כ"א ד' אלה לפי שאין הכתוב מקפיד אלא בד' אלו שתמרת עשנן עולה הרבה כו', והרמב"ן פי' כי מה שאמר קח לך סמים באורו סמים הנזכרים והוא חוזר לבשמים שבשמן המשחה כי סמים ובשמים הכל אחד כו' והנה היו במעשה הקטורת תשעה אלה המפורשים בכתוב ה' בשמן המשחה וד' בקטורת והוסיף לכתוב שנית סמים להוסיף על התשעה הנזכרים סמים אחרים והם שבולת נרד וכרכום וקרא הכתוב מעשה הקטורת טהור וקדוש עכ"ל, ולעיל מיניה כתב והקטורת לה"א אחרונה שבשם הוא שכתוב ישימו קטורה באפך, ומטעם זה היו בשמן המשחה ה' מינין כנגד חמש ראשונות ובקטורת ט' מינין כי היא בלולה מכולם ובאה פרשת הקטורת בלשון ויאמר והבן זה עכ"ל, ובספר פנים יפות הזכיר ג"כ ב' סברות אלו והסכים שהיותר נראה שכל הסממנים הם הלמ"מ.

ד) **בממ"י** דף י"ט ע"א ובתר הכי איבעי למימר קטורת דהיא חביב קמיה קודב"ה ועל ידיה מתקטרי אינך סטרי דלא יכלי לקטרגא. קח לך להנאתך כדאמר בזוה"ק, סמים היינו ספיראן דאינהו סמא דחיי, נטף ושחלת וחלבונה אינון רמז לתלתא עילאי, נטף לבינה דמינה נטיף שפעא לעלמין (עמ"ש בפי' מזל ונוזלים מן לבנון), שחלת לחכמה דאיהו משחלא מלבוניתא דכתר עליון כמשחל בניתא מחלבא, חלבנה לכתר דכמה דבני נשא ערקין מלאחרא בחלבנה הכא נמי לא יכלין לאדבקא בכתר עליון, סמים רמז לז"ס הבנין, ולבונה זכה איהו מלכות תתאה דאית בה מלובן עילאה (פי' וענין מל' תתאה ר"ל המל' בשיורדת לבריאה להיות שוכנת בהיכל קדה"ק דבריאה כמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה, וצ"ע דשם נתבאר שעז"א שחורה אני ואיך נקראת לבונה וי"ל שע"י שחרות זה תגיע למדרגת לובן גדול יותר יעו"ש וזהו ענין לבונה זכה), בד בבד יהיה דתתיחד מל' תתאה בספירן כולהו עכ"ל.

ה) **והרמ"ז** פ' בהעלותך דקמ"ט פי' שלכן נק' המלאך סמא"ל ס"מ לרמוז לסמי הקטורת והם י"א יוד אלף גימטריא סמאל, ור"ל שע"י הקטרת סמי הקטורת מעלים הטוב שבק"נ, א"כ לפ"ז פי' סמים הוא הפך ממ"ש המ"מ דרומז לע"ס דקדושה שהם סמא דחיי, אלא ר"ל שעי"ז מבררים הטוב שבסם המות, ובזהר ר"פ חקת דעדה"ד טו"ר זהו סמא דמותא, וע"י הקטורת מבררים אותו ומתהפך מסם המות לסם חיים, ואפ"ל שלכן נאמר ב"פ סמים.

ו) **עוד** כ' הרמ"ז ס"פ בא דף מם וז"ל ק"ל מ"ש הרב שסוד הקטרת שאלמלא לא מסרו ס"מ למרע"ה לא היה בדין שהקב"ה יגלהו לו כיון שהוא נתן לו קיומו למה יבא בטרוניא עליו ע"ש ומעתה יקשה בכאן איך למד ה' לישראל סוד ביעור חמץ לבטל הקליפה ולבערה מן העולם לזה משיב דהא פקודא דא אתמסר כו' והענין ששני מיני חיות יש

לקליפה האחד מה שנקצב לה בגזרת עליון, והשני מה שמוסיפין החוטאים ח״ו בהפלת הניצוצים של הקדושה, והנה קודם חטא אדה״ר כבר היה מציאות לקליפה אלא שהיתה בשפל המצבים מתקיימת בחיותה מצומצם וה״ס י״א אורות מכללות ד׳ אחוריים דאו״א וישס״ו וז׳ דזמ״ל והם י״א אלופי עשו והם י״א סממני הקטרת, והנה חיות זה המוכרח לו הוא שלא למד ה׳ למרע״ה אלא ס״מ מסרו לו אבל אחר שחטא אדם ונתחייב מיתה חזר וניער מיתת המלכים ונפלו רפ״ח ניצוצים בקליפות, ובדין הוא שישראל שהם תיקונן של אדה״ר ימסר להם הכח לתקן המעוות עכ״ל, ועפ״ז י״ל מש״כ קח לך סמים, מתרי טעמי הא׳ כי ע״ז נוטלים החיות העצמי של ס״מ, ע״כ נאמר סמים, כלומר שעי״ז מבררים ומהפכים עצמות סמא דמותא להיות בחינת בלע המות, וזהו ג״כ קח לך להנאתך כי זהו הנאה גדולה, הב׳ שהרי ס״מ עצמו מסר למרע״ה דבר זה ע״כ נאמר קח לך סמים כו׳.

בשה״ש רבה בפסוק אשכול הכופר, דף י״ב ב׳, קח לך סמים הרי ב׳, נטף שחלת וחלבונה, הרי ה׳, סמים אי דתימר דאינון תרין והלא כבר נאמר סמים, בד בבד יהיה תן חמשה כנגד חמשה, הרי עשרה, ולבונה זכה הרי אחד עשר מיכן בדקו חכמים ומצאו שאין יפה לקטורת אלא י״א סממנים בלבד, וכ״ה בפסוק מי זאת עולה מן המדבר דף כ׳ ע״ג, והנה בענין חמשה כנגד חמשה יש להעיר ממ״ש בס״י ע״ס במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחיד מכוון באמצע במלת לשון ובמלת מעור עכ״ל והנה חמש כנגד חמש הם ה״ח וה״ג וה״ע שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, ואח״כ עצם היחוד ע״י ברית יחיד כו׳ במלת לשון ע״י זווג נשיקין ובמלת מעור זווג היסודות, ולפי שהקטרת ה״ע היחוד לשון התקשרות ע״כ יש בה י״א סממנים להיות חמש כנגד חמש בחי׳ שמאלו כו׳ וימינו כו׳ והיחוד כו׳ גם חמש כנגד חמש י״ל ע״ד ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים היינו ממכ״ע נק׳ ארץ והוא נמשך מה׳ אצבעות שביד שמאל כי בנין המל׳ מהגבורות, וימיני טפחה שמים סוכ״ע, וארז״ל פ״ק דכתובות דף ה׳ סע״א גדולים מעשה צדיקים כו׳ שבמקדש נאמר כוננו ידיך, היינו התחברות ב׳ הידות יחד סוכ״ע וממכ״ע, והתחברות זו זהו ע״י בחי׳ ג׳ היינו כנודע שיש ג׳ ידות, והבחי׳ הג׳ זהו יד הרמה הגבוה משני הידות הנ״ל כמ״ש בת״א סד״ה עד דלא ידעי כו׳ בענין כי יד על כס כו׳ וזהו המרומז בברית יחיד המכוון באמצע ב׳ הידות, ולכן כ״ז נרמז בקטורת שצ״ל י״א סממנין דוקא, היינו חמש נגד חמש נגד ב׳ הידות והבחי׳ לבונה זכה מעורר וממשיך בחי׳ יד הרמה כו׳ עיין בת״א פ׳ תולדות בד״ה ראה ריח בני, וכה״ג נת׳ במ״א בענין ד׳ הידות כו׳ והחמישית לפרעה דלית שמאלא בהאי עתיקא ע״כ ב׳ הידים הן אחת, ע״כ נרמז זה בבחי׳ אחת היתירה על היו״ד כו׳ שהוא בחינה שאינו בחשבון עשר ספירות כו׳.

ראה קראתי בשם. דבות ר"פ ויקהל טוב שם משמן הטוב כו' ע"ש. בזח"ב פקודי רכ"ג סע"א העיר לזה מפסוק אשר שם שמות בארץ, ונתבאר בת"א בד"ה ובבואה לפני, שמות הוא ענין חד חרוב דהיינו סוף ותכלית כל העליות ואעפ"כ הוא רק שמות כו', אך עכ"ז ודאי י"ל שהוא ע"ד שלא נה"ע היה הוא ושמו בלבד, ולכן נק' טוב שם, כתר שם טוב, שגבוה יותר גם מכתר תורה הנק' שמן הטוב, וה"ע מס"ג באחד וכמ"ש ברבות שם בפי' טוב שהוא ענין חנניה מישאל ועזריה כו', וזהו פי' קראתי בשם ות"א רביתי, היינו כמ"ש וקראתי אל הדגן והרביתי אותו, ביחזקאל ל"ו כ"ט, הרי הקריאה היא רבוי ההשפעה ורבוי זה בבחי' השם, היינו שיהי' טוב שם, טוב הוא יסוד שממשיך הטפה מהמוח כו' בבחינת השם, וכמ"ש ג"כ בענין ושמרו דרך הוי' להמשיך מאור א"ס ממש בשם הוי' אשר אני הוי' הוא שמי כו' עיין בת"א פ' בשלח ע"פ אשירה להוי', ובביאור ע"פ שובה ישראל, והיינו כמו שע"י קריאת השם נמשך בעל השם כו' שזהו ענין כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה, ועיין בת"א בד"ה משה ידבר ובביאורים שם בפי' לאתקנא רזא דשמיה, ועמ"ש בענין וינוחו בו ישראל מקדשי שמך בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן יעו"ש כי שם ביאר הדבר היטב ועיין בענין יתגדל ויתקדש שמיה רבא, בד"ה ראה אנכי, ובענין כל העונה איש"ר בכל כחו בד"ה ועתה יגדל נא, ובד"ה אני דפ' ציצית, והנה בר"ח שער הענוה פ"א הביא מדרש ע"פ כל אשר יקרא בשם ה' ימלט וכי האיך אפשר לו לאדם ליקרא בשם ה' אלא נק' המקום רחום וחנון כו' אף אתה הוי חנון כו' הוי רחום כו', ואומר כל הנקרא בשמי כו' עכ"ל נמצא בחי' נקרא בשמי זהו ע"י הדבק במדותיו שהן יג"מ הרחמים, אך צ"ל מתחלה בכל קראנו אליו כו' ממש בק"ש ועי"ז אח"כ ליקרא בשם בשמו"ע לכוין בשם כו', וזהו ושמואל בקוראי שמו, וכענין מ"ש ע"פ ממעמקים קראתיך הוי', שמבחי' ממעמקים קורא וממשיך גלוי שם הוי' וכמ"ש ויקרא הוי' הוי' אל רחום כו', ועד"ז נאמר בענין בצלאל, קראתי בשם, כי בצלאל נק' בצל אל היית שהוא תיקון הראשון מי"ג מדה"ר אל רחום כו' והמשכה זו ע"י ויקרא כו' אל כו', גם כמש"ש אני אעביר כל טובי כו' וקראתי בשם ה' כו', הרי המשכת יג"מ נקרא וקראתי בשם, ועמ"ש בדרוש בהרת שיש נשמות יחידים שהם נמשכי' מבחי' המקיף שהם למעלה משאר הנשמות שנמשכו מהפנימי ולכן נק' יחיד בדורו שנמשך מבחי' יחיד ומ"מ היינו ממה שהמקיף זורח לתוך אור הפנימי ועד"ז י"ל פי' קראתי בשם שקורא וממשיך מאור המקיף בחי' כל טובי שיאיר לתוך בחי' השם כו' וכענין מ"ש בפי' ישראל מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה

בצד העמוד בגוכתי"ק: עמ"ש באו"ת בענין נגד שמא אבד שמיה כו' כי נגד המשכה למטה זהו ע"י הסתר דשם אלקים א"כ אבד שמיה ע"ד הצדיק אבד כו' וצ"ל יהא שמיה רבא מברך כו' וזהו ואלה שמות בנ"י כו' הזריעה כדי שיהי' יתגדל ויתקדש כו' והיינו ראה קראתי בשם.

קדוש בבחי' שמך קדוש בת"א פ' ויחי בד"ה אוסרי לגפן, עמ"ש בד"ה כה תברכו פי' ויקרא האדם שמות ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה, והיינו ודאי ע"י שממטה למעלה היה בצלאל בצל אל היינו ע"ד המדרש הנ"ל בענין אשר יקרא בשם כו' חנון ורחום כו' שזהו צל אל ממש, ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' ה' צלך כמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת, והנה בפי' ראה קראתי ארז"ל ברבות שם שהראהו ספרו של אדה"ר כו' והוא מובן ע"פ מ"ש במ"א בענין קורא הדורות מראש היינו מבחי' א"ק אור כללי כו' וע' בעה"מ דע"ז בצלאל מכתר בחי' אל עליון לכן הוליד בן ח' שנים כו' משא"כ בז"א והמשכן ג"כ י"ס דא"א כמ"ש בלק"ת פ' תרומה לכן עשה בצלאל את המשכן, אל אלקי' חו"ג שמים וארץ ימין ושמאל ושמים קדמו בחי' אל כו' ובה"ה ס"ל ארץ קדמה ע' בענין בזאת יתהלל תחתונים למעלה כו' והיינו במחשבה סוכ"ע אשר כי לא מחשבותי ונבראו עי"ז ממש, אך שמים וארץ קנין א' חיצוני' דאו"א אכן בהמ"ק קנין א' יחוד פנימי דאו"א כו' ובצלאל אמר גם בזה יריעות קודמי' תחלה מקיפי' קדשנו במצותיך ואח"כ פנימי' ותן חלקנו כו' ומשה אמר כפי שבמחשבה המכוון שיהי' גלוי בפנימיות כו'. והנה טוב לחסות מבטוח כו' וזהו בצל אל היית וידעת כי אל דיעות ה', שייך לזה ג"כ ענין תלמוד גדול או מעשה גדול, דמשה ס"ל גדול תלמוד שמביא כו' ע"כ הקדים עשיית הארון ובצלאל אמר דנהי שתלמוד גדול כו' מ"מ צריך להקדים המעשה להיות מעשיו מרובים מחכמתו כו' כל האומר אין לי אלא תורה כו'. והנה כתיב ראה קראתי כו' וכתיב ראו קרא כו' ע' זח"ב תרומה קנ"ב סע"א לעילא לתתא, היינו בינה נק' שם ומל' נק' שם כו', א"נ אפ"ל המשכן תומ"צ, והכלים אהוי"ר כו'. בן אורי ע"ד שנאמר ה' אורי וישעי ע' זח"ג במדבר קי"ט ב' והוא ע"ד כי אתה נרי הוי' כו' שע"י שממשיך המקיפים ממילא יומשך הגלוי גם בנפש ועמ"ש בענין ובה"א כלה נאה כו' ע"י בהלו נרו האור דוחה החשך כו' ע"כ אמר לעשות יריעות תחלה אף שעיקר המכוון להיות פנימי' בקרבך קדוש כמ"ש משה, עכ"ז צריך להתחיל ע"י אתעדל"ע מקיפים כו', וזהו בן אורי, בן חור, הנה כתיב ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד היינו יחו"ע פסקו שמע ישראל שזהו ענין אהרן בחי' נראה אור, ומזה אחד היינו יחו"ת ע"ד כשם שאין בלבך כו' כך אין בלבנו אלא אחד כגוונא דאינון כו', ונק' חור, ע"ד דודי שלח ידו מן החור, וברבות בשה"ש ע"י כורש כו' המכוון י"ל כמ"ש ע"פ העמק שאולה או הגבה למעלה שיש שני מיני נסים הא' באתגליא כמו קי"ס ונמשכים מאות יוד דשם הוי' הב' נסים שבאים ע"י לבוש כמו נס דפורים וכן בנין בהמ"ק ע"י כורש שמתעלם דרך הטבע וזהו דודי שלח ידו מן החור פי' לא ע"י גלוי עצמותו ממש כ"א רק דרך חור אשר בחור נמצא ג"כ זוהמא ופסולת והוא שמתלבש בלבוש הטבע כו' ועמ"ש בד"ה ואני אראה בענין משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים, ובנפש חלון פתיחת הלב שמחו צדיקים בהוי', חרכים לב נשבר וזהו ענין חור, נקבה נקב שמקבלת רק ע"י נקב, וגם כלי המקבל

חותם שוקע ויקוב חור בדלתו במ"ב י"ב י', וזהו בן אורי בן חור התכללות יחו"ע ויחו"ת למהוי אחד באחד, מזה אחד ומזה אחד, אהרן וחור, בחי' בן אורי בן חור, וזהו כי אל דיעות התכללות ב' דיעות, גם להעיר מענין חור כרפס כו' גם חור מלשון בן חורין אימא עילאה עלמא דחירו כו' שע"י שגם למטה יהי' אחד יומשך גלוי עליון יותר, ולכן עשה הארון שהיה בו חרות על הלוחות כו', למטה יהודה, שכ"ז נמשך ע"י ההודאה, וזהו חורי יהודה, גם כמ"ש הודו לה' קראו בשמו וכך להיות קראתי בשם זהו ע"י יהודה הפעם אודה כו'.

ל"א ב'

ראה קראתי בשם, פ"ט דברכות נ"ה א', בצל אל היית וידעת, פ"ח דסנהדרין דף ס"ט סע"ב, רבות כי תשא פ"מ, ס"פ אמור ר"ג א', ועיין רבות ר"פ ויקהל, זח"א בראשית ב' סע"א תרומה קנ"ב סע"א, פקודי רכ"ב א' רכ"ג סע"א וע"ב.

מד"ר* כי תשא ר"פ מם. ע"פ ראה קראתי בשם. פתח מפסוק אז ראה ויספרה כ' באיוב כ"ח כ"ז. ויש לפרש אז ראה בתחלת בריאת העולם שיקבלו ישראל את התורה, ובשביל זה ברא העולם ויספרה בסיני כו'. ועד"ז פי' ראה קראתי בשם היינו ג"כ ע"ד אז ראה כו' כיון דהתורה שייכא לאהל מועד כמ"ש הכינה באהל מועד, א"כ כאשר אז ראה שישראל מקבלין את התורה כך אז ראה, שבצלאל יעשה את המשכן, שיכניסו את הלוחות בארון. וע' בלק"ת בד"ה במדבר סיני שאו את ראש דרוש הראשון בענין עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי. ד"א אז ראה ויספרה כו' אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו עיין מזה בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון פ"א. וע' בסידור ע"פ זכר רב טובך יביעו שיש רבוי בחינות טוב. וע' מפסוק אז ראה בזח"א דף ה' סע"א ובפ' מקץ דקצ"ט א' פ' ויקהל דר"ו ב' פ' בהר דקי"א ע"ב. והיינו בזהר פ' מקץ שם פי' דכ"ז על המ' שעליה נאמר עיני ה' אלקיך בה וזהו אז ראה כו', ומש"כ דקאי על התורה י"ל כי המ' נק' חכמה תתאה דהיינו ענין ותמלא כדה כד ספרין דאורייתא וכמ"ש מזה בת"א בד"ה וכל העם רואים את הקולות (וי"ל ג"כ

* מד"ר: נ' בפירוש המילות להצ"צ רסט, ב.

שזהו ענין ה' קולות שניתנה בהם התורה. גם י"ל אז ראה ויספרה זהו מל"ת ששרשן מי"ה. הכינה וגם חקרה זהו מ"ע ששרשן מו"ה). ועל ענין מלאכת המשכן ודאי יש לפרשו שהוא בחי' מ' ועז"נ אז ראה כו'. והכוונה שע"י ד' אותיות שם הוי' נמשך האור במ' אז ראה בחכמה ויספרה ע"י הבינה כו' וע' עוד מפסוק אז ראה במד"ר פ' בראשית תוך פכ"ד. וכאשר נפרש בחי' זו על המ' י"ל שבבנין המ' יש ב' ענינים הא' בנין המ' וזהו מחו"ב כמ"ש בזהר בראשית דמ"ט סע"א ע"פ ויבן ה' אלקים את הצלע דהא או"א אתקינו לה עד לא אתת לבעלה וא"כ זהו אז ראה ויספרה דהיינו חו"ב להיות ויבן ה' אלקים כו'. הב' להיות היחוד זו"נ שזהו תכלית המכוון מהבנין וזהו הכינה וגם חקרה. ומ"ש בזהר מקץ שם הכינה דאיהי יתבא בתקונא בתריסר תחומין היינו שע"ז יכולה להעלות מ"ן כמ"ש בת"א בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה שזהו העלאת מ"ן מי"ב שבטים הנק' י"ב תחומין כו' ואח"כ וגם חקרה ז"ס המשכת מ"ד הנמשך אחר המ"ן היינו האתעדל"ע של אחר אתעדל"ת כו'. ואח"כ ויאמר לאדם הן כו' שע"י יחוד הנ"ל נמשך האור והגילוי בבי"ע כו'. וכמ"כ בענין ראה קראתי בשם ע"י בצלאל הוא בנין מלאכת המשכן. ואח"כ הכינה וגם חקרה בחי' וכבוד ה' מלא את המשכן. ומזה נמשך ויאמר לאדם הן כו' היינו מ"ש ויקרא אל משה וידבר אליו מאהל מועד לאמר.

ל"א ג'

ואמלא אותו, פ"ט דברכות נ"ה סע"א, רבות שמות פ"א גבי וייטב אלקים למיילדות קי"ז ד', כי תשא פ"מ קנ"ד ד', זח"ב שמות י"ד סע"ב פקודי רכ"א תחלת ע"א בחכמה יסד.

תרומה קע"ה ב' וע' במד"ר נשא דרמ"ט ע"פ כי יש אדם שעמלו בחכמה ובדעת כו' זה בצלאל כו' ולאדם שלא עמל בו זה משה כו'.

ובלב כל חכם לב נתתי חכמה הפי' כי ידוע ענין רפ"ח נצוצו' דקדושה שבשבה"כ יש בהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן פי' מה שיש ביכולת הנבראים המצומצמים מאד ובפרט המוגבלים בבחי' נוגה שיהיה להם הצמאון

וההסתלקות לאלקים ולצאת מגדרי גבוליהם לגמרי כמאמר המים תחתונים שבבי"ע אנן בעינן למהוי קדם מלכא ולא אחורי המלך בבחי' גבול והסתר הנה הוא מצד ניצוצי קדושה דכלים דאצי' שנפלו בבי"ע כל מאן דנחית מדרגא כו' פי' הכלים דאצי' התגלות חיצוני' המדות כו' ונמשכו למטה מדרגייהו ביותר עד שיתהוו מאין ליש גמור אך מחמת שפנימיות החיות אלקות המחיה אותם בהם תמיד להחיותם ולקיימן מזה נמשך להם בחי' הביטול לאלקות כי כל הקרוב קרוב אל הקדושה הוא יותר בבחי' ביטול בתכלית כו' ולהיות כי במקור המחיה אותו שהם כלים דאצי' יש בהן בחי' ע"ב ס"ג כו' לכן גם בהנבראים המוגבלים בביטולן לאלקות יש בהן בחי' ע"ב ס"ג כו' והנה כללות ענין ביטול הנבראים לאלקות נק' בשם לב שמהות הלב הוא ענין דפיקת נשמת החיים בבחי' רו"ש שהוא בחי' תנועת החי היפוך המות והדומם שמהות החיים הוא ענין התנועה ממקום למקום ולא ינוח וההיפוך הוא הדומם כאבן כו' ולהיות כי בחי' החיים של הנבראים עיקר מהות מקור מקורן הוא בחי' גבורות שהוא כח התנועה וההתפשטות מעצמיות כו' לכן קוראין תמיד לנהו"ע ולא שכיך בכלי הגבלתן כמ"ש אלקים אל דמי כו' והוא בחי' העלאת מ"נ אך יש בזה כמה מיני התלהבות הלב א' בחי' ב"ן הוא שעיקר תשוקתו ליפרד מכלי הגבלתו מאחר שמשיג עוצם פחיתותו לגבי שלמעלה הימנו שאינו מערכו כלל אז קץ בחייו המוגבלים כו' והוא בחי' מרירות מן ההיפוך מאלקות הנק' גבורות דקדושה למה יסתיר כו' והב' בחי' מ"ה הוא לאסתכלא ביקרא דמלכא תפארת ה' והדר גאון עוזו שכשמתבונן איך דהוא עיקרא ושרשא וקמי' כלא ממש כו' א"כ יבטל השפע לעיקר וזהו ביטול יותר גבוה שמתבטל בהמקור כו', והג' הוא בחי' ס"ג הבאה התלהבות הלב מצד עצמות אלקות שהוא גדול וגבור כו' ואין גדולה וגבורה ערך אל עצמותה כו' ואין חשובות מדותיו אלא מצד דחיוהי וגרמוהי חד כו' ואינו מתפעל מן הגדולה אלא מן הביטול הגדולה כו' והוא ביטול יותר גבוה אך בינה נק' יש שהרי נק' אם הבנים ועובר ירך אמו הוא ששרשן מהות א' הוא משא"כ אבא שאינו מערך הבנים ואינו יש כלל שהוא תכלית הביטול שהתבוננות זו שאין הגדולה ערך כו' וכדומה הוא בבחי' הבינה בדעתו שיכריח שכלו שבודאי כן הוא כו' הרי הדבר עצמו דהיינו איכות הביטול עומד אצלו מרחוק מאחר שהוא עדיין אצלו בגדר השגת שכלו כו' אבל בחי' חכ' הוא כח מה ההארה מאין הוא למעלה מגדר השגה והרחבה במוחו אלא תנועה א' לבד דהיינו שנתאמת ונתפס בסקירה א' בשכלו איכות הדבר בעצמו לאמיתתו כאלו הוא רואה בעיני בשר והוא הנק' ראית השכל שהשכל רואה כראית השכל החיות שבאברים שאינו בגדר השגה וישוב הדעת איך ומהות הרוחני' שבגשם בשרו כו' אלא כך נתאמת בשכלו בסקירה א' כו', ובחי' זו נק' חכם לב שהלב שהוא הגבורות והסתלקות לאלקות הוא בבחי' חכ' למהוי קדם מלכא ממש כמבואר במ"א שיסוד אבא מתגלה בלב הוא תגבורת רשפי אש הלב מפני ריבוי גילוי המוחין כו' וכל ד' מדריגות העלאות מ"נ אלו הם בחי' גדר מגבול של הנבראים שמאיר

בהם אלקות בבחי' צמצום גדול והמשכות מ"ד שלהם הוא כפ"ע ההעלאה אם בבחי' ע"ב או ס"ג כו' וההפרש שבין המ"ד להמ"ן הוא ההפרש שבין בחי' אלקות ונבראים שהביטול שיבא להם מצד ההמשכה למטה בחי' מ"ד הוא ביטול אמיתי' בחי' אלקות שאין ביכולת נבראים להיות להם ביטול כזה מצד כלי הגבלתם שהוא הביטול הבא מלמטה למעלה וכמשל הכפרי שיוצא מדעתו כשרואה נימוסי מלוכה שאין ביטולו זה ערך להביטול כשישיג באמת הנימוסי מלוכה אם ישכח ממקומו לגמרי מכל וכל משא"כ ביטול זה הוא הזוה ממקומו לבד כמ"ש במ"א. והנה האשה נקנית בג' דרכים כמה מיני ההתפעלות הלב שבנפש אלקות בכאו"א מישראל והעיקר הוא חכם לב מי שיש בו חכמה כבר משבה"כ דאצי' בנוגה חכ' שבנפש האלקית שביטולו בבחי' נברא מבי"ע כו' הקב"ה שהוא שם מ"ה החדש שהוא בחי' אורות ולא כלים שהוא מצחא למעלה מאח"פ כו' וכל המשכות מ"ד הוא ממנו שהוא עולם התיקון כו' הוא נתן לו חכמה בבחי' מלמעלמ"ט שהוא אמיתית הביטול בבחי' חכ' דאלקות ולא בבחי' נברא בע"ג ומדה וזהו חכמות בחוץ תרונה ב' חכמות ח"ת דג"ק העלאת מ"נ והמשכות מ"ד חכ"ע ושניהם בחוץ בבי"ע נמשכים וזהו יהב חכמתא לחכימין כבר וענין ואומרו ובלב כל חכם לב שהוא מורה שדוקא התלבשות חכמה דמ"ד בלב דחכם לב בבחי' גבורות דאבא כשאינו יכול לסבול ההיפוך השכלת הביטול כמ"ש במ"א.

תשא ל"א ט"ז

ושמרו בנ"י את השבת לעשות השבת לדורותם ברית עולם. פב"ת דיומא דפ"ה ע"ב פירושו לעשות את השבת שיוכל לעשות שבתות אחרים ועד"ז פי' אדמ"ו נ"ע בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ב כי הנה ענין לעשות את השבת זהו ע"ד מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת היינו ע"י עסק התפלה ותומ"צ של כל ששת ימי המעשה ע"י ביטול היש לאין עי"ז נמשך מלמעלה גילוי אור א"ס ב"ה בחי' רבון עלמין כו' חד ולא בחושבן כו' ועיין מזה בד"ה למנצח על השמינית בלק"ת פ' תזריע, ובד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת, לכם דוקא לפי ערך ההעלאה של ששת ימי המעשה כו', ובת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת (דרוש הראשון) דקי"ז, פי' כי שבת היא חכמה וע"י לעשות ממשיכים בה מבחי' כתר אשר קב"ו אשר אותיות ראש שהוא למעלה מבחי' ראשית חכמה ועמ"ש בפי' ממחרת השבת, וע' זח"ג רצ"ד א' בענין ראשית וראשון ומשם יובן מ"ש בת"א שם. אך כדי שיוכלו בששת ימי החול לעשות, צריך לזה עזר וסיוע מלמעלה, כי אלמלא עוזרו כו' וזה העזר נמשך ג"כ משבת כמ"ש בת"א בד"ה ויקהל

משה, דקמ"ו ע"ד בד"ה והנה כשנמשך כו' אזי נמשך ממנו ג"כ הארה בכל ששת ימי המעשה כו' ע"ש, וזהו ושמרו בנ"י את השבת לקבל האור המאיר בו והיינו מבחי' זכור, והשמירה מגסות ושקר שהם המונעים להשראת האור, ואזי כשיקיים ושמרו כו' יוכל אח"כ לעשות את השבת הבא כו' והיינו ע"י העבודה בששת ימי החול שיהיו בבחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש של השבת הקודם להן כו', כן י"ל ממ"ש אדמ"ו בד"ה מקושש דתקע"ב, וגם י"ל ושמרו בחי' שמור לנוק' שלא יהי' בחי' מחלליה החלל דילה כנז' בזח"א ד"ו ע"ב והיינו ע"י עסקי חול בשבת כו', וכשמקיים ושמרו להיות נקלט בו השפע נעשה אח"כ משפיע לששת ימי החול ע"ד ואמונה כל זאת נוק' וקיים עלינו ל' דכר כו' וזהו ושמרו לעשות כו' כי ענין יסוד דנוק' ויסוד דדכורא הכל בחי' א' הוא ההתקשרות לקבל ועי"ז יכול אח"כ להשפיע דהא בהא תליא כמבואר בדרוש הנותן לשכוי בינה, עוד פי' אדמ"ו שי' לדרתם שיהי' השבת דר עמהם ממש.

קיצור. ושמרו בנ"י ההארה שמאיר בשבת צריכה שמירה מבחי' מחלליה ע"י עסקי חול בשבת, וכשישמור יפה עי"ז יוכל בששת ימי המעשה לעשות את השבת שאח"כ להמשיך בו תוספת אור ע"ד כנס"י יהיה בן זוגך.

ב) **זח"ב** תרומה קלח"א ע"פ מזמור שיר ליום השבת כו' עלמא תתאה פי' מ', קא משבח לגבי עלמא עילאה ז"א, ולכאורה עלמא עילאה היא בינה וכמ"ש מלכא דשלמא היא בינה שיס"א מלובש בה תמיד, מיהו גם ת"ת נק' מלך שהשלום שלו שמחבר חו"ג ע"י שממשיך מהכתר באג"ה סי' י"ב הוא ד"ה והיה מעשה הצדקה שלום, וי"ל משום בשבת מאירים מוחין דאו"א בז"א כמ"ש בזח"ג אמור צ"ד סע"א ירותא דקדש הוא ירית, ע"כ נק' אז ג"כ מלך שהשלום שלו, היינו יס"א המלובש ומאיר בו עם יסוד אימא, ושמרו בנ"י את השבת הא לילה רזא דנוק', זכור את יום השבת הא יום רזא דדכורא, וא"כ פי' ושמרו קאי על שבת דמעלי שבתא וידוע שמור הוא ל"ת וקיום מל"ת הוא ע"י יראה, ויראה חותם שוקע הוא הכלי לקבל גלוי בחי' זכור, ולפ"ז י"ל מ"ש ושמרו כו' לעשות כו' ור"ל כי ע"י נוק' נמשך תוספת האור בז"א מאימא עילאה ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא כמ"ש בזהר ר"פ וארא דכ"ב ע"א, ע"ש בפי' מן העולם ועד העולם, ע"ד אין נותנים לו לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו ולכן בג' הצדיק אבד הברכאן מאימא עילאה ונהר יחרב כו' וגם כמ"ש משמח חתן עם הכלה ר"ל ע"י הכלה הוא משמח את החתן, ולפ"ז א"ש מ"ש עלמא תתאה מ' קא משבח לגבי עלמא עילאה דהיינו בינה שהשבח

בשולי העמוד בגוכתי"ק: שמור ל"ת זכור מ"ע, אך שבת שבתון מכפר אפילו על ל"ת.

להמשיך מוחין עליונים בז"א כו', גם נודע דהל"ת אע"פ שהם במ' שרשם גבוהים מהמ"ע שהם בז"א כו', וזהו ושמרו בנ"י שבתא דלילא שהוא בחי' שמור לנוק' וקיום מל"ת, ועי"ז יגרמו לעשות את השבת שבתא דיומא שימשיכו בו תוספת אור בחי' בעטרה שעטרה כו' וזהו ענין כתר יתנו לך כו', לדורתם שבחי' זו יהי' דר עמהם ממש ע"י יחוד זכור ושמור כו', והיינו מ"ש אח"כ ברית עולם, ברית המקשר ב' בחי' עולם הנ"ל להיות ההמשכה מן העולם עד העולם. עוי"ל פי' לעשות להמשיך בו מלמעלה מבחי' זכור שהוא ז"א אלא מבחינה אשר זכור ושמור בדבור אחד נאמרו שהוא סוכ"ע עיין בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה, וס"פ בשלח סד"ה ענין לחם משנה, ובלק"ת פ' עקב בד"ה ואכלת ושבעת ספ"ה. עוי"ל פי' ושמרו כו' לעשות כו' כי מ"ע הוא אורות בכלים וע"כ הן במעשה אבל ל"ת הם רק מניעת דבר לפי שהאור עליון יותר ואינו מתלבש בכלי ממש והוא בחי' י"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי, אך במ"א נת' ענין בינה יתירה ניתנה באשה תשבע"פ שמצות דרבנן הם בקום עשה ע"ד ל"ת כו' ועד"ז י"ל ענין שבת שהרי זו"נ הנקראים ו"ה עולים ומלבישים אורות י"ה ממש, וזהו ושמרו בחי' יראה ול"ת, ועי"ז לעשות כו' לדורתם שבחי' י"ה יומשכו ג"כ בבחי' כלים בשבת כמו י"ה כו'.

קיצור. ושמרו בנ"י את השבת היינו ליל שבת שמור לנוק' חותם שוקע בחי' כלה וזהו הגורם לעשות את השבת ר"ל שבתא דיומא שיומשך בו אורות דבינה ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא וההמשכה זו היא ג"כ מהבחינה אשר זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. עוד פי' לעשות שאורות דאו"א שאינן מאירי' בכלים עכשיו יאירו בהכלים וכענין התפילין שהם מקיפים ואין נכנסים בהכלים ובשבת נכנסים בהכלים שלכן אין מניחין תפילין בשבת וזהו נמשך ע"י ושמרו שבתא דלילא.

ג) **זהר** יתרו ד"צ סע"א מאי דכתיב תתן אמת ליעקב כד"א ושמרו בנ"י את השבת כו', היינו כנ"ל ס"א שהשמירה היא מגסות ושקר ועי"ז תתן אמת ליעקב, תיקון השביעי מי"ג ת"ד הוא אמת לכן מאיר ביום השביעי וע' פ"ד דדמאי גם ע"ה ירא לשקר בשבת ועמ"ש בענין ח' פעמים אמת שיש באמת ויציב אשר ד"פ אמת עד עזרת הם הכנה לד"פ אמת שאחר עזרת וזהו דוגמת ד' פרשיות דתש"י שהם מוחין דמ' כנ"י בחי' יחו"ת ביטול היש לאין הם הכנה לד' פרשיות דתש"ר מוחין דז"א יחו"ע שלמעלה היש ומה שלמטה כלא חשיב ועד"ז ה"ע תתן אמת ליעקב כמ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פרק א' שזהו ענין ואמת ה' לעולם וזהו ענין הגילוי דשבת והיינו ע"י ושמרו בנ"י השמירה משקר שהשקר מה שמחשיב העולם ליש ונרגן מפריד ונ"ל עכ"פ ביטול היש לאין כענין ד"פ אמת שקודם עזרת כו' גם כי שבת נק' חותם במד"ר פ' בראשית ספ"י למלך שעשו לו טבעת מה היה חסירה חותם כך מה הי' העולם חסר

שבת כו' וחותמו של הקב"ה אמת א"כ שבת הוא חותמו של הקב"ה שהוא אמת אני הוי' לא שניתי ולכן צ"ל ושמרו בנ"י מבחי' שקר כו' ועי"ז תתן אמת ליעקב. ומזה יובן ענין כי כתב אשר נחתם בטבעת המלך אין להשיב והיינו כי חותמו של הקב"ה אמת כנ"ל ומ"מ לטובה נתקן כו'. והנה ענין משל העולם לטבעת י"ל ע"ד שארז"ל במשנה ספ"ד דסנהדרין שאדם טובע כמה מטבעות כו' וממ"ה הקב"ה טבע כל אדם כו' גם מבחי' זו נמשך בחי' הטבע, ובפרדס ערך טבעת, שהיא מ' כפי ששרשה בחכמה כו' ואפ"ל לפי שהעולם עגול נמשל לטבעת, גם אפ"ל כי יש עגולים ויושר, והטבעת רומז לבחי' עגולים והחותם לבחי' יושר כו' וע' מענין עגולים ויושר בלק"ת ר"פ שלח, שמהעגולים נמשכו ההיכלות הנק' עלמין שהם בחי' העלם והסתר וע"י יושר נמשך הגלוי לכן קודם שבת הי' העולם דומה לטבעת שחסר החותם כו', וכפשוטו הטבעת מ' והחותם יסוד כו' כי אמת נק' שלום וכמ"ש כ"א שלום ואמת יהיה בימיו וזהו ענין החותם שהוא אמת ושלום, ואתם כתבו על היהודים כו' בעה"כ ואתם אותיות ואמת, היינו כי שבת הוא עדות אמת שמעידין עמ"ש כי ששת ימים עשה ה' וגו' ולכן מזה נמשך תתן אמת ליעקב, וז"ש ושמרו בנ"י כי יעקב נקרא ג"כ בני ישראל שמקבל מישראל סבא כמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בנ"י ע"ש והנה מאחר שביאר הזהר ששמירת שבת זהו ענין סהדותא דקשוט, בחי' עדות אמת יש להעיר ממ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן בפי' משכן העדות ושם נזכר מענין ששם עלו כו' עדות לישראל, ועמ"ש בזה ע"פ מאמר הזוהר פ' משפטים ער"ה א' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר.

קיצור. ושמרו בנ"י את השבת זהו תתן אמת ליעקב כפשוטו כי שבת הוא עדות אמת שישראל מעידין כי ששת ימים עשה וכו', ועוי"ל כי תתן אמת ליעקב זהו ע"ד כי אל דעות כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"א ובביאור אלה מסעי פ"ד, ולכן אמת זה צריך שמירה, ע"ד אל תאמרו מים מים שלא לומר שמים תחתונים הם דבר נפרד שזה שנק' דובר שקרים, כמ"ש במ"א והיינו שלא לימשך אחר תאוות גשמיים, כ"א מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא, והנה בשבת הוא יחוד מ"ן ומ"ד שהם ב' גדפי האלף ע"י הוא"ו שביניהם המחברם, וזהו ג"כ תתן אמת אני ראשון יוד עילאה ואני אחרון יוד תתאה ומבלעדי אין אלקים ו' המחברם כמ"ש בת"ז סוף תקון י"ט דמ"א ע"ב ועיין מזה בפרדס ערך אבן שלימה, ואמת זה צריך שמירה וזהו ושמרו והיינו שלא יהי' דובר שקרים וכו' כנ"ל, ואפ"ל לחבר ב' הפירושים שע"י ושמרו בנ"י להעיד עדות אמת בשבת כי ששת ימים עשה ועדות אותיות דעות שיתקע דעתו בזה, הנה עי"ז נמשך מלמעלה תתן אמת ליעקב גלוי דעת עליון מבחי' אני ראשון ואני אחרון כו' וכענין ד"פ דתש"י וד"פ דתש"ר.

ד) **בפ'** בחקתי קטו"ב וצדיק וצדק ברית אינון, שהיסוד הנק' צדיק ממתיק גבורות דצדק שהוא מדה"ד כמ"ש בזהר באדר"ז דרצ"א סע"ב, ובג"כ שבת דאיהו זכור ושמור אקרי ברית, דכתיב ושמרו בנ"י כו' לעשות כו' לדורתם ברית עולם כו' ונתתי שלום בארץ, והמכוון שיסודות דזו"נ שניהם נק' ברית ע"ש ההתקשרות כו' ועמ"ש בזה בלק"ת פ' עקב וע' במא"א ב' מ'.

קיצור. ברית עולם פי' בהתחברות צדיק וצדק נק' ברית וע' במא"א אות ב' סעיף מ' פי' ברית זהו היסוד שכולל חו"ג ה"ח וה"ג שהם רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, ובשבת חיבור זכור ושמור נק' ברית עולם, ועמ"ש בד"ה וארא אל אברהם דתקע"ב מענין וזכרתי את בריתי יעקוב, ואפ"ל כי מצוות שבת נאמר שני ווין בתיבת מצוות בנחמי' סי' ט' והיינו כי מצוה לשון צוותא וחיבור וכשנאמר מצות בואו א' י"ל ההמשכה מתפארת במל' אבל מצוות בשני ווין מורה שהצוותא וחיבור נמשך מהכתר עליון בז"א ומז"א לנוק' ולכן נק' ברית עולם כי אני הוי' לא שניתי.

ה) **זח"ג** פנחס רל"ח ב' ואית מארי משנה דאינון במתניתא דילהון דירה לשכינתא הה"ד ושמרו בנ"י את השבת וגו' לדורותם, לדרתם חסר לשון דירה, ולפ"ז י"ל ושמרו כמארז"ל שמור זו משנה והיינו כמ"ש בד"ה צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי שם פ"ד שבה ועל ידה יהי' נשמר בחי' מ"ה שנותנין לו כו' והיינו כי שמור לנוק' שבה נקלט הטפה כו' משא"כ הנפילים אשר היו כו' וכמ"ש במ"א ע"פ מ"ש בזהר בראשית די"ט ע"א ע"פ אשר זרעו בו על הארץ, ועמ"ש מענין קליטה בד"ה ה' לי בעוזרי וכ"ז נמשך ע"י המשנה מתניתן מלכתא כו' לכן עז"נ ושמרו בנ"י את האור הנמשך בשבת מבחי' מ"ד דמ"ה וכמ"ש בזהר ויקרא דף י"ב ע"א כתיב זכור כו' וכתיב תדשא כו' דהא כדין אתחברת כו', ולכן כ' בכתבי האריז"ל בנ"י את השבת ר"ת ביאה, וכמ"ש באתי לגני אחותי כלה כו' וע' ברבות ר"פ ויצא ע"פ וילן שם כי בא השמש, ויש להעיר מפסוק ויביאה אל האדם, וכך ע"י ושמרו ותשבע"פ עי"ז ויביאה כו' וזהו הר"ת ביאה כו' בערב היא באה כו'.

קיצור. לדורתם לשון דירה ע"ד אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה א"כ ר"ל ושמרו שמור זו משנה שעי"ז יעשה דירה לשכינתא הנק' שבת, גם כי ארז"ל פ"ב דסוכה מה דירה איש ואשתו והיינו כי כנס"י יהי' בן זוגך דשבת ע"כ שייך לדורתם לשון דירה, גם שמור זו משנה שיוקלט האור והאמת בכנס"י ולא תהי' פולטת.

ו) **בפ'** פנחס שם דרמ"ג סע"ב ושמרו בנ"י כו' לדרתם ברית עולם לנטרא לה בדירתם, דלא יפקון מרה"י לרה"ר כו' ובמא"א ש' סעיף כ"ב

רה"י ז"א כו' והש"י יחיד ומיוחד, רה"ר סט"א כו' גם רה"י רחבו ד' וגבהו עשר כן שם הוי' ד' אותיות ומילואו עשרה ועולה עד לרקיע כו' לאוא"ס הוי' בדד ינחנו כו', וע' בפרדס ערך רשות, אפ"ל כי רשות נק' המ', ומ' דאצי' נק' רה"י, ומ' דק"נ נק' רה"ר ולכן צ"ל ושמרו כו' שלא להוציא השפע כו' ועמ"ש בביאור בשעה שהקדימו בפי' לא תנאף, ושמירה זו ג"כ ע"י משנה כהנ"ל.

ז) **אאזמ"ו** נ"ע בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פי' ושמרו בנ"י כו' היינו ע"י התפלה של ימי החול וע"י המצות והענין י"ל ע"ד שפירש בד"ה שובה ישראל עד פ"ב כי בשבת החיות מבחי' מחשבה ולא מבחי' דבור ומעשה, וא"כ הכנה זו ע"י תפלה שעיקרה מחשבה כמ"ש בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה, ומ"מ היינו ע"י המצות להיות עליית העשייה במחשבה כו'.

ז)* **זח"ג** פנחס דרנ"ז ע"א פקודא עשיראה ושמרו בנ"י את השבת שכינתא אתקריאת שבת מסטרא דתלת דרגין עילאין דאינון שין ג' כתרין כתר חכמה ובינה, ואיהי בת רביעאה לון, שית יומין מחסד עד יסוד בהון תעשה מלאכה, (ר"ל כאשר מקבלת המלכות מו"ק נק' ששת ימי המעשה כמ"ש בד"ה והיה מדי חודש, והמל' היא הדבור כו') בגין דבגיינה מתחיל מחסד ההי"ד עולם חסד יבנה, (וכמ"ש זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה שהם שייכים לבחינת עולם אבל ג"ר כח"ב שייכים גם אילו לא הי' עולמות כמ"ש סד"ה ואלה שמות בנ"י ובענין קדש מלה בגרמיה ובביאור אלה מסעי בענין חותמו של הקב"ה אמת), אבל מבינה ולעילא איהי מנוחה ועונג ושביתא לכל עובדא, וזהו משארז"ל מה היה העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה, וי"ל כי מנוחה נמשך מג"ר, כי ז"ת שהם מקור לעולמות זהו ירידה, אבל המנוחה היא גלוי אור א"ס שבג"ר שאין שייך לירידה כו', וזה הי' העולם חסר בשי"ב, רק שבת שאזי המל' מקור דבי"ע מקבלת מג"ר, בא מנוחה לעולם כו', ובאו"ת מהמגיד נ"ע פ' בראשית בד"ה כל האומר ויכולו כ' וז"ל והנה כשעלה ברצון המאציל א"ס ב"ה לברוא את העולמות נצטייר כל בנין העולם כו' ע' פרדס שער הצחצחות פ"ג, והבנין שבציור נק' מנוחה שלא היה במעשה מלאכה ונקרא עולם התענוג ובינה ציירא ציורין כנודע וזהו החיות של העולם וכשלא היה העולם בשלימות לא היה החיות שורה עליו והשלום לא שריא אלא באתר שלים, וזהו מה היה העולם חסר מנוחה עכ"ל, א"כ פי' ושמרו בנ"י את השבת שיהי' מקבלים ג"כ מבחי' ג"ר, וענין בחי' זו למטה זהו עסק התורה דמחו"ב נפקת, שעי"ז מקשר א"ע לחכמתו ובינתו ורצונו של הקב"ה.

ז) : בגוכתי"ק נכפל ציון אות ז'.

ח) **בהשמטות** סי' ד' ענין לדורתם דגבי שבת לשון דירה להכניס בה בחי' הכלה שהיא שבת כו', ולכאורה הדירה היא היכל קה"ק שבו שורה המל', וענין בחי' זו הוא למטה התלמוד שנמשך מהיכל קדה"ק כמ"ש בסש"ב פנ"ב, וזהו ושמרו, שמור זו משנה היא הדירה ונק' ג"כ בית כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וזאת המצוה כו'. א"נ כמ"ש סד"ה השמים כסאי בפי' איזה בית אשר תבנו לי דקאי על תפלה כו' כמ"ש כי ביתי בית תפלה כו' וא"כ ושמרו כו' לדורתם היינו ע"י הכוונה בתפלה וע"י תשבע"פ.

של"ה קי"ז א' ק"ל ב' קל"ג ב' קל"ד א' קל"ט ב' של"ד ב'. ס"ח תקס"ח. מ"ע ר"ח. בחיי קכ"ו א' קנ"ב ד'.

ט) **עוי"ל** כי בשבת נאמר וקראת לשבת עונג ופי' בזח"ב בשלח דף מ"ז סע"א ובפ' אמור צ"ד ב' להמשיך בז"א הנק' שבת מענג העליון שהוא מבחינת על ה', בינה וע"ק, וענין ענג היינו עדן נהר גן וזהו ענין ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ועיקר בחינה זו הוא בשבת כמ"ש בזהר ריש פ' נח דף נ"ט ע"ב, והנה כתיב ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה וארז"ל לעבדה זו רמ"ח מ"ע לשמרה זו שס"ה ל"ת היינו שע"י ממשיכים בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, וזהו ושמרו בנ"י כו' לעשות את השבת ושמרו ל"ת לעשות מ"ע שע"י ימשיכו ענג שבת שה"ע ונהר יסוד יוצא מעדן חו"ב להשקות את הגן מל'.

י) **בפ'** ויקהל דף ר"ד ע"ב האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה, ופי' במק"מ שם שהרוח הזה שורשו מאריך כמ"ש בזהר שם דף ר"ה ע"א וההוא רוחא נשיב מעתיקא קדישא דכל עתיקין ונחתא לגו נקודה תתאה שהיא מ', וא"כ זהו כענין רוח קדים הנז' גבי קי"ס כמ"ש בלק"ת בד"ה ששת ימים תאכל מצות פרק ה' שהוא המשכה מקדמונו של עולם שע"ז דוקא הפך ים ליבשה וכן בשבת כתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהיה ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח בד"ה ויקהל משה, ועמ"ש מענין רוח בפי' לא ידון רוחי באדם ובלק"ת בד"ה האזינו השמים הראשון, והנה הרוח הנ"ל מאיר במ' ועי"ז מאיר המ' בבי"ע ובחי' רוח זה מאיר בכל א' וזהו ענין הנשמה יתירה. וע"ד כתיב ביה שמירה ושמרו בנ"י את השבת והא אוקמוה שבת לא כתיב אלא את השבת לאסגאה ההוא רוחא דשרי על כולא, ואצטריך לנטרא לי' הואיל וקיימא עמיה דבר נש, זהו ע"ד כל אדם שהוא במעלה עליונה יותר צריך יותר להזהר במעשיו וכמארז"ל פב"ת דיומא דפ"ו ע"א, ה"ד חילול ה', כגון אנא דמסגינא ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין וכמ"ש מזה בד"ה מה טובו פ"ב ופ"ג וכמארז"ל ע"פ וסביביו נשערה, ע"כ בשבת שכל אדם במעלה עליונה יותר שנמשך לו נשמה יתירה מבחי' רוחא הנ"ל וע' בזח"א פ' ויחי דרמ"ה סע"א ונזכר בביאור הראשון דיונתי בחגוי,

ע"כ צריך ליזהר יותר, ולכן נאמר ע"ז ושמרו בנ"י את השבת, גם כי לא יגורך רע כתיב דקאי על עולם האצי' ועמ"ש מזה בלק"ת בביאור במדבר סיני באהל מועד לכן בשבת שהנשמה יתירה שרשה מאצילות ע"כ צריך שמירה ביותר, כי לא יגורך רע, ובשבת נאמר לדורותם ל' דירה שהנשמה יתירה הנ"ל תדור עמנו ממש וכיון שלא יגורך רע א"כ צ"ל ושמרו כו' ע"ד פן יראה בך ערות דבר ושב מאחריך כו'.

יא) **בענין** מתנה טובה כו' לך והודיעם פי' בפנ"י פ' תשא בד"ה איתא בתד"א כו' למדנו רחיצת ידים ממשה, וז"ל והענין הוא כדי שיכין את עצמו לקבל המתנה, ובזה המתנה מקובלת לו לרצון כמ"ש בזהר באתעדל"ת אתעדל"ע ומטעם זה ארז"ל כשהאשה מזרעת תחלה יולדת זכר כו' עכ"ל. ויש לבאר דבריו דהנה אאזמו"ר נ"ע פי' שהמתנה טובה דשבת זהו הנק' שבת שבתון שגם בשבת מאיר מבחי' זו והה"ע טלא דנטיף מעתיקא, והנה מבואר בלק"ת בד"ה שבת שבתון, שגם בבחי' שבת שבתון יש שני בחי' הא' נק' שבת שבתון הוא לשון זכר והב' נק' שבת שבתון היא לשון נקבה, ולזה אמר לך והודיעם כדי שיכין א"ע בחי' אשה מזרעת תחלה, ואזי תהיה יולדת זכר דהיינו שיאיר המתנה טובה מבחי' שבת שבתון הוא לשון זכר, והנה הכנה הוא מענין כוונה כמארז"ל ומכוונות להן דרכים שנאמר תכין לך הדרך, וכענין הוא עזרא הכין לבו, וכן מצות צריכות כוונה, שעי"ז דוקא יומשך בהן האור, ועמ"ש בלק"ת פ' בלק בד"ה לא הביט און ביעקב.

פתקא זו נמצא בין השני מאמרים בגוכתי"ק:

ושמרו ח"א גו"א (שבת וינפש קכ"ב ב') בחקתי קט"ו ב', לדרתם בהשמטות סי' ד'.

ביני, ח"א לסע"א כי ששת, סי' ל"ח, סי' מ', רמז"א, וארא לא"א פח"ב פט"א רד"ב, אמור צד"ב ק"ג סע"ב רצ"ח ב'.

ביני ובין בנ"י אות היא לעולם.

רבות קמב"ג קעג"ד רפז"ג, ח"מ קכו"ג. זח"א ע' רמ"ז תקכ"א ח"ב נ"ד קנ"ז קנ"ח ק"ס שס"ג שס"ו ח"ג ק"פ קצ"ח של"ב תע"ח שע"ח. ביצה ב' יו"א תענית ד' כז"ב. אדר"נ א' (של"ה) ה"ב ח"א קי"ז א"ב קיט"א קלה"ב קלו"ב קלזא"ב רמז"א שיג"ב שיט"ב שלג"ב שלד"ב שמג"ב. בחיי קיח"א רכא"ב. ממ"י יט"ג לז"ב לט"א.

בממ"י פ' תצא לז"ב פי' וביום השביעי שבת וינפש, שבת מלאנהגא עלמן בצורכא גופא אלא מסתלקין לעילא למילקט נפשאן ולאחתא לון לתתא והיינו וינפש כלומר אתעסק בצורכי נפשאן כו' וז"ס עונה בלילי שבת כו' בוינפש כתיב וי לומר וא"ז משפיע ביו"ד דאיהו מלכות כו', ואפ"ל ו' ת"ת משפיע ביוד יסוד והוא משפיע בנפש שהוא מ', והיינו כמש"ל ב' זהר פנחס רנז"א שכשמקבלת מז"ת זהו ענין חיי הגופות בי"ע, אבל בשבת שמקבלת מג"ר זהו קבלת נשמות וכמ"ש ע"פ חצר הפנימית הפונה קדים כו' וביום השבת יפתח.

ב) **רבות** פ' בשלח ס"פ כ"ה ע"פ ראו כי ה' נתן לכם את השבת, לכם ניתנה ולא לעוכומ"ז וכה"א ביני ובין בנ"י משל למלך יושב ומטרונה יושבת כנגדו העובר ביניהם חייב מיתה, לכאורה י"ל כי בנ"י הם בחי' המטרונה ששרשם מ' דאצי' הנק' כלה, אך עוי"ל הכלה היא שבת ואז מקבלת מג"ר כו' ומ"מ ההמשכה ע"י ת"ת ויסוד כנ"ל ב' ממ"י, והנה נש"י ששרשם ג"כ מג"ר כי הנשמה מהבינה וגם הם מולים בחי' יסוד ע"כ הם שייכי' ג"כ לשבת שהיא הכלה, משא"כ הערלה מסתרת כו', וכ"מ בהדיא ברבות פ' דברים דף רפ"ז ג' עוכומ"ז ששמר את השבת עד שלא קיבל עליו את המילה כו' משל למלך ולמטרונה כו', ור"ל כי מי שנימול א"כ הוא מבחי' צדיק יסוד עולם ואינו חוצץ לההשפעה מז"א לנוק', משא"כ כשהערלה חופפת כו', ואם נאמר כפי' הראשון דבנ"י הם המטרונה א"כ המילה ע"ד אתתא כמאן דמהילא דמיא ע"ד ואמונה כל זאת וקיים עלינו. רבות צו רפ"ח כי ששת ימים עשה כו' מזווג זווגים כו' והנה נתבאר במ"א על מארז"ל במד"ר פי"א אמרה שבת כו' ולי אין בן זוג עד כנס"י יהיה בן זוגך כי הנה למנצח על השמינית על מילה שניתנה בשמיני א"כ נמשכה מבחי' שלמעלה מההקף דשבעת ימים, ואם שבעת ימים הם ז"ת וכמו כנור של שבעה נימין, המילה נמשך מהבינה הנק' שמינית וזהו כנור של שמונה נימין, לכן כנסת ישראל ע"י המילה משפיעי' אור בשבת שהוא שביעי כו' וזהו כנס"י יהי' בן זוגך בן דוקא, ושבת הוא כלה מלכתא כו', וכ"ה במד"ר ר"פ ויצא.

ג) זח"א ד"ל סע"ב כי ששת ימים כו' ענין שיתין משי"ב נבראו ספר הבהיר בהשמטות זח"א ססי' ל"ח. ענין שבת וינפש שם סי' מם. זח"ג פנחס דף רנ"ז ע"א פקודא תשיעאה שכינתא אתקריאת אות ברית, מסטרא דצדיק יסוד עולם (נ' ע"ד מ"ש בזהר פ' וישב דקפ"ב, צדיק וצדק כחדא אינון כמה דאיהי אתקריאת בשמא דדכורא, ופי' במק"מ שהיא נקראת בשם הוי' כנודע עכ"ל, והיינו כמ"ש בזהר בלק קפ"ז סע"א וכיון דשארי על דוכתיה על תרין כרובין הוי' שמיה, וע"ש במק"מ והרמ"ז ובזהר תזריע מ"ב סע"ב מיומא דאתעברת כו' והיינו כי ע"י היחוד נמתקו גבורותיה ונעשו כמו חסדים כו', והזהרי חמה פ' וישב שם הביא ממ"ש ברע"מ פ' פנחס דף ר"ל ע"א שכינתא דאיהי דיוקניה איהו ענו ואיהי ענוה איהו חסיד ואיהי חסידה, איהי אמת ואיהי אמונה כו' וזהו ענין תוכו כברו כו' ע"ש ועד"ז מסטרא דצדיק נקראת היא ג"כ אות ברית ממש, ויובן ההסבר ע"פ מ"ש בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש טעם, פ"ג ובהקיצור שם סעיף ג' ממ"ש זאת בריתי אשר תשמרו בפ' לך י"ז יוד, ועיין בזהר פ' לך דצ"ג סע"ב מזה זה וזאת כו' ובפ' בא דל"ז ע"ב ועיין בפ' בראשית דמ"ט ע"א ת"ח אתתא כד אתחברת בבעלה אתקריאת על שם בעלה איש אשה, צדיק צדק כו' ובלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים דמ"ב ע"ג פי' שזהו ענין אהבה בכל מאדך שנמשך מבחי' סוכ"ע כו' שהיא לא תשתנה וע"כ נק' אות ברית, דפי' אות ברית הוא בחי' אהבה זו מבחי' סוכ"ע שאינה מתלבשת בתוכם רק שעומדת עליכם בבחינת מקיף כו' עכ"ל והיינו כי אה"ר זו נמשך לכנ"י הנק' אשה מבחי' איש אש יוד עיין בלק"ת בשה"ש ע"פ לריח שמניך, ובד"ה עיני כל, לכן מסטרא דצדיק יסוד עולם אתקריאת אות ברית ובזהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב ויזכור אלקים את בריתו דא שכינתא) זאת אות הברית, (הנה זהו פסוק בפ' נח ט' י"ב והוא ענין הקשת, ושם נז' ביני וביניכם ובין כל נפש חיה, ועיין מזה בזהר פ' נח דע"א ע"ב, ושם ג"כ הפי' דהקשת הוא מ' וזהו ותשב באיתן, יסוד, קשתו מ', ושם פי' קשתו דא ברית דקשת דאתכליל בצדיק וכ' המק"מ, פי' ברית היא מ' ונקראת ג"כ קשת וכאלו אמר ברית שהיא קשת דאתכליל בצדיק פי' שהמ' נכללה ביסוד שנקרא צדיק וברית כמו המ' שנקראת בשני שמות ברית וקשת, כך היסוד נק' בשני שמות ברית וקשת עכ"ל המק"מ, ומזה נלמוד ג"כ לכאן לענין אות ברית דשבת), ביני עמודא דאמצעיתא, ובין בני ישראל נצח והוד, (היינו כי ההשפעה למ' מעדא"צ תפארת העולה עד הדעת והכתר נמשך ע"י נו"ה שהן כליות יועצות כו') אות דא צדיק, היא דא שכינתא, כי ששת ימים עשה ה' את השמים מכתר עד עמודא דאמצעיתא, (הם ששה בחי' כח"ב חג"ת וע' בזהר ויצא קמ"ט א' גבי כשית דרגין נחתא ובמק"מ שם, וע' במק"מ ובהרמ"ז אמור ק"ב ע"ב ע"פ ובחמשה עשר יום לחודש שפירשו ג"כ עשר הם י"ס דמל' המתחילים מתנה"י דז"א והחמשה מהם ה' ראשונות דז"א כח"ב חו"ג אך כאן צ"ע דאם כי ששת ימים הם מכתר עד ת"ת א"כ וביום השביעי שבת צ"ל שההמשכה שרשה באה מלמעלה מהכתר, וזהו

דוחק כו׳, ואפ״ל כי ז״ת דע״י מתלבשים בא״א א״כ ששת ימים עשה הם ו״ק דע״י וביום השביעי מ׳ דע״י שבת וכן פי׳ במק״מ ס״פ מצורע דשבעת ימי בראשית הם ז״ת דע״י וא״כ אפ״ל כמש״כ כי ששת ימים עשה הם מכתר עד ת״ת דהיינו שבהם מלובש ו״ק דע״י כי חסד דע״י מלובש בגלגלתא דא״א כו׳ וכן ראיתי במקום א׳ דוא״ו זהו ת״ת מחמת שהוא השישי מהכתר, ואם כן וביום השביעי שבת עליית המלכות דעת״י בג״ר דעת״י כו׳. ואפ״ל כי ששת ימים אלו נמשכים מבחינת ו״ק דא״א, וביום השביעי מ׳ ששרשה ממ׳ דרדל״א, שבת ואזי נמשך מג״ר דא״א, וע׳ כה״ג בסידור בדרוש ברכת הזימון) דלית שית בכל אתר אלא מסטרא דאות ו׳, ולית שביעי אלא מסט׳ דאות י׳ (היינו מ׳) עטרה על רישיה, (ע׳ זח״ב תרומה קנ״ח) חכמה עילאה אות הוא חכמה תתאה אות היא, ומילה בשמיני מחכמה עד יסוד, לקבלא בהון יוד זעירא שהיא העטרה לסלקא לה עד כתר למהוי עטרה לראשיהן עכ״ד.

ד) **זח״א** ויחי דרמ״ז ע״א כי ששת ימים עשה ה׳ את השמים ואת הארץ, ולא כתיב בששת, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם, ואברהם ו׳ ימים אקרי (פי׳ המק״מ לפי שחסד כולל ו״ק בתוכו ונק׳ יומא דכליל כולהו יומי כו׳ ושיעור הכתוב כי ששת ימים עשה פי׳ ע״י חסד דז״א שנק׳ אברהם נתקנו שמים וארץ שהם זו״נ) וביה אתבני עלמא, כ׳ הז״ח דהכי גרסינן ולא גרסינן עלמא עילאה, וכ״ה בזהר וארא דל״א ע״א, ועיין בזהר ויחי דף ר״ל ע״ב ע״פ כי אמרתי עולם חסד יבנה ושם פי׳ המק״מ שהוא ה׳ חסדים דאימא שהם מגדלים ז״א, ובפ׳ וארא שם פי׳ ע״י חסד עשתה בינה זו״נ כו׳ וע׳ ברע״מ ר״פ עקב דף ער״א סע״א ע״פ אתה כהן לעולם.

ה) **זהר** יתרו פח״ב, בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב והאכלתיך נחלת יעקב אביך כו׳ ובג״כ ביני ובין ישראל כו׳ ופי׳ אדמ״ו נ״ע כי ביו״ט לא כתיב ביני ובין בנ״י מחמת כי ביו״ט היו מקריבין בסוכות שבעים פרים כנגד ע׳ שרים וכן בפסח יש בהקרבן חלק גם ליניקת החיצונים מהשעיר משא״כ בשבת שני כבשים ולא שעיר כלל, והטעם הוא כי יו״ט הוא התגלות מוחין דאימא שנקראת אם הבנים מקור להמדות, שהמדות הם נולדים מהשכל, והנה אח״כ כשנתהוו המדות יש מהם יניקה לחיצונים ע״ד אברהם יצא ממנו כו׳ בחינת פסולת וכן מבחי׳ יצחק סוספיתא דדהבא כמו שאנו רואים שמגבורות ורשפי אש נולד אח״כ כעס, ובגשמיות ממש מן הידים נמשכים הצפרנים שהם מותרות וצריכים לקוץ אותם, והיינו מפני שבא לבחי׳ מדה ובחי׳ יש מי שאוהב בהרגשה, וזהו ענין בינה דינין מתערין מינה, אף שבשם בבינה אין יניקה כלל, אעפ״כ כשנמשכים המדות מהבינה יש יניקה וכמ״ש בענין ונהר יוצא מעדן כו׳ ומשם יפרד כו׳ מחמת כי גם הנהר שיש בו אורך ורוחב נק׳ בחי׳ יש כו׳ בלק״ת בשה״ש ע״פ ששים המה מלכות כו׳

ולכן ביו"ט שהוא התגלות מוחין דאימא ויש קצת יניקה לחיצונים הי' צריך לתת להם יניקה כדי שלא ינקו מעיקר השפע, ולכן תיקון אוכל נפש מותר שעדיין יש מה לברר ביו"ט כו' משא"כ שבת שהוא התגלות מוחין דאבא שהוא ביטול לגמרי, ואין משם שום יניקה לחיצונים, וכנודע מענין ימותו ולא בחכמה, לכן גם תיקון אוכל נפש אסור כי אין שייך שום בירור כו', ולכן נאמר ביני ובין בני ישראל כו', שאין משם שום יניקה לחיצונים, ועמ"ש ע"פ חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן, שכמ"כ מקו האמצעי אין להם יניקה כו', והנה חכמה כח מה ביטול אמיתי בחי' זו רק בישראל ע"כ בהגלות נגלות בחי' זו אין יניקה כו' ועיין בסש"ב פי"ח י"ט, ובמ"א נתבאר כי מבחי' שלמעלה מהחכמה יוכל להיות קצת יניקה ע"ד שממית בידים כו' כי קמיה כחשכה כאורה כו' אבל בחי' חכמה דוחה יניקת החיצוני' ולכן דוקא מבחינת מוחין דאבא אין להם יניקה ולכן בשבת כתיב ביני הוא הקו וחוט המלובש בחכמה, ובין בנ"י אות היא לעולם, ועפ"ז אפ"ל מ"ש ברע"מ פנחס דרנ"ז חכמה עילאה אות הוא ח"ת אות היא, הרי עיקר אות הוא נמשך מהחכמה והיינו מטעם הנ"ל שמהחכמה אין יניקה, ומזה יש להשכיל לענין סעודה קטנה דשמע"צ פר אחד איל אחד כו' שאז הוא ג"כ גלוי מוחין דאבא כו' ולכן נאמר עצרת תהיה לכם כדפי' בזהר פנחס רנט"ב לכם ולא לאחרא דוגמת מ"ש ברבות בשלח ס"פ כ"ה ע"פ ראו כי ה' נתן לכם את השבת, וברבות ס"פ פנחס ע"פ עצרת תהיה לכם משל למלך כו' וזש"ש הפסוק יספת לגוי כו' רחקת כל כו' ע"ש, והיינו ע"ד ביני ובין כו' דגבי שבת.

קיצור סעיף ביני ובין בנ"י אות היא לעולם ע"ד כנס"י יהיה בן זוגך ע"י למנצח על השמינית, ופי' ביני, כי הנה שבת נק' קדש, ובחי' השמינית נק' קדה"ק שבבינה מאיר עתיק, א"כ ישראל ממשיכים מבחי' זו בשבת.

(ג) **וברע"מ** פנחס דרנ"ז א' פי' ביני זהו ת"ת ובין בנ"י הם נו"ה, אות יסוד היא מ', ואפ"ל ע"ד וכל בניך למודי הוי' שהם מקבלים משם הוי' שהוא תפארת שבו מאיר שם הוי' ובמא"א אות למ"ד סכ"ט הוסיף שגם בינה הנק' למוד עד נו"ה הנק' בנ"י מתפשטת, ובהם ועל ידם נמשך בחי' זו ביסוד ומ' וכמ"ש בזהר ס"פ צו דל"ה סע"א ע"פ צור תעודה חתום תורה בלמודי, וע' בלק"ת בד"ה וכל בניך למודי הוי' ושם מענין ורב שלום בניך אל תקרי בניך אלא בוניך, היינו שהם ממשיכים בחי' שלום במ' ואזי נק' ירושלים יראה שלם, ובטו"ב סי' פי' בניך ע"ד ובניהם שלשים ופרש"י בנאיהם, וכמ"ש מזה בישעי' ע"פ וכל בניך, ועיין בזהר תרומה דף קל"ד סע"ב בפי' מכל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי ארחא דעלמא מאן דבעי למסביה אתתא דבר נש איהו קפיד ולא שביק לה אבל קודב"ה לאו הכי כו' מיניה נטלין לה לאשראה ביניהו, וזהו ביני ובין בנ"י אות היא כו' וזהו ג"כ ענין לדרתם לשון דירה דהיינו לאשראה ביניהו.

בחיי בספר כד הקמח אות מם מצות מילה כ' וז"ל ומתוך הלשון הזה שהזכיר לו השם ביני וביניך זכה כי יש במצוה הזאת ענין נסתר והוא סוד גדול כו' וכן נמצא בענין השבת שהזכיר בה השם יתברך הלשון הזה בעצמו הוא שאמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם מעיד כי יש במצות השבת ענין נסתר לכך דרשו רז"ל במסכת יו"ט פ"ב דף ט"ז אמר רשב"י כל המצות שנתן הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוץ מן השבת שנתן להם בצנעא שנאמר ביני ובין בנ"י אות היא לעולם עכ"ל. המכוון י"ל שזהו בחי' הנקרא יחוד העליון דהיינו יחוד סוכ"ע וממ"ע ע"ד המשכת דעת העליון בדעת התחתון בחי' כי אל דיעות, ועיין לעיל סעיף ב' מהמד"ר פ' דברים, והיחוד הוא עד"מ דבר שבצנעא וזהו הנק' סוד הוי', הסוד הוא דעת העליון איך שלמעלה היש ולמטה כלא חשיב כן פי' בלקו"ת בשה"ש ד"ה לריח שמניך דרוש הראשון פ"א.

ויתן אל משה* ככלותו כו'. ברבות כי תשא פמ"א ג' דברים מתנה לעולם הגשמים והמאורות והתורה כו' התורה מנין שנאמר ויתן אל משה כו' וכ"ה ברבות בראשית פ"ו. (דרוש אדמ"ו נ"ע תקס"ב* מוצאי יוהכ"פ) כי הנה יש להבין מה שמצינו בדברי רז"ל שדורות הראשונים מאדה"ר עד מ"ת לא זכו לתורה אע"פ שהיו צדיקים גמורים כמו משותלח נח ואברהם כו' דמשמע שעבודתינו ע"י תומ"צ היא גבוה למעלה ממדרגת עבודתם, וכדמשמע ברבות בראשית פכ"ד ע"פ זה ספר תולדות אדם ראוי היה אדה"ר שתנתן תורה על ידו מ"ט זה ספר כו' ע"ש וכ"מ ג"כ ממ"ש ברבות בשה"ש ע"פ לריח שמניך כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו כו' משמע רק כמו ריח שאינו עצם הדבר כ"א ריח והארה בעלמא ממנו, ובמ"א מצינו שקיים אברהם כל התורה כו' במשנה סוף קדושין והיינו שהשיגו ברוחניות כל המצות וא"כ מדרגתם גבוה כו'. אך הענין דשניהם אמת שיש יתרון גדול במ"ת יותר ממה שהיה קודם שלא זכו לתורה ומ"מ יש ג"כ יתרון בצד א' במה שקיים אברהם כו' יותר מאתנו, ועיקר ההפרש הוא שהם השיגו התורה ע"י עבודתם מלמטה למעלה ולנו ניתנה התורה במתנה מלמעלה למטה, דהיינו שהם המשיכו ע"ד שע"י אתעדל"ת נמשך אתעדל"ע, שהוא ע"ד אם ישים אליו לבו כו' רוח אמשיך רוח כו', וכמ"ש בד"ה וקבל היהודים בענין פי' קיים אברהם כו' דהיינו ע"י שהיה הלוך ונסוע שהוא בחי' רצוא

ויתן אל משה: חלק מאמר זה נמצא גם באוה"ת ס' ראה ע' תשנד, ובתורת שמואל — תרכ"ז ע' קג.

תקס"ב: ע' יא.

ושוב כו' וזהו ממש ענין רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהן הן בחי' רצוא ושוב כו' ע"ש, ולכן רצוא ושוב גימ' תורה, וכמ"כ נתבאר ענין זה בד"ה וכל העם רואים את הקולות, עוד נתבאר ענין זה בד"ה משה ידבר, דמ"ש באברהם וישמור משמרתי מצותי, דהיינו שגרם ירידת והמשכות אור א"ס ב"ה והתלבשותו במדת החכמה וחסד, ע"י שהיה שפל רוח מאד שזהו מדת חכמה כח מה וזהו אברהם אבר מה, וע"י שהרבה חסד בעולם ויטע אשל כו', גם ע"ד מ"ש בפי' ויעל אברם ממצרים בד"ה בחדש השלישי, נמצא מה שהמשיך אברהם אור א"ס בחכמה זהו ע"י אעתדל"ת בביטול עצום בבחי' ואנכי עפר ואפר כו' ואם לא היה הביטול עמוק כ"כ לא היה יכול להגיע ולעורר המשכה זו, וזהו ענין שהם השיגו ע"י עבודתם מלמטה למעלה ע"י שהיו בבחי' מרכבה ממש, ועמ"ש בענין מארז"ל במד"ר פ' חיי פ"ס יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים כו', אבל לנו ניתנה התורה במתנה מלמעלה למטה כמו ע"י תפילין אנו ממשיכים המשכת אור א"ס בחכמה, שבפ' קדש שבתפילין מלובש בה חכמה ובפ' והיה כי יביאך בינה, וכשאדם מניח תפילין ממשיך המשכת אור א"ס בחכמה עילאה, אף אם אין לו חלק א' מאלפי אלפים מהביטול של אברהם, נמצא לא שייך לומר ע"ז שבאתעדל"ת ממש נמשך אתעדל"ע זו אלא זהו ע"ד מתנה ממש שאור א"ס ב"ה נמשך מעצמו מלמעלה למטה ע"י קיום מצוה זו, שהרי אין ההעלאת מ"נ שע"י המצוה מערך ההמשכה כלל, וכמ"ש ג"כ במ"א בת"א פ' בשלח סד"ה לסוסתי, בענין אך הנה יש עוד אתעדל"ע שהם אותיות זכרים שהם באים שלא ע"י אתעדל"ע כלל כו' והוא בחי' שמחה של מצוה מרוב כל כו' שהוא ההמשכה מבחי' תר"ך עמודי אור כו' ע"ש, וזהו ענין ותתן לנו הוי' אלקינו כמ"ש בד"ה האזינו השמים (השלישי), ומלבד שזה בא שלא ע"י אתעדל"ת, עוד זאת שההמשכה באה ממקום עליון יותר מלמעלה מהבחי' שאתעדל"ת מגעת שם, כנזכר בד"ה לסוסתי הנ"ל בענין קי"ס שלהיות הפך ים לבישה זהו מבחי' ואתם תחרישון, כי כל האתעדל"ת מגעת רק עד חכמה, משא"כ בחי' כתר הוא למעלה מאתעדל"ת כו' (עד"מ מה שהרב משיב לתלמיד ע"פ שאלתו אף שזהו משכל הרב מ"מ התשובה לפי ערך השאלה, משא"כ מה שהרב משפיע מעצמו שכל וסברא עמוקה אף שילבישנה במשלים מ"מ היא מעצמות שכל הרב ממש, משל זה נ' שהוא של מו"ח ז"ל) ועד"ז יובן כאן דהיינו שבתורה נמשך מעצמיות ומהות חכמתו ית' פי' מן כח מהות חכמתו ית' נמשך ונתלבש באותיות התשב"כ, וכמו פ' קדש שבתפילין שמלובש בה חכמה עילאה מאחר שנמשך ונתלבש בה מרצונו וחכמתו ית' בבחי' מתנה בלי התעוררות הנבראים, היא היא עצמיות ומהות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא רק שהוא כמו שהרב מלביש שכלו העמוק במשל כמ"כ פ' קדש היא עד"מ כמו לבוש ומשל אבל עכ"ז בה מלובש עצמיות חכמה עילאה, וכמו בהטפה מלובש מעצמיות חב"ד עד שמוליד בדומה לו, וכמ"ש בפירוש אשר קדשנו במצותיו וצונו, שזה שבאתעדל"ת של קיום המצות גשמיות יהי' נמשך אתעדל"ע המשכות

רמ"ח אברים דמלכא ז"א זהו נמשך מבחי' אשר הוא תענוג העליון בחי' ע"י המאיר בחו"ב אהיה אשר אהיה, משם דוקא נמשך הכח שיהי' נמשך אתעדל"ע רמ"ח אברין דז"א ע"י קיום המצות גשמיות והיינו כי אשר אותיות ראש כמו עד"מ הראש מושל ושולט על הרמ"ח אברים להנהיגם כרצונו אף נגד טבעם, כך מבחי' אשר נמשך שיהי' קדשנו במצותיו וצונו וכמ"ש כ"ז בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי כו', ועמ"ש מזה בד"ה לסוסתי ברכבי גבי והוא כחתן יוצא מחופתו, אמנם מה שהמשיך יעקב אבינו חכמה עילאה בעבודתו במקלות וברהטים שהמשיך המוחין בז"א כמ"ש בזהר ויצא דקס"א ע"ש במק"מ, והן הן דוגמת ד' בתי תפילין, מאחר שאינה מצוה ולא הורד ממנו ית' להתלבש ברהטים ובמקלות, רק שהוא אבינו הכין נפשו במס"נ ועשה יחודים עליונים באצי' עד שגרם בהעלאת מ"נ שלו המשכת חכמה דאצי' בנפשו ממש, וע"פ עובדא הנ"ל כמו אופן התפילין אבל מאחר שאין זה מצות המלך הקדוש ב"ה להיות הרהטים כמו תפילין, רק שאבינו יעקב להיותו מרכבה המשיך זה הרי אין המשכה זו רק לפי ערך ההעלאת מ"ן, לכן אין בזה המשכת והתלבשות עצמות ומהות חכמתו ית', כ"א רק הארה בעלמא כו' וכמו עד"מ הארת החכמה ע"י הדבור שאין בזה רק הארת החכמה ולא העצמות כו', וכמו שהמלאכים ביקשו התורה ולא ניתנה להם והרי הם אומרים קדוש בכלות הנפש עכ"ז אין ממשיכים רק הארת חו"ב ולא העצמיות כמ"ש בתו"א בביאור ע"פ זכור ושמור בדבור א' נאמרו, שם דף ק"כ ע"ד בד"ה אך ההפרש כו', וזהו מ"ש ברבות בשה"ש ע"פ לריח שמניך טובים כל המצות שעשו לפניך האבות ריחות היו אבל אנו שמן תורק שמך מאתים וארבעים ושמונה מ"ע כו' ר"ל ריחות היו כמו הריח מהפרי שאין בו עצמיות ומהות הפרי כלל רק ריח שאינו אלא כמו הארה ולא העצמיות, כמ"כ בהמשכתם לא האירה עצמיות ח"ע של אור א"ס ב"ה רק הארה כו' ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש ע"פ לריח שמניך, ועמ"ש במ"א בביאור מאמר הזהר ע"פ וה' פקד את שרה בענין שמרבע"ה אמר הראני נא את כבדך כבוד ל"ב נתיבות חכמה דהיינו ענין ד' פרשיות דתפילין שהם מוחין דז"א, והשיב לו הקב"ה וראית את אחורי קשר של תפילין שהוא העור בחי' מ' דתבונה אותיות המחשבה אכן ופני המוחין עצמן לא יראו, והרי ע"י קיום מצות תפילין ממשיכים עצמיות הד' מוחין ממש, מה שמרבע"ה לא יוכל להשיג זה כלל, א"כ מזה מובן שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ע רק באה מאליו מלמעלה למטה דרך מתנה, וכמ"ש מזה ג"כ בד"ה רני ושמחי בענין שמחה בצפרא, שזהו מ"ש והיו הדברי' האלה אשר אנכי מצוך, אנכי מי שאנכי, כי הגם שבאתעדל"ת ממטה למעלה א"א להיות מגיע כ"א בבחי' מלכותו ית' אבל מלמעלה למטה אור א"ס מאליו וממילא נמשך גם מבחי' אנכי מי שאנכי כי לפניו ית' כחשכה כאורה, המגביהי לשבת המשפילי כו' יעו"ש, וענין שמחה בצפרא י"ל זהו מ"ש במ"ת ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, הבקר אור כו' בוקר דיוסף כמ"ש במ"א ועד"ז נת' במ"א ההפרש בין אהבה

דאברהם לבחי' אהבה דאהרן שהיא ע"י מ"ת כה"ג כו' שבחי' אה"ע דאברהם מלמטה למעלה אבל אהרן אותיות נראה אור, בחי' שיורד ע"פ מדותיו מלמעלה למטה כו', בד"ה בהעלותך את הנרות.

נמצא מובן לפ"ז ההפרש ששניהם אמת שבמקור התורה דהיינו בחכמתו ורצונו ית' ניתן לנו ממקום הגבוה יותר, ממה שהם השיגו ברוחניות ע"י העלאת מ"נ שלהם, דהיינו מה שקיימו כל התורה, והיינו שלא זכו לתורה פי' שלא הגיעו בעבודת נפשם למקור התורה באמיתת כנ"ל, אבל בזאת יתרון מעלתם עלינו שהרי אין אנחנו משיגים בנפשינו כלל מאור חכמה דאצי' הגנוזה ומלובשת בפ' קדש רק שחסד ה' עלינו שזיכנו להתקשר נפשנו בעצמותו ית' ע"ד סגולה ומעשה שנכתוב פ' קדש ונניח אותו על היד ועל הראש ועי"ז יתלבש בנפשנו חכמה דאצילות אבל אין הנפש מכרת כלל מהות ההמשכה ואפילו יהי' בה העלאת מ"נ אין בכחה לעורר כלל המשכת מהות חכמה דאצילות להיות כי א"א לה להשיג כ"א ביטול עולם השפל הזה לאלקות, ועולם הגלגלים דעשייה הוא מלבושי נוגה לבד כידוע, ואיך יתפש בה אפילו הארה דהארה מחכמה דאצילות, מקור כל אורות דאצי', רק בדרך הלבשה מתלבשת בתפילין שגנוז בה בהעלם, ועי"ז מתקשרת הנפש בג"ע העליון בזיו הארת החכמה דמל' דאצי' שבתוכה חכמה דאצילות, וזהו הקבלת שכר ממעשה המצות, אבל האבות השיגו בחייהם בחי' עולם הבריאה וגם אורות דמלכות דאצילות המלובש בבריאה ע"י עבודה ומס"נ שלהם, (וע' בהרמ"ז ר"פ וארא עמש"ש בזהר דכ"ג ואלין דמתחזיין לא זכו בהו בר נש עד דאתו אבהן וע"ד כתיב וארא, דחמי אינון גוונין דאתגליין כו' וז"ל בבריאה יש שני בחינות אחת הוא אור העצמי שלה כו' והשני אור אימא דאצי' המאיר בבריאה כו' והאבות זכו לאל שדי הוא אור הבריאה בעצמו כו' אך מרע"ה זכה לגלוי בחי' אור האצילות המאיר בבריאה עכ"ד ויש לכוונו עם מש"כ) וכמ"ש ויסע אברהם הלוך ונסוע וכמ"ש בזהר פ' לך ד"פ ע"א ע"ש, וכן ביעקב ע"י עבודת המקלות השיג בנפשו ממש חכמה שבמל' כו', ומ"מ במקור התורה חכים ולא בחכמה ידיעא כמו שהיא בחכמה דאצי' לא השיגו כלום, חהו ושמי הוי' לא נודעתי להם כמ"ש במ"א ומצד זה עבודתינו במצות מעשיות גבוה הרבה מעבודתם שבמצות מלובש חכמתו ורצונו ממש כנ"ל וזהו שלא זכו לתורה, ע"כ מדברי קדשו מוצאי יוהכ"פ תקס"ב מה שמ"כ בדברי מו"ח ז"ל.

ועפ"ז יובן ענין מתנה דיש בזה מעלה כנ"ל וגם חסרון כמבואר פב"ת דברכות בענין ההפרש בין שחלק ובין שנתן כו' ומבואר במג"א סי' רכ"ד סק"ד ודבוקים בו משא"כ עוכומ"ז בהנחל כו' בהפרידו כו' כמ"ש הט"ז שם, והענין דכתב הרמ"ז פ' צו דכ"ח ע"א בשם הפע"ח בכוונת ברוך אלקינו שבראנו לכבודו שהתורה שלנו היא מן הבריאה ואמנם הוא ז"ל פי' שהיא מבחי' פנימית אצי' המושפע לבריאה כו' ועמ"ש בזה הרמ"ז פ'

וארא קג"ב, ועד"ז פי' בפ' בראשית דף ד' סע"ב ע"פ ואשים דברי בפיך בענין ד' בחי' פרד"ס אשר פר"ד מתקן בי"ע כו' והיינו להיותם מאצי' שבבי"ע כנ"ל, ועמ"ש בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש טעם כו' ברית ותורה לבהמ"ז שם פ"ג בפי' ועל תורתך שלמדתנו תורתך היא תורה דאצי' ושלמדתנו הוא בחי' התורה דבי"ע כו', והיינו שבחי' פר"ד שבתורה הוא המתקן בחי' ומשם יפרד כו' ע"ד ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כו' וכמ"ש מכ"ז ע"פ ויאמר לו יהונתן מחר חדש, ולכן שייך ע"ז שנתן כי נמשכה לעולם הפירוד, וזהו מתנה יש לה הפסק ע"ד הוי' הוי' ופסיק טעמא ביניהו, הגם דבאד"ר גשא קלח"א משמע דהיינו בחי' ז"א ובחי' עתיק יומין, וה"ע ממכ"ע וסוכ"ע, אך כי הפסיק ה"ע והבדילה הפרוכת, ובחי' פרוכת הוא ג"כ המפסיק בין אצילות ובין בי"ע, וזשארז"ל והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, ופי' במד"ש כי האומר לא יגעתי ומצאתי אל תאמין, והיינו כי ירושה אין לה הפסק אבל מתנה יש לה הפסק, וצ"ע דהכתיב מורשה קהלת יעקב וארז"ל סנהדרין דצ"א סע"ב מורשה היא לכל ישראל משי"ב, וכן פי' בזהר יתרו דפ"ג ע"ב לאמר למהוי ירותא לכולא דכתיב תורה צוה לנו משה מורשה, וזה לכאורה סותר המשנה שאינה ירושה לך, וי"ל כמ"ש בד"ה יונתי בענין ואנכי איש חלק ב' חלקים ע"כ מצד הנשמה שבאצי' שהוא ז"א דאצי' אזי התורה ירושה היא כי אלפים הם חו"ב וז"א אחסנתי' דאו"א ירית ושרשו מחו"ב דא"א אוירא דכי' ואשא דכיא מימינו אש, וע' אמור צ"ד שבת ירושא, אבל מצד הנשמה שבבי"ע אינה ירושה לך, ולכן צ"ל תפלה סולם לחבר ב' חלקי הנשמה ואזי התורה מורשה, וזהו שעליי' התומ"צ בשבת כי אז עליות העולמות כו'. ובספר זהרי חמה ויחי דרי"ו ע"א בפי' לעולם ירשו ארץ ירותת עלמין כלומר ירושת עולם כדין הירושה שאין לה הפסק כלל משא"כ במתנה וז"ש לעולם יירשו ארץ כי מאחר שהיא בלשון ירושה היא לעולם עכ"ל, עוי"ל כי תורה יש בה ב' בחי' הא' מה שנתלבשה בז"א ש"ס משנה הב' ג"ר שבאי' בסוד תוס' והבחי' א' ירושה והב' מתנה ויש לה הפסק כי לפעמי' מחמת החטא מסתלקי' ג"ר, ולמטה זהו ע"ד פ"א שחרית ופ"א ערבית זהו ירוש' אכן ע"ד לא ימוש ספר התורה כו' שזהו ברכה מנחות צ"ט סע"ב זהו מתנה כו' עוי"ל כי תורת ה' ובתורתו כו' עוי"ל נובלות ועצמיות כו' עוי"ל שזה שיהי' תורתו אומנתו זהו מתנה כו' גם ע"ד אדם א' מאלף מצאתי אלף נכנסי' למקרא כו' עד א' להוראה. עוי"ל דרך כלל לכל ישראל התורה היא ירושה ואין לה הפסק וז"ש מורשה קהלת יעקב, אבל לכל א' בפרט התורה אינה ירושה לך וכמו שאמרו רז"ל בנדרים דפ"א ע"א מפני מה אין מצוי שיהי' בני ת"ח ג"כ ת"ח כמותם שלא יאמרו התורה ירושה היא ולכן לזה צריך זכות כדאיתא גבי רב יוסף פ"ז דב"מ דפ"ה סע"א שהתענה ק"כ תעניות עד דאקריוהו מ"ש בישעי' ססי' נ"ט לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם ע"ש ובנדרים שם משמע אשר זהו ע"י שמברכין בתורה תחלה כו' ע"ש, עוי"ל דארז"ל כי ל' מתנה למי

שראוי ליורשו אין לה הפסק, וא"כ מה שזהו מתנה זהו עילוי יותר, וכיון שבישראל נאמר מורשה קהלת יעקב שהם ראוים לירש התורה והארץ והעוה"ב בבחי' ירושה ממש והיינו כי אורייתא מחו"ב נפקת, וישראל הם ז"א שנק' בן לאו"א כו' וכן איתא ע"פ כבד את אביך זה תשב"כ, וכארז"ל מוסר אביך זה תשב"כ ותורת אמך זה תשבע"פ כו' וזהו ענין בן העוה"ב, שהוא בן ממש לעוה"ב וכן יש להם חלק לעוה"ב, חלק דוקא ע"ד שחלק מחכמתו כו', לכן גם מה שבא בבחי' מתנה אין לו הפסק, וענין ירושה זו זהו כמ"ש במדרש תלים סי' ה' ע"פ למנצח על הנחילות שנחלתם אותי, כמ"ש חלקי הוי' אמרה נפשי כו', וח"ו אין ירושה זו כמו למטה שהמוריש אינו בעולם ח"ו, כ"א למעלה ענין הירושה להיות בחי' ברא כרעא דאבוהו כו', וזהו יעקב חבל נחלתו, ולבא לבחינה זו זהו ע"י סולם מוצב וה"ע התפלה כו', וזהו להנחיל אוהבי יש, יש דוקא היינו קנה חכמה קנה בינה, משא"כ בריאת העולם מבחי' הארה חיו ולא מבחינת יש כו', וע' בפרדס ערך יש ובמא"א יוד ל"ה.

וזהו ויתן אל משה דוקא כי התורה נק' תורת משה ועמ"ש מזה בד"ה ועשית ציץ, לפי שהיה בבחי' ונחנו מה ביטול, ועמ"ש מענין והאיש משה ענו בביאור מאמר הזהר פ' וישב קפ"א ע"פ אך אל הפרוכת כו' כי משה מה הביטול בפנימי' ביטול דמ"ה שלמעלה מביטול היש דב"ן כו' ועמ"ש במ"ש ונתתי עשב כו' והנה משה משה לא פסיק טעמא עיין סד"ה ואלה המשפטים בענין כי תקנה כו' ולכן עי"ז נמשך שיהי' מתנה זו בבחי' שאין לה הפסק, וגם שבמשה נאמר ויקרא הוי' הוי' שלא יהי' פסיק טעמא כמ"ש בת"א בשלח סד"ה וירא ישראל.

ככלותו, הנה ככלותו הוא בשרש א' עם ויכולו השמים, ומבמ"א ע"פ ויכולו שפירשו בו ברבות בראשית פ"י כמה פירושים, ובכאן פירשו ככלותו לשון כלה, ולשון כליון, ולשון כללים, (בד"ה אז ישיר, אגוסטוס יושב, בשלח תקס"ה) והענין דהנה ארז"ל א"ת מורשה אלא מאורשה שהתורה נק' כלה ונש"י הם חתן ועי"ז אמרו מהרה ישמע כו' קול מצהלות חתנים כו' ופעמים משמע שהתורה היא למעלה מנש"י כי ישראל מתקשראן באורייתא כו' (בד"ה רב שמואל בר"י מרקד אתלת) והענין כי הנה עיקר התורה לשמה היינו לשם התורה בעצמה דאורייתא מחכמה נפקת וכולם בחכמה עשית כתיב שהחכמה נחשבת כעשייה גשמיות שאין ערוך לגבי מהו"ע וע"י לימוד התורה הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש בחכמה עילאה כמ"ש בד"ה שיר השירים בפי' הקב"ה יושב ועוסק בתורה, וזהו ועשיתם אתם כתיב ויעש דוד שם, דהיינו ע"י דביקת הנפש בשרשו באלקים חיים רוח איתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש בד"ה יונתי בפי' קומי לך ועי"ז תהי' רעייתי כו', אך מי הוא הנותן כח בנפש שהיא בעלת גבול וכמו טפה נגד ים אוקיינוס כן ויותר מכן כו' ואיך תוכל לעורר למעלה להיות המשכת

אור א"ס, הנה זהו ע"י התורה שהיא הנותן כח ועוז לנפש שתהי' צרורה בצרור החיים את ה' ממש וכמ"ש בד"ה בחודש השלישי בפי' שהתורה נק' עוז ותושי' ובד"ה במדבר סיני, שהתורה מחבר בחי' מזלי' ושורש הנשמה עם הנשמה שבגוף ובד"ה וידבר דעשה"ד ובד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפי' והיו הדברים כו' על לבבך כו', ועמ"ש בד"ה ראשי המטות בפי' לכו לחמו בלחמי, וזהו מעיקרא כי קא עביד אינש אדעתיה דנפשי' היינו שתהי' נפשו דבוקה ומקושרת במקורה ושרשה ואח"כ רוח איתי רוח ואמשיך רוח והוא לימוד התורה לשם התורה עצמה, שיומשך בה הארת אור א"ס ב"ה ממש וזהו ענין על שלא ברכו בתורה, ולכן מצד אדעתיה דנפשיה התורה היא בחי' חתן המשפיע והנפש היא בחי' שמקבלת ההשפעה שיהי' לה כח ועוז, אבל מצד לימוד לשמה האמיתי דהיינו לשם התורה עצמה הנה ישראל הם בחי' חתן המשפיע וממשיך אור א"ס ב"ה להתורה והיא בחי' כלה המקבלת ההשפעה והמשכה זו, וזהו שארז"ל בתחלה בתורת ה' חפצו ואח"כ בתורתו כו' פי' בתחלה כשלומד אדעתא דנפשיה נק' תורת ה' שהיא הגבה למעלה מבחי' הנפש, ואח"כ כשתתייחד הנפש בשרשה להמשיך בתורה מאור א"ס ב"ה נק' תורתו שהוא המשפיע וממשיך בה להיות מאיר בה אור א"ס ואז נק' תורה כו', וזהו ויתן אל משה ככלותו, לשון כלה, ולא פי' מי היא הכלה, אלא שבתחלה נש"י הם הכלה שהם מקבלי' ההשפעה מהתורה שהיא חתן ביום חתונתו זה מתן תורה המשכת טפת חכמה עילאה, ואז נק' תורת ה', אמנם אח"כ נש"י ממשיכי' אור א"ס בחכמה עילאה שהיא התורה א"כ התורה היא כלה וזהו ככלותו דקאי על התורה ואז נק' תורתו וזהו ויתן שנתנה לו התורה במתנה להיות נק' ובתורתו כו', גם י"ל ככלותו לשון כוסף ותשוקה כמו נכספה וגם כלתה נפשי היינו שע"י עסק התורה יבואו לבחי' כלות הנפש לאלקות, ולשון כליון שיבא לבחי' כלה שארי ולבבי ואז ע"ז אח"כ ימשיך אור א"ס בחכמה עד שהתורה נק' כלה ונש"י נק' חתן כו'.

לדבר אתו, שיהי' כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו' וכמ"ש במ"א בפי' אני מדבר בצדקה כו' בביאור ע"פ ויקרא אל משה דתקס"ז, עוד ארז"ל ככלותו כללים מסר לו, וכן ארז"ל שיעשה אדם תורתו כללים, והנה בזח"ב תרומה קס"א ב' כי הוי' הוא האלקים דא הוא כללא כו' תשב"כ ותשבע"פ דא כלל ודא פרט, וי"ל הכלל זהו הכוונה להמשיך יחוד העליון גלוי ש' הוי' ואיך ומה יהי' המצוה שע"ז ההמשכה הוא הפרטים כו' ועד"ז אמרו ואהבת לרעך כמוך זהו כללא דכל אורייתא כו', עוי"ל ענין כללים מסר לו, ע"ד מטבע קצר ומטבע ארוך הנז' בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות שהוא ענין עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, ובמדרש תלים סי' ט' די"ב סע"ד פי' ככלותו ל', היינו ככלותו להשיב להמלאכים על טענתם אשר תנה הודך על השמים כו' והטעם שהי' צריך להמתין עד כלותו להשיבם הוא ע"פ משארז"ל פ"ט דשבת דפ"ט

ע"א שעי"ז מיד כל א' וא' נעשה לו אוהב ומסר לו דבר שנאמר עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם כו' א"כ הוכרח להמתין ככלותו לדבר בכדי שיזכה להמתנות כו' וענין מתנות אלו לכאורה אינו מובן והרי הש"י הי' יכול ליתן לו הכל מעצמו וכלום חסר בבית המלך שיצטרך שהמלאכים יתנו לו מתנות, והענין י"ל כמ"ש הרמ"ז פ' בא בדף מם ע"ב בענין קטרת שאלמלא לא מסרו ס"מ למרע"ה לא הי' בדין שהקב"ה יגלהו לו כיון שהוא חיותו המוכרח לו כו' ע"ש, ועד"ז י"ל גם בענין המתנות שקבל משאר המלאכים, שהרי ישראל מקבלים גם מבחי' המלאכים וכענין שתים לפניה דק"ש שמספרי' מענין המלאכים והאופנים וחיות כו' בכדי שעי"ז תתהפך נה"ב ששרשה לוקחה מהם כו' ובזהר פ' בלק דקצ"ב ע"ב ודקצ"ג ע"א משמע המתנות לקח מע' שרים, והוא ע"ד שהיצה"ר יתהפך לטוב כמו מצות פרי' ורבי' שיש בזה תאוה ושיהי' מזה המשכת קדושה עליונה זהו המתנות שלקח כו' וממ"ש בשל"ה ס"פ יתרו שי"ח ב' הבנת שמתנות אלו זהו ע"ד מ"ש והייתם לי סגולה מכל העמים הפי' ממה שאתם תבררו מכל העמים הניצוצים שנפלו בשבה"כ מזה דוקא תהיו נעשים בחי' סגולה וזהו כענין ג' גווני הקשת שבאים ממה שמתברר כו' וכמ"ש מזה בביאור ע"פ מחר חדש בענין ושלשת תרד מאד וכיון שכל אלו לוקחים מהם ע"כ אינו בדין שיתן לו הקב"ה אלא שיתנו הם, ולכן ויתן לו ככלותו להשיב להם.

ובמהרמ"א פי' ככלותו לדבר אתו שע"י הדבור עמו ארבעים יום דוקא כנגד מם יום של יצירת הולד שהוא נגד ד' יסודות ארמ"ע הכלולים מיוד, והדבור מם יום זככו עד שהיה יכול לקבל התורה אח"כ מידו של הקב"ה לידו, וזהו מנצפ"ך וארז"ל ברבות בראשית ס"פ א' מפה אל פה מכף אל כף, ולמה הקדים הפה לכף אלא לפי שע"י פה אל פה מם יום זכה לקבל מכף אל כף, וי"ל זהו ע"ד תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, שהדבור ממשיך הכח בבחי' מעשה עמ"ש בביאור דאני לדודי, גם כמ"ש במ"א ההפרש בין משה ובין אליהו שמשה גבוה בהביטול בפנימית אמנם בחיצונית בהגוף הי' לאליהו הביטול יותר שהרי גופו עלה בסערה השמים משא"כ במשה, אך באותן מם יום שהיה משה בהר הי' גופו ע"ד אליהו כשעלה כו' ולא ע"ד אליהו ממש שאליהו נתעלה גופו מלמטלמ"ע ונהפך ללפידי אש ובמשה נזדכך גופו ע"ד אליהו בבחי' מלמעלמ"ט כענין שוהם וישפה ועיין מזה בחי' הרשב"א הובא בעין יעקב פ"ה דב"ב בענין התחיי' לע"ל אם יהי' הגוף ע"ד אליהו או ע"ד משה כשהיה בהר כו', וכיון שהוצרך גופו להזדכך כ"כ והיינו כדי שיוכל לקבל התורה מיד ליד בלי שום השתלשלות ממוצעים ע"כ הוא ע"י שדבר אתו מ' יום שעי"ז נזדככו ד' יסודות שבגופו שכל א' כלול מיוד, וידוע ששרש ד' יסודות הוא ד' עולמות אבי"ע שהן ד' אותיות שם הוי', והנה ברבות פ' נשא גבי קרבן נשיא יששכר, אמרז כף אחת עשרה זהב זהו ענין הלוחות שנכתבו בכף של הקב"ה עשרה זהב

הן עשרת הדברות כו', ומבואר במ"א בביאור יונתי בפי' קומי לך לבחי' כף יוד כו' כמו הכף עגולה ומחבק בו כמ"כ זהו ענין ומתחת זרועות עולם בחי' סוכ"ע, ושרש כף זו י"ל חסד דעתיק המלובש בגלגלתא דא"א, ונמשכה ע"י ז"א הנק' חסד כענין המבואר בד"ה ה' יחתו מריביו שחסד דא"א מתלבש בחסד דז"א ומשם ניתנה ליד משה, וזהו מתן אדם ז"א מה שנתן התורה למשה ירחיב לו שעי"ז נמשך בו מא"א ע"י בינה הנק' רחובות הנהר, ומה שניתנה לידי משה, לומר שהתורה היא לעשות כמ"ש שכל טוב לכל עושיהם, וזהו ג"כ מתן אדם ירחיב לו, שע"י הצדקה וגמ"ח יומשך התורה וזהו שהקדימו נעשה לנשמע, וזהו ועשית חג שבועות מסת נדבת ידך אשר תתן, וזהו ותורת חסד על לשונה, גם כי המדות שרשן למעלה מהחכמה, ולכן יכול להגביה היד למעלה מן הראש, ולכן ניתנה מיד אל יד, או יאמר כי משה הוא ז"א, ופי' ויתן אל משה היינו שניתנה מא"א לז"א כו', וע' מענין פי' יד בפרדס שכ"ז פ"א ע"ד ידים שאין מוכיחות הויך ידים כו'. או יאמר ויתן, כי הנה כשאדם כותב השכל בידיו אף שהשכל נמשך דרך היד עכ"ז הוא רק דרך מעביר ולא דרך התלבשות כי היד עצמו אינו משיג השכל כו', כמ"כ התורה אף שנמשכה דרך המדות חו"ג, שרשה מהחכמה שלמעלה מבחי' מדות, וכמ"ש במ"א בענין תיקון ואמת שלמעלה מי"ג מדות חסד כו', לכן אף שנמשכה דרך המדות חו"ג הוא רק דרך מעביר כו', כי האור תורה הוא למעלה מעלה מבחי' המדות וכמ"ש עמקו מחשבותיך כו'. וז"ש לדבר אתו בהר סיני, ע"ד מלמעלמ"ט משא"כ באליהו שהי' הזיכוך ע"ד מלמטלמ"ע וכנ"ל.

שני לוחות העדות. פי' בבחיי פ' תשא כיון שהם עדות ואין עדות פחות משנים ע"כ הם שני לוחות, ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ פ' שופטים עו"ה ע"פ על פי שנים עדים יקום דבר, ובהרמ"ז ר"פ קרח ששרש ומקור התורה הוא דעת דעתיק המתגלה בפומא דא"א ודעת כולל חו"ג שהן מ"ע ומל"ת ע"ש וע"כ משם שני לוחות העדות שבאחד מ"ע אנכי כו' שבת כו' כבוד או"א, ובשני ה' ל"ת כו', ועדות אותיות דעות, וזהו אנכי ולא יהי' חו"ג מפי הגבורה שמענום פום ממלל רברבן הוא פה דא"א כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל בתלים בדרוש הפסוק הכל סר יחדיו נאלחו הביאו בי"נ במא"א אות פ' סעיף ב' ופי' רברבן ע"ד אתוון רברבן גם כענין ההפרש בין דבר גדול מעשה מרכבה ובין דבר קטן הויות דאביי ורבא כו', וזהו כמו עדות הוא ע"י הגדה בפה כך דעת דעתיק נמשך ע"י פה דא"א, ומעיד על הנסתרות רדל"א כו', ובפרדס ערך עדות, עדות הוא ענין היחוד ואל תקרי עדות אלא דעות, מלשון חיבור כמו והאדם ידע, ואין עדות פחות משנים, דעת ויסוד דעת מחבר חו"ב, יסוד מחבר זו"נ עכ"ל אף שאין זה לשונו, וכ"כ בי"נ אות ע' ס"ט בשם הת"ז ריש תקון ס"ט וז"ל וכמו דעמודא דאמצעיתא יחודא דאו"א הכי איהו צדיק יחוד דעמודא דאמצעיתא ושכינתא דלתתא כו' עליהו אתמר כי אל דעות ה' ותרוויהו עדות דלית עדות פחות

מתרין כו', ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ החלצו פי' כי אל דעות ומ"ש בד"ה שה"ש אשר לשלמה פי' ב' בחי' חתן וב' בחי' כלה וזהו ענין ב' יחודים הנ"ל, וא"כ למדנו שזהו בחי' עדות, שהוא להיות נמשך גלוי אור א"ס ב"ה למטה בבי"ע והיינו ע"י ב' בחי' יחוד הנ"ל שהן כנגד ד' אותיות הוי' ע"ד אז ראה ויספרה כו' בד"ה האזינו השמים, והיינו כי יחוד י"ה שהוא ההמשכה משכל הנעלם אל בחי' המחשבה והבינה, ואח"כ כדי שיומשך למטה אל הדבור זהו ע"י ו"ה מדות ודבור או קול ודבור כו' ועמ"ש בד"ה שובה ישראל הראשון פ"א בענין שכל ומחשבה, ודבור ומעשה אשר שכל ומחשבה נק' שמים ודבור ומעשה נק' ארץ והנה ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה, א"כ עד"ז ג"כ י"ל ב' בחי' יחוד הנ"ל. ולפ"ז זהו ענין שני לוחות העדות, שאין עדות פחות משנים שבהן ועל ידן יומשך גלוי בחי' כי אל דעות ה', להיות ומלאה הארץ דעה את ה', וזהו ע"ד שנתבאר בלק"ת פ' פקודי ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות שהם ב' יחודים הנ"ל ועדות שייך על הנסתרות, וכך הנסתרות לה' אלקינו הם או"א כמ"ש במא"א אות נון סמ"ו ולהיות דעות וגלוי בחי' זו זהו ע"י ב' יחודים הנ"ל, וזהו שבטי י"ה עדות לישראל י"ה הם חו"ב, להודות לשם הוי' היינו א"א כמ"ש במק"מ ר"פ וארא ע"פ כי בי"ה חו"ב הוי' א"א צור עולמים, ושרש הנסתרות בחי' רדל"א כנ"ל, ולפמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן הנ"ל אשר ע"י מ"ע נמשך יחוד ו"ה ועי' ל"ת נמשך י"ה, א"כ שני לוחות העדות שבאחד כתוב מ"ע ובהשני ל"ת הם מורים על בחי' יחודים הנ"ל ולפ"ז צ"ע הרי בלוח השני נאמר ה' ל"ת, א"כ איך יתכן שיהי' זה מורה על בחי' יותר גבוה והרי בו אותיות ותיבות מועט יותר מבלוח הראשון כמ"ש הבחיי ויש לתרץ דהא באמת במ"א מבואר דל"ת במל' ומ"ע בז"א ולכן נשים חייבות בכל הל"ת ובמ"ע שהזמ"ג הן פטורות, וזהו שמי מ' עם י"ה שס"ה זכרי ז"א עם ו"ה רמ"ח מ"ע, וכן פי' במק"מ מקץ קצ"ט בענין לעבדה ולשמרה אלא צ"ל ע"ד ויבן ה' אלקים את הצלע בינה יתירה ניתנה באשה שהיא תשבע"פ שהיא כעין ל"ת סייגי' וגדרי' ועל תשבע"פ רומז הלוח השני ועד"ז הל"ת שהם במ' שרשם גבוה ממ"ע וכענין בזאת יבא אהרן וכמ"ש בד"ה שימני כחותם בענין חותם שוקע ובחכמה יסד ארץ וכונן שמים בתבונה ע"ש.

קיצור. עדות שנים דעת המתחלק לחו"ג, עדות בפה דעת דעתיק בפה דא"א אנכי ולא יהי' מפי הגבורה, פום ממלל רברבין גם עדות יחוד דעות, ואין עדות פחות משנים שע"י דעת נעשה יחוד חו"ב ועי' יסוד יחוד זו"נ, שהמשכת אור א"ס למטה צ"ל ע"י ב' יחודים אלו כנגד ד' אותיות שם הוי', אז ראה ויספרה כו', שכל ומחשבה, מדות ודבור, או שכל ומחשבה, ודבור ומעשה, שע"י בחי' אלו ממשיכים ב' יחודים הנ"ל, והן ב' בחי' חתן וכלה שנתבאר בד"ה שה"ש, ובענין אלה פקודי המשכן, משכן העדות, וזהו ענין שני לוחות העדות, ולפמש"ש שהן מ"ע ומל"ת, כך שני לוחות בהשני ה' מל"ת, וא"כ זהו ע"ד בינה יתירה ניתנה.

ויש לבאר, ע"ד מ"ש ווארא כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם, ופרש"י לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי לא נכרתי במדת אמתות שלי, שעליה נקרא שמי ה' נאמן לאמת דברי שהרי הבטחתי ולא קיימתי עכ"ל, ויש לבאר ע"ד מ"ש בת"א סד"ה וידבר כו' וארא דצ"ד ע"א שע"י האתעדל"ת באהוי"ר שזהו ענין האבות הן המרכבה ממשיכים מלמעלה מחג"ת דאצי' גלוי אהבה עליונה וזהו ענין המשכת שם הוי' המלובש בשם אלקים כו' אכן ושמי הוי' בחי' חכמה עילאה לא נודעתי להם שאינו בא בגלוי ע"י אתעדל"ת אלא ע"י המצות, וזהו כענין מ"ש גבי מן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך וכן בענין והטיבך והרבך מאבותיך ארז"ל שהן ג' ארצות קני קנזי קדמוני והן ג"ר והיינו שלהאבות לא נתגלה כ"א מז"ת אברהם חסד כו' אלא משה ונחנו מ"ה המשיך מחכמה כו' ועמ"ש מענין אשר לא ידעון אבותיך בלקו"ת ר"פ עקב בד"ה ואכלת ושבעת פ"א, גם ע"פ מ"ש בת"א ס"פ בשלח בד"ה להבין ענין לחם משנה, אשר מן הוא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וזהו ענין טל ולכן ירד מן בזכות משה א"כ היינו הך הנז' בת"א דצ"ד ע"א הנ"ל, וז"ש רש"י לא נכרתי להם במדות אמתות שלי, כענין מ"ש בפי' תקון ואמת שביג"מ מדוע תקון זה דוקא נק' ואמת אלא לפי שהוא בחי' הארת פנים מה שפנוי משערות וצמצומים אלא כמו דכולא קמי' כלא חשיב, ומשם נמשך הקיום כי ההוא אמר ולא יעשה שייך בז"א שלפעמים מדה"ד מעכבת משא"כ בא"א אני הוי' לא שניתי כו', ותקון ואמת שרשו מדעת דעתיק בהרמ"ז ר"פ ויקרא, וזהו לא נודעתי, לא נתגלה דעת זה, ושרשו מרדל"א, גם אמת אני ראשון ואני אחרון כו', אך ע"י קבלת התורה משך שני לוחות העדות, אותיות דעות להיות גלוי שמי הוי' ע"י מ"ע ול"ת ל"ת י"ה מ"ע ו"ה והיינו ענין ב' יחודים הנ"ל.

בשולי העמוד בגוכתי"ק: ע"א אבות אורות בכלי' אבל חכמה איהו וחיוהי אורות וזהו דרוש וארא תקס"ח וכ"ז לפי' הפרדס בעדות וז"ש במדרש שני שושבינין אבל לפמ"ש במדרש חתן וכלה א"כ שני לוחות זו"נ נו"ה גם בל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו וזהו שני לוחות ב' בחי' לחיים נאוו לחייך, ולחייך בערוגות.

תשא ל"א י"ח

ויתן אל משה.

פ"ד דנדרים דל"ח ע"א שאין השכינה שורה אלא על גבור ועשיר וכו' וכולן ממשה, ומסיק גבור מהלוחות שקבל.

ב) **פ"ה** דערובין דנ"ד ע"א מפרש ענין לוחות אבן אם אדם משים עצמו את לחייו כאבן זו שאינה נמחית (מפני דריסת רגלי בני אדם כך לחייו אינן נלאין מלחזור אחר למודו וללמד לאחרים) תלמודו מתקיים בידו, ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו, וכ' מהרש"א דדייק מדכתיב אבן דלא ה"ל להזכיר כלל שהיו אבן ועוד דספירינן היו ולא ה"ל למכתב בהו אבן סתם עכ"ל אלא לומר שישים לחייו כאבן זו כו', ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ נאוו לחייך בתורים, לחייך מקום מוצא ההבל כו', אבן הם אותיות ועמ"ש מענין אבן בד"ה ותחת רגליו כו' ועמ"ש בפירוש אשר אבניה ברזל שארז"ל א"ת אבניה אלא בוניה פ"ק דתענית גם אבן ישראל תרגום אבן אב ובנין כו' א"כ י"ל פי' לוחות אבן שממשיך החכמה הנק' אב בבחי' בן כו' שיהי' ע"ד וכל בניך למודי הוי' כי הוי' בחכמה כו'.

ג) **רבות** בראשית פ"ו א"ר יוחנן שלשה דברים ניתנו מתנה לעולם התורה והמאורות והגשמים, התורה מנין שנאמר ויתן אל משה כו'. בלק"ת מהאריז"ל פ' פנחס דמתנה הוא הג"ר שבאין בסוד תוספת ובשעת החטא מסתלקים כו' וארז"ל תוספתו של הקב"ה מרובה מהעיקר והתורה מחכמה אורייתא מחכמה נפקת והמאורות י"ל מבינה כי בינה נק' חמה ונק' המאור הגדול והגשמים מדעת כי מטרא בעלא דארעא והוא בחי' והאדם ידע גם י"ל פי' הגשמים מתנה שנאמר ונתתי גשמיכם ונתתי ולא ע"י שליח ומ"ש ושולח מים ע"פ חוצות זהו מים כשהארץ שותה מימי אוקיינוס משא"כ גשם נק' כשהיא שותה ממים עליונים שממעל לרקיע כמ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ועז"נ ונתתי גשמיכם היינו אם בחקתי תלכו ופי' מעל לרקיע מלמעלה מהפרסא כמ"ש מזה ע"פ ונתתי גשמיכם בעתם יעו"ש וזהו הבא בבחי' מתנה ולולי מתנה זו היתה שותה מימי אוקיינוס כו' ועד"ז י"ל המאורות כי השמש היא בחי' שמש ומגן הוי' אלקים שמש צדקה ומרפא, גם היחוד עליון זהו בא בסוד תוספת והבחי' דלהחיות העולמות בא בסוד שרש ושרשו מז"ת עולם חסד יבנה, וזהו שהתורה היא מתנה ועז"נ וממדבר מתנה ואם הגיס דעתו כו' ערובין נ"ד סע"א כי מתנה יש לה הפסק מטעם הנ"ל ובג' בחי' אלו תורה ומאורות וגשמים יש דו"נ תשב"כ ותשבע"פ מאורות שמש וירח, והגשמים אין טפה יורדת מלמעלה כו', ועוד כי התורה קדמה אלפים שנה לעולם א"כ היא למעלה מבחי' עולם שהוא ו"ק דז"א ע"כ אינו בא אלא במתנה כו' ועמ"ש בד"ה השמים כסאי בענין ותן בלבנו בינה כו' וכנ"ל דעולם שרשו מו"ק וע' בד"ה באתי לגני, עו"ש אף השלום שנאמר ונתתי שלום בארץ כי השלום זהו ג"כ יחוד העליון שיהי' הגלוי למטה כמו למעלה, בד"ה והי' מדי חדש, שזהו בחי' שלמעלה מאתעדל"ת שלכך תפלת ערבית רשות כי אז עיקר היחוד שיעקב בחיר שבאבות קו האמצעי המבריח מן הקצה כו' תיקן תפלת ערבית וא"א לעוררו באעתדל"ת כ"א בא במתנה לכן הוא רשות ולא חובה כו', עו"ש הפרשת הים הגדול הנותן בים דרך כי ע"ד בקרי"ס ואתם תחרישון כו'.

ד) פ' תשא פמ"א ויתן ע"ד לך ה' הצדקה כו' עוד ע"ד מתן אדם ירחיב לו, וכמ"כ בחי' זו למעלה מתן אדם התורה נק' אדם רמ"ח פקודין רמ"ח איברין ונמשכה מבחי' כמראה אדם כו' וזהו מתן אדם ירחיב לו כמ"ש בזהר זכור את יום השבת בענין חכמות בחוץ תרונה, שעי"ז ממשיכים ומקשרים בחי' אדם לבחי' כי לא אדם הוא כו'. ירחיב רחבה מצותך מאד רחובות ועמ"ש לקמן סעיף ו' בשם הבחיי בפי' ותן ומש"ש בענין מתן אדם ירחיב לו. עו"ש ע"ד כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, ועמ"ש בד"ה ואתחנן שהתורה היא המשכה מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם רק אתה החלות כו', ולכן ניתנה ביום החמשים וסופרים רק מ"ט יום כי שער החמשים א"א להשיגו ע"י אתעדל"ת ועמ"ש בביאור ע"פ ואני ישנה בענין ואני אפתח לך וז"ש גבי טל ויתן לך מטל השמים כי טל הוא ג"כ בחי' שבא שלא ע"י אתעדל"ת ע"כ נאמר ויתן לך וזהו תזל כטל אמרתי טל תורה. עו"ש ויתן שנתנה לו מתנה סוף ארבעים יום וזהו ע"ד ראיה כו' ע"ד שמתחלה נק' תורת ה' ואח"כ נק' ובתורתו וכמ"ש משל ענין ההפרש בין היכל קדה"ק לשאר היכלות שנעשה השכל שלו ממש לא ע"ד ששומע שכל ושכלו מלביש השכל ההוא אלא שנעשה שכלו ממש וזהו לא קאים אינש אדעתי' דרביה עד מ' שנין לכן סוף מם יום דוקא ניתנה לו מתנה, וי"ל כי כאשר האדם מתעלה להיות לאשתאבא בגופא דמלכא שיהי' נכלל בחכמה עילאה ממש משא"כ קודם לבושי' מינייהו נשמתין ואינן מתאחדי', וכשמתאחד ע"ד היחוד דאיהו וחיוהי חד ממש אזי נק' ובתורתו, ועמ"ש בד"ה בעצם וכו' צבאות הוי' בת"א פ' בא, וזהו קדוש הוי' צבאות שבצבאות שהם נשמות יאיר קדוש ממש עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש וזהו ע"י התורה קדוש שורה בתוך מעין ע' בלק"ת פ' קדושים ע"פ והדרת פני זקן ענין זקן שקנה חכמה, גם י"ל ויתן אל משה כי יש מהחכמה הארה חיצוני' ע"י הדבור אכן כי ה' יתן חכמה היינו עצמיות חכמה ולא הארה לבד כמו בדבור, וז"ש ויתן שאע"פ שהתורה דבור עכ"ז נמשך בו מעצמיות. עו"ש ככלותו ענין כלה, כי נש"י נק' חתן שממשיכים אור א"ס בחכמה ע' בת"א סד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן, ע"כ בערך המשכה זו נק' התורה כלה. לדבר אתו שניהם מדברים היינו שיהי' ואשים דברי בפיך. שני לוחות נגד חתן וכלה היינו תשב"כ ותורה שבעל פה. אבן שנמשכו מחכמה יוד נק' אבנא למשקל כו'. נשא פי"ב רמח"ד ביום חתונתו זה הר סיני וקדשתם היום וביום שמחת לבו זה מתן תורה דכתיב ויתן אל משה ככלותו, ככלתו כתיב דעיילת כלה לגנתא, גם שם כלות שכלו מזיקין מן העולם כו' עמ"ש ע"פ מזמור שיר ליום השבת שמשבית מזיקין. נשא פ"ט דרל"ה ב"ד גבי והביא האיש את אשתו כו'. שה"ש בפסוק ישקני דף ה' ע"א כתובים באצבע אלקים.

בהיפוך העמוד בגוכתי"ק: ותן חלקנו בתורתיך שהתורה היא מתנה יהי' בה ג"כ מעלת שחלק מחכמתו.

ה) **בחקתי** פל"ה רו"ד תורה קרוי' אבן לוחות אבן ויצה"ר קרוי אבן והסירותי את לב האבן תבא אבן ותשמור את האבן כו' (נ"ל דצ"ל ותשבור את האבן) וע' בשה"ש רבה ע"פ אל גנת אגוז מה אגוז זה האבן שוברו כו' וע' פרדס ערך אבן שיש אבן דקדושה ולעומת זה כו' ע"ש וע' באדר"ן פי"ו יצה"ר אין לו תקנה אלא בד"ת. בחיי מג"ג צה"א קיח"ב קכב"ב קפז"א.

ו) **בחיי** ויצא מ"ג ג' ע"פ ויקח לו יעקב מקל לבנה ענין לוחות ראשונות ששלטה בהם עין הרע כו' וע' בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון לפי שהיו ברעש וקולות בחי' עלמא דאתגליא ולוחות שניות ניתנו בחשאי בעלמא דאתכסיא.

בחיי פרשה יתרו על פסוק לא יהיה לך אלקים אחרים, דצ"ה סוף ע"א שהשכינה בישראל לא צורך הדיוט בלבד אלא צורך גבוה כי כיון שהשם המיוחד מתפרסם ע"י הכבוד הנה הכבוד מקבל תוספת רוח הקדש (עיין זח"א דמ"א ובלק"ת בד"ה וספרתם לכם פ"א דרוח הקדש היינו מה שהמל' מקבלת מחכמה עילאה ועמ"ש בפי' שאו ידיכם קדש כו') וזהו יהי כבוד כו' וכתיב ויתן אל משה, באורו ויתן אלקים שבסוף הכתוב כו' ע"ש, ומזה יובן ענין מתן אדם ירחיב לו הנז"ל ס"ד, כי המל' נק' ג"כ אדם כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית דקאי על הנוק', ומתן אדם זהו ויתן אל משה לפי' הבחיי דקאי על המל' הנק' כבוד הוי', ירחיב לו שעי"ז נמשך בהכבוד תוספת רוח הקדש וכמ"ש במ"א בפי' ברוך כבוד הוי' ממקומו.

בפ' תשא במקומו ע"פ ויתן אל משה, ע"ד הנ"ל, ככלותו כלה שנתנה לו התורה במתנה ככלה לחתן, וכמו כלה כ"ד קשוטין כמנין ויביאה אל האדם, כמ"כ ת"ח צ"ל בקי בכ"ד ספרים, וכן במס' שבת שנק' כלה כ"ד פרקים, ויש להעיר מענין ושמתי כד כד ומענין כ"ד אותיות דבשכמל"ו וע' פרדס ערך כד יסוד נק' כד ומל' נק' כדה, נמצא מה שהת"ח צ"ל בקי בכ"ד ספרים היינו נגד בחי' יסוד שמקבל מהחכמה כ"ד ספרי דאורייתא וזהו תלמיד חכם כי בינה רק עד הוד אתפשטת אבל חכמה מאיר ביסוד, והת"ח משפיע בחי' זו בתשבע"פ ע"ד והאיתנים מוסדי ארץ איתן אותיות תניא והיא הנק' כדה וזהו ענין כ"ד קישוטי כלה, והנה ע"י ב' פעמים כ"ד הנ"ל נקראת אשת חיל, גימ' מ"ח ולכן התורה נקנית במ"ח דברים. שני לוחות כיון שהם עדות ואין עדות פחות משנים, א"כ יש להעיר ממ"ש בבה"ז שופטים בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר, עדות אותיות דעת והדעת מתחלק לב' מוחין חו"ג ויש בכ"א ה' בחי' ה"ח ה"ג וזהו שני לוחות ובכ"א חמשה דברות. במדרש תלים סי' ט' די"ב סע"ד פי' ככלותו לדבר עם המלאכים להשיבם על טענתם אשר תנה הודך על השמים כו'.

בפ' תשא ע"פ פסל לך קכב"ב בענין לוחות שניות שיהיו ג"כ כתובים באצבע אלקים, וע' לקמן ע"פ הנ"ל והלוחות מעשה אלקים המה, בפ' חקת ע"פ וממדבר מתנה ויתן אל משה.

של"ה י"ב טז"ב קסב"ב קצב"ב קצז"ב שכח"ב שלג"א שפז"א, ש"ך.

ז) **הנה** אדמו"ז נ"ע בד"ה ראה אנכי נותן פי' ע"ד יום יום יעמוס לנו הקב"ה נותן לו מלא עומסו, כי היד כלול מג' פרקין ופרק העליון שבו ה' אצבעות הוא חב"ד שבחסד, והנה כדי להיות ההמשכה מבחי' יום יום אלפים שנה שקדמה התורה לעולם חו"ב שיומשך האור משם לנשמות הוא ע"י התלבשות החו"ב במדות שע"י התלבשות החכמה בחסד יוכל להיות נמשך ומתגלה לנשמות משא"כ החכמה כמו שהיא בעצמותה עז"נ ופני לא יראו, וזהו ענין יעמוס לנו, וענין אנכי נותן, ועד"ז יש לפרש מש"כ ויתן אל משה כו' ויתן דוקא ע"י שנתלבש החו"ב בחסד דרועא ימינא כו'.

ח) **של"ה** יוד ע"ב נז' ענין כתובים באצבע אלקים. דט"ז ע"ב ויתן אל משה ככלתו כללים מסר לו, והוא מהרבות כי תשא פמ"א דקנ"ז ע"א דריש ככלותו לשון כללים, וז"ל הרבות וכי כל התורה למד משה כתיב בתורה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים ולארבעים יום למדה משה אלא כללים לימדהו הקב"ה למשה הוי ככלותו לדבר אתו עכ"ל הרבות. והנה ענין כלל שרשו מענין כל, או מענין כלילת יופי, איכה ב' ט"ו, מציון מכלל יופי תלים סי' נון פסוק ב', וכ' במ"צ מכלל מלשון כל ור"ל כלול בכל היופי, והוא ג"כ קרוב ללשון כלה, שמקבלת מבחי' כל, ובערוך הביא כלל בערך כל, אך ע"פ פשוטו ככלותו הוא לשון תכלית וסוף כמו כי תכלה לעשר, עד כלות קציר השעורים, וגם יש לפרש ככלותו לשון כוסף ותשוקה כמו נכספה וגם כלתה נפשי, והנה במא"א כף סמ"ז וז"ל כלל ופרט, הם זו"נ ז"א כלל ו"ק והמל' בה נפרטים גם כלל בדעת ופרט בו"ק וכלל שנית ביסוד וזהו בבחי' החו"ג עכ"ל וע' זח"ב ר"פ שמות ד"ג ע"א דקול איהו כלל דבור איהו פרט, וברע"מ וארא דכ"ה ע"א, תרומה קס"א סע"ב קס"ב ע"א ובפ' ואתחנן דף רס"ד ע"א, ובבה"ז ע"פ נפתלי אילה שלוחה ויחי דרמ"ו ע"ב פי' שאצילות נק' כלל ובי"ע נק' פרט וע"כ הכלל צריך לפרט כי תכלית האצי' הוא בשביל התהוות בי"ע, והפרט צריך לכלל שבי"ע מקבלים מהאצילות והנה מרבע"ה קבל התורה כמו שהיא באצי' ואח"כ הנביאים המשיכו התורה לבריאה כמ"ש בת"א פ' בא בד"ה בעצם היום הזה וזהו כללים מסר לו ר"ל התורה כמו שהיא באצי', ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר שלכן במ"ת רואין את הנשמע כו' בחי' התכללות שראיה ושמיעה כלולים יחד וזהו ענין כלל וע' בד"ה מי אל כמוך וע' בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בענין ר"ה כולל חיות כל השנה. והנה שרש הכלל הראשון הכולל כל העולמות הוא א"ק כמ"ש במ"א בענין ואהי' אצלו אמון בזח"ב תרומה

קס"א א'. וענין כללים יובן עד"מ שאמר הינוקא דר"ל פ"ק דתענית ד"י ע"א מי איכא מידי בכתובי דלא רמיזא באורייתא וכן אמר אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא ממתניתין ועמ"ש מזה בד"ה ואלה שמות בנ"י בענין ששים המה מלכות ושמונים פלגשים, ומ"ש בד"ה כנשר יעיר מענין כלל כו' ומ"ש בת"א ס"פ חיי בד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה.

של"ה במסכת פסחים קס"ב ב' וכשנתן לו הקב"ה תשב"כ הבין מעצמו תשבע"פ, ככלותו כללים מסר לו, עמ"ש מענין תשב"כ ותשבע"פ בת"א פ' וארא בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י, ובד"ה ביום השמע"צ בענין מוסר אביך ותורת אמך כמשל האב שמזריע טפה ובה כלול כל פרטי רמ"ח איברי הולד כו', ויובן זה עוד ע"ד מ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות בפירוש מטבע קצר ומטבע ארוך כו' וע' בה"ז ס"פ אחרי בפי' לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה, א"כ לפ"ז ככלותו ל' כלל מסר לו, וצ"ל משה בבחי' ככלותו ל' כלה שבה נעשה הולד ברמ"ח איברים כך אצל מרע"ה נעשו מהכללים כל הפרטים, ולא שמשה עצמו בחי' כלה אלא שהוא שושבין המחבר החתן עם הכלה ע"ד והאיתנים מוסדי ארץ שהיא תשבע"פ, וכמ"ש בפרדס ערך איתן כי משה הוא איתן ולכן נאמר בבני יתרו איתן מושבך כו'.

דקצ"ב רע"ב שלא מסר לו הש"י רק כללים ואח"כ הבין הפרטים מעצמו כו'. ודקצ"ז סע"ב ככלותו ל' כללים ול' כלה הכל א' כי משה קבל הכללים ומזה השפיע בתשבע"פ שהיא כלת משה שהיא הפרטים והאריך מזה ר"פ וזאת הברכה דשפ"ז ע"א.

ט) **בש"ך** פ' כי תשא ויתן נותן בעין יפה נותן, ככלותו שמסר האב את הכלה לשלוחי הבעל, היינו כמ"ש א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה היא כלה וישראל הם החתן כמ"ש בד"ה קול מצהלות חתנים שנש"י נק' חתנים והיינו עוסק בתורה לשמה לשם התורה כי היא מחכמה נפקת והחכמה נק' ראשית לשון נקבה, ונש"י ממשיכים אור א"ס בחכמה א"כ הם המשפיעים בהתורה, ולכן נק' חתן, וא"כ זהו ויתן אל משה ככלותו שמסר לו התורה בבחי' כלה שהם ימשיכו בה אור א"ס ב"ה, וזהו נותן בעין יפה נותן.

קיצור מהנ"ל

ויתן ל' מתנה לעולם, כי עולם ו"ק והתורה קדמה אלפים וע"כ באה רק בבחי' מתנה, גם כי היא באה מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם כמ"ש בד"ה ואתחנן, ועד"ז תפלת ערבית רשות, כי היחוד בחי' שאינו ע"י אתעדל"ת וכן הג"ר באין בסוד תוספת, ולכן שער החמישים אין נספר בסה"ע עמ"ש בד"ה אני ישנה בענין ואני אפתח לך, ולכן גבי טל נאמר

ג"כ ויתן לך שאינו בא ע"י אתעדל"ת וכן התורה נק' טל תול כטל אמרתי טל תורה. גם פי' ויתן שנתנה לו מתנה ע"ד שמתחלה נק' תורת ה' ואח"כ נק' ובתורתו. (סעיף ז') גם פי' ויתן שהמשכת חכמה עילאה נמשך ע"י החסד וכמ"ש פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך הוא חסד שהתורה ניתנה בימין נאדרי בכח כתר חכמה כו' לכן כשהקול קול יעקב כו' ועמ"ש בפי' הללויה להמשיך בחי' י"ה בז"ת. וה"ע מי ברא אלה. גם פי' ויתן ע"ד כי ה' יתן חכמה במשלי סי' ב' ו'. ופי' הבחי' פ' תרומה ע"פ ויקחו לי תרומה דק"ז רע"ד. נתן לא כתיב אלא יתן שלע"ל יתן חכמה לישראל ותבונה ודעת וה"ע משכיל לאיתן אותיות איתן משמשות לע"ל. גלוי פנימי' התורה. גם ויתן ע"ד יהיב חכמתא לחכימין. היינו ע"י שהאדם יש לו ח"ת עי"ז כי ה' יתן חכמה עילאה. וזהו ויתן אל משה. כי משה מ"ה חכמה עי"ז כי ה' יתן חכמה. וכמו ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. כי הגם שבחי' התורה היא מתנה למעלה מאתעדל"ת עכ"ז צ"ל הכנה לזה כמו פתחי לי ואני אפתח לך וההכנה והכלי לזה הוא חכמה תתאה. וכמו וה' נתן חכמה לשלמה. ועמ"ש בד"ה תורה צוה. גם ויתן ע"ד מתן אדם ירחיב לו כמ"ש ס"ד וס"ו. גם ויתן ע"ד מתנה יש לה הפסק וכמשארז"ל ערובין נ"ד סע"א ע"פ וממדבר מתנה כו' ע"ש ולכן צריך לעורר רחמים שלא יהי' הפסק וע"כ מברכים בכל יום נותן התורה ועמ"ש בד"ה ויאמר לו יהונתן יהו נתן ל' מתנה כשנמשך בבריאה מתנה יש לה הפסק כו'. משא"כ באצי' נק' יוסף כו' וע' במא"א יוד סכ"ט בענין ירושה אין לה הפסק והתורה נק' ג"כ מורשה. עוי"ל דבגמ' פ"ח דב"ב קלג"א למי שראוי ליורשו גם מתנה אין לה הפסק וכ"פ בש"ע סי' רמ"ח. א"כ ישראל נק' ראוים לירש היינו כי ישראל ז"א ויורשי' את חו"ב או"א שהיא התורה בזהר אמור צ"ד גם יורשי' את הזמ"ל דתהו שהם אחיהם שנפלו בשבה"כ כו' וכדי שיבוא לבחי' זו דישראל שיהי' ראוי לירש חו"ב זהו ע"י ק"ש ותפלה שמע ישראל הוי' אלקינו כמ"ש בד"ה וכל בניך פי' בינה בן י"ה ואזי יבוא לבחי' בוניך כו'.

ככלותו לשון כללים ולשון כלה. ולשון כליון. פי' לשון כללים שתשב"כ היא בחי' כלל לגבי תשבע"פ שנק' פרט כענין מוסר אביך ותורת אמך ומשה ממשיך מתשב"כ בתשבע"פ וזהו ככלותו ל' כלה שתשבע"פ נק' כלת משה. כמ"ש ס"ח וססעי' ו'. גם מסר לו הכח שימשיכו אור א"ס בחכמה עד שהתורה נק' כלה לגבי נש"י שנק' חתן וזהו נותן בעין יפה נותן וכמ"ש ס"ט. לדבר אתו י"ל ע"ד ודברי אשר שמתי בפיך כמ"ש תוך ס"ד.

בהר סיני שבחי' לדבר אתו הוא ע"י שיהי' בבחי' הר סיני שה"ע הר קטן שצ"ל שמינית שבשמינית כו' והעיקר הביטול גם סיני גימ' סולם בחי' תפלה כו' כי צ"ל מהלכים ב' בחי' הילוך כו'.

שני לוחות העדות לעיל ס"ד נגד חתן וכלה תשב"כ ותשבע"פ, וססעי' ד' ואין עדות פחות משנים הדעת מתחלק לה"ח וה"ג שהם עשה ול"ת וע' בהרמ"ז ר"פ קרח ועמ"ש בד"ה ויקהל משה שלא נדפס ומ"ש בענין משכן העדות, עדות לישראל, גם מה שושמי ה' לא נודעתי להם כ"א באל שדי אכן לוחות העדות בחי' ונועדתי אותיות ונודעתי, ע' בד"ה ויצוום אל בנ"י וארא תקס"ז ובלקוטי תורה במדבר סיני באהל מועד, גם עדות לשון קישוט בעדי עדיים בחינת כתר תורה, ועיין במאורי אור אות עיין סעיף ט' ואות גון סמ"ו, ובאות למד סי"ג בענין לוחות שהם נצח והוד, ובפרדס ערך לוחות כנ"ל וגם שי"ל שהם ו"ה של שם איהו בנצח ואיהי בהוד, והם עדות ע"ד עדות לישראל, ובערך עדות כ' עדות הוא ענין היחוד וא"ת עדות אלא דעות, היינו דעת המיחד חכמה ובינה ויסוד המחבר זו"נ כו' כמ"ש בד"ה החלצו בענין ע"י התורה שלום בפמליא של מעלה ושלום בפשמ"ט, גם י"ל יסוד נק' עד תאוות, ומל' נק' עדה וחיבור שניהם זהו עדות, עכ"פ לוחות העדות יחוד עליון שאור א"ס ב"ה מאיר ומתייחד במקור נש"י כו' לכן הם שני לוחות כו'. ויש להעיר מענין כתבם על לוח לבך משלי ג' ג', אם דלת היא נצור עליה לוח ארז שיר ח' ט', וארז"ל פ"ק דיומא שארז שולט בה רקבון וה"ע בית שני כו' אבל הלוחות הם לוחות אבן ולכן חרות על הלוחות, את כל לחתים יחזקאל כ"ז ה', על לוח אתם ישעי' ל' ח', ובאר על הלוחות חבקוק ב' ב', וענין לחי הוא שרש אחר ומזה לחייו כערוגת הבושם, ובגמ' ערובין נד"א דרשו לוחות ל' לחייו כנ"ל ס"ב וע' רבות ר"פ בראשית בענין אמון, לוחות יש לו, כענין פנקסאות וה"ע כענין מפה שנרשם בה צורת העולם בקצרה כו' א"כ מטבע קצר ע"ד עלמא דאתכסיא כו' כללים כנ"ל ובמ"א נת' בהפך מטבע ארוך א"א מטבע קצר ז"א.

בענין ג' דברים מתנה לעולם שברבות בראשית פ"ו י"ל שהוא ע"ד בנ"ר וחסרונן מה דלא סגי בלא"ה, להחיות בהן כו' לפקוח ותענ כמו בצדקה די מחסורו אבל חסד ויתור ולכן גמ"ח אף לעשירים, כמ"כ ענינים הנ"ל הם לפקוח ותענוג דאלו לחסרונן הי' אפשר גם בלא"ה כ המאורות שהרי גם בלילה מתקיים עניני העולם ע"י אור הנר וכן הגשמ אפשר כמו שמשקין בית השלחין ועד"ז תורה, כי גם קודם מ"ת הי' ש לנפש עובדי ה' אלא שהי' צריך יגיעה רבה ע"י אהוי"ר, וגם עכ"ז ההמשכו מעולמות בי"ע, אבל זה שיומשך אור א"ס הסוכ"ע ממש ושלא ע"י יגיעה כ"א ע"י קיום מצוה מעשיות זהו מתנה. ויש להעיר מענין ג' מתנות טובות בפ"ק דברכות א"י ותורה ועוה"ב וע' בעין יעקב שם נרשם ע"ז הרבה, ועמ"ש ע"פ הנני ממטיר לכם לחם בענין ג' מתנות באר ענני כבוד מן ובשל"ה דקנ"ו סע"ב דימה אותם לג' מתנות הנ"ל והעיר עליהם מענין ג' כתרים הן, ויש לפרש כי א"י ארץ החיים משא"כ חו"ל וכענין אי לך ארץ שמלכך נער שנמשך ע"י מט"ט אבל אשריך ארץ שמלכך בן חורין זה הקב"ה

שנמשך שלא ע"י ממוצעים רבים כו', ולכן גם בענין קיום המצות אין דומה קיום המצות בחו"ל לקיום המצות בארץ וכמ"ש מזה ע"פ ואתחנן אל ה' וע"פ אשריך ארץ כו', וכן עוה"ב די הי' שיהי' השכר ברוחני' לנפש ומבחי' ממכ"ע אבל זה שיהי' תח"ה וגלוי סוכ"ע זהו מתנה, ועד"ז כ' בספרי' שיש ב' מיני שכר א' המגיע חלף עבודה ב' מתנה כו' ושרשן חסד עולם לאיש כמעשהו ויש רב חסד, והיינו כי המתנות ממקום הוויתור שאין שום דין וקמיטו והוא א"א וגדל חסד כו' וכמ"ש בענין במה הארכת ימים וותרן בממוני הייתי כו' וכנ"ל שג' המתנות תורה ומאורות וגשמים הם חב"ד א"כ הנותן הוא א"א וזהו בעין יפה נותן עינא פקיחא דא"א.

בר"ח שער התשובה פ"ג דף קי"א ע"ב פי' כי ג' מתנות טובות הנ"ל א"י תורה עוה"ב הם נר"נ ונק' מתנות כי הם נר"נ דאצי', והם ג' מדרגות דבתי אחותי אמי, ובחי' אצי' א"א להגיע באתעדל"ת כ"א נר"נ דבי"ע, ועיקר התורה לעשות בארץ כי א"י מ' ותורה ז"א, וכולם לא ניתנו אלא ע"י יסורין ג' שמות אלקים יעו"ש, והראי' דאפילו נפש דאצי' א"א שיבוא כ"א בבחי' מתנה ממ"ש בענין יהבין ליה ברתא דמלכא בלק"ת בד"ה כי תצא השני, ומי הוא הנותן ג' בחי' הנ"ל היינו הכתר מ' דא"ס, כי בכתר ג"כ נר"נ תלת רישין ג"פ קדוש גם כתר ג"פ אור, וע' בד"ה רני ושמחי רננא ושמחה שם משמע ע"י אתעדל"ת רק גילוי מ' בבי"ע אבל גילוי שבאצי' ממש אינו נמשך רק ע"י אקב"ו וזהו מתנות כו', ע"ש דס"ב ע"ב* שטה בבחי' צדקתך, גם משם יובן מה שהמאורות הם ג"כ מתנה כי זהו מדת יום האור כי טוב אצי' שמחה בצפרא כו', וזהו ג"כ וארא כו' באל שדי אבל ושמי הוי' זה אינו נמשך רק ע"י תומ"צ כו' וע"ש דס"ג ע"ב בשטה בחי' מל' בלבד משא"כ נש"י. והמשכה זו ג"כ שרשה מחו"ב עצמן אבל המשכה הפנימי' נמשכה מבחינת חד ולא בחושבן כו', א"כ לפ"ז ג' מתנות א"י ה' תתאה דשם הוי' תורה ו' עוה"ב ה' עילאה, א"כ המתנה גילוי שם הוי' בחי' לא נודעתי להם, וכ"כ דצ"ד ע"א שטה להם שאינו בא בגילוי מחמת אתעדל"ת כו' ע"ש והיינו כי חכמה נק' אמת משא"כ ז' מדות כמ"ש בביאור אלה מסעי ועז"נ ושמי הוי' בחי' אמת וכן פרש"י שם ר"פ וארא לא נכרתי להם במדת אמתות שלי כו'.

דרושי מ"ת לבד הנז' בלק"ת גבי שבועות ובת"א פ' יתרו ובד"ה לך לך עוד זאת ענין וידבר וכו' ושמי הוי' לא נודעתי להם בת"א פ' וארא דרוש השני, וכן בד"ה לכן אמור לבנ"י, ומ"ש בד"ה בחודש השלישי, ומשה נגש אל הערפל, וסד"ה ראה ריח בני, וענין שקשרו להם שני כתרים, ובד"ה וקבל היהודים, ובד"ה יביאו לבוש מ', בד"ה וקבל היהודים דתק"ע ענין שני כתרים, בבה"ז וה' פקד, ענין קשר של תפילין ראה משה ותפילין גבוה יותר, בסידור אחר עלינו ענין ת"ת כסה"כ כו',

---

*דס"ב ע"א: בחו"א הוצאת ברוקלין ב. י.: לז, א.

בשה"ש בד"ה צאינה וראינה, בענין בעטרה שעטרה, וממדבר מתנה, בד"ה צאינה השני ענין שהתורה נק' לחם יין ושמן כו' ובדרוש בהמ"ז ענין לחם מן השמים ולחם מן הארץ נגלה ונסתר, בבה"ז פ' בהר ק"ח ב' אקדימו עשייה לשמיעה, בדרוש שלשה כתרים הם.

איתא בפדר"א פמ"ה הובא ברש"י במס' מגילה (דכ"ב ע"ב) שמעו הנשים ולא רצו ליתן נזמיהן לבעליהן כו' ונתן הקב"ה שכרן שיהי' משמרות ראשי חדשים יותר מן האנשים כו' ע"ש. ויובן בהקדים, כי הנה עיקר טעות פרעה שאמר מי הוי' אשר אשמע בקולו לא ידעתי את הוי' וכן שאר עכו"מ, אין הענין שמכחישים בבורא עולם כי כולם יודעים אותו כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי בגוים, אלא דקרו ליה אלקא דאלקא כמ"ש בגמרא סוף מנחות, דהיינו שאומרים עזב ה' את הארץ ביד השרים והכוכבים והמזלות, ונתן להם שיהי' הם המושלים ומנהיגים את הארץ והדרים עליה כרצונם וידיו מסולקות הימנה, כי הבורא הוא מרומם ונעלה מערך זה המציאות זה הגשמי, עד שלכן לדעתם אינו משגיח עליו כלל, רק חלק הארץ להשרים ההם, והכוכבים והמזלות מושלים בעולם, ולכן עובדים לכוכבים ומזלות וקורים להם אלהות מפני שלדעתם הנכזבה הם המריעים והמטיבים כרצונם, והבורא קורים לו אלקא דאלקא כלומר מקור להם אבל עזב את הארץ כו' ולכן אמר פרעה לא ידעתי את הוי' ר"ל שאינו שייך לו כלל ועז"נ אשר יומרוך למזמה כי זה שחשבו שמרוממותו לא ישגיח בשפלים זהו אדרבה השפלה וחסרון כי אדרבה להיותו מגביהי לשבת ע"כ המשפילי לראות בשמים ובארץ בשניהם בשוה וכמשי"ת ולכן אמר משה לפרעה למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ להראותו ההיפוך מסברתו הנכזבה כי אדרבה הכל בהשגחתו ורצונו גם בקרב הארץ אין עוד מלבדו והשמש וכל הכוכבים הפועלים בארץ אינם רק ע"ד גרזן ביד החוצב בו, וזהו כי הוי' הוא האלקים וע"ז היה כל האותות ומופתים לשדד המערכת להראותו כ"ז כי לה' הארץ, והענין כי יש השתלשלות עו"ע ובהתלבשות העילה בהעלול נעשה שינוי בהעילה שהרי יורד ממדריגת עצמיותו אז למדריגה שלמטה ממנו, והם טעו וחשבו שהתהוות העולמות מהבורא הוא ג"כ ע"ד השתלשלות עו"ע, והרי בהשתלשלות עו"ע כשהעילה ישפיל א"ע אל העלול גורם זה שינוי לו לכן אמרו איך יתכן שיתלבש הבורא כ"כ למטה בארץ הגשמי שהוא העלול היותר תחתון שא"כ יהי' לו זה שינוי גדול וירידה כו', ע"כ אמרו על השמים כבודו שהם עלולים רוחניים ואין זה גורם שינוי כ"כ והארץ עזב ביד הכוכבים ומזלות כו'. אך באמת ענין השתלשלות עו"ע זהו רק למטה בהמשכת נפש הבהמה מפ"ש שבמרכבה וכן ענין אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל

כו' אבל התהוות העולמות מהבורא ית' אינו ח"ו ע"ד עו"ע וכנודע שלכן נק' הקב"ה שהוא קדוש ומובדל מכל העולמות כי רק מלכותך מכ"ע שהוא רק הארה וזיו וכמו שזיו השמש אינו פועל שום שינוי בשמש כך זיו והארה ממנו ית' מחיה כל העולמות מאין ליש לכן אין זה פועל שום שינוי בעצמותו אתה הוא עד שלא נבה"ע ומשנברא בשוה ממש, ולא כמו עו"ע ח"ו, וזהו אני הוי' לא שניתי, וגם לא מהערך שבין עילה להעלול שהעלול יש לו ערך לעילתו משא"כ אליו ית' אין ערוך לו כלל שרוחניות וגשמיות שניהם שוין לפניו והחכ' עם עשי' גשמי' שניהם שוים, דכמו שאין הגשמיות ערוך לו כך ג"כ ח"ע אין ערוך לו, רק אחר שנתהוו העולמות יש מאין אז שייך השתלשלות העולמות זמ"ז כו' והכל ע"י ית' כגרזן ביד החוצב בו כנ"ל ולפיכך אין שום דבר קטן וגדול שיהי' נעשה בשמים ובארץ חוץ ממנו וכמארז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה כו' שאול ואבדון נגד ה' כו' ודע מה בחשוכא כו' טפה זו מה תהא עליה כו', ואין זה גורם שום שינוי ח"ו, וזהו המגביהי לשבת המשפילי כו', מפני שהוא קדוש ומובדל למעלה מעלה מגדר השתלשלות עו"ע א"כ מהאי טעמא הוא משפילי לראות בשמים ובארץ ואין זה גורם שום שינוי ח"ו, וזה הודיעם ע"י האותות והמפותים ביצי"מ, ובראות כל העולם גודל האותות והמופתים והמפלות שהי' לפרעה ולמצרים האמינו כולם לזה, וזהו ויאמרו אצבע אלקים הוא וראו כי מזל מצרים לא יכול לעשות מאומה בעצמו ולהצילם כו' רק מלכותו ית' בכל משלה, וזהו ותעש לך שם כהיום הזה כו', פי' כי ידעו הכל שהוא ית' הוי' בקרב הארץ דוקא אין עוד מלבדו והכוכבים והמזלות הם רק כגרזן ביד החוצב בו כנ"ל ומסדרם כרצונו, וכשראו הערב רב כי בשש משה אזי חזרו ורצו לכפור בזה וטעו עם ישראל שהענין הוא כאשר דימו בתחלה שהכוכבים ומזלות הם המנהיגים ומושלים בעולם כי עזב ה' את הארץ, ומה שלקו מצרים כ"כ ושלא הי' ביכולת המזל שלהם לעוזרם ולהצילם אינו כמו שאמר משה בשם הקב"ה כי אני הוי' בקרב הארץ כו' אלא מסיבה אחרת והוא יען כי י"ב מזלות הם דרך כלל טלה שור כו', ומזל מצרים הוא טלה כמ"ש הן נזבח את תועבת מצרים, וכמ"ש ג"כ גבי יוסף כי לא יוכלו המצרים לאכול את העברים כו', ופי' בת"א ארי בעירא דמצראי דחלין לי' עבראי אכלין וכנודע ג"כ שזהו"ע מצות קרבן פסח לשחוט שה דוקא להראות איך שאין ממש באלקי מצרים שעובדים למזל טלה וע"כ נאמר ראשו על כרעיו ועל קרבו כו', וע' בזהר פ' פנחס דף רנ"א ע"א שמבואר כן, ודימו הערב רב לומר כי מזל שור שהוא אחר מזל טלה וסמוך לו נלחם עם מזל טלה וגבר עליו כי הרי מצינו שהמזלות נלחמים זע"ז כמ"ש בדניאל, אבל מ"מ המזלות הם המושלים בארץ, וחזרו לטעותם, ולכן נתייעצו לעשות עגל לעבוד למזל שור אשר כחו גדול לפני טעותם ונצח למזל טלה, וע"ז אמרו לישראל אלה אלקיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים ולא יד ה' עשתה זאת רק כח מזל שור שנצח למזל טלה שהוא מזל של מצרים, וזהו שקובל הנביא עליהם בתילים סי' ק"ו וימירו את כבודם בתבנית שור, וז"ש

במדרש כי תשא (סי' מ"ב) שהם מתבוננים בו ושומטין אחד מהם ומכעיסין אותו בו שנאמר ופני שור מהשמאל מארבעתן והם מכעיסים אותי בו שנאמר וימירו את כבודם בתבנית שור כו' ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין כתבו לכם על קרן השור כו' והיינו כי המזלות שרשן משמרי האופנים ושרש שרשן מחיות המרכבה אשר משם ואילך שייך השתלשלות עו"ע כנ"ל ושרש נפש הבהמה נמשך מפ"ש שבמרכבה וכן משם שורש מזל שור כו', וזהו וימירו את כבודם אשר באמת הוא ית' לבדו עשה להם כל הנוראות והנפלאות והם הערב רב תלו זה בכח מזל שור כו' ששרשו מפ"ש כו'. והנה הנשים של ישראל לא נתפתו בזה כלל יותר מן האנשים, והיינו כי שורש נשמת הנשים הוא מעלמא דנוקבא שהוא בחי' מדת מלכותו ית' (וכנודע מענין מ"ע שהז"ג נשים פטורות שהזמן שייך רק בבחי' מל' מלך מלך וימלוך אשר שם שרש הנשים וע' בלק"ת פ' בראשית מזה) אשר מלכותו בכל משלה שהוא ית' מושל על כל הע"ש, לכן נשמתיהן ומזלייהו חזי יותר איך שאין שום ממשלה להשרים והמזלות זולת מדת מלכותו ית' כי הם רק כגרזן ביד החוצב בו נגד מדת מלכותו ית', ולפי ששרשם ממדת מלכותו לכך הרגישו זה יותר מהאנשים ששרש נשמתן מבחי' ז"א דאצי' כמ"ש ששה משמותם כו' ואת שמות הששה הנותרים ששרשן מו"ק דז"א שהן כפולים בסוד י"ב ג"א, וז"א דאצי' הוא עדיין מסוף עולמות הא"ס ומדת מל' דאצי' שהוא מקור דבי"ע ושרשם ומתלבשת בבי"ע ומלכותו בכל משלה ממש לכן הרגישו הנשים יותר מביטול הכוכבים ומזלות לבחי' מלכותו ית' ולכן ג"כ דרך כלל ישראל מונין ללבנה אף שהשמש הוא למעלה במדריגה יותר אלא כי הלבנה הוא בחי' מל' המחיה בי"ע והוא להורות כי הוא ית' הוי' בקרב הארץ דוקא. (וגם מדת מל' נק' ארץ, ועמ"ש ע"פ בחכמה יסד ארץ, משא"כ כונן שמים בתבונה, כי להיות ההמשכה למטה גם בעשי' הגשמיות נמשך ממקום עליון יותר כנ"ל בפי' המגביהי לשבת ע"כ המשפילי כו' וכנודע שהמלכות נק' כתר מלכות וזהו נתב"ס) והנה ר"ח הוא חידוש הלבנה ועליית המלכות (עמ"ש בד"ה והי' מדי חודש בחדשו) לכן הוא י"ט של נשים יותר משל אנשים מטעם הנ"ל שלא רצו ליתן נזמיהם כו' (וע' בד"מ באו"ח סי' תי"ז בשם האר"ז עוד טעם לפי שבכל חדש וחדש האשה מתחדשת וטובלת לבעלה כו' כשם שהלבנה מתחדשת בכל חודש כו', וכמ"ש בזהר נח סד"א וכ"כ בס"ח סי' תתשמ"ח בקצרה ע"ש, ובפע"ח שער ר"ח פ"ג בארוכה ע"ש). ובכ"ז יובן ג"כ מ"ש בזהר ע"פ כי בשש משה כו' שעתן עבדו ית עגלא בין ו' לז' אפרישו כו' פי' כי ו' היינו ז"א שהוא בחי' ו"ק ששם שרש הנש"י כנ"ל, וז' הוא בחי' מל' שהוא המדה השביעית ומדת מל' מתלבשת בבי"ע להיות מלכותו בכל משלה והיינו מלכותו דוקא שהיא מתייחדת עם המדות עליונות וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' עד הממלכה כו', כי התנהגות המלוכה הוא ע"י הששה מדות חו"ג ליתן שכר לצדיקים ולהפרע מן הרשעים (ומש"ל דז"א הוא מרומם מבי"ע יותר המל' הכוונה שהמל' יורדת יותר לבי"ע אבל ודאי גם הז"א נמשך בבי"ע רק שי"ל שהז"א

מתלבש במל', וצ"ע בע"ח גבי ענין ל' כלים דזו"נ שמתלבשים בבי"ע הרי דכלים דז"א מתלבשים ממש בבי"ע כו', וי"ל עדמ"ש בתניא סוף ח"ב המדות מתלבשים בדיבור וכן כלים דז"א מלובשים בז"א דבי"ע ושיהי' התהוות העוה"ז הוא ע"י יחוד זו"נ דיצירה עמ"ש גבי משנה ביצירה כו' סוף ספר הר"פ מש"ה עכ"פ הדיבור דמל' בגילוי יותר אלא שבתוכו כו', והם הפרישו בין ו' לז' לומר כי על השמים כבודו בבחי' ו"ק דז"א ועזב את הארץ ביד הכוכבים ומזלות ואין ששה מדותיו ית' מאירים בה כלל, ר"ל אף שודאי נמשך ממנו חיות בהעולמות מ"מ אינו משגיח עליה כלל והיינו שמדותיו ית' שהן הן בחי' ההשגחה אינם מאירים כלל בבחי' מל' המתלבשת בבי"ע משום דלא איכפת ליה כלל להשגיח עליהם ע"כ אין מדותיו ית' מאירים כלל בהן וזהו"ע שמפרידים בין ו' לז', ולכן בישראל נאמר עם זו וע' בהרמ"ז ס"פ שופטים שהאריך לבאר ענין עם זו יצרת כו' זו היינו יחוד וחיבור הז' עם הו' לומר שהנהגת המלוכה ע"י מדותיו ית' ליתן שכר וחסד לעושי רצונו ולהפרע במדה"ד מעוברי רצונו וכן שאר כל המדות, ולכן איסור חמץ מדאורייתא בסוף שעה שישית ותחלת שביעית לבער הקליפות והיצה"ר הנמשל לחמץ ושאור שמפרידים בין שש לשבע כנ"ל, ולהיות נודע כי ה' בקרב הארץ דוקא שהוא עיקר מצות חג המצות ויציאת מצרים כנ"ל לכן ההתחלה דוקא משעה ז' שהוא בח' מל' אשר מל' בכל משלה וחז"ל אסרו החמץ שני שעות קודם חצות כי איהי בהוד שהוא שעה החמישית כו' וזהו שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ כו' שהוא בחי' ז' מדות הנ"ל וכמ"ש במ"א.

ברכות פ"ה לב"א מאי לך רד א"ר אלעזר א"ל הקב"ה למשה, לך רד מגדולתך, כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, עכשיו ישראל חטאו אתה למה לי כו'. ועמ"ש ע"ז בת"א ר"פ בראשית גבי והארץ הדום רגלי שהוא מפני כי נעוץ תחלתן בסופן כו' והיינו ע"י שהיו ישראל בבחי' הרגל שלו וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו והם היו לו בחי' מקיף ובחי' ראש אף שהם היו לו בבחי' רגל ודאי עכ"ל ועמ"ש מענין רגל בד"ה קול דודי בשה"ש גבי ומקפץ על הגבעות כו', ועוד יובן זה ע"ד מ"ש במא"א אות א' סעיף ג' אבד נק' היסוד בזמן הגלות כי אז אבד לנוקביה ואבד מלקבל ברכאן עלאין עכ"ל כי אין נותנים פרנסה לאדם אלא בשביל אשתו כמ"ש במ"א ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא, ועד"ז ארז"ל ברבות משפטים ספ"ל ע"פ כי קרובה ישועתי לבוא, ישועתי דוקא יעו"ש, ומזה יובן הרבות כי תשא פמ"ב שהשוו ענין ארדה נא ואראה לענין לך רד, דהיינו לך רד מגדולתך, ולכאורה איך

שייך כן למעלה, אלא שע"י שעושין רצונו של מקום מוסיפים כח בגבורה של מעלה כמ"ש ועתה יגדל נא כח אד', תנו עוז לאלקים, הבו גודל לאלקינו, שממשיכים מוחין דגדלות לז"א, היינו ההמשכה משמו הגדול ע"ק, משא"כ מחמת זעקת סדום ועמורה כי רבה שקלקלו מעשיהם, נאמר ארדה נא כו'.

ב) **רבות** במקומו כי תשא פמ"ב כי שחת ע"ד שחת לו לא כו' שהפגם הוא רק להם ולא לו, והיינו שמגיע בז"א וזהו ל"ו הואו ו"ק דז"א, אבל בא"א אינו מגיע וזהו לא כו' ע' זהר ס"פ וירא דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לו צר. עו"ש אתמול אמרת לי ועלית אתה ואהרן כו' וכאן אתה אומר לך רד כו' והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו כו' שלוחיהם מתעלים עמהם כו', מפרש מלאכי אלקים שלוחיהם שעלייתם או ירידתם תלוי בישראל כו' ובמא"א פי' מלאכי אלקים או"א שמלבישים נו"ה דעתיק, באות מם סעי' ס"א והיינו כי נו"ה נק' שלוחים הת"ת כי הרגלים שלוחי האדם, היינו שהם כלי ההשפעה, וזהו נפתלי אילה שלוחה כו', ועמ"ש מענין שליחות בד"ה ויקרא אל משה ובד"ה בשלח פרעה, ובענין מט"ט שנק' שליח לקבל התפלות בזהר כי תצא דרע"ח ע"א ועמ"ש בענין רוכב על כרוב קל שלו ושאט בח"י אלף עלמין בד"ה יביאו לבוש מלכות. עו"ש ע"ד וירד יהודה מאת אחיו, ועמ"ש מזה בת"א פ' בראשית סד"ה הן האדם היה כאחד ממנו. עו"ש לך רד מרדות הם צריכים כו'. עו"ש ע"ד ארדה נא ואראה כו' דיו לעבד להיות שוה לקונו כו'. שומטין א' מטטרומולין פני שור כו' שאמרו עזב ה' את הארץ ביד המזלות ומזל שור כחו גדול ממזל טלה שהוא של מצרים כו'.

ג) **עו"ש** ר"פ מ"ו ויגד לך תעלומות חכמה כו' לך רד כו' א"כ הירידה צורך עליה כי ע"י המרדות נמשך להם בלוחות שניות כפליים לתושיה כו' והיינו כמ"ש במ"א שבלוחות ראשונות שניתנו בשבועות היו כל ישראל צדיקים, ובלוחות שניות היו בעלי תשובה ולכן הלוחות שניות ניתנו ביוהכ"פ שבת שבתון ולוחות ראשונות ניתנו בשבת, ושבת שבתון הוא למעלה מבחי' שבת והיינו משארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין כו' ועל לוחות שניות עושין שמח"ת וזהו נמשך ע"י לך רד כו' עיין בתו"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי שהשמאל דוחה גורם נשיאת ראש כו' וכמ"ש בזהר קרח דקע"ח ע"ב ע"פ ועבד הלוי הוא, תו הוא דא עתיקא, אלמלא דינא כו' הרי הדין גורם גלוי עתיקא שזהו ענין תעלומות חכמה כו', וכמ"כ בין שבועות ליוהכ"פ הוא י"ז בתמוז וט"ב כו' שזהו ע"ד לך רד כו' ועי"ז אח"כ אלול ועשי"ת ימי רצון כו' וע' לקמן סעיף ה'. שם ס"פ הנ"ל כי שחת עמך כו' אמר משה עמך הם כו' כי אע"פ שחטא ישראל הוא כמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון ספ"ד בענין בני אמי נחרו בי. פ' במדבר פ"ב דרי"ב ע"ג ענין כי שחת עמך כו' למה ה' יחרה אפך בעמך זהו ענין והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל

חי, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' במדבר סד"ה והיה מספר בנ"י. נשא פ"ט דרל"ה ע"ב ע"פ איש זה הקב"ה כי תשטה אשתו אלו ישראל כו', וקנא את אשתו כמ"ד לך רד כי שחת עמך כו'. בקהלת רבה בפסוק מה שהיה כבר נקרא שמו דצ"ט ע"ג לך רד וגו' אמר לפניו רבש"ע כו' בין טבין בין בישין דידך אינון כו'.

ד) **זח"א** בראשית כ"ה ע"א כד"א לך רד כו' ואות ו' נחתת עמיה כו'. בשלח דמ"ז ע"א לך רד כי שחת עמך דקאי על הערב רב וכמ"ש ברבות כי תשא פמ"ב. בשלח דנ"ח סע"א. משפטים דף קי"ד סע"א וע"ב דפי' לך רד בגלות אדום כו' וענין לך רד ע"ד נפלה ולא תוסף קום, ועיין מזה בזהר ויקרא ד"ז סע"ב ובלק"ת סד"ה כי ההרים ימושו, והנה ברבות נשא פ"ט דרל"ה ע"ב ע"פ איש איש כי תשטה אשתו אמר ג"כ כיון שעברו ע"פ לא יהי' לך שבו מרומז ד' מלכיות, ואפשר היינו מ"ש על שלשים ועל רבעים רומז לגלות הרביעי. כי תשא ק"צ ע"ב וע"ש דקצ"א א' ענין בתבנית שור ובהרמ"ז שם. ר"פ כי תצא דף ער"ו.

ה) **ת"ז** תקון י"ג דף כ"ד סע"ב, שהענין שהפרידו בין שש לשבע היינו בין ז"א לנוק' ולכן נאמר למשה לך רד כי שחת עמך, ושהוא יתקן ויחד להן, ובספרי פ' האזינו הקשו איך מותרת לו אחר שזינתה, והרי נאמר כי יקח איש אשה כו' והיתה לאיש אחר כו' לא יוכל בעלה הראשון כו' ותירצו כי אל אנכי ולא איש, איש היינו ז"א, וע"י התשובה ממשיכים היחוד מבחי' וארשתיך לי היינו א"א שהוא בחי' ולא איש כי לא אדם הוא, א"כ לך רד היינו הירידה צורך עליה כו'. בתי"ח תקון ה' דק"מ ע"א.

ו) **בחיי** ר"פ נח די"ח ע"ב ע"פ ותשחת הארץ, כי נטיית הדעת אחר עכומ"ז נק' השחתה כענין שכ' כי שחת עמך כו', ועיין מענין והנה נשחתה בזהר פ' נח דס"א סע"א, והוא ע"ד כן דרך אשה מנאפת, ובבחיי פ' כי תשא במקומו וענין השחתה הריסת בנין והוא מה שקורין לו רז"ל קצץ בנטיעות, ואין ספק שהיה זה כמעשה האב הראשון שחטא בעץ הדעת במעשה ובמחשבה כו' ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים.

ויחל משה* את פני ה' אלקיו. להבין פי' ויחל משה ולמה כתיב פני ה' כו' (ולא כתיב כמו בכל המקומות דכתיב ויצעק משה אל ה' וכאן כתיב ויחל משה פני ה' כו') הנה איתא ברבות (פמ"ג) מהו ויחל משה

* ויחל משה: חלקים מהמאמר נ' באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעה ואילך.

שביקש עשה את המר מתוק כי כיון שבאו ישראל למרה מה כתיב שם ויבאו מרתה התחיל משה מהרהר בלבו ואמר המים הללו למה נבראו מה הנאה יש לעולם בהן כו', א"ל הקב"ה לא תאמר כן יש דבר בעולם שלא נברא לצורך כו', אלא אני מלמדך האיך תהא אומר, אמור כך עשה את המר מתוק ומניין שלמדו הקב"ה כך שנאמר ויורהו ה' עץ כו' ויראהו לא כתיב אלא ויורהו כו' וכשבאו ישראל למדבר ביקש האלהים לכלותן אמר לו משה לא כך אמרת לי במרה הוי מתפלל ואמור עשה את המר מתוק כו' ואף עכשיו חלי מרירותן של ישראל ורפא אותן כו' ע"ש והענין כי המדרש מפרש ויחל לשון מתיקות כדמתרגם ע"פ מה מתוק מדבש מה חלי מדובשא כו', וצ"ל ענין חלי מרירותן של ישראל, הנה איתא בזוהר (בראשית דף ד' ע"א) קלא נפיק מאן מנכון דלא מהפך חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא עד לא ייתון להכא כו' וי"ל ההפרש בין אתהפכא חשוכא לנהורא לבחי' אתהפכא ממרירו למיתקא, והנה מתחילה יש להקדים ענין אתהפכא חשוכא לנהורא, דהנה כתיב ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה ולכאורה אינו מובן זה דמשמע שאור ויום הוא ב' דברים וכן בחושך ולילה רק שקרא לאור יום ולחושך קרא לילה דהלא יום ואור הוא ענין אחד, וכן חושך ולילה אחת הוא, וא"כ מהו ויקרא אלקים לאור יום כו' ולחושך קרא לילה כו'. אך הענין הוא כי הנה יום ולילה קאי על בחי' מדת החסד ומדת הגבורה שלמעלה שבחי' מדת החסד נק' בשם יום כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו כו' כי מפני שטבע החסד להיות נמשך השפעתו מלמעלה למטה בגילוי לכן נק' מדת החסד בשם יום שהוא בחי' הגילוי מלמעלה כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו כו' ומבואר במ"א שבחי' יומם קאי על יום ראשון שבו נברא האור כמארז"ל אור שנברא ביום ראשון כו' וזהו ויקרא אלקים לאור יום שבחי' האור והגילוי הנמשך מלמעלה למטה שרשו הוא מבחי' מדת החסד שלמעלה שנק' בשם יום משא"כ מדת הגבורה שהוא ההיפוך ממש מבחי' מדת החסד כי מדת הגבורה הוא בחי' צמצום והסתלקות שפע האור מלמטה למעלה עד שלמטה נעשה בחי' חושך שהוא בחי' ההעלם והעדר הגילוי כי מדת הגבורה והצמצום גורם ההסתלקות העדר ההתפשטות כידוע וזהו ולחושך קרא לילה ששורש החשך וההעלם אלקות בעולמות הוא מבחי' מדת הגבורה שלמעלה שנק' בשם לילה, והנה בדרך כלל בחי' יום ולילה הוא בחי' עוה"ב ועוה"ז, כמ"ש אמר שומר אתא בוקר וגם לילה כו' שבחי' אתא בוקר הוא בחי' עוה"ב וגם לילה קאי על עוה"ז ובדרך פרט בעוה"ז גופא יש בחי' יום ולילה, שהוא בחי' הגלות והגאולה כי זמן הגאולה נק' יום מפני שאז מאיר מדת החסד והשפעת אוא"ס מלמעלה למטה הוא בגילוי גמור, משא"כ זמן הגלות נמשל ללילה, כי בזמן הגלות החיות אלקי מוסתר ונעלם ואינו מאיר בגילוי גמור כידוע, וזהו מצד מדת הגבורה שלמעלה, אך הנה ידוע שתכלית המכוון של בריאת והתהוות החושך הוא לאהפכא מחשוכא לנהורא דוקא כי להיות יתרון האור זהו ע"י אתהפכא החושך דוקא לאור כי אור כשאינו מהפך חושך הוא אור בלא יתרון כו' וזהו ג"כ תכלית ירידת הנשמות

לעוה"ז להתלבש בגופים גשמיים שע"י עבודתן יהפכו החושך לאור, אך זה י"ל איך יש בכח הנשמות שבגופים להפוך החושך לאור שזהו היפוך הבריאה כידוע, הנה עז"נ גר ה' נשמת אדם כו' שנש"י נק' בשם נר הוי' כמו עד"מ אור הנר הגשמי מאיר את החושך כן בנש"י ע"י עבודתם יכולים להאיר את חשכת עוה"ז שזהו ע"י המשכת שם הוי' למטה ששם הוי' הוא בחי' אור וגילוי שמאיר את חשכת עוה"ז, כי ביום מאיר י"ב צירופי הוי' ולכן ע"י המשכת שם הוי' שהוא בחי' יום ואור ע"ז נעשה אתהפכא מחשוכא לנהורא, אך י"ל מהו ענין שם הוי' שעל ידו דוקא יהי' אתהפכא מחשוכא לנהורא, גם י"ל מה שמבואר בספרים ששם הוי' אין לו פירוש למה נק' שם הוי' דוקא משא"כ בכל השמות שיש להם פירוש כידוע, גם שם הוי' נק' שם המיוחד, אך הענין הוא כי הנה איתא בפרדר"א עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד כו', וי"ל איך שייך בחי' שמו קודם שנבה"ע דהלא השם של האדם אינו שייך אלא לזולתו שיקרא אותו בשמו, אבל לעצמו א"צ לשם כלל וא"כ איך שייך למעלה קודם שנברא העולם בחי' שמו, אך הענין הוא כי הנה עיקר הפי' של שם הוי' הוא ע"ש מהווה דהיינו שהכח של אוא"ס המהוה העולמות מאין ליש הוא הנק' שם הוי' כי הנה בבחי' אור אלקי המחיה ומהווה העולמות יש ב' בחי' הא' הנק' בשם השתל' עילה ועלול, והב' התהוות מאין ליש, כי הנה ענין ההשתל' עילה ועלול יובן בנפש האדם עד"מ שיש בו ג"כ בחי' השתלשלות כמו משכל למחשבה שידוע שהתהוות אותיות המחשבה הוא מהשכל, אך ענין התהוותם הוא בדרך השתל' עילה ועלול, דהיינו שבחי' העלול המתהוה מן העילה אינו דבר חידוש מעיקרו כי אותיות המחשבה היו גם מתחילה כלולים בעצם כח השכל רק שמתחלה היו האותיות בבחי' ההעלם בהשכל ואח"כ נולדו ונתגלו התהוותם בגילוי גמור נמצא שאין זה דבר חדש מעיקרו מאחר שגם קודם התהוותם בגילוי היו האותיות כלולים בעצם השכל כנ"ל, עוד זאת שאותיות המחשבה יש להם ערך ויחוס לעצם השכל כי מאחר שנתפס כח השכל להקרא בשם שכל מוכרח שהשכל מלובש בבחי' אותיות רק שהמה נקראים אותיות השכל שהמה דקים ורוחניים הרבה יותר מבחי' אותיות המחשבה שהמה מבקשים יותר למהות ומציאות מבחי' אותיות השכל, אבל מ"מ יש להם ערך ויחוס זה לזה, כי בהשתלשלות עילה ועלול יש להם ערך להעלול אל העילה שלו כידוע וכמו שהוא בהתהוות אותיות המחשבה מן השכל עד"ז הוא בהתהוות המדות מן השכל שנק' ג"כ השתלשלות עילה ועלול שאין זה דבר חדש מעיקרו רק היציאה מההעלם אל הגילוי, ויש ערך ויחוס לבחי' המדות אל השכל המולידן וזה נק' בחי' השתלשלות עילה ועלול שהוא ענין התהוות יש מיש, ועד"ז יובן ענין השתלשלות הכחות למעלה, כי הנה ידוע שבחי' פני ארי' ופני שור שבמרכבה שלמעלה הוא שורש ומקור נפשות הארי' והשור הגשמי שלמטה שע"י ריבוי השתלשלות מעילה לעילה נמשך חיות רוחני מבחי' פני ארי' ופני שור שלמעלה בירידת הדרגת ההשתלשלות עד שיוכל להחיות ארי' ושור הגשמי אך כ"ז הוא

בחי' השתל' יש מיש שהוא בחי' התהוות הכחות רוחני' זה מזה שיש ערך ויחוס להעלול אל העילה כי ענין התהוותם זה מזה הוא רק יציאתם מהעלם אל הגילוי כנ"ל, אבל עצם התהוות העולמות מאוא"ס הוא הנק' בשם התהוות יש מאין וכמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב שהתחדשות של מע"ב בכל עת ורגע הוא בבחי' התהוות יש מאין שהיש הנפרד המתהווה מאין ואפס המוחלט הוא שלא בדרך השתל' כי הוא בבחי' ריחוק הערך זה מזה שלכן נק' זה בשם יש מאין כי הנה בעצמות א"ס ב"ה אין שייך לומר כן שהבריאה היותה כלולה מקודם בהעלם ואח"כ בא בגילוי וכמו לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו אין שייך לומר שהעולם העשי' הגשמי' הי' עומד מקודם בהעלם בעצמות ית' כי איך אפשר לומר כן שהעולם הגשמי כמו שהוא עם דומם צומח גשמיים היו עומדים למעלה במהו"ע ית' ב"ה, והנה כמו שאין שייך לומר זה על עולם הגשמי כמו"כ אין שייך לומר גם אפי' על ח"ע שהיתה כלולה מקודם בעצמות אוא"ס ב"ה כי קמי' שוה ח"ע ועשי' גשמיות וכמ"ש כולם בחכמה עשית שגם ח"ע כעשי' גשמיות נחשבת וא"כ א"א לומר שהיתה מקודם עומדת בכח בעצמות אוא"ס ב"ה כי אין ערוך לך ועוד שאם היתה עומדת מקודם בכח ואח"כ הוא שנמשך מהעלם אל הגילוי הנה הפי' מהעלם אל הגילוי איך נעשה מהעלם אל הגילוי הנה הוא שמה שהי' מקודם בכח אח"כ הוא שנמשך הכח בגילוי ועי"ז נעשה מהעלם אל הגילוי וא"כ אם היו אומרים כן גם בעצמות אוא"ס ב"ה הרי צריך לומר כן גם בעצמות אוא"ס שמה שהי' עומד בו ית' בכח נמשך אח"כ בגילוי וא"כ הרי הי' גילוי כח אין סוף והי' נעשה הנבראים ג"כ בבחי' אין סוף ואיך נעשה מזה מהות נבראים ואפי' ח"ע איך נתהווה מזה כי ע"י גילוי א"ס הי' נעשה הכל אין סוף כי בשלמא בהשתלשלות העולמות יתכן זה שמה שהי' מקודם בכח הנה נמשך הכח מהעלם אל הגילוי, אבל בעצמות א"ס ב"ה הרי אם הי' נמשך גילוי כח דא"ס ב"ה הי' נעשה הכל בבחי' אין סוף אלא צריכים לומר שבחי' ח"ע לא הי' עומד מקודם כלל רק שנתהווה מחדש ולכן כתיב והחכמה מאין תמצא היינו שמאין ממש תמצא. אך צ"ל דא"כ ע"י מה נתהווה אם לא הי' עומד מקודם בכח כלל, אך הענין שההתהוות הוא ע"י שם הוי' שיו"ד שהוא בחי' צמצום ומקום פנוי פרסא כו' כי עיקר בשם הוי' הוא אות היו"ד כי האות יו"ד מורה על התמדת הפעולה וכמו ככה יעשה איוב כו' כי היו"ד הוא נקודה והיינו שהוא בחי' התעלמות שנתעלם עצמות אוא"ס לגמרי ועי"ז הוא שנתהווה והוא היפוך איך שהוא בהשתלשלות כי שם נעשה ע"י גילוי הכח, משא"כ בעצמות ית' שאין שייך לומר כן כי לא הי' עומד כלל בכח, ואם הי' גילוי הכח הרי הי' נעשה אין סוף כ"א הוא להיפוך שההתהוות נעשה ע"י ההעלם שנתעלם עצמותו ית' לגמרי ע"י הצמצום ואזי הוא שיכול להיות התהוות עולמות, וזהו פי' שם הוי' שמהווה כי תיבת מהווה היינו שמהווה יש מאין ממש ולא מהעלם אל הגילוי, והנה זהו שאומרים עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, כי גם קודם שנבה"ע הרי מ"מ בחי' שמו הי' כלול בעצמותו

גם קודם כי שמו הוא מקור להתהוות כמ"ש יהללו שם הוי' כי הוא צוה ונבראו כי העולם עצמו הוא שלא הי' עומד בעצמותו כי עצמותו ית' אינו מקור עדיין לעולמות, אבל מ"מ שם הוי' הי' עומד גם בעצמותו ית' והיינו שגם קודם הצמצום הי' עומד כח בעצמותו ית' שיהי' יוכל להתעלם עצמות אוא"ס ב"ה ואח"כ כשנעשה גילוי שם הוי' בפועל דהיינו שנעשה ההתעלמות דאוא"ס ב"ה בבחי' צמצום דיו"ד אזי נתהווה העולם ג"כ ע"י שם הוי' ולפי זה יתכן יותר ענין הי' הוא ושמו בלבד כי לפי המבואר בלקו"ת כאן בכמה מקומות אשר שמו הוא האור והגילוי שהוא ג"כ א"ס ונק' אוא"ס שהי' כלול בעצמותו דהיינו מה שיש ביכולת במהו"ע שיומשך ממנו גילוי אוא"ס ויכולת זה נק' שמו ע"ש הנה עדיין אינו מובן מהו שאומרים שהי' הוא ושמו בלבד כי מסתמא יש לו ית' כח ויכולת על גילוי, אך לפי הנ"ל יובן דהפי' הוא כך דשמו הוא כח הצמצום דגם עד שלא נבהא"ע מ"מ שמו שהוא בחי' התעלמות אוא"ס ב"ה בבחי' הצמצום זה הי' עומד גם קודם שנבהא"ע היינו קודם שהי' הצמצום שהי' כח בעצמותו ית' שיהי' יוכל להתעלם עצמות אוא"ס ב"ה ואח"כ הוא שנעשה זה בגילוי שם הוי' כנ"ל ואזי הוא שנבהא"ע ולכן הוא רבותא כי מאחר שהוא ית' אין סוף א"כ איך יצמצם א"ע כ"כ עד שיהי' מקור דמקור להתהוות בע"ג כו' ובזה יתורץ הכל דההכרח לומר שהי' עומד בכח מקודם כנ"ל ומ"מ נק' זה מחדש כי הרי העולמות לא היו עומדים כלל גם בבחי' כח, וכן אפי' גם ח"ע כנ"ל אלא שהי' עומד בו ית' כח הצמצום ואח"כ כשנתהווה הצמצום נתהווה ח"ע וכן עולם הגשמי א"כ זהו התחדשות גמור ואין הפי' שנתחדש רק אז בעת ברה"ע כ"א גם עכשיו מתחדש זה בכל יום כי אם לא כן הי' נעשה הכל אפס ואין כו', וזהו המחדש בכל יום מע"ב, הנה כשמתבונן האדם במוח תבונתו בהעמקת הדעת בבחי' הוי' איך שההתהוות הוא מאין ליש לא בעת בריאת העולם בלבד הי' התהוות זו מאין ליש רק בכל עת ובכל רגע ממש כמ"ש המחדש בתמידות כו' שזהו ע"י שם הוי' כנ"ל הנה ע"ז יהי' אתהפכא מחשוכא לנהורא לדחות חשכת נה"ב ולהאיר שם הוי' בנפשו, וע"ז אמרו בזוהר תכלית הבריאה בגין דישתמודעון לי' כו' שהפי' של דישתמודעון לי' הוא בחי' דעת שהוא להעמיק דעתו דוקא בבחי' ההתקשרות באלקות, וע"ז נאמר וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים שהוא בחי' הדעת דוקא ולא די במחשבה והתבוננות בלבד שזהו נק' רק בחי' חיצוני' וע"ז אמרו גנבא אפום מחתרתא רחמנא קרי' שמפני שהקריאה שלו הוא רק בבחי' חיצוני' בלבד ואינו נוגע אליו כלל לפנימיותו, ולכן בשעת הקריאה שלו גופא יוכל להיות מעוברי רצונו ית' אבל להיות הענין נוגע למוח ולב שיוקלט במוחו ולבו אמיתית אלקות להיות בבחי' הביטול אליו ית' צ"ל לזה העמקת הדעת דוקא בבחי' ההתבוננות שלו בענין ההתהוות מאין ליש שעי"ז נעשה אתהפכא מחשוכא לנהורא גם בכללות העולמות כי אף שמלכותך מלכות כל עולמים כתיב שמבחי' מל' נתהוו העולמות בבחי' ההעלם והסתר שהחיות אלקי מוסתר ונעלם שלכן נק' העוה"ז בשם לילה ובפרט זמן הגלות שנמשל

ללילה כנ"ל, אך מפני שע"י העמקת הדעת בענין ההתהוות מאין ליש ע"ז נדחה חשכת הגוף ונה"ב להיות אתהפכא מחשוכא לנהורא שבחי' הוי' מאיר את החושך שלו להיות בבחי' הביטול אליו ית', הנה ע"ז אתהפכא חשוכא לנהורא גם בכללות העולמות כמ"ש וגם את העולם נתן בלבם כו', וז"ש נר הוי' נשמת אדם שנש"י המה בחי' כלים לקבל גילוי אור הוי' בנפשם להאיר את החושך שזהו ע"י העמקת הדעת בענין התהוות מאין ליש שע"ז יאיר שם הוי' בנפשם בבחי' גילוי בפנימיות וזהו שאנו אומרים שמע ישראל הוי' אלקינו כו' שהפי' אלקינו שלנו שהוא בחי' גילוי שם הוי' בפנימיות בנש"י ועש"ז נק' נר הוי' כו' כנ"ל. אך י"ל דהלא כתיב כי נר מצוה ותורה אור כו' שהמצוה נק' בשם נר, אך הענין הוא כי כדי שיוכל האדם להפוך חשכת נה"ב שלו לאור ע"י גילוי אור הוי' בנפשו צ"ל לזה עזר וסיוע מלמעלה כמ"ש כי אתה נרי הוי' כו' דהיינו שמה שנש"י נק' נר הוי' מצד גילוי אור הוי' בנפשם הנה הכח לזה נמשך להם מלמעלה דוקא וזהו כי אתה נרי הוי' כו' והכח לזה מלמעלה הוא ע"י המצות כי המצות נק' בזוהר בשם לבושים כידוע שזהו כמו עד"מ אדם המתלבש בלבוש שע"י אחיזת הלבוש שלו נמשך האדם עצמו המלובש בהלבוש כן עד"ז נק' המצות בשם לבושים דהיינו שבהם ניתן הכח והעוז שע"י קיום המצות יהי' ע"ז המשכת אא"ס מלמעלה למטה להיות אתהפכא מחשוכא לנהורא כי מצוה הוא ג"כ שם הוי' כי במצוה יש אותיות ו"ה ומ"צ הוא באתב"ש י"ה כידוע, וזהו ענין ברכת המצות ברוך אתה הוי' כו' כי ברוך הוא המשכת בפנימיות להיות הוי' בבחי' גילוי בנש"י שהכח הזה הוא ע"י המצות ולכן נק' נש"י זרע ברך הוי' מפני שממשיכים בחי' הוי' בבחי' גילוי כנ"ל, ומ"ש ותורה אור הענין הוא כי עצם האור המאיר את החושך הוא התורה כי קיום המצוה הוא נתינת הכח לנש"י שיוכלו להיות בחי' כלים לגילוי אור הוי' כנ"ל, אך עיקר האור הוא התורה, ולכן ארז"ל אין רינה של תורה אלא בלילה כו', כי אור התורה הוא המאיר את החושך להיות אתהפכא מחשוכא לנהורא, וזהו ובלילה שירה עמי שהוא בחי' שיר ותענוג מבחי' גילוי אור התורה המאיר את החושך ולכן נק' התורה אור. אך כ"ז הוא ענין עבודת האדם באתהפכא חשוכא לנהורא שזהו שאנו אומרים הוי' אלקינו כנ"ל אך יש עוד אופן בעבודת האדם להיות אתהפכא מרירו למיתקא, והוא מה שאנו אומרים הוי' אחד, והנה תחלה י"ל ענין הוי' אחד כי הנה ע"פ הוי' אחד פירש"י מה שלע"ל יהי' הוי' אחד כמ"ש והי' ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו' עכשיו הוא רק הוי' אלקינו כו' ובגמרא פריך אטו האידנא לאו אחד הוא אלא לא כעוה"ז העוה"ב שבעוה"ז על שמועות טובות אנו מברכים הטוב והמטיב ועל שמועות רעות מברכים דיין האמת, אבל לעוה"ב יהי' כולו שמועות טובות כו' וי"ל זה מדוע עכשיו בעוה"ז יש שמועות טובות ושמועות רעות ולע"ל יהי' כולו שמועות טובות, ויובן זה ממה שארז"ל מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין ואח"כ שיתף עמו מדה"ר כו', והענין הוא שכך עלה ברצונו הפשוט שהתנהגות העולמות יהי'

ע"י שני מדות דוקא שהוא מדת הדין ומדת הרחמים אשר מב' בחי' מדות אלו מתהווה למטה שמועות טובות ושמועות רעות כי הנה בחי' מדת הדין אף שבשרשה ומקורה למעלה הוא טוב וחסד ממש כמ"ש מאתי לא תצא הרעות כו' מ"מ למטה מתהווה מבחי' מדת הדין שלמעלה הדין הגמור להוות למטה שמועות רעות ולכן נמשלו ישראל לגפן כמ"ש גפן ממצרים תסיע כו' שכמו שבגפן יש יין וחומץ כן בנש"י יש שמועות טובות ושמועות רעות. אך אע"פ שלמטה הוא דין גמור מ"מ תכליתו הוא טוב וחסד ממש כמו השמועות טובות כי מדה"ד בשרשה ומקורה למעלה הוא טוב וחסד ממש גם תכלית המכוון של ירידת מדה"ד למטה הוא טוב ממש רק שנדמה לעיני בשר שהוא דין גמור, אבל באמת מה שבירידתה למטה נעשה דין גמור כמו שמועות רעות ויסורים וכדומה ר"ל זהו כדי שנש"י יבוררו ויזדככו להיות הם בחי' כלים לגילוי אוא"ס, ויובן זה מבחי' גלות מצרים שנאמר ויעבידו מצרים את ישראל בפרך בחומר ובלבנים כו' שהי' למטה דין גמור שזהו מצד מדת הדין שלמעלה, אך תכלית המכוון של הגלות הי' רק טוב וחסד ממש שזהו כדי שיוכלו אח"כ לקבל את התורה כידוע שגלות מצרים הי' הכנה למ"ת שלא הי' באפשרם לקבל אור התורה בלי קדימת גלות מצרים מתחלה כי הנה כתיב מצרף לכסף וכור לזהב כו' וכתיב הגו סיגים מכסף ויוצא לצורף כלי כו' דהיינו שא"א לעשות כלי מכסף המעורב בו סיגים ופסולת יחד, ולכן צריכים לזכך ולברר הכסף בתוך הכור להפריד הפסולת והסיגים וישאר כסף נקי ואז יכולים לעשות כלי לאחר הבירור והזיכוך וז"ש הגו סיגים מכסף דוקא אז ויוצא לצורף כלי כו' וכמו"כ יובן בנש"י שבגלות מצרים הי' בהם תערובות טוב ורע ולכן הי' צריך להיות גלות מצרים כדי לבררם ולצרפם ולזככם שיופרד מהם הרע המוטבע בהם בכדי שיוכלו להיות כלים לקבלת התורה ולכן נק' גלות מצרים בשם כור, כמ"ש הוציאך מכור הברזל ממצרים כו', וכמ"ש צרפתיך כצרוף את הכסף בחנתיך כבחון את הזהב כו' שהצירוף והזיכוך הוא כדי שיוכלו לקבל את התורה כו' נמצא מובן מזה שאף שגלות מצרים הי' למטה דין גמור בעבודה קשה כו' אך תכלית המכוון הי' רק טוב גמור כי מדת הדין אף שלמטה הוא דין, אך בשרשה ומקורה למעלה הוא טוב וחסד ממש כמו מדת החסד ממש כו' כנ"ל, ועד"ז יובן במה שעלה במחשבתו ורצונו הפשוט להיות הנהגת העולמות ע"פ מדת הדין ג"כ כי באמת אף שלמטה מתהווה מזה שמועות רעות וכדומה אך זהו רק לטובתו בכדי שנש"י יבוררו ויזדככו בירור אחר בירור זיכוך אחר זיכוך להיות כלים לגילוי אוא"ס כי האדם צריך לדעת שכל בחי' דין ועונש הבא מלמעלה תכליתו הוא טוב גמור מאחר שבשרשה למעלה הוא טוב גמור כנ"ל וזהו שאמרו רז"ל גבי נחש וכי נחש ממית ומחי' אלא בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה כו' שהענין הוא שצריך האדם להסתכל כלפי מעלה לראות הדין שלמטה איך שהוא בשרשה למעלה ששם הוא תכלית הטוב והחסד שאף שלמטה נדמה לעיני בשר שזהו בחי' דין גמור אך צריכים להעלות את הדינים לשרשן

ומקורן אשר שם הוא טוב וחסד ממש כי ירידת הדין למטה הוא רק לטובת המקבלים כדי שיבורר ויזוכך הנפש לקבל גילוי אוא״ס כנ״ל, ובזה יובן מארז״ל הנעלבים ואינן עולבים שמחים ביסורים עליו נאמר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו כו׳ דלכאורה איך יכולים לשמוח ביסורים שהוא בחי׳ דין אך זהו ע״י שמסתכלים כלפי מעלה להעלות הדינים לשרשן ומקורן למעלה שעי״ז יוכל לשמוח ביסורים כמו מן שמועות טובות ממש ולכן מברכים על שמועות רעות כמו על שמועות טובות מפני שבשרשן הוא הכל טוב וחסד ממש אך מ״מ מפני שבירידת מדה״ד למטה מתהווה מזה דין גמור כמו שמועות רעות וכדומה לכן יש ברכה מיוחדת לשמועות רעות כו׳, אך כ״ז הוא עכשיו בעוה״ז שהעולמות לא נזדככו עדיין לכן עלה במח׳ לברוא את העולם במדה״ד בשביל הזיכוך והבירור כנ״ל אבל לע״ל שיזדכך העולם לגמרי כמ״ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ולכן יהי׳ לע״ל רק שמועות טובות שהנהגת העולמות יהיו אז ע״פ מדה״ר בלבד וכמאמר לית שמאלא בהאי עתיקא, וזהו דאיתא בגמרא לא כהעוה״ז העוה״ב כו׳ כנ״ל.

והנה עכשיו אנו רק אומרים הוי׳ אחד דמשמע מזה שאף שאנו אומרים עכשיו הוי׳ אחד מ״מ אינו דומה לכמו שיהי׳ לע״ל שאז יהי׳ הוי׳ אחד בפו״מ בגילוי גמור, אבל עכשיו הוא באמירה בלבד שאנו אומרים הוי׳ אחד. והענין הוא כי הנה הוי׳ ואלקים הוא שורש מדת הרחמים ומדת הדין בידוע ששורש מדה״ר נמשך משם הוי׳ ושורש מדה״ד מבחי׳ אלקים, וזהו שלע״ל יהי׳ הוי׳ אחד שלא יהי׳ מדה״ד כלל מאחר שאז לא יהי׳ נצרך למדה״ד כלל הנמשך משם אלקים, ולכן יהי׳ רק הוי׳ אחד רחמים פשוטים בלבד כי לית שמאלא בהאי עתיקא כנ״ל, משא״כ עכשיו בעוה״ז שעדיין לא נזדכך העולם לגמרי שלכן עלה במחשבה להיות הנהגת העולמות ע״פ מדה״ד ג״כ ששרשו הוא שם אלקים אשר מזה מתהווה למטה שמועות רעות ואף שתכליתן טוב וחסד ממש, אך מפני שלמטה הוא דין גמור לכן הוא באמירה בלבד שאנו אומרים הוי׳ אחד שזהו מצד שורש ומקור הדין שלמעלה הוא הוי׳ אחד מאחר שפנימיות המכוון של הדין הוא טוב וחסד ממש, אבל למטה אינו בהתגלות הוי׳ אחד מאחר שההנהגה ע״פ מדה״ד ג״כ כנ״ל שמזה מתהווה שמועות רעות והעבודה עכשיו הוא רק להסתכל כלפי מעלה להגביה את הדין שלמטה למעלה לראות איך שבשרשן הוא טוב וחסד, אבל למטה הוא בחי׳ דין ולכן הוא באמירה בלבד, אבל אינו מאיר בגילוי למטה איך שהוי׳ הוא אחד, אבל לע״ל יהי׳ הוי׳ אחד בפו״מ בגילוי למטה כמו למעלה, ולכן יהי׳ כולו שמועות טובות כו׳ כנ״ל, וזהו דאיתא בגמרא ע״פ ושמו אחד דעכשיו לא כמו שאני נכתב אני נקרא שהכתיב הוא הוי׳ והקרי הוא אדנ״י דהיינו שהקריאה וההתגלות ההנהגה בעולמות הוא על ידי שם אדנ״י שמזה מתהווה שמועות רעות, אבל לע״ל יהי׳ ושמו אחד שהקרי יהי׳ ג״כ בשם הוי׳ שיהי׳ למטה כמו למעלה ממש כנ״ל.

והנה עד"ז הוא בקשת משה חלי מרירותן של ישראל וזהו שא"ל משה להקב"ה לא כך אמרת לי במרה הוי מתפלל ואמור עשה את המר מתוק, ואף עכשיו חלי מרירותן של ישראל ורפא אותן הוי ויחל משה, והענין דהנה ענין התשובה ע"י הזדונות נעשו כזכיות ומבואר במ"א שזהו"ע מור שהוא מדם חי' ידועה שנקרש בחטוטרת שבצוארה ונעשה בושם הנק' מור דהיינו שהמור נהפך לבושם ע"י בחי' כי עם קשה עורף הוא דלשבח קאמר כמבואר ברבות (תשא ס"פ מ"ב) סבור שהוא לגנאי ואינו אלא לשבח היינו אתכפיא אף למס"נ כו', הרי כח קשה עורף הנ"ל להפך המרירות למיתקא ולבושם ממש, שהזדונות נעשו כזכיות ממש דוגמת שם חי' שנהפך בעורף שלה למר ולבושם הנ"ל ועז"נ ויחל משה להפך מרירו למיתקא ונק' בחי' זו רפואה כמ"ש ארפא משובתם, כי התורה נק' לחמו בלחמי אך הלחם מהני לבריא, אבל למי שחלה חולי הנפש צ"ל תשובה שהיא מהפכת את הזדונות ונק' רפואה וזהו חלי מרירותן ורפא אותן וכמאמר סלח לנו אבינו כי חטאנו דלפי שחטאנו ע"כ בהכרח שתרפא אותנו ולא די בהמשכת רצה"ע שע"י תומ"צ הנק' לחמו בלחמי אלא צ"ל המשכת רעדכ"ר והו"ע הסליחה סלח לנו כו' ועל המשכה זו נאמר ויחל משה, ולכן כתיב ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וארז"ל ויסע שהסיען משם בע"כ אע"פ שלא רצו, והענין כי ים סוף הוא עלמא דאתכסיא ומדבר שור הוא עלמא דאתגליא כי פי' שור הוא מלשון בחי' ראי' והבטה כמו בנות צעדה עלי שור (בפ' ויחי) ופרש"י עלי שור על ראיתו כמו אשורנו ולא קרוב, והנה כאשר הלכו בים שהוא עלמא דאתכסיא אשר שם השיגו שם הוי' דלעילא שלמעלה מהשתלשלות וכמ"ש בקי"ס ויראו העם את הוי' ויאמינו בהוי' כי ויראו את הוי' היינו הוי' דלתתא עלמא דאתגליא שהוא בבחי' השגה ושייך בו לשון יראה יראה בושת כמשל הרואה את המלך ויאמינו בהוי' הוא הוי' דלעילא עלמא דאתכסיא שאינו נראה ומושג ולא שייך בו בחי' יראה כ"א אמונה ולכן בשעת קי"ס כתיב אשירה לה' כי גאה גאה בחי' עלמא דאתכסיא, והנה אחר שנתעלו בנ"י לבחי' זו לא רצו ליסע משם כי לא רצו ליסע ולינתק א"ע מבחי' זו שהוא ההתדבקות בבחי' עצמות אוא"ס שהוא הסובב"ע כנ"ל ובאמת צריך שיהי' גילוי אוא"ס בעלמא דאתגליא ע"י תורה ומעש"ט להיות דירה בתחתונים דוקא, וזהו ויסע משה שהסיען בע"כ אע"פ שלא רצו ויצאו אל מדבר שור שהו"ע הירידה דטורי חשוכא לגילוי דטורי נהורא, ועד"ז הו"ע אנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקים בבשכמל"ו שהוא ג"כ שלא רצו בבחי' עלמא דאתגליא שרגליה יורדות וע"ד ענין מדבר שור שממנו נמשך ויבאו מרתה ואעפ"כ אין הלכה כאנשי יריחו.

והנה ברבות (שה"ש) ע"פ משכני אחריך כו' פי' שענין ויסע משה היינו ענין משכני אחריך נרוצה שכל מקום שהי' משה מסייען הן נמשכין אחריו שנאמר משכני אחריך נרוצה, והיינו כיון שמשה המשיך להם קי"ס

גילוי שם הוי' דלעילא שזהו"ע משכני לכך אחריך נרוצה גם בבחי' אחריך היינו מדבר שור עלמא דאתגליא הנקרא אחרי הוי' וברבות (בשלח כ"ד ע"פ ויצאו אל מדבר שור שנתאוו ישראל לעשות בו שורות שורות דגלים דגלים וכן איתא ברבות (שה"ש ע"פ כתפוח בעצי היער) ויצאו אל מדבר שור מלמד שנתנבאו ע"ע שעתידין להעשות מחנות מחנות דגלים דגלים שורות שורות והיינו פי' שור לשון שורות והיינו ענין ד' מחנות שכינה שהם הד' דגלים שכ"ז נמשך להם ע"י ירידתם בעלמא דאתגליא להיות דירה בתחתונים להמשיך הגילוי למטה כמו למעלה וזהו שנקראו ישורון שפי' בע"ח שהוא לשון שורות וכן בפסוק ישור על אנשים (איוב ל"ג כ"ז) פרש"י יעשה שורה של אנשים, ובזהר (וישלח קע"ז ב') ישורון כד"א ישור על אנשים בגין דנטיל שורה להאי סטרא ולהאי סטרא ובגין אינון תרתין שורין איקרון ישורון ופי' בזהרי חמה תרין שורין הם חו"ג והתפארת מיישר ביניהם ומחבר חו"ג והיינו ענין ג' קוין חח"נ קו ימין זהו שורה אחד בג"ה משמאל זהו שורה משמאל, וקו האמצעי מיישר ביניהם ומחברם ע"י שממשיך מבחי' אין מבחי' כתר כענין עושה שלום במרומיו וזהו ענין שורות שורות ג' קוין הנ"ל או חב"ד חג"ת נה"י וכ"ז נמשך לו ע"י הירידה במדבר שור כנודע מענין מי זאת עולה מן המדבר עילוי' מן המדבר כי יתרון אור נמשך מן החושך וכמבואר בזהר (תצוה קפ"ז א') וברבות (בשלח פכ"ד) בענין ויצאו אל מדבר שור אין אנו מוצאין שיש מדבר ששמו שור ומהו מדבר שור בזכות אברהם שכתוב בו וישב בין קדש ובין שור וי"ל הפי' ג"כ כי ישב בין קדש ובין שור כי אברהם הוא חסד לכן ישב בין קדש ח"ע לשור ח"ת וגם המשיך מבחי' קדש שהוא ח"ע שבו מלובש א"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי' שור הוא עלמא דאתגליא, והנה עוד שם ברבות מדבר שור עד שלא ניתנה התורה הי' העולם מדבר כיון שמשנתינה התורה נעשה שור ולע"ל אני אהי' לה שור שנאמר ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש סביב והיינו שלע"ל יהי' גילוי סוכ"ע ממש למטה וזהו"ע מדבר שור, ובזהר (בשלח ס' א') מאי מדבר מדברא דהוו בעאן לאסתכלא בי' זיו יקרי' דמלכא קדישא ולע"ל זהו"ע כי עין בעין יראו, והיינו שבחי' סוכ"ע שנק' שור לשון חומה יומשך להיות בעלמא דאתגליא.

והנה ממדבר שור שהוא בחי' עלמא דאתגליא מזה ויבאו מרתה, ואיתא ברע"מ (נשא קכ"ד ב') בגין דהיו ישראל עם ערב רב כולהו הם אילנא דטו"ר וע"ד חצי מתוק מסט' דימינא וחציו מר מסט' דשמאלא ובזמנא דערב רב הוו מחטיאין לון לישראל הוו כאלו הוו כולהו מסטרא דרע ומיא אתהדרן כולהו מרירן כההוא עץ מר במיא, הה"ד ויבאו מרתה עכ"ל. מלשון זה משמע דק"נ הנק' אילנא דטו"ר עדיין רק חציו מר, ושיהי' מים המרים זהו כשק"נ מתחברת לג"ק הטמאות, ואפשר לדחות דאילנא דטו"ר הוא המל' ולא ק"נ ובזוהר (שמות ט"ו ב') בענין שקדים ת"ח שקדים מנהון מרירן מנהון מתיקין ורמיזא אית לון אית מארי דדינא קשיא כו' מקל

שקד כו', וישקוד ה' על הרעה כו'. והנה לא יכלו לשתות מים ממרה והטעם כי מריב הם בעצמם הדור המר ההוא והיינו כדאיתא בזוהר (ח"א ד' א') מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירו למיתקא עד לא ייתון הכא וכו' הרמ"ז שם זה כלל גדול בעבודת ה' ירמוז ב"פ סו"מ ועש"ט וירצה הרע תעשה אותו טוב והוא המתקת ק"נ להחזירה אל הקדושה וזה בעשיית המצות ולימוד התורה וקבלת היסורין שהוא אחת ממ"ח מעלות שהתורה נקנית בהם שבזה מזדכך החומר וחוזר רוחני ואמר וטעמין מרירו למיתקא שמחמת היסורין טועמין בהם טעם מתוק והענין כי הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר הרי שדרך חיים שהוא העוה"ב או פנימית התורה שלמעלה מנר מצוה ותורה אור שהוא חיצוניות התורה, הנה הוא נמשך ע"י תוכחת מוסר דוקא, כי ע"י היסורין נזדכך הכלי עד שיוכל לקבל גילוי הפנימית, וע"ד שגלות מצרים נק' כור הברזל וזהו"ע לשתות מים ממרה דוקא שמבחי' מרירות היסורין הי' יומשך לו לשתות מים עליונים ואפשר ג"כ מהפכין חשוכא לנהורא ע"י קיום מ"ע ולימוד התורה וטעמין מרירו למיתקא ע"י קיום מל"ת וד"ס שזהו בחי' עליונה יותר ועז"נ שחורות כעורב וז"ש ושם נסהו היינו אם יוכלו לשתות מים ממרה ע"ד הנ"ל שזהו"ע הנסיונות וזהו ונפש רעבה כל מר מתוק, פי' ונפש רעבה היינו ע"ד למען ספות הרוה את הצמאה שכנס"י נק' צמאה ליוצרה, וזהו רעבים גם צמאים ולכן כל מר מתוק דטעמין מרירו למיתקא, והנה הה"מ נ"ע פי' באו"ת בענין ויסעו ממרה ויבאו אלימה וז"ל ויבאו מרתה שנפלו לדבר רע ולא יכלו לשתות שהאהבה שבגבורה לא נתגלה להם והטעם כי מרים הם פי' העם לא הי' טובים כי אם היו טובים הי' אדרבה משם בא להם טובה יתירה שבכל דין יש בתוכו חסד ואם היו שוברין הדין היו באין להטוב, וזהו ויסעו ממרה ויבאו אלימה הוא אותיות אלקים רק הצירוף הוא כך אלי מה מה נק' דבר שאינו מושג והחסד שבו אינו מושג, וזהו אלי הוא חסד ומה לשון אינו מושג ואלי אל יו"ד החסד הנמשך מהחכמה עכ"ל.

ולבאר דבריו נבואה על הסדר ויבאו מרתה שנפלו לדבר רע י"ל היינו ק"נ עה"ד טו"ר א"נ כוונתו לדבר רע ממש והכל א', כי ממי נמשך הרע משלוחי הדין שמגבורות קשות דנוגה ולא יכלו לשתות שהאהבה שבגבורה לא נתגלה להם ר"ל דהרע הוא ע"ד כי מנסה ה' אתכם לדעת כו' וכמו כי ה' אמר לו קלל וכשעומד בנסיון ומקבל באהבה אזי שובר את הקליפה והדין הקשה ונמשך ומתגלה הניצוץ אלקות שבו וזהו"ע האהבה שבגבורה כי חושך שבטו שונא בנו כו' והקב"ה רמז לאברהם שיבחור שעבוד מל' אכן כשבועט ולא יכול לקבל ח"ו נק' ולא יכלו לשתות והטעם כי מרים הם שהעם לא היו טובים, וכן איתא ברבות ויקהל פ' ג' כי מרים הם א"ר לוי הדור הי' מר והנה ויסעו ממרה ויבאו אלימה הוא אותיות אלהים רק הצירוף הוא כך אלי מה ר"ל שנתהפך מהמרירות והדין

הנמשך משם אלקים לבחי' חסד הנק' אלי ופי' אלי חסד הנמשך מהחכמה שהוא מה שלמעלה מההשגה היינו למעלה מהחסד הנמשך מהבינה והו"ע האהבה שלמעלה מהשכל המושג ובאו לבחי' זו ע"י ויסעו ממרה שהוא בירור האהבה שבגבורה כו'.

ולהבין בתוס' ביאור ענין פירושו של הה"מ נ"ע שהאהבה שבגבורה לא נתגלה להם. ויובן זה עפמ"ש במ"א בענין והפכתי אבלם לששון וניחמתים ושמחתים מיגונם (ירמי' ל"א י"ג) ובגמרא (ברכות נ"ה ב') לאומרו בהטבת חלום, כי גם הגלות בבל נק' היינו כחולמים, וזהו"ע שלש הפוכות להפך המר למתוק והאבל לששון, וי"ל גם אם יבנה בהמ"ק בב"א ולא יהי' אבל בט"ב מדוע יהי' יו"ט ושמחה הלא אין כאן אלא היציאה ויהי' א"כ כאלו לא נחרב שלא הי' ט"ב יום מר ואיך יהי' יו"ט. אך הענין יובן ע"פ הקדמה הידוע דכל עיקר ההשתל' הוא במדת החסד, כמ"ש חסד אל כל היום שהרי כל השפעה גם של הגבורות הוא חסד כשיורד ומתצמצם בשביל המקבל שיוכלו לקבל ומכש"כ ההתלבשות שמתלבשים זב"ז מעילה לעלול בירידת המדריגות בודאי חסד גדול הוא כגון שמתלבש השכל במדה שזהו חסדים מגולים מצד שחפץ ורצון הטוב להטיב הוא מתלבש בכמה לבושים כדי שיוכל המקבל לקבל השפע וכל שהחסד יותר אזי יותר נמשך ומתלבש בכמה לבושים (ע"ד וידבר שלשת אלפים משל וכן התורה נק' תורת חסד לפי שהיא בחי' ירידה שירדה ח"ע ונתלבשה למטה ונק' משל הקדמוני) ונמצא כל עיקר התלבשות הפרצופים הוא מחמת חסד עליון וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה (וזהו ג"כ ענין יומם יומא דאזיל עם כולהו יומין שהוא החסד שנותן כח בכל הספירות שיהי' נמשכים ומתפשטים כמבואר ברמ"ז (אמור ק"ג ב') והיינו כנ"ל שלהיות המשכה והתפשטות מכל בחי' זהו מחמת החסד) והנה עכ"ז חסד זה אינו פנימית החסד לבד אלא בחי' חיצונית (כי בכל השפעה א"א להתגלות הפנימית ממש) אבל הפנימית אינו מתגלה אלא בההיפוך דהיינו כשמתלבש בדין וצמצום גמור, וזהו נמשך דוקא מפנימית החסד ויובן זה עד"מ אב האוהב את בנו מצד הטבע הנה אהבה זו ישנה בלבבו אליו בתמידות אך הוא בהעלם כטבע האב לבן, והנה כשהבן נופל לארץ או מתטנף בצואה וכדומה אזי ירגז ויכעס עליו האב מאד על אשר הושפל ונמאס כ"כ והרי כעס זה בא לידי דין גמור שהכהו ומייסרו ע"ז אבל עכ"ז אע"פ שהכהו ועשה בו הדין הנה האהבה הוא שהכריחו לכך כי אם לא הי' אוהב לא הי' איכפת לי' כלל אם הושפל או נמאס כמו שלא יכעוס בנפול לארץ בן חבירו ואדרבה בכעס זה באה האהבה הטבעית בהתגלות גדולה ובהתלהבות רשפי אש תשוקת עוז האהבה ביתר שאת הרבה מכמו שהי' האהבה תחלה בהעלם בלבבו שהרי מחמת עוז אהבתו אליו נגע ללבבו מה שטנוף בצואה וכל שהבן יקר בעיניו יותר אזי יותר יגע ללבו כו' נמצא האהבה נתגברה יותר בשעה שכעס ורגז עליו והוא בחי' פנימית עוז האהבה (שנגע ללבו מאד עד שנתלבש גם בהדין שהוא היפוך מחיצוניות

האהבה וחסד ואין זה אלא מחמת פנימית האהבה שגובר על החיצונית האהבה והחסד ומבטלה ומתלבש בהיפוכה) ומתחלה הי׳ בלבו רק חיצוניות האהבה אך התלבשות גבורות ודין שהפנימית אהבה מתלבשת בכעס של רוגז להכותו דהיינו בהפכה ממש נמצא בכעס זה יש שני הפכים דהיינו הפנימית של כעס זה הוא רק בחי׳ חמימות רשפי אש תשוקת האהבה וחיצוניות הכעס בא לידי דין גמור להכותו ולייסרו היפוך האהבה והיא הלבשה בדבר המנגד ממש, אבל אין ההלבשה אמת, שהרי אנו רואים אחר שיוסר ההלבשה של ההכאה נשאר פנימית הכעס לבד דהיינו עוז אהבתו שהביאתו לידי כעס זה ואז יבכה האב עליו בעין חמלה יתירה למה הוכאו כי היתה ההכאה דין ממש, והרי אנו רואים מזה שלאחר ההכאה נשאר פנימית האהבה שבאה ברשפי אש הכעס בהתלהבות יתירה בשביל הדין להכותו אבל אחר ההכאה נשארה במעלתה מצד עוז האהבה שהיא כעת בהתלהבות רשפי אש ביתר שאת הרבה מכמו שהיתה תחלה בהעלם ומכ״ז יובן הנמשל בת״ב שנחרב בהמ״ק מפני עוונות בנ״י שהיו בבחי׳ כעס ורוגז גדול ששפך כאש חמתו הרי כעס זה יש בו פנימית וחיצונית כנ״ל במשל ופנימיותו הוא האהבה ברשפי אש שבאה בגילוי גדול מן ההעלם מפני שבני בכורי ישראל הבן יקיר לי אפרים יצר לה׳ מאד לכלותם בעוונם ועון ביטול תורה והצער הזה הוא מחמת פנימית האהבה דוקא כנ״ל והוא בא ברשפי אש הכעס עד להחריב ולהשחית בלע ה׳ ולא חמל כו׳, וזהו כעין הנזכר בפרד״ס (שער ה׳ פ״ג) בשם ספר הבהיר המים הרו וילדו אפילה מורה כי עלת וסבת הגבורה שהוא האפילה היתה החסד שהוא המים וכן נדרש בזהר מיא אעדו חשוכא וראי׳ אברהם הוליד את יצחק, וזהו הנדרש ברבות (ר״פ שמות) ע״פ חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר, ומבואר שם דהמוסר זהו״ע הגלות שגלו למצרים ה״ז בא ונמשך מפני האהבה דוקא, אך בחי׳ כעס זה שבא לידי דין גמור לאחר שעשה הדין וכלה הרוגז דהיינו לע״ל שיוביררו הגבורות קשות ששפך כאש חמתו תשאר פנימית האהבה שהיתה מסותרת בהכעס ואז יש ריבוי תוס׳ אור כאור חסד עליון מכמו שהי׳ תחלה גילוי החסד ואהבה שהוא רק מבחי׳ חיצוניות וזהו שלע״ל יתגלה פנימית האהבה ויהי׳ ת״ב מועד ושמחה דוקא מה שעכשיו חג הפסח יו״ט וגילוי החסד והאהבה (היינו חיצונית חסד עליון לבד שהוא ירידת השפע מעילה לעלול בהתלבשות רבות שכ״ז בחי׳ פנימי׳ האהבה הוא בהעלם כמו מה שמטבע הטוב להטיב הוא רק חיצוני׳ הגילוי, אבל לא בריבוי ותוס׳ אור בהתלהבות פנימי׳ האהבה שהוא הנמשך ע״י הכעס אך כ״ז שהכעס מלובש בחיצונית הלבוש שהוא הדין הגמור בזמן הגלות ה״ז היפוך האהבה ממש, לאחר שינחם ה׳ על עמו וישים ללבו עוז האהבה כו׳ הרי מחמת הכעס הקדום בא לידי גילוי פנימי׳ האהבה והיינו הטעם שלע״ל יהופכו הקללות לברכות כי הקללות הוא מצד הכעס ולאחר שקבלו השעבוד גליות יהי׳ הקללות עצמן ברכות יתירות מפני פנימי׳ האהבה שיש בהן היינו בחי׳ חסד שבגבורה שהוא פנימי׳ יותר מעצם החסד, וזהו שלע״ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו,

כי אברהם הוליד את יצחק היינו חסד שבגבורה זהו גבוה מבחי' החסד לאברהם עצמו ובזה יובן הפסוק והפכתי אבלם לששון דוקא אבלם ויגונם יהופך לששון וליו"ט. אך איך יהופך מן הקצה אל הקצה. הענין הוא שגם בתחלה הי' התלבשות בכעס בבחי' שני הפכים וכשיסירו הלבוש יתראה בגילוי מבחי' הפנימי' וזהו והפכתי שנהפך המר ממש למתוק ואזי הוא מתיקות גבוה יותר מדבר המתוק בעצם כי הוא פנימי' האהבה. וז"ש ומתוקים מדבש ונופת צופים וזהו"ע המדרש (באיכה ע"פ השביעני במרורים הרוני לענה באיכה סי' ג' ט"ו) השבעני במרורים זה יו"ט הראשון של פסח דכתיב בו על מצות ומרורים יאכלוהו הרוני לענה מה שהשביעני בליל יו"ט הראשון של פסח הוא ליל ט"ב עכ"ל המדרש שט"ב ופסח ענין א' הוא כנודע מהסימן א"ת ב"ש כו' שט"ב יחול ביום שחל א' דפסח וזהו א"ת כו'. והיינו לפי שט"ב שהוא הכעס והדין נמשך דוקא מצד פנימיות האהבה אשר חיצוניותה הוא בחי' ההתגלות חסד עליון בכל הפרצופים ועכ"ז הפנימי' הוא בהעלם כי אית חסד ואית חסד היינו חסד מלגאו שהוא הפנימי' וחסד דלבר שהוא החיצוני' שהחיצוני' הוא חסד דאצי' והפנימי' הוא חסד דעתיק וביו"ט של פסח הגילוי מבחי' אצי' אך ע"י הדין שבט"ב נמשך ונתגלה חסד דלגאו ופנימי' האהבה וכמ"ש ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה כי אהבך כו'.

ועתה מתורץ הקושי' הנ"ל בענין והפכתי אבלם לששון וניחמתים מיגונם הנחה מן היגון בלבד הוא אלא גילוי פנימי' אור האהבה וחסד שיתגלה לאחר כלות היגון שהוא אהבה עליונה יותר מגילוי האהבה שמקודם כו'. ע"כ תוכן הדרוש ע"פ והפכתי אבלם לששון. נמצא עולה מזה שהחסד שבגבורה מה שהמים הרו וילדו אפילה זהו גבוה יותר מעצם החסד. ועמ"ש כה"ג ע"פ שחורה אני ונאוה שע"י בחי' שחורות כעורב נמשך גילוי עליון יותר מע"י בחי' ושער רישי' כעמר נקי. והיינו שע"י החושך של הלילה והגלות יהי' גילוי בחי' שבעתיים כאור שבעת הימים שלמעלה ממדות יום כו'. וזה שאמר המגיד נ"ע בפי' ולא יכלו לשתות מים ממרה שהאהבה שבגבורה לא נתגלה להם. ור"ל כי מרה זהו הדין הגמור וגבורות הקשות וכמו ט"ב שנק' יום מר. אך באמת יש בחי' מים במרה שהרי המים הרו וילדו אפילה דהיינו שסיבת הגבורות נמשך ונתלבש בדבר ההיפוך מהאהבה הוא בחי' מרה כו'. ומי שמבין זה לאשורו ומקבל באהבה כמ"ש באגה"ק סי' כ"ב וז"ל וכמו אב רחמן חכם וצדיק המכה בנו שאין לבן חכם להפוך עורף לנוס למצוא לו עזרה או אפילו רק מליץ יושר לפני אביו הרחמן והצדיק והחסיד רק להיות ישר יחזה פנימו עם אביו פב"פ לקבל * הכאותיו באהבה לטוב לו כל הימים כו' ויראה לעין גדל אהבתו של אביו * אליו

לקבל: כ"ה גם באוה"ת פ' מסעי ע' א'שפז. אבל באגה"ק: לסבול.
של אביו: כ"ה גם באוה"ת שם. אבל באגה"ק אין תיבות אלו.

המקלקלת השורה כמשל מלך גדול ונורא הרוחץ בכבודו ובעצמו צואת בנו יחידו מרוב אהבתו כמ"ש אם רחץ ה' צואת בנות ציון כו', ברוח משפט כו' וכמים הפנים אל פנים תתעורר האהבה בלב כל משכיל ומבין יקר מהות אהבת ה' אל התחתונים אשר היא יקרה וטובה מכל חיי העולמים כולם, כמ"ש מה יקר חסדך אלקים (פי' החסד שבגבורה שנק' חסדך אלקים) כי טוב חסדך מחיים כו' כי החסד שהוא בחי' אהבה מגולה אשר הי' תחלה מלובשת ומוסתרת בתוכחת מגולה וימתקו* הגבורות בשרשן ויתבטלו הדינין נס"ו עכ"ל. ועל מעלה זו שקבל הדין באהבה נשתבח שאול המלך ע"ה כמ"ש ברבות סדר (אמור פכ"ו) באו וראו ברי' שבראתי בעולמי כו' ישמח על מדה"ד שפוגעת בו עכ"ל, ונק' לכך שאול בחיר כו' בש"ב סי' כ"א ו' ופרש"י ב"ק יצאה ואמרה בחיר ה', וע"ז נשתבחו ישראל בפסוק גפן ממצרים תסיע כמ"ש ברבות סדר בחקתי פל"ו מה גפן זה יש בה יין ויש בה חומץ זה טעון ברכה וזה טעון ברכה, כך ישראל חייבין לברך על הטובה ועל הרעה כו' ע"ש, ובמשנה פ"ט דברכות, וזהו ענין לשתות מים ממרה שמבינים החסד שבגבורה בחי' מה יקר חסדך אלקים כנ"ל, ועי"ז ממתיקים הדינין ממש ומתבטל הלבוש המר ונתגלה פנימי' האהבה ומשם ויבאו אלימה כבר נת"ל אות א' הפי' בשם הה"מ כי אלימה פי' אלי מ"ה היינו החסד הנעלם וזכו לזה ע"י ויסעו ממרה שהוא ג"כ חסד שבגבורה שהוא מה שהחסד נעלם תוך הדין ולכן עי"ז זכו לגילוי חסד דמ"ה היינו מה הוא בחי' חכמה כח מ"ה וכמ"ש משה ונחנו מה שהוא מה שלמעלה מבחי' בינה והשגה כו' ובת"ז דקמ"ד ע"ב בתיקון ששי שאחר השבעים תיקונים וז"ל צדיק כתמר יפרח ועלה אתמר דמתה לתמר דאתמר בה ויבאו אלימה כו' מבואר דמפרש אלימה הוא המל' וא"ש דשם י"ב עינות מים שהם י"ב שבטים ששרשם מהמל' וע' תמרים היינו מה שמשתלשל מהם ע' נפש דיעקב וא"כ פי' ויסעו ממרה הוא ק"נ שדוקא ע"י בירור דמרה נמשך להיות ויבאו אלימה הוא מל' דאצי' והיא ודאי עלי' עצומה מההיפוך אל ההיפוך, ומה שנק' המל' אלימה י"ל מפני שהיא מקבלת מבחי' מי כמוך באלים הוי' ובזח"ג בתחלת האידרא דקכ"ח ע"א משמע דמפרשו על ע"ק וכ"נ ממ"ש ע"ז בגמ' פ"ה דגיטין דנ"ו ע"ב מי כמוך באלמים כו' ושותק אשר השתיקה הוא מבחי' מו"ס דא"ק כנודע מענין שתוק כך עלה במחשבה שהוא למעלה מהשכל המושג, ובכלי יקר ע"פ מי כמוך כ' שאין כוונתם ז"ל להוסיף מם אלא באלים הוא בחזקים כמו שפרש"י וכך פירוש כי כל השומע עלבונו ומתאפק להיות כמחריש וכובש את יצרו הרי הוא חזק ותקיף כי איזהו גבור הכובש את יצרו כך כבי' בזמן שהקב"ה שותק כו' ע"ש, וע"ז ארז"ל רפ"ד דאבות פסוק טוב ארך אפיים מגבור כו' וא"כ הכל הוא בא"א ומו"ס והמל' כנס"י כשמקבלת מבחי' זו שיהי' בה ג"כ בחי' חיזוק הנ"ל ע"י שמקבלת מבחי' משכיל לאיתן נק' אלימה והוא ג"כ מלשון ובריא אולם

וימתקו: כ"ה גם באוה"ת שם אשפה. ובכת"י ב' שם: ויומתקו. ובאגה"ק: ויתמקו.

שהוא היפוך ענין מחלה ומרה המחלשת גילוי כח הנשמה בגוף ע"ד כשל בעוני כחי כ"א תכלית בריאת הנפש מבלי שום חולה כו' גם אולם ענינו אמת כמ"ש ואולם חי אני והמל' נק' אלימה שהיא מקבלת מבחי' אמת והוא בחי' אמונה וכמ"ש תתן אמת ליעקב, גם כענין ואני אפתח לך כפתחו של אולם, וזהו ענין ויבאו אלימה, גם ענין מי כמוך באלים הוי' י"ל ע"ד והי' הוי' לי לאלקים שבחי' שם הוי' יהי' בבחי' שם אלקים לגבי עצמות אוא"ס וכמו שעכשיו שם אלקים לגבי שם הוי' ועז"נ מי כמוכה באלים הוי' שאין ערוך בחי' שמות דאל ואלקים לגבי בחי' שם אלקים דשם הוי' כשהוא בבחי' אלקים ולכן נאמר הפסוק זה בקי"ס לפי ששם נאמר עד יעבור עמך הוי' היינו למעלה משם הוי' היינו התגלות עצמות אוא"ס בחי' כי גאה גאה כו' אדון הנפלאות כו' כמ"ש בת"א ע"פ אשירה להוי' ואזי שם הוי' יהי' בבחי' אלקים לגבי עצמות אוא"ס, ועז"נ מי כמוך באלים הוי' כו' נאדר בקודש עצמות אור א"ס וכמ"ש שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', והנה כאשר שם הוי' יהי' בבחי' אלקים אזי והאבן הזאת שהוא כנס"י תהי' בית אלקים, וכמ"ש בת"א פ' ויצא וזהו"ע ויבאו אלימה אותיות אלקים בבחי' מל' כשמקבלת מבחי' מי כמוך באלים הוי' מי אל כמוך כו' ושם שתים עשרה עינות מים ע"ד ששם עלו שבטים שבטי י"ה שי"ב שבטים דנוק' מקבלים מאו"א ומכתר וזהו עדות לישראל כו', וזהו ויחל משה אבל בימי דניאל כתיב לא חלינו כמבואר ברבות (כי תשא פמ"ג) והיינו כי משה הוא בחי' דעת וזהו משה מלגאו ויעקב מלבר כי יעקב תפארת ומשה דעת פנימי' התפארת וע"כ משה דוקא יוכל להמתיק הגבורות כי הדעת ממשיך מהכתר וע"י הדעת נעשה חיבור ויחוד פנימי' דחו"ב כו'.

וזהו ויחל משה את פני הוי' אלקיו דהנה ארז"ל ספ"ג דפסחים בפירוש ביום ההוא יהי' הוי' אחד שכולו הטוב והמטיב, והיינו התגלות ע"ק משום דלית שמאלא בהאי ע"ק משא"כ בז"א יש חו"ג, ולכן על שמועות הטובות הנמשכים מחסד אומר ברוך הטוב והמטיב ועל שמועות הרעות הנמשכים ממדה"ד אומר ברוך דיין האמת, וכ"ז הוא עכשיו שמאיר הוי' דז"א, אבל לע"ל שמאיר שם הוי' דע"ק יהי' כולו הטוב והמטיב וזהו הוי' אחד, אך הרי בק"ש אנו אומרים גם עכשיו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד המכוון ע"ד דטעמין מרירין למיתקא, שגם מדה"ד כולו טוב, וכמ"ש בסש"ב ר"פ כ"ו בפי' אשר תייסרנו י"ה שנמשך מעלמא דאתכסיא וכמשארז"ל ע"פ והנה טוב מאד טוב זה מלאך החיים מאד זה מה"מ (ועיין ביאור שחורה אני ונאוה) שלכן הל"ת שהם מגבורות שחורות בעורב שרשן גבוה יותר מהמ"ע ששרשן מבחי' כעמר נקא כו', ולכן אנו אומרים גם עתה הוי' אחד וזה אמר משה במשנה תורה ששם בכל הפסוקים נאמר הוי' אלקיך, ובפסוק זה אמר הוי' אלקינו הוי' אחד אלא שלע"ל שיהיה ע"ק בגילוי ממש לא יהיה שמועות הרעות כלל, ועכשיו שנמשך ע"י ז"א עכ"ז זהו בחי' דיין האמת, וחותמו של הקב"ה אמת ע"ש אני ראשון ואני אחרון כו' וא"כ כולו

טוב ולכן צריך לקבולי בשמחה, אך משה שהיה יכול לטעום מרירו למיתקא באמת, לכן המשיך ממש האור מע״ק בז״א בגילוי מעין מה שיהיה לע״ל ביום ההוא יהיה הוי׳ אחד ולכן המתיק את המר בפועל שלא יהיה שמועות רעות ויהיה רק טוב בגילוי, וזהו ויחל משה את פני הוי׳ אלקיו והוא שהמשיך אור פנים דע״ק בז״א דהיינו הבחינה מה שלע״ל יהי׳ הוי׳ אחד המשיך עתה ג״כ בחי׳ זו, וכמ״ש בזח״ג דקל״ח א׳ שמשה המשיך יגמדה״ר מע״ק לז״א.

וזהו דקדוק לשון ויחל משה את פני ה׳ אלקיו ובימי דניאל ולא חלינו את פני הוי׳ אלקינו בסי׳ ט׳ י״ג, י״ל כי יש בחי׳ פני ה׳ בעושי רע להכרית מארץ זכרם וכתיב ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו בפ׳ קדושים כ׳ פסוק ג׳ וע״ש בפרש״י פנאי שלי פונה אני מכל עסקי ועוסק בו, ואו״כ ויחל משה את פני ה׳ היינו שהעביר פנים של זעם שיהי׳ ע״ד בקשת דוד פני אלי וחנני דהיינו שהיפוך מדה״ד למדה״ר, והיינו ע״י שהמשיך פנים דע״ק להאיר בפנים דז״א ע״ד כי צדיק ה׳ צדקות אהב ישר יחזו פנימו ע׳ בזהר ויקרא דט״ו סע״א ובלק״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ כי תשמע בקול בענין לעשות הישר, גם י״ל כי להמתיק המר ששרשו ב״פ ק״ך צירופי אלקים כנ״ל זהו ע״י הדרך מ״ש גבי אליהו ויאמרו הוי׳ הוא האלקים הוי׳ הוא האלקים שע״י ענין זה דב״פ הוי׳ הוא האלקים (כמ״ש בלק״ת בד״ה שובה ישראל) ע״ז ממתיקים הגבורות הנמשך מבחי׳ ב״פ ק״כ צירופי כו׳ גימט׳ מר כו׳.

והנה משה טען זכור לאברהם וליצחק ולישראל עבדיך כו׳ ואיתא ברבות (תשא פמ״ד) משל למלך שהפקיד לו אוהבו אצלו עשרה מרגליות מת אוהבו והניח בת אחת עמד המלך ונטלה לאשה ועשאה מטרונא ונתן לה שלשלת של יו״ד מרגליות לאחר ימים אבדה השלשלת כו׳ התחיל המלך מבקש להוציאה אמר מגרשה אני מביתי התחיל שושבינה מפייסו ואמר לי אי אין אתה יודע שאני יודע שהפקיד אביה אצלך עשרה מרגליות יוצאות יו״ד ביו״ד, כך אמר משה בשביל שביטלו עשרת הדברות אתה כועס עליהם הזכר שנסית אברהם ביו״ד נסיונות ויצאו עשר בעשר הוי זכור לאברהם כו׳ והענין מבואר לעיל ברבות (פמ״ב) ע״פ י״א ימים מחורב במיוחד שבעשרה חטאתם בשמי אנכי כו׳, כי בקדושה ע״ס ובק״נ י״א לפי ששם מאיר רק בבחי׳ מקיף כי אין קדש מתערב בחול והם בעגל רצו ג״כ שיהי׳ ע״ד בק״נ י״א והיינו דרך הר שעיר כדי שילכו בשרירות לבם ואעפ״כ יקבלו חיות ע״ד שעשו מקבל מבחינת המקיף וחשבו לקבל מהמקיף כו׳ בפנימי׳ מבחי׳ פני שור ולכן כמו מצרים ממזל טלה כו׳ צאן בהמה דקה ושור בהמה גסה כו׳, רבוי החיות אך אברהם נתנסה יו״ד נסיונות ור״ל כי הנסיון הסתר פנים המורה ע״ד עזב ה׳ את הארץ כדעת המכחישים הנ״ל ובאמת המכוון בההסתר בשביל שיעמוד בנסיון ע״ד גבורי כח ואזי

ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וא"כ עמד ביו"ד נסיונות להמשיך הגילוי עשר ולא אחד עשר כו' שזהו גילוי היפך י"א המורה על ההעלם וזהו העשיר לא ירבה מעשר כו', שזהו מורה על ההעלם, אבל עשר מורה על גילוי וע"י יו"ד נסיונות עלי עשור ועלי נבל כינור של יו"ד נימין המשיך גילוי גדול בע"ס ע"כ עמד לישראל זכות זה נגד הפגם בבחי' י"א ימים מחורב כו'.

והנה ע"ז השיבו הנה אנכי כורת ברית נגד כל הגוים אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים כו', ופרש"י כורת ברית על זאת משמע לכאורה על י"ג מדה"ר וכמארז"ל (ר"ה י"ז) ברית כרותה ליגמדה"ר שאין חוזרות ריקם, וצ"ל מהו הבטחת אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ שהרי פסוק זה מדבר אחר מ"ת ולא הי' אחר מ"ת נסים ונפלאות יותר מכמו קודם מ"ת שהי' יצי"מ וקי"ס והמן ומ"ת עצמה, ואיך יבטיח עתה בגדולים מהם, וגם מהו אשר לא נבראו בארץ מה שייך נסים לארץ שאומר לא נבראו בכל הארץ, ואיך שייך לומר כלל על נסים נבראו. והנה בת"י מפרש שקאי על גלות בבל כמ"ש על נהרות בבל וגם זה צ"ל דאיך הנפלאות קאי על גלות והכריתות ברית הי' עם משה. והענין דאעשה נפלאות קאי על בקשת משה ונפלינו אני ועמך שביקש משה שלא תשרה שכינה על עו"ג כ"א השראת השכינה יהי' רק על ישראל לבדו והוא דבר נעלם ונסתר ואינו ניכר אלא למשיגים בחכמת אלקות כדכתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך והיינו דכתיב נגד כל עמך שהם בעצמם יכירו גדולתם בהשגת רוה"ק עליהם, וזהו שאמר אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וא"כ ענינו דאין הפי' אעשה נפלאות נסים גשמיים אלא הכוונה נפלאות בהשגות גילוי אלקות ורוה"ק מעין מה שלע"ל ויקויים מי יתן והי' כל עם ה' נביאים, ולכן זהו בחי' אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים, ולכן הוא ג"כ רק נגד כל עמך שאין זה דבר הניכר אלא למשיגים כנ"ל ולשון נבראו ע"ד חמשים שע"ב נבראו בעולם, אך קשה ענין אשר לא נבראו בכל הארץ דהרי ארז"ל מתחלת הבריאה עיקר שכינה בתחתונים היתה כמ"ש ויתהלך ה' אלקים בגן לרוח היום כו', אך הענין כי צ"ל מהו הבריתת ברית עם משה הלא הי' מקודם כריתת ברית עם אברהם וכמ"ש בפ' לך ביום ההוא כרת ה' ברית עם אברם לאמר לזרעך אתן כל הארצות כו' ולא קאי הכריתת ברית על אברהם לבדו כ"א על ישראל ולכן אומר אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם, וא"כ מהו צריך עוד כריתת ברית עם משה דכתיב אח"כ כתב לך את הדברים כו' כי ע"פ כו' כרתי אתך ברית ואת ישראל כו', גם צ"ל עוד מה נצרך כלל כריתת ברית ואינו די הבטחה כי אם מבטיחים מקיימים, כש"כ למעלה, וא"כ מה נצרך הכריתת ברית. אך הענין כי הנה ענין כריתת ברית בגשמיות הוא כמ"ש (ירמי' ל"ד י"ח) העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו שכורתים דבר אחד על שני חצאים שמחצה אחד אינו ענין

כלל כמו"כ הוא כריתת ברית בין שני אנשים שכשם שאינו שוכח ע"ע כן לא ישכח על חבירו, ולהבין זה על למעלה הוא כי הנה חלק ה' עמו כי הנה הקב"ה נק' חתן ביום חתונתו זו מ"ת וכנס"י נק' כלה כמ"ש לבבתני אחותי כלה כו' כי כתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כל הנקרא בשמי הוא עולם האצי' דשם איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד, אבל בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הוא בי"ע דמשם יפרד והנה צדיקיא דמתקריין בשמי הם ממשיכים להיות גילוי למטה כמו למעלה כמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' ולכן נקראו תמתי ואמרו ברבות תמתי תאומתי לא אני גדול ממנה ולא היא גדולה ממני, כי כמו צדיק ה' בכל דרכיו כמו"כ ועמך ישראל כולם צדיקים שממשיכים להיות גילוי אלקות למטה וזהו"ע שני חצאים כי הנה הקב"ה נק' חתן ביום חתונתו זו מ"ת וכנס"י כלה לבבתני אחותי כלה, והנה אחד לבדו הוא פלג גופא וע"י חיבורם נעשה הולדה מוליד בדומה לו כמו"כ למעלה שיהי' נש"י מוליד בדומה לו שיוכלו להמשיך גילוי אלקות למטה זהו תמתי תאומתי ועד"ז פי' הה"מ נ"ע ע"פ עשה לך שתי חצוצרות שתי חצאי צורות כי ועל הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה וכן נש"י נק' אדם כי אדם א' מחשבה ד' דיבור מ"ם מעשה ועי"ז ממשיכים בג' עולמות בי"ע ואזי נק' למעלה אדם על הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה, והנה ע"ז הי' כריתת ברית עם אברהם להיות חלק ה' עמו ר"ל שהם חלק משם הוי' ע"ד תרי פלגי גופא כמש"ל וזהו לזרעך נתתי את הארץ הזאת שיהי' בבחי' ארץ כמ"ש כי תהיו אתם לי ארץ חפץ כי זורע צדקות ומצמיח ישועות כי מצות נקראים בשם זריעה כי כמו גרעין אין בו טעם וריח ועי"ז נצמח פרי עם טעם וריח וכמו"כ מצות תפילין למעלה הנה ד' פרשיות שבתפילין הם ד' מוחין ציצית ל"ב חוטין ל"ב נ"ח, אך הנה מ"מ צריך לזה ארץ כי גרעין בלא ארץ לא יצמח וכמו"כ נש"י נקראים ארץ כמ"ש כי תהיו אתם לי ארץ חפץ שעל ידם יצמח החפץ ורצון עליון וכמ"ש ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה כו' לכן בכדי שיהי' ישראל בבחי' ומדריגה זו דארץ הי' ע"ז כריתת ברית שיהי' בבחי' ומדריגת ארץ, והנה איתא ברבות (שה"ש ד"ב סד"ה אשכול הכופר) ע"פ ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית אברהם הרהר כרת ברית עם נח כו' ודחת בריתי לבריתו שמא יעמוד אדם אחר ויסגל מצות ומעש"ט יותר ממני וידחה בריתו לבריתי א"ל הקב"ה אל תירא אנכי מגן לך כו', וי"ל כי הברית עם נח זהו על השפעת חיות העולמות שלא יופסק ולא יתבטל לעולם כמ"ש וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר לא אוסיף כו' ולא אוסיף להכות עוד כל חי כו' עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' וע"ז בא ברית הקשת וכדפרש"י בחומש ע"פ ואני הנני מקים את בריתי אתכם כו' ושורש בחי' זו נמשך מיחוד או"א שהם אין ויש והיינו מבחי' יחוד חיצוני' או"א אבל מה שכרת ברית עם אברהם שהוא על יחוד זו"נ להוליד נשמות שזיווג זה נמשך מיחוד פנימי' דאו"א ששורשו נמשך מעתיק וא"א ולכן דחת בריתו של אאע"ה לבריתו:

של נח. וע"ד התורה שהיא חיי עולם גבהה מהתפלה שהיא חיי שעה כי בכלל מאתים מנה. אבל בריתו של אאע"ה כיון שהוא על המשכה הפנימי' להוליד נשמות אין שייך שיפסיקנו עוד אדם אחר אף אם יסגל מצות ומעש"ט ביותר, וכענין שנת' בענין מלוכת דוד דכתיב רמה קרני שנמשך מבחי' כי לא אדם הוא להנחם. ולכן כריתת ברית של אברהם הוא ע"י המילה ששורש המשכה זו באה מפנימי' יסוד דא"ק וז"ש המד"ר שם מנח לא העמדתי מגינים וצדיקים ממך אני מעמיד מגינים וצדיקים ור"ל כי הכריתת ברית עם נח לא הי' רק על שפע חיות העולמות ולא על הזיווג זו"נ להוליד נשמות גבוהות והיינו כיון שזה הי' קודם המילה וק"נ שהיא הערלה היתה דבוקה ביסוד לכן לא הי' אפשר שיומשך הזיווג זו"נ רק מאברהם ואילך התחיל הזיווג למעלה בזו"נ להוליד נשמות והיינו אחר המילה, וזהו ממך דוקא אני מעמיד מגינים וצדיקים, וכיון שכן הרי שורש המשכה זו נמשך מעצמיות ח"ע שבה שורה אוא"ס וגם החכמה מקבל מלמעלה מבחי' עת"י וא"א והוא בחי' אני ה' לא שניתי ועד"ז כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם דקאי על אברהם.

ועתה י"ל ענין הכריתת ברית עם משה מהו. והענין כי בכריתת ברית דאברהם כתיב הכל ארץ במ"ש וזכרתי בריתי יעקב כו' והארץ אזכור והיינו אם ישראל יקיימו מעשה המצות ובאופן שישראל יהיו זכאים דעכ"ז צריך לכריתת ברית שיהי' ממש כמו שני חצאין שזהו הפלא וגם אם יעמוד אדם אחר ויסגל כו' לא ידחה בריתו אבל אם ח"ו שונאי ישראל לא יהיו זכאים ע"ז לא בא הכריתת ברית, אבל הנה אנכי כורת ברית דמשה היינו שאף אם ח"ו שונאי ישראל יהיו חטאים עכ"ז לא יחליפם ח"ו בעם אוחרן וזה נמשך ממקום עליון יותר דהיינו מבחי' יגמה"ר שהם מע"ק כי הנה אמרו כתוב אחד אומר כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול ולא מזכיר ונחלתו, וארז"ל במדרש רות כאן בארץ כאן בחו"ל וצ"ל מה שייך זה לארץ ולחו"ל, אך הענין כי ארץ הוא מעשה המצות כי כתיב ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ, ואזי נקראים נחלה עד"מ שאדם מפרנס א"ע מנחלה שלו. כמו"כ ישראל נקראים נחלתו כי ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, אבל בחו"ל היינו כשאין מקיימים מצות ואזי אין נקראים נחלה, אך עכ"ז כי לא יטוש ה' עמו והוא ע"י תשובה שממשיכים יגמה"ר, וע"ז היה ג"כ כריתת ברית, כי ברית כרותה ליגמדה"ר שאינן חוזרות ריקם, וזהו וזכרתי בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור ארץ הוא מעשה המצות, וכמ"ש וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ כו', וכתיב אח"כ ק"ש וק"ש היא חובת הגוף ונוהג בין בארץ ובין בחו"ל, מ"מ נק' הכל בארץ כו', אבל אח"כ אומר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם שאין בחי' זו דארץ מעשה המצות כנ"ל מ"מ לא מאסתים ולא געלתים לכלותם כו' וזכרתי להם ברית ראשונים והיכן מצינו ברית ראשונים, אך הענין כי הבחי' פי' ברית ראשונים הם

ג' ראשונות כח"ב וא"כ זהו למעלה מבחי' ברית האבות שהם חג"ת והיינו מה שהמשיך משה הנה אנכי כורת ברית וכן פי' הבחיי שם דמ"ש בפ' כי תשא כי ע"פ הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל קאי על ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא להפר בריתי אתם וזהו"ע הנה אנכי כורת ברית והנה לפרש"י דזכרתי להם ברית ראשונים הם הי"ב שבטים וכ"ה ברבות (תשא ס"פ מ"ד) דברית ראשונים הם י"ב שבטים והם אשר הוצאתי אותם מאמ"צ עכ"פ זהו ע"י משה וא"כ זהו ג"כ ענין כרתי אתך ברית ואת ישראל וזהו אשר לא נבראו בכל הארץ ר"ל כיון שזהו על אף כשגלו מן הארץ א"כ נמשכו הנפלאות מבחי' אשר לא נבראו בכל הארץ והוא ע"ד דכתיב כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אדני הוי' יצמיח כו' והוא כי הנה יש ארץ ויש גינה כי ארץ נצמח בה מעצמה ג"כ גם בלי זריעה אבל גינה טוב יותר שהצמיחה ע"י זריעה דוקא וכמו"כ מלמעלה יש בחי' כי כארץ תוציא צמחה ויש בחי' כגנה זרועיה תצמיח הנה גנה היינו ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, והנה ארץ הוא מעשה המצות בלי כוונה וגנה הוא מצות עם כוונה, אך כ"ז הוא מעשה המצות, אבל יש בחי' כן אדני הוי' יצמיח צדקה ותהלה שהוא גילוי עליון יותר היינו מבחי' אתעדל"ע דקדושתי שלמעלה מקדושתכם כו', וזהו אשר לא נבראו בכל הארץ פי' ע"י מעשה המצות כו', וזהו כי נורא הוא כי נורא קאי על זמן הגלות כי אתא דניאל לא אמר והנורא איה הן נוראותיו כו' אתו אנשי כנה"ג והחזירו עטרה ליושנה הן הן נוראותיו אלמלי כו' איך יכולה אומה אחת להתקיים בין שבעים כו', והנה בחי' זו דנורא זהו אני עושה עמך עמך דוקא כי עם האבות הי' הכריתת ברית על מצות אבל אם פגמו הרי עונותיכם מבדילים לכן בכדי שמ"מ לא יהי' עונותיכם מבדילים הנה הוא ע"י כריתת ברית דמשה וזהו הנה אנכי כורת ברית כו'.

פמ"ג * ורבנן אמרי מהו ויחל משה שעשה את המר מתוק כו' יש דבר בעולם שנברא שלא לצורך כו' היינו כמ"ש בהביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון פ"א בענין מיתוק הגבורות כמו עד"מ שממתיקים מאכל חמוץ כו' ואז נעשה מרקחת ומשיב את הנפש כו' ואז הם מעולים ומשובחים יותר ר"ל יותר ממאכל המתוק מצד עצמו, וע' זח"א דף ד' ע"א מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא וטעמין מרירו למיתקו כו' וע"ש בהרמ"ז ומ"ש מזה בת"א בד"ה מזוה מימין, והזח"מ פי' טעם מרירו למיתקו ע"ד קבלת היסורין וא"כ עמ"ש בענין ודרך חיים תוכחת מוסר שזהו בחי' שלמעלה מבחינת כי

פמ"ג: נדפס בפירוש המילות להצ"צ (ער, א).

נר מצוה ותורה אור כו׳, וא״כ רישי׳ דקרא כי נר מצוה ותורה אור היינו שעי״ז מהפך חשוכא לנהורא כי האור והנר מאיר את החשך וסיפיה דקרא ודר״ח תוכחת מוסר זהו ענין וטעמין מרירו למיתקא. וע׳ בתרגום בשה״ש ע״פ מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים מפרש התענוג ע״ד דטעמין מרירו למיתקא. וע׳ במד״ר ויקהל פ״נ ע״פ ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם א״ר לוי הדור היה מר במעשיו. ור״ל שלכן לא יכלו לטעום מרירו למיתקא ומשה לפי שטעם מרירו למיתקא ממש ע״כ עי״ז המתיק הדין ממש עד שנתהפך ממש עד שנמתקו הגבורות בחסדים וזהו וימתקו המים. וכמ״ש באג״ה ססי׳ י״א סד״ה להשכילך בינה וז״ל ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגילוי כו׳ ונתעלה באמת הרע המדומה בטוב העליון הגנוז כו׳ וע׳ בלק״ת פ׳ חקת סד״ה ויעש משה נחש נחשת בענין נחום איש גם זו איך שורש ומקור הרע הוא טוב ונחום היה יכול לשנות ההמשכה מלמעלה למטה שיהא נראה גם למטה שהוא טוב כו׳ ע״ש. והיכולת הזה מפני שטעים מרירו למיתקא ע״ד אהבה בתענוגים הפך הדור ולא יכלו לשתות מים ממרה דהיינו מפני כי מרים הם משא״כ נחום איש גם זו. וזהו ענין ויחל משה אשר משה עשה את המר שיהיה מתוק גם למטה מפני גדולת מעלתו בבחי׳ טעים מרירו למיתקו. וז״ש המד״ר כאן בימי משה היה לנו מי שיחלה המרירות שלנו הוי ויחל משה אבל בימי דניאל לא היה מי שיחלה המרירות כו׳. ואפ״ל הפירוש דכח משה היה גדול כ״כ שימתיק המרירות של כל ישראל כי היה שקול כמו ס״ר ישראל כו׳. והנה התהפכות מרירו למיתקו יובן ג״כ ע״ד מ״ש בד״ה ויושט המלך לאסתר דקנ״ו ע״ג בענין אז אהפך אל עמים כו׳ שנתהפך לב אחשורוש לטוב אותו הפה עצמו שאמר כו׳ ועמ״ש בלק״ת פ׳ תצא סד״ה ולא אבה בענין ויהפוך ה׳ אלקיך לך את הקללה לברכה כו׳. ואפ״ל בחי׳ ויחל משה עכשיו זהו ע״י עסק התורה, עמ״ש סד״ה ועשית ציץ בענין והנה כל התורה על שמו נקרא תורת משה, תורה צוה לנו משה וגו׳ והיינו שיהיה כל דרכי התורה והעבודה ע״פ בחי׳ משה כו׳ בבחי׳ ביטול באא״ס ב״ה לגמרי כו׳ ועל ידי כן הוא כובש מלחמת עמלק שהוא היש כו׳ ע״ש והנה עמלק בגימטריא מר והוא גימ׳ ב״פ ק״כ צירופי אלקים דהיינו אחיזת ק״כ צירופים של החיצונים בק״כ דקדושה כמ״ש במא״א אות עיין סעיף י״ט ואות מם סצ״ב וכיון ע״י בחי׳ עסק התורה כשהיא בבחי׳ משה כובש בחי׳ עמלק א״כ מהפך מרירו הנ״ל למיתקו כו׳, וא״כ היינו ע״י שממשיך בחי׳ הוי׳ הוא האלקים עי״ז נמתקין הדינים.

ב) **אך** דקדוק לשון ויחל משה את פני ה׳ אלקיו ובימי דניאל ולא חלינו את פני ה׳ אלקינו בסי׳ ט׳ י״ג. י״ל כי יש בחי׳ פני ה׳ בעושי רע להכרית מארץ זכרם וכתיב ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו בפ׳ קדושים כ׳ פסוק ג׳ וע״ש בפרש״י פנאי שלי פונה אני מכל עסקי ועוסק בו. וא״כ ויחל משה את פני היינו שהעביר פנים של זעם שיהיה ע״ד בקשת דוד פנה אלי וחנני דהיינו שהיפך מדת הדין למדת הרחמים והיינו ע״י

שהמשיך פנים דע"ק להאיר בפנים דז"א, ע"ד כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו עיין בזהר ויקרא דט"ו ע"א ובלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ כי תשמע בקול בענין לעשות הישר. גם י"ל כי להמתיק המר ששרשו ב"פ ק"כ צירופי אלקים כנ"ל זהו ע"י הדרך מ"ש גבי אליהו ויאמרו הוי' הוא האלקים הוי' הוא האלקים שע"י ענין זה דב"פ הוי' הוא האלקים כמשנ"ת בלק"ת בד"ה שובה ישראל ע"ז ממתיקים המרירות הנמשך מבחי' ב"פ ק"כ צירופי כו'. ועזח"ב דט"ו בענין שקדים מרירן ומתקין והנה שורש המרירות והמתיקות מחו"ג כמ"ש בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו בענין אין לך כל עשב שאין לו מזל. ולכך להמתיק המרירות היינו מבחי' שלמעלה מהמדות חו"ג דהיינו כמו שהם כלולים בשרשם בבינה שמשם נמשך מי שאמר לשמן וידליק כו' דוגמת מ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בנ"י דרוש הראשון בטעם שהתשובה אינה אלא בעוה"ז דוקא, כי עוה"ב מבחי' ממכ"ע שם א"א להפך הרע לטוב כמו שא"א לעשות מהרגל ראש אבל בעוה"ז שמאיר סוכ"ע משם יכול להפך כו'. או מי בחי' בינה כמו היולי לגבי ד"י ארמ"ע כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג בענין הכתר כו' ע"כ משם יוכל להפך כו' וע' עוד באג"ה ד"ה והיה מעשה הצדקה שלום ע"י ת"ת בריח התיכון ממתיק הדין לחברו עם החסד, ובריח התיכון זהו משה כו'. ועוי"ל פי' ויחל משה את פני ה' אלקיו דהנה ארז"ל ספ"ג דפסחים בפירוש ביום ההוא יהיה הוי' אחד שכולו הטוב והמטיב והיינו התגלות ע"ק משום דלית שמאלא בהאי ע"ק משא"כ בז"א יש חו"ג ולכן על שמועות הטובות הנמשכים מהחסד אומר ברוך הטוב והמטיב ועל שמועות הרעות הנמשכי' ממדה"ד אומר ברוך דיין האמת וכ"ז הוא עכשיו שמאיר הוי' דז"א אבל לע"ל שיאיר שם הוי' דע"ק יהיה כולו הטוב והמטיב וזהו הוי' אחד. אך הרי בק"ש אנו אומרים גם עכשיו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. המכוון ע"ד דטעמין מרירו למיתקא שגם מדה"ד כולו טוב וכמ"ש בסש"ב ר"פ כ"ו בפי' אשר תייסרנו י"ה שנמשך מעלמא דאתכסיא וכמשארז"ל ע"פ והנה טוב מאד טוב זה מלאך החיים מאד זה מ"ה, וע' ביאור שחורה אני ונאוה שלכן הל"ת שהן מגבורות שחורות כעורב שרשן גבוה יותר מהמ"ע ששרשן מבחי' כעמר נקא כו' ולכן אנו אומרים גם עתה הוי' אחד. וזה אמר משה במשנה תורה ששם בכל הפסוקים נאמר הוי' אלקיך ובפסוק זה אמר הוי' אלקינו הוי' אחד, אלא שלע"ל שיהי' ע"ק בגלוי ממש לא יהיה שמועות הרעות כלל, ועכשיו שנמשך ע"י ז"א עכ"ז זהו בחי' דיין האמת וחותמו של הקב"ה אמת ע"ש אני ראשון ואני אחרון כו' וא"כ כולו טוב, ולכן צריך לקבולי בשמחה, אך משה שהיה יכול לטעום מרירו למיתקא באמת לכן המשיך ממש האור מע"ק בז"א בגלוי מעין מה שיהי' לע"ל ביום ההוא יהי' הוי' אחד, ולכן המתיק את המר בפועל שלא יהי' שמועות הרעות ויהיה רק טוב בגילוי, וזהו ויחל משה את פני ה' אלקיו, והוא שהמשיך אור פנים דע"ק בז"א דהיינו הבחינה מה שלע"ל יהי' הוי' אחד המשיך עתה ג"כ בחי' זו וכמ"ש בזח"ג דקל"ח א' שמשה המשיך יג"מ הרחמים מע"ק לז"א וכמ"ש בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל בפי' ויקרא ה' ה' כו'.

ג) וע' עוד מענין ויחל משה בזח"א פ' וירא דק"ו ע"פ ויגש אברהם ובפ' ויקרא דף י"ד ע"ב ודט"ו ע"א ושם בענין צדיק מושל כו' ובפ' שלח דף קע"ד א' ע"פ ראשית עריסותיכם חלה, שכינתא, ובה ויחל משה, אתה החלות, מפרש ויחל ל' התחלה כמו אתה החלות וכמו אז הוחל לקרוא בשם ה', ומפרש חלה ג"כ ל' התחלה כי היא כמו תרומה שהיא ראשית. וע' עוד זח"ג פ' תצא דרע"ו ב'. מד"ר וירא פמ"ט נה"ג, כי תשא ס"פ מ"ו עמך הם, במדבר פ"ב דרי"ב ג', פ"ט דרל"ה ג' ויחל, פ' קרח דף ר"ע א', ר"פ דברים רפ"ה ד' למה יחרה, מוכיח אדם שיתנהג במדות דבחי' כי לא אדם הוא, כי אדם אדמה לעליון, שלח ס"פ י"ו, פ' עקב דרצ"ג הוי חל אתה רחמים והמ"כ והרי בניך מרים חלה אותן, ופי' חלה המתק אותם, ועד"ז י"ל ענין מצות חלה כמש"ל בשם הזהר. פ' הברכה ש"א ב'. במדרש רות רבה דמ"ב ג' תוך ד"ה ר' סימון בשם ריב"ל, ויוקים ע"ש קומה ה' ויפוצו אויביך, ואנשי כוזבא ע"ש שעשה דבר של הקב"ה כמו כזבים שנאמר למה ה' יחרה אפך. בקהלת רבה דק"ט ב' בפסוק ומצא בה איש מסכן וחכם זה משה שאמר למה ה' יחרה אפך בעמך. ועיין במדרש אסתר דקכ"ו ע"ב סד"ה ויבז בעיניו כך אמ"ל הקב"ה להמן הרשע אי שוטה שבעולם אני אמרתי להשמידם כביכול ולא יכולתי שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו תלים ק"ו, ואתה אמרת להשמיד להרוג ולאבד חייך רישך מתורם חלף רישיהון, ואפ"ל אני אמרתי היינו ע"פ מדות דאצילות הנק' ז"א ששם יש מדה"ד שמחמת זה נתחייבו, ולא יכולתי היינו ע"י שמשה בחירו עמד בפרץ ע"ד ת"ת עולה עד הכתר ומשם המשיך להמתיק הדין ונק' עמד בפרץ ע"ד עלה הפורץ וע"ד משארז"ל פי"ו דשבת דקי"ח ע"ב אלא כיעקב שנאמר בו ופרצת ימה וקדמה כו' ובגמ' גבי דוד ואם מפרץ קאתי כו' ובמא"א אות פ' סנ"א פרץ מצד כתר כו' ובי"נ שם פרץ גימטריא ש"ע נהורין, וזהו ג"כ דקדוק לשון הפסוק עמד בפרץ לפניו, לפניו דוקא ע"ד ויחל משה את פני ד' אלקיו כביכול שהמתיק הדין שלמעלה הנק' פני ה' בעושי רע, וזהו ג"כ עמד בפרץ לפניו והיינו ע"י שהמשיך מפנים דע"ק כו' והנה המן יניקתו מסיגי הדין ולכן זהו ק"ו אם מדה"ד עצמה לא יכלה כו' כ"ש וק"ו להבדיל בחי' המן שיניקתו מסיגי הדין כו', ובמא"א סוף אות אלף הביא אגדה ויאמר המן זה מדה"ד למלך אחשורוש זה הקב"ה שאחרית וראשית שלו כו', ועיין מפסוק לולי משה בחירו במד"ר כאן ר"פ מ"ג, ובענין לולי עיין במד"ר ויצא פע"ד ע"פ לולי אלקי אבי כ"מ שנאמר לולי בא בזכות אבות וגם כאן הרי אמר משה זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך ועי"ש ר' יוחנן אמר בזכות קדושת השם וע' במדרש תלים ע"פ לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל כו', וע' זח"א ס"פ וירא דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לא צר, הכתיב באלף והקרי בואו, דבחי' לו לא זהו בענין לולא, וכ"ה ענין לולי והמכוון שהמשיך מבחי' עתיקא כו', כי הוא עשנו ולו אנחנו, ג"כ בענין ולו קרי וכתיב.

———●———

ולבאר פ' ויקהל משה ע"ד הדרוש

ויקהל משה• את פני ה' אלקיו שעשה את המר מתוק, ענין מהפך חשוכא לנהורא. הנה כתיב ולחושך קרא לילה ופי' בזח"א דל"א ולחשך הם הגבורות קרא לילה מ' כי מלכותך מל' כל עולמים עולם ל' העלם כו' והיינו מבחי' גבורות וחד קציר. משא"כ לאור הוא חסד קרא יום יומם יצוה ה' חסדו. וכמו שהוא בעולם כן בנפש כי ב' היצרים הם תרי"ג היצ"ט חסד אור והיצה"ר חושך וכן נה"א ונה"ב. וע' בזהר תולדות דף קמ"א סע"ב. וא"כ להפך חשוכא לנהורא זהו ע"י נפשי איויתיך בלילה ע"ד שנתבאר בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין רגגא ברמשא. וגם כמ"ש סד"ה להבין ענין הברכות בענין ולילה ללילה יחוה דעת והיינו ע"י תשבע"פ שנק' דעת כמ"ש במדר"ר ס"פ תשא ע"פ מפיו דעת. וע' בד"ה ויהי מקץ דרוש השני בענין ובלילה שירה עמי. וע' בד"ה בכ"ה בכסלו ד' נרות המנורה להאיר את חשך הלילה והיינו ע"י שמן ואור המשכת החכמה בהמדות כו' ובד"ה ואתחנן בענין נר הוי' נשמת אדם שמאיר את החשך ושם ביאר ג"כ שתכלית ירידת הנשמה בגוף כדי לאהפכא חשוכא לנהורא והיינו ע"י ק"ש ותפלה כו'. וגם י"ל ע"י נר מצוה ותורה אור עי"ז מאיר את החשך כו' וע' מזה בד"ה המגביהי לשבת. ולפ"ז ושעמין מרירו למיתקו זהו ודרך חיים תוכחות מוסר. והיינו כדלקמן שע"י נר מצוה ותורה אור ממשיך מבחי' רה וע"י תוכחת מוסר ממשיך גלוי בחי' י"ה ולכן נקרא ודרך חיים דהיינו העוה"ב אשר ביוד נברא העוה"ב והעוה"ב עצמו הוא הה"א בינה כמ"ש בד"ה רני ושמחי דרוש הראשון. גם במ"א נתבאר לילה ויום בעבודה זהו ענין ענוה ושפלות זהו בחי' לילה וע"ד כובד ראש ויום זהו בחי' שמחה כו'. וע' סד"ה וידעת היום דרוש השני ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"א ובד"ה תחת אשר לא עבדת ובד"ה לכן אמור לבנ"י בענין מזכירין יצ"מ בלילות והנה עי"ז מהפך חשוכא לנהורא עיין סד"ה והיה מספר בנ"י בענין כי גדול יום וזהו ענין והיה אור הלבנה כאור החמה כו'. וכמו ביום השבת לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר כו' וע' עוד סד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים בענין מגלה עמוקות מני חושך וכיתרון האור מן החושך דוקא וע' בד"ה כיצד מרקדין רפ"ג בענין מעט אור דוחה הרבה מן החושך. והזח"ס פ' בראשית דף ד' ע"א פי' די חשוכא מהפכין לנהורא שהם במעשיהם מהפכים מדת הדין למדת הרחמים או שמאירים ההלכה בפלפולם עכ"ל וזהו ע"ד משארז"ל פ"ג דסנהדרין דף כ"ד א' ע"פ במחשכים הושיבני כמתי עולם איכה סי' ג' זו למודה של בבל ופרש"י שאינן נוחין זע"ז ותלמודם ספק בידם ולכן כשמאיר ההלכה בפלפולו מהפך חשוכא לנהורא. ובאג"ה סי' כ"ו ד"ה המשכילים יזהירו שעי"ז מעלה הלכה זו מן הקליפות. וע' מענין במחשכים בשל"ה דף י"ו ע"ב וד"ה סע"ב ובמסכת פסחים שלו דקס"ב א' ב'. וענין

ויקהל משה: נדפס בסידור המילות להצ"צ (רעג, א).

שמהפכים מדה"ד לבדה"ר וזהו ע"י גילוי ע"ק כמובן ממ"ש בזח"ג דקל"ו סע"ב ודקכ"ט סע"א ודרס"ח סע"ב והיינו ענין ויחל משה שהמתיק את המר כו'.

וענין וטעמין מרירו למיתקא פי' בזח"ס שם שמחים ביסורים ומתוקים בעיניהם עכ"ל. וא"כ הוא ענין משארז"ל פ"ט דשבת דפ"ח ע"ב ת"ר עלובין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואין משיבים עושים מאהבה ושמחים ביסורים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכ"ה פ"ב דיומא דכ"ג ע"א ופ"ד דגיטין דל"ו סע"ב. ועיין מזה בסש"ב פכ"ז דפי' כצאת השמש בגבורתו שלא יהיה הנרתק דשם אלקים מסתיר על שם הוי' וזהו ע"ד שלע"ל יהיה השם הוי' נקרא כמו שנכתב חוכה לזה ע"י שמתגבר על החומר שיהיו יסורי הגוף בטלים לגבי רצון הקב"ה ושמח מזה כו' ע"כ זוכה לבחי' צאת השמש בגבורתו. וע' פ"ק דב"ב ד"ח ע"ב ורבנן מאי ואהביו כו' ובתוס' שם סד"ה וכצדיקי. ל"ת י"ה גבוה ממ"ע ר"ה אך משם א"א לבא כ"א דרך שלילה ו"א בבלי וע"י מס"נ ממשיכים יחוד י"ה בגילוי כמו ע"י מ"ע ר"ה וא"כ כמ"כ היסורי' דמ"ל קטלא כולא. וע' ד"ה ויעש משה נחש שורש הרע טוב ובביאור צו את בנ"י לש"ש נתכוין. וזהו וטעמין מרירו למיתקו כי ויגמול שקדים א"כ גם מרירן נמשך מבחי' כי שוקד כו' ע"ד שקד אברה כתובות פ"ג ב'. י"ל לשקוד על דלתותי. ובזה גורם להפך מדה"ד למדה"ר והיינו ויחל משה את פני. ע"ל ס"ב ואפ"ל זהו ע"י בחי' שלמעלה גם מבחי' י"ה שמשם נמשך אשר תייסרנו והיינו שורש הגבורות גבוה מהחסדים ר"ה אלא ע"ד עד יעבור עמך הוי' סד"ה עד דלא ידעי. ומזה נמשך והי' אשר ר"ה קודמין לי"ה לכן והיה שמחה כי זהו מיתוק הדין. משה י"ל פעל שגם הדור יטעמו מרירו למיתקו ולכן ויחל משה כו'.

(א) **הצעת** התחלת הדבור מד"ה כי תהיין לאיש. דל"ח א' ירידת נה"א בגוף בשביל נה"ב להפכא חשוכא לנהורא. (ב) וענין הבירור הוא בשעת התפלה פסוד"ז ע"י רוממות מפריד הרע מנה"ב. ובק"ש מבטל הרע לגמרי ע"י ההתבוננות ה' א' למעלה מבחי' אחד כו'. ומזה יבא לבחי' מאדך ע' ד"ה ונתתי לך מהלכים וד"ה ועתה יגדל נא. עוי"ל התחלת הדבור ממ"ש בד"ה ואתחנן שירידת הנשמה בגוף היא לאהפכא חשוכא לנהורא והיינו נר הוי' נשמת אדם כו' ועי"ז מהפך החשוכא לנהורא. ומ"מ צ"ל תחלה כי אתה נרי כמ"ש בד"ה רני ושמחי וזהו ע"י כי נר מצוה ותורה אור. והנה ע"י שמהפך חשוכא לנהורא בבחי' נר הוי' כמ"ש בד"ה ואתחנן מעורר כן למעלה וכמ"ש וידעת היום שכמו שהיום כלול מערב ובקר וכן לבבך וכן כי הוי' הוא האלקים וה"ט שיאיר אני' ממש בבי"ע כו' וע"י וד"ח תוכחת מוסר טעמין מרירו למיתקא ממשיך גילוי אור"ס בסוי' כו' ועמ"ש ע"פ אתהלך לפני ה' בארצות החיים.

פמ״ד• **זכור לאברהם כו׳ ג׳ אבות בעה״נ ישבו בד״ה אם בחקתי דרוש** הראשון ועיין מזה בוח״ג אמור צ״ט א׳ בענין השופר ושם דקדוק לשון ישבו אבותיכם מעולם אלא ההוא נהר בינה עולם אקרי. היינו עה״ב. ולכן שלשה הסעימן מעין עה״ב יפה שיחתן מתורתן כו׳ ע״ד דבר גדול מעשה מרכבה והרי האבות הן הן. ועדיף מתורתן דבר קטן. ובגפן ג׳ שריגים. על שלשה דברים העולם עומד עמ״ש ע״ס ולקחתם אגודת אזוב ובבה״ז קומה ויפתו. מענין ג׳ בחי׳ כהנים לוים וישראלים ע״ז ממשיכים. ובד״ה ואלה המשפטים בענין ושלשת תרד מאד. הנך יפה כשכלול מג׳ גוונין בלק״ת בשה״ש בד״ה הנך יפה וע׳ בסידור בד״ה ועשו להם ציצית. לכן הזכיר ג׳ אבות. ע״ל בענין לולי. ע׳ דרוש סנדל קושר כתרים לקונו. כי בעצם הרצון כולו חסד וסד״ה ולא אבה ויהפך כו׳ כי אהבך כו׳. בד״ה ביום השמע״צ וימינו. ענין הבריתת ברית שאפילו יהיה דבר וגורם כו׳. בשה״ש סד״ה קול דודי בענין מדלג על ההרים. שלשה הסעימן. י״ל יוד הדברות שרשן ע״ס אך יג״מ יש ג׳ שלמעלה מהע״ס כמ״ש בפרדס שער הראשון פרק ד׳ בשם רב האי גאון שלשה גנוזות ראשי ראשים שלמעלה מע״ס. ובשער הצחצחות פ״ג וספ״ד כתב שהם מציאות ג׳ ראשונות כח״ב שהם כלולים במאצילן והם שורש הע״ס דאצילות. וזהו הגימל שע״ג יוד. א״כ י״ל ששם שורש הג׳ אבות. כבכורה בתאנה. והבכורים קודמים לתרומה ותרומה היינו שניתנה תורה למם יום. ברכות י׳ ב׳ זכור כו׳ לולי משה כו׳ ע׳ ד״ה וארא כו׳ ושמי כו׳ ובדרוש בהמ״ז מן ירד בזכות משה. פ״ה דברכות לב״א. בך כו׳ י״ל בע״ק המלובש בד״א. ת״ז קל״א א נשבע ה׳ בנפשו. פ״ב דשבת ל״א ולא יפה אמר שלמה ושבח אני ואפ״ל כי הג׳ אבות הם המשיכו שיהי׳ בחי׳ אצי׳ ג׳ קוין ע׳ ד״ה לך לך. ואזי אח״כ נמשך מזה מ״ת. והנה הפגם נוגע באצי׳ ע״כ אמר משה זכור לאברהם כו׳ שהם המשיכו הג׳ קוין א״כ אין ראוי לכעוס על הפגם כו׳ שהרי מקודם האבות הי׳ גרוע יותר מבחי׳ הפגם מחמת חטא דור המבול ודור הפלגה סילקו השראת השכינה. והנה הגפן נשען על ג׳ אבות. כי הגפן יין המשמח שם אלקים ע״י המשכת סוד הוי׳ נכנס יין יצא סוד והיינו שבמע״ב נד׳ רק שם אלקים צמצומים יש כו׳ והיין המשכת ההעלם לידי גילוי היינו שיהי׳ ע״ד גדול הוי׳ ומהולל מאד בעיר אלקינו ע״ז משמח אלקים שהרי ממשיך גילוי שם הוי׳ בשם אלקים וגם כי שם אלקים בחינת אותיות ומבחי׳ ק״כ צירופי אלקים נמשך יניקת החיצונים מן האותיות ע״ד כרחל לפני גוזזיה וכענין שבזה״כ שהם האותיות כמ״ש בהגהות לד״ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ועיין בד״ה מוחה מימין מענין ק״כ צירופי אלקים ובענין כי גדול הוי׳ מכל הק״כ צירופי אלקים ולכן ע״י שממשיכים בחי׳ גדול הוי׳ בעיר אלקינו אזי אין שום יניקה יתירה מהאותיות כי יניקת החיצונים רק ממעוט האור ורבוי הבלי וכמו ממיעוט הלבנה וע׳ בד״ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות. וזהו ענין משמח

פמ״ד: נדפס בפירוש המילות להצ״צ (ערב, א).

אלקים וע' בענין חותם בברוך כו' חזו ועבד הלוי הוא. אך השמחה צ"ל גנוז בעבודה כמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי ס"ג רק בג' רגלים שהם מועדים לשמחה כו' ע"ש. והעבודה זהו על ג' דברים העולם עומד תורה ועבודה וגמ"ח שהן עצמן בחי' ג' אבות וזהו שהגפן שהיא השמחה נשענת על ג' אבות והן עצמן ג' רגלים לכן הם דוקא מועדים לשמחה. ולפ"ז הפי' גפן בינה נשענת על תג"ת שהן מרכבה אליה. או י"ל גפן מ' כשהיא במדרגת הבינה ומקבלת מחג"ת.

ב) **ויש** להעיר עוד לענין זכור לאברהם כו' מפסוק זכור רחמיך וחסדיך ה' כי מעולם המה. ועיין מזה בזהר פ' שמיני דל"ח א' שהם יעקב ואברהם. וזהו ע"ד תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם. ושם מה שלא נז' יצחק לפי שהוא דין וע' כה"ג במד"ר פ' תולדות פס"ז גבי ההי"ד כי אתה אבינו כו'. ופי' מעולם י"ל ע"ד מ"ש בזח"ג אמור צ"ט בענין בעה"נ ישבו אבותיכם מעולם וכמש"ל סעיף א'. גם ע"ד מ"ש במד"ר ר"פ קדושים ע"פ ואתה מרום לעולם שבחי' לעולם נמשך מבחי' רוממות. אני ה' לא שניתי. ועד"ז נבי אלקי אברהם כו' זה שמי לעולם. ובזח"א פ' בראשית דל"ז ע"א זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה מעולם ודאי מעולם דלתתא נטיל לון קודב"ה ואינון אבהן קדמאי למהוי רתיכא קדישא לעילא. ובמד"ר פ' בראשית ר"פ כ"ב ע"פ והאדם ידע. זכור רחמיך כו' כי מעולם המה לא מן דכדון (חסדיך אינן מתחילים מעתה ומעכשיו) אלא כי מעולם המה ע"ש מה שבמקום כי ביום אכלך ממנו נתן לו יום מיומין שלו ית' שהם אלף שנה. וכ"ה במד"ר פ' מסעי דף רס"ד ע"פ והקריתם לכם שלשה ערים. וזהו ע"ד חסדי ה' עולם אשירה כו' כי אמרתי עולם חסד יבנה. וכענין וחסד ה' מעולם ועד עולם. אהבת עולם אהבתנו ע' בתד"א פ"ו שכתב שאהבת עולם מעולה מאהבה רבה ועיין בבחיי ע"פ ויקרא שם בשם ה' אל עולם. וא"כ כמ"כ בענין זכור לאברהם ליצחק כו' היינו ג"כ כי מעולם המה כי בעה"נ ישבו אבותיכם מעולם. ובמד"ר ר"פ בראשית ששה דברים קדמו לבריאת העולם ואחד מהן האבות.

ג) **עוד** יש להעיר לזה ממ"ש אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם. והקשו הלא יותר היה לומר אל עולם בורא השמים והארץ. והתירוץ כי מצד בריאת שמים וארץ עולם כמנהגו נוהג וה"ס שם אלקים שנאמר במע"ב. אבל האבות המשיכו שיהי' גילוי אלקות בעולם זהו מבחי' גבוה יותר ולכן במ"ת נאמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ ולא נאמר ברא שמים וארץ כי זהו בחינה גבוה יותר. שהמשכה זו היא מבחי' אנכי מי שאנכי ובריאת שמים וארץ ע"י שם אלקים כו' וא"כ א"ש זכור לאברהם ליצחק כו' שהרי זהו עיקר ויסוד גלוי אלקותו כו' ועמ"ש בס"א שחיות העלמות מחיצוניות הר"ב אבל ענין אלקי אברהם כו' זהו יחוד פנימי דהר"ב שנמשך אור חדש מא"ס ממש.

ושבח אני לכאורה הרי גם במיתתם קרויים חיים. [אלא י״ל ע״ד בפי שממית עצמו עליה מס״נ דק״ש מקור לתורה]. והם כל ימיהם היו במס״נ זו וכענין כל ימי הייתי מצטער ולכן הם המשיכו מקור התורה [וע״כ עדיפי מן החיים בחי׳ האהבה דכי הוא חייך כו׳ וגם מן החיים עסק התורה]. כי היא חייך שהרי יפה שיתתן כו׳ מתורתן כו׳ [ועוי״ל ע״ד טוב שם משמן הטוב ויום המות כו׳ במד״ר בקהלת ובפ׳ ויקהל. וכ״ס בבחי׳ ק״ס ג׳ משום שגדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם] וא״כ הם זכו במיתתן שיהי׳ נק׳ עליהם הקב״ה ממש אלקי אברהם כו׳ עד הם דוקא עדיפי מן החיים כו׳ [וענין כי לכלב החי היינו אפילו רשע ועמ״ש בענין המד״ר פ׳ וארא פ״ט ע״פ קח את מטך כשם שדרכו של כלב ללקות במקל כו׳ ומ״ס הכלבים אומרים שירה בואו ונשתחוה ונכרעה כו׳ ע׳ ילקוט פ׳ בא ע״פ לא יחרץ כלב. ולכן כי לכלב החי כו׳]. וד״א וישב קפ״ז סע״ב קפ״ח סע״ב. ח״ב יתרו ע״ה א׳ משפטים קה״ב פקודי רנד״ב. וח״ג אחרי ד״ע ב׳. ושם פ׳ שכבר מתו בפולחנא דהאי עלמא. וד״א א׳ ובפ׳ חקת. שבת ל״א. מד״ר קנ״ח ד רצ״ג ד קכ״ה ד. ח״ם צ״ד ב. בחי׳ ידי״ג מג״ב ק״ס ג. של״ה כא״ב שפ״ב א.

ע״ש במד״ר פמ״ד ד״א זכור לאברהם הה״ד ושבח אני את המתים שכבר מתו ר׳ יהושע אומר לא אמרו אלא כנגד דוד אביו כו׳ מן החיים אשר הם חיים עדנה על עצמו אמרו. עיין מזה ג״כ במד״ר פ׳ וארא רפ״ת. וכ״ה בגמרא בשבת פרק במ״מ ד״ל ע״א ושם ג״כ ע״פ כי טוב יום בחצרך מאלף תלים סי׳ פ״ד טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני ע״ג המזבח. וא״כ זהו מצד שעצמות נשמת דוד נעלה יותר במדרגה מבחי׳ שלמה. וכמ״ש במ״א אשר דוד הוא מרכבה לכללות בחי׳ מ׳ דאצילות משא״כ שלמה הוא בחי׳ פרטית ולכן נאמר ועבדי דוד נשיא עליהם. ובקשו את אלהיהם ואת דוד מלכם. ועל כוס של ברכה דלע״ל אומר דוד דוקא לי נאה לברך. וא״כ לפ״ז מה שמשבח את המתים מן החיים. אינו מצד כי גדולים צדיקים במיתתם דוקא. כי יש בחינה שהחיים עדיפי דבמתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות וכמה נתחבט משה שלא ימות. וגם פרק במ״מ שם הביאו פסוק כי לכלב חי הוא טוב כו׳. ויש לפרש דקאי על אדם רשע שנק׳ כלב כמ״ש במד״ר פ׳ וארא פ״ט ע״פ קח את מטך מה דרכו של כלב ללקות במקל כו׳ והטעם שנק׳ כלב כי הרשעים הם ברשות לבם ואין לבם ברשותם כמ״ש במד״ר פ׳ נח ופ׳ תולדות ע״פ ויאמר עשו בלבו. ולכן נק׳ כלב דהיינו שכולו לב. ואעפ״כ כי לכלב חי הוא טוב כו׳ שיכול לעשות תשובה. וגם כי הכלבים אומרים שירה בואו נשתחוה נכרעה נברכה כמ״ש בילקוט פ׳ בא ע״פ לא יחרץ כלב לשונו. אלא משו״כ ושבח אני את המתים כו׳ מן החיים זהו לפי שבעצם מהותו גדול ממנו הרבה ונפטר בשם טוב לכן עד״נ ושבח אני כו׳. ועפ״ז יש לפרש הגמרא דשבת שם ששלח שלמה לבהמ״ד שתי שאלות אבא מת וכלבים של בית אבא רעבים ומה ענין זל״ז ולפמ״ש דכלבים קאי על הרשעים א״ש. והבחי׳ כאן פ׳ תשא דק״ס ב׳ פי׳ ושבח אני את המתים

שכבר מתו אפילו מצדיקים חיים שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהן ועיין כזה בש"ק דחולין דף ד' ע"ב. וכמ"ש במ"א בענין משה שנאמר בו ותחסרהו מעט מאלקים שנמסרו לו מ"ט שע"ב ושער החמשים לא השיג והיינו בחייו אבל במיתתו שגדולים צדיקים כו' השיג גם שער החמשים כמ"ש מזה בלק"ת גבי דרושי חג השבועות בהביאור מעט ע"פ וספרתם לכם. יע' ע"ד במד"ר ר"פ ויקהל ע"פ טוב שם משמן הטוב ויום המות מיום הולדו כו' עד מת מונין לו לחיים. ובזהר פ' אחרי דף ע' ע"ב כ' כיון דכתיב ושבח אני את המתים מאי שכבר מתו. אלא שכבר מתו בהאי עלמא בפולחנא דמאריהון ובמק"מ שם דהיינו שממיתים א"ע על עבודת קונם. וזה ע"ד מ"שארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועיין במא"א אות מם סל"ג. ויש לפרש פי' מי שממית א"ע זהו ענין המס"נ בק"ש למס"נ באחד שמשם מקור התורה וכמ"ש בת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי דרוש הראשון. והיינו כי תומ"צ ממשיכים בחי' ר"ה והנגלות לנו כו' שהוא יחוד זו"נ. אבל יחוד או"א בחי' י"ה א"א להמשיך כ"א ע"י מס"נ כמ"ש בלקו"ת פ' אמור בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י. ולכן הם עדיפי מן החיים אפילו מצדיקים. אשר האהבה שלהם על דרך כי הוא חייך. שממשיכים רק מבחי' ר"ה. ולא מבחי' י"ה שזה א"א להמשיך כ"א ע"י מס"נ. ועיין בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה אחת היא יונתי דרוש השני.

ער"ש במד"ר ור' שמואל בר נחמן אמר על משה אמר כו' עד מן החיים זה משה. צ"ל מ"ש במד"ר פ' אמור סוף פכ"ט גבי כל השביעין חביבין באבות שביעי חביב אברהם יצחק ויעקב לוי קהת עמרם משה וכתיב ומשה עלה אל האלקים כו' בימים שביעי חביב שנאמר ויברך אלקים את יום השביעי. א"כ כמעלת השבת על ו' ימי המעשה כך מעלת משה. והיינו כי ו' ימי המעשה הם רק חג"ת נה"י ושביעאה היינו בינה. שבה התגלות ע"ק. וכך אברהם יצחק ויעקב הם חג"ת ומשה זכה לבינה כו' וזהו ומשה עלה אל האלקים. וא"כ איך אומר ושבח אני כו' מן החיים זה משה. וצ"ל דשניהם אמת. דהא פרש"י ר"פ וארא שאמ"ל הקב"ה למשה חבל על דאבדין ולא משתכחין וכ"ה במד"ר שם ספ"ו ובמד"ר פ' וירא פנ"ז אמר ריב"ל בשני מקומות דימה משה עצמו לאברהם אמ"ל הקב"ה אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד כו'. ואפ"ל שבבחי' ההשגה והנבואה ודאי היה משה גבוה יותר מן האבות כמ"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם והיינו כי משה הי' בחי' חכמה ונחנו מה ובחכמה שורה אור א"ס. והאבות היו בחי' חג"ת ולכן גם גבי מן שירד בזכות משה כתיב ולא ידעון אבותיך. כי האבות הם בחי' חג"ת. ואעפ"כ יש בחי' בחג"ת מה שהוא למעלה מהחכמה ע"ד ד"א בעתיקא אחיד ותליא ואו"א במזלא אתכלילן שהמדות שרשם למעלה מהשכל כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ובלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ שימני כחותם ועמ"ש כה"ג בת"א פ' מקץ סד"ה ת"ר מצות נ"ח בענין שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם דלא

ראי זה כו'. ועמ"ש ע"פ המד"ר פ' חיי בענין יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים. לפי שהם כל ימיהם לא פסקו מבחי' השתחוואה וביטול וזהו גבוה מתורתן של בנים וכנ"ל שע"י התורה נמשך בחי' ר"ה כו' וגם כמ"ש בענין בעה"ג ישבו אבותיכם ששרשם מתג"ת דא"א שזהו למעלה מהחו"ב כו' וע"כ אמר ושבח אני כו'. ולכן אמר זכור לעבדיך לאברהם כו' כי הפגם שפגמו בתורה הרי יפה שיחתן של כו' מתורתן של בנים כו'.

ד"א זכור כו' עשרה מרגליות כו' עד ויצאו אלו באלו כו' עיין לעיל פמ"ב ע"פ י"א ימים מחורב במיוחד שבעשרה חטאתם בשמי אנכי כו'. ע' בת"א ד"ה ראה ריח בני בקדושה ע"ס ובק"נ י"א לפי ששם מאיר רק בבחי' מקיף כי אין קדש מתערב בחול וע' מזה ביאור שחורה אני בסופו גבי כאהלי קדר. והם בעגל רצו ג"כ שיהי' ע"ד בק"נ י"א והיינו דרך הר שעיר, כדי שילכו בשרירות לבם ואעפ"כ יקבלו חיות ע"ד שעשו מקבל מבחי' המקיף. ע' ד"ה וכל בניך בענין ע' תלויה בתיבת מיער. חשבו לקבל בפנימי' מבחי' פני שור, ולא כמו מצרים ממזל טלה כו' צאן בהמה דקה ושור בהמה גסה רבוי החיות כו'. אך אברהם נתנסה יוד נסיונות ור"ל כי הנסיון הסתר פנים המורה ע"ד עזב ד' את הארץ כדעת המכחישים הנ"ל. ובאמת המכוון בההסתר בשביל שיעמוד בנסיון ע"ד גבורי כח. ואזי ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ע' לק"ת פ' ראה ד"ה אחרי בענין כי מנסה ובד"ה יביאו לבוש בענין אסתר מן התורה, וא"כ עמד ביוד נסיונות להמשיך הגילוי עשר ולא אחד עשר כו' שזהו גילוי הפך י"א המורה על ההעלם. וזהו העשיר לא ירבה מעשר כו' שזה מורה על העלם אבל עשר מורה על גילוי וע"י יוד נסיונות עלי עשור ועלי נבל כנור של יוד נימין המשיך גילוי גדול בע"ס. ע"כ עמד לישראל זכות זה נגד הפגם בבחי' י"א ימים מחורב כו'.

כי תשא ל"ב ט"ז

והלוחות מעשה. מגלה א' ט"ו א'. פרק שנו חכמים. ערובין ה' נ"ד סע"א חרות על הלוחות אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל, א"ת חרות אלא חירות. עמה"מ שער או"א פמ"ה דע"ח סע"ג דרור שהוא החירות של היובל בסוד חירות על הלוחות, ושם ס"פ מ"ח ד"פ ע"ג, שער קרית ארבע ר"פ ס"ד דצ"ו ע"ד ענין והמכתב מכתב אלקים.

חרות על, רבות סדר משפטים ריש פ' ל"ב, כי תשא פמ"א קנו"ב ס"פ מ"ז קס"א ג' ד', פקודי פנ"א קס"ג ד', סדר מצורע פי"ח קפ"ה

ב׳, נשא פ״י ר״מ א׳ גבי שמלכך בן חורין, פי״ג רנ״ד א׳ בקרבן יששכר, שלח לך פט״ז רס״ז ד׳, שה״ש רבה כז״ד בפסוק גן נעול והלוחות מעשה אלקים, לה״ב לז״ג בפסוק שימני כחותם, והלוחות מעשה בקהלת רבה פ״ח ב׳ גבי הגדלתי מעשי.

זח״ב דף פ״ד קיג״ב, קי״ד א׳, קפ״ג א׳, מ״ה ב׳, ח״א דל״ז סע״ב קל״א ב׳ ח״ג ד״ו ע״ב.

והלוחות מעשה אלקים המה.

א) **ע׳** ת״י דתרגם חרות, חקיק ומפרש, ואונקלס תרגם חרות מפרש, זח״ב יתרו דפ״ד ע״א וע״ב פי׳ המק״מ דריה״ו שם ס״ל בפי׳ מעשה אלקים המה אבן טובה שבראה הקב״ה מחדש וממנה עשה הלוחות וז״ש מעשה אלקים המה, ודאי משמע מחדש, רבי יצחק אמר של סנפירון הוו ס״ל של ספיר היו ונפח בהם ברוח ונעשו שני לוחות, ולא שבראם מחדש, ור״ש אמר שנראה יותר כדברי ריה״ו, ושנמשכו מטל דאריך.

ב) **באבות** פ״ה משנה* עשרה דברים נבראו בע״ש ביהש״מ וכו׳ והכתב והמכתב והלוחות, ופרש״י הלוחות הראשונות מאז נבראו ומוצנעות היו אצלו עד אותה שעה, אבל לוחות שניות פסלן משה עצמו עכ״ל וכן בבחיי פ׳ תשא ע״פ פסל לך דקכ״ב סע״ב הבא אתה הנייר משלך.

ג) **זח״ב** פ׳ משפטים דקי״ג סע״ב, פי׳ והלוחות מעשה אלקים לפי שבכל שי״ב נזכר הכל רק שם אלקים, ולפי שנבראו בע״ש ביהש״מ שעדיין האיר רק שם אלקים ע״כ נז׳ מעשה אלקים המה, ואילו נבראו אח״כ בזמן מ״ת הי׳ ראוי שיכתוב מעשה הוי׳ המה. עו״ש פי׳ מכתב אלקים הוא כמ״ד ועבד הלוי הוא, ור״ל הוא דא עתיקא שהיא בינה הנקרא הוא, משם נמשכו הלוחות, ועמ״ש בת״א ר״פ לך לך בפי׳ הוא עשנו, ובסה״מ סי׳ ל״ח בשם הע״ח שהלוחות הם נו״ה וגם הם זו״נ כי איהו בנצח ואיהו בהוד.

ד) **זהר** תצוה דקפ״ג ע״א וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ מהכא נפקא חירו לכולא, ובגין דנפקא מיניה חירו אורייתא דנפקת מיניה אקרי חירו וע״ד כתיב חרות על הלוחות א״ת חרות אלא

משנה: ו.

חירות וכו׳ ע״ש, ועמ״ש מזה ע״פ תורת ה׳ תמימה משיבת נפש שנאמרו שם ו׳ ענינים תורת עדות פקודי מצות יראת משפטי ובכל א׳ ה׳ תיבות לקשר שיתא סדרי משנה לחמשה חומשי תורה והוא התקשרות וא״ו של שם בה׳ עילאה דשם שמשם מקור החירות מטעם כי התגלות עתיק הוא בבינה, ולכן גם לוחות אחרונות ניתנו ביוהכ״פ שהיא ג״כ ה׳ עילאה שלכן יש חמשה תפלות וחמשה עינויים וכו׳.

ה) **בערובין** פרק כיצד מעברין דף נ״ד סע״א ואמר ר׳ אלעזר מאי דכתיב מכתב אלקים חרות וגו׳ אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונים לא נשתכחה תורה מישראל, ופרש״י חרות משמע חקוק ואינו נמחה לעולם ע״י הלוחות היתה התורה חקוקה לישראל מהשתכח מהן עולמית עכ״ל ועמ״ש מענין מעלת החקיקה על הכתיבה שהיא עצם א׳ ממש עם הדבר שנכתב עליו בלק״ת פ׳ בחקתי בד״ה אם בחקתי תלכו, ובד״ה זאת חקת התורה, ועמ״ש בד״ה והדרת פני זקן גם לזכרון נאמר בפ׳ קדש שהוא חכמה לפי שבחכמה שורה אור א״ס וחו״ב הם תרין ריעין, עו״ש בגמרא רב אחא בר יעקב אומר אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם שנאמר חרות על הלוחות, א״ת חרות אלא חירות עכ״ל וכ׳ שם בפי׳ המכונה רי״ף ואע״פ שניתנו לישראל לוחות שניות מ״מ לא הי׳ חירות לישראל אלא על הלוחות הראשונות שהיו מעשה אלקים אבל הלוחות השניות היו מעשה אדם כדכתיב פסל לך שני לוחות וכו׳ ואע״פ שהמכתב היה בהם ג״כ מכתב אלקים מ״מ החירות לא היה בשביל המכתב שהיה מעשה אלקים אלא על הלוחות שהיו מעשה אלקים וכיון שנשתברו הלוחות ההם שהיו מעשה אלקים אע״ג שמכתב הלוחות שניות היה מכתב אלקים לא היה חירות משעבוד כו׳ עכ״ל, ובזה יובן מ״ש רז״ל באבות בפרק שנו חכמים ע״פ חרות על הלוחות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, ופי׳ במדרש שמואל שהכוונה הוא שהעוסק בתורה הוא בן חורין מהמאורעות הרעות ומקרי הזמן להיותו מושגח מאתו יתברך כפי מדרגת דבקתו עכ״ל ולכאורה זה סותר למארז״ל פ״ה דערובין דדוקא בלוחות הראשונות נאמר חירות, ולפמ״ש א״ש דבלוחות ראשונות שהיו הלוחות ג״כ מעשה אלקים אז לא שלטה אומה ולשון בכל ישראל, משא״כ בלוחות שניות, אבל מ״מ לפי שהן ג״כ מכתב אלקים חרות, וגם נמשכו ממקום החירות שלכן ניתנו ביוהכ״פ יום התגלות ה׳ עילאה, לכך מהני עכ״פ לכל מי שעוסק בתורה שיהיה נקרא בן חורין כו׳ וכיוצא בזה נמצא בשבת פט״ז דקי״ח ע״ב אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה כו׳ ע״ש והיינו כי השבת ג״כ יומא שביעאה בינה שבו התגלות עתיק ונק׳ אז תתענג על הוי׳, ואעפ״כ ארז״ל שם לעיל מיניה שהמשמר את השבת כהלכתו ניצול משעבוד כו׳ והיינו כנ״ל, ודוגמא לחילוק זה תמצא בלק״ת סד״ה יו״ט של ר״ה שחל להיות בשבת שבבית ראשון האירה הבינה אפי׳ בכל הגבולין היינו כל א״י ובבית שני שנסתלקה ה׳ עילאה היינו מלהאיר בכל הגבולין אבל מ״מ במקדש עצמו מאיר ה׳ עילאה

וכו' יעו"ש והנה התורה נק' ג"כ מקדש כמארז"ל משחרב בהמ"ק אין להקב"ה אלא ד"א של הלכה וכמ"ש ג"כ בלק"ת סד"ה את שבתותי תשמרו בפירוש ומקדשי תיראו, ולכן ע"י לוחות ראשונות שהם לגבי לוחות שניות דוגמת בית ראשון לגבי בית שני לכן היתה מתפשטת החירות בכללות האומה כולה כמו בבית ראשון ע"י בהמ"ק האירה הבינה בכל הגבולין, אכן בלוחות שניות אין כח החירות להתפשט בכל האומה בכלל, אבל מ"מ למי שעוסק בתורה מאיר לו החירות להיות בן חורין שמקבל מהבינה כו'. ומכ"ז מובן שעיקר החירות משעבוד ע"י התגלות עתיק שבבינה ועמ"ש בלק"ת סד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים כו'.

ו) **זח"ב** ר"פ בשלח מ"ה ב'. זח"א פ' בראשית דל"ז סע"ב בפי' לא ידון רוחי, שמקודם הי' נמשכים הנשמות מעץ החיים, והיינו שהיו נמשכים מהבינה הנקרא אלקים חיים ונק' כי עמך מקור חיים והוא מה שמקבלת מעתיק יומין וא"א כנ"ל, וז"ס רוחי, ומשם היו נמשכים בזו"נ וזהו באדם לעולם, ע"כ היו מאריכים ימים הרבה ואחר שחטאו נאמר לא ידון רוחי וכו' שלא יומשך האור הבינה בז"א, והוא כענין על כס י"ה שאין י"ה מאיר בו"ה וכו', וכמ"כ לוחות ראשונות היו חירות ממלאך המות, שבהם ועל ידם הי' נמשך עץ החיים, שנאמר בו ועל יובל ישלח שרשיו שהוא בינה ועיין מזה בזהר שם דנ"ח ע"א ועמ"ש ע"פ אלה מסעי בפי' מי ברא אלה המשכות מי בינה בו"ק דז"א הנק' אלה, והיינו המשכות נש"ב הנמשכי' מה' עילאה בוא"ו כנ"ל ססעי' ד'.

ז) **זח"א** פ' חיי דקל"א ע"ב ע"פ גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, בגין דאורייתא כל חיין וכל חירו וכל טוב וכו' ופי' במק"מ כל חיי כנגד מוח חכמה וכל חירו כנגד מוח בינה ששם מקום החירות וכל טוב נגד הדעת ששם החסדים שנקראים טוב וכו', עד ובג"כ קוב"ה כד יהיב אורייתא מה כתיב בה חרות על הלוחות.

ח) **זהר** ויקרא ד"ו ע"ב בפי' חירות על הלוחות לפי שניתנו ע"י קול השופר הנמשך מהבינה מקום החירות עיין לעיל סעיף ה' ור"פ קרח דקע"ו א' א"ת חרות אלא חירות וחירות דא באורייתא אשתכח, והרמ"ז שם האריך בענין שורש התורה ודעת דעתיק וכו' ע"ש והמק"מ בשם הרח"ו כ' ז"א נק' בן חורין בן מאימא עילאה ששם מקום החירות כו'.

ט) **מגילה** פ"ק דט"ו ע"א גבי מה זה ועל מה זה, ענין מזה ומזה הם כתובים ועיין מזה בזח"א פ' עקב דרע"א סע"ב זה תריסר אנפין היינו ג' הויות שבפסוקי יברכך יאר ישא, וכמ"כ זה הם הם י"ב בחי' שבמרכבה פני ארי' פני שור וכו' והיינו י"ב שבטים וזהו וקרא זה אל זה, א"כ ע"י הלוחות מזה ומזה היינו חיבור הוי' ואד' וע' באג"ה בסופו בד"ה דוד זמירות קרית להו.

———•———

כי תשא ל״ב ל״ב

ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ספ״ק דר״ה די״ו ע״ב ג׳ ספרים נפתחים בר״ה כו׳, מחני נא זה ספרן של רשעים, מספרך זה ספרן של צדיקים, אשר כתבת זה ספרן של בינונים וכן דרשו שם ע״פ ימחו מספר חיים בתלים סי׳ ס״ט, ובירושלמי הגירסא ימחו מספר אלו רשעים.

ספ״ק דסוטה דף י״ד ע״א ע״פ תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו עצמו למיתה שאמר ואם אין מחני נא כו׳.

רבות כי תשא ר״פ מ״ו וס״פ כי תשא ס״פ מ״ז אמר לפני הקב״ה כל התורה שנתת לי היא וידבר ה׳ אל משה דבר אל בנ״י כו׳ אם הם כלים מה אני עושה בתורתיך לכך אמר אם אין מחני נא מספרך עכ״ל וע׳ מענין ג׳ ספרים בזח״א בראשית דל״ז ע״ב ובפ׳ יתרו ד״ע עמוד א׳ ובפ׳ תרומה קל״ו ב׳, ע״פ השמים מספרים ובפ׳ ויקהל דף ר׳ ע״א, ועיין בפ׳ בשלח דנ״ה סע״ב ודנ״ו ע״א ע״פ בספר מלחמות ה׳, שיש בחי׳ הנק׳ ספר שכל הגבורות שעושה הקב״ה הם תלויים בספר הנ״ל ובו נלחם ברשעים ועז״נ ה׳ איש מלחמה, והיא בחי׳ מל׳ שבגינה מן הגבורות וע״כ נק׳ ספר מלחמות כו׳, וזהו פי׳ ארז״ל מחני נא זה ספרן של רשעים ר״ל ע״י ספר מלחמות הנ״ל נמחו הרשעים מן העולם, והיינו כמ״ש דף נ״ד ע״א ע״פ אז ישיר שהמל׳ נק׳ זיין חרב לה׳ מלאה דם וכשנמשך בה האלף שהוא נהירו דעתיקא נק׳ אז ועושה נסים נפלאים לישראל וגבורות לעכומ״ז כו׳ ע״ש בפי׳ הרמ״ז, וזהו ויחלוש יהושע את עמלק כו׳ לפי חרב ר״ל ע״י חרב הנ״ל שהיא זיין כו׳, וזהו כי מחה אמחה ע״ד ימחו מספר שע״י ספר הנ״ל נעשה המחיה בהם שימחו כו׳.

עוי״ל בפי׳ ואם אין מחני נא מספרך ע״ד שנתבאר ע״פ מאמר הזח״ב תרומה קס״א קב״ה אסתכל באורייתא וברא עלמא שהתורה שרשה מא״ק שהוא אור כללי הכולל כל העולמות, וזהו קורא הדורות מראש כו׳ והוא ספר הכולל כל העולמות והברואים כו׳ ועז״נ ואם אין מחני נא מספרך כו׳.

ברכות פ״ה לב״ב. זח״ג ע׳ רע״ט, ח״ב ע״ד, ח״ג כ״ג קס״א תנ״ה, ילקוט ח״א רסב״ד שי״ד שיב״ב ח״ב כו״ד נג״ד פ״ג קא״א קיב״א קלד״ד קלו״ג קמג״ג קס״ג, של״ה שנד״א (מ״ע) ק׳ קס״ז ק״צ קצ״ז, בחיי קע״ו ד׳ רט״ו ג׳, ועמ״ש בתלים ס״ט כ״ט ע״פ ימחו מספר, ומזה בזהר פ׳ נח דס״ב ב׳ לא אכתבו בספרי דכרניא אתמחון מסטרא דחיי, ובזח״מ ספר דוכרניא היא המל׳ ספר דההיא זכרון יסוד כנז׳ בפ׳ יתרו דף ע׳ ע״ב ולהיות שהשכינה

אינה שורה עליהם אין נרשמים ונכתבים בה. אתמחון מספרא דחיי היא הבינה ששם בני חיי ומזוני כו' הם לא המשיכו עליהם הנשמה מבינה ימחו מספר חיים שהיא בינה זלעו"ז ומדה כנגד מדה עכ"ל. ובמד"ר פ' בראשית פכ"ד ימחו מספר חיים מספר תולדות שלמטה ועם צדיקים אל יכתבו מספר תולדות שלמעלה י"ל תולדות שלמטה ממ', ותולדות שלמעלה מבינה כו'. בספר חזה ציון על תלים ימחו מספר חיים ר"ת ימח, רומז למ"ש כי מחה אמחה עמ"ש מזה ע"פ תמחה את זכר עמלק.

ל"ג י"א

ודבר ה' עם משה פנים אל פנים. זח"א פ' בראשית דנ"ג כענין ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל. וכ"ה בזהר ס"פ תשא קצד"ב. ובזח"ב ס"פ בשלח ס"ה סע"ב. אהל בל יצען ובל ימוט יסודותיו כו' נער ודאי לא ימיש מתוך האוהל כו'. ועיין זח"ב דפ"ג סע"ט מ"ט לא ימיש משום דעל יובל ישלח שרשיו כו' יוצא מעדן יוצא ואינו פוסק. וזהו באו"א תרין ריעין. ואיך שייך בחי' זו למטה בנער מט"ט כו'. ויש להעיר מפסוק לא ימיש עמוד הענן יומם כו'.

ב) **זח"ב** פ' תרומה דקס"ד ע"א. משכנא דעבד משה יהושע הוה קאים תדיר ונטיר לי' דהא לית נטירו דילי' בר ביה דאיקרי נער דכתיב ויהושע בן נון נער לא ימיש כו' (ועמ"ש מענין יהושע שנק' נער בלקו"ת פ' צו) אבל מקדשא לאו הכי דלא נטירו דילי' אלא בקודב"ה דכתיב אם ה' לא ישמר עיר כו'.

ג) **ס"פ** בחוקותי דף קי"ד סע"א לא ימיש מתוך האוהל בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא ואיהו אתחזי לנטרא משכנא. ועי"ד לא ימיש כו'. הנה שמור לנוק', כמ"ש ע"פ תשמרו להקריב לי. וכן שמור זו משנה. ולכן יהושע שהוא בחי' סיהרא לי' אתחזי לנטרא משכנא. ומ"ש לא ימיש. זהו זהו ע"ד שיהי' יחוד שמשא וסיהרא כמו יחוד או"א תרין ריעין. וכמ"ש ביהושע לא ימיש ספר התורה מפיך כו'. מד"ר קכ"ד קנט"ב ג' קפח"א רמח"ד רמט"א רס"ב רצג"ג. ח"מ ס"ב ד'. זח"ג ס"פ ואתחנן דרסט"א. עיין בסידור ח"ב דע"ז ג'. אך כשבאין לפני המלך. ועמ"ש בבה"ז בלק קפ"ז א' בענין כד איהו שליח מאו"א איקרי מלאך כו'. וכד שרי על דוכתי'. וע"ד הוי זנב לאריות ואל תהי כו'. שועלים בי"ע לכן תעלא בעידני' סגיד לי'. כמ"ש במ"א. ופי' בעידני' חיי שעה. ועמ"ש בפי' ונערים ממשתה נגינתם

דקאי אלע״ל שיאיר אור האצי׳ בבי״ע, נמצא אז בחי׳ הא׳ דנער כשהוא זנב לאריות יאיר בגילוי בבחי׳ הב׳ דראש לשועלים, וזהו ממשתה נגינתם כו׳ ודוגמת בנשמות שיתחבר המקיף הנק׳ מזלי׳ להאיר בהפנימי.

שמות ל״ג פסוק ט״ו

ויאמר אליו אם אין פניך כו׳. והקשה הרמב״ן שהרי כבר אמר לו תחלה פני ילכו וא״כ למה הוצרך מרע״ה לומר אם אין וכו׳. וביותר קשה מהו שנאמר אח״כ גם את הדבר הזה אעשה כו׳ משמע שזהו דבר חדש. אך ז״ל הזוה״ק פ׳ וילך דף רפ״ג ע״ב כתיב אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה ובמה יודע איפה וגו׳ הכי אוליפנא כיון דאמר קוב״ה למשה הנה מלאכי ילך לפניך (פי׳ מלכות, כ״כ המק״מ) אמר משה ומה קסטיפא דשמשא דיתכניש וידבר סיהרא, גופא דסיהרא לא בעינא, אם אין פניך הולכים גופא דשמשא בעינא, ולאו דסיהרא, כדין גופא דשמשא אתנהיר ואתעביד משה כגוונא דגופא דשמשא קמיהו דישראל, כיון דאתכניש משה אתכניש שמשא ואתנהיר סיהרא והוה יהושע משתמש לנהורא דסיהרא עכ״ל. לפ״ז יובן התירוץ דמ״ש הקב״ה תחלה פני ילכו הכוונה על מדת מלכות שנק׳ ג״כ פני, שהרי היא א׳ מע״ס דאיהו וגרמוהי חד, וע״ז ביקש מרע״ה אם אין פניך הולכים שיהי׳ ההנהגה דוקא מבחי׳ ז״א הנק׳ שמש ולכן הוצרך להבטיחו גם את הדבר הזה אעשה כו׳. והרמ״ז שם כ׳ דשמש הוא אור אבא שבתוך הז״א וכ״כ עוד בפ׳ בהעלותך ד׳ קמ״ח ע״פ לשמש שם כו׳ כחתן כו׳. עוד אית׳ בזהר סוף פ׳ האזינו דף רצ״ח ע״ב מה כתיב ה׳ בדד ינחנו ואין עמו אל נכר הוא בלחודוי דכתיב וה׳ הולך לפניהם וגו׳ ואין עמו אל נכר דלא דבר להו לישראל לא מלאכא ולא ממונא אחרא דאינון איקרין אל נכר ודא הוא דאמר משה אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה הה״ד ה׳ בדד ינחנו הוא בלחודוי ואין עמו אל נכר, זכאה חולקהון דישראל דקב״ה דבר עמהון הכי, עליהו כתיב כי יעקב בחר לו י״ה ישראל לסגולתו עכ״ל. ובפי׳ הפסוק וה׳ הולך לפניהם עיין בפ׳ בשלח דמ״ו ע״א דכ׳ קוב״ה ובית דיני׳ משמע שהי׳ ג״כ עם המל׳ והרי כאן אמר גופא דסיהרא לא בעינא וצ״ל גופא דסיהרא לבד לא בעינא משא״כ כשהז״א מאיר ג״כ הרי עיקר ההנהגה ממנו כי והוא ימשל בך כתיב. וע׳ עוד בפ׳ בלק דקצ״א ב׳ הולך לפניהם יומם יומם הולך דר״ל חסד דז״א כו׳. ואמנם בזהר ס״פ משפטים דקכ״ד ע״ב ודקכ״ה א׳ לפי׳ המק״מ שם מבואר דבקשת משה אם אין פניך הולכים הוא רק שלא יהי׳ ההנהגה ע״י מלאכים ממש, אבל לא לאפוקי שאינו רוצה כ״א בההנהגה שע״י ז״א דאצי׳ דוקא, דז״ל הזהר שם ע״פ הנה

אנכי שלח מלאך לפניך וגו׳, עד אר״ש כללא דכולא משה לא בעא מלאכא דהכתי׳ ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אד׳ ילך נא אד׳ בקרבנו. ועי״ש במק״מ. גם מצאתי באוה״ח פ׳ תשא על פסוק הנ״ל ילך נא אד׳ בקרבנו כ׳ וז״ל למה אמר משה כאן שם אדנות ותגדל הקושיא למה שפי׳ למעלה כי לא חפץ משה אלא בבחי׳ הרחמים עכ״ל. וכוונתו דמדת הרחמים היינו ז״א וא״כ איך אמר ילך נא אד׳ השוא בחי׳ מלכות. ואפשר לתרץ עם מ״ש ע״פ וארא כו׳ דזהו תשובה עמ״ש משה אד׳ למה הרעות כו׳, ופי׳ הזהר פ׳ וארא דכ״ב ע״ב חמי תוקפי׳ דמשה בשירותא דנביאותא לא נח רוחי בהאי אתר כו׳ והיינו שסבר שזהו מדת הדין וע״ז השיבו הקב״ה וידבר אלקים כו׳ אני הוי׳ דכולא חד עם מדה״ר אלא שהדין הי׳ כדי שיזכו למתן תורה כו׳ מה שלא זכו לזה האבות וא״כ כיון שכבר השיב לו הקב״ה דכולא חד שם הוי׳ עם שם אד׳ מעתה א״ש מ״ש ילך נא אד׳ בקרבנו. אלא דא״כ לא יתיישב מ״ש הזהר וילך דרפ״ג גופא דסיהרא לא בעינא כו׳. ועמ״ש רבינו ז״ל בפ׳ ראה ע״פ לעשות הישר בעיני כו׳ ובביאור שובה ישראל מענין שילוב אד׳ בהוי׳ ושילוב הוי׳ באדני.

פסוק י״ז כי מצאת חן בעיני. ע׳ רע״מ פ׳ משפטים דף קי״ט א׳ וז״ל כברא דמלכא דאבא ואימא רחמין ליה ונשקין ליה, ובחביבו דיליה לא הימנין ליה במשרייא דילהון אלא אינון גופייהו נטרין ליה עכ״ל. וא״כ עפ״ז מובן מש״כ גם את הדבר הזה והוא שיהי׳ בחי׳ ז״א ממש נמשך והולך עמהם כי מצאת חן דהיינו מ״ש כברא דמלכא דאו״א רחמין לי׳ ונשקין לי׳ כו׳. וא״כ מצאת חן היינו לפי שנמשך בו נר״ן דאצי׳ ממש כמש״ש בגין דההוא רוחא דילך כו׳. וגם בזהר משפטים קכ״ד ב׳ מבואר דזה שהקב״ה הולך עם ישראל נק׳ ישקני מנשיקות פיהו וא״כ זהו ממש ונשקין ליה. וענין ואדעך בשם מבואר ברע״מ שם דק״כ ע״א וז״ל וכל הזוקף זוקף בשם דרגא דמשה רבינו לעילא, ובמשה לתתא ביה יקומון כל ישראל כאברין דגופא, דביה כולהו זקופין בעמידה ובהאי איהו כל הזוקף זוקף בשם בגין דעלי׳ אתמר ואדעך בשם עכ״ל.

פסוק י״ח ויאמר הראני נא את כבדך. פי׳ ברע״מ פ׳ פנחס דרנ״ה ע״ב וז״ל ובג״ד שיעורא דסוכה לא פחות מעשר דאיהו מלכות עשיראה דכל דרגין ולא למעלה מעשרין דאיהי כ׳ כתר עליון דלא שלטא ביה עינא, כבוד עילאה עליה אמר משה הראני נא את כבודך ואתיב לי׳ קוב״ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד בלא כ׳. (ור״ל כמ״ש כתר עליון דלא שלטא בי׳ עיני הרי שבכתר אין שום השגה לכן מביא ראי׳ ע״ז שהרי כן השיב הקב״ה למשה כשביקש הראני נא את כבדך, לא תוכל לראות את פני, והיינו משום דלית כבוד בלא כ׳ שהוא בחי׳ כתר אשר לא שלטא בי׳ עינא וזהו לא תוכל לראות. אך קשה שהרי בגמ׳ אמרו דלמעלה מעשרים אמה לא שלטא בי׳ עינא משא״כ עד עשרים שלטא בי׳ עינא וא״כ כ׳ שהוא בחי׳

כתר הרי הוא עד עשרים. ויש ליישב כי בכתר יש ב' בחי' הבחי' הא' היא בחי' תחתונה שבמאציל ונק' עת"י והבחי' הב' הוא שרש הנאצלים ונק' א"א וכן בכל כתר יש ב' בחי' אלו כי הוא ממוצע בין העליון לתחתון וא"כ מצד בחי' העליונה שבו הרי הוא למעלה מעשרים. וצ"ע בפע"ח בשער הסוכות) עכ"ל.

והנה שייכות ענין סוכה לבחי' כבוד הוא כמש"ש שהסוכה הוא ענין ענני כבוד ועוד דכתיב כי על כל כבוד חופה וחופה כעין בחי' סוכה שהוא בחי' מקיף ועכ"פ מזה מובן דבקשת משה הראני נא את כבדך זהו לכאורה ענין שני נוסף על בקשתו הראשונה אם אין פניך הולכים כו' שכבר הובטח ע"ז, או י"ל דה"פ שכאשר הובטח שיהי' ההנהגה ממש ע"י ז"א דאצי' שיהי' בחי' פניך ממש הולכים עמנו גופא דשמשא, מעתה ביקש משה שיהי' רואה ומשיג ממש בחי' אלו, וזהו בחי' כבוד עילאה כ' כתר ב' חכמה כו'. ואפ"ל דכוונתו על גלוי כתר חכ' דז"א שיהי' ממש בבחי' הראני כו'. וע' עוד בזהר ח"א בהשמטות שבסוף הזהר סי' מ"ז מענין כבוד.

פסוק י"ט אני אעביר בזהר פ' לך לך דע"ט ע"ב, מה כתיב ויעבר אברם בארץ, ויעבור וילך מבעי ליה, אלא הכי הוא רמז שמא קדישא דאתחכים בי' עלמא בע"ב אתוון גלופין דכלהו בשמא דא כתיב הכא ויעבור וכתיב התם ויעבור ה' על פניו ויקרא בספרא דרב ייסא סבא כתי' הכא ויעבור אברם בארץ וכתי' התם אני אעביר כל טובי (פי' הם החסדים שנקראים טוב שבאים מאימא למ' וזהו מאתר עילאה שהיא אימא, מק"מ) והוא רמז לקדושה דארעא דאתי מאתר עילאה כדקא חזי עכ"ל. והרמ"ז שם פי' ענין ויעבור אברם בארץ שהוא המשכות י"ג מכילין דרחמי למל' וע' גבי כוונות ברכות נר חנוכה וא"כ לפ"ז גם אעביר כל טובי זהו ענין המשכות י"ג מדה"ר וכמ"ש אח"כ ויעבור ה' על פניו כו', ועמ"ש במ"א בביאור דכי תצא בענין י"ג מדה"ר דהם יגת"ד דא"א וא"כ קשה איך הם מכפרין על העונות ששרש התומ"צ ממו"ס וגלגלתא דא"א והם למעלה מי"ג ת"ד ותירץ שם די"ג ת"ד שהם בחי' שערות וחיצוני' אבל שרשן נלקח ממקום עליון יותר אפילו ממו"ס וגלגלתא וכמו חיצוני' עליון ששרשו גבוה מפנימי' תחתון וכמו משלי שלמה לגבי חכמת שאר אדם כו' וזהו ענין אליהו מלאך הברית כו' וזהו ויעבור על פניו שעבר על בחי' פניו והיינו מבחי' שלמעלה יותר מבחי' הנק' פניו ומשם עבר ונמשך למטה לבחי' י"ג ת"ד ובזה א"ש שנא' בזה אעביר כל טובי, דהוא בודאי בחי' היותר גבוה, וזהו הטוב כי לא כלו רחמיך, שבחי' רחמיך זהו גלוי י"ג מדה"ר. ושרשן מבחי' הנעלם מאד וזהו בחי' טוב כו'.

וחנותי כו'. בזהר (דפוס ווינעציא) ח"א די"ב ע"א אשתכחו לאות יוד נקודה עילאה תשעה סמכין כו' בגין דאינון תשע דאקרין אין סוף

קימין ולא קיימין ולא אתיידעו כו' ורזא לפניך וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם לית מאן דיקום בהון ובשמהון דילהון כו' וע"ד לא קאים משה עלייהו בגין דהוו מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצו קדמאה כתי' לפניך וכן כולהו קיימין אקדימו לדרגא דילי' עכ"ל וע' בזהר תצוה מענין יו"ד קיימא על ט' סמכין כו'.

ולבאר קצת ענין זה על הסדר. הנה בספר עבודת הקדש ח"ג פל"ה כ' וז"ל ויאמר משה כו' ראה אתה כו', אמר זה לפי שבתחלה אמר לו הנה אנכי שלח מלאך לפניך ואין מלאך זה מן הנפרדים אבל הוא מלאך הגואל מלאך פניו כו' ועתה אמר ושלחתי לפניך מלאך וזה מן הנפרדים כו' אז אמר משה ראה אתה כו' ע"ש. ולהבין זה יש להקדים מ"ש רבינו ז"ל ע"פ הזהר בפ' בלק דקפ"ז א' פתח ואמר המלאך הגואל כו' קרי ליה מלאך וקרי ליה שמהן אחרנין, הכא אמאי אקרי מלאך אלא כד איהי שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא, דכד מברכין אבא ואימא להאי אמרי לה ברתי זילי נטירי ביתך פקידי לביתך הכי עבידי לביתך זילי וזוני לון, זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך, בני ביתא מחכאן מזונא מינך, הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לין, כדין איהי מלאך. ופי' שמפרש דהמלאך קאי על מלכות דאצי' כשהיא למעלה באצי' ומקבלת השפע מאו"א והם מברכי' לה אז נק' מלאך ל' שליח, וכאשר היא נשפלת להחיות רוח שפלים אז נק' אדני, ונק' מלכות. והענין כי בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם שהתהוות כל עולמות בי"ע הוא מדבר ה' שהוא בחי' מלכות, ואז כשהדבור נמשך בבי"ע נק' מלכות ע"ש דבר מלך שלטון ונק' ג"כ אדני לשון אדנות ושררה וממשלה על העם, אבל כאשר המל' היא באצי' ומקבלת השפע מחו"ב נק' אז מלאך ולא מלך מפני שאז בחי' הדבור בטל לגבי מקורו החו"ב והוא רק כמו שליח כשהוא אצל המשלח ובטל אצלו לכן נק' מלאך לשון שליח, ולא מלך שהוא כשהדבור נמשך למטה שהוא בחי' יש. ויובן זה עד"מ באדם כשהדבור עדיין בכח חכמתו דהיינו שמסדר את דבוריו איך לדבר הנה אז בטל הדבור לפני השכל לגמרי אבל כשהדבור יוצא לחוץ שמדבר ומצוה אז הדבור נראה בחי' יש ודבר נפרד שהרי הוא מורגש משא"כ החו"ב הם בחי' אין שהרי אינו מורגש כמו הדבור והוא ג"כ כמשל המלך והשרים כשהשר עומד לפני המלך אז הוא בטל לפניו לגמרי כעבד ממש ואינו תופס מקום בפ"ע כלל אבל כשיצא מהמלך ונתרחק ממנו ובא למשול במדינה זו שהוא שר שם נראה הוא ליש ודבר בפ"ע למשול בממשלה והתנשאות ואף שבאמת בטל הוא לגבי המלך ושררותו באה מהמלך מ"מ זה אינו נראה כ"כ בחיצוניות והרי נראה הוא ליש ודבר כו' ולא כמו בעמדו לפני המלך שאז אינו תופס מקום כלל, כן למעלה במל' דאצילות כשהיא נעשית ראש לשועלים להחיות בי"ע נק' אז מלך מלכותך מל' כל עולמים ובשם אדנות וממשלה יען שהדבור נראה עד"מ יש שהוא המחי' אבל בחי' החו"ב אין נגלה בבי"ע כו', אבל כשהיא מקבלת

השפע באצי' מאו"א אז נק' מלאך שהיא אז בבחי' ביטול כנ"ל כמשל הדבור בעודו בכח חכמתו וכמו השר כשהוא אצל המלך, ולכן נק' אז מלאך לשון שליח שאינו רק שליח שמוליך השפע ולא שהוא עצמו שררה כו', והגם שבאמת למעלה הרי בחי' המל' גם כשיורדת בבי"ע היא בבחי' ביטול דאיהו וגרמוהי חד רק מ"מ נראה הדבור בחי' יש לגבי בי"ע כו', וזהו מ"ש הזהר כד איהי שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא שהוא בינה, נטירי ביתך פקידי לביתך זהו"ע הפנימי' ומקיפי' של עולמות בי"ע כנודע בפי' ענין פרס ומדי כו', זילי וזוני לון להשפיע להן חיות. הא לך כו' שנותנין לה השפע כו', וגם י"ל הא לך כי חיות ג' עולמות בי"ע זהו ע"י אות ה' בה"א בראם ולכן הה' יש לה ג' קוין המורה על ג' בחי' בי"ע כמ"ש במ"א ולכן אמרו הא לך שנותנין לה כח זה דבחי' הא כו', כדין איהי מלאך שעתה נק' מלאך מטעם הנ"ל. וז"ש הזהר ואיתימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיזן עלמין, ועוד דבשמא דא לא זן עלמין אלא בשמא דהוי', הכי הוא ודאי כד שליח מגו אבא ואימא אקרי מלאך מטעם הנ"ל שאז הדבור בבחי' ביטול, וכד שריא על דוכתי' על תרין כרובין שהם מט"ט וסנדל שמט"ט הוא יצי' וסנדל הוא בעשי' אז מלך שמו שאז הוא בחי' אדנות וממשלה מלכות כל עולמים ואינו ניכר זה שמקבלת מלמעלה כי זהו מוסתר וגנוז בה ועיקר הגלוי הוא בחי' מל' כו'. ע"כ דברי רבינו ז"ל. ונמצא בחי' המל' כשנקראת המלאך הגואל הוא גבוה יותר מבחי' מלך שהרי היותה נק' המלאך זהו כשמקבלת מאו"א כו' ובחי' מלך זהו ע"י צמצום לירד בבי"ע כו'. אלא לכאורה אינו מובן דלפי הנ"ל משמע שאינו נק' המלאך אלא בעת שמקבלת השפע אבל כשיורדת להשפיע נק' מלך א"כ איך אמר יעקב המלאך הגואל אותי דזהו על כרחך כשמשפעת לבי"ע ששם הי' יעקב וא"כ איך קראה אז המלך. וכן קשה עמ"ש ומלאך פניו הושיעם דזהו ג"כ בחי' המל' והרי כשמשפעת למטה שזהו ענין הושיעם ראוי שתקרא מלך ולא מלאך כמובן לפי הנ"ל. אך מדברי הרמ"ז בפ' בלק שם יש ללמוד הבנה ע"ז דשייך לומר המלאך הגואל ממש דז"ל כד איהי שליחא מלעילא, שאינה נק' כך כשהיא משפעת משלה, פי' המגיע לה לחלקה דהיינו חלק השפע הניתן לה בהתחלקות השפע בכל המדות שלכל א' מגיע הראוי לה בהדרגה ע"פ השתלשלות, והחלק של העוק' הוא הנק' נקבה, אבל בכאן כשהיא משפעת מאור עליון שאינו מתעבה אזי הוא זכר, וז"ש שליחא איהי ששלוחו של אדם כמותו עכ"ל. הרי מבואר מדבריו שאף גם כשמשפעת למטה נק' המלאך רק היינו כשמשפעת מאור שקיבלה מאו"א ולא נתעבה בה האור והוא כנודע שיש ב' בחי' בהשפעה א' הנק' דרך מעביר שעובר ההשפעה ע"י המל' אבל לא נתעצם בה ממש, הב' דרך התלבשות שמתלבש ומתעצם בה עד שנק' ההשפעה על שמה ממש, ובבחי' זו הב' נק' מלך משא"כ בבחי' הא' נק' מלאך שאינו רק שליח ושלוחו של אדם כמותו ונמצא נק' עיקר ההשפעה ע"ש המשלח שהוא בחי' חו"ב, וזהו ענין השולח אמרתו כו' ירוץ דברו כו' שהן ב' בחי' הנ"ל. ונמצא

שייך השפעה למטה ממש גם מהבחי' שנק' המלאך אף שבחי' זו הוא שהדבור בטל לגמרי לגבי חו"ב מ"מ שייך מזה הבחי' ג"כ השפעה רק שהוא עד"ז שהדבור בבחי' ביטול שאינו רק שליח. וענין בחי' זו שהדבור בבחי' ביטול ומ"מ יש השפעה ממנו מבואר בביאור שע"פ והי' מחר חודש כו'. עוד יובן מעלת בחי' זו כשנק' המלאך יותר מבחי' שנק' אד' או מלך ממ"ש רבינו ז"ל בסוף האגה"ק בסוף ד"ה מ"ש בפע"ח וז"ל הרי נודע שכל מלאך הוא שליח מלמעלה ואזי נק' בשם ה' ממש השוכן בקרבו משא"כ כשאינו שליח יש לו שם אחר כפי עבודתו ואזי קורא קדוש ק' ק' ה' כו' כלומר ששם הוי' מובדל ממנו עכ"ל. הרי מבחי' מלאכים ממש הנפרדים שיש הבדל עצום בהן בין היותו שליח מלמעלה שאזי נק' בשם ה' ממש הגם שהמלאך בעצם מהותו הוא נברא* ונפרד ואין לו ערך כלל עם האלקות אעפ"כ בעת שהוא שליח נק' בשם הוי' ממש. משא"כ בעת שאינו שליח אומר קדוש כו' ששם הוי' מובדל ממנו. א"כ מזה נשכיל גם בבחי' המל' דאצי' שיש חילוק עצום בין היותה נק' שליח מלמעלה. ובין היותה בחי' בפ"ע. דעם היות שגם כשנק' אד' או מלך הרי הוא בחי' אלקות ממש כי איהו וגרמוהי חד ממש ולא כמו המלאכים שהם נפרדים כו'. מ"מ האור המלובש בה הוא בצמצום כפי סדר ההשתלשלות. ואינו בערך התלבשות אוא"ס ב"ה בחו"ב. וא"כ בעת היות ההמשכה מבחי' זו דעצמיות הנ"ל אינו ערוך כלל לגבי חו"ב משא"כ כשהיא בחי' מלאך ושליח מאו"א אזי נקראת ההשפעה על שמה ממש במכ"ש מהמלאך הנפרד דכשהוא שליח נק' בשם ה' אע"פ שכשאינו שליח הוא נפרד לגמרי וא"כ כש"כ בבחי' המל' כו' ולכן מזה יובן איך שבבחי' שהמל' נק' המלאך הגואל אזי הוא מעלה עצומה יותר מכשהיא כפי מדרגתה העצמיות. וע"ש באגה"ק שעד"ז חילק רבינו ז"ל בין מעלת התלמוד שהוא בחי' רוח דברי' ויצי' רק שהן שלוחי ה' מיסוד אבא המקבל ממו"ס כו' ובין דו"ר של המלאכים שאינן בחי' שלוחי' כו' ע"ש. וידוע שהמשנה והתלמוד גבוה לאין קץ ממש מבחי' המלאכים. ועוד שם בזהר פ' בלק למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי מלאך. ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתי' ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא דכתי' כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו' ורחל באה סתם עם הצאן דרגין דילה אשר לאביה ודאי וכולהון אתמנון ואתפקדון בידהא כי רועה היא איהי מנהגת לון ואתפקדא עלייהו. והכי במשה כתיב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש עכ"ל. פי' כי הנה ידוע עליות המדרגות דמשה דמתחלה נתגלה אליו רק בחי' המל' ואח"כ זכה לת"ת ובינה. אמנם גם בראשית מדרגתו עם שהי' שוה למדרגת האבות לבד במה שהגילוי הי' לו רק מבחי' המל' עכ"ז הי' הפרש בינו לבינם שהוא ראה מדת מל' כשהיא באצי' בבחי' מלאך שמקבלת מאו"א שאז היא בתכלית הביטול משא"כ האבות ראו בחי' מל' כשהיא נעשית בחי' יש ודבר ונק' מטרוניתא ל' שררא שהוא למטה

נברא: בכתי"י ב': נבדל.

הרבה מבחינתה כשנק' מלאך כנ"ל וז"ש ליעקב לא אתחזי אלא בדוגמא כשהיא נעשית יש ודבר בחי' מל' על הנבראים וכמ"ש ורחל באה עם הצאן דרגין דילה הם בי"ע, אשר לאביה ודאי כי אבא יסד ברתא. ואי תימא יתיר הוא שברא דאברהם דלא כתיב בי' מלאך אלא וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו' התם באברהם אתחזי לי' אד' באל"ף דל"ת. בגין דבההיא זמנא קביל ברית. ומה דהוה אתכסי עד כען מיניה. אתחזי ליה רבון ושליט. והכי אתחזי דהא כדין בההוא דרגא אתקשר ולא יתיר. ובג"כ בשמא דאדון רבון עליה. אבל משה דלא הוה בי' פרודא. דכתי' משה משה דלא פסיק טעמא כמה דכתי' אברהם אברהם דפסיק טעמא בגין דהשתא שלים מה דלא הוה מקדמת דנא. פרישו אית בין אברהם דהשתא לאברהם דקדמיתא. אבל משה מיד דאתייליד אספקלריא דנהרא הוות עמיה דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. וכתי' וירא אלקי' את האור כי טוב. משה מיד אתקשר בדרגא דיליה ובגין כך משה משה ולא אפסיק טעמא. וע"ד לגבי דמשה אזעיר גרמיה דכתי' מלאך ה'. פי' דבא לומר שלא תטעה לזמר דלאברהם נתגלה יותר מלמשה בתחלתו שהרי נא' וירא אליו הוי' והוא ת"ת שהוא למעלה מבחי' מל' וע"ז תירץ דהתם באברהם אתחזי לי' אד' באלף דלת שהיא בחי' המל'. בגין דבההוא זמנא קבל ברית שהיא בחי' המל' בחי' יראה. ומה דהוה אתכסי ע"כ מיניה שהי' מתלבש ש' אד' בבחי' לבוש ולא בהתגלות מפני שלא נימול. אתחזי לי' עתה בבחי' גילוי. ולא יתיר שגם בחי' המל' לא השיג רק כשהיא בבחי' אד' ולא כשנק' מלאך כנ"ל. אברהם אברהם כו' פרישו אית בין אברהם דהשתא פי' כי זה אמר לו מלאך ה' בעת העקדה אברהם אברהם ואז נתעלה שראה את בחי' הוי' שהוא ת"ת (ופי' מ"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם לפ"ז צ"ל דקאי על שם הוי' דא"א כנודע מענין ב' שמות הוי' שלפני יג"מ) ואמר לו בי נשבעתי פי' במה שמלובש בי דהיינו באור עתיק המלובש בז"א. ונתעלה אז למעלה משהי' קודם שלא ראה רק ש' אד' והיינו ע"י העקדה. ולכן יש פרישו בין אברהם דהשתא שאחר העקידה לאברהם דקדמיתא אבל משה תיכף הי' עליו הארה מאספה"מ שהוא מעלמא דדכורא בלי השגת הביטול (ועילוי מדרגותיו הוא ע"ד עליות ז"א עצמו באצי' ע' מק"מ) לכך ראה גם בתחלת נבואתו בחי' מל' כמ: שהיא למעלה בבחי' מלאך שמקבלת מאו"א. וע"ד לגבי משה שהי' שרשו מבחי' הביטול האמיתי דז"א לכך אזעירת גרמיה בבחי' מלאך כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ ואלה המשפטים באריכות מענין משה משה לא פסיק טעמיה. יעקב הוה קרי ליה בשעתא דהוה סליק מעלמא מלאך. מ"ט בגין דבההיא שעתא הוה ירית ליה לשלטאה. משה בחייו. יעקב לבתר דסליק מעלמא. משה בגופא יעקב ברוחא זכאה חולקא דמשה. פי' כי הנה מבואר בע"ח בשער מ"ן ומ"ד שלהיות יחוד או"א הוא ע"י מס"נ בפ"מ דוקא ויחוד זו"נ הוא ע"י תומ"צ והיינו שע"י מס"נ עולה הנשמה בבחי' מ"ן למקור חוצבה ישראל עלה במחשבה בבחי' או"א. ולכן יעקב בשעת הסתלקותו בבחי' מס"נ גורם יחוד או"א ולכך אז דוקא זכה לבחי' זו שיהי' המל' נק' אצלו בשם

המלאך שזהו כשמקבלת מאו"א, אבל משה זכה לבחי' זו בגופא (ועיין בספר הדרת מלך דפ"ו ע"ב אשר לכאורה מובן דבחי' זו שזכה משה זהו פרצוף פנימי' המל' הנק' כנ"י שהוא נשמת המלכות וא"כ משמע דבחי' זו דמל' כשנק' מלאך זהו ג"כ בחי' זו ממש, וצ"ע דשם י"ל דבחי' זו דפנימי' המל' זהו"ע משה זכה לבינה וכ"מ בז"ה ר"פ בראשית, וא"כ זהו אח"כ שהרי תחלה וירא אליו מלאך כו' ואח"כ גלוי ת"ת ואח"כ זכה לבינה), הגואל אותי מכל רע, דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע, ולא יכיל רע לשלטאה ביה, פי' כי בחי' המל' כשנק' המלאך היינו כשמקבלת מחו"ב וע"ז מורה האלף הנוסף בתיבת מלאך על אותיות מלך שהוא מבחי' חכמה אאלפך חכמה, שהיא בבחי' ביטול לבחי' חכמה הנק' אלף רק שהוא בחי' שליח משם משא"כ מלך שנסתלק האלף כו' והנה כתיב ימותו ולא בחכמה שבחכ' לא הי' שבה"כ שהוא למעלה מבחי' השבירה וע"כ גם בחי' המל' כשמקבלת מחכ' נק' דלא אתקריב לעלמין לגבי סט' דרע שאור אבא דוחה יניקת החיצונים.

ועפ"ז נשובה לענין הפרשה. דכ' העה"ק לפי שבתחלה אמר לו הנה אנכי שלח מלאך לפניך ואין מלאך זה מן הנפרדים אבל הוא מלאך הגואל כו' ועתה אמר ושלחתי לפניך מלאך וזה מן הנפרדים, וא"כ גבה טורא בין בחי' זו לבחי' זו בריחוק הערך מאד, שבחי' מלאך הגואל, הרי המלאך והשליח הזה הוא ממש בחי' מל' דאצי' שהוא אלקות ממש וגם הוא שליח מבחי' עליונה מאד היינו מבחי' חו"ב כו' ונק' על שמם ממש כנ"ל, וא"כ בין מצד השליח בין מצד המשלח הכל בחי' עליונות מאד, משא"כ עתה שאמר לו שהשליח יהי' מלאך מן הנפרדים זה ירידה גדולה, וגם כיון שהשליח מן הנפרדים ודאי אינו נשלח ממקום גבוה, רק יהי' שליח מכלים דזו"נ המלובשים בבי"ע, ואין ערוך כלל לבחי' ראשונה דהמל' היא שליחא מאו"א דאצי' ממש, אשר שם מלובש אוא"ס ב"ה בגלוי ממש כנודע, ועמ"ש במ"א ע"פ מאמ' הזהר פ' ויחי דרמ"ו ע"ב ע"פ נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר כו' וההיא קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא ושליח מקמי' לאנהגא לדבור, נמצא דגם הז"א נק' לפעמים שליח והוא בחי' הקול שנשלח מאתר עמיקא ר"ל הכתר עליון לאנהגא לבחי' הדבור דמל' המתלבש בבי"ע כו', ואז הוא נותן אמרי שפר שבחי' האותיות מתלבש בהן התענוג עליון כיון שמקור השליחו' מבחי' כתר ושלוחו של אדם כמותו, לכן אין נק' ע"ש השליח כ"א ע"ש המשלח כנ"ל בענין המלאך הגואל, ועד"ז י"ל מה שביקש משה אח"כ אם אין פניך הולכים שהוא גלוי בחי' ז"א, והוסיף לבקש הראני נא את כבודך שהוא בחי' כתר והיינו עד"ז שיהי' מקור ההמשכה מהכתר ע"י ז"א, וזה י"ל שפעל כמ"ש אני אעביר כל טובי כו' שהן יגמה"ר הנמשכי' מהכתר לז"א, רק שבבחי' הראני ממש בחי' זו דכתר לא יכול להיות רק וראית את אחורי ע' באגה"ק ד"ה עוטה אור.

ועתה נבא בס"ד על סדר הפסוקים ונתחיל מפסוק י"ד. והנה פי' פני ילכו היינו מדת מלכות דאצי' ור"ל שלא יהי' על ידי מלאך מן הנפרדים כ"א בחי' מלכות דאצי', ונק' בחי' זו פני, מצד כמה טעמים הא' כמ"ש (ד"ה ויהי מקץ) במ"א פי' וזאת לפנים בישראל דר"ל וזאת היא בחי' מלכות שהיא בחי' לפנים בישראל היינו בפנימי' של כ"א מישראל יש בו ניצוץ אלקי מבחי' מלכות דאצי' ולכן נק' אימא תתאה, וזהו פני ילכו כמו בחי' לפנים בישראל, הב' דכתי' לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש ונת' פסוק זה בזהר פ' אמור דצ"ג ושם כ' הרמ"ז וז"ל וגם ידוע שד' מדרגות פנים ימין שמאל אחור הם בסוד אבי"ע וידוע שאור חכ' הוא סוד אצי' וזהו בקשו פני עכ"ל. וא"כ כיון דאצי' הוא נק' פנים כי החכ' מאיר בכל עולם האצי' ע"כ אמר פני ילכו, כלומר שלא יהי' ע"י מלאך מן הנפרדים דהיינו מבי"ע כ"א מבחי' אצי' ממש שנק' פנים, וגם הבחי' אחרונה דאצי' שהיא בחי' מל' נק' פני כי בחכ' יסד ארץ אבא יסד ברתא, וענין מעלת בחי' זו דפני ילכו יובן ממ"ש במ"א (ד"ה זכור את יום השבת כו' זכור ושמור בדבור אחד נאמרו) וז"ל ולא יהי' לך אלקים אחרים על פני הוא ציווי וגם הבטחה שלא יהי' בחי' צמצום והעלם המעלים ומסתיר פניו ית' הוא אור ה' וקדושתו מפנימיות החיות מאוא"ס ב"ה עצמו שלמעלה מהשתלשלות גם חושך לא יחשיך כו' משא"כ בסדר ההשתלשלות בבחי' אדם נעשה ירידת המדרגות וההתלבשות בע' שרים וזהו אשר חלק ה' לכל העמים משא"כ ואתכם לקח ה' ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים מבחי' שלמטה בהשתלשלות לבחי' שלמעלה מהשתלשלות וזהו מבית עבדים כי במצרים בחי' סדר ההשתלשלות יכול להיות בית עבדים וכמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' משא"כ למעלה אין שם העלם והסתר כלל ויאר פניו אתנו סלה עכ"ל. נמצא פי' פני ילכו היינו כמו שנפרש בפסוק לא יהי' לך כו' על פני כשהוא הבטחה שלא יהי' בחי' צמצום כו' כ"א יהי' גילוי בחי' פנימי' החיות דהיינו גילוי בחי' אצי' אשר הוא נק' למעלה מסדר ההשתל' לגבי בי"ע וכמ"ש במ"א גבי מצות שביעית בענין כלה לחיה כו' וגם שם אין שום אחיזת החיצונים כמ"ש לא יגורך רע רק בבי"ע יש יניקה כו' אבל כשיהי' גילוי האצי' ממש פני ילכו אין שום ממשלה לסט"א. עוד יובן מעלה זו ממ"ש במ"א בפי' מארז"ל אסתר מן התורה מנין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא והמכוון הוא שהשכינה שהיא מלכות דאצי' מסתתרת בגלות בבחי' ביום ההוא שהוא ענין עלמין סתימין דלא אתגליין ולכן נא' ביום ההוא לשון נסתר שלא נתגלה שכינת כבודו בגילוי אור כמו שהי' בזמן בהמ"ק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם גילוי זיו אורו. והנה בחי' ביום ההוא הוא בחי' בינה אימא עילאה המקננת בבריאה בכורסייא אכן מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה שנעתק וגבוה מבריאה ואינה באה בהתגלות בעולם הבריאה שאפילו מבחי' יום ההוא הוא בבחי' העלם והסתר. ומה שנא' אסתיר פני שכן נק' מל' דאצי' לפי שמקבלת מכל הי"ס ממל' דכתר דאצי' נעשה כתר מל' וממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' כו'

(ור"ל פני שמקבלת מכל הע"ס וזהו פני ל' רבים או כמ"ש בזהר אמור צ"ג פני אילין עטרי מלכא שהם הע"ס כו' וא"כ המל' שמקבלת מכולם נק' ג"כ פני) עכ"ל. ונמצא ענין אסתיר פני ביום ההוא כולל ב' ענינים הא' שהמל' דאצי' מסתתרת בבריאה שאפילו בבריאה אינה מתגלה בחי' פנים המל' רק נעשי' עתיק ומקיף לבריאה ומכוון הפי' לפמש"ל ב' הרמ"ז דפנים הוא בחי' אצי' ובחי' חכמה. וא"כ הבריאה ובינה המקננת בה הם למטה מבחי' זו. וכשאצי' אינו מתגלה ממש בבריאה זהו"ע אסתיר פני ביום ההוא שאפילו מבחי' יום ההוא שהוא עלמין סתימין ר"ל הבריאה ובינה מוסתר בחי' פני שה"ס האצי' וחכמה. הענין הב' בפי' אסתיר פני ביום ההוא דר"ל שגם בחי' זו לא יהי' רק בבריאה שהוא נק' יום ההוא עלדאתכ"ס ואינו מאיר ומתגלה כלל למטה וכמאמ' ובורא חושך שעולם הבריאה הוא עלמא דאתכסי' ואינו מאיר בגילוי כלל למטה, וא"כ נשאר למטה תכלית ההסתר פנים שהוא אור האצי' שהי' מוסתר מאד, ולכן הי' אז שליטת החיצוני' ולגזירת המן, וגם הנסים שנעשו אז באו דרך הסתר בדרך ולבוש הטבע ע"י אסתר ואחשורוש כו', ולכן גדולה ההבטחה דפני ילכו שבא לומר שבחי' אצי' ממש יתגלה ממש למטה להיות ההנהגה משם ממש ולא יהי' מוסתר בעולם הבריאה כ"א יתגלה שם וע"י דרך מעביר הבריא' יתגלה ממש למטה ולא יהי' כפי סדר ההשתל' שאפילו עולם הבריאה נק' עלדאתכ"ס ואצי' מוסתר גם מבריאה, אבל ההנהגה עם משה וישראל יהי' למעלה מסדר ההשתלשלות עד שבחי' אצי' יתגלה ממש למטה בלי שום הסתר וזהו פני ילכו, ההפך מבחי' אסתיר פני כו' ויהי' אם כן נסים ונפלאות היוצאים מן הטבע, וזהו פי' והניחתי לך, וכענין מ"ש בהניח ה' אלקיך לך מכל אויביך כו' שהוא בחי' מנוחה מאויבים ויניקת החיצוני' שיניקתם רק מבחי' אחוריים וכנ"ל שנק' אלקים אחרים כו' אבל ע"י גילוי בחי' פנים לא יהי' להם יניקה וכן בעבודת ה' כשעבודתו רק בבחי' אחוריים ואתכפיא יש מונעים רבים ממחשבות זרות ותאות כו' אבל ע"י גילוי בחי' פנים שהוא תשוקת הנפש באלקות בחשיקה חפיצה כו' ממילא יתבטלו כל התאות ומח"ז. והנה ע"י גילוי בחי' פנים מלמעלה מתעורר ג"כ למטה באדם בחי' הפנימי' לה' וזה הי' מצות ראי' בג' רגלים יראה את פני כו' וכמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב כו' וזהו שע"י פני ילכו יתעורר למטה ג"כ בחי' פנים, וזהו והנחתי לך בחי' מנוחה מכל יניקת החיצוני' ממדת הנפש כו'. או י"ל והנחתי לך ל' ניחוח חות דרגא בחי' המשכה וירידה ור"ל שימשיך לו בחי' פני הנ"ל שהוא אור האצי' שלא יתלבש בלבוש גמור דהבריאה כמו בשבת ויו"ט עכשיו אור האצי' מתלבש בבריאה כו' ואינו נמשך למטה כ"א ע"י התלבשות והסתר הבריאה ממש, אבל למטה הי' גילוי אור האצי' ממש ולא הי' הבריאה מסתיר עליו כי עבר רק דרך מעבר לבד בעולם הבריאה ולא דרך התלבשות כמ"ש במ"א וע' בשע"ק להרח"ו גבי נבואת משה וזהו והנחתי לך בחי' פני הנ"ל להיות נמשך ויורד ממש למטה.

והנה מרבע"ה לא נתפייס בזה שיהי' ההנהגה מבחי' אחרונה שבאצי' שהוא בחי' מלכות הנק' פני ע"ש שמקבלת מכל הע"ס, כ"א שיהי' מבחי' עצמיות האצי' דהיינו מבחי' ז"א דאצי' ולזה אמר אם אין פניך הולכים עמנו, פניך דוקא וזהו את פניך הוי' אבקש שהוא גבוה יותר מבחי' בקשו פני, וכמש"ל ב' הזהר ר"פ וילך שאמר גופא דסיהרא לא בעינא גופא דשמשא בעינא כו'. ויש להעיר בזה ממ"ש רבינו ז"ל (בד"ה כי תשמע בקול כו' לעשות הישר בעיני כו' פ' ראה) וז"ל וזהו לעשות הישר בעיני ה' אלקיך, כי הנה כתי' אל דעות הוי' פי' ב' דעות היינו יחו"ע ויחו"ת יחו"ע מלמעלה למטה דכולא קמי' כלא כו' ויחו"ת הוא ממטה למעלה בחי' יש מאין כו' ושתיהן הן כחות אלקות יחו"ת בשם אלקי' המצמצם ומפריד להיות עלמא דפרודא בחי' יש כו' שיהי' ביטול היש דוקא ויחו"ע הוא בשם הוי' וזהו משמים הביט הוי' כו' השקיפה ממעון קדשך מן השמים כו' משמים השקיף כו' פי' שנתלבש במדה זו להשגיח משמים מלמעלה למטה דהיינו בבחי' יחו"ע שלפעמים מתלבש במדה זו ולפעמים מתלבש ומשגיח במדה שממטה למעלה בחי' יחו"ת עכ"ל ובהביאור שם וז"ל הנה נודע ענין יחו"ע ויחו"ת שיחו"ת הוא בשם אלקים שהוא המפריד להיות בחי' יש דוקא ושיהי' היש בטל כי יש ב' מיני ביטול הא' ביטול יחו"ע אתה הוא ה' לבדך כו' דכולא קמי' כלא כו' וביטול יחו"ת אתה עשית את השמים שמי השמים כו' וצבא השמים לך משתחוים ביטול היש כו' והוא ענין מודים אנחנו לך ומאן דלא כרע במודים כו' שהוא בחי' ביטול היש כו' והנה ב' בחי' אלו יש ע"ז ב' השגחות שמשגיחים כך מלמעלה וזהו"ע משמים הביט ה' שהוא משגיח באופן כמו שהוא מלמעלה למטה דכולא קמי' כלא, וזהו כשמשגיח במדת החסד, כי מדה הוא לשון לבוש מלשון ומדו בד ומדת החסד הוא לבוש מבחי' חסד שיהי' בחי' הגילוי כמו שהוא למעלה, ולפעמים משגיח כמו שהוא בבי"ע שלמטה היש ולמעלה אין וזהו כשמשגיח במדת הגבורה שהוא מעלים ונראה למטה היש אע"פ שהוא בטל לגבי האין המהוה אותו ואינו יש גמור ח"ו רק בטל ממש מ"מ אין ערוך כלל ביטול זה לגבי ביטול הנאצלים שבנאצלים איהו וחיוהי חד כו' והביטול יותר עליון בחי' אתה הוא ה' לבדך כו' ודרך כלל ב' השגחות אלו הוא ב' בחי' ז"א ונוק' כי המל' היא מקור בי"ע וגם בנינה מן הגבורות והז"א נק' סוף עולמות הא"ס ורובו חסדים וזהו משמים הביט ה' מבחי' חו"ג דז"א והיא השגחה כמו שהוא למעלה כו' ויש חו"ג דמל' כו' וזהו אל דעות ב' השגחות כו'. וזהו עיני ה' אל צדיקים להיות התחברות ויחוד בין ב' בחי' השגחות כי אל דעות ה' ב' דעות כלולים עין בעין יראו כו' והיינו אל צדיקים ב' צדיקים יוסף ובנימין יוסף שושבינא דמלכא מלמעלה למטה ובנימין שודמ"ט מלמטה למעלה וכענין עליות שבת ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עילאה למשרי עלה רזא דאחד יחו"ע ר"ל שיהי' בחי' יחו"ע נמשך ומתגלה ממש בבחי' יחו"ת שגם בבחי' מל' שהיא יחו"ת בחי' שלמטה היש ולמעלה אין רק

שהיש בטל, יהי' בה הגילוי ממש כמו יחו"ע למשרי עלה רזא דאחד, אך קוב"ה לא שריא עד דאיהי אתעבידת ברזא דאחד יחו"ת למהוי אחד באחד דהיינו כשיש יחו"ת אזי שורה ומתגלה יחו"ע שיהא למטה כמו למעלה, והנה בשבת הוא בפנימי' העולמות לבד ר"ל עם היות שבשבת הוא ממש התחברות ב' בחי' הנ"ל שההשגחה דיחו"ע נמשך ומתגלה ביחו"ת אך אין התגלות זו רק בפנימי' העולמות לבד שהרי בחיצוני' העולמות אין שום שינוי, ולע"ל יום שכולו שבת בזמן שכולו שבת יהי' גם הגופים מרכבה אין בו לא אכילה כו' והמחבר הוא עמוד א' וצדיק שמו כי כל בשמים ובארץ, אבל אל יראיו מפתחות החיצוניות עין ה' אל יראיו עין אחת או יחו"ע או יחו"ת אבל לא בהתכללות עכ"ל. וזהו שביקש משה אם אין פניך הולכים כו' כי פני ילכו עם היות הוא מבחי' אצי' אך הוא בחי' מל' עשי' שבאצי' דהיינו בחי' אין המהוה היש, ולגבי בחי' זו נק' הבריאה יש מאין שלמטה היש ולמעלה אין והיש בטל לאין ביטול היש, וההשגחה עד"ז ומבחי' זו ג"כ יכול להיות נסים גדולים וכמו התהוות יש מאין, אבל עכ"ז זהו בחי' ומדת הגבורה שנראה למטה היש כו' ובאמת הוא אין וכלא חשיב ולמעלה היש כו' וביקש משה שיהי' ההשגחה וההמשכה למטה מבחי' זו ממש שהוא נק' דיעה עליונה דעת עליון וזהו שנק' שמשא כי שמשא וסיהרא יחו"ע ויחו"ת ולע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה כו' וזהו גופא דשמשא בעינא כו'.

והנה במה שאמר אם אין כו' אל תעלינו כו' גופא דשמשא דוקא בעינא יש להעיר משני דרושים. הא' ממ"ש רבינו ז"ל בענין מוחי' דגדלות הב' ממ"ש ע"פ ויהי קול מעל כו'. דהנה כתי' רם על כל גוים ה' שאצל עכו"ם רחוק ה' מהם אבל מי כה' אלקינו בכל קראינו כו' והטעם כי יש ב' בחי' סוכ"ע וממכ"ע והן ב' דעות הנ"ל ואוה"ע אין יכולים רק מבחי' ממכ"ע ואחר כמה השתלשלות יען כי הם יש ודבר נפרד ממש רק דקרו לי' אלקא דאלקיא א"כ מש"ה מבחי' ההשגחה הב' איך שלמטה היש ולמעלה אין מבחי' זו דוקא הוא שיכולים לקבל אע"פ שהם יש ודבר נפרד כו' משא"כ מבחי' סכ"ע שלמעלה היש ולמטה אין כאשר יהי' האופן בתוך האופן מבחי' זו אין יכולים לקבל רק מי שהוא כלי לבחי' ביטול זה שהוא נש"י כדכתיב כי אתם המעט כו' שממעטי' א"ע דהיינו בחי' ביטול ולכן כה' אלקינו בכל קראינו כו' דסוכ"ע הוא למעלה ומטה בשוה, משא"כ החיצוני' שהם יש ודבר נפרד אין יכולים לקבל מבחי' זו וכמש"ל גבי שבת קוב"ה לא שריא עד דאתעבידת איהי ברזא דאחד כו' שהכלי לגליי יחו"ע הוא בחי' יחו"ת וא"כ כיון שהם רחוקים מביטול דיחו"ת אין יכולים לינק כלל מיחו"ע משא"כ מבחי' מל' עצמה יש להם יניקה כי רגלי' יורדות כו', ולכן ביקש משה אם אין פניך הולכים כו' שיהי' ההשגחה מבחי' יחו"ע דוקא ועי"ז לא יוכלו כלל החיצוני' לינק משא"כ מבחי' יחו"ת. ועפ"ז יש לבאר הפסוק ט"ז ובמה יודע איפוא כו' ונפלינו אני ועמך.

דלכאורה אינו מובן דהמעט מה שהבטיח לו תחלה פני ילכו שהוא גילוי אור האצי' ממש, להיות ההנהגה למטה מבחי' זו ממש שהוא למעלה מסדר והדרגת ההשתלשלות דבי"ע וכמש"ל מענין אסתיר פני כו' שזהו ההנהגה כפי לבוש הטבע אבל פני ילכו הוא ההפך ממש מזה ויוכל להיות מזה נסים ונפלאות היוצאים מהטבע, וא"כ ע"י ההנהגה זו ג"כ ודאי יהי' ונפלינו מכל העם אשר ע"פ האדמה, ואיך משמע כאן בפסוק זה שאם אין פניך ממש הולכים דהיינו גופא דשמשא אין זה כלל ונפלינו מכל העם כו' אף אם הי' בחי' פני ילכו. ולפמ"ש הוא מובן כי מבחי' השגחה דיחו"ת שלמעלה אין ולמטה היש מבחי' זו מקבלים כל הנבראים דבי"ע ואפילו הקליפות ועם היות שיש הבדל עצום ביניהם שבעולמות דבי"ע נמשך ע"י רבוי צמצומים וע"י התלבשות בהמלאכים שהם שלוחי השפע כו' עד שלמטה נעשה הסתר לגמרי בלבוש הטבע משא"כ גלוי בחי' זו שלא ע"י לבושים היא גילוי האצי' ממש בחי' אין המהוה היש, מ"מ כיון שבכללות השגחה זו הוא ע"ד שלמטה היש ולמעלה אין א"כ בבחי' זו משתוים עם כל העם ואין זה בחי' ונפלינו ממש אף אם הי' נעשה להם נסים עצומים, דמ"מ יהי' כולם מושגחים ממקור א' דהיינו עד"מ בחי' עין א' היינו בחי' מל' כי יחו"ע ויחו"ת נא' ע"ז עין בעין וכתיב בעיני ה' ב' בחי' עינים והשגחות הנ"ל אלא שיש ג"כ מלאכים הנק' מארי דעיינין וע"ז נא' שבעה עיני ה' משוטטי' כו' כמבואר במ"א ע"פ ארדה נא ואראה כו', וא"כ אם הי' רק בחי' פני ילכו שהוא בחי' מל' אין זה ממש ונפלינו מטעם הנ"ל אף שיש מרחק עצום לאין קץ בזה ג"כ, בין אם ההשגחה שלא ע"י שום לבושים שהוא בחי' קירוב ובין ע"י לבושים שהוא ריחוק עצום כו' כנ"ל. אמנם בלכתך עמנו שהוא גלוי בחי' יחו"ע שלמעלה היש ולמטה האין ומבחי' זו ממש יהי' ההשגחה וההנהגה עמהם בכל הפרטים זהו ונפלינו לגמרי מכל העם אשר ע"פ האדמה שאינן יכולים לקבל כלל וכלל מבחי' זו לגמרי וא"כ זהו הפרש מכל וכל מכל העם כו' כי ונפלינו משמע שבחי' מקור זה מופלא מהם לגמרי, וכמ"ש במ"א ע"פ לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא, דנפלא משמע דבר המובדל ומופרש לגמרי יותר מבחי' וענין רחוקה כו' דריחוק וקירוב יש להן ערך זל"ז משא"כ בחי' נפלא הוא כענין אין ערוך כו' וכך הוא כאן בענין ונפלינו אין ערוך כלל לכל העם המושגחים מבחי' שלמטה היש כו' אל בחי' השגחה זו דאני ועמך שהוא איך שלמעלה היש ולמטה אין כנ"ל. וזהו ובמה יודע איפה כי מצאתי חן בעיניך, בעיניך דוקא דהיינו גם בבחי' יחו"ע כדלעיל בפי' הישר בעיני ה' כו' וגם מצאתי מורה על גלוי זה מלמעלה מסדר השתלשלות כמ"ש במ"א בפי' והחכ' מאין תמצא, וגם חן הוא בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת עמ"ש במ"א בפי' ואתחנן כו' וגם כמ"ש יאר ה' פניו אליך ויחונך, הרי חן שייך להארת פנים, וגם באדם שיש בו חן הוא ענין קלסתר פנים ומבואר במ"א ענין יפת תואר ויפת מראה כו' מהו בעבודה כו', ובחי' יפת מראה הוא בחי' גבוה מאד, גם חן י"ל

מענין מ״ש גבי שמו״ע שהוא גלוי מבחי׳ שלמעלה מאתעדל״ת וע״ז נא׳ ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו׳ בחי׳ ביטול כו׳. נמצא זהו כעין חן וחנינה לא מצד עצם האתעדל״ת שהרי אינו תופס מקום שם כו׳ רק ע״ד מצאתי חן כו׳ וכמו ביוהכ״פ מחילת עונות צ״ל מבחי׳ שאין אתעדל״ת תופס מקום כלל ע״ד אם צדקת כו׳ וזהו ענין הגורל לפני ה׳ ואעפ״כ משם נמשך החותם להיות ונפלינו כו׳ יבחר לנו את נחלתינו כו׳ הלא אח כו׳ ואוהב את יעקב וזהו ע״ד חן. ועמ״ש עוד בענין מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה כו׳ וחן וחנינה ומתנה טובה ענין א׳ הוא.

עוד יש לבאר ענין בקשה זו אם אין פניך כדפי׳ במ״א הפסוק השקיפה ממעון קדשך מן השמים דלכאורה אינו מובן דמשמע שהוא בבחי׳ מקום ח״ו שהוא מביט מן השמים. אך הענין שאין הכוונה על בחי׳ מקום השמים כ״א על בחי׳ מדה הנק׳ שמים והוא בחי׳ ת״ת שבז״א דאצי׳ שהוא כלול אש ומים חו״ג, ופי׳ שהוא בקשה שיביט מן מדת ת״ת דז״א שהיא שמים מפני שבמדה זו הוא התגלות החסד יותר שהז״א רובו חסדים והגבורות הם בהעלם ולכך בתיבה דשמים מים מפורש בה ואש אינו מפורש כ״א השי״ן להראות ששם החסדים יותר בהתגלות והגבורות בהעלם. כי הנה בכל בחי׳ הנהגת העולמות צ״ל ב׳ הבחי׳ חו״ג כי מלך במשפט יעמיד ארץ וכמ״ש בזהר פ׳ קרח דקע״ח אלמלא דינא אשתכח בעלמא כו׳ ולכן גם בז״א שרובו חסדים מ״מ יש בו בחי׳ גבורות וכמ״ש בזהר מלכא שלים הוא כו׳ פני מלכא חייכאן חדאן טפשאי אמרי כו׳ שאינם מבינים ונדמה להם שהוא הכל חסדים בלא גבורות כלל ומזה נמשך להם לעשות מה שלבם חפץ כו׳ אבל החכמים מבינים דמלכא ודאי שלים הוא וכלול מחו״ג שעם היות באור פני מלך חיים מ״מ יש בהארת פנים ג״כ בחי׳ אדמומית רק דהגבורות הם בבחי׳ העלם אבל הגלוי הוא בחי׳ חסדים וזהו״ע שרובו חסדים שרוב ההנהגה הוא התגלות החסדים. משא״כ בבחי׳ מל׳ הוא להפך שבנינה מן הגבורות והחסדים הם בהעלם. ויובן עד״מ מענין אברהם ויצחק דאברהם נק׳ אברהם אוהבי ויצחק הוא בחי׳ פחד יצחק ובודאי דאברהם הי׳ בו ג״כ בחי׳ יראה וכן ביצחק בחי׳ אהבה אעפ״כ נק׳ אברהם אוהבי כי בחי׳ האהבה הי׳ בו בגילוי ובחי׳ היראה הי׳ בהעלם ובפנימי׳ וביצחק הי׳ בהיפך. והנה אהוי״ר הם ג״כ בחי׳ חו״ג כנודע, ולכך מבקשים שישקיף מבחי׳ המדה הנק׳ שמים כלומר שממדה זו יהי׳ ההשפעה וההנהגה שהוא בחי׳ חסדים יותר. והיינו חג״ת דז״א ומעון קדשך הם המוחי׳ והאורות שבתוך חג״ת דז״א שכפי רבוי האורות והמוחין דגדלות כך יהי׳ החסדים יותר גוברים על הגבורות וכנודע בפי׳ אב הרחמן כו׳ כי כל דינים וגבורות נמשכים ממוחין דקטנות וכמשל הקטן מתקצף בקל משא״כ הגדול סובל ואינו תופס מקום כ״כ החטא להתפעל בגבורות וכעס כו׳. ולהיות המוחין דז״א גדולים וגבוהי׳ יותר ממוחי׳ דנוק׳ לכן נמשך מזה יותר בחי׳ החסדים וזהו הבקשה השקיפה ממעון קדשך מן השמים. והנה אף שהמדה הנק׳ שמים היא למעלה תמיד אעפ״כ נצרך הבקשה שיושפע אלינו מן המדה

הזאת כי יכול להיות שתתלבש במדה אחרת ויוסתר המדה הזאת וכדכתיב אלביש שמים קדרות שהענן מסתיר ומחשיך עלינו שלא יתראה לנו בהירות השמים ואף שאין שינוי והתפעלות בעצם השמים שהוא בחי' שמש בין אם הענן מסתירו או לא, אבל אלינו הוא השינוי כמ"ש סכותי בענן לך מעבור תפלה ולזה אנו מבקשים השקיפה כו' מן השמים שתרד השפע אלינו מן השמים בלי הסתר ומסך עננים והתלבשות במדה אחרת כ"א דוקא במדה זו שהוא רובו התגלות חסדים כנ"ל.

וזהו שביקש משה אם אין פניך הולכים שהוא בחי' ז"א הנק' גופא דשמשא, שממדה זו יהי' ההנהגה וההמשכה, משא"כ מ"ש תחלה פני ילכו זהו התלבשות ע"ס דז"א בע"ס דמל', וכמו המשכת אור השמש באור הלבנה והלבנה מאירה על הארץ כו'. ויובן עוד ענין שההנהגה ע"י החסד כמו השקיפה מן השמים כו' שהוא ע"ד מ"ש בפי' המלות בסידור במזמור השמים מספרים כו' יום ליום יביע אומר כו' שכשההשפעה צ"ל נמשכת דרך ההיכלות דבי"ע כדי שתגיע בעשי' גשמיות ובכל היכל מעיינים אם ראוי זה שתרד לו השפעה זו ואם לאו מתעכבת שם, ולכן ארז"ל אדם נדון בכל יום כו', אבל בשבת נשפעת ההשפעה זו במהירות בלי עיכוב ועיון בכל היכל והיכל וזהו יביע אמר כו' ע"ש. והיינו מפני שבשבת ההנהגה ע"י חסד יותר וכמבואר למעלה בפי' ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עילאה שהוא מבחי' ז"א כענין השקיפה כו' מן השמים כו' ועי"ז הולך השפע בלי עיכוב משא"כ בחול כו'. ועפ"ז יתורץ ג"כ הקושיא העצומה שהקשו המפרשים שהרי כבר נא' לו בפ' משפטים הנה אנכי שלח מלאך לפניך, וסבר וקביל למה נתרעם עכשיו באמרו אם אין פניך כו' וכי עלה על דעתו שיהי' חוטאים נשכרים, ואע"פ שתירצו זה דמש"ש מלאך אין ר"ל מלאך מן הנפרדים אלא הוא מלאך הגואל שהוא בחי' מל' דאצי', מ"מ גם זה לא א"ש דעכ"פ סביר וקביל ע"ז שיהי' ההשפעה ע"י המל' דאצי' שהיא הנק' אור הלבנה, וא"כ איך כאן כשאמר לו הקב"ה פני ילכו שהוא בחי' מלכות דאצי' כנ"ל השיב משה גופא דסיהרא לא בעינא גופא דשמשא בעינא וישאר התימה הנ"ל וכי עלה על דעתו שיהי' כו'. אך בס' עה"ק ח"ג פל"ה תירץ וז"ל כי לא יספיק מה שאמרת פני ילכו שתהי' כלולה כי קודם החטא הי' מספיק זה, ולזה לא ביקש לו על זה כשאמר לו הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו' אבל אחר שחטאו בעגל והפרידו אלופו של עולם לא יספיק להם כ"א היותר פנים בפנים בעצמך וכבודך הולך עמנו. או אולי המתין לו עד שעת העלייה כי בדעתו ע"ה היה לבקש מלפניו על זה כו' עכ"ל. ונמצא דלתירוצו הראשון הי' באמת כן דמחמת שחטאו הוצרך לבקש שיהי' ההנהגה ע"י ע"ס דז"א דוקא משא"כ קודם החטא וכה"ג מבואר בזהר גבי דוד דקודם שחטא אמר אני בצדק אחזה פניך ופי' באדרא זוטא שכוונתו הי' דהא אנא לא מסתפינא מכל אינון דינין אפילו מהאי צדק שהיא בחי' המל' קודם מיתוק גבורתו ע"י חסדי' דז"א שלאחר

המיתוק נקרא' צדקה כו' ובתר דחב אפילו ממשפט מסתפי שהוא בחי' ז"א משפט דאיהו רחמי כו' דכתיב ואל תבא במשפט את עבדיך כו' אלא נצרך לרחמי' רבים דע"ק כו'. וכך עד"ז י"ל כאן דקודם חטא העגל לא נתיירא משה אף שיהי' ההנהגה ע"י ע"ס דמל' דאצי' עם היות בנין המל' מהגבורות וכמ"ש דוד אני בצדק כו' אבל אחר חטא העגל נתיירא כשיהי' ההנהגה זו ע"י בחי' הגבורות וע"כ אמר אם אין פניך הולכים דוקא ולא די לו בהבטחת פני ילכו הגם שקודם החטא הי' סביר וקביל ע"ז. וא"ת הרי בדוד בתר דחב אפילו ממשפט אסתפי. ומשה ביקש הנהגה זו דע"ס דז"א. י"ל דשאני משה דרב חולי'. ועוי"ל כי גם כוונת משה הוא שיומשכו י"ג מדה"ר דא"א בז"א שזהו ענין הודיעני נא את דרכיך כו'. וכ"ז לפי הדרך שתירץ העה"ק דס"ל דענין פני ילכו וענין הנה אנכי שלח מלאך הכל מדרגה א' ממש. אבל לפמש"ל באריכות בשם הזהר פ' בלק, דבחי' המל' כשנקראת מלאך זהו כד איהי שליחא מאבא ואימא כו' ומבואר שם שאז ההשפעה מתייחסת לאו"א ממש כי שלוחו של אדם כו'. משא"כ ענין פני ילכו זהו כשההשפעה מתייחסת להמל' ממש שע"ס דמל' נק' פני ע"ש שמקבלת מע"ס דז"א, וא"כ בודאי כשההשפעה וההנהגה מתייחסת לאו"א ממש רק שהמל' הוא השליח, הוא הנהגת החסד ביותר ממה כשההשפעה מתייחסת להמל' עצמה, וא"כ מעיקרא לק"מ דמה דסביר וקביל משה כשאמר לו הנה אנכי שלח מלאך לפניך, זהו כנ"ל שעצם ההשפעה יומשך ויתייחס לע"ס דאצי' שלמעלה מהמל' רק שהמל' היא בחי' השליח, אבל כשאמר לו עתה פני ילכו יש במשמע שההשפעה מתייחסת להמל' עצמה והע"ס דאצי' נסתרים בה וכמו שהלבנה מקבלת האור מהשמש ומתעצם האור בה ואורה הוא המאיר על הארץ לא אור השמש עצמה, וגם לא אפילו ע"ד שליח כו', וע"כ לא נתפייס על זה ואמר אם אין פניך הולכים כו' וכיון שהוצרך לבקש ביקש שיהי' פניך ממש הולכים ולא בחי' המלאך הגואל לבד, או זה יהי' כטעם העה"ק כו'.

והנה מעתה נבוא בס"ד לפסוק י"ח מה שביקש משה עוד לאחר שהובטח על בקשת אם אין פניך הולכים כו' שימולא בקשתו, הוסיף עוד לבקש הראני נא את כבודך וכבר העתקתי לעיל ל' הרע"מ פ' פנחס בפי' וענין בקשה זו. אך הנה מצאתי ג"כ קצת ביאור ענין פסוק זה בדברי רבינו ז"ל בד"ה והתהלכתי בתוככם בפ' בחקתי. וז"ל מכ"י הר"פ ז"ל. לבאר כ"ז אשר משה לא יכול לראות רק בחי' אחוריים כמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו, ובאברהם כתי' התהלך לפני, הלא גם משה הי' לו בודאי הילוך של בחי' פנים ע"י תורה. אך באמת משה אמר הראני נא את כבודך היינו ראי' ממש וכמו שידוע ההפרש בין חכם לנביא, דתעלומות חכמה שהחכם משיג זהו רק ענין ידיעת המציאות ולא השגת המהות ממש, וזהו דאיתא בזהר מי דלא קיימא לשאלא, היינו שבחי' בינה אינו מושג כלל ואעפ"כ מצינו שהאריז"ל דרש דרושים בא"ק אך כל הדרושים שלו

הוא רק השגת המציאות בלבד אבל לא מהותו כי לא יראני כו׳. וכמבואר באגה״ק ד״ה עוטה אור. ולכן יחזקאל ראה המרכבה רק ביצי׳ ישעי׳ ראה בבריאה אבל באצי׳ כתי׳ לא יראני האדם וחי. ואפילו בנשמות שבג״ע אית׳ שמיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים ע״ג המזבח שהוא בכדי שיהי׳ להם עלייה באצי׳ כי נשמה הוא מבריאה ולכן אפילו כשהם בג״ע מופשטי׳ מחומר גופני אין יכולי׳ שיהי׳ להם עלי׳ באצי׳ רק זוכין לזה ע״י מעשים טובים לאחר מיתתן ע״י שמיכאל מקריב נשמותיהן ע״ג המזבח ואח״כ יש להם עלי׳ באצי׳. והנה במשה נאמר ותחסרהו מעט מאלקים היינו שהשיג מ״ט שערי בינה אכן שער החמשים אשר בו מלובש יסוד אבא לא הי׳ יכול לראות כי חו״ב תרין ריעין דלא מתפרשין ולכן בתפילין דמארי עלמא אשר בהם מלובש עצם החכ׳ כ״ש שלא הי׳ יכול להשיג המהות ממש ולכן אמרו שהראהו קשר של תפילין אשר בהקשר מלובש מל׳ דתבונה כו׳. והנה מה שנאמר באברהם התהלך לפני שהי׳ ההילוך בפנימיות לא הי׳ בבחי׳ ראי׳ ממש, ועוד דהנה מבואר למעלה מזרח נק׳ פנים והנה מזרח של אברהם הי׳ קו ימין חסד דרועא ימינא ר״ל כי חכ׳ נק׳ מזרח שהוא מקור זריחת השמש, ובאברהם שמדרגתו הי׳ חסד דרועא ימינא א״כ גם בחי׳ התהלך לפני הנאמר לו, דר״ל בחי׳ חכמה ומזרח, זהו רק בחי׳ החכ׳ המלובשת בחסד, ולא עצם החכ׳ עילאה ממש, ומבשרי אחזה שחכ׳ מתלבשת ביד כי יוכל לכתוב בידו דבר חכמה אך אעפ״כ אין זה ערך לעצם החכ׳ איך שהיא במוחו לכן איתא חח״ן קו ימין היינו שחכ׳ מתלבשת בבחי׳ חסד דרועא ימינא, אכן כל בחי׳ חכמה המתלבשת בחסד נק׳ הכל בחי׳ אחוריים לגבי עצם מהות החכ׳ ולכן ההילוך שבחסד אף בבחי׳ פנימי׳ נק׳ אחוריים לגבי מהות אבא ועי׳ בד״ה באתי לגני כו׳ שכ׳ שם מזה מענין ההפרש בין הארת החכ׳ המלובשת במדות לגבי עצם הח״ע שע״ז נאמר עמקו מחשבותיך כו׳ ומה שנאמר התהלך לפני היינו בבחי׳ פנימי׳ של חסד דרועא ימינא מדת אאע״ה עכ״ל שם. נמצא שבקשת משה כאן באמרו הראני נא הוא ראיית והשגת המהות ממש דבחי׳ כבדך, ואין זה כמו שאלת הודיעני נא את דרכיך, כי הידיעה אינה בחי׳ ראיה, דראי׳ הוא השגת המהות משא״כ ידיעה שייך גם על השגת המציאות וכמו שהוא ית׳ נק׳ הידוע מציאותו ולא מהותו. הרי נק׳ הידוע אע״פ שאין מושג מהותו רק מפני שידוע מציאותו. ובמ״א ע״פ וידעת היום מבואר ענין ג׳ בחי׳ אלו אמונה ודעת וראיה, כי דעת הוא כשהדבר מורגש כמו שהאדם יודע שיש בו נפש המחי׳ אותו אע״פ שלא ראה מהות הנפש מ״מ א״צ ע״ז אמונה, אך האמונה שייך על דבר שאין בו ידיעה והרגשה כלל, אבל עכ״ז גם הדעת הוא רק שידע ומרגיש שהדבר נמצא אבל אינו משיג ורואה מהותו כלל, אבל הראיה זו כשמשיג מהות הדבר ממש. ונמצא שאלת ובקשת הראני נא כו׳ גדולה יותר מבקשת הודיעני נא כו׳ כי הידיעה היא רק שידע מציאות הדרכים אע״פ שלא ישיג מהותן ממש בבחי׳ ראי׳ רק שידע ענינם, אבל הראני נא הפי׳ בבחי׳ ראי׳ והשגת המהות ממש

והנה פי' כבודך הובא לעיל בשם הרע"מ פ' פנחס דרנ"ה שהוא הכוונה על כבוד עילאה, והענין כי כבוד תתאה זהו בחי' מלכות (ד"ה האזינו) כי כבוד הוא לשון לבוש כמו ר' יוחנן קארי למאנא מכבדותא ובחי' מלכות נק' לבוש מלכות וכתי' ה' מלך גאות לבש, והענין כי הלבוש הוא המעלים אל הגוף וכך בחי' מלכות הוא מעלים כדי שיהי' התהוות היש דבי"ע ולכן נק' לבוש מלכות והנה כבוד הוא ג"כ ל"ב נתיבות חכמה שישנם ג"כ במל' שנק' חכמה תתאה והן בחי' הלבוש המעלים וכמו שאנו רואים בחוש למטה שהבהמה לפי שאין לה חכמה ושכל היא בבחי' ביטול יותר עד שאפילו התינוק יכול למשול עליה משא"כ האדם שאפילו תינוק יש בו טבע ההתנשאות להיות רודה ומושל לפי שהוא בעל שכל כי השכל הוא העושה אותו לבחי' יש ודבר כו' ועד"ז יובן ענין חכמה תתאה נק' כבוד ולבוש עד שמזה נמשך התהוות בי"ע אבל כבוד עילאה הוא בחי' חכ"ע שהיא ג"כ בחי' לבוש לאוא"ס ב"ה שבה ועל ידה הוא מתלבש בעולמות וכמ"ש בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא אבל אינה בחי' לבוש מסתיר ח"ו אלא אדרבה אוא"ס ב"ה מאיר בתוכה ממש וכמ"ש עוטה אור כשלמה שהלבוש זה הוא מאיר כאור וכמ"ש והחכמה מאין תמציא שהיא בבחי' ביטול תמיד לבחי' האין שמשם תמצא וזה"ע שמבקשים ברוך כבוד הוי' ממקומו שיהי' נמשך ומתגלה ביטול זה דח"ע גם למטה כו' (ועמ"ש עוד בסידור גבי כי על כל כבוד חופה ומ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד כו') ועד"ז יובן בקשת משה הראני נא את כבודיך שביקש שיהי' לו השגת המהות בחכ"ע. ובזה יסולק תמיהת המפרשים איך הקשה לשאול כ"כ, אם השאלה היא נמנעת למה ביקשה משה, אך משה לא ביקש ראי' והשגת מהו"ע ממש כמו שהוא למעלה מהתלבשותו בחכ"ע שזה ודאי נמנע, אך בקשתו הי' להשיג בחי' חכ"ע שנק' כבודיך שהוא בחי' לבוש ולא מהותו ועצמותו ממש אך בחי' לבוש זה אינו מסתיר על אוא"ס כי ע"ז אמרו בזהר איהו וחיוהי חד, ולכן באמת בא התשובה ע"ז אח"כ כי לא יראני האדם דכיון שלבוש זה אינו מסתיר כלל וכמ"ש בתניא פל"ה בהג"ה בשם המגיד נ"ע, א"כ הרי ראיית והשגת פנימית ח"ע היא ממש ראיי' והשגת מהות א"ס ב"ה אשר זהו נמנע וכמ"ש בע"ח דפנימי' אבא הוא פנימי' עת"י כו' ועפ"ז א"ש ג"כ מה דמשמע ברע"מ דבחי' כבדך זהו כתר דלא שלטא בי' עינא כו' והיינו כנ"ל ב' הע"ח דפנימי' אבא כו'. והנה התורה נק' ג"כ כבוד אין כבוד אלא תורה, והתורה היא מבחי' ח"ע ובאמת שרשה ממו"ס תדע דהא לפעמים משמע שהתורה גבוה מהמצות דשרשן מגלגלתא כו' והיינו כי בתורה יש ג"כ פנימי' וחיצוני' והוא ענין עוטה אור כשלמה כו' וכאן נאמר כבדך חסר ו' י"ל כי כבוד בוי"ו הוא ל"ב נתיבות החכ', שהנתיבות הן המשכות, אבל ח"ס אין נמשכת בנתיבות כלל כמ"ש באד"ר דקכ"ח ע"כ י"ל דמש"ה נאמר כאן כבדך חסר ו' כו' שהוי"ו הוא ההמשכה וכתיב כו' וכמשמעות הרע"מ הנ"ל.

והנה אח"כ נאמר ויאמר אני אעביר כו' ויאמר לא תוכל כו' פי' המפרשים שכל פסוק משני פסוקים אלו כל א' מהן תשובה על שאלה א' מהבקשות של משה, ולכן נא' בכל א' ויאמר להיותו על דבר בפני עצמו. ופסוק ויאמר אני אעביר הוא על מה שביקש משה הודיעני נא את דרכיך וע"ז ויאמר לו זאת אעשה לך כי אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' כו' שהוא הי"ג מדות כמ"ש וירד ה' בענן כו' ויקרא בשם ה' כו' ויעבור, וא"כ כדי להבין זה קצת צריך להבין תחלה ענין בקשת משה הודיעני נא את דרכיך ואדעך למען אמצא חן בעיניך. והנה הקדוש מהר"ם אלש"ך כ' לפרש פסוק זה בשם הר"ן ז"ל ותוכן ענינו שהקדים תחלה ענין א' וז"ל והנה מאשר יורו הכתובים יראה בפירוש כי בהיות הוא ית' המנהיג את ישראל בלי אמצעות זולתו יומשך תועלת גדול לעמו, על דברי עונות וחטאים אשר יחטאו להקב"ה והוא כי ימשך להם כפרה בהתפייסו מהם בשובם אליו, אך לעומת זה יש נגדיות, כי העון הנעשה אז לפניו גדול מנשוא, ושמא יגרום החטא ולא יתפייס הקב"ה על עונם ויהיו ח"ו קרובים ליאבד, וזהו מאמר הקב"ה לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה פן אכלך כו' וכן הוא אומר רגע א' אעלה בקרבך וכליתיך, אמנם שתי אלה הן בהפך בהמסרם אל מלאך להנהיגם, כי העון הנעשה כאשר יעברו את פיו אינו גדול מנשוא, כאשר בעוברם פי ה' בלכתו עמם לבדו, אך הוא נעדר המחילה והכפרה כמאמ' הכתוב כי לא ישא לפשעכם כי שליח הוא ולא יוכל למחול על כבודו ית', ולכן התחכם משה לשאול הודיעני נא כו' להרים מכשול הצרה הנמשכ' לישראל אם הי' הקב"ה הולך עמם, שהוא פן יקרה שיחטאו לה' כי אז בהיות שלא ע"י מלאך יהי' העון חמור וגדול ואולי לא יתפייס הוא ית' ויסתכנו, ע"כ טרם ישאל משה שילך ה' אתם כו' הקדים ושאל הודיעני נא את דרכיך לידע היאך תתפייס להשיב חמתך וזהו אומרו למען אמצא חן, כלומר במה אמצא חן בעיניך כשתהי' כועס על ישראל, וא"כ יוכל לשאול בטח שיהי' הוא ית' המנהיג את ישראל בלי אמצעות מלאך, כי אז יומשך מזה תועלת גדול, וגם לא יהי' חשש הנגדיות כיון שיודיעהו הדרך האיך יתפייס כו' זהו תוכן דבריו וד' הר"ן. ודפח"ח ושפתים ישק כו'. ועפ"ז נמשך הענין ע"פ דברי רבינו ז"ל. והנה במ"ש כי אז ימשך תועלת גדול לעמו ע"ד עונות וחטאים כו' הנה גם מלבד זה אין דומה כלל אם ההשגחה נמשכת ע"י התלבשות בכלים דבי"ע שהן המלאכים או שנמשך ע"י אצי' עצמו בלי לבוש המסתיר דבי"ע ועמש"ל. וגם מ"ש אך לעומת זה יש נגדיות כי העון הנעשה אז לפניו גדול מנשוא הוא ע"ד וסביביו נשערה מאד כו' וע' בהרמב"ן ס"פ אחרי גבי ולא תקיא הארץ אתכם כו'. ובמ"ש הודיעני נא את דרכיך לידע האיך תתפייס. הנה יובן ע"פ מ"ש רבינו ז"ל בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה וז"ל מכ"י הרי"ל, דכתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט כו' דרך הוי' פי' דרך ומבוא להיות שם הוי' דהיינו שיהי' בחי' הוי"ה המורה על התהוות העולמות מאין ליש ע"י אותיות שם הוי' יו"ד

חכמה כו' כי הרי הוא ית' למעלה מן החכמה ואנת הוא חכים כו' פי' ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי כולם בחכמה עשית עשיה גשמיות וכתי' אני הוי' הוא שמי שמי בלבד כמשל השם שאינו מערך ומהות העצמיות כו' ועד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד פי' בלבד בבחי' העלם וכדי להיות הוי"ה בבחי' גילוי נמשכה מדת טובו ורחמנותו טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו המחדש בטובו כו' הטוב כי לא כלו רחמיך כו' היא בחי' רחמים רבים שלפני האצי' שהיא למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות כי מדת הרחמים שבסדר ההשתלשלות יש כנגדה מדת הדין המצמצמת ימינא ושמאלא כו' והיא בחי' מדה וגבול אבל רחמים רבים שלמעלה מהשתלשלות היא רחמנות שאין לה שיעור ולא ערך אפילו בערך אדם שמחיה את הזבוב שרחוקה היא ממהות ומדרגת האדם עכ"ז יש לה איזה ערך שהיא בריה כמוהו משא"כ לא"ס ב"ה אין ערוך אליו כלל ואפילו עולמות עליונים בחי' נפלאות ולכן גם עליהם נופל שם הרחמים הגדולה הזאת כי הוא א"ס ב"ה הסוכ"ע כו' והוא השוה ומשוה כו' וע"ז נא' חנון ורחום הוי' שהקדים בחי' חנון ורחום להיות הוי' שהן הן י"ג מדות הרחמים מקור האצי' כו' כמ"ש במ"א. וזהו דרך והמשכה להיות בחי' הוי"ה והוא ע"י אתעדל"ת בצדקה ובמשפט שהן דרך כלל כל מצות התורה כמשי"ת ובפרטות הוא מצות הצדקה שהיא התעוררות מדת הרחמנות להשפיע במדת טובו וחסדו להחיות רוח שפלים, ועל ידי זה אתעדל"ע להיות דרך הוי' לעשות צדקה כו' שיהא התלבשות אוא"ס ב"ה בבחי' תורה ומצות ולהיות אנת חכים כו' שהוא מדת טובו ורחמנותו להיות התלבשות זה והמשכה זו כמאמ' אב הרחמן המהולל כו' עכ"ל. ועפ"ז יובן מש"כ הודיעני נא את דרכך, דהיינו בחי' י"ג מדות הרחמים שלפני האצי' שהן דרך ומבוא שבהן ועל ידן נאצל בחי' שם הוי' שהוא מה שנתלבש אוא"ס ב"ה בע"ס דאצי' יוד חכמה כו' שאז נק' בשם הוי' ע"ש שמהוה מאין ליש בי"ע ע"י הע"ס דאצי' כו', וע' בסידור בפי' אשרי יושבי כו' גבי חנון ורחום הוי' ובמ"ש עוד מזה בד"ה ואתחנן אל הוי' כו', ונודע די"ג מדה"ר הן מקור הסליחה ומחילה כי הרי ע"י העון נעשה פגם למעלה בכלי' דאצי' וכמ"ש הפושעים בי בגופא דמלכא, והיג"מ הן ממלאי' כל הפגמים כיון שהם הדרכי' ומקורות לאצי' ש' הוי' וכמו נהר שנחרב ויבש וע"י שחופרין בעומק מהמקור שמשם יצא עי"ז ממלאים אותו, כך ע"י י"ג מדות ממלאים הפגמים וזהו הודיעני נא את דרכך שיהי' ביכולתו להמשיך בחי' דרך הוי' ועי"ז יוכל להמשיך הפיוס ומחילה וסליחה כו'. ובזה יובן ג"כ מה שהקשו עוד המפרשים בפסוק זה. באומרו הודיעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך שיראה שצריך שיודיעהו דרכיו לשימצא חן בעיניו, והרי הוא האומר תחלה בלעדי זה כי אמר אליו וגם מצאת חן בעיני ושאדרבה זהו הסיבה שמלאו לבו לבקש שיודיעהו דרכיו וכמ"ש ועתה אם מצאתי חן בעיניך הודיעני נא את דרכיך, וא"כ הרי הפסוק סותר א"ע מרישיה לסיפה, ועוד דמרישיה נראה שמציאת החן הוא סיבה

לידיעת הדרכים ומסיפה נראה בהפך שמציאת החן הוא נמשך מחמת ידיעת הדרכים. ונראה לתרץ ע״פ מ״ש רבינו נ״ע בד״ה ואתחנן אל הוי׳ כי הנה בשלמה כשבנה בהמ״ק כתי׳ אשר התחננתי לפני הוי׳ וכאן כתי׳ אל הוי׳. והענין כי הנה כתיב ה׳ אל רחום וחנון שמבחי׳ הוי׳ מקור כל התהוות (ר״ל ש׳ הוי׳ שלמעלה מהשתלשלות כמ״ש הוי׳ הוי׳ ופסיק טעמא בינייהו וכמ״ש במ״א בד״ה וירא ישראל כו׳ וייראו העם את הוי׳ ויאמינו בהוי׳ ע״ש) נמשכו המדות להיות חנון ורחום אבל חנון ורחום הוי׳ פי׳ שכדי להיות בחי׳ הוי׳ (ר״ל שם הוי׳ דז״א שהוא מקור ההשתלשלות שהוא בחי׳ צמצום והתפשטות כו׳ כל זה הוא מחמת שהוא חנון ורחום כו׳ וכמ״ש במ״א. וזהו ואתחנן אל הוי׳ שהמשכתי מבחי׳ חנון כדי להיות בחי׳ הוי׳ וזהו שאמרו אין ואתחנן אלא מתנת חנם פי׳ חנם בלא מצות דהיינו שהמשיך מבחי׳ גבוה ונעלה מאד למעלה מעלה מבחי׳ המצות שאין המצות מגיעות שם שהוא בחי׳ ומדרגת מעלת מקור אור התורה ושרשה לעילא שהוא בחי׳ ומדרגות משה שנא׳ עליו אנכי עומד בין ה׳ וביניכם להגיד לכם את דבר ה׳ כו׳ שהי׳ שרש נשמתו מבחי׳ אנכי מי שאנכי ולכן הי׳ בו כח להמשיך בחי׳ הוי׳ שהוא בחי׳ אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת עכ״ל. והנה בשלמה שהי׳ למטה ממדרגת משה נאמר בו אשר התחננתי לפני הוי׳ ולא אל הוי׳ מפני שבחי׳ החנינה זו שבשלמה הוא למטה משם הוי׳ דהיינו מדת הרחמים והחנינה המושפעת משם הוי׳ דאצי׳ (וכנ׳ בכהאריז״ל דבדיקנא דז״א לפעמי׳ יש לו ט׳ תיקונים ולפעמים י״ג דהיינו כשמאירי׳ כל הי״ג ת״ד דא״א בז״א ולפעמים כ״ב כו׳. וא״כ כשיש לו י״ג תיקונים נק׳ ג״כ רחום וחנון כו׳ ועד״ז נא׳ בשלמה אשר התחננתי לפני הוי׳, כלומר עם היות החנינה זהו היתור הגדול לפני ולפנים משוה״ד אך מ״מ לא יכול להמשיך רק מבחי׳ תיקונים דז״א וזהו לפני הוי׳ דהיינו התיקונים הנמשכים משם הוי׳ דאצי׳) אבל משה נא׳ בו ואתחנן אל הוי׳ שהמשיך מי״ג מדה״ר דא״א אל הוי׳ שהוא בחי׳ ז״א כו׳. ובודאי עם היות שגם במדות דז״א שייך בחי׳ חנון מ״מ אין זה ערוך לי״ג ת״ד דא״א ממש. ועפ״ז יש לומר פי׳ פסוק זה שמשה דיבר לשם הוי׳ כשמתלבש באצי׳ באומרו אם אין פניך הולכים כו׳ ולכן אמר לו ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך, חן וחנון ענין א׳ הוא, ופי׳ מצאתי חן בעיניך היינו החן והחנינה הנמשכים משם הוי׳ דז״א דאצי׳, שבחי׳ זו כבר מצא והוא מה שביקש שלמה להגיע באמרו אשר התחננתי לפני הוי׳ ומשה כבר השיג ומצא בחי׳ זו, וע״כ ביקש הודיעני נא את דרכך פי׳ הדרך ומבוא הנמשך מלמעלה מהאצי׳ שיהי׳ המשכת שם הוי׳ דאצי׳ שזהו הנק׳ דרך הוי׳. ואדעך פי׳ שימשיך בדרכי׳ אלו ויחבר מלמעלה מהאצי׳ ולמעלה מההשתלשלות אל בחי׳ ההשתלשלות האצי׳ ע״ד והאדם ידע כו׳ שהוא פי׳ התקשרות וחיבור, למען אמצא חן בעיניך פי׳ שעי״ז אמשיך בחי׳ החן וחנון מי״ג מדה״ר אל בחי׳ הוי׳ ממש, וא״כ אמצא החן בעיניך ע״ד והחכ׳ מאין תמצא וכמ״ש באמת אח״כ ואתחנן אל הוי׳ שהמשיך מבחי׳ חנון כדי להיות בחי׳ הוי׳ וזהו למען אמצא חן בעיניך כו׳.

ונ"ל דוגמא עוד לדבר ממ"ש האריז"ל בכוונת ק"ש וז"ל דע שיש ב' זיווגים באו"א א' זיווג פנימי דאו"א והוא לתת מוחין גדולים לזו"נ כו' וזווג ב' הוא זווג דחיצוני' דאו"א כו' כוונתנו בק"ש להוריד הארה מזווג זה דחיצוני' לזו"נ כו' שיהי' להם כח להעלות למ"ן לאו"א ולזווגם זיווג פנימי שיולידו מוחין דגדלות נשמות לזו"נ ולהמשיכם למטה לזו"נ עכ"ל. עוד נת' גבי ברכת המצות שהן המשכות אתעדל"ע הנותן כח שיוכל לעורר אתעדל"ת שיעשה המצוה כדבעי להעלות מ"ן מנוגה כו' והמשכת מ"ד זה המעורר מ"ן הוא מבחי' חיצוניות אך עיקר פנימיות מ"ד נמשך אחר העלאת מ"ן של קיום המצוה, וכמו שהוא בקיום המצות, כך יובן ג"כ בענין החן שהוא ממקום שלמעלה מהמצות כנ"ל מ"מ יש בזה ג"כ ב' בחי' הא' נק' חיצוניות לגבי הב' שהוא בחי' פנימי' דהיינו ענין י"ג מדה"ר דז"א וי"ג מדה"ר דא"א כו' וכן נק' חסד דז"א נק' חסד דלבר שהוא להחיות העולמות וחיי הגופות וחסד דא"א נק' חסד דלגאו חיי הנשמות כו', וזהו ועתה אם מצאתי חן הנמשך ממדת דז"א הודיעני נא את דרכך ואדעך למען שעי"ז אמצא חן מבחי' פנימי' המדות דהיינו ממדות דא"א כו', וע' עוד בהרמ"ז פ' אמור דפ"ח בפי' יורד על הזקן זקן אהרן כו', ועוד זאת שגם אפילו ביגת"ד דא"א יש פנימי' וחיצוני' שהשערות עצמן הם בחי' חיצוניות ובתוכם מושפע הפנימי' וזהו כשמן הטוב היורד על הזקן כו' ע"ש וברע"מ פ' עקב.

והנה להבין מעט מזעיר ל' הודיעני כו' ואדעך כו' דאינו ע"ד מ"ש **אח"כ הראני נא כו'. אפשר ע"פ מ"ש רבינו ז"ל נ"ע ע"פ אביטה** אורחותיך ב' הת"ז דתרי"ג מצות נק' תרי"ג עיטין, וגם שם ביאר ענין אורחות הוי', בענין אחר ממש"ל. דהנה כתיב ארחות הוי' חסד ואמת והענין שהתורה ומצות הם ארחות הוי' היינו תרי"ג ארחין דגלגלתא (ע' באד"ר בתחלתו וההוא אורחא אתפרש לתרי"ג אורחין דפליג בז"א ועמ"ש בביאורי הזהר פ' וישלח ע"פ כי ישרים דרכי כו' ויובן משם ענין חד אורחא כשמתפרש אח"כ לתרי"ג וכענין הקו וחוט שהוא האורח הגדול ונמשך אח"כ בכמה קוין חח"ן קו הימין כו' וע' בפרדס בשער הצינורות, וגם ענין מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצי' כו', ע' בפרדס שע"ד פ"ו שהוא ענין אור העצמות המתפשט בתוך הספי' וזהו מלגאו דוקא, וע' בפלח הרמון להרמ"ע שחיבר על הפרדס סוף שע"ד כו' וז"ל נקוט האי כללא בידך כי בכל מקום שנזכיר עצמות וכלים יהי' העצמות הוא הנשמה הפרטיות דהיינו אור הפנימי המחי' את הכלי ההוא הפרטי כל היכי דאיתיה, לא שנרצה בו עצמות האלוק' ח"ו אלא עצמותו של אותו הכלי כגון נשמת אדם שהיא האדם באמת והגוף בשר אדם אמת כי העצם הנעלם מחי' את הכל והוא נשמת הנשמות עכ"ל. וא"כ מ"ש הפרדס בפי' מלגאו איהי כו' שהוא העצמות שבתוך הספי', א"כ ר"ל האור הפנימי המחי' את הכלי, אבל דוחק לפרש כן דא"כ מהו ענין מלגאו איהי כו' דאיהי אורח אצי',

הלא בכל כלי ודאי יש א"פ המחי' אותו, ומדוע יתייחס זה לשם מ"ה דוקא, דשם מ"ה ממשיך להיות התכללות הע"ס וע"י התכללות זו נמשך עליהם אור עליון יותר לאין קץ מהא"פ שהי' בכל כלי כו', וא"כ את"ל דהמשכה זו הוא רק הא"פ המחי' את הכלי הרי בחי' נשמה זו יש בכל כלי שלא מצד התכללותו עם שאר הע"ס א"ו משמע שהוא המשכת דבר מחודש. וא"כ י"ל שהוא ממשיך מבחי' נשמות לנשמות, שאף גם העצמות שבתוך הכלי שהוא בחי' נשמה להכלי, הנה הוא בערך בחי' כלי לגבי אותו אור ולכן נק' נשמה לנשמה והוא המשכה מבחי' עתיק, כמ"ש בזהר ח"ג דקנ"ב, ולכן נא' ע"ז מלגאו איהו שם מ"ה, והוא בחי' אורח אצי', שהאורח ודבר זה הוא לחבר העצמות והכלי' דאצי' עם בחי' הא"ס שלמעלה מהאצי' שהוא נשמתא לנשמתא כנ"ל וזהו"ע חד אורחא דמתפלג לתרי"ג אורחין וענין התחלקות זו מבואר באגה"ק ד"ה אשרנו מה טוב חלקנו), והוא כמשל הארח ודרך גשמי שהולך ממקום למקום כן למשל התורה ומצות הם נק' ארחות הוי' שהם הדרך שנמשך מן הוי' שהוא מעתיק, עד למטה בעשי', הרי זה דרך ההולך מרום המעלות עד למטה, וזהו נובלות חכמה שלמעלה תורה שנובל ויורד בהשתלשלות עילה ועלול ומתלבש בכל עולם לפי ערכו וכמ"ש וידבר ג' אלפים משל שהם הכל התלבשות והגשמות, וכמו בנפש האדם השכל הוא רוחני ואח"כ כשמתלבש השכל במחשבה הוא גשמי יותר וכשמתלבש בדבור אז נתגשם יותר (וזהו ג"כ בחי' דרך והמשכה מהשכל למחשבה וממח' לדבור כו') כן למעלה התרי"ג ארחין שנמשכים מן הוי' דהיינו מעת"י הם בחי' דרך ואורח שנמשכי' מבחי' השתלשלות עילה ועלול ונתגשמים למטה מטה בהתלבשות בכל עולם ועולם כו'. וזהו ארחות הוי' חסד שזה שהתרי"ג מצות נמשכים מן הוי' ויורדים ונמשכים עד למטה זהו חסד גדול בכדי שעי"ז יתקשרו העולמות לא"ס ב"ה כי אף שהעולם הזה הוא חומרי וגשמי אעפ"כ ע"י התורה ומצות מקשרים אותו לעולמות עליונים ולא"ס ב"ה ממש ע"י עסק המצות שממשיכים בהן אורות עליונים כמו במצות ציצית ממשיכי' הארת מוחין ללב ובמצות סוכה מקיפים ובמצה מוחין דאבא וזהו חסדו הגדול בהמשכת תרי"ג אורחין אלינו (וע' אגה"ק ד"ה מה טוב חלקינו הנ"ל שלכך נתחלק לתרי"ג אורחין כדי שתוכל הנשמה לקבל שהיא כלולה מתרי"ג בחי' רמ"ח אברי' ושס"ה גידים, ועמ"ש ע"פ צדיק ה' בכל דרכיו, ע"ד כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם, וחסיד בכל מעשיו שהיא ההמשכה גם בעשי' ובחיצוני', והדרך הוא ג"כ המשכה בבי"ע אך בפנימי' כו'. וע' בזהר פ' מקץ ע"פ דרכי' דרכי נועם ובמ"ש מהר"ם גלאנטי ע"פ לוא עליכם כל עוברי דרך כו' צדיקים העולים מגעה"ת לגעה"ע ע"י העמוד כו' ומ"ש ע"פ מלאכי שלו' כו' עובר אורח כו' שהם העולים לאשתאבא בגופא דמלכא, וע' בד"ה לסוסתי ענין כחתן כו' ישיש כגבור לרוץ אורח כו'), וזהו ויעבור ה' על פניו ויקרא כו' הי"ג מ שהם מדות דעתיק והם נעלמות וגנוזות ומשה הי' בז"א דאצי' לכך כשרצה א"ס ב"ה לגלותן למשה שבז"א כתיב ויעבור

הוי' על פניו ויקרא כו' פי' שעבר על פניו שהוא פנימיותן שהם הי"ג ארחין דעתיק שהם נעלמים ונסתרים והוא עבר על הפנימי' וגילה אותן למשה שבז"א כמשל אדם היושב בבית בהעלם ורוצה להתגלות הוא עובר על האסקופה כו'. והנה נז' בתיקונים שהתרי"ג ארחין הם תרי"ג עיטין פי' שכל מצוה היא הכל עצה איך לידבק בא"ס ב"ה שכל מצוה היא המשכת אורות עליונים, אך צריכים להיות כל התרי"ג מצות בנפש האדם פי' כי מצות ציצית הוא המשכת מוחין לל"ב (ל"ב חוטין) צריך להיות כן שימשיך בנפשו אהבה מפנימי' הלב כו' (וכמ"ש במ"א בד"ה והי' לכם לציצית שהתכלת זהו בחי' פחד ה' בלבו והלבן בחי' אהבה וע"ז רומזי' חוטי הציצית והבגד עצמו שבו עושין הציצית זהו הלבושים הנעשים ממעשה המצות שא"א להיות אהוי"ר בלי קיום המצות תחלה כו' ע"ש) וכזה קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא ניתנה דהיינו העובדות שברוחניות מעין כל מצוה ועי"ז המשיך גם למעלה כל תרי"ג המשכות. וזהו שאמר דוד אביטה אורחותיך שאנכי אביט את האורחין איך הם נמשכים מלמעלה קודם התלבשותן במעשה ממש לכך בפקודיך שעשעתי כו'. עכ"מ. ועפ"ז יש לפרש בקשת משה הודיעני נא את דרכיך, שיודיעו העצות שימשיך עי"ז יג"מ דעתיק, ואין זה בקשת הראני נא כו' שהיא השגת המהות ממש אבל הידיעה שייך אף שאינו משיג המהות וכנודע מענין חכם עדיף מנביא ולהיות בקשה זו הוא גילוי יג"מ דעתיק לכך לא ביקש רק הודעני כו'. והנה בקשה זו פעל וזהו שנאמר אני אעביר כל טובי כו' ועמש"ל בפי' הטוב כי לא כלו רחמיך שהיא בחי' רחמים רבים שלפני האצי', ובחי' הטוב זהו מקור הרחמים וכענין אב הרחמים דהפי' שמהוה וממשיך מדת רחמנות כנז' בד"ה כי ביום הזה יכפר דלקמן, וזהו החילוק בין אב הרחמים לאב הרחמן וזהו הטוב כי לא כלו רחמיך, וע' זהר ס"פ תרומה מענין טוב ובמ"ש בד"ה ואתחנן ג"כ מענין המחדש בטובו.

וענין כל טובי על פניך. י"ל דמבואר במ"א ענין כמים הפנים אל הפנים כן כו' דר"ל ע"ס הגנוזות אל ע"ס דאצי' כן לב האדם שעל הכסא אל האדם דבי"ע, וא"כ גם כאן פי' כל טובי י"ל ע"ס הגנוזות וזהו שנק' טוב ע"ש שהם בבחי' העלם כמו מה רב טובך אשר צפנת. וענין פי' על פניך שיומשכו בע"ס דז"א שגם השגת משה שזהו פי' כמים הפנים אל הפנים וזהו על פניך ר"ל לבחי' פניך שביקש משה אם אין פניך הולכים עמנו, דכבר הבטיחו זה וכאן הבטיחו גדולה מזו שיהי' גלוי ע"ס הגנוזות ויג"מ בבחי' פניך דז"א, ועיין מ"ש הרמ"ז בפ' ואתחנן אדף רמ"א החילוק בין פנים בפנים דבר ובין מ"ש גבי משה פנים אל פנים כו' לפ"ז יובן פי' על פניך ממש דקאי ג"כ על משה כו'. והנה כבר נת' לעיל שיש ג' מדרגות זו למעלה מזו הא' כשהנהגה ע"י מלאך וכמ"ש ביהושע אני שר צבא ה' כו' כי יהושע נק' ג"כ נער מט"ט כו' הב' פני ילכו בחי' מל' דאצי' ולא ע"י מלאך נברא הג' אם אין פניך הולכים ע"ס דז"א יחו"ע, וכאן זהו בחי' עליונה יותר התגלות יג"מ דעתיק בז"א ועמש"ל בפי' נפתלי

אילה שלוחה וההוא קול אשתלח מאתר עמיקא כו׳ ודו״ק. וע׳ בזהר פ׳ שלח דקנ״ח ע״ב ע״פ היש בה עץ אם אין תנדעון דהא מע״ק קא נגיד כו׳, וע׳ במ״ש הרמ״ז שם ועוד נודע שב׳ מיני שפע הם כו׳ עד והמין השני הוא העובר דרך מעבר כו׳, וזהו אני אעביר כל טובי כו׳ אעביר דוקא. ועד״ז י״ל ג״כ פי׳ ויעבור ה׳ על פניו וכמש״ל כאדם העובר על האסקופה דהיינו שהוא בעצמו עובר ומתגלה למטה וזהו הנק׳ דרך מעביר ולא דרך התלבשות כו׳ ועי״ז וחנותי את אשר ארחם כו׳ שע״י יג״מ הוא מקור הסליחה וזהו כי עמך הסליחה פי׳ עמך מה שכלול בך שהוא בחי׳ ההעלם מה שאינו מושג וכענין בחי׳ כל טובי כנ״ל שע״י גילוי מבחי׳ ההעלם ההוא נמשך הסליחה ולכן עי״ז יוכל להיות שיהי׳ פניך הולכים כו׳ וכמש״ל ב׳ הר״ן והאלשיך נ״ע.

ויאמר לא תוכל לראות פני נת״ל בפי׳ הראני נא כבדך פי׳ פנימי׳ חכמה כו׳ ובמ״א פי׳ רבינו ז״ל שמשה השיג מ״ט שע״ב אכן שער החמשים אשר בו מלובש יסוד אבא לא הי׳ יכול לראות כי חו״ב תרין ריעין דלא מתפרשין עכ״ל א״כ גם ע״ז יתפרש לא תוכל כו׳ וא״ש ג״כ עם מש״ל ב׳ הרע״מ פ׳ פנחס דרנ״ה ב׳ כתר עליון דלא שלטא בי׳ עינא, דלכאורה קשה דהא אפי׳ יסוד אבא ושער הנ׳ דבינה לא יכול להשיג א״כ מהו דוקא כתר עליון כו׳, אלא דר״ל כתר דז״א שהוא נעשה משער הנ׳ דבינה והוא נעשה כתר ומקיף וסוכה לזו״נ כו׳ ולכן נק׳ למעלה מעשרים שהם ע״ס דזו״נ, וע׳ בפע״ח שער הסוכה.

האדם וחי ארז״ל בחייהן אין רואין כו׳ ע׳ הטעם בד״ה אם בחוקתי כי ימי חיי האדם נאמר ע״ז ימים יצרו כדי לברר ק״נ וכשנשלם הבירור אז ע״י בירור והעלא׳ ק״נ שהוא מעולם התהו שלמעלה מעולם התיקון לכך עי״ז רואין כו׳, וזה דברי רבינו נ״ע שם, הנה מבואר בע״ח ענין בחי׳ צלם שהוא בחי׳ נפש השכלית המחבר הצורה והחומר שהוא נפש אלקית עם נפש הבהמית לברר בירורין כי נה״ב הוא בחי׳ בהמה פשוט, ונפש השכלית הוא בחי׳ נוגה מעורב טו״ר כמ״ש חכמים המה להרע וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה דקאי אלמעלה עלומנו לאור פניך כו׳ היינו שיתהפכו בחי׳ עונותינו שיהי׳ לנגדך ועלומנו יבא למאור פניך כו׳ הוא ע״י הצלם ולזה ניתן לאדם ע׳ שנה כו׳ לכאו״א לפי ערך ושיעורו בכדי לברר כו׳ גם אי׳ בע״ח שעתה מ״ה מברר ב״ן ולע״ל כשיתברר בחי׳ ב״ן אזי א״ח עט״ב כי השבירה היא בחי׳ ס״ג כולו ס״ג יחדיו כו׳ והיינו בבחי׳ ב״ן שבס״ג ולע״ל כשיתברר שם ס״ג יתהווה ס״ג שבס״ג כו׳, וביאור הענין הוא כי בחי׳ מ״ה המברר הוא בחי׳ האור הנמשך בבחי׳ כלי וכמו משה ונחנו מה בחי׳ ביטול בתכלית ואעפ״כ הי׳ בגוף ואף שהי׳ מבחי׳ אבא הי׳ רק מבחי׳ אחוריים קפ״ד קס״א ג׳ משה וכן נובלות חכמה שלמעלה תורה פי׳ הנמשך מבחי׳ מוחין דאבא למדותיו שיהי׳ תורה

כשר או פסול כו' וכמ"כ משה הי' לו אהוי"ר ומדות רק שהי' נמשכין מבחי' מוחין פי' שהי' האהוי"ר שלו בבחי' ביטול בתכלית בבחי' אבא מבחי' אחוריים כי פנימי' אבא הוא פנימי' עתיק, ופי' אהוי"ר שבבחי' ביטול שלא מבחי' התלהבות שמבחי' אימא וכמו ההפרש שבין שבת ליו"ט שיו"ט הוא בחי' שמחה כו' ושבת בחי' עונג נאדר בקדש כו' מלה בגמרה וכן הי' אהוי"ר של משה וביקש הראני נא את כבדך פי' שיראה א"ס שלא בבחי' כלי, (להעיר ממ"ש בד"ה זכור את יום השבת כי איהו וגרמוהי זהו התלבשות אוא"ס בז"א ואיהו וחיוהי התלבשות א"ס בחכמה, וא"כ פי' שלא בבחי' כלי ר"ל שלא ע"י התלבשותו בז"א כ"א בח"ע ע' בתניא פל"ה בהג"ה) והשיב כי לא יראני האדם וחי בחייהן אין רואין כו' וכדאי' במדרש טוב זה מלאך החיים מאד זה מ"ה היינו שלאחר מיתה יכול להשיג בחי' מאד בלי גבול כו' היינו שכשהוא חי בבחי' גוף וכלי לא יראני כו' רק במיתתן אחר שנתברר הכלי לגמרי בבחי' אתכפי' ואתהפכא אז רואין ולע"ל שיזדכך שלא יהי' הגוף מדכר ונוק' רק כדכתי' ועצמותיך יחליץ מבחי' טלא דבדולחא טל אורות טליך אז גם הגוף יכול לראות ולהשיג בחי' אור א"ס (כמו שהוא שלא ע"י כלי וזהו טל אורות דוקא) וזהו כאור שבעת הימים פי' אור ז' הימים כמו שהי' קודם הבריאה בעולם התהו רק שהי' בבחי' ז' אורות להיות האורות גדולים מהכלי אך הי' בהן שבירה ואח"כ עולם התיקון נעשה הכלי גדול והאור קטן ולע"ל כשיזדכך הכלי יהי' ג"כ האור גדול כאור ז' הימים בחי' תהו ואז יהי' א"ח עט"ב כו'.

הנה מקום אתי ע"ד הוא מקומו של עולם העיגול הגדול כו' ובזהר ח"ב ר"ז פי' בע"א וזהו בכה"מ ע"ש וא"כ א"ש שזהו תשובה להראני נא את כבדך שזהו ע"י מקום אתי כי בכה"מ דוקא ונצבת על הצור מבואר בדברי רבינו נ"ע בד"ה כי ביום הזה יכפר כו' ע"ש ונקרת הצור י"ל ע"ד שפי' בביאור חקת התורה ענין גליף גליפו כו' חקיקה וזהו נקרת הצור כו' ושכתי את כפי ע"ד על כפיים כסה אור, ר"ל שלא ישיג מהותו ע"ד הנביא דזה א"א כי לא יראני כו' רק מ"מ יהי' הודיעני נא בחי' יג"מ והוא ע"ד חכם עדיף אף שאינו משיג המהות רק המציאות וא"כ נק' ושכתי כו' ואח"כ והסרותי שיהי' משיג המהות וזהו רק בבחי' וראית את אחורי קשר של תפילין ומבואר בד' רבינו נ"ע בד"ה והתהלכתי בתוככם כו' בפ' בחקתי תלכו.

ועיין בד"ה כנשר יעיר מענין שיחזקאל שהי' בזמן הגלות ראה המרכבה פני אריה פני שור שבהם ועל ידם נשפע שפע אלקות לנשמות למטה שיהי' להם אהוי"ר כו' משא"כ בזמן בהמ"ק הי' גילוי שכינה במדריגה יותר עליונה וכמו בזמן מ"ת פב"פ כו' ע"ש באריכות ועפ"ז יש לפרש ג"כ כל ענין מכוון הפרשה דכאן אם אין פניך הולכים כו' דאין הנפ"מ בענין השפעות חיי הגוף לבד וההנהגה בפ"מ כ"א ר"ל על השפעות רוחניות

דעת ואהוי"ר שלא רצה משה שיומשך ע"י אמצעות המלאכים ע"י פני ארי' פני שור וכו' אלא דיקא גילוי בחי' פניך כו' ממש ועמ"ש עוד בד"ה וארי' כבקר יאכל תבן שגם בענין הקרבנות במשכן של משה לא הי' האש של מעלה בדמות ארי' כי משה לא רצה במלאך אלא ותצא אש מלפני ה' כו'.

כי תשא ל"ג י"ט

ויאמר אני אעביר.

א) **עיין** רש"י קסבר אתה כו' וקראתי ללמדך כו' מעוטף וקורא י"ג מדות כו'. מבואר דפי' וקראתי בשם ה' הוא המשכת יג"מ הרחמים מא"א לז"א.

ב) **ברכות** א' ד"ז סע"א וחנותי את אשר אחון (את אשר יכמרו רחמי עליו לשעה ואע"פ שאינו כדאי) אע"פ שאינו הגון, ורחמתי את אשר ארחם אע"פ שאינו הגון עכ"ל. וע"ש במהרש"א דת"ק ס"ל וחנותי את אשר אחון קאי על צדיק גמור.

ג) **רבות** שמות ר"פ ב' קיט"ד ע"פ ומשה היה הה"ד יודיע דרכיו למשה לבנ"י עלילותיו תלים ק"ג, ב"ו מדותיו ועלילותיו מעוותות הן שנאמר ושם לה עלילות דברים בפ' תצא כ"ב, אבל מדותיו ועלילותיו של הקב"ה רחמניות הן שנאמר רחום וחנון ה', תלים סי' ק', ואותן מדות הודיע למשה בשעה שאמר הודיעני נא את דרכיך, אמר לו הקב"ה וחנותי את אשר אחון, הוי רחום וחנון ה' עכ"ל. נראה דר"ל אף מה שנראה לכאורה שהוא עלילה, כענין המדרש שהביא במ"כ פ' וישב פ' פ"ד נורא עלילה על בני אדם בעלילה באת עלי אפשר שבשביל לשון של ארגמן ירדו אבותינו למצרים כו', הרי שזהו בחינת עלילה ע"ד עלילת דברים, וז"ש אשר עולל לי איכה א' י"ב, אעפ"כ עלילה זו היא רחמנות כי תכלית ירידת אבותינו למצרים הוא שעי"ז יזכו למתן תורה ולעוה"ב, א"כ גם עלילותיו רחמניות הם והם נמשכו מבחי' עלת כל העלות וסבת כל הסבות וז"ש ורב העליליה ירמיה ל"ב י"ט.

ד) **כי** תשא ס"פ מ"ה כל טובי על פניך מדת הטוב ומדת הפורענות כו' האוצרות של מתן שכר כו' ומי שאין לו אני עושה לו חנם ונותן

לו מזה שנאמר וחנותי את אשר אחון. וכ"ה עוד ברבות ר"פ ואתחנן כך אמר הקב"ה למשה מי שיש לו בידי כו' מי שיש לו בידי ורחמתי במדת רחמים אני עושה עמו, ומי שאין לו בידי וחנותי מתנת חנם אני עושה עמו, הנה מזה מובן דפי' ורחמתי את אשר ארחם היינו שכר המצות שגם זה הוא ע"י מדת הרחמים, והיא מדת תפארת דאצילות, ולכן נתנה תורה בחדש השלישי, אבל וחנותי את אשר אחון זהו מתנת חנם הנמשך מהכתר שלמעלה מבחי' המצות, וכמ"ש בלק"ת בד"ה ואתחנן אל ה', ובמ"א נת' כי מתנת חנם זהו מבחי' פנימית הכתר מבחי' עתיק וע"ש ביפ"ת מה שפי' בלשון ומי שאין לו, ואפ"ל פי' שאין לו ע"ד אין מזל לישראל היינו בחי' אין שלמעלה מהחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא, וכך י"ל פי' מי שאין לו, שאין לו תומ"צ אלא שהוא בעל תשובה שהוא הביטול וההכנעה להיות כאין ואפס ע"ד לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, וז"ש והיה שארית יעקב כו' כטל מאת ה' כו'.

ה) **באיכה** סג"א ס"פ בכה תבכה, האפס לנצח חסדו הגמר כו', נגמר אותו דבר שאמר הקב"ה למשה וחנותי את אשר אחון כו'.

ו) **זח"א** עמוד מ"ה בגין דאינון תשע דאקרון אין סוף קיימין ולא קיימין ולא אתידיעו כו' וחנותי את אשר אחון כו'. הנה הם ט"ס דא"א כנזכר בזח"א פ' נח ס"ה א' ובמק"מ שם, ומשם נמשך וחנותי כו'.

זח"א פ' לך דע"ט סע"ב כתיב הכא ויעבור אברם בארץ וכתיב התם אני אעביר כל טובי כו'.

שלה נט"ב קסט"א רג"א רעה"א שה"ב שמא"ב שמח"ב שעב"א.

תשא ל"ג כ"ה

ויאמר ה' הנה מקום אתי. אדר"ן פי"ב. רבות נ"ג א' ע"ו ג' קס"א. זח"א ע' שע"ח ח"ב ש"ע ח"ג תי"ג תי"ד. של"ה רצ"ב א'. בחיי קפ"ה ג'.

רבות ר"פ וירא פמ"ח כשישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין ק"ש והם יושבים לכבודי ואני נצב על גבן שנאמר אלקים נצב בעדת אל, תלים פ"ב, א"ר יצחק עומד אין כתיב כאן אלא נצב אטימוס (כ' המ"כ פי' הערוך מוכן ומזומן שם טרם בואם וכן פרש"י) כמה דתימא ונצבת על הצור עכ"ל.

ויצא פס"ח דע"ו ג' מן מה דכתיב הנה מקום אתי הוי הקב"ה מקומו של עולם ואין העולם מקומו עכ"ל. וכ"ה ברבות כי תשא דף ק"ס ע"א ס"פ מ"ה, ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על הצור, א"ר יוסי בר חנינא הנה אנכי במקום הזה אין כתיב כאן, אלא הנה מקום אתי אתרי טפלה לי ואין אני טפלה לאתרי עכ"ל, הנה כ' אאזמו"ר נ"ע בד"ה ואתחנן אל ה' בעת ההיא וז"ל ואהבת את הוי' אלקיך ואהבת אהבה מלשון אבה כו' שיהי' בחי' הוי' עצמו שורה בך כו', וזהו את הוי' אלקיך פי' את כמו עת לאהוב בעין לפי שהוא בחי' הגילוי להיות סדר זמנים שהזמן הוא בחי' נברא שהזמן לא שייך אלא במדת מלכותו ית' מלך מלך וימלוך משא"כ למעלה אלא שבחי' גילוי זה במקורו קודם שבא לידי גילוי הזמן נקרא את באלף כמו את בשרו את הטפל לבשרו, כך בחי' גילוי במקורו הוא טפל לההעלם כי הוא גילוי כח ההעלם עכ"ל לענינינו. והנה כמו שהזמן נתהווה מבחי' מלכותו ית' כמ"כ המקום כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ז, ובחי' מל' שהיא שרש חיות המקום והזמן נק' את. בחי' את הטפל שהוא טפל ובטל לגבי בחי' הוי' עצמו ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה וידעת היום, וזהו אתרי טפלה לי פי' אתרי היא בחי' שהיא שרש בחי' מקום היא טפלה לי כענין את הטפל כו'.

זח"ב ויקהל דף ר"ז ע"א וז"ל כתיב אל יצא איש ממקומו ביום השביעי מהו ממקומו, תנינן ממקומו ההוא אתר דאתחזי למהך (כ' במק"מ פי' אלפים אמה, ר"ל שהמ' מקבלת מב' מוחין חו"ב בסוד אאלפך חכמה אאלפך בינה, ולכן נקראת י"ה וע' בפע"ח בכוונת אכילה ושתיה בערב יוהכ"פ) ורזא דילה דכתיב ברוך כבוד ה' ממקומו ודא איהו מקום פי' מל', ודא איהו רזא דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו, אתר ידיעא איהו לעילא וקרינן ליה מקום דאשתמודע ביה יקרא עילאה פי' שע"י המ' נכרת ונודעת מעלת הזעיר ושיעור הכתוב ברוך כבוד ה' ע"י מי נודע כבוד ה' שהוא מקור הברכות ע"י מקומו שהוא מל' עכ"ל המק"מ. ויש לבאר עפמ"ש בד"ה כי תשמע בקול שהמל' נק' מפתחות החיצוניות וז"א נק' מפתחות הפנימיות, והיינו כי מה שאתה עשית את השמים כו' זמן ומקום כו' זה נתהווה רק מבחי' מל' ולכן נק' הבריאה יש מאין, פי' מאין שנתהווה רק מבחי' שם והארה בעלמא כמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו, ובבחי' זו שייך התבוננות זו משא"כ למעלה מבחי' מל' לית מחשבה ת"ב, וע"כ המל' נק' פתחי זה השער לה', א"כ ע"י המל' שהיא מקור המהוה היש מאין נכרת ונודעת מעלת שם הוי' שהוא למעלה מעלה מבחי' ההארה והשם וכמו מזיו השמש נדע מעלת השמש עצמו כו'. ועוד יובן זה ממ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם כו' בענין אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו, עיר אלקינו שהיא מל' עולם הדבור והוא הנק' מקום כי צירופי אותיות הדבור נק' בתים כו'. הנה מבחי' זו נמשך האהבה והתשוקה והיראה מפני שם הוי' עצמו כו' ע"ש.

וזהו שמבחי' מקומו היינו עיר אלקינו כנ"ל או כמ"ש והוי' בהיכל קדשו היכל גימ' אד' שהוא היכל וכלי לגלוי שם הוי' כמו שהאותיות הם נק' בתים לגלוי השכל ועמ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי' א"ת בניך אלא בוניך בנין עיר אלקינו. הנה עי"ז נודע ונזכר גדולת שם הוי'.

ובגין כך אזהרותא לבר נש דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא, י"ל שזהו ענין הנשמה יתירה שנמשכת בשבת כמ"ש מזה בת"א בד"ה ויקהל משה ובסדור ע"פ נשמת כל חי תברך ועמ"ש בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ. ועיין עוד בזח"ג ר"פ קרח דקע"ו ע"ב גבי ה"נ קדש תתאה כו'. דלא יפוק מיני' דאי יפוק מסומי' מלולא דחול קא מחלל שבתא, עמ"ש בד"ה שובה ישראל עד בענין ודבר דבר ועמש"ל ד"ס ע"א ע"פ ולא תחללו. בידוי בעבידתא כמה דאוקימנא. ברגלוי דלא למהך לבר מתרי אלפין אמין, ועמ"ש בביאור ע"פ השמים כסאי בענין אם תשיב משבת רגלך, ואפ"ל כי אלפים אמה רמז לתורה שקדמה אלפים לעולם והיא תחום שבת כי התורה היא היכל קדה"ק דבריאה שבו מלובשת השכינה כמ"ש בסש"ב פנ"ב. אל יצא איש ממקומו דא הוא אתר יקרא דקדושה דא. היינו בחי' מ' דאצי' שהיא המאירה בשבת משא"כ בחול שנמשך החיות ע"י יצירה ועשיה המתלבשים בק"נ. אבל בשבת נפתח שער החצר הפנימי' שהוא עולם האצי' ופתח זה היא המל' שנק' פתח האוהל וכמ"ש בפי' ופסח ה' על הפתח בד"ה קול דודי כו' מדלג כו' ע"ש, ותמצא שהמדרגות עליונות שלמעלה מעלה מהמל' הם באים ומאירים בבחי' מל' וזהו ענין מדלג כו' ופסח ה' על הפתח. ועד"ז יובן בענין שבת שהוא אור המ' הנק' מקומו היינו ג"כ שמאיר בה שם הוי' ממש. ועמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה למען תירא. ברוך כבוד הוי' ממקומו כבוד הוי' דלעילא היינו ז"א שמאיר בו או"א הנק' כבוד עילאה ל"ב נתיבות החכמה והוא הגילוי איך שלמעלה היש ולמטה הכל אין וכלא חשיב וזהו ענין הכתר והכבוד לחי עולמים כי הוא היש האמיתי ממקומו דא כבוד דלתתא פי' מ' שהוא ענין הבריאה יש מאין שלמטה נראה העולם ליש ומה שהוא למעלה נקרא אין ע"ש ההעלם שאינו מושג, ומ"מ מבחי' מקומו הנ"ל יומשך ויתגלה אח"כ כבוד הוי' כבוד דלעילא. ודא איהו רזא דעטרא דשבתא בג"כ אל יצא איש ממקומו בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין, ור"ל כי בשבת נמשכים ומתגלים ב' בחי' אלו וזהו ענין ב' שבתות כהלכתן, מעלי שבתא ושבתא דיומא. שמור וזכור ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו בלק"ת פ' בהר. כתיב הנה מקום אתי דא איהו מקום טמיר וגניז דלא אתיידע כלל פי' בינה משמע דכתיב אתי. והיינו כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות, שיש ב' בחי' משכן, הא' פקודי המשכן יחוד ו"ה הנמשך ע"י קיום רמ"ח מ"ע זכרי עם ו"ה רמ"ח, ובחי' ה' תתאה היא מקומו דז"א הנק' ו' שבה ועל ידה נמשך גלוי זה. אך משכן העדות בחי' י"ה עלמא דאתכסיא הנסתרות להוי' אלקינו זהו שהבינה נק' מקום אתי שבה מאיר ומתגלה הארת עתיק

והיינו ע"י יסוד אבא כו', וזהו ענין עולת שבת ז"א בשבתו ע"ק היינו ע"י הנה מקום אתי. היכלא עילאה סמיר וגניז היינו בינה שנק' היכל לאור אבא כמו מוח ההשגה הוא כלי לאור השכל ועזח"ב ר"פ תרומה קכ"ז ובזח"א פ' בראשית דף כ' ע"א ועמ"ש בפי' נקודה בהיכלא בד"ה ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה בלק"ת ר"פ ראה. וזהו שעז"נ ונצבת על הצור ונת' בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר שה"ע שרש ומקור לגלוי שם הוי' שנאמר בו כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא. כמו שהצור הוא מקור מחצב לניצוצי אש כו' ע"ש. ויש לפרש כי ב' בחי' מקום הנ"ל הן סוכ"ע וממכ"ע כי המל' בחי' דבר ה' הוא מקום והיכל לגילוי שם הי' דז"א והוא ג"כ מקומו של עולם ע"ד ממכ"ע והבינה היא מקום והיכל לגלוי ע"ק והיא בחי' מחשבה והיא ג"כ מקומו של עולם בחי' סוכ"ע, וב' בחי' מקום אלו הן טפל ובטל לאור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל לא בבחי' סובב ולא בבחי' ממלא.

זח"ג רכ"ה ב' רכ"ו א' פי' הנה מקום אתי ע"ד אתי מלבנון כלה כו'. באדר"ן פי"ב פי' הנה מקום אתי על כסה"כ ששם נגנז נשמת משה ולא משה לבד אלא כל נשמות הצדיקים ויש לפרש כי ב' בחי' מקום הנ"ל בינה ומ' הם שרש ג"ע העליון וג"ע התחתון מענין הנה מקום אתי ת"ז ס"ו א' תיקון כ"ב ושכינתא בה אתמר הנה מקום אתי. בההוא זמנא אתקיים בה קרא גדלו לה' אתי וגו'. בעה"כ דהסה"ד בשם הבחי' הנה מקום אתי קאי על חכמה. ואפ"ל משום שבחכמה שורה אור א"ס לפי שהוא בחי' ביטול כח מה ע"כ נק' מקום. ומקום זה הוא אתי ממש טפל ובטל לגמרי לאור א"ס. עו"ש ב"ד הגדול נק' מקום כו'. עה"ק ח"ג פרק מם מענין מקום ופ"ו מענין צור. בחיי פ' חקת גבי ענין הסלע. והנה לפי' אדר"נ הנ"ל א"ש דשייך פסוק זה ליג"מ כי ארז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ. והיינו כי כסה"כ נק' היכל קדה"ק כמ"ש בע"ח שער כסה"כ וקדש הקדשים כענין שבת שבתון יום התשובה. וע"כ כשצריך להמשיך יג"מ שהם מקור הסליחה זהו ע"י הנה מקום אתי היכל קדה"ק המכוון נגד כסה"כ.

ויאמר ה' אל משה פסל לך.

א) **רבות** כי תשא ר"פ מ"ו הה"ד ויגד לך תעלומות חכמה כי כפליים לתושיה. איוב י"א. אמר לו הקב"ה אל תצטער בלוחות הראשונות

שלא היו אלא עשרת הדברות לבד ובלוחות השניים אני נותן לך שיהיה בהם הלכות מדרש ואגדות כו' עכ"ל. לכאורה זהו נגד המבואר בדברי רז"ל דלוחות הראשונות היו במעלה עליונה כמ"ש פ"ה דערובין דף נ"ד ע"א שמהם דוקא הי' נמשך שלא ישכחו ישראל את התורה ושלא הי' שולטת בהם אומה ולשון כו' וכמש"ל ע"פ והלוחות מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא כו', ובלק"ת מהאריז"ל ס"פ תשא פי' כי אחר שחטאו ישראל בעגל נתמעטה השגת משה ולא נשאר אלא חלק א' מאלף וז"ס א' זעירא של ויקרא כו' וע' מזה בזח"א ויחי דרל"ט א' ועמ"ש בת"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי, וע' בפרדס ערך לוחות פי' שהם גו"ה ובמא"א אות למד סי"ג, ועכ"פ מאחר שהלוחות השניות הם מעשה ידי משה ודאי אינן בערך הלוחות הראשונות שהמה מעשה אלקים, אף שהמכתב בשניים ג"כ מכתב אלקים הוא. אך הענין י"ל ע"ד משארז"ל פ"ג דנדרים דכ"ב ע"ב אלמלי לא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד כו' שנאמר כי ברוב חכמה רוב כעס, קהלת א' ופרש"י לפי שבעטו וחטאו נוסף להן רוב חכמה להטריחן יותר עכ"ל ועמ"ש בת"א בד"ה בחודש השלישי כו' שהתורה נק' עצה ותושיה, וי"ל בלוחות הראשונות ע"ד כללי התורה ע' ביאור בשעה שהקדימו דהפרטים נמשכו ממו"ס קו המדה שיהי' הסוכה דוקא ז"ט כו' וזהו תעלומות חכמה כו' וע"ד ד"ס שרשם מבחי' סופר שלמעלה מספר, בלק"ת בשה"ש ד"ה שחורה אני דרוש השני, ולכן נק' רוב חכמה ותעלומות חכמה, וזה לברר עה"ד טו"ר ע"י רבוי הגדרים ע' לק"ת פ' מטות בד"ה ושמע אביה את נדרה, וזהו חכם עדיף מנביא ומ"מ הנבואה השגת המהות משא"כ החכם עד"ז לוחות שניות לגבי לוחות ראשונות, וכן באדה"ר אחר החטא וישלחהו לעבוד את האדמה בד"ה הן האדם היה, כמ"כ לוחות שניות לאחר החטא, וזהו פסל לך מגשמיות כדי שיתלבש התורה לברר עה"ד טו"ר, ע' אג"ה סי' כ"ז ובה"ז פ' בראשית ע"פ אעשה לו עזר כנגדו דכ"ז, ובד"ה בשעה שהקדימו, וע' בד"ה שחורה אני שבת"א פ' שמות, ולכן אלמלי לא חטאו לא היו צריכים לכ"ז כמו שלא נצטוה אברהם על הפריעה שאצלו אין זה מסתיר כו' בדרוש חרבות צורים ואעפ"כ עי"ז יהי' עלי' יתירה כמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים שם ב"ן חצים אל הים הקדמוני בינה ע"י בירור כח"ב דתהו וכן כח הראי' מתלבש דוקא בשחור שבעין, וכן במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי, האשה הכושית ועי"ז יהי' גלוי מבחי' ישת חשך סתרו כו' ושאול נק' כושי הלא כבני כושיים, וכן רני ושמחי בת עלי' יתירה מבחי' אמי, ישכיל עבדי כו' דוקא בירור ב"ן אחעט"ב דוד אני אברך, כ"א בזאת יתהלל כו' וע"ז עושי' שמחה בשמע"צ שהיא מ' בחי' דוד שמחה על לוחות אחרונות שמ"מ הם תעלומות חכמה בכפלים לתושי' כענין עוז ותושיה, ועד"ז לאחר החטא הרי במקום שבע"ת עומדים כו' וכמו עה"ד אחר הבירור טוב מאד זה יצה"ר כשנהפך לטוב כו', לכן בלוחות שניות נאמר למען ייטב לך.

ב) **פ"ד** דנדרים דל"ח ע"א לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות שנאמר פסל לך פסולתן יהא שלך ופירש"י ושל סנפירין היו. וע"ש במהרש"א, וע' במהרמ"א פ' תשא ופ' עקב.

ג) **אשר** שברת יישר כחך ששברת פ"ט דשבת דפ"ז ע"א ופ"ו דיבמות דס"ב א' פ"ק דב"ב דף י"ד ע"ב, אדר"ן פרק שני.

ירושלמי פ"ו דשקלים ה"ב האריך בענין הלוחות.

רבות תשא פ' מ"ו ד"א פסל לך הה"ד ועתה ה' אבינו אתה כו' עד והראה למשה שנתרצה להם שנאמר פסל לך עכ"ל. רבות פ' אמור פל"ב דר"ב ע"ג ד"א ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר זה משה, ומהיכן העשיר משה א"ר חנין מחצב של סנפירון ברא לו הקב"ה בתוך אהלו ומשם העשיר הה"ד פסל לך הפסולת שלך באותה שעה אמר משה ברכת ה' היא תעשיר עכ"ל. ענין עשירות זו י"ל ע"ד המבואר ברע"מ ר"פ כי תשא דקפ"ז ע"ב העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא, לא ירבה על יוד כו' והדל לא ימעיט דא צדיק, ופי' הרמ"ז שהת"ת נק' עשיר מכמה אורות שמתגלים בו משא"כ ביסוד כי בינה רק עד הוד אתפשטת, ועמודא דאמצעיתא זהו בריח התיכון וזהו עצמו בחי' משה כמ"ש במד"ר פ' קרח ע"פ כבריח ארמון וע"ז שאלו מהיכן העשיר משה ואמרו שזהו עדיין מפסולתן של לוחות, כי הלוחות בהם היו חקוקים עשה"ד ובהם תר"ך אותיות כמנין כתר, ולכן מפסולתן העשיר משה כו', וי"ל שזהו הדעת כמארז"ל אין עני אלא מן הדעת, דעה קנית מה חסרת, והדעת נמשך מחיצוניות הכתר ולכן נק' פסולתן של לוחות.

ד) **רבות** פ' עקב ע"פ בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך כו' ושם משמע דקירון עור פניו זכה ג"כ מן הלוחות הראשונות, ובפסוק פ' תשא משמע לכאורה דמן לוחות שניים זכה כן, ע"ש שעז"נ עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים.

ה) **רבות** ס"פ שופטים ותגזר אומר ויקם כל מה שגזר משה הסכים הקב"ה על ידו כו', אשר שברת יישר כחך ששברת כו'.

ו) **מדרש** רות רבה דמ"ב ג' על פסוק והדברים עתיקים, אפילו דברים שנעתקו מהם החזירם שנאמר פסל לך, הדברים הללו נאמרו מעתיקו של עולם, זה הקב"ה שנק' עתיק יומין, א"כ י"ל מפרש אע"פ שנעתקו מעשה"ד וחטאו עכ"ז החזירם להם והם נמשכים ג"כ מעתיק יומין.

בקהלת רבה ע"פ אל תקלל עשיר כנ"ל ס"ג בשם הרבות פ' אמור פל"ב.

ז) **עמ"ש** בת"א פ' מקץ ע"פ כי אתה נרי הוי' היינו שם הוי' דז"א, אך והוי' דא"א יגיה חשכי של דורות האחרונים שאזי צ"ל ההארה מלמעלה מהשתלשלות דוקא וכענין אבוקה שמאירה גם מרחוק ואבוקה נק' בינה שבה התגלות עתיק כו', ועד"ז יובן מש"ל אות א' בענין הלוחות שניות שיש בהם תעלומות חכמה יותר מבלוחות הראשונות ותעלומות חכמה זהו מו"ס והיינו בשביל להאיר לכנ"י גם אחר שחטאו ונפלו כו' אם כן לוחות ראשונות זהו ע"ד כי אתה נרי הוי' ולוחות שניות ע"ד והוי' יגיה חשכי, וכן להיות סומך נופלים צ"ל ממקום גבוה יותר ע"ד ועתה יגדל נא כח אדני כו' שכדי שיהיה נושא עון כו' צ"ל הגדלת הכח אד' מבחי' אם עונות תשמור י"ה אד' מי יעמוד כו' כמ"ש בלק"ת פ' שלח שע"י כח הגדול עד"מ יוכל להגביה גם האבן והדומם כו' ועד"ז להיות תשובה תשוב ה' תתאה מנפילתה זהו ע"י הכתר נעוץ תחלתן בסופן וזהו השיבנו אליך ונשובה, וזהו ג"כ ענין אפר ומים חיים דפרה לטהר הטמא כו'.

תשא ל"ד ז'

ויעבור הוי' על פניו ויקרא. פ"ק דר"ה די"ז ע"ב אמר ר' יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה אמר לו כ"ז שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם (מדת רחמים אני מרחם קודם שיחטא ואני מרחם לאחר שיחטא אם ישוב) ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה, אל רחום וחנון אמר רב יהודה ברית כרותה לשלש עשרה מדות (הללו שאם יזכירום ישראל בתפלת תעניתם אינן חוזרות ריקם) שאינן חוזרות ריקם שנאמר הנה אנכי כורת ברית עכ"ל. ובפי' נתעטף כש"צ כ' מהצד שהוא ענין לבושיה כתלג חיור, ויש להעיר ממ"ש בגמ' פ"ק דברכות דף* הקב"ה מצלי כו' ומבואר במ"א דקאי על ז"א שמצלי להמשיך היג"מ דא"א כו' כמ"ש בד"ה שוש תשיש ותגל העקרה, ומהרש"א בח"א כ' וז"ל ובספר ישן מחכמת המקובלים מצאתי וז"ל נתעטף הקב"ה באותו טלית לבנה שנתעטף בברייתו של עולם שעליו נאמר עוטה אור כשלמה שמבהיק מסוף העולם ועד סופו כו' עכ"ל, ואפשר לבוש זה הוא החשמל העליון המפסיק בין א"ס לאצי' כמ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין לבושי' כתלג חיור, א"נ ע"ד מ"ש בת"א בביאור ע"פ יביאו לבוש מל' וז"ל והנה על הכתר ומו"ס מלביש בחי' לבוש ה'

---

*דף : ז, א.

מלך גיאות לבש כו׳ כמו עד״מ טלית שמשימין על הראש ועטרה שבראש שהטלית מקיפתו מראשו ועד רגליו וגם בחי׳ העטרה בכלל והוא אוא״ס בחי׳ אחרונה הוא מל׳ דא״ס עצמו כו׳ בחי׳ סוכ״ע כו׳ יעו״ש וכדי להמשיך גלוי יג״מ הוצרך כביכול הקב״ה ז״א דאצי׳ מקור ממכ״ע להתעטף בלבוש שמבחי׳ סוכ״ע להמשיך היג״מ שהם מפנימי׳ א״ס ב״ה הסוכ״ע כו׳, א״נ ענין הלבוש ע״ד ויבא משה בתוך הענן כו׳ כך להיות עליות ז״א לגבי ע״ק צ״ל ע״י לבוש וה״ע החשמל העליון הנ״ל שע״י זה הלבוש דוקא יוכל לקבל גלוי ע״ק כו׳ וברבות וארא פ״ח ומהו לבושו של הקב״ה עוז כו׳ שה״א התורה, דאורייתא סתים וגליא, וזהו ענין עוטה אור כשלמה דפנימיות התורה פנימי׳ אבא הוא פנימי׳ עתיק וע״כ צריכים ישראל ג״כ לעשות ג״כ כסדר הזה שיהיו מעוטפים ומלובשים בעוז היא התורה עוז לעמו יתן כו׳ ופי׳ כשליח צבור הנה צבור הם עשרה והם ע״ס והש״צ הוא תפארת העולה עד הכתר להמשיך יג״מ כו׳.

אני ה׳ קודם שיחטא, כ׳ מהרש״א דגם קודם שיחטא צריך רחמים שלא נברא העולם אלא ע״י ששיתף הקב״ה הרחמים כמ״ש ביום ברוא ה׳ אלקים, ואני הוא שיועיל התשובה לאדם גם אחר שיחטא לרחם עליו עכ״ל. והנה הרחמים שיועילו גם לאחר שיחטא הם רחמים רבים יותר מהראשונים, א״כ לפ״ז שם הוי׳ הראשון בת״ת מדת רחמים שבאצי׳ ושם השני בא״א כו׳, וכן יש פירוש במקובלים ענין ברית כרותה עמ״ש בביאור ע״פ אתם נצבים בפי׳ לעברך בברית כו׳, ועמ״ש בד״ה כי אתה נרי הוי׳ והוי׳ יגיה חשכי, וזהו ותאמר ציון עזבני הוי׳ והוי׳ שכחני והיינו ב׳ שמות הנ״ל כמ״ש בתוס׳ ר״ה שם.

פ״ב דעירובין דכ״ב א׳ מאי דכתיב ארך אפים ארך אף מיבעי׳ לי׳ אלא ארך אפים לצדיקים ארך אפים לרשעים ופרש״י אפים משמע בין שחוקות בין זעומות, אפים שוחקות מאריך ומאחר לצדיקים לע״ל, ואפים זעומות מאריך לרשעים ומאחר פורענותם לעוה״ב וע״ש בתוס׳ דשניהם לטובה, והיינו כי שמאריך ומאחר לצדיקים ע״ז נמשך מבחי׳ עליונה יותר כמשל הזריעה כל שנקלט ונשרש יותר הצמיחה בטוב יותר ועמ״ש מזה באריכות ע״פ והיה עקב תשמעון ססעי׳ א׳. פ״ה דב״ק ד״נ סע״א ג״כ כנ״ל. סנהדרין קי״א סע״א ארך אפים לצדיקים א״ל אף לרשעים כו׳ ועמשל״ק בד״ה האזינו דרצ״ב שי״ל ב׳ בחי׳ אפים אלו הם פנים דא״א ופנים דז״א.

רבות נח פל״ג ל״ו ג׳ בכ״מ שנאמר ה׳ מדת רחמים ה׳ ה׳ אל רחום וחנון כו׳ יעו״ש, וכ״ה בפ׳ ויצא ר״פ ע״ג דפ״ב א׳.

שמות פרשה ג׳ דקכ״א ב׳ וכשאני מרחם על עולמי אני נק׳ הוי׳ שאין ה׳ אלא מדת רחמים שנאמר ה׳ ה׳ אל רחום וחנון.

נשא פ״ט דר״ל ע״ד ע״פ יתן ה׳ אותך לאלה אוי להם לרשעים שעושים מדת רחמים אכזריות בכ״מ שנאמר ה׳ מדת רחמים שנאמר ה׳ ה׳ אל רחום וחנון וכאן מדת אכזריות.

שם ר״פ י״ב דרמ״ו ע״ב ע״פ אשמעה מה ידבר האל ה׳ כו׳ ואין ה׳ אלא מדת רחמים שנאמר כו׳ מיד פייסו הקב״ה שאין בלבו על ישראל כלום כמ״ד ויעבור ה׳ על פניו שהעביר זעמו מהם ועבר על פשעיהם, א״ר סימון למה כתיב שני פעמים ה׳ אלא שפייסו הקב״ה ואמר לו למשה מה לשעבר הייתי נוהג עמהם במדת רחמים עד שלא עשו המעשה, כך עכשיו במדת רחמים אנהיג עמהם כו׳.

שלח לך פט״ז דרס״ז העברת ממני ויעבור ה׳ על פניו כו׳ אותה המדה שאמרת לי קיים ה׳ ה׳ אל רחום כו׳ עד סלחתי כדבריך.

פנחס דרכ״א ע״ד א״ר סימון י״ג מדות הרחמים כתוב בו שנאמר ויעבור ה׳ על פניו ויקרא ה׳ וגו׳, ויש רחמן מוסר מזונותיו לאכזרי הוי אם ארעב לא אומר לך.

באיכה בפסוק אזכרה נגינתי ע״פ אם קפץ באף רחמיו, אע״ג דהוא כעוס רחמיו קרובין וציון אומר עזבני ה׳ כו׳ ע״ש דס״ג א׳, בקהלת צ״ג ב׳ בפסוק מה שהיה כבר הוא, וסוף אסתר דק״ל ע״ב.

זח״א לך לך דע״ט ע״ב ע״פ ויעבור אברם בארץ, כתיב הכא ויעבור וכתיב התם ויעבור ה׳ על פניו ויקרא, ופי׳ ויעבור ע״ב רי״ו. רי״ו הם ג׳ ע״ב דויסע ויבא ויט בהיותם אותיות הם רי״ו ואחר שנעשו במל׳ ונעשו שמות כל שם ג׳ אותיות הם ע״ב שמות וזהו ויעבור אברם בארץ שהמשיך הרי״ו והע״ב הנזכרים בארץ שהיא מל׳ עכ״ל המק״מ. ושם נזכר שזהו ענין אני אעביר כל טובי ע״ד הטוב כי לא כלו רחמיך וזהו ויעבור ה׳ על פניו כו׳ שהמשיך ע״ב רי״ו על פניו ועי״ז העביר זעמו מהם כנ״ל בשם הרבות נשא ר״פ י״ב. ואפ״ל כי ע״ב חסד רי״ו כחשבון גבורה, ושמתכללים שניהם יחד זהו ויעבור והיינו חו״ג דעתיק המלובשים בגלגלתא ומו״ס שמהם שרש יג״מ הרחמים בשגם כי היג״מ כלולים ג״כ מב׳ הבחי׳ כי הרחמים כלול ג״כ מגבורה ע״ד נכמרו רחמיו מלשון מכמר בשרא שהיא חמימות כמ״ש בבה״ז פ׳ במדבר, גם שערות דדיקנא תקיפין אינון כמ״ש בזח״ג נשא דף קל״א, ועמ״ש בסדור ע״פ הנותן שלג כצמר, עוי״ל ויעבור כחשבון רפ״ח שעי״ז נתקנים הרפ״ח ניצוצים כו׳, ובז״ח שם פי׳ רי״ו ג׳ שמות ע״ב הם חג״ת ג׳ אבות המתחברים במל׳ וכמ״כ בשרש היג״מ הם חג״ת דעתיק המתחברים בא״א כו׳.

זח״ב ס״פ תרומה דקע״ה ב׳ דאינון תמניא אתוון דרחמי דכתיב ה׳ ה׳ אל רחום כו׳ משמע ב׳ שמות ה׳ שבהן ח׳ אותיות עז״א תמניא אתוון דרחמי, דנפקי מע״ק לזעירא. וס״פ פקודי דרס״ב ע״א מצפ״ץ ה׳ ה׳ אל רחום כו׳ וכ״ה בזח״א בראשית דף כ׳ ע״א ע״פ ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים מצפ״ץ מצפ״ץ אלין שמהן עילאין דתליסר מכילין דרחמי כו׳ והיינו כי שם הוי׳ בא״ת ב״ש הוא מצפ״ץ, ופי׳ במק״מ שהם ב׳ פאות דא״א הנמשך מחו״ג דעתיק שבגלגלתא ומוחא והם משפיעים בי״ג ת״ד שהתחלתם מאל רחום וחנון כו׳, וב׳ שמות הנ״ל הם שרש זו״נ כשהן שניהם המאורות הגדולים ושוין בקומתן דהיינו ע״ד לעשות הישר והי׳ אור הלבנה כאור החמה כו׳ וכ״ז ע״י גלוי רחמים גדולים, ועמ״ש סד״ה כי ההרים ימושו.

זח״ג פ׳ אחרי דס״ט סע״ב ע״פ כי ביום הזה יכפר וכי למגנא אתקרינא אל רחום וחנון ארך אפים כו׳.

נשא קל״ח א׳ והיינו רזא דתנינן ה׳ ה׳ פסיק טעמא בגווייהו כו׳ בכולהו אתר דשמא אדכר תרי זימני פסיק טעמא בגווייהו כגון אברהם אברהם, מ״ט בתראה שלים קדמאה לא שלים דהשתא אשלים בעשר נסיוני ובגין כך פסיק טעמא בגווייהו דהשתא לא הוה איהו כקדמייתא כו׳, אבל משה משה לא אפסיק טעמא בגווייהו דמיומא דאתייליד שלים הוה. (ועמ״ש ע״ז בת״א בביאור ע״פ ואלה המשפטים שהוא בחי׳ קו וחוט האור א״ס שבכל העולמות שוה) דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא אוף הכי ה׳ ה׳ קדמאה שלים בתראה שלים בכולהו עכ״ל, משמע דר״ל שהשם השני שלים בשלימות היותר עליון ולכן פסיק טעמא בגווייהו ע״ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים, שבחי׳ הוי׳ הראשון נק׳ קדש כמ״ש מי כמוכה באלים הוי׳ מי כמוכה נאדר בקדש, ועיין מזה בזח״ג אמור דף צ״ד, אך יש בחי׳ קדש הקדשים דהיינו כמו מעלת הקדש על החול שבחי׳ קדש הוא לשון הבדלה שמובדל מבחי׳ חול, כמ״כ בחי׳ קדש הקדשים היינו שמובדל ומרומם גם מבחי׳ קדש ע״ד כי גאה גאה ועיין מענין והבדילה הפרוכת בזח״ב תרומה דקע״ח סע״ב, וזהו ענין שם הוי׳ השני שהוא בחי׳ קדש הקדשים. ולפ״ז ד׳ הזהר אלו מסכימים עם מ״ש בגמרא פ״ק דר״ה די״ז ע״ב הנ״ל דב׳ שמות הוי׳ היינו שם הראשון זהו מה ששיתף מדה״ר קודם שיחטא האדם כו׳ ושם השני זהו הרחמים לאחר שיחטא וישוב שאזי צ״ל ההמשכה מבחי׳ עליונה יותר מבחי׳ קדה״ק וכמו ביוהכ״פ שנכנס כה״ג לפנים מהפרוכת לבית קדש הקדשים עי״ז ממשיך הכפרה. והנה כן משמע בביאור האדרא מהאריז״ל בספר קול ברמה שם דקל״ח ע״א דהשם הוי׳ הוא השני הוא שלמעלה יותר מהשם הראשון והוא מהפע״ח שער הסליחות פ״ב, ובספר רוח דוד על האדרא פי׳ דהשם הראשון הוא גבוה יותר, וכן פי׳ המק״מ בסוף ספר הדרת פני מלך, וע׳ בפע״ח שער הנ״ל רפ״ח ובע״ח שער א״א.

נשא דק"מ סע"א ענין שבפ' שלח לך אמר משה ארך אפים ורב חסד ואלו ואמת לא קאמר כו', וע"ש ע"ב דחסד דע"י נק' ורב חסד וחסד דז"א נק' חסד עולם.

פ' קרח קע"ח סע"א וכי למגנא אתקרינא ארך אפים כו'.

פ' פנחס רנ"ח א' קודם דברא עלמא אמאי הוה איהו צריך לאתקרא בשמהן אלין כו' כגון רחום וחנון כו' וז"ל האוצ"ח בתחלתו וכאשר עלה ברצונו להאציל הנאצלים לסיבות הנודעות והוא להקרא רחום וחנון ארך אפים וכיוצא כי אם אין בעולם מי שיקבל רחמים ממנו איך יקרא רחום כו' עכ"ל. ועמ"ש במ"א בענין ההפרש בין אב הרחמים ובין אב הרחמן, שבחי' אב הרחמן היינו כשיש מדת רחמים ממש אבל אב הרחמים היינו שורש ומקור למדת הרחמים ועד"ז הם יג"מ הרחמים כו'. והנה מאחר שאין שייך מדות אלו אא"כ יש מי שיקבל ממנו א"כ להיות מדות אלו צ"ל ע"י צמצום וכמ"ש באוצ"ח ואז צמצם עצמו כו', וזהו ענין שם הוי' שלפני יג"מ יוד צמצום להיות אל רחום כו'. ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין תיקון ואמת שזהו הארה מבחי' שלמעלה מהצמצום וע"כ נק' אמת כו'.

ברע"מ תצא דף רע"ו ב' ואיהו דגדיל לה בתליסר מכילין דרחמי כו' ע"ש ובפי' הרמ"ז.

האזינו דרצ"ב סע"ב וכד אסתכלון אנפוי באנפוי דע"ק כולא ארך אפים אקרי, ארוך אפים מיבעי ליה אבל ארך אפים אסוותא דאנפין כו', פי' ארך לשון והעלה ארוכה ורפואה וכמ"ש כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך בירמי' סי' למ"ד י"ז ות"י ארי איתי אסיא לך, וכן פרש"י שם ארוכה רפואה וכן בספרי השרשים בארך יש ב' שרשים הא' לשון אריכות, הב' רפואה ומזור, ומ"מ שניהם ענין א' דהמכה הוא ענין קיצור לקצר ימיו של אדם, וע"כ לשון רפואה שפיר שייך לקרות ארוכה, וכן שרש הדינין מזעיר והרפואה מאריך עכ"פ לפ"ז ארך אפים לשון אף ודינין הנמשכים מז"א שהם נרפאים ומתמתקים ע"י גילוי פנים דע"ק בפנים דז"א, וע' בפ' ויקרא דט"ו סע"א ע"פ ישר יחזו פנימו, ואפ"ל לפ"ז אפים לשון רבים ע"ש ההסתכלות פנים דע"ק בפנים דז"א וזהו ענין פנים אל פנים הנאמר במשה כמ"ש הרמ"ז פ' ואתחנן.

כי תשא ל"ד

ויעבור ה' על פניו. זהר חלק א' פ' לך לך דף ע"ט ב' ע"פ ויעבור אברם בארץ, ויעבור וילך מבעי ליה, אלא הכי הוא רמז שמא קדישא דאתחתים ביה עלמא בע"ב אתוון גליפן (ר"ל בע"ב אותיות החקוקים בצירופי אותיות ויסע ויבא ויט שהם רי"ו אותיות וכללם ע"ב והיינו ויעבור ע"ב רי"ו וע' בזח"ב פ' בשלח ופ' בהעלותך דק"נ ע"ב מענין זה, והזח"מ פי' ויעבור אברם בארץ חסד שהוא שם ע"ב נתגלה בארץ מ', ועד"ז פי' במק"מ שם) כתיב הכא ויעבור וכתיב התם ויעבור ד' על פניו ויקרא (והרמ"ז פי' רומז למ"ש ברע"מ פ' תצא דף רע"ו ב' ואיהו גדיל לה בי"ג מכילין דרחמי פי' גדיל לה למ' הנקראת בתו של אברהם בי"ג מכילין דרחמי כו', וגם ע"ד ד' פעמים ובכן ע"ש והזח"מ העיר ממ"ש בזח"ב תרומה קל"ב דשם ע"ב זהו מל' שמתעטרת בג' אבות) בספרא דרב ייבא סבא כתיב הכא ויעבור אברם בארץ וכתיב התם אני אעביר כל טובי והוא רמז לקדושא דארעא, דאתי מאתר עילאה כדקא חזי. והמק"מ כתב הם החסדים שנקראים טוב שבאים מאימא למ' וזהו מאתר עילאה שהיא אימא עכ"ל. והיינו מפני שבאימא הוא התגלות הברכה מע"ק, כמבואר בזהר בשלח דס"ג ע"ב. ואפ"ל כי אמרו צדיק כי טוב זהו ביסוד, אבל כל טובי זהו בחי' עליונה יותר, ובענין מה רב טובך אשר צפנת, ועמ"ש במ"א בפי' ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב. עכ"פ מזה למדנו פי' ויעבור שהוא ענין ע"ב רי"ו וכמו ויעבור אברם בארץ, להמשיך ע"י החסד במ' מבחי' כל טוב, כמו"כ וכש"כ ענין ויעבור ד'.

ב) **במד"ר** פ' נשא ר"פ י"ב ויעבור ה' על פניו שהעביר זעמו מהם ועבר על פשעיהם כו' עכ"ל והמ"כ כ' שהעביר זעמו פי' כעס כד"א ונתתי את פני, והיינו שהעביר הפנים של זעם. ובמד"ר פ' פנחס דרפ"א ד' גבי את קרבני לחמי א"ר סימון י"ג מדות רחמים כתוב בי שנאמר ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' וגומר ויש רחמן מוסר מזונותיו לאכזרי הוי אם ארעב לא אומר לך עכ"ל. ואפ"ל שענין העברת פנים של זעם זהו ע"י ויעבור שהוא ע"ב חסד רי"ו גבורה, והנה רי"ו גימט' ג"פ חסד ונמצא גבורה זו אינה מדה"ד כ"א ע"ד מארז"ל יומא פרק בא לו ס"ט ב' זהו גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים ור"ל שכובש מדה"ד הנק' יצרו, וכ"ש שמאיר מדה זו לישראל וזהו יעבור ע"ב רי"ו בחי' גבורה שהיא חסד כו'. ובמד"ר נשא פי"א ע"פ ישא ד' פניו אליך יעביר כעסו ממך ואין ישא אלא לשון הסרה כו' פניו אלי פנים של זעם כמ"ד ונתתי את פני בנפש ההיא, א"כ עד"ז י"ל פירוש ויעבור ה' על פניו שהעביר מהם פנים של זעם כמו ישא הוי' פניו אליך כו'.

קיצור. ויעבור שהעביר פנים של זעם מהם ע"י ע"ב חסד רי"ו גבורה בחי' גבורת גבורתו שכובש מדה"ד, וכמ"ש המד"ר נשא פי"א בפירוש ישא ד' פניו אליך כו'.

ג) בלק"ת בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופ"ג ספ"ד כ' ויעבור ה' על פניו פי' שגילוי זה הוא שעבר על פניו דהיינו שלא כפי הראוי להיות מבחי' פניו כי בחי' פניו שהוא פנימי' כו' וזהו ויעבור ה' על פניו שעבר דרך פניו מלמעלה יותר עכ"ד. וא"כ מפרשו על פנים העליונים דחו"ב, ואעפ"כ ויעבור מבחי' עליונה יותר, וזהו ההמשכה מהכתר, ע"ד מ"ש בילקוט בתלים רמז צ"ט ע"פ טוב וישר ד' על כן יורה חטאים בדרך כי שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר כו' שאלו לתורה כו' שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו, א"כ זה נמשך מלמעלה מהחכמה וגם למעלה מהתורה כו' והיינו ויעבור הוי' על פניו.

ובהביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה פ"ב כתב וזהו ויעבור ד' על פניו פירוש שעובר מלמעלה מבחי' פניו דהיינו מבחי' עת"י שלמעלה מא"א ומשם נמשך י"ג מדה"ר כו', גם ויעבור ע"ד עובר לעשייתן עובר לסוחר כו', עכ"ד.

ד) יש להעיר לענין ויעבור ממ"ש בזח"א פ' ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו, שע"י היחוד דתרין עלמין כחדא כדין עברו יחדיו, היינו עברו אינון חובין ואתכפרו, וכל מארי דדינא אתכפיין. וזהו מ"ש במד"ר דלעיל סעי' ב' בענין ויעבור שעבר על פשעיהם כו'. והרמ"ז שם פי' שכאשר יש עונות בעולם אז יש ביאת נחש על חוה שיש דינין קשים ביסודה המונעים העיבור העליון כו' וע' בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי שאז נק' כנס"י עקרה שפולטת השפע וההפך מזה הוא עצרת קליטה כו', אבל כשיש זווג שלם אז עברו יחדיו ונותנים של זה בזה בלי עיכוב, והיינו ע"ד שמע"צ קליטה. וא"כ לדבריו יש לפרש מבחי' ויעבור שמעביר הדינים מזה נמשך ג"כ עיבור כי עיבור ג"כ אותיות ויעבר, כמ"ש במא"א עיין סעיף י"ח עיבור הוא מחו"ג ע"ב רי"ו ע"ב גימט' חסד רי"ו גימט' גבורה עכ"ל וע' מ"ש לקמן סעי' ט' וסוף סעי' ח' והי"נ כ' ע' בע"ח שער כ"ח פ"ב ובפע"ח בכוונות ויעבור. עו"ש במא"א סעיף כ"ז עירוב נק' ת"ת המערב חסד שהוא ע"ב עם גבורה רי"ו וזהו עירוב ובת"ז תיקון כ"ד עירוב איהו עמודא דאמצעיתא והיינו שהת"ת עולה עד הכתר ועי"ז מחבר חו"ב כמ"ש באג"ה סי' י"ב ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום וא"כ עד"ז ענין ויעבר חיבור ע"ב רי"ו נמשך ע"י הת"ת מדת הרחמים ואולי הוא ת"ת שבכתר וזהו ותפארתו עבור על פשע, וזהי עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא, תפארת שיבה ר"ל שורש י"ג מדה"ר כו'.

קיצור. ע"ב ורי"ו זהו ענין עירוב חו"ג והיינו ע"י ת"ת המחבר חו"ג יחד ע"י שממשיך מהכתר וזהו ג"כ ענין ויעבור כו', ועד"ז ענין כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו, גם בחי' ויעבור אותיות עיבור כו' ובר"ה היום הרת עולם בחי' עיבור. הבחיי במקומו האריך מענין ויעבור ה' על פניו ועמ"ש עוד בהביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר דתקס"ב בענין והי' בעבור כבודי.

ר"ה א' יז"ב. עירובין ב' כ"ב א'. ב"ק ה' נ"ב. בחלק קי"א א'. יומא ג' לו"ב. שבועות ד' לט"א. יומא ח' פ"ו א"ב.

ה) **ר"ה** פ"ק י"ז ב' ויעבור ה' על פניו א"ר יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ופי' מהרש"א בח"א והיינו ויעבור וגו' כש"צ המעביר טליתו על פניו וקורא כסדר הזה עשה הקב"ה להורות שכן יעשו כל זמן כו' ובספר ישן מחכמת המקובלים מצאתי וז"ל נתעטף הקב"ה באותו טלית לבנה שנתעטף בברייתו של עולם שעליו נאמר עוטה אור כשלמה שמבהיק מסוף העולם ועד סופו עכ"ל. וע' בר"ח פ"א משער הענוה. באלשיך פ' שלח. בשל"ה פרק בעשרה מאמרות מאמר א' נד"ב. בחיי פ' שלח. והנה בת"א בהביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות כתב וז"ל והנה על הכתר ומו"ס מלביש בחי' לבוש ה' מלך גאות לבש כו' כמו עד"מ טלית שמשימין על הראש ועטרה שבראש שהטלית מקיפתו מראשו ועד רגליו וגם בחי' העטרה בכלל והוא אוא"ס בחי' אחרונה הוא מל' דא"ס עצמו שמאיר לכל העולמות בהשוואה אחת ואינו בגדר בחי' השתלשלות כלל כי הנה ההשתלשלות הוא אחר הצמצום ומקום פנוי, שנמשך קו וחוט ומשם נמשך גם בחי' כתר ועטרה להיות כתר ומו"ס כו' משא"כ אור א"ס בעצמו הוא המקיף את כל החלל כמו שהיו קודם הצמצום עכ"ל, וע"ש בהדרוש יביאו לבוש מל'. וא"כ ויעבור ה' על פניו שנתעטף הקב"ה וכביכול העביר טליתו על פניו, היינו פניו נק' בחי' כמראה אדם שעל הכסא ע"ס וגם הכתר נק' אדם הגדול כו' והמשיך הלבוש מ' דאוא"ס שלמעלה מהצמצום להיות מקיף על בחי' ע"ס שעי"ז יומשכו יג"מ הרחמים. וע' בסידור בהביאור ע"פ אני לדודי ודודי לי מבואר בענין והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, לפניך דוקא, שיבא המשכות האור יג"מ הרחמים ממקור הראשון שלפני בחי' הצמצום ומקום פנוי כו', והיינו שיהי' נמשך אור חדש בהקו וחוט כו' ממקורא דכולא שהוא בחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו' ע"ש ולכן צ"ל שנתעטף כש"צ דהיינו המשכות לבוש מ' שלמעלה מהצמצום כו'. ואגב למדנו כי עטיפת הטלית עם הציצית מעורר כביכול בחי' ויעבור ד' על פניו כו'.

קיצור. פי' ויעבור ד' על פניו שנתעטף כש"צ ר"ל המשכת לבוש מ' המקיף כו' כמ"ש בת"א בהביאור ע"פ יביאו לבוש מ', ומהרש"א שהוא בחי' עוטה אור כשלמה.

קודם שיחטא מאיר שם הוי' דז"א ואחר שיחטא ועשה תשובה מאיר שם הוי' דע"ק כמ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון, והיינו כמ"ש בפע"ח שער הסליחות פ"ב ועמ"ש מזה בד"ה והי' ביום ההוא יתקע פ"ד, ובד"ה תקעו הראשון פ"ב בענין סלח לנו כי חטאנו.

ו) **ויקרא** הוי' הוי'. כתב בריקאנטי פ' תשא דקכ"ב ע"ג וז"ל ויקרא י"א כי השכינה קרא אלו המדות (ע' זח"א וירא דק"ב סע"ב) וי"א כי מדת רחמים אמרן וי"א כי משה רבינו ע"ה אמרן כי משם נבואת משה עכ"ל. ובת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל היד הגדולה פי' ענין ב' שמות הוי' האחד הוא הוי' דלתתא המהוה את כל העולמות מאין ליש (וענין שם הוי' זה י"ל יו"ד אצי' ה' בריאה ו"ה יצירה ועשיה כמ"ש הרמ"ז פ' תרומה קל"ד ע"פ ויקחו לי תרומה) הב' שם הוי' דלעילא בחי' רצון עלה במחשבה להיות הוי' דלתתא כו' (וע' בלק"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה ובהביאור ג"כ מענין ב' שמות הוי') וזה נמשך ע"י סומוע"ט, וזהו ויקרא הוי' הוי' ויקרא קאי על משה שמשה קורא וממשיך מהוי' דלעילא להוי' דלתתא שהי' פסיק טעמיה כו' (הפסיק טעמא ע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ז"א ובין קדה"ק ע"ק המאיר בבינה, וא"כ ביגמה"ר היינו שלא יהי' פסיק טעמיה. וצ"ע דהא כאן ביג"מ פסיק טעמי'. עכ"פ מפרש ויקרא קאי על משה הוי' דלעילא יאיר ויומשך בהוי' דלתתא). ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ד כ' וזהו שנא' ביג"מ הרחמים ויקרא הוי' הוי' כלומר שהוי' קורא וממשיך בחי' הוי' דהיינו ע"י בחי' הוי' אלקיך שהוי' הוא בבחי' אלקים לגבי עצמותו ומהותו ית' ור"ל שזהו ז"א בעלותו לעתיקא שאז נחשב רק כשם אלקים, א"כ הוי' הראשון הוא ז"א בעלותו לעצמות אוא"ס הנק' ועתיק יומין יתיב, ור"ל שאז מאיר בו ע"ק ממש וזהו כענין שם הוי' דלעילא, הנה הוא קורא וממשיך להיות הוי' נמשך בבחי' אלקים שהוא מ' מקור דבי"ע ביחו"ע ויחו"ת. ובהביאור בסופו כ' ויקרא הוי' הוי' שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' כי הוי' הא' הוא בא"א שם חנון ורחום הוי' שכדי להיות הוי' הקדים חנון ורחום והוי' הב' בז"א להיות הוי' אל רחום וחנון כו' והיינו להיות תיקון האצי' כולו אחר שפגם כו' עכ"ל. ובת"א פ' תצוה בהביאור ע"פ ועשית ציץ פי' וזהו ויקרא הוי' הוי' פי' ויקרא שם הוי' דאצילות את בחי' הוי' שלפני האצילות, יעו"ש דק"מ ע"ב* והיינו ע"ד מארז"ל פ"ק דברכות ד"ז ע"א קוב"ה מצלי יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי כו' וכמ"ש מזה לקמן סעיף ז', ואח"כ

---

*דק"מ ע"ב: בהוצאת קה"ת ברוקלין נ. י. הוא בדף סד, א.

בסוף הדבור דק״מ ע״ג ונשא אהרן את עון הקדשים כו׳ בחי׳ נושא עון שהם מי״ג מכילין דרחמי דהיינו הארת הוי׳ הב׳ להיות אל רחום וחנון כו׳ י״ג מדה״ר י״ג ת״ד והוי׳ הב׳ הם פאות הראש (עמ״ש מענין פאות הראש בסידור ע״פ הנותן שלג כצמר) והוי׳ הא׳ הם תקוני הראש כו׳ כנודע והיינו להיות הוי׳ הוי׳ ולהיות אצי׳ ע״ס מי״ג מכילין אבא יונק ממזל כו׳ עכ״ל. א״כ מפרש אשר ב׳ שמות הוי׳ שניהם הם למעלה מי״ג ת״ד, והם המשכות להיות י״ג ת״ד, והוי׳ הא׳ הוא בגלגלתא רעדכ״ר והוי׳ הב׳ בהפאות שהם מקור לי״ג ת״ד, כדפי׳ בסידור ע״פ הנותן שלג כצמר דשלג זהו בחי׳ לבושיה כתלג חיור והיינו י״ג ת״ד, וצמר זהו ענין ושער ראשה כעמר נקא שהוא בחי׳ עליונה יותר, כי שערות י״ג ת״ד שרשם מגבורה דע״י ושער רישי׳ שרשו מחסד דע״י ואעפ״כ הנותן שלג י״ג ת״ד שיהיו בבחי׳ כצמר שער רישי׳ כעמר נקא והיינו ע״י ב׳ הפאות שהם המחברים בחי׳ שער רישי׳ עם י״ג ת״ד כו׳, וא״כ זהו ויקרא הוי׳ שבבחי׳ חסד דע״י המלובש בגלגלתא כתר שבכתר, בבחי׳ הוי׳ הב׳ שבפאות הראש, שיומשך מזה י״ג ת״ד להיות הנותן שלג כצמר כו׳. והנה ההפרש בין ב׳ שמות הוי׳ לפי׳ זה דפסיק טעמא בגווייהו י״ל ע״ד כנס״י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו, שהוא שיומשך אתעדל״ע ע״י אתעדל״ת ואד יעלה כו׳ והקב״ה השיבה כהוגן אהי׳ כטל לישראל בחי׳ אתעדל״ע שלמע׳ מאתעדל״ת כמ״ש בלק״ת סד״ה האזינו השמים דרוש הראשון, וכך י״ל דענין י״ג מדה״ר באין ע״י התשובה כמ״ש אני לדודי ועי״ז ודודי לי שיר ו׳ ג׳, וענין אני לדודי זהו בחי׳ תשובה ופי׳ תשובה ע״ד והרוח תשוב כו׳ כמ״ש בד״ה האזינו הנ״ל, אבל אהי׳ כטל ועי״ז יפרח זהו ע״ד השיבנו אליך ונשובה שיהי׳ ההתחלה מלמעלה וכמ״ש השיבנו אבינו לתורתך כו׳ והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, וזהו דודי לי ואני לו הרועה בשושנים שיר ב׳ ט״ז. והנה במד״ר ע״פ דודי לי משמע דקאי על מ״ת ויצ״מ, ובתרגום מפרשו על מלחמת עמלק, ופסוק אני לדודי מפרש התרגום על בית שני, ואפ״ל לכן ר״ת אני לדודי ודודי לי ר״ת אלול כי שמות החדשים עלו עמהם מבבל משא״כ מיצי״מ הי׳ המנין חודש הראשון חודש השני חודש השלישי חודש השביעי כו׳ חה שנק׳ אלול נמשך מבבל, וא״כ ע״כ פסוק אני לדודי ר״ת אלול מורה על אחר שעלו מבבל כו׳, חהו בבית שני, וענין בית היינו ה׳ תתאה זהר ח״ב פ׳ שמות דף ט׳ ע״ב. ויציאת מצרים זהו ופסח ד׳ אתערותא דלעילא שבלא אתערותא דלתתא והיינו אהי׳ כטל, אמנם תשרי זהו תשר״ק היינו מלמטה למעלה להיות אתעדל״ת תחלה, ועד״ז ר״ח אלול אני לדודי, וא״כ ניסן זהו מבחי׳ ושער רישי׳ כעמר נקא בחי׳ חסד כו׳ ותשרי בחי׳ ויבא כגשם כו׳ כי כן בר״ה נברא אדה״ר ואז ירדו גשמים, וגם כי ר״ה הוא יום הדין בחי׳ גבורה וע׳ זח״א ד״ו ע״ב ע״פ ביום השלג כו׳ לא תירא לביתה משלג כו׳, וחנון יש פי׳ בגבורה ע׳ פלח הרמון ש״א פ״ח כי חנון מתנת חנם, והנה ע״פ מדה״ד גם שמים לא זכו בעיניו, וזהו ואם אין אני כאן מי כאן, לכן שם חנון מתנת חנם

כו' כיון ע"י מדה"ר נמתק הדין וא"כ אז דרך מדה"ד דוקא שאין לו כלום נמשך חנון כו'. אך הענין הנותן שלג כצמר זהו ע"ד השיבנו אליך וזהו ויקרא הוי' הוי' כו'.

קיצור. ויקרא. בריקאנטי ג' פירושים. השכינה, ת"ת, משה. בת"א סד"ה וירא ישראל פי' ויקרא קאי על משה, שמחבר ב' השמות מה שהיו פסיק טעמיה. בד"ה שובה פי' כי הוי' דא"א קורא וממשיך הוי' הב' שבאצילות שיהי' הוי' הוא האלקים ע"ד שובה ישראל עד הוי' יהי' בבחי' אלקים ואח"כ קחו עמכם דברים ושובו אל הוי'. ובהביאור ע"פ ועשית ציץ פי' ויקרא שם הוי' דאצי' את בחי' הוי' שלפני האצילות. עו"ש פי' כי ב' שמות הוי' הם למעלה מהאצילות ולפני יג"מ הרחמים, הוי' הא' בגלגלתא דא"א בחי' ושער רישי' כעמר נקא חסד דע"י, והוי' הב' ב' פאות שהם שורש לי"ג ת"ד שהם אל רחום וחנון כו', וא"כ זהו"ע הנותן שלג כצמר, ע"ד ההפרש בין מעלת אהי' כטל שזהו חג הפסח לבחי' ויבא כגשם, והיינו ר"ה יום הדין, וזהו ענין דודי לי וענין אני לדודי, אך אנו מבקשים השיבנו אליך ונשובה, זהו אהי' כטל יפרח כשושנה, והיינו הנותן שלג י"ג ת"ד כצמר ושער רישי' כעמר נקי וזהו ויקרא הוי' הוי' כו'.

ז) **פ"ק** דר"ה די"ז ע"ב ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה, וכ' התוספת אומר ר"ת דשני שמות הראשונים הם שני שמות כדאמרינן הכא אני ה' קודם שיחטא לרחם עליו ואני מרחם לאחר שיחטא אם ישוב, ה' מדת רחמים הוא ולא כאלקים שהוא מדה"ד עכ"ל. ואפשר להעיר לענין ב' בחי' רחמים אלו ממ"ש בלק"ת בדרושים לר"ה בד"ה שיר המעלות ממעמקים רפ"ב וז"ל דהנה יש ב' מיני רחמנות אב הרחמן ואב הרחמים כו' גם בד"ה כי ההרים ימושו פ"ג נת' ענין שיש רחמנות שבסדר ההשתלשלות יש רחמים גדולים כו' ועמ"ש מזה ג"כ סד"ה כנשר יעיר, דהפי' כנשר שהוא הרחמים שבסדר ההשתלשלות כן ד' בדד ינחנו בבחי' הרחמים שלמעלה מסדר ההשתלשלות. ובסידור האריז"ל בתפילת ר"ה ז"א נק' אב הרחמן, ובמוסף ובנעילה ובמנחה דשבת אומרים אב הרחמים שז"א עולה עד אבא עכ"ל. וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני פ"א ההפרש בין גילוי אוא"ס שבמדות שהוא ז"א ובין גילוי אוא"ס שבחכמה שהחכמה תחי' ונק' בחי' בשם אב שהוא שורש ומקור ההשתלשלות וע"ז אנו מתפללים סלח לנו אבינו שהוא אב הרחמים והסליחות לפי ששם אינו מגיע פגם החטא ועון וכמ"ש אם צדקת כו'. ועיין מזה ג"כ בת"א בד"ה כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה ה' אבינו כו' דהיינו הארת יסוד אבא במ' שלא ע"י ז"א הנק' אברהם וישראל כו' ושם דקנ"ה סע"ד* שהדבור העליון מקבל מעצם החכ' עילאה סוכ"ע בלתי ההתלבשות תחלה

דקנ"ה סע"ד: בתו"א הנ"ל: צג, ב.

במדות הנקרא ז"א כו' וזהו ענין כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה ה' אבינו כו' ובבחי' סוכ"ע אין עוונות מפסיקין ומבדילין בין ישראל ובין אביהם כו', וא"כ זהו ג"כ ההפרש בין אב הרחמן שהוא ד"א ובין אב הרחמים אבא עילאה כו', ועי' זח"ג בלק קצ"א ב' מה שמו חכ' עילאה ומה שם בנו ת"ת ועי' במא"א א' סעיף ל"ב אדה"ר נק' אבא עילאה כו' ועמ"ש מענין חכ' עילאה בהביאור ע"פ ויצוום שנק' אצילות שבאצילות כו'. ועיין בפרדס ערך אב הרחמים וערך אב הרחמן, משמע אב הרחמים בכתר ואב הרחמן בתפארת, ועמ"ש בענין מארז"ל קוב"ה מצלי יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי ויגולו רחמי כו' פ"ק דברכות ד"ז ע"א י"ל ת"ת שהוא אב הרחמן מצלי להמשיך מבחי' כתר אב הרחמים כו', אב א' כתר ב' חכמה כדי שיהי' ונפלינו ע' ד"ה מצה זו, ועמ"ש שמבחי' א' יש יניקה לארור וצ"ל סי' ברכה ב' ברוך וזהו אב הרחמים כתר וחכ' כ"מ בפרדס ועמ"ש מזה ע"פ ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה אנכי מתחיל באלף ושיומשך הברכה מבחי' אנכי זהו חיבור א' ב' אב וזהו ג"כ ענין חדש האביב אב יב ר"ל הקב"ה נק' אב לישראל שהם י"ב שבטים כו' (וא"כ ויקרא הוי' ת"ת את הוי' דכתר זהו כענין קוב"ה מצלי כו') ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י פ"א שלכן ההמשכה אור חדש מא"א ועת"י עד א"ס נק' ע"ש יחוד דאו"א כו' ועמ"ש ע"פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח לו כו' שארז"ל במדרש קהלת יש אחד זה הקב"ה כו' אלא שחביבין ישראל שקראן בנים כו' והיינו ע"י חיבור הכתר בחכמה.

קיצור. ב' שמות הם ב' בחי' רחמים, אב הרחמן ואב הרחמים, הפרד"ס פי' ת"ת כתר, ובסידור האריז"ל ת"ת וכשעולה עד החכמה, כי בחכ' אין מגיע הפגם ע' מ"ש על מאמר הרע"מ שופטים ער"ה בענין חקוקים על עצמותיו, ועמ"ש בענין כי אברהם לא ידענו כי אתה ה' אבינו, ויש לחבר ב' הבחי' דכתר וחכ' באב הרחמים א' דאנכי ב' ברוך, כדי שיומשך מהכתר במקום הביטול, וזהו ענין ויקרא ה' ה' ע"ד קוב"ה מצלי יהי רצון שיכבשו רחמי כו' ע"י ההמשכה מבחי' אב הרחמים כו', אבא מפנימי' שבתוך הת"ד כשמן הטוב כו' זח"ג י"ג והרמ"ז אמור צ"ד. הג"ה ועיין במערכת ש פרק יוד והוא שער האדם בסופו דף ע' ע"ד פי' כי הקב"ה מתפלל זהו בענין הקב"ה מניח תפילין שד' פרשיות של תפילין הם חו"ב חו"ג הנמשכים על התפארת וכך הוא ענין מצלי. ועמ"ש מזה בענין מ"ש מי יתן והי' לבבם זה כו' כמ"ש מזה בהביאור ע"פ בשעה שהקדימו ישראל נעשה פ"ג.

ז)* והנה התוספת שם כתבו וז"ל והכי איתא בפסיקתא ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני אותן שני מדות עזבוני ומ"מ קשיא כיון דשניהם

ז) : בכת"י נכפל ציון אות ד.

של רחמים א"כ אין כאן שני מדות עכ"ל. ולפמ"ש לק"מ דאף ששניהם של רחמים הם ב' בחי' רחמים. א"כ שפיר י"ל שהם שני מדות. ועיין מענין ותאמר ציון בברכות פרק אין עומדין דל"ב ע"ב ובחי' הרשב"א שבעין יעקב שם כי מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר וא"א שיפול בזה השכחה, כאמרו ולא ישכח את ברית אבותיך והיינו ואנכי לא אשכחך, וע' במד"ר באיכה בד"ה אזכרה נגינתי דס"ג א' בענין מ"ש בתילים סי' ע"ז יוד השכח חנות אל אם קפץ באפיו רחמיו סלה, וציון אמרה עזבני ה' כו' דפירשו ג"כ על אל רחום וחנון, וע"ז אומר ואומר חלותי היא ופירש"י אין זאת אלא להחלותי וליראני להשיב אליו כו'. א"כ למדנו מזה שכדי להמשיך היג"מ הרחמים הנמשכים מב' שמות הוי' זהו על ידי התשובה והיראה כו'. ועד"ז פי' בר"ח שער הענוה פ"א בענין מארז"ל בר"ה כל זמן שישראל עושים לפני כסדר הזה דהיינו שינהגו ג"כ בי"ג מדות אלו, וכמ"ש בילקוט חלק ב' ביואל רמז תקל"ז על פסוק והי' אשר יקרא בשם ה' כו', נק' המקום רחום, אף אתה עשה מתנת חנם כו', וכן במערכת שער יו"ד שם בסופו פי' שכדי להמשיך בחי' קוב"ה מצלי יהי רצון כו' זהו ע"י תפלת ישראל, ובזה יש לפרש מ"ש ברקנטי פ' בראשית דכ"ז א' בענין מנין שקב"ה מתפלל והקב"ה חפץ לשמוע קול ה' תתאה כד"א השמיעני את קולך, ור"ל שע"י קול התפלה של נש"י שהם מעוררים קול ה' תתאה כמ"ש בזהר ויגש דף ר"י ע"א ע"פ והקול נשמע, קל בלא וא"ו דא היא צלותא דלתתא דהיא אזלא לאסתלקא בואו ולאתחברא ביה כו'. והנה זה הקל נשמע ולכן מזה מתעורר למעלה ג"כ ענין קוב"ה ת"ת מצלי, וכמ"ש בזהר וישלח דקס"ז ע"ב שיש ב' בחי' תפלה הא' תפלה לעני כי יעטוף והב' תפלה למשה איש האלקים, והם תש"י ותש"ר, והיינו כמש"ל בשם המערכת פרק יו"ד דתפילין ותפלה ענין א' הוא א"כ תפלה דכנס"י זהו ענין תש"י, וכמו שמקדימים תש"י ואח"כ מניחי' תש"ר, כך ע"י תפלת כנס"י שמבקשת להתחבר עם הוא"ו, עי"ז ג"כ הוא"ו מתפלל להמשיך האור ממעמקים שהם ג"ר כח"ב וזהו ענין יהי רצון, וענין ויקרא הוי' הוי' כו'. ועפ"ז י"ל הטעם שאומרים יג"מ הרחמים אחר י"ח ברכאן דצלותא שדוקא ע"י צלותא בבחי' תפלה לעני גורמים וממשיכים בחי' ויקרא הוי' הוי' כו'.

קיצור. ותאמר ציון עזבני ב' שמות אלו, השכח חנות, ואומר חלותי היא, ע"ד והי' אשר יקרא בשם ה' ימלט מה הוא רחום אף אתה והיינו כי ע"י השמיעני את קולך, הקל נשמע, עי"ז ויקרא הוי' קוב"ה מצלי, כמו ע"י הנחת תש"י מניחים תש"ר, ותפילין ותפלה ענין א', תפלה לעני כי יעטוף זהו תש"י ותפלה למשה תש"ר.

מד"ר לו"ג פב"א קכא"ב רל"ד רמ"ב רסז"ג רפא"ד באיכה סג"א קהלת צג"ב אסתר קל"ב.

עולם היינו שממשיך יחוד הוי׳ באלקים, כמ״ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא, ועי״ י יחוד זה נהפך שם אלקים להיות כמו שם הוי׳, ועיין בזח״ג פ׳ בהר דק״י ע״ב ע״פ בטח בה׳ ועשה טוב שה״ס יחוד הנ״ל כנודע מענין והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה זהר תרומה קכ״ח ב׳ ובלק״ת סד״ה ואתחנן אל ה׳ בהקיצור, ואזי שכן ארץ, אשתשע בההדה, משא״כ הרשעים מונעים יחוד זה, כמ״ש הרמ״ז פ׳ נח דס״א ע״ב, כי הם מגבירי׳ הרע וא״א שיומשך בה בחי׳ הטוב הנ״ל דבחי׳ אמרו צדיק כי טוב, כי דוקא גבורות הקדושות תשוקתם להתבסם מהחסדים ע״ד ואל אישך תשוקתך, משא״כ הגבורות קשות ע״ד אשר אתם זונים אחריהם שהם אש זר כו׳ וממשיכי׳ ח״ו בחי׳ כן דרך אשה מנאפת כו׳ בא נחש על חוה או ושפחה כי כו׳ זח״ג ס״ט א׳ וכיון שהם מונעים לגמרי יחוד הוי׳ באלקים, א״כ לא די ששם אלקים מדה״ד הוא בגבורות, אלא גם שם הוי׳ נהפך לדין עליהם על שטמאו מקדשו, והפרידו בין שם הוי׳ לשם אלקים, כמו עון דור הפלגה כו׳, וכמו שמקנא האיש על הפוגם באשתו ומאנס אותה כו׳, מלבד שעי״ז מחסרין האור הנמשך מע״ק בשם הוי׳ כו׳ ולכן נאמר ויאמר ה׳ אמחה את האדם, וכן בדור הפלגה ויפץ ה׳ אותם כו׳, וזהו ואני הנני מביא מבול בשמחה שעי״ שימחו הרשעים יוכל להיות יחוד שם הוי׳ באלקים כו׳.

קיצור. צדיקים מחברים שם הוי׳ באלקים שמש ומגן הוי׳ אלקים ולכן מהפכי׳ מדה״ד למדה״ר והרשעים מונעים היחוד וממשיכים התגברתו אלקים אחרים בא נחש כו׳ ולכן מהפכי׳ מדה״ר כו׳. ולעיל נתבאר שצדיקים ממשיכים גילוי ע״ק והרשעים מונעים הגלוי ושני הענינים אחד, כי יחוד הוי׳ באלקים שרשו נמשך מע״ק שמשם נמשך תוספת האור בשם הוי׳ להיות מאיר בשם אלקים כו׳ בעטרה שעטרה כו׳ ועי׳ זח״ג קרח קע״ח ב׳ ע״פ ועבד הלוי הוא, הוא דא עתיקא, וגם הוא להיות הוי׳ הוא האלקים.

ט) **במד״ר** פ׳ ויצא ר״פ ע״ג ע״פ ויזכור אלקים את רחל א״ר שמואל בר נחמן אוי להם לרשעים כו׳ ואשריהם הצדיקים שהם הופכים מדה״ד למדה״ר כו׳ וכנ״ל סעיף ח׳ ממ״ש במד״ר פ׳ נח פל״ג, ויזכור אלקים את רחל מה זכירה זכר לה שתיקתה לאחותה בשעה שהי׳ נותנין לה את לאה היתה יודעת ושותקת, ויזכור אלקים את רחל, והדין נותן שהכניסה צרתה לביתה עכ״ל. הנה אעפ״כ שהצדיקים מהפכים מדה״ד למדה״ר ע״י חיבור הוי׳ באלקים, עכ״ז הקשו מה זכירה זכר לה כו׳, וכן גבי נח נזכר לו שזן ופירנס כו׳. ואפ״ל משום פקידת עקרות נמשך מלמעלה מעלה, וכמש״ש במד״ר שלש מפתחות ביד הקב״ה, ועמ״ש ע״פ רני עקרה לא ילדה, דמהו רני אלא ע״ד מ״ש במד״ר כ״מ שנאמר אין לה, הוה לה, ותהי שרי עקרה אין לה ולד והוה לה, והיינו שלידה זו של עקרה נמשך מבחי׳ אין שהוא כתר, ולא כשאר עיבור ולידה שבנוהג העולם וזהו לא ילדה שהלידה נמשך מבחי׳ לא, וע״ד ולא נתכנו עלילות, ומזה יובן ענין

ויעבור אותיות עיבור, כמש"ל סעיף ד' והיינו ענין וה' פקד את שרה כו', וכן ברחל, כי צ"ל נמשך יחוד וחיבור הוי' באלקים שיהי' נקלט האור בכנס"י וזהו מר"ה עד שמע"צ כו', ועכ"פ לכן אף שצדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר צ"ל מה זכירה זכר לה כו'. אך מ"ש אח"כ והדין נותן זהו דרש אחר שאף ע"פ מדה"ד היתה ראויה להפקד וע"ד אומרם ז"ל בגמרא בברכות ס"פ הי' קורא די"ז ע"ב בענין אבירי לב הרחוקים מצדקה שהם הצדיקים המופלגים שניזונין בזרוע כך הוא ענין שתיקתה של רחל גורם שאפילו ע"פ מדה"ד ראויה להפקד ולהזכר כו'. והיינו משארז"ל במד"ר בפתיחתא דאיכה סד"ה ר' יוחנן פתח משא גיא חזיון, בשבילך רחל אני מחזיר ישראל למקומן כו' ההי"ד כה אמר ה' קול ברמה נשמע רחל מבכה וכו', וכתיב כה אמר ה' מנעי קולך מבכי כו' ושבו בנים לגבולם.

והנה במד"ר ויצא ר"פ ע"ג ע"פ ויזכור אלקים את רחל אמרו בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה, שנאמר ויזכור אלקים ופי' המ"כ ר"ה נק' יום הזכרון, והנה שרה רחל וחנה הכל בחינות כנס"י, וא"כ בר"ה נמשך יום הזכרון לכנס"י והיינו ויזכור אלקים, כי עלה אלקים בתרועה שמהפכים מדה"ד כנ"ל בענין רחל וכנ"ל סעיף ח', זכר חסדו ואמונתו, ארחות ד' חסד ואמת, ע"ל סעיף ז' בענין אב הרחמים, לבית ישראל זהו כנסת ישראל שכונסת ואוספת השפע מישראל דלעילא בת"א פ' תצוה ד"ה זכור.

נוצר חסד, נושא עון. רבות ר"פ בהר ר"ג ג', ונקה לא ינקה, נשא פי"א קרוב לס"פ רמ"ה ג' גבי ד"א ישא ה' פניו.

ס"פ כי תשא, ל"ד כ"ט

ויהי ברדת כו' ומשה לא ידע כי קרן כו'. פ"ק דשבת ד"י ע"ב שהנותן מתנה לחבירו א"צ להודיעו כשהוא מילתא דעבידא לאגלויי שנאמר ומשה לא ידע כו' וע' מזה בשל"ה קל"ז ב'. בעמה"מ שט"ז פל"ו קמ"ו סע"ד אימתי אסתליק ביקרא דא כד חבו ישראל ואוליף עלייהו זכו והוא מהזהר שה"ש, והיינו כי לוחות שניות היו ישראל בעלי תשובה ובמקום שבע"ת עומדים כו' וע"כ זכה אז דוקא משה לבחי' כי קרן עור, שמבחי' עור נעשה אור דוגמת כתנת עור ובתורתו של ר"מ כתנת אור ע"י שמאיר פניו בהלכה, וכן מסוה שייך לתשובה כמ"ש בד"ה אוסרי לגפן.

ח) **במד"ר** פ' נח פל"ג דל"ו ג' ע"פ ויזכור אלקים את נח, א"ר שמואל בר נחמני אוי להם לרשעים שהם הופכים מדת רחמים למדת הדין בכל מקום שנאמר ה' מדת רחמים, ה' ה' אל רחום וחנון, וכתי' וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וינחם ה' כי עשה את האדם ויאמר ה' אמחה, אשריהם הצדיקים שהם הופכים מדת הדין למדת הרחמים, בכל מקום שנאמר אלקים הוא מדת הדין אלקים לא תקלל עד האלקים יבא דבר שניהם, וכתי' וישמע אלקים את נעקתם ויזכור אלקים את בריתו וגו' ויזכור אלקים את רחל וגו', ויזכור אלקים את נח, מה זכירה נזכר לו שזן ופירנס אותם כל י"ב חדש כו' עכ"ל. י"ל עפמ"ש בלק"ת ד"ה איתא באוצ"ח שכל השמות אינן להמדות עצמן רק אליו ולא למדותיו אלא כשמתלבש במדה"ר נק' ה' וכשמתלבש במדה"ד נק' אלקים, והרי באמת בהאור אין השינוי קנוי באמיתות רק כמים שמשתנים לפי גוון הכלי ואין השינוי קנוי בהם באמת כמ"ש בפרדס שער עצמות וכלים, ע"כ אף שאלקים מדה"ד מ"מ האור המלובש במדה"ד הוא לאו מאלין מדות כלל ע"כ ע"י מעשה הצדיקים יכולים להפכו, כי המדות כלולות זו מזו, וכ"ש לדברי חכמי המחקר שאומרי' שאין שייך מדות כלל, ואף שאינו כן, מ"מ הוא עצמו לאו מאלין מדות כלל. וגם זה שמהפכים מדה"ד י"ל ע"י שממשיכים מע"ק ששם לית שמאלא כלל ועמ"ש ע"פ השקיפה ממעון שבכ"מ השקפה לרעה וגדול כח עושי מצוה שמהפכים כו' והיינו ע"י שממשיכים מע"ק כנ"ל ועמ"ש ע"פ ויהפוך ד' לך את הקללה וברכה. אמנם מה שהרשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד, עיין בזח"ג נשא קל"ז ב' שכ' והאיך מהפכי והכתי' אני ה' לא שניתי אלא בכל זמנא דעתיקא דעתיקין כו' אתגליא רחמין רברבין אשתכחו בכולא וכו' וע"י שהרשעים מגברים היצה"ר על יצ"ט, מעוררים הדינים והסתלקות הרחמים והטוב, וזהו כי דור תהפוכות המה כי א"א שיאיר ע"ק בחי' סוכ"ע בגלוי כשיש רע למטה ורק מבחי' ממכ"ע נמשך ע"י העלם כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום דרוש הראשון פ"ד וז"ל אך להיות בחי' סוכ"ע בבחי' גילוי בבחי' דעה והרגשה צ"ל ובערת הרע כו' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וע' מזה ג"כ בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ובמד"ר פ' בא פט"ו ע"פ לא יגורך רע שאין דבר רע נוגע בכסאו של הקב"ה ועמ"ש ע"פ ואני הנני מביא מבול ואני בשמחה שע"י שימחו הרשעים יוכל להיות גילוי האור כו' ומ"ש במ"א דבבחי' סוכ"ע נאמר אם צדקת מה תתן לו כו' וכחשכה כאורה, צ"ל שזהו לענין השפעת עניני' גשמיים וטוב העוה"ז אבל להיות גילוי סוכ"ע א"א במקום שיש רע כו'. אך קשה מה שביקש משה ונפלינו אני ועמך שלא תשרה שכינה על עובדי גילולים הרי זה וגילוי ממש וא"כ למה צריך לבקשה. וצ"ל גילוי זה אינו כלל מסוכ"ע כ"א ממכ"ע ומבחי' תחתונה כמ"ש במד"ר ע"פ ויקר אלקים אל בלעם ויקר ל' טומאה כו' ע"ש ועל בחי' זו הוצרך משה לבקש. וע"י הצדיקים שמגבירים יצ"ט על היצה"ר גורמים ג"כ בחי' שיכבשו רחמי את כעסי כו' ועמ"ש במ"א על מארז"ל

ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' הכל הטוב והמטיב והיינו ע"י שיאיר ע"ק בז"א בלי פסיק טעמא ולית שמאלא בהאי ע"ק כי וייצר בשני יודין שרומזי' על שני היצרים יצ"ט ויצה"ר ששרשם חו"ג ושרש שרשם של חו"ג שהם מדת החסד ומדה"ד גבוה מאד ולכן נאמר וייצר ה' אלקים שם מלא כדפי' בזח"ג נשא קמ"א ולכן הצדיקים שמהפכים היצה"ר לטוב גורמים ומהפכים מדה"ד למדה"ר. ואפ"ל זהו ענין צדיק וטוב לו צדיק גמור משא"כ צדיק שאינו גמור שאין הרע נהפך לטוב כמר"כ למעלה אינו מהפך מדה"ד למדה"ר רק דאתכפי' מדה"ד כו' ועמ"ש מענין צדיק וטוב לו על הסש"ב. ואפ"ל זהו משארז"ל ע"פ מי עלה שמים זה הקב"ה שנאמר עלה אלקים בתרועה, ובזהר ויקהל קצ"ז ע"ב פי' שמים שהוא ז"א עולה בבחי' מי שהוא בינה. והענין כי נאמר מי ימלל גבורות ה', וע' מזה בזח"א ר"פ תולדות קל"ה א' פי' דא יצחק ובפ' ויחי דרמ"ט א' פי' מי ימלל לשון וקטפת מלילות וכן פי' בזהר פ' יתרו דפ"ג ע"א וכ' במכלול ערך מלל ענין המלילות ידוע בדברי רז"ל המולל מלילות מערב שבת למחר מנפח על יד על יד ואוכל, ובש"ע אדמו"ר ז"ל סי' שי"ט ס"ט אין מוללין מלילות כדרכן בחול דהיינו לשפשף שבלים בכפות ידיו כדי שיפול הזרע מהן, וא"כ עד"ז מי ימלל גבורות ד' מי שהוא בינה הכולל נון שערים כחשבון מי ימלל הגבורות של מדה"ד שיתרככו ויפול החיצוניות ויתגלה הפנימי' כו' כי פנימי' מדת הגבורה תכליתה הטוב כמו חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר, נמצא החיצוניות זהו דין והפנימי' אהבה גדולה כו', וכמ"ש ע"פ והפכתי אבלם לששון כו' אשר ט"ב יהי' מועד, כן ענין מי ימלל גבורות שיועבר חיצוניות הדינים ויתגלה פנימיותן שבאים מתוקף האהבה ולכן גבורה גימטריא ג' פעמים חסד, וזהו עלה אלקים בתרועה, היינו עליית שם אלקים גבורה מדה"ד דיצחק בבחי' אלקים חיים שהוא הבינה הנק' מי וזהו ג"כ מי עלה שמים, וכ"ז ע"י התרועה, שהוא ל' פירור כמו הריעו לאלקים בקול רנה, דהיינו לשבר ולפרר היצה"ר גנוחי גניח ילולי יליל.

קיצור. מהפכין מדה"ד למדה"ר, כי האור לאו מכל אינון מדות, השקיפה ע"י המשכה מע"ק, ועד"ז לע"ל כולו הטוב והמטיב, וברשעים להפך מחמת הסתלקות ע"ק שא"א שיאיר במקום הרע כמ"ש סד"ה וידעת היום הראשון, והיינו ע"י שמגבירים יצה"ר והרי לא יגורך רע, והצדיקים שמגבירים יצ"ט וייצר גורמים גלוי שם מלא, צדיק וטוב לו צד"ג כשנהפך הרע לטוב נהפך מדה"ד למדה"ר, מי עלה שמים עלה אלקים בתרועה, העליי' מדה"ד באלקים חיים, ומזה נמשך מי ימלל גבורות כמו וקטפת מלילות, שמשפשף השרביטים שהם חיצוניות הדינים, ונשאר הפנימי', שהוא אור החסד בכלי הגבורה, או הפנימי' לאו מכל אינון מדות כנ"ל וזה נמשך ע"י התרועה, שהוא שבירת הציה"ר. הג"ה עוי"ל הטעם שצדיקים מהפכים מדת הדין שהוא שם אלקים למדה"ר שהוא שם הוי' כי ענין צדיק יסוד

רבות פ' שמות רפ"ג דף ק"כ ע"ד ע"י ויסתר פניו מהביט עי"ז ואתה עתיד ליהנות מזיו השכינה כו' כי קרן כו'.

ר"פ תרומה ר"פ ל"ג דקנ"א ע"א הסרסור נתוודע מה לקח כו' ומשה לא ידע כי קרן כו'.

כי תשא פמ"ז דקס"א ע"ב כי קרן כו' ומהיכן נטל משה קרני ההוד כו' והיה בעבור כבודי כו' נשתייר קימעא כו' עמ"ש ע"פ לשארית נחלתו משים א"ע כשיריים, ובאור המאיר בענין ואת ובניך תחיי בנותר וע' ברבות פ' עקב.

פקודי פנ"ב דקס"ד ע"ג ד"א הוד והדר לבושה זה משה כו' כי קרן עור פניו, במא"א אות מם סעיף ק"א מלבוש גימטריא חשמל, וגימטריא אור פני אל כו' ופי' אור הנמשך מפני אל עכ"ל. ועפ"ז י"ל ענין כי קרן עור פניו בדברו אתו, שהוא אור הנמשך מפני אל.

פ' אחרי ספ"כ דקפ"ח ע"א משה לא זן עיניו מן השכינה שנאמר ויסתר משה פניו ונהנה מן השכינה כו' שנאמר כי קרן כו', וכ"ה עוד בפ' במדבר ספ"ב דרי"ג ע"ג.

פ' עקב דרצ"ג ג' ומי כתב השטר קדושין כו' משה כו' ומה שכר כו' כי קרן כו' בשעה שכתב את התורה נטל משה זיו הפנים כו' וכתובה באש שחורה כו' קינח את הקולמוס בשערו ומשם נטל זיו הפנים ויש לפרש זה ע"פ מ"ש בלק"ת פ' מסעי בענין ויכתוב משה שה"ס חותמו של הקב"ה אמת, ותיקון ואמת ה"ס יאר ה' פניו אליך הפנוי משערות וצמצומים ולכן משם קינח בשערו שיהי' מאיר בהם מבחי' פנים ע"ד ומראה לו פנים, ואש שחורה פי' הרמ"ז כמדומה בפ' עקב דהוא ח"ס כו'.

פ' וזאת הברכה קרוב לר"פ דש"א ע"ג ביצחק ותכהין עיניו כו' אבל אני הייתי מדבר עם השכינה פב"פ ולא כהו עיני שנאמר ומשה לא ידע כי קרן כו'.

בשה"ש ס"פ הנה מטתו שלשלמה דכ"א ע"ג וכיון שחטאו אפילו פני הסרסור לא היו יכולין לראות, כי קרן כו' וייראו מגשת אליו.

באיכה ע"ב ג' ע"פ גדע כו' כל קרן, עשר קרנות הן, קרנו של משה כי קרן עור פניו כו' אימתי הוא מחזירם למקומם לכשירומם הקב"ה קרן משיחו כו'.

זח"ב ס"פ תרומה קע"ט סע"א והוא ספד"צ ספ"ה כי קרן עור פניו היינו דכתיב כתנות עור כו' בקרן היובל כו'. קרן דנטיל קרן וריוח.

נשא באד"ר קל"ב ב' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה כו' כי קרן עור פניו כו'. וע' מענין קרן וחומש בזהר ויקרא כ"ד ב' ומענין קרן שם דף כ' סע"ב ובפ' במדבר דק"כ ע"א ובפ' במדבר דף קנ"ד ע"א ע"פ קרנו תרום בכבוד.

בפרדס ערך קרן כו' כי התפארת הוא קרן כו' ואפשר שקרן זה הוא מלשון אור כי קרן עור פניו כו' במא"א ק' סעיף ל"ה קרנים נק' נו"ה דאימא כו' קרן נק' המל' גם קרן נק' התפארת. ושם סעיף מ"ב קרנות המזבח ד' מוחין דעשיה.

של"ה קס"ה ב' כי קרן עור והיה כתנות אור. ודקע"א רע"ב וכמו אדה"ר תכלית בריאותו היה להיות כתנות אור באלף כן מרע"ה כי קרן עור פניו עכ"ל. ויש לחברו עם מש"ל ב' עמה"מ דזהו ע"י תשובה וא"כ זהו כי קרן עור בעיין שאדרבה גם בחי' כתנות עור קרן והוא יתרון האור מבחי' כתנות אור. ועיין עוד בשל"ה ס"פ שמות בדר"ח ד"ה של נעלך. ובפ' ויקהל של"ג ב' ור"פ בלק שסב"א.

של"ה ט"ז ב' התורה כולה כתנות אור וכשנתגשם האדם נעשה כתנות **עור כו' ומרע"ה הבין תורה שבכתב כולה כמו שהיא אור כי קרן** עור כו' והבין מתוכה כל תשבע"פ משא"כ לדידן במחשכים הושיבני כו'. וכתבתי מזה ע"פ ויעש ה' כו' כתנת עור ע"ש סעיף ט'. דל"ז ע"ב פי' מסוה מם וסמך שבלוחות עם ו"ה.

בבחיי פ' תצוה קי"ג ד' גבי ברקת כו' וכן משה כי קרן עור פניו חכמת אדם תאיר פניו.

כי תשא קכ"ב סע"א גבי אני אעביר כל טובי על פניך וממנו תתעלה שיחול האור על פניך והוא מעלת קירון פנים שזכה אליה מנקרת הצור וכמו שדרשו רז"ל ברבות כי תשא פמ"ז דקס"א ע"ב.

שם קכ"ג ד' ע"פ אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים אמר זה על עמידת השמש ליהושע ועל קרון פנים של משה עכ"ל.

קכ"ד ע"ב ע"פ והנה קרן עור פניו. מיני האור חלוקים יש אור חכמה כו' והאור הזה זכה בו משה כו' ומעלת הקרון שזכה בו בלוחות שניות כו' לפי שהי' גלוי וידוע לפניו יתעלה שעתידין הראשונות להשתבר

כו' וזהו ע"ד שארז"ל ספ"ה דב"ק מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם כי טוב כו' מפני שסופן להשתבר אבל בדברות האחרונות נאמר כי טוב גבי כבוד אב למען ייטב לך, וטוב הוא אור כמ"ש את האור כי טוב לכן דוקא בלוחות שניות קרן עור כו'. ועוי"ל ע"פ מ"ש ברבות כי תשא פמ"ז על לוחות שניות נאמר תעלומות חכמה כפליים לתושי' מדרש הלכות וז"ס קרן עור, גם כי תעלומות חכמה זהו ח"ס שעז"נ חכמת אדם תאיר פניו כמ"ש במ"א.

עו"ש בבחיי שמנקרת הצור זכה לקירון עור ועמ"ש בענין צור בלק"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר, עו"ש קירון זהו פירות נובלות אור שלמעלה והקרן לעוה"ב עיקר האור הגנוז כו'.

תשא ל"ד כ"ט

ויהי ברדת משה* כו', ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו. פ"ק דשבת ד"י ע"ב הנותן מתנה לחבירו א"צ להודיעו שנאמר ומשה לא ידע כו' ומסיק דהיינו במילתא דעבידא לגלויי, במכלול פי' קרן ענין זוהר וקרוב הוא לענין קרן כי בהסתכל אדם בשמש היטב או בכל אורה ידמה לו שיעשה קרנים עכ"ל, ועד"ז נאמר בחבקוק סי' ג' ג"ד כסה שמים הודו כו' ונוגה כאור תהיה קרנים מידו לו, ופירש"י קרנים לשון מאור כשהוא נוקש וזורח דרך הנקב נראה כמין קרנים בולטין וכן כי קרן עור פניו עכ"ל. והרד"ק בפירושו בחבקוק שם כ' קרנים מידו לו זהו כי קרן עור פני משה, כלומר הזיו ההוא היה מיד האל למשה, ואמר קרנים בלשון שנים כי הפנים שני צדדין, וי"מ קרנים על הלוחות שנתן למשה שהיו שנים והיו מזהירות בנראה ובנסתר עכ"ל ובחומש ס"פ תשא שם פרש"י ויהי ברדת משה כשהביא לוחות אחרונות ביוהכ"פ כי קרן לשון קרנים שהאור מבהיק ובולט כמין קרן ומהיכן זכה משה לקרני ההוד רבותינו אמרו מן המערה שנתן הקב"ה ידו על פניו שנאמר ושכותי כפי עכ"ל. ויש להעיר מענין חכמת אדם תאיר פניו בביאור דאלה מסעי, ובספר פנים יפות הביא המדרש מאין היו לו אור פניו משיורי דיו שבקולמוס, והיינו משער החמשים שעז"נ וכבוד והדר תעטרהו דאף שלא קיבל משער החמשים מ"מ קיבל הוד קרן פניו עכ"ד. ויש להעיר לענין שיורי דיו היינו האור מקיף ע"ד מ"ש ע"פ לשארית נחלתו כו' והרא"ם בביאורו לרש"י שם

---

*ויהי ברדת משה: נוסחא שני׳ מהמאמר דלעיל.

כ' עמ"ש רש"י ומהכין זכה משה לקרני ההוד עכשיו ברדתו מן ההר ביוהכ"פ מה שלא זכה בפעם ראשונה ברדתו מן ההר בשבעה עשר בתמוז והלא כבר נהנה מזיו השכינה בארבעים יום הראשונים כמו בארבעים יום השלישיים עכ"ל וע"ז פרש"י ע"י ושכותי כפי, רבות קכ"ד קנא"א קסא"ב קסד"ג קפח"א ריג"ג רצג"א שא"ג, ח"מ כא"ג עב"ג.

רבות שמות ר"פ ג' ור' הושעיה רבה אמר יפה עשה שהסתיר כו' חייב כו' ומשה לא ידע כי קרן עור פניו.

ר"פ תרומה קנ"א א' משכר הסרסור נתוודע מה לקח, כך התורה אין אדם יודע מה היא אלא משכר שלקח משה שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו עכ"ל. יש לפרש כי התורה עצמה היא מו"ס דע"ק שהיא חכמה דרדל"א ע"כ אין אדם יודע מה היא רק מה שחכמת אדם תאיר פניו הוא תיקון ואמת זהו אפשר לידע וזהו ענין כי קרן עור פני משה.

כי תשא פמ"ז קס"א ב' ומהיכן נטל משה קרני ההוד רבנן אמרי מן המערה שנאמר והיה בעבור כבודי (והוא מ"ש רש"י לעיל) רבי ברכיה הכהן בשם רבי שמואל אמר הלוחות כו' והיה משה אוחז בטפחיים והשכינה בטפחיים כו' ומשם נטל משה קרני ההוד רבי יהודה בר נחמן בשם רשב"ל אומר עד שהיה כותב בקולמוס נשתייר קימעא והעבירו על ראשו וממנו נעשה לו קרני ההוד עכ"ל. ועמש"ל ע"ז בשם הפנ"י והוא ע"ד מ"ש באור המאיר ס"פ חיי בשם המגיד נ"ע דאיתא בחז"ל שנטל הקב"ה מלא חפניו אור וברא בו את העולם והשאר נשאר שיריים כו' שהשיריים המה אשר לא באו עדיין לכלל בריאה כו' והם למעלה מהזמנים עכ"ל וכך הוא ענין מה שנשתייר קימעא מכתב התורה היינו כי התורה נק' נובלות חכמה שלמעלה ועמ"ש ע"פ השמים כסאי שהוא ענין מה שנתלבש מהחכמה בוי"ק כשר ופסול כו' ומה שנשתייר זהו עצם החכמה ובינה מה שלא נתלבש בהמדות כו'.

פקודי פנ"ב קס"ד ג' ד"א הוד והדר לבושה זה משה שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו.

פ' אחרי ס"פ כ', קפח"א משה לא זן עיניו מהשכינה שנאמר ויסתר משה פניו תהנה מן השכינה מנין שנאמר ומשה לא ידע כי קרן וגו' וכ"ה בפ' במדבר ס"פ ב' דרי"ג ג'.

בפ' עקב דרצ"ג ג' אדם מישראל שקידש אשה מי צריך ליתן שכר כתב קידושין כו' והחתן נותן שכר וממי למדנו מהקב"ה בשעה שקידש לישראל בסיני כו' ומי כתב השטר הזה משה כו' ומה שכר נתן לו הקב"ה

זיו הפנים דכתיב ומשה לא ידע כי קרן עור פניו, אימתי בדברו אתו, אמר ר"ל כו' התורה שנתנה למשה עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה כו' ועם שכותב קינח את הקולמוס בשערו ומשם נטל משה זיו הפנים כו' עכ"ל. ועיין מענין אש שחורה ואש לבנה בד"ה שחורה אני ונאוה, והרמ"ז פי' אש שחורה הוא מו"ס והוא מענין ישת חשך סתרו כו'.

בפ' הברכה ש"א ג' א"ל משה (ליצחק) אני נתעליתי יותר ממך שאתה ראית פני השכינה וכהו עיניך כו' ותכהין עיניו מראות, מהו מראות, מראות בשכינה, אבל אני הייתי מדבר עם השכינה פנים בפנים ולא כהו עיני מנין שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו.

בשה"ש ס"פ הנה מטתו שלשלמה עד שלא חטאו ישראל רואין טוכסות זו את זו (דגלי מעלה ומטה שנאמר זה אלי ואנוהו שהיו מראין עליו באצבע ונאמר ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר) כו' וכיון שחטאו אפילו פני הסרסור לא היו יכולין להסתכל ההד"ד כי קרן עור פני משה וכתיב וייראו מגשת אליו.

באיכה בפסוק גדע כו' כל קרן דע"ב ג' קרנו של משה דכתיב כי קרן עור פניו קרנה של תורה דכתי' קרנים מידו לו.

זח"ב ס"פ תרומה קע"ט א' ומשה לא ידע כי קרן עור פניו, היינו דכתיב כתנות עור, קרן דכתיב ויקח שמואל את קרן השמן לית משיחא אלא בקרן, ובשמך תרום קרננו שם אצמיח קרן לדוד היינו עשיראה דמלכא ואתיא מן יובלא דהיינו אימא דכתיב והיה במשוך בקרן היובל, קרן ביובלא אתעטר (יובל הוא שער החמשים וזה כמ"ש הפנ"י דלעיל דקרני ההוד דמשה נמשך משער החמשים, אך כוונת הזהר כאן קרן ר"ל מלכות וע"ש בפ' במדבר דק"כ בענין ובא לו לקרן כו' קרן זויות בחי' אין וי"ל שרשו מכתר הנק' אין וכמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור דזכור ושמור בענין רמה קרני) עשיראה באימא, קרן דנטיל קרן וריות כו' (וזהו ענין והקרן קיימת לו לעוה"ב, וע' בפ' ויקרא כ"ד ב' קנ"ו א') וע' בפ' בהעלותך דקנ"ד א' ע"פ וקרנו תרום בכבוד.

ח"ג נשא קל"ב ב' דאנא חמינא אנפאי נהירין כנהירו דשמשא כו' שמש צדקה כו' ההד"ד ומשה לא ידע כי קרן כו' ע"ש.

בפרדס ערך קרן, קרן היובל פי' קרן היוצא מבינה שהיא היובל ואפשר שקרן זה מלשון אור כמו כי קרן עור פני משה ולכן הוא בתפארת (והיינו כי תפארת ענין נוי והידור בחי' גוונין המאירים מש"ע נהורין

כו') כו' ובתקונים פי' שתי קרנים הם נצח והוד כו' עכ"ל וי"ל כי גם קרן עור פני משה הרי נקראו קרני ההוד כנ"ל ועמ"ש בענין ונתן ההוד למשה, במא"א אות קוף סל"ח קרנים נק' נו"ה דאימא והאחת גבוה מן השנית ר"ל קצרה כי הוד ארוך מנצח והם קרני ראמים (לפ"ז א"ש כי הקרנים הם נו"ה וגם הם מבחי' יובל שהיא בינה דהיינו שהם נו"ה דאימא) קרני פרה הם נו"ה כו' קרן נק' המל' גם קרן נקרא התפארת עכ"ל.

של"ה קלז"ב, קסה"ב קעא"ב קצז"א קצט"א רו"ב ש"א שב"ב שח"ב שלג"ב שסב"א. בחיי קיג"ד קכב"א קכג"א קכ"ד קכ"ד ב"ג, ע"ד מזבח אדמה ממקום כפרתו ע"כ קרן כו' גם אור הגנוז.

פסוק ל"ג

ויכל משה כו' ויתן על פניו מסוה. עיין מענין מסוה בזהר חלק ג' פ' שלח קס"ג א' ופירושו בעמה"מ ד"פ ע"ג דמשה הוא נצח דאבא ואהרן הוד דאימא, ועם היות או"א תרין ריעין מ"מ אבא למעלה מהבינה כי אבא נק' אצי' שבאצי' ובינה בריאה שבאצי' וכמו שבין בריאה לאצי' יש מסך ופרוכת כך באצי' בין משה לאהרן צ"ל מסוה כו'. ובמא"א אות מם סעיף קי"ג מסוה נק' יסוד דאימא מכסה על יסוד אבא משה (ויש להעיר מענין התחברות שמיעה וראי' ע"ד הבן בחכמה) וכן מסוה גימטריא אלף, אלף בינה, גם מסוה בינה מ"ס שבה לבוש לו"ה זו"נ עכ"ל. א"כ היינו כענין החשמל דבינה שהוא מלביש לזו"נ והוא גבוה מהם כמ"ש בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת, ובכתובות פ' אע"פ דף סמך ע"א מסוי לאפה פרש"י הביט, ע"כ גם בענין מסוה דמשה י"ל כן שאין זה העלם גמור רק שהאור מתגלה דרך המסוה כענין הנשמל מתגלה ע"י המשל כו', וז"ס חשמל בגימ' אור פני אל.

במ"ע ב"א מסוה שם מ"ה עם גלגל שהוא חשבון ס"ו וענין גלגל היינו מלאך המנהיג את החמה כו'. ובמ"א פי' מ"ה עם חשבון כל הנפש כו' ששים ושש כו'.

אור התורה

פרשת

ויקהל

פ' ויקהל

ויקהל ל"ה א'

ויקהל משה. פ"ז דשבת ד"ע ע"א דברים הדברים אלה הדברים אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני, ופרש"י דברים משמע תרי ה' לרבות חד הרי שלשה אלה בגימט' ל"ו הרי ל"ט. וכפירושו מבואר ברבות פ' קרח דרע"ב ב' שהוא ס"ה ב' וז"ל אלה שלשים ושש דברים ב' הדברים ג' הרי ארבעים חסר אחת עכ"ל. פי"א דשבת דצ"ז ע"ב. פ"ד דמגילה דף ל' ע"א. בלקו"ת ר"פ ויקהל, לפי שמשה הוא מבחי' יסוד אבא וכן דור המדבר היו אותה בחינה עצמה ולפי שעשו העגל הוצרך משה להקהילם ולאספם אליו לחזור לשרשו עכ"ל. ועמ"ש תורה צוה כו' קהלת יעקב. וע' במא"א אות ק' סי"א בענין קהל. זח"ב ויקהל קצ"ה סע"א קצ"ז א' ב', ולפה"נ שם דקצ"ז ע"ב ענין ויקהל משה הוא המשכת אתעדל"ע מלמעלה הבא ונמשך לעורר אתעדל"ת וכענין מ"ש במ"א ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם כו', או כענין מ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות לבנ"י לאמר זה הדבר כו', ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בענין כי תקנה עבד עברי. בבחיי פ' קדושים קנ"ב ד' וז"ל והזכיר באזהרת הקדושה הזאת כל עדת בנ"י כדי לכלול בזה גם הנשים לפי שהאזהרה הזאת לכל האנשים והנשים וכענין שכ' משה ויקהל משה את כל עדת בנ"י כי הנדבה היתה לכל ישראל אנשים ונשים עכ"ל א"כ עדת בנ"י לפירושו הם זכרים ונקבות וא"ש ג"כ כי עדת אותיות דעת והדעת מתחלק לב' מוחין חו"ג אשר החסד זהו זכר כמ"ש זכר חסדו והנקבות הם בחי' גבורה כו'.

של"ה קל"ד סע"ב בשם התנחומא ענין ויקהל להקהיל קהלות בכל שבת כו' ואתם עדי נאום ה' אתם מעידים עלי שאני אלוה בעולם עכ"ל. הנה עדי ג"כ מענין דעת וזהו ויקהל כו' עדת כו' גם בשבת שער הפונה קדים כו' וביום השבת יפתח וכן התורה היא משל הקדמוני כו' והתורה היא הדעת כמ"ש ברבות כי תשא פמ"א ע"פ מפיו דעת שזהו ענין תשבע"פ, וכ"ה עוד בשל"ה במסכת שבועות שלו ס"פ נר מצוה קפ"ה ב' בשם הילקוט ריש ויקהל.

בפ' תרומה דשכ"ה סע"ב ויקהל משה כו' רומז על כנס"י כו' שהוא היכל הוי' זהו ויקהל כו' ז"ס הוקם המשכן כו'.

ויקהל משה כו'. בזח"ב ויקהל קצ"ז ב' ת"ח כד קיימא שעתא דרעותא כו' הה"ד ויקהל משה כו' אינון תריסר משריין עילאין כו' וה"ע אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת. ועיין בה"ז שם. והנה שלמה נק' קהלת ע"ש אז יקהיל שלמה כנזכר ברבות תחלת קהלת ועיין מזה בזח"ב פ' בא דל"ט ע"א ובפ' אחרי דס"ד ע"א ובמא"א אות ק' סי"א כי שם נקהלו האורות עליונים כו'. ויש לבאר ענין יקהיל שלמה כי שלמה ח"ת מל' דאצילות המברר בי"ע ופי' אז יקהיל שלמה ע"ד ששם עלו שבטים כו' היינו שעלייתם מבחי' בי"ע באצילות וכמ"ש מזה בד"ה ואני נתתי לך שכם אחד, וע' מ"ש ע"פ משכני אחריך נרוצה ובזהר ויחי דרכ"ט, ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שעלי' זו זהו כענין אלומה קבוץ מטורי דפרודא לבחי' רה"י, ועמ"ש בד"ה כי תצא בפי' משם יקבצך כו', ועליי' זו זהו כענין שבת תתאה שהעליי' מבי"ע לאצילות, אך ענין ויקהל משה זהו כענין שבת עילאה, וזהו ע"ד ששם עלו כו' שבטי י"ה שהן י"ב ג"א דאצילות שעלייתם והתכללותם בבחי' לך ה' הגדולה והגבורה כו' למעלה מבחינת מדות ונק' עלי' זו עליית חג"ת באימא עילאה, וזהו את כל עדת כמ"ש ששם עלו כו' עדות לישראל, והקהיל עדת בבחי' עדות כו' וזהו כגוונא דאינון מתיחדין לעילא כו' וביאור עלי' זו ע"ד שנת' סד"ה חמשה קנינים, כמו הגם שאצילות ביטול עכ"ז יש עשר כלים משא"כ עקודים בכלי אחד ביטול גדול יותר כו', ועמ"ש בענין ומשה נגש אל הערפל בחי' חשך שלא יחפוץ בשום דבר רק רצון העליון, ועד"נ ויקהל משה את כל עדת כו', וכמ"ש בביאור דמים רבים פ' תולדות דעת עליון ממשיך המדות דא"א וזהו ויקהל משה כו', וח"ש אח"כ שבת שבתון שבת עילאה ועמ"ש בענין משכן העדות אשר פוקד ע"פ משה כו' ועמ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו'.

ב) לענין ויקהל משה, יש להעיר ממ"ש בת"א סד"ה ואתה תצוה בענין ההפרש בין מ"ש באהרן מחוץ לפרוכת יערוך כו' מערב עד בקר אכן במשה נאמר להעלות נר תמיד, וממ"ש במ"א ע"פ ואתה הקרב אליך את אהרן, וממ"ש בענין ומעין יצא משא"כ בנהר נאמר ומשם יפרד, וממ"ש ע"פ ושאבתם מים, ובענין שמע"צ שאז מאיר אור אבא כמו אור אימא, וממ"ש בבה"ז ע"פ אלה תולדות נח בענין עה"ח ועה"ד וממ"ש סד"ה וארא אל אברהם גבי ושמי הוי' לא נודעתי להאבות אלא ע"י ביטול דמשה ונחנו מה, וממ"ש בענין ונחנו מה דמשה בענין מן לחם מן השמים בת"א ס"פ בשלח ובלק"ת פ' עקב. גם להעיר מענין עלי באר, מים חיים בבחי' העלאה זהו ענין משה, וע' מענין ויקהל משה באוה"מ פ' ויקהל ובמאור עינים בליקוטים ד"מ ע"ב פי' שהקהיל העטרין עילאין כו' וממ"ש בענין ישמח משה במתנת חלקו וממ"ש בד"ה זכור דעמלק מענין כשם שאין בלבך אלא אחד כך כו' שזהו יחו"ע ויחו"ת ועד"ז ויקהל משה שיהי' אין בלבם אלא אחד וממ"ש במ"ר פ' במדבר פ"ג ע"פ צדיק כתמר יפרח מה תמרה זו לבה מכוון למעלה כך ישראל לבן מכוון לאביהם שבשמים שנאמר עיני תמיד אל ה' כו'.

ג) **במ"א** פי' עד"מ הנוסע על יריד שיוכל לישכח המכוון ולימשך אחר תענוג הגוף הנמצא שם, וצריך לזכור המכוון שהוא להרוויח כו', כך האדם ירד בעוה"ז בשביל להמשיך דירה בתחתונים וצ"ל כוונה זו תמיד במוחו ואיך שא"ד הם טפל לכוונה זו כמו אפילו מדומ"ע של התומ"צ הם רק לבושים לכוונה זו שהרי התורה נקרא תרעא לדרתא לגבי יראה כמו שא"א להרוויח בלתי שיעסוק במו"מ, כמ"כ א"א לדבקה בו באמת בלתי ע"י תומ"צ, ולכן ארז"ל על שלא ברכו בתורה תחלה ששכחו המכוון מעסק התורה ועמ"ש ע"פ ואתה הרם את מטך. וזהו ויקהל משה שהקהיל עדת בנ"י אל המכוון ע"ד בא חבקוק והעמידן על אחת. וזהו ועתה ישראל כו' כ"א ליראה כו' לגבי משה מילתא זוטרתי היא והקשה בסש"ב פמ"ב דהא שואל מעמך כתיב ותירץ, וזהו ויקהל משה כו' שבחי' משה מאיר בכל אחד.

ד) **להעיר** ממ"ש ע"פ ואגודתו על ארץ שע"י הבונה בשמים מעליותיו, ואגודה זו זהו ענין ויקהל, וממ"ש עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים שילה גימט' משה, וממ"ש ע"פ החלצו בענין נדגול שההתכללות הוא ע"י שם מ"ה דאיהו אורח אצי', וזהו ויקהל משה. אך ענין ואגודתו י"ל העלאה וקיבוץ של המצות הנק' ג"כ עדות שיתעלו לשרשן ע' סד"ה כי ההרים ימושו.

ה) **ע'** בד"ה לא הביט און מענין התפלה שהיא המכוון של כל המצות ולכן אינה במנין המצות כו'.

ו) **פ"ז** דשבת ד"ע א', ויקהל משה כו' אלה הדברים, דברים הדברים אלה הדברים אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה מסיני, ופרש"י דברים משמע תרי ה' לרבות חד הרי שלשה, אלה בגימטריא ל"ו הרי ל"ט עכ"ל. הנה ענין טלא דנטיף מעתיקא בחי' מטל השמים שנמשך בשבת י"ל שע"י השמירה מן ל"ט מלאכות הנ"ל נמשך טל הנ"ל, ועיין במא"א ט' י"ד טל ג' מיני טל הם כו' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן האותיות גימ' טל ועמ"ש מענין אהיה כטל לישראל בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון.

ובפרדס ערך טל הוא כללות יוד הא ואו שעולים טל והוא שפע הבא מכתר עליון דרך הספירות ואותיות אלה עד המלכות שהיא ה"א (ור"ל זהו שם הוי' כי יה"ו הוא טל הנמשך לבחי' ה' תתאה), והטל הוא לראש התפארת כענין שראשי נמלא טל פי' משפע העליון ואז תחיית המתים (ועמ"ש מענין שראשי נמלא טל בד"ה אני ישנה בלק"ת בשה"ש) ויש כנגד של טל מלכות, ל"ט רצועות הבאים מרצועה בישא הקליפה כמו שנבאר בערך ל"ט עכ"ל, וז"ל בערך ל"ט היא קליפה רעה בישא רצועה שבו מלקין והם מ' חסר אחת בסוד החסרון ומשם לוט יצה"ר והם מצד ארור כנען שיצאו עמו קללות שזהו פי' לט לטותא וזהו העובר על מ' חסר א', ויש בהם הפך בקדושה והם טל אורות טללי ברכה ובארנו בערך

טל עכ״ל. וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה בחי׳ טל עמ״ש ע״פ תזל כטל אמרתי, ואת הקללה ל״ט. הפך טל כי יניקתו ג״כ ממקום גבוה כמ״ש ע״פ הזהר ויגש בענין ארור שמתחיל באלף כי משם יניקתו כו׳ וע״י השמירה שמור את יום השבת מן ל״ט מלאכות דוחים יניקתו ונמשך טלא דעתיקא. ובמא״א ל׳ כ״ז לו״ט גימט׳ מ״ה והם אחוריים דז״א דקדושה ליטא ארור כנען ז״א דקליפה כו׳ עכ״ל. ובמא״א א׳ ל״א אגלי טל הם הטפות היורדות מהמוחין יוד הא ואו חב״ד גימ׳ ט״ל עכ״ל. והנה בחי׳ אלה ישנו ג״כ בקליפה כמ״ש בזהר ויחי דרכ״ז ובפ׳ פקודי דרל״ו ע״ב, ובמא״א א׳ פ״א אלה נק׳ הו״ק ופ״ו גימ׳ אלה (ועמ״ש מזה ע״פ אלה פקודי המשכן) וכן לפעמים נק׳ הקליפות אלה ר״ל מוכנת ומזומנת לסמא״ל לא כמו הקדושה שצריך טרחא אחריה עכ״ל והוא מהמבואר בזהר פקודי והובא בפרדס ערך אלה, ועיין בפרדס ערך דברים כי המל׳ נק׳ ג״כ דברים ואפשר שנק׳ כן בהצטרפות אליה ז׳ נערותיה כי כל א׳ מהם נק׳ דבר ויחודם דברים, נראים משם, כי קרא לקליפה אחר הדברים שהיא אחר לדברים והיינו ודאי אחור לכל הנערות עכ״ל. והנה כאן שנאמר אלה הדברים יש לפרש שהוא לברר הבירורים מבחי׳ מה שנפלו בבבחי׳ אחר הדברים והיינו אלה הדברים אשר צוה ה׳ לעשות, וא״כ או הפי׳ דהאי אלה היינו מסט׳ דקליפה שצריך לתקנן ע״י השביתה מל״ט מלאכות הנ״ל הנק׳ אלה הדברים, או שנאמר כי אלה היינו ו״ק הדברים הוא מ׳ שמתייחדי׳ ע״י השבת. ואפ״ל כי אלה הדברים ל״ט מלאכות הם ממוצע בין ט״ל שהוא תכלית העילוי ולהפך ל״ט מלקות הם בג״ק הטמאות שהם רצועה לאלקאה, ובחי׳ ל״ט מלאכות הם לתקן קליפת נוגה ולבררה וזהו אלה הדברים אשר צוה ה׳ לעשות לתקן ותיקון ובירור זה היינו בששת ימי המעשה, אבל בשבת העושה מלאכה זו חייב מיתה וביו״ט מלקות מן ל״ט דג״ק הנ״ל.

ז) **ולבוא** אל הענין נציג קצת מפסוק ארבעים יכנו לא יוסיף פ׳ כי תצא כ״ה ג׳ ונזכר מזה ברבות מצורע ס״פ י״ח דקפ״ה ע״ג, וז״ל הרבות ס״פ במדבר דף ר״כ ע״ג, אם יחטא אדם כו׳ ילקה ארבעים ויצאו ידי כריתתן כו׳ ולמה חייבתו תורה ליתן לו מלקות ארבעים לפי שעבר על התורה שנתנה למם יום (עמ״ש בלק״ת בביאור ע״פ כי תצא) ומ״ש וגרם מיתה לעצמו שנוצר במם יום ילקה מם ויצא ידי ענשו, כשם שנעשה לאדה״ר שחטא ונתחייב מיתה ונלקה ארבעים שנתקלל העולם בחטאו מם קללות י׳ לאדם וי׳ לחוה וי׳ לנחש וי׳ על הארץ והאריך לו הקב״ה היום שנאמר כי ביום אכלך כו׳ עכ״ל. ויש להעיר מענין מ׳ יום דמבול שהי׳ ג״כ לטהר הארץ כמ״ש בת״א פ׳ נח בד״ה מים רבים ומענין ובניכם יהיו רועים במדבר ארבעים שנה כו׳ במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה כו׳, ומענין הנזכר ברבות כי תשא פמ״ב ע״פ אחד עשר יום מחורב י״א ימים היו עם הקב״ה וכ״ט יום היו מחשבים כו׳.

רבות נשא פ״ז דרכ״ג ע״ב כנז׳ ברבות מצורע ס״פ י״ח הנ״ל. רבות קרח דרע״ב ב׳ ארבעים יכנו לא יוסיף כנגד ארבעים קללות שנתקללו

נחש וחוה ואדם ואדמה, ופחתו חכמים אחת משום לא יוסיף עכ"ל. ואפ"ל כי ארבעים קללות הם ע"ס דקליפה והם ד' בחי' אבי"ע, או ד' בחי' או"א וזו"נ דקליפה ושרשן דמל' והן רצועה לאלקאה, וזהו ענין גלות מצרים בבל עוכומ"ז. עו"ש במדרש מנין למקוה שצריך ארבעים סאה מי השלוח ההולכים לא"ט, בגימט' ארבעים.

זח"א מח"ד סז"א פא"ד, ח"ג קלו"ג.

ח) **זח"א** פ' נח דס"א סע"ב ע"פ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום, ארבעים יום לאלקאה חייבי עלמא וכתיב ארבעים יכנו לא יוסיף לקבל ארבע סטרי עלמא לכל חד עשרה, בגין דבר נש מארבע סטרי עלמא אתברי עכ"ל. והרמ"ז שם כתב ריה"ו לטעמי' דס"ל פ"ג דמכות ארבעים שלימות הוא לוקה ורבנן ס"ל ט"ל נגד ד' מילויי הוי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וג' אלקים שהם ג' דיינים יש במילואם ג"פ י"ג אותיות הם ט"ל וסוד ההכאות לגלוי החסדים כמ"ש הרב ז"ל ור' יהודה סבר שבעת רצון יש א' בתוך וא"ו של שם ב"ן והו"ל מם אותיות עכ"ל.

ט) **זח"א** וירא דף ק"ד סע"ב בענין לא אעשה בעבור הארבעים, שהם רמז לארבעים מלקות.

י) **במא"א** מם ק"ו מלקות גימ' ב"פ מנצפך ועשרה אותיות וכללות הה"ג והכולל כמנין תקע"ו (הג"ה אפ"ל כמ"כ כמנין שערה כמ"ש במא"א שין סעיף שעורה מ' וה"ג שבה ב"פ מנצפך ע"ה גימ' שערה עכ"ל והיינו כי שעורה שעור ה' ה"ג ומהם שורש המלקות לנקות החוטא כמ"ש הבחיי ס"פ תצא שע"י ל"ט מלקות יזכה לטל טל תחיה, וא"כ תקעו הוא תקיעת שופר קול חרדה לעורר העם שלא יצטרכו ח"ו למלקות כו' עכ"ה) ובגימ' יצר הרע וא' יותר להכניעו עכ"ל.

יא) **ביר"ק** בערך מלקות העיר מענין ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה ומענין ויהי עשו בן ארבעים שנה, אשר אלו בקדושה כמו ויהי שם עם ה' ארבעים יום, ואלו בקליפה ארבעים יכנו, וע' מענין ויהי יצחק בן ארבעים בזח"א תולדות קל"ו ב'. והנה ארבעים יום ימי רצון מר"ח אלול עד יוהכ"פ ע"ד תקעו שלא יצטרכו למלקות מ', כי נפתחו ד' יודין דשם ע"ב כו', עמ"ש עוד מענין זה במ"א, ועיין בשבת פ"ד דמ"ט ע"ב של"ט מלאכות דשבת נלמוד ממ"ש בתורה מלאכה מלאכתו מ' פעמים אלא שאחת אינו מהמנין אם ויבא הביתה לעשות מלאכתו משום דאיכא למ"ד לעשות צרכיו נכנס ואינו שייך לל"ט מלאכות הנ"ל, אם והמלאכה היתה דים אינו ממנינא. והענין דאיתא במד"ר פ' בראשית ס"פ י"א ע"פ כי בו שבת מכל מלאכתו ממלאכת עולמו שבת ולא שבת ממלאכת הצדיקים, וזהו ע"ד שנתבאר בזהר ס"פ נח שבשבת המלאכה שנמשך בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ועד"ז ארז"ל ע"פ אשר פריו יתן בעתו

בלילי שבת שאז זמן העונה לת"ח משום שאז דוקא נפתח גם למעלה בחי' שער החצר הפנימית הפונה קדים שהוא סגור ששת ימי המעשה, וא"כ מלאכה זו זהו כעין לעשות מלאכתו, וכמ"ש במא"א אות מם ס"ל שהזווג זו"נ דאצי' נק' מלאכה כמו לעשות מלאכתו, והיינו שהטפה היא בחי' עשייה ולכן נק' זווג גופני עיין בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ ששים המה דרוש הראשון, אך מלאכה זו בשבת זהו דוקא לאחר קיום ל"ט מלאכות בימי המעשה שזהו ע"ד והנה אנחנו מאלמים אלומים בשדה, ואז אח"כ ותשתחוין לאלומתי זהו היחוד דשבת, והיינו לעשות מלאכתו כנ"ל, אך זהו בקדושה האלקית הפך לעשות מלאכתו למ"ד לעשות צרכיו נכנס שהוא בחי' ושפחה כי תירש גבירתה, והמשכת זו דיוסף בשבת זהו אחר ל"ט מלאכות שבחול ולכן יש ארבעים פעמים מלאכה רק אחת אינה בחשבון כי ל"ט מלאכות הם רק הכנה אליה ועמ"ש מזה ע"פ המד"ר ויקהל פמ"ט ע"פ ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וכי מה מלאכה היו עושים אלא ראה מה כתיב וזאת התרומה, דהמדרש תמוה כמ"ש הידי משה, אך הפי' שהם המשיכו המלאכה הפנימי' לאחר שעשו עושי המלאכה ל"ט מלאכות שכולם היו במשכן ולכן אין מלאכת המשכן דוחה שבת יען כי ל"ט מלאכות אלו זהו ע"ד ל"ט מלאכות לברר ק"נ זהו העבודה בימי המעשה משא"כ בשבת בורר אסור וזהו שהם עדיין חסר אחת היינו אחת היא יונתי אחת שאלתי מאת ה' וכך הי' מונה אחת כו' עד אחת ושבע, רק אח"כ בשבת נמשך בחי' אחת הנ"ל והיא מקבלת מבחי' יחיד חי העולמים מלך כו' ועז"נ ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה כו' ומלאכה זו היא וזאת התרומה עליי' המל' לקבל מז"א כענין ויביאו את המשכן אל משה במד"ר פקודי ר"פ נ"ב ובזח"ב דרל"ה א' ורל"ח א' קצ"ז ב', וזהו ענין והמלאכה היתה דים, ע"ד אני אל שדי, שדי באלהותי לכל בריה, במד"ר פ' לך פמ"ו דיו לעולמי שאני אלוהו, או מלשון דיו לעבד שיהי' כרבו, והותר ע"ד ויותר יעקב לבדו במד"ר וישלח או ע"ד לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים בלק"ת גבי דרושי עשי"ת סד"ה פי' וענין יג"מ. בענין הזווג שנק' מלאכה ע' זח"א וירא קט"ו א' ע"פ ויעש ד' לשרה, ובפ' ויחי דרל"ח א' בענין עץ עושה פרי שעשי' זו נמשך ע"י ונהר יוצא מעדן כו' יסוד ושרשו יסוד אבא כו' המקבל ממו"ס, וע' מד"ר ר"פ ויצא מהו עושה מאותה שעה ועד עכשיו מזווג זיווגים כו' הרי שזה נקרא עשייה, וע"ש שזהו כקריעת ים סוף שהוא ג"כ בחי' זווג התקשרות האצי' בבריאה עלמא דאתכסיא נמשך להיות אתגליא כו'.

ויקהל. שבת י"א צז"ב. מגילה ד' ל"א. ע"ה קלב"ב. רבות רעב"ב. של"ה קלד"ב קפה"ב שכה"ב שלג"א של"ד א"ב של"ה ב'. בחיי קנב"ד.

בחיי ר"פ ויקהל, שההקהל הי' למחרת יוהכ"פ אחר מם יום שעמד משה בהר מר"ח אלול עד יוהכ"פ, שנצטוה על המשכן, ועמש"ל בענין ט"ל.

במא"א קוף סי"א קהל נק' חג"ת ג"פ מ"ה, גימטריא קהל, וקהלת נק' הבינה, והוא האומר ז' הבלים דנפקין מפומה, וקהל גימ' ע"ב ס"ג, כי שם נקהלו האורות עליונים כח"ב ובהצטרף ז"א עמהם הם ג' הוויות דמ"ה גימ' קהל עכ"ל. והנה זה שיתכללו חג"ת יחד הוא ע"י המשכה מהכתר כמ"ש באג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה, והיינו ע"י משה דעת עליון הממשיך מכתר או כי משה חכמה יסוד אבא ממשיך ג"כ התכללות זו. והי"נ הביא ממ"ש בזח"ב פ' בא דל"ט ע"א קהלת כנופיא קדישא דבי עשרה בג"כ קהל אין פחות מעשרה כו'. וענין קהלת חג"ת בבינה זהו ע"ד מ"ש כגוונא דאינון מתיחדין לעילא באחד כו', ומבואר שם שהמדות כשהם בז"א הם באים לבחי' פירוד והתחלקות אבל בהיותם כלולי' בבחי' המוחין אזי הם מתכללים זע"ז להיות מתאחדים כולם בבחי' אור הפשוט שמאיר עליהם כו' ובזח"ג פ' אחרי ס"ד א' קהלת תבונה כו'. ועמ"ש מענין תבונה בביאור ע"פ אלה מסעי בענין שם מ"ב שהוא בחי' תבונה ועז"נ לא יחפוץ כסיל בתבונה כו'. ומכ"ז יובן ענין ויקהל משה והיינו כשהמדות כלולי' בחו"ב ועמ"ש ע"פ מאמר הזהר ע"פ כי מראש צורים אראנו מענין מוחין דאבא שמאירים בהמדות ובביאור ע"פ כי תצא כו'.

ויקהל משה. במא"א אות קוף סעי' י"א קהל נק' חג"ת ג"פ מ"ה כו' יקהל גימטרי' ע"ב ס"ג כי שם נקהלו האורות עליונים כח"ב ובהצטרף ז"א עמהם הם ג' הוויות דמ"ה גימט' קהל עכ"ל. ובאות מ"ם סעי' צ"ה כ' מצה בסוד חב"ד אבא, וכן מצה גימטרי' ע"ב ס"ג וגימטרי' קל"ה כו' עכ"ל. א"כ לפמ"ש דבחי' קהל זהו ע"ב ס"ג ומצה הוא ג"כ ע"ב ס"ג, א"כ מצה שייך ג"כ לבחי' קהל, וכן לפמ"ש ג' הוויות גימט' קהל, הנה לחם הוא ג"כ גימטרי' ג' הוויות כמ"ש במא"א אות למ"ד סכ"א וז"ל לחם גימטרי' ג' הוויות בסוד התפארת עכ"ל. ומצה היא לחם, ואנו אומרים מצה זו שאנו אוכלים על שום מ"ה ופי' רבינו ז"ל דהיינו המשכות הביטול שהוא בחי' שם מ"ה וביטול זה נמשך בהם ע"י ובמורא גדול זה גילוי שכינה, דהיינו ענין שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה שלמעלה מעלה מכל ההשתלשלות דאבי"ע. ועיין מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי הנה זה בא וכשנתגלה בחי' עצמות אלקות נתבטלו ממציאותן בבחי' ביטול דשם מ"ה כידוע דכולא קמי' כלא חשיב. וכמ"ש מזה באג"ה בד"ה קטונתי מכל החסדים ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"ב ביאר דהיינו קמי' דוקא שלמעלה מבחי' מלכות שממנה נמשך להיות הנברא יש ודבר כו', ועמ"ש

מזה בד"ה זכור דעמלק דתקס"ג בענין מארז"ל ספ"ה דברכות המלך כיון שכרע שוב אינו זוקף והיינו לפי שהוא קרוב יותר אליו יתברך. ולכן ע"י שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה נמשך בהם שם מ"ה בבחי' ביטול, וזהו ג"כ ענין מצה שאנו אוכלים על שום מ"ה כלומר שא"א לבוא לבחי' יש וגסות שזהו"ע החמץ מחמת שנגלה עליהם כו', גם בשורש ענין החמץ הרגשת היש והמצה הוא היפך זה. עכ"פ למדנו מזה דמצה הוא בחי' מ"ה, וזהו שהלחם שהוא ג' הוויות, במצה הוא ענין ג' הוויות דמ"ה, ר"ל המשכת שם מ"ה בג' המדות חג"ת, שהן כללות כל הששה מדות שתהיינה המדות בבחי' מ"ה, וע"י ביטול זה יוכלו להיות בבחי' קהל שהו"ע כנופיא ואחדות, שזה נמשך ע"י הביטול דוקא, וכן להיות התכללות חג"ת יחד שזהו"ע קהל נמשך ע"י עושה שלום במרומיו בין מים ואש כמ"ש באג"ה סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום, ולכן מצה גימ' קהל. וזהו ויקהל משה כי משה שם מ"ה עם שי"ן המשכות מ"ה בחג"ת וכמ"ש ונחנו מה כו'. גם ריבה ריבי תילים סי' קי"ט תרגום נצי מצותי, ונאמר ראה נא בעניגו וריבה ריבינו, ואפ"ל משום הפסוקים סמוכים זל"ז תלים סי' קי"ט ראה עניי וחלצני כו' ריבה ריבי וגאלני. והנה במצה נק' לחם עוני זהו ראה עניי ועי"ז בצור מצותי, ועיין משלי סי' י"ג י' רק בזדון יתן מצה וסי' י"ז י"ט אוהב פשע אוהב מצה פי' להתקוטט ולריב, גם בשורש מצה שפירושו מיץ או מצץ וכתיב וימץ טל מן הגזה שופטים ו' ל"ח, ובפסח נפתחים שערי טל שלכן מתחילים לומר מוריד הטל, וא"כ המצה להיות וימץ טל כו', ועי"ז ג"כ יומשך שלא יהי' בחי' כוס התרעלה שתית מצית ישעי' סי' נ"א י"ז, אלא למען תמוצו והתענגתם ישעי' ס"ו, וג"כ נמשך אך שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ תילים סי' ע"ה, גם מילוי ה' דמצה אלף, עי"ז נמצאתי ללא בקשוני ישעי' ס"ה א' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת וענין רבת את ריבם פי' כשאינו מואס ברע אע"פ שהוא סר מרע מ"מ כיון שאין מואס בו יש להרע יניקה מהטוב מבחי' אחוריים, וזהו"ע צדיק ורע לו, ולכן העצה לזה ריבה רבינו כו', והיינו ע"י ראה נא בעניינו כו', וזהו המצה לחם עוני כו'.

קיצור. קהל ג"פ מ"ה וגם ע"ב ס"ג, מצה ג"כ ג' בחי' אלו, מצה זו שאנו אוכלים על שום מ"ה הביטול הנמשך ע"י גילוי השכינה, ועי"ז לא הספיק להחמיץ לחם גימט' ג' פעמים הוי' כמ"ש בסידור בד"ה להבין ענין המוציא לחם מן הארץ, וזהו ע"ד מזונא במזלא תליא, מזלא ג"כ גימט' ג"פ הוי', עיין במא"א מ"ם ז'. ועיין זח"ג נשא קל"ד א' מענין מזלא ובלחם דמצה נמשך מבחי' מזלא ג' הוויות דשם מ"ה, וע"י ביטול זה יוכל להיות חג"ת בבחי' התכללות יחד, וזהו ויקהל משה מ"ה שין.

ב) **זח"ב** ר"פ ויקהל דקצ"ה ע"א ויקהל משה ר' אבא פתח הקהל את העם. וכ' הרמ"ז הוקשה לו ייתור ויקהל כו', ומתרץ שבא להורות על שורש ישראל כו' כמו שהם במקורם כו'. וא"כ יש להעיר ממ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמיני עצרת כנישין יהא לכון וכן תרגום ויקהל וכנש משה,

ושם פ"ג פי' שתהי' המשכת בחי' אין מושרשת ונקלטת בתוך כנס"י להיות דבוקות באוא"ס ב"ה, והיינו ע"י כנישין יהא לכון שיוכללו באו"א כו', ובהקיצור שם אות ד', וזהו עצרת תהי' לכם התאספות והתקבצות יחד לשרשם שהוא ח"ע ובינה כו'. ואפ"ל עוד כי הרי תמיד אבא מאיר מרחוק, ואף בינה הרי פרסא מפסקת בין בינה לז"א בחי' מי ברא אלה כי בבינה התגלות עתיק בחי' אין משא"כ בז"א ולכן עליות חג"ת לבינה זהו עליה גדולה, ועמ"ש מזה ע"פ הרע"מ פ' עקב בענין הברכות, וכ"ש עליותם לקבל מאור אבא. וזהו"ע ויקהל משה.

עוד פי' הרמ"ז שמחמת החטא גרמו הסתלקות או"א מזו"נ, ואח"כ כשנמחל להם עוונם ביוהכ"פ וחזרו או"א לתוך זו"נ, ואז ויקהל משה שהוא מיסודות או"א שהם ע"ב ס"ג העולים קהל שחזרו ליכנס לתוך זו"נ, וז"ש ויקהל משה כלומר ישראל שהם בני זו"נ הי' נפוצים ופרודים משרשם או"א, ועתה הקהילם אלו יחד לשורשו העליון שהוא או"א דלא אתפרשין לעלמא עכ"ל.

וענין זה יש לבאר בעבודת ה' ע"ד שנת' בד"ה ראה אנכי נותן בענין שאין השם שלם ע"ש פ"ג, דהיינו שאותיות ו"ה מפורדים מאותיות י"ה, והענין בעבודת ה' שאע"פ שמתבונן ומעמיק בגדולת ה' ומקשר דעתו בבחי' ביטול אליו ית' בבחי' שלמעלה מהדעת, עכ"ז אין פועלים להיות נמשך בלב להפך המדות אהוי"ר כו', גם ע"ד מ"ש בלק"ת פ' במדבר דף א' סע"ב אם הי' נמצא ברפואות לחבר גופו אל ראשו, כך הוא ענין נשיאת ראש כו', וזהו ויקהל משה. והנה עי"ז גורם למעלה חיבור י"ה עם ו"ה וחיבור א"א עם ז"א, וכמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו'.

ג) **זח"ב** ויקהל דקצ"ז ע"ב. ת"ח כד קיימא שעתא דרעותא קמי' קוב"ה לייחדא רתיכא עילאה ברתיכא תתאה (נ' להעיר ממ"ש בזהר ויגש דר"ו ע"ב כי הנה המלכים נועדו כו') למיהוי כולא חד (עיין ע"פ אחד באחד יגשו במד"ר ר"פ ויגש ובדרוש כגוונא כו', ובת"א בד"ה ואלה שמות בני ישראל) כדין קלא נפיק כו', וכניש כו'. הה"ד ויקהל משה כו' אתתקנו כולכון. ובמק"מ שם פי' בינה רומזת לז"א כו' והוא משה כו'. ויקהל י"ב נושאי הכסא כו' ע"ש. והמכוון שנמשך הכח מבחי' משה ביטול לבחי' י"ב נושאי הכסא שיוכלו לרומם ולהעלות המ'. והיינו דוקא ע"י ויקהל דוגמת ד' דגלים. ועיין בת"א פ' תולדות בהביאור ע"פ מים רבים כו' וכמ"ש ע"פ ולקחתם אגודת אזוב בענין הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה, בעמוס סי' ט', וארז"ל במד"ר אמור פ"ל דף ר"א א', ואימתי הוא מתעלה כשהן עשוין אגודה א' כו'. ועיין מזה בילקוט פ' הברכה ע"פ בהתאסף ראשי עם ובמד"ר פ' בהעלותך ע"פ אספה לי שבעים איש כו' ועיין בזהר ס"פ צו דל"ה א' ובלק"ת פ' תצא סד"ה כי ההרים ימושו. ופי' מעליותיו י"ל זהו ענין מי עלה שמים דפי' בזהר כאן דבחי' שמים שהן ז"א דאצי' עולה לבחי' מי. גם ע"ד כי גדול מעל שמים חסדיך וע"ד אז תתענג על הוי'. או ע"ד השמים כסאי, וע"ד

לנטוע שמים, כונן שמים בתבונה. כ"ז נמשך ע"י ואגודתו על ארץ, שע"י ההתכללות יש בכחם להעלות הכסא ועל הכסא דמות כמראה אדם לבחי' כי לא אדם הוא. וכעין מ"ש ע"פ הנך יפה רעייתי, היופי דוקא כשכלול מג' גוונין. וכענין שלא מנו יובלות רק בזמן שכל יושביה עליה ועמ"ש בדרוש ברכת הזימון ובד"ה ואלה המשפטים. ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ תולדות קל"ד שהעולם הוא שייפין שייפין בחי' אדם. ועמ"ש בענין זה ספר תולדות אדם הוא כלל גדול בתורה, וכן ואהבת לרעך כמוך כללא דכל אורייתא. ומ"ש בלק"ת פ' מטות בד"ה החלצו מאתכם בענין לתת נקמת הוי' במדין ומ"ש בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ז ע"ב בענין אהבה. והנה בענין שם מ"ה מלגאו דאיהו אורח אצי' מבואר במ"א פי' אורח אצי' היינו שיהי' התכללות כל האצי' יחד, וזהו נמשך ע"י מ"ה ביטול, ולכן שם מ"ה גימ' אדם, כי אדם זהו התכללות כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה. ועפי"ז י"ל ג"כ ענין ויקהל משה, כי משה שרשו משם מ"ה דאיהו אורח אצי', וכמ"ש בהביאורי' ע"פ משה ידבר כו'. וז"ש אח"כ ששת ימים כו' דמבואר בלק"ת פ' בהר בד"ה את שבתותי תשמרו דגם עליות התומ"צ הוא ע"י השבת וע' בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת בענין שבשבת אומרי' קדשנו במצותיך וגם כמ"ש בפנ"י כאן ויקהל משה להקהל באחדות האמיתי וזהו"ע שבת כמ"ש בזהר תרומה רזא דשבת איהו שבת דאתאחדת ברזא דאחד כו' וכן מ"ש אח"כ קחו מאתכם תרומה כמ"ש בזהר ויקהל דקצ"ז ע"ב לסלקא לההיא תרומה רזא דכורסייא קדישא לאתחברא באבהן ובבעלה כו' ור"ל שבחי' שכינה נק' תרומה ל' הפרשת הארה ול' רוממות ומ"מ נק' רק שם והארה ולהעלותה לבחי' סוכ"ע קדוש ומובדל ונק' יחוד קוב"ה ע"ד ישראל מקדשי שמך בד"ה אוסרי לגפן וזהו"ע קחו מאתכם תרומה והיינו להיות ימין ה' רוממה ואתה מרום לעולם ה' וארז"ל במד"ר ר"פ קדושים רוממות אתה נוהג בעולמך גם ע"ד אשר הלכו אלקים כו' ולשום לו שם כו' וכ"ז נמשך ע"י ויקהל משה. וע' בסידור ע"פ תהילתו בקהל חסידים.

עדת בני ישראל. ג"כ לשון עדות בישעי' מ"ג יו"ד י"ב נז' ב"פ אתם עדי וע"ש במקראות גדולות בכלי פז הביא ע"ז בש' המכילתא מי שמשמר את השבת מעיד שהקב"ה ברא את העולם לששת ימים ונח ביום השבת ובשם הספרי כשאתם עדי אזי ואני אל וכשאין אתם עדי אין אני אל כו' יעו"ש. ותמוה. אלא י"ל ע"ד מ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם בענין סליק לעילא לעילא למהר"ע יחיד כו', ואין מתגלה אלהותו. וגילוי אלהותו זהו פי' ואני אל. וזהו ע"ד אחד א' בז' רקיעים והארץ. גם כי אל לשון כח בד"ה כי אתה נרי, וזהו ע"י ואתם עדי ולא סגי באמונה לבדה, אלא ע"ד צדיק באמונתו יחיה, וזהו ע"י המשכת הדעת בהאמונה. ופי' הדעת ע"ד דע את אלקי אביך לא ע"י חקירה שכלית דא"כ מהו אלקי אביך. אלא ר"ל שיתקע דעתו בחוזק בהאמונה ועיין בסידור בדרוש הלולב המשכת הדעת בכנס"י נז' כן, ואז שייך ואתם עדי כי דעת אותיות עדות, ועי"ז נמשך מלמעלה ואני אל ע"ד כי אל דעות ה' שמחבר וממשיך מדעת עליון סוכ"ע בבחי' ממכ"ע, וזהו ע"י שם

אל כו'. גם אתם עדי ע"ד מ"ש בזח"ג האזינו דרצ"א א', דהאי בן נטיל סימנוי דאו"א איקרי דעת כו' ועיין מ"ש מזה בד"ה וכל בניך לימודי הוי' תרין עטרין. גם עדי ע"ד כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו, ע"י התפלה ממשיכים, עקרים מ"ד ספ"ח מ"ט כו', אך בכל קראינו אליו זהו בצבור והיינו כשהם עדת בנ"י. וכ"ז ע"י ויקהל משה כי הדיבור שנמשך ע"י המדות נעשה הפירוד והתחלקות, וע"י משה חכמה תורה נמשך הביטול. וזהו ויקהל כו'.

להבין שרשי הדברים הנ"ל ע"פ ויקהל משה כו'. הנה מבואר בזהר בפ' ויקהל דקצ"ז ע"ב בענין ד' משיריין כו', שהמה נכללים כאחד בהגיעם למעלה ואע"פ שלמטה הם י"ב כו' וכמש"ש אלין אינון תריסר משיריין עילאין דכלילן כולהו כחדא בכללא דארבע כו'. כי הנה כל הגבוה גבוה ביותר יותר הוא בבחי' האחדות והתכללות וכל שלמטה יותר הוא בא יותר בבחי' ההתחלקות והראי' מבחי' עקודים נקודים שהעקודים כלולים ע"ס בכלי אחד (עיין בלק"ת פ' אמור בד"ה ביאור ע"פ והניף הכהן אותם ושם רפ"ג, ובת"א ס"פ נח ובד"ה אז ישיר משה) ובנקודים שלמטה ממנו מתחלקים ליו"ד כלים כו' וכיוצא בזה בכל עולם לפי ערכו כך בחי' ההתחלקות שלו כו'. ועד"ז ענין י"ב משיריין שהם י"ב בקר דבריאה כשמתעלים למעלה יותר נכללים בארבע. גם עד"מ מה שבדיבור חצי שעה לומר חצי שעה עד"מ הנה במחשבה יחשבנו במעט זמן, לכן נק' אותיות המחשבה אתוון רברבן לגבי אותיות הדיבור כי במחשבה נכללו במיעוט אותיות מה שבדיבור צ"ל הרבה אותיות ותיבות, א"כ עד"מ אות א' שבמחשבה כולל כמה וכמה אותיות מהדיבור, וזהו"ע אלף בית דאל אדון כו' עיין זח"ב תרומה דקל"ב. ויובן זה עפמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין והים עליהם מלמעלה שאזי דוקא מתחלקים ומתפרדים לי"ב בחינות ונק' חול הים כו' משא"כ באצי' ששם מאיר הקו הם בהתכללות, וכמ"ש ג"כ בד"ה כנשר יעיר כו' בענין שבמ"ת היו רואים את הנשמע ושומעים את הנראה כו', ועמ"ש לקמן סעי' ב' במ"ש במד"ר ר"פ ויצא אם מתאחות הן י"ב אבנים כו', ועמ"ש בענין ופניהם וכנפיהם פרודות, ועמ"ש בד"ה וספרתם לכם, ומ"ש בד"ה מים רבים בת"א פ' תולדות ובד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בפ' יתרו ובבה"ז פ' אחרי במאמר הביאו עלי כפרה.

קיצור א'. י"ב בקר דבריאה כשעולים למעלה נכללים בארבע, כי כל מה שלמעלה יותר יותר הוא באחדות והתכללות, וז"ש במד"ר ר"פ ויצא אם מתאחות הן י"ב אבנים כו' כדלקמן. והנה גם בבחי' המוחין חב"ד דז"א דאצי' הנה בחו"ב עדיין אין בחי' ההתחלקות כ"כ (וכמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ג ע"א, שלכן חו"ב נקראו עשרים שנה, שנה לשון יחיד יעו"ש) רק במוח הדעת ע"י הכאת קוצי דשערי שמכה מאחוריו (עיין בת"א פ' תצוה בדרוש זכור דעמלק ובהביאור) מתחלק להרבה מדריגות ומתחילה נחלק רק לחו"ג ואח"כ בא התחלקות בו"ק לרבבות מדריגות, וכידוע בזהר שהו"ק

מתחלקים לששים רבוא וגם מתחלקים ליותר וכמו לאלף וריבוא רבון והכל בבחי' האצילות. (הג"ה. ועיין מזה בזח"ג נשא דקל"ו ע"א בענין תלת חללין דגלגלתא דז"א שהם ג' מוחין חב"ד שבמוח החכמה מתחלק לל"ב נתיבות ושבילין ומוח הבינה מתחלק לחמשים שערים אך ממוח הדעת נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין וכמ"ש ובחדרים ימלאו, והטעם כי הדעת הוא מקור הו"ק שהם המדות ומהמדות נמשך ריבוי ההתחלקות, משא"כ למעלה מהמדות אין ההתחלקות כ"כ, שהרי חו"ב נק' תרין ריעין, וכמ"ש בזהר פ' חיי דקכ"ג א' בענין חיי שרה שבשבע נאמר שנים לשון רבים מפני שהם ענפין מתפרדין, וכשמתכללי' המדות נעשים י"ב גבולי אלכסון כמ"ש בד"ה מחר חודש, ועד"ז יש עוד ריבוא בחי' בהמדות וכמ"ש במ"א ע"פ ולגדודיו אין מספר וכ"ז ע"י המשכות הדעת בהמדות, עמ"ש בביאור ע"פ החלצו מאתכם, וזהו ובדעת חדרים ימלאו ר"ת חד"ר חסד דין רחמים. ומ"מ עיין בזהר ואתחנן דרס"ב ע"א גבי וממשיכותא דמו"ס בז"א אשתכחו ד' מוחין שכח זה ההתחלקות הנמשך מהדעת לחו"ג נמשך דוקא ממו"ס שלמעלה מהחו"ב ונת' בסידור שער התפילין, עד"מ כדי להוריד השכל להסבירו לקטן צריך לחלקו לחלקים וזה יכול דוקא חכם גדול, ועיין בענין שחקים שטוחנין מן לצדיקים ונתבאר באג"ה סי' ט"ז והובא בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה.

קיצור ב' מהג"ה. הטעם שהדעת מתחלק יותר כי הוא מקור הו"ק, ומ"מ כח זה לחלק לריבוי חלקים נמשך ממקום עליון, והיינו ממו"ס דוגמת שחקי' שטוחני' מן לצדיקים עכ"ה), אך יש בהם בחי' ההתכללות לפעמים כידוע (הג"ה ועיין בסידור שער השבת בענין כגוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד דהיינו עליות המדות בבינה, ועיין בזהר פ' אמור דצ"ב ע"א בענין והי' שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו אתעטרו שבעת ימים, דכתיב לך ה' הגדולה והגבורה וגו', ועיין בת"א גבי פורים בביאור וקבל היהודים מענין והאם רובצת כו'. גם ע"ד הנזכר בזוהר אמור דצ"ד סע"א תלתא אינון זמינין מקדש שהם ג' מועדים יעוד וחיבור המדות חג"ת בג"ר חו"ב, ונתבאר בסידור שער היו"ט, ועיין בלק"ת פ' פנחס בפי' להקריב לי במועדו, ועיין בבה"ז ר"פ ויצא בענין ויצא יעקב מבאר שבע ובבה"ז פ' קרח ע"פ המאמ' שם דקע"ו ע"ב כולהו זמינין מאתר דאיקרי קדש הה"ד מקראי קודש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא, ועמ"ש ע"פ הללויה מענין חיבור המדות עם י"ה חו"ב ועד"ז י"ל מאמרז"ל כל המועדים בטלים לע"ל עיין מזה בת"א בד"ה ויושט המלך לאסתר ובד"ה יביאו לבוש מלכות והיינו כי לע"ל יהי' גילוי נימא השמינית בינה וגם כל עשרה א"כ המועדים שהם הארת ג"ר המאיר בז"ת הם בטלים כנר בפני האבוקה כשיהי' גילוי ג"ר עצמן ולכן לע"ל ינתן גם ארץ קני וקניזי קדמוני לישראל וכמארז"ל ע"פ והטיבך והרבך מאבותיך והיינו כמ"ש במא"א ק' סעי' מ"א קני וקניזי קדמוני הם הג' קליפות שכנגד ג"ר כו' עכ"ל, ועיין בסידור בפי' מזמור שיר ליום השבת בענין עלי עשור ועלי נבל, אבל יוהכ"פ לא יתבטל כי הוא גילוי עתיק שבבינה וכן ימי הפורים כי אסתר ע"ד מלכות דאצי' שמסתתרת בבריאה ונעשית עתיק לבריאה כמ"ש בת"א

בד"ה יביאו לבוש מלכות והוא ענין מלך יחיד חי העולמים אשר שורש בחי' זו מעתיק דאצי' כו', עיין בת"א ביאור כי אתה נרי.

קיצור ג'. ענין ג' מועדים הוא חיבור ויחוד חג"ת עם או"א, ועד"ז נאמר והי' שבעת ימים תחת אמו, וענין והאם רובצת, וענין מקראי קודש וענין הללויה עכ"ה), אבל שורש ההתחלקות הוא רק מב' מדריגות חו"ג, ולהיות אשר ה"ח וה"ג עולים יו"ד במספר עשר אצבעות ע"כ מספר עדה אין פחות מעשרה (הג"ה ועמ"ש במ"א ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל בענין עת לכל חפץ תחת השמים, דוקא תחת השמים שם עת לכל חפץ בבחי' התחלקות והוא בהמדות, משא"כ למעלה מהמדות, ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר בהביאור ע"פ והי' מספר בנ"י כו' אשר לא יספר כו', ושם בענין ולתבונתו אין מספר כו', וענין יו"ד אצבעות שיש בשני ידים שהם חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא וכמו פעולת האצבעות שבהם ועל ידם יוכל לחלק ההשפעה לחלקים, וכמו מלאכת הכתיבה ע"י האצבעות לחלק לאותיות רבים כו', כך עד"ז מעשה אצבעותיך כו', ועיין מזה בבה"ז פ' בראשית בד"ה כשושנה ובסידור בענין נטילת ידים. והנה ע"כ אין עדה פחותה מעשרה, וז"ל המא"א אות ע' סעי' ה' עדה נק' המל' אין עדה פחות מעשרה, ויש עדה רעה נוק' דס"מ עכ"ל. והיינו כי בנין המל' מחו"ג כמ"ש ע"פ הרע"מ שופטים דער"ה א' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר, ועיין בסידור שער ר"ה ע"פ אדני שפתי תפתח והן ה"ח וה"ג, ע"כ בחי' עדה שהוא במ' אין פחות מעשרה וכנ"ל. וז"ל הפרדס ערך עדה פי' בזהר פ' ויצא דקנ"ה ע"ב ע"פ בסוד ישרים ועדה כי עדה היא במ', והטעם כי מתקבצים ומתייעדים דרום וצפון ומזרח שהם חג"ת בסוד היחוד וכן פי' ועדותי זו אלמדם כי מלת עדותי מלשון עדה עכ"ל, ובערך ועד פי' כי הבינה נק' ועד לפי ששם הוא קיבוץ ו"ק כולם לקבל שפע ומלת ועד מלשון בית הועד, והטעם ששם מתקבצים מפני ששם קיומם ושלימותם עכ"ל. ועיין בזהר יתרו דפ"ח ע"א מענין דההוא יומא שביעאה שהוא בינה מתברכין מיני' כל שית יומין כו' ע"ש ובפ' בשלח דס"ג ע"ב, וזהו ההתוועדות והקיבוץ מלמטה למעלה לקבל שפע. אמנם מלמעלה למטה להוריד השפע פי' במא"א אות א' סעי' ק"ו אסיפה במל' כי שם מקור הוועד וההתאספות עכ"ל. וכ"כ באות ו' ססעי' ב' ועד נק' מל' תמן ויעודא דכולא עכ"ל. ועיין מענין אחד ועד בזח"א פ' בראשית די"ח ע"ב ע"פ יקוו המים אל מקום אחד, ומ"מ אף דעדה הוא מספר עשרה, עכ"ז המכוון כאשר העשרה מתכללים יחד שיהי' עדה אחת, וע"כ אין אומרים דבר שבקדושה פחות מעשרה, וא"כ עדה זו ע"ד שבעים נפש לשון יחיד הפך נפשות עשו לשון רבים. ומזה יובן מ"ש לקמן בענין עד הגל ועדה המצבה.

קיצור ד'. ענין שהמ' נק' עדה ואין עדה פחותה מעשרה שמקבלת מחו"ג שהם ה"ח וה"ג במספר עשר אצבעות שבב' ידים. ונק' עדה לשון קיבוץ ואסיפה, ועד"ז נק' ועד ולהפרדם בינה נק' ועד מה"ט. עכ"ה).

וזהו ויקהל משה את כל עדת בנ"י שאין עדה פחותה מיו"ד עכ"פ הגם שכללותה הוא ששים רבוא כנ"ל. ופי' עדה הוא הבא מבחי' הדעת עכ"ל. אך במל' דאצי' נק' עדה בה"א, כי המל' שהיא סיהרא לית לה מגרמא כלום רק מה שמקבלת משמשא, וכידוע דכל בנין המ' הוא רק מע"ס דז"א (עיין בת"א פ' ויחי בהביאור ע"פ יהודא אתה ובהביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות) כי מבחי' מל' שבכתר נעשה כתר שבמל' ומבחי' המ' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וכשנגמר כל בנין המ' בי"ס נק' עדה שהרי נתקבצו בה עשרה היינו עשרה מלכיות דע"ס העליונים ממנה, (ובמ"א נת' שזהו ענין כל הנחלים הולכים אל הים כו', ושרשם רק ה"ח וה"ג שבאין מן הדעת שמתחלק כנ"ל, ופי' ויקהל משה את כל עדת כו', היינו מפני שקיבוץ ה"ח וה"ג לכוללם יחד בבחי' האחדות והתכללות הוא בבחי' משה (עיין בת"א בד"ה אז ישיר משה ובני ישראל שמשה הוא מעלמא דאתכסי' ששם הכל בהתכללות כו') שהוא בחי' יסוד אבא שעדיין למעלה מבחי' התחלקות שמסתעף ע"י הדעת כמשי"ת, וזהו כללות ענין ויקהל משה את כל עדת כו'.

(**הג"ה.** דהיינו שהעלה אותם ממה שנמשכו בבחי' ענפין מתפרדין להיות בבחי' היחוד וההתכללות שיחוד זה הוא ע"י הביטול דוקא שבמקום היש הוא הפירוד, וכמ"ש ומשם יפרד, ובמקום הביטול נעשה יחוד והתכללות וכמו עושה שלום במרומיו בין מים ואש שאין מכבין זה את זה מפני הביטול לאור א"ס ב"ה, ולכן גבי נפשות עשו כתיב נפשות לשון רבים וביעקב כתיב ע' נפש לשון יחיד לפי שהם יוצאי ירך יעקב י' עקב כו', וכמ"ש מזה ג"כ בסידור שער הלולב בענין ד' מינים שבלולב שהם כנגד ד' אותיות הוי' אשר כולם מורים על האחדות וההתכללות הפך הפירוד כו', כמו הלולב עליו כפותין יחד, ע"כ נק' כפות תמרים לשון כפות כמ"ש בגמרא ולא כמו שאר האילנות שענפיהן מתפרדין, ושם מבואר שזה ההתכללות נמשך בהם ע"י הדעת שהוא ממשיך בחי' אין, ולכן הקליפות אין בהם בחי' הדעת אף שיש להם חו"ב. והגם שנת' לעיל שמהדעת נמשך ריבוי ההתחלקות צ"ל שממנו נמשך ב' הבחינות ההתחלקות ע"י ה"ג שבו שמטבע הגבורות לפרר וההתכללות ע"י ה"ח דהיינו שממשיך הביטול גם במקום הפירוד, ע"ד עושה שלום בין מים ואש כנ"ל, ואדרבה שזה שגם במקום ההתחלקות והפירוד יומשך הביטול, צ"ל ההמשכה ממקום גבוה וכנודע מענין ומעין יצא כו' והשקה אפי' את נחל השטים, משא"כ בנהר כתיב ומשם יפרד כו', ודוגמת מ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי ירננו אל אל חי כו' ע"ש ובמ"ש סד"ה שובה ישראל עד דרוש השני. ועוד י"ל כי הנה ידוע מענין כי אל דיעות שיש ב' בחי' דעת בז"א דעת תחתון זהו המתחלק לחו"ג ודעת עליון דז"א הוא נמשך מיסוד דאבא וההתחלקות לחו"ג ואח"כ לאלף אלפין וריבוא רבבין זהו נמשך מדעת תחתון ועז"נ ולו נתכנו עלילות ולו בוא"ו, אבל דעת העליון אינו יורד ומתחלק בחו"ג כ"א מחבר ומזווג חו"ב ועז"נ ולא נתכנו עלילות ולא באלף כמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' שמות ע"פ וירא ה' כי סר לראות, ועמ"ש בלק"ת בשיר השירים בד"ה ביאור ע"פ לבבתני ושם פ"ב שבחי' דעת עליון זהו בחי' סוכ"ע

ובחי' דעת תחתון זהו ממכ"ע, ולכן בחי' התחלקות המדריגות נמשך דוקא מבחי' דעת תחתון שההתחלקות נמשך מבחי' ממכ"ע כו' משא"כ בבחי' סוכ"ע ועמ"ש עוד מענין דעת עליון ודעת תחתון בהביאור ע"פ את שבתותי תשמרו ושם ספ"ג, ועיין עוד מענין דעת תחתון וד"ע באג"ה ססי' ט"ו היינו סד"ה להבין משל ומליצה, ולכן ע"י המשכות ד"ע דוקא נמשך ההתכללות יחד, וכן נתבאר בתו"א פ' תולדות בהביאור ע"פ מים רבים דל"ג ע"א כי בהמדות שהעיקר התהוותן הוא מן השכל שייך התחלקות כו' ענפין מתפרדין זה מזה משא"כ בלמעלה מן השכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים כו' (עמש"ל בתחילת זה הדרוש) כי נקודים הוא מבחי' חכמה ושם שייך ההתחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר ושם הוא בחי' שלמעלה מההתחלקות (ועמ"ש בלק"ת ע"פ תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף ומכאן יובן מש"ש). והנה דעת עליון הוא הממשיך מהכתר יעו"ש, ולכן מזה יובן מש"כ בענין ויקהל משה דוקא כי משה שהוא יסוד אבא דעת העליון של ז"א, וע"כ הוא דוקא העושה ההתכללות ע"י שממשיך מהעקודים כו'. וזהו ויקהל משה דוקא שהוא דעת עליון רעיא מהימנא שממשיך הדעת אפי' בבחי' זרע בהמה כמ"ש בד"ה ואלה המשפטים בענין כי תקנה עבד עברי כו' ע"ש, ועמ"ש בד"ה וירא ישראל בת"א פ' בשלח בפי' ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו כו'. והנה יש כמה מדריגות בבחי' הביטול וההתכללות שהביטול דבריאה וצבא השמים לך משתחוים נק' יש לגבי ביטול דאצי', וכן עד"ז באצי' עצמו, ועמ"ש בלק"ת פ' פנחס בביאור ע"פ את קרבני לחמי. וזהו ויקהל משה כי משה מבחי' ונחנו מה ח"ע כח מ"ה, לכן המשיך הביטול וההתכללות בבחי' עדת בני ישראל שהם מבחי' מל' יחו"ת, וכענין ועד שהוא אחד בחילופי אתוון להעלותן למעלת הביטול דיחו"ע וכענין מקראי קודש כו', ועמ"ש בתו"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים בענין אברהם אברהם פסיק טעמא ביניהו משה משה לא פסיק טעמא, כי אברהם שבבריאה ושבאצי' אינן מסוג א' שבבריאה התחדשות ואנכי עפר ואפר כו', אבל משה שבאצי' ושבבריאה שוין כי הוא בחי' פנימי' והוא בחי' קו וחוט האור א"ס שבכל העולמות שוה כו'. גם מ"ש בתו"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל בענין ויקרא הוי' הוי' שע"י משה נעשה קישור וחיבור ב' שמות הוי' מה שהי' פסיק טעמא כו', דהיינו שעלמא דאתכסי' יאיר בגילוי בעלמא דאתגליא, א"כ מזה נמשך ג"כ בחי' ויקהל משה כו'. גם ע"ד משארז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא שא"כ הי' בבחי' התכללות וביטול לגמרי לפמ"ש הרמ"ז פ' תולדות דקל"ה ע"א ד"ה בעוד דעשרה מאמרות הם עשר ספירות נפרדות נברא העולם דהיינו ז"א למטה והלא במאמר א' הוא מקום אריך הנק' אחד יכול להבראות וכמו שיהי' לעתיד כו' ע"ש. והנה א"כ לא הי' נברא ג"כ בששה ימים כ"א ביום א' ובשעה א', וידוע כי ששת ימים הם ו"ק שמשם שורש ההתחלקות, משא"כ אם הי' נברא במא' א' ויום א'. ולכן עד"ז י"ל פי' ויקהל משה ע"י שממשיך מבחי' חכמה המלביש לאריך הנק' מאמר אחד, ועיין בענין לך אמר לבי בקשו פני, והיינו ע"י את פניך ה' אבקש דהיינו

ע"י עסק התורה שהוא בחי' פני הוי' עי"ז יבא לבחי' פנימי' הלב והוא הקיבוץ והאסיפה וההעלאה מטורי דפרודא להיות ועמך לא חפצתי, וזהו שמע ישראל לשון אסיפה וקיבוץ וכן ואספת דגנך היינו לבחי' א' ואהבת כו' וכמאמר וכל מעשיך יהיו לשם שמים כו', ועמ"ש בת"א בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ובהגהות שם נתבאר שעד"ז הו"ע ויקהל משה, ועמ"ש מענין דעת עליון ודעת תחתון בד"ה משה ידבר ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה רפ"ג ובד"ה לבבתני אחותי כלה.

קיצור. ענין ויקהל לשון אסיפה, כי הנה י"ב בקר דבריאה כשעולים למעלה להעלות המלכות הם נכללים בארבע חיות כי כל מה שלמעלה יותר הוא בבחי' אחדות והתכללות יותר. והנה כמו"כ במוחין ומדות שמבחי' המדות נמשך יותר ההתחלקות ולכן מוח הדעת שהוא מקור חו"ג מתחלק יותר מחו"ב, ולפעמים נמצא בהם ההתכללות, וכענין ג' מועדים מקראי קודש עליות חג"ת לבינה, וכן בשבת שית יומין עולים להתברך מיומא שביעאה, גם ענין והי' שבעת ימים תחת אמו, וענין והאם רובצת וענין הללויה. והנה המלכות מקבלת מחו"ג והם ה"ח וה"ג במספר עשר אצבעות שהם המחלקים, ולכן עדה הוא במלכות אין עדה פחות מעשרה, גם במלכות מתאספי' כל האורות, וזהו ענין ועד לשון ויעוד, ועד"ז נק' הבינה ועד מה"ט, גם נק' המ' עדה שהוא עשרה, כי בנין המלכות הוא מעשרה מלכיות דע"ס, וזהו ענין עדת בנ"י כשנמשך בבי"ע התחלקות ריבוי המדריגות מבחי' י"ב בקר דבריאה. ופי' ויקהל משה שהעלה אותם מבחי' הפירוד ומשם יפרד להיות בבחי' יחוד והתכללות, ויובן ע"ד ע' נפש משא"כ נפשות עשו, והתכללות זו ע"י הדעת הנמשך בו"ק כמ"ש בדרוש הלולב שהו"ע המשכת הדעת לנוק' וד' מינים כולם יש בהם האחדות והקליפות אין להם מוח הדעת, וכדי להמשיך הביטול וההתכללות גם במקום היש והפירוד צ"ל ההמשכה ממקום עליון, וזהו ויקהל משה דוקא, וכמ"ש בענין כי תקנה עבד עברי ובענין ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו, ועמ"ש ע"פ לך אמר לבי בקשו פני שהוא ע"י את פניך הוי' אבקש, והיינו ע"י עסק התורה שהיא בחי' משה. וענין אסיפה זו ע"ד שמע ישראל ואספת דגנך בכל דרכיך דעהו וכל מעשיך יהיו לשם שמים. ולעיל פי' שמהדעת נמשך ההתחלקות צ"ל שיש בו ב' הבחינות כמ"ש כה"ג בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח גבי בקול דברי אלקים חיים ע"י ה"ג נמשך עולם הדיבור שהוא התחלקות ריבוא רבבות מדריגות ואח"כ נמשך המיתוק שיומשך הביטול בהיש כו', וכך י"ל זהו"ע הדעת המתחלק לה"ח ולה"ג שיהי' התחלקות וגם ביטול והתכללות, וזהו ע"פ שנים עדים יקום דבר, השנים עדים הם חו"ג הנמשכים מהדעת כמ"ש הרמ"ז פ' שופטים דער"ה ע"א וע"ש בבה"ז מזה, והיינו יקום דבר עולם הדיבור. אך עוי"ל כי יש ב' דיעות בז"א ומבחי' דעת תחתון נמשך ההתחלקות שמתחלק לחו"ג והם ב' עדים הנ"ל, אבל עיקר ההתכללות נמשך ע"י דעת עליון שממשיך מהכתר מבחי' עקודים כו', ועמ"ש ע"פ שלש רגלים תחוג לי בענין וחג האסיף ושם מענין כי אבי ואמי עזבוני

וה' יאספני, ועיין מזה בלק"ת בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני ספ"ג, ועמ"ש בענין בהתאסף ראשי עם ומענין ואגודתו על ארץ יסדה ומ"ש ע"פ אתם נצבים היום כולכם.

ב) **וביאור** ענין זה. איך בחי' ויקהל משה הו"ע עסק התורה שעי"ז נמשך ההעלאה מבחי' הפירוד וההתחלקות לבחי' הביטול וההתכללות יש להקדים כי מה שנק' כנס"י עדת הוא ג"כ מלשון עדות כמ"ש ואתם עדי (ועיין במד"ר ס"פ ויקרא ע"פ והוא עד אלו ישראל ואתם עדי נאום ה' כו', או ראה אתה הראת לדעת או ידע וידעת היום, ועיין מזה בזהר קדושים דפ"ו ע"א) וכן התורה נק' עדות כמ"ש אלה העדות והחוקים, בדרך עדותיך ששתי, והיינו לפי שנובלות חכמה שלמעלה תורה, ולכן התורה היא עדות לבחי' חכמה שלמעלה תורה בת"א ר"פ לך לך ונש"י נק' עדי ע"ד נובלות בינה שלמעלה שכינה. והנה כתיב מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך אותו אהרן כו', ועמ"ש מזה בת"א בד"ה ואתה תצוה את בנ"י אשר מבואר שהלוחות שבארון הם הנקראים עדות וצ"ל פרוכת מפסיק ומבדיל בין ארון העדות שהוא בחי' קודש הקדשים ובין ההיכל אשר שם המנורה והשולחן והמזבח וכמ"ש בפ' תרומה כ"ו ל"א ועשית פרוכת כו' והבאת שמה מבית לפרוכת את ארון העדות והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים (ועיין מענין פרוכת בפרדס ערך פרוכת ובמא"א פ' סכ"ג ובזח"א ט"ו גבי בקע ולא בקע ובהפירוש שם ובת"א ס"פ לך בד"ה והבדילה ובפ' וירא בד"ה פתח אליהו ובד"ה ואתה תצוה גבי מחוץ לפרוכת ובלק"ת פ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר ובפ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני פ"ד ובביאור ע"פ ואתחנן אל ה', ועיין ברבות ס"פ במדבר דרכ"א א' ע"פ ולא יבואו לראות כבלע ובפ' נשא פי"ב דף רמ"ז ד' ע"פ מרכבו ארגמן ועשית פרוכת תכלת וארגמן). והענין דהנה ידוע שיש בחי' פרסא בין כל עולם ועולם (עיין בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו) עד רום המעלות כמו בין אצי' לבריאה שיש פרסא המפסקת וכן באצי' עצמו מן המוחין למדות (כמ"ש בסידור ע"פ הנותן שלג כצמר בענין ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח כו', כי אין ערך מהות שכל למהות נולד ממנו מדה (עמ"ש בענין קדש מלה בגרמה כו') והרי מהות המדות אהוי"ר ישנם גם בבהמה כמו באדם, וא"כ מה שתלוים התפעלות המדה במהות השכל דוקא שהתינוק מתפעל לדברים קטנים משא"כ בבר דעת שלפי שכלו נמשכו המדות בגדלות היינו מפני שנמשך הארה מהשכל למדות, ומ"מ אין כל השכל נמשך בהמדה רק מעט מזעיר, כמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה ולתוספת ביאור ענין אשר הוצאתיך מארץ מצרים, הרי מוכרח שיש בחי' פרסא מפסיק ביניהם, והוא מיצר הגרון (ועמ"ש מזה בתו"א בד"ה לכן אמור לבנ"י כו' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים כו') שהשכל בוקע דרך הפרסא ומוליד אהבה כו', וכך יש עוד פרסא בין הבחי' שלמעלה מהשכל להשכל אחר שאין ערוך ביניהם כלל, והוא בחי' קרומא דאוירא, ועמ"ש מזה בבה"ז פ' נשא בד"ה בחללא דגלגלתא קרומא

דאוירא (הג"ה, וז"ל המא"א פ' כ"ג פרוכת נק' הפרסא המבדיל בין חצי פרצוף עליון לתחתון ולכן גם קרומא דאוירא נק' פרוכת וסתם פרסא הוא שבין אצי' לבריאה עכ"ל, ובעה"מ כ' שיש ג"כ פרוכת ופרסא בין א"ק הנק' אדם דבריאה ובין הבחי' שלמעלה מא"ק הנק' א"ק סתימאה והוא לגבי א"ק כמו אצי' לגבי בריאה כו', עכ"ה) ודרך כלל ג' פרסות הן מן האצי' לבריאה ומן המוחין למדות ומן בחי' הכתר למוחין (וזהו ג"פ קדוש כמ"ש בהביאור אלה מסעי דתקס"ג, ועיין בדרוש ביום ההוא יגלה ד' בתער השכירה ג"כ מענין ג"פ קדוש) ויובן ערך ג' פרסות הללו כמו עד"מ באדם שיש חצר הכבד ונק' פרסא להבדיל בין איברי הנשימה לאיברי המזון, וכך הוא ערך בחי' הפרסא עד רום המעלות (ואפ"ל שגם בגוף האדם יש ג' פרסות חצר הכבד ומיצר הגרון וקרום של מוח אשר הן דוגמת ג' פרסות היינו קרומא דע"ג מוחא זהו כענין הפרסא שבין גלגלתא שהוא בחי' כתר לבחי' המוחין חב"ד, הב' מיצר הגרון זהו הפרסא שבין המוחין ג"ר שבמוח ובין ז"ת שהם המדות הג' חצר הכבד זהו כענין הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה כו') כי גם בא"ק עצמו יש בחי' פרסא כזאת, ועיין בזהר בראשית דל"ב ע"ב בענין יהי רקיע כו' קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהי פסיק כו' (ועיין מזה בזהר הרקיע בפירושו על הזהר בראשית דט"ו גבי בקע ולא בקע כו'). והנה כל בחי' ההתחלקות הוא למטה מהפרסא וכמו בעולם הבריאה הנפרד יש מאין שלמטה מן הפרסא הנה יש שם בחי' התחלקות רבות בד' מחנות דרך כלל דהיינו ענין ומשם יפרד והי' לד' ראשים וכל מחנה כלולה מכמה אלפים ורבבות מדריגות כי כל מדה מנגדת שם עם היפכה להיות שבבריאה כל אחד ואחד בבחי' יש גמור נבדל בפ"ע (ועמ"ש בלק"ת פ' חוקת בד"ה ויקחו להם פרה איתא במשניות) ואמנם בהגיעם לבחי' אור האצי' כמו בבקיעת המסך והפרסא אז מתכללים כאחד וכמ"ש בזהר ויקהל דקצ"ז ע"ב הנ"ל, (ועמ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ט ב' במאמר הביאו עלי כפרה ובלק"ת גבי שבועות בד"ה וספרתם לכם בענין ופניהם וכנפיהם פרודות) והיינו משום דבאצי' אמרו איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד (ועיין בסידור בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם) פי' חיוהי הם האורות שמיוחדים במאצילן וגרמוהי הן הכלים שמיוחדים ג"כ במאציל כמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים אשר ב' שמות אלו הוי' ואלקים הוא בחי' אור וכלי (עיין בסידור ע"פ אהללה את ה' בחיי אזמרה לאלקי בעודי) וכמו המגן ונרתק לשמש שמתאחדים כאחד, וכך כתיב במדות דאצילות לך הוי' הגדולה והגבורה כו' משום דבאצילות נמשך אוא"ס עדיין בלי העלמת מסך כזה (עיין בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה דרוש הראשון) ובעצמות אוא"ס אמרו ולאו מכל אינון מדות איהו כלל (עיין באג"ה סי' י"ב ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום) משא"כ בבריאה לאו איהו וגרמוהי חד דהיינו מפני שהאורות מובדלים ורוחקים מן המשפיע מצד העלמת המסך כו' (ומש"כ שגם האורות דבריאה הם בבחי' הפירוד צ"ע ממ"ש בת"א ואלה המשפטים בהביאור בענין משה משה לא פסיק טעמא), ועמ"ש בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב, ואמנם בעלות הבריאה בבחי' האצי' למעלה מן הפרסא מתאחדי'

ומתכללים בהיות שבאצי' יש שם האחדות וההתכללות מטעם דאיהו וחיוהי חד כו' (עיין בלק"ת בהביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב ושם פ"א), וכנ"ל שכל הגבוה גבוה יש בו התכללות ביותר, (הג"ה, ומזה יובן המדרש רבה ר"פ ויצא פס"ח ע"פ ויקח מאבני המקום שאמר יעקב אבינו אם מתאחות הן שנים עשר אבנים זו לזו יודע אני שאני מעמיד י"ב שבטים כיון שנתאחו י"ב אבנים זו לזו ידע שהוא מעמיד י"ב שבטים. דלכאורה מה ענין העמדת י"ב שבטים לאיחוי האבנים דוקא. אלא לפי שענין הי"ב שבטים שהן המרכבה שענינם לחבר הבריאה עם האצי' ולהעלות המלכות מבריאה לאצי' והיינו האיחוי וההתכללות יחד דוקא, עכ"ה). ועד"ז הרי יובן שגם באצי' מן המדות למוחין יש בחי' עלי' זאת בבחי' ההתכללות כי גם שם יש בחי' פרסא מפסקת (ועיין זהר פ' חיי דקכ"ג א' בענין עשרים שנה ושבע שנים) ועד"ז הוא עד רום המעלות. וז"ש מחוץ לפרוכת העדות דהיינו מחוץ לפרסא יתעלה בחי' הנפרד לבוא בבחי' האחדות למעלה מן הפרוכת בכל מקום שהוא עד רום המעלות לפי שכל בחי' התחלקות הוא דוקא למטה מן הפרסא כנ"ל. וזהו עד הגל הזה ועדה המצבה. הנה בגל אמר עד ובמצבה אמר עדה. דהנה הגל אבנים הוא בחי' הפרסא המפסיק בין אצי' לבריאה כי האבנים הם האותיות כמ"ש בס"י, והגל הוא בחי' המסך המבדיל בין אצילות לבריאה וכמ"ש בסידור בד"ה עד הגל הזה ונזכר מזה ג"כ בפע"ח שער ספירת העומר פ"ז ובלק"ת פ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י ספ"ד בענין שערך כעדר העזים שגלשו מהר הגלעד, גלעד ע"ד עד הגל, ובלק"ת בשה"ש סד"ה הסיבי עיניך מנגדי והמצבה הוא בנין אבן ונק' עדה בה' כי להיות הבריאה נבדלת בבחי' נפרד וכשרוצין כל העולמות הנפרדים לעלות ולהתכלל בבחי' אצי' אזי נק' מצבה. (הג"ה. וז"ל הפרד"ס בערך מצבה, פי' בזהר פ' נח דע"ב ב' כי המלכות בהיותה מיוחדת עם הת"ת נק' מצבה וז"ל והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, מאי מצבה דהות נפילה ואוקים לה עכ"ל. וע"ש בזהר שזהו ע"י שתיקן תפילת ערבית עי"ז הגביה אותה ונעשית מצבה, ועמ"ש מענין תפילת ערבית רשות בזהר פ' חיי דקל"ג א' ושם מבואר דע"י תפילת שחרית ומנחה מתקשרת המ' בחו"ג, בחי' תרין דרועין אברהם ויצחק וע"י תפילת ערבית מתייחדת עם הת"ת, והמשכה זו נק' רשות לפי ששרשה באה מבחי' שלמעלה מאתעדל"ת ולכן הוא רשות ולא חובה, וגם רשות הוא עלמא דחירו. ועיין עוד מענין אשר שמתי מצבה בזהר ס"פ תולדות קמו"ב ובפ' ויצא קנא"א ויחי דרלא"א ובפ' פקודי דר"ל ע"א ובפ' פנחס דרמ"ג סע"ב, ובמא"א אות מם פ"ב כ' גם מצבה הקמת מלכות מבחי' נקודה לעשותה פרצוף. ועיין עוד בתו"א ר"פ ויצא מענין וישם אותה מצבה עכ"ה) וז"ש וישם אותה מצבה שהוא בחי' מלכות הכוללת כל הנבראי' כו' שעולה ממטה למעלה בבקיעת המסך (וכענין מ"ש בזהר וארא דכ"ח סע"ב ע"פ ארוממך אלקי המלך ועיין בתו"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי) ומ"ש ויצוק שמן על ראשה היינו בחי' חכמה וביטול (עיין מזה בת"א פ' ויצא בד"ה והאבן הזאת אשר שמתי מצבה דל"ז ע"ג גבי אך אין זה תכלית המכוון רק שאח"כ ויצוק שמן על ראשה כו',

ור"ל שאין תכלית המכוון להיות העלאה שזהו"ע וישם אותה מצבה כ"א להיות המשכה, וזהו ויצוק שמן כו', עמ"ש בענין שבעה ושבעה מוצקות כו', ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם בענין כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מקריב עולה בלא מנחה, אשר המנחה היא סולת בלול בשמן כו', ועמ"ש שם בד"ה בהעלותך את הנרות בענין כשמן הטוב כו' שמן משחת קדש, ומ"ש ע"פ כי אתה נרי בהביאור), והיינו לפי ששורש האותיות הנקראו אבנים הם מאור החכמה כמאמר בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא כמ"ש באג"ה ע"פ ויעש דוד שם שהדבור נלקח מקדמות השכל וזהו שנק' עדה בה"א ה' מוצאות הדיבור ואין עדה פחותה מיו"ד ששרשם מאבא, שנמשך מאבא ע"י המדות חו"ג ה"ח וה"ג דאל"כ הי' הכל בחי' ביטול כמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזח"ג פ' קדושים דפ"ו ע"א ע"פ אתם עדי, וכיון שהאבן שרשו מחכמה לכן ויצוק שמן כו', ועמ"ש בתו"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל שע"י העלאת האותיות ע"י קיום המצות נמשך המשכת אור החכמה שהוא התורה, כך עד"ז ע"י וישם אותה מצבה עי"ז ויצוק שמן כו'. והנה ענין העלאה זו והמשכת הביטול יובן ג"כ גם למטה בכללות הנשמות שכל הנשמות בני מלכים הם, דהיינו שנמשכו מבחי' מלכות דאצי' (לשון בני מלכים יובן עדמ"ש בזהר ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו) וכמ"ש מזה בד"ה והי' מספר בנ"י, ומודעת זאת שמההתבוננות בחי' יחו"ת דבשכמל"ו נמשך התפעלות האהבה באמרו ואהבת (עיין מזה בתו"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסליו ובלק"ת בד"ה שיר השירים דרוש הראשון פ"א ובד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בפ' ראה ובד"ה אדם כי יקריב מכם, מפני שיש מי שמתפעל באהבה ושייך לומר ואהבת כו', אבל בבחי' יחו"ע דהיינו בבחי' האצי' לא שייך לומר ואהבת מאחר שהוא בבחי' ביטול ואין שייך יש מי שאוהב כו' (עיין בתו"א פ' וארא סד"ה וארא אל אברהם שזהו"ע ושמי הוי' לא נודעתי להם וסד"ה והי' מדי חודש בחדשו בענין יבא כל בשר להשתחות לפני) להיות כי באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד, ועד"ז יובן גם למעלה בעליות כל העולמות דנקרא העלאת מ"ן דהיינו מים תחתונים בוכים (עיין בלק"ת בד"ה במדבר סיני באוהל מועד דרוש השני פ"ד דפי' מים תחתונים היינו למטה מבחי' יהי רקיע ויהי מבדיל שהו"ע הפרסא הנ"ל שבין אצי' לבי"ע) אנן בעינן למהוי קדם מלכא בבחי' אצי' למעלה מן הפרסא כו' אבל בבחי' אצילות עצמו לא שייך אנן בעינן למהוי כו' שהרי שם הם בבחי' מים עליונים שלמעלה מהפרסא, עמ"ש ע"פ שעלו מן הרחצה כו' בלק"ת בשה"ש בד"ה שניך כעדר, ונמצא מובן מכל זה בענין ההעלאה שהוא מחוץ לפרוכת הנק' פרסא דוקא שבחי' ההתחלקות אשר למטה מהפרסא נק' עדה ואין עדה פחותה מיו"ד, כי שורש ההתחלקות הוא מבחי' חו"ג שבדעת אלא שבמלכות נק' עדה ובאצילות נק' עדת והוא אותיות דעת כידוע בפי' ויקם עדות ביעקב (הג"ה. ולפע"ד דבחי' עדות הוא למעלה מהפרוכת כדמוכח מקרא, והבאת שמה מבית לפרוכת את ארון העדות, וע"כ למעלה מהפרסא אין שם בחי' ההתחלקות כי בהדעת מיוחדים ה"ח וה"ג בתכלית היחוד.

והנה מזה יש להבין ענין ויקהל משה כי התורה נק' עדות כמ"ש בדרך עדותיך ששתי, אלה העדות, והוא מבית לפרוכת כענין הלוחות שבארון, וזהו בחי' משה כמ"ש בפ' תרומה כ"ה כ"ב, ונועדתי לך שמה ודברתי אתך מעל הכפורת כו' אשר על ארון העדות, הרי שבחי' משה הוא מבחי' שלמעלה מהפרוכת והפרסא רק באהרן דוקא נאמר מחוץ לפרוכת כו' יערוך כו', ועיין מזה בתו"א סד"ה ואתה תצוה גבי אבל בחי' משה שהוא בחי' שוב לאחד וגילוי יחו"ע כו', והיינו שע"י עסק התורה ממשיך הגילוי שמבית לפרוכת גם למטה מהפרוכת כמש"ש לעיל מיני' שע"י עסק התורה הוא גילוי יחודו יתברך למטה כמו למעלה, ונלע"ד שלכן ארז"ל יקרה היא מפנינים מכה"ג שנכנס לפני ולפנים היינו היכל קה"ק כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ויהי קול מעל לרקיע שעסק התורה נק' קול והמשכה מבחי' שלמעלה מהרקיע והפרסא כו', ועמ"ש ע"פ כי תשמע בקול, וזהו ודברי אשר שמתי בפיך ופי' הרמ"ז בפ' בראשית בדף ד' סע"ב שממשיך תוס' אור ובחי' מל' דא"ק באצי' ומאצילות בבי"ע, והיינו שבוקעים הפרסות כו', ועמ"ש מזה בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה בפירוש עמל תורה ועמל שיחה, ומ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה בחודש השלישי בפירוש וידבר אלקים כו' לאמר כו', ולכן עי"ז נעשה בחי' ויקהל שהוא היחוד וההתכללות כי עיקר ההתחלקות נעשה בבי"ע שהוא אחר המסך והפרסא כנ"ל, וכיון שבחי' משה זהו המשכת שע"י התורה שבאה מלמעלה מהפרסא, לכן עי"ז ויקהל להיות היחוד והתכללות כמו שהוא באצי' למעלה מהפרסא, גם עדות לשון בעדי עדיים כמ"ש בענין פי' משכן העדות בד"ה אלה פקודי המשכן. וזה שארז"ל במד"ר פ' ויקהל פמ"ח בזכות מי נבראו אלה תולדות השמים והארץ ובזכות מי הם עומדים בזכות אלה שמות בנ"י ואלה בזכות מי הם עומדים בזכות אלה העדות והחוקים ור"ל כי אלה תולדות השמים והארץ הם באים בבחי' הפירוד הגמור ע"ד מי ברא אלה המוציא במספר צבאם כו', עיין בלק"ת גבי שבועות בד"ה וידבר אלקים ספ"ב, והם עומדים בזכות אלה שמות בנ"י, שאע"פ שהן ג"כ בבחי' התחלקות י"ב שבטים עכ"ז הן בבחי' התכללות וביטול היש כנ"ל בענין ע' נפש דיעקב, ועכ"ז אלה בזכות מי הם עומדים אלה העדות שהם המשכה מבחי' שלמעלה לגמרי מהפרסות כי הם עדות לבחי' התורה והמצות כמו שהן בשרשן בבחי' כתר וחכ' תר"ך עמודי אור ונק' ג"כ עדות מלשון בעדי עדיים כו' גם עדות אותיות דעות כו' בחי' כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות ולו בוא"ו הן רמ"ח מ"ע והכתיב ולא בא' הם שס"ה ל"ת כמ"ש בת"א בד"ה משה ידבר יעו"ש. או אפ"ל בדרך אחר כי גם בהתורה שייך פרוכת שהרי עוטה אור כשלמה קאי על התורה, וגם כי אורייתא סתים וגליא, אלא שמסך ופרוכת זה היינו בחי' חכמה, שהרי אורייתא מחכמה נפקת ונובלות חכמה שלמעלה תורה וא"כ היינו המסך המפסיק בין כתר לחכמה או בין א"ק לאצי' אשר מסך זה אינו מסתיר כלל, משא"כ המסך שבין אצי' לבריאה נמשך מהבינה דאצי' שהוא מסתיר יותר, וכמ"ש כ"ז בע"ח שער סדר אבי"ע פ"ג המתחיל ואמנם בענין ד' בחי' הנ"ל, ונת'

מזה בלק"ת סד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון ושם ספ"ג. והנה ענין נובלות בינה שלמעלה שכינה היינו שהנשמות שנמשכו מבחי' שכינה מל' דאצי' השורה בבי"ע, ושרשן מבינה שכינתא עילאה, א"כ באו ע"י המסך שמבחי' בינה המבדיל בין אצי' לבי"ע, לכן נמשכו בבחי' הפירוד וההתחלקות, אכן ע"י עסק התורה שבאה ע"י הפרוכת והמסך שבבחי' חכמה שאין זה חשוב הסתר, לכן עי"ז נמשך היחוד וההתכללות. וזהו ויקהל משה דוקא. וזהו אל תאמרו מים מים שאין זה הבדל יען כי מים הוא חכמה והמסך שמהחכמה אין זה הבדל כנ"ל. וזהו ענין תמונת אלף ב' יודין וא"ו שהוא הרקיע המבדיל בין ב' בחי' מים, ואינו הבדל כלל, כמ"ש בפרדס בעה"כ סוף ערך מים.

קיצור. וביאור הענין של בחי' ויקהל משה שהוא ע"י עסק התורה, יש להקדים דפי' עדת ג"כ מלשון עדות וכן התורה נק' עדות, והעדות שהם הלוחות שבארון הוא מבית לפרוכת, והפרוכת הוא הפרסא, ועיקר ההתחלקות הוא למטה מהפרסא בבי"ע, וזהו ענין עד הגל ועדה המצבה, משא"כ למעלה מן הפרסא הוא אחדות ע"י הביטול והתורה היא מבחי' עדות אשר מבית לפרוכת כמאמר יקרה היא מפנינים בחי' כי אל דעות הוי', וזהו ויהי קול מעל לרקיע, ודברי ממש אשר שמתי בפיך, לכן עי"ז נמשך ויקהל בחי' ההתכללות, ועמ"ש בד"ה בחודש השלישי בפי' שהתורה נק' עוז ותושיה. או י"ל כי יש כמה פרסות והפרסא שבין אצי' לבריאה נמשכת מהבינה, והיא מסתרת על האור כי עיקר גילוי אוא"ס הוא בחכמה דוקא, אבל הפרסא שבין א"ק לאצילות הוא מהחכמה והחכמה אינו מסתיר וזהו"ע התורה, לכן עי"ז ויקהל משה כו'. וזהו אל תאמרו מים מים ב"פ כי אין זה הבדל. עיין זח"ב תרומה קע"ח סע"ב רק למטה מהפרסא שבין אצילות לבריאה שייך לומר מים תחתונים בוכים כו', ומהם משתלשל למטה גם בבחי' נחל השטים כי מבחי' ונהר יוצא ומשם יפרד, אבל בהמשכת ומעין מבית ה' יצא אזי והשקה גם את נחל השטים ולכן הי' הארון מעצי שטים.

ג) **והנה** מעתה יש להבין מהו שאמרו דנובלות חכמה שלמעלה תורה כנ"ל. דהנה על התורה אמר בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון כנ"ל. כי גם התורה נק' עדות כנ"ל. דהנה התורה נתנה למטה בבחי' אותיות דוקא (עמ"ש מענין אותיות תושב"כ בהביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י דצ"ח ע"א איך שהן ע"ד לחכימא ברמיזא שם דצ"ח א' ובד"ה אני ישנה ולבי ער בענין האותיות שאלוני, ועוד בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי בענין כי תרכב על סוסיך ובד"ה ותחת רגליו כמעשה דקכ"ט ע"א ובד"ה יביאו לבוש מלכות דקנ"ב א' בענין וסוס אשר רכב עליו המלך ובד"ה וקבל היהודים דקס"א ע"ד ועיין בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון ועיין בד"ה אם בחקותי תלכו מענין אותיות החקיקה ובד"ה זאת חוקת התורה) כמו אותיות דתושב"כ ותושבע"פ כו' (עיין בד"ה ותחת רגליו הנ"ל). והנה בחי' האותיות נקראו בשם עדות דוקא כי שורש ענין העדות בלה"ק היינו להשים אות סימן לזכרון על דבר שנשכח ונעלם כמו העד של הגל והמצבה בכריתת הברית שיהי'

לאות וסימן בלתי ישכח כו' וכשישכח יהי' הוא לאות ונק' עד, ולכן עדות אדם בחבירו שהוא על דבר הנעלם דוקא (עמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות ושם מענין ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל כו') וכיוצא בכל אלה יובן גם בבחי' אותיות שנק' ג"כ עדות לפי שהאותיות הם בחי' אות וסימן על דבר הנעלם, והוא כמו השכל שהי' צפון ונעלם במוח והדיבור מגלהו וכמו"כ אותיות הכתובים המה בחי' עדות לזכרון להיות השכל הצפון באותיות הללו מובנים לכל, והרי האותיות מצד עצמם המה רק בחי' דומם בלבד כמ"ש בס"י שהאותיות נקראו אבנים אלא שהמה לעדות על הדבר הנעלם שמתגלה בהן, והוא כמו השכל והמדות שמתגלים באותיות הדיבור ובאותיות הכתב והיינו הטעם שנקראו בשם אותיות דוקא מלשון אות וסימן כמ"ש כי אות היא כו'. (ויותר נראה שהאותיות הם עדות לשרשן ומקורן כמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י, וגם כמ"ש בד"ה ויעש דוד שם ובד"ה מזוזה מימין ששורש האותיות מקדמות השכל ומבחי' כתר ע"כ האותיות הדיבור שבמלכות הם עדות וסימן לשרש האותיות שבכתר, ולכן מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהן של ישראל, והכח הזה זהו לפי שהאותיות הם רמיזות ואות לבחי' שבכתר שמשם שרשן כו'.

מ"ש שהאותיות הם לשון אות וסימן שהו"ע עדות י"ל כמו אותיות הדיבור הן אות ועדות שיש כ"ב אותיות קבועים בנפש כמ"ש באג"ה ד"ה ויעש דוד ובת"א בד"ה מזוזה מימין שאין המוצאות כלי המבטא דומין לכנור כו' שהקול בא מנימי הכנור כו' משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועת כלי המבטא כו', אלא אדרבה האותיות מניעות את הכלי המבטא כו' והאותיות מצד עצמן הם מושרשים בנפש עצמה יעו"ש ובלק"ת בד"ה אם בחקתי בהביאור, א"כ האותיות הם אות וראי' על שרשן דהיינו שהם מורים לנו שיש כ"ב אותיות קבועים בנפש עצמה והן למעלה משכל המושג ומובן ע"כ נקראו אותיות לשון אות. ועד"ז אותיות התורה הן אות ועדות לשרשן ומקורן. ועמ"ש עוד מענין אותיות בד"ה ועשית ציץ זהב גבי ופתחת עליו פתוחי חותם. אמנם כמו שהאותיות תושב"כ הן בחי' עדות לשורש האותיות, כמו"כ י"ל החכמה המלובשת בהאותיות הנק' נובלות חכ' שלמעלה תורה הוא בחי' עדות לעצם חכ' עילאה. והנה כי מציון תצא תורה, וציון הוא ג"כ לשון סימן ע"ד בצלמנו כדמותנו כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת ציון דרוש השני ובהביאור, ולכן מציון תצא תורה. ועיין מענין אותיות בזח"א פ' ויצא דקנ"ו סע"ב ע"פ לכן ישכב עמך הלילה הוא ישכב יש כ"ב, יש דא איהו עלמא עילאה להנחיל אוהבי יש, כ"ב נקודה עילאה דעאיל כל כ"ב אתוון רזא דכל אורייתא ודא הוא ישכב כו' ע"ש. ובמק"מ שם ודקנ"ז סע"ב. ועמ"ש מזה ע"פ הזהר ר"פ נח ע"פ אלה תולדות נח דנ"ט ע"ב גבי דעלמא אתקיים עליה, ובמד"ר בשה"ש ע"פ נגילה ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה. והנה כ"ב אותיות, ג' אותיות אמ"ש הם ג"ר כח"ב ז' כפולות הם ז"ת י"ב פשוטות הם י"ב ג"א או י"ב בקר דבריאה, נמצא כ"ב אותיות הם כלל ההמשכות

מהמאציל א"ס ב"ה. ועיין מענין אות במא"א א' נ"ב וז"ל אות נק' היסוד כו', ואותיות רברבין ביסוד בינה ואותיות בינונים ביסוד ז"א ואותיות קט' ביסוד דמ' עכ"ל וע' בפרד"ס. וגם כי תמונת האותיות הם רמיזות לענינים עליונים שבע"ס וכמ"ש הפרד"ס שער האותיות, ע"כ הם נקראי' אות ועדות. גם כמ"ש במ"א בענין הרשימו שנשאר אחר הצמצום שהוא בחי' אותיות רל"א שערים והוא בחי' רמיזא לבחי' אוא"ס שהי' מלובש במקום החלל וחזר ונתעלם במקומו ונשאר רק רשימו מהאור, שעכ"ז בחי' רשימו זו הוא כמו רמיזא עד"מ להאור שנתעלם מאחר שהוא עכ"פ רשימו מהאור, ואפ"ל ג"כ שרשימו זו הוא בחי' התורה שנק' עוטה אור כשלמה, עכ"ה) והנה אותיות הדיבור הם נמשכים מהבל הלב, (עיין בה"ז פ' חיי שרה) וה"ג המחלקות ההבל, וז"ש והאלקים יעננו בקול והוא קול דתורה שנתנה בבחי' התחלקות אותיות, וכמ"ש והאלקים יעננו בקול, פי' בקול הן ה' קולות דה"ג המחלקות ההבל והיינו מה שארז"ל שהתורה נתנה בה' קולות כו' (כן פי' מהרש"א בח"א פ"ק דברכות כו') וגם יש בה מבחי' ה"ח, ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ביאור בחקתי בענין ונתתי גשמכם) וזהו הטעם שנק' האותיות דהתורה בשם עדות וכמ"ש בעדותיך ששתי כו', לפי שהם עדות על בחי' אור החכמה עצמה הצפונה שלמעלה מבחי' התגלות, והיינו בחי' ה"ח ששרשם מיסוד אבא שלמעלה מבחי' ההתחלקות עדיין. אך בחי' ה"ג דמנצפ"ך שמבחי' אור אימא הן המחלקות כנ"ל. וזהו פי' עדות ואין עדות פחותה משנים שהן עדות ממש, וכשאין לריבוי ההתחלקות מתחלקים לס' ריבוא ויותר כנ"ל, והן ס' מסכתות כמ"ש ששים המה מלכות ועלמות אין מספר ונק' נימין ושערות, ושורש ההתחלקות בא מן הדעת כנ"ל ועיין בהרמ"ז ר"פ קרח ע"פ הנחמדים מזהב. וזהו פי' בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון, כי הנה ענין הון מבואר בתו"א פ' נח ע"פ מים רבים בענין אם יתן איש את כל הון ביתו שהוא בחי' געה"ע והת' שנק' הון יקר ונעים הנמשך מבחי' ונהר היוצא מעדן מבחי' הדעת וכמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים. והנה יקר גימטרי' ש"י שהוא בחי' קנה חכמה קנה בינה, ב"פ קנה גימטריא ש"י וכמ"ש מזה בביאור ע"פ מנורת זהב, והון הוא ג"כ לשון ריבוי עצום שיש ריבוי מדרגות אין קץ בבחי' הון יקר הנ"ל. והנה בחי' הריבוי הנ"ל נמשך מבחי' הדעת, פי' כי מחמת שבחי' קוצי דשערי מכה באחורי הדעת כנ"ל מתחלק הוא לב' מוחין חו"ג, והם ה"ח וה"ג ומהם מתחלק עוד לריבוי רבבות מדריגות כנ"ל, וזהו ובדעת חדרים ימלאו שהם ל"ב חדרים שבמוח ונק' ל"ב שבילין דמתפתחין כו' כידוע, ומהם מסתעפים עוד ריבוי רבבות מדריגות עד שנק' הון יקר ונעים כו'. ונמצא בחי' הריבוי העצום הנק' הון תלוי בבחי' ההתחלקות של דעת לה"ח וה"ג, אבל קודם התחלקותו הנה הדעת כולל ה"ח וה"ג הללו, והיינו בבחי' אור אבא עדיין שלמעלה מבחי' העדות שמסתעף מן הדעת בהתחלקות, והיינו בחי' משה שנאמר בו ויקהל כל עדת שמקבץ כל העדות המסתעפים ונכללים בו כולם כאחד להיותו בחי' כח מה בחי' עצמות החכמה, וכמ"ש בו מן המים משיתיהו כידוע. וזהו פי'

בדרך עדותיך, דרך היינו בחי' הארת אור אבא שנק' דרך שהוא מתחבר בדעת כו', ודוד המלך ע"ה אמר כאשר בדרך הזה דאור החכמה השיג והביט, הרי השיג והביט במקור הראשון הכולל כל ההסתעפות הפרטי' המתחלקים מן הדעת הנק' הון כנ"ל. ולזה אמר בדרך עדותיך כלומר בדרך הכולל כל עדותיך שמסתעף מן הדעת ששתי כבעל כל הון, פי' בעל כל הון יקר ונעים הנ"ל המסתעף מן הדעת וכמ"ש ובדעת חדרים כו' וכנ"ל לפי שכולל הכל, וכאלו השיג בכל פרטי הריבוי העצום, ועמ"ש בד"ה מים רבים הנ"ל בפי' אם יתן איש את כל הון ביתו הנ"ל באהבה בוז יבוזו לו לפי שהמצות מגיעות למעלה מבחי' הון יקר הנ"ל, כי המצות הן תרי"ך עמודי אור תרי"ך הוא ב"פ ש"י כו', ועיין זח"ג פ' מצורע דנ"ד סע"ב, ולכן בדרך עדותיך ששתי כבעל כל הון, ועמ"ש בד"ה מנורת זהב כו' בפי' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. והנה בענין שהחכמה כולל כא' כל ההתחלקות הנמשך מהדעת יובן ממ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בביאור ע"פ ואתחנן ספ"א בענין בחי' ראיה, וה' עליהם יראה שבחי' זו כולל ברגע א' מה שבהשגה יצטרך לזה זמן רב יעו"ש, ובפ' צו בד"ה והניף ידו על הנהר ספ"ב בפי' אראנו נפלאות ושזהו"ע עדן שלמעלה מבחי' ונהר יוצא, וזהו שהתורה נק' עדותיך בב' אופני' הא' בבחי' אותיות התורה כנ"ל, והב' מצד בחי' הדעת, אלא שהאותיות הוא הנק' עדה כנ"ל בפי' עדה המצבה כו', והדעת הוא בחי' ז"א שהוא אורייתא דנפקת מחכמה כו' כידוע, וז"ש ויקם עדות ביעקב כו', וע"י לימוד התורה מעורר בקול ודיבור בחי' מקור הראשון דאבא יסד ברתא כנ"ל, וה"ז כמו עד"מ השלהבת הקשורה בגחלת שהיא שם בהעלם, וע"י המפוח מוציאין אותה מן ההעלם שבהיותה עדיין בהעלם לא הי' בה גוונין כלל, אלא בהיותה באה בגילוי נראית בגוונין ירוק וחיוור כו', וכך נאמר הלא דברי כאש כו', אבל בבחי' מקור החכמה שבהעלם אין שם גוונין שהם בחי' המדות כשר פסול כו'. וזהו שאמרו רז"ל דנובלות חכמה שלמעלה תורה, פי' לגבי בחי' מקור הראשון דחכמה שבהעלם נק' אותיות התורה הבא בבחי' התחלקות הדעת בקול ודיבור כנ"ל, רק בשם נובלות וחיצוניות בלבד כנ"ל בפי' דרך עדותיך כו'.

קיצור. ענין שהתורה נק' דרך עדותיך עד"מ האותיות הם בחי' עדות לגבי עצם השכל, וגם נמשכים מה"ח וה"ג המפרידות ההבל, והחכ' עצמה היא למעלה מהאותיות, וזהו בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון בחי' ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים, וזהו נובלות חכ' שלמעלה בחי' האותיות שהן בחי' אותיות ונקראי' שערות כמ"ש בד"ה תורה צוה, וע"י הלמוד בתורה, בקול ודיבור מעורר מקור הראשון שבתורה, וכענין כשלהבת הקשורה בגחלת שע"י הנפוח ממשיך השלהבת ממקורה והיא החכמה הכוללת כל התחלקות האותיות.

ד) **והנה** עד"ז יתפרש ג"כ מה שאמרו רז"ל דנובלות בינה שלמעלה שכינה דהנה כל ישראל בני מלכים הם (עמ"ש מזה בד"ה והי' מספר

בנ"י פ"א ומ"ש בד"ה קול דודי בשה"ש בפי' מלך מלכי המלכים ומ"ש מזה ג"כ בד"ה מצה זו, ומשם י"ל כי מלכים הם זו"נ דאצי', וזהו כל ישראל בני מלכים הם שנמשכו מיחוד זו"נ דאצי') שנמשכו מבחי' מל' דאצי' הנק' שכינה (עיין מזה בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה השני) והוא מקור לכללות נשמות ישראל (ועמ"ש בפי' כנסת ישראל בתו"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק) וע"כ אין המלאכים אומרים שירה עד שיאמרו ישראל תחילה (עיין בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי, פי' שמלאכים ממתינים לומר קדוש עד שיאמרו ישראל למטה, ועמ"ש מזה בד"ה ואלה המשפטים ובד"ה שניך כעדר) והיינו לפי שהמלאכים מקבלים רק מבחי' ו"ק דבריאה ונק' מרכבה דבריאה פני ארי' פני שור כו', או י"ב בקר והים עליהם מלמעלה שהוא בחי' מלכות כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים (ועמ"ש מזה בד"ה מי מנה עפר יעקב) אבל האבות שהן המרכבה כידוע הרי הן בחי' מרכבה דז"א דאצילות (עיין בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה, ומ"ש בד"ה ועשו להם ציצית בהביאור, ועיין בזהר פ' אמור דצ"ט בענין התקיעות תר"ת שהם כנגד האבות) ונק' אבהן עילאין כמ"ש בזהר אברהם הי' מרכבה לבחי' חסד דז"א, ונק' שם בחי' אברהם סבא ויצחק הי' מרכבה לבחי' גבורה דז"א כו', וגם כנס"י בני בניהם אבות סי' לבנים שכאשר מעורר כל אחד ואחד מישראל באהבה הרי באתעדל"ת זאת מעורר אתעדל"ע דאברהם סבא בבחי' חסד דז"א כו', וכן עד"ז במדות היראה כו' (ועמ"ש בד"ה וארא אל אברהם בענין אין קורין אבות אלא לשלשה שבכ"א מישראל יש מבחי' האבות, ועיין בד"ה חמשה קנינים קנה הקב"ה איך ע"י התעוררות הנשמה למטה מעורר בשרשה בכל העולמות עשי' יצירה בריאה אצילות כו', והיינו עד שרשם במרכבתא עילאה ששם בחי' האבות. והנה אמרו דישראל עלו במחשבה פי' בבחי' בינה שנק' חשב מה דחכמה נק' כח מ"ה ובינה נק' חשב מ"ה והיינו מחשבה, (עיין בת"א בד"ה ובבואה לפני המלך בענין אמר עם הספר) והיא נק' אם הבנים דו"ק דז"א (וזהו ענין לאה שילדה ששה בנים, ועיין מזה בזהר פ' ויצא דקנ"ח ע"א ודקנ"ג ע"ב ודקנ"ד סע"א וע"ב ובת"א פ' ויצא בד"ה וללבן שתי בנות) והיינו מחשבה והיא נקראת אם הבנים דו"ק דז"א כידוע, והיינו מה שכתוב באבות ואקח את אביכם מעבר הנהר כו' דהיינו מבחינת בינה דאצילות שנקרא נהר, וכמו שכתוב ונהר יוצא מעדן, וכמ"ש בזהר פ' אמור דצ"ט ע"פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם (ועמ"ש מזה בד"ה אם בחקתי תלכו. ומש"ע מענין פי' עלו במחשבה בביאור השני ע"פ יונתי בחגוי הסלע, ועמ"ש הרמ"ז ס"פ קרח דבינה עילאה היא נכללת ביו"ד של שם דהיינו שהוא ו"ד דמילוי יו"ד, ונודע דיו"ד של שם זהו אצי' שבאצילות כמ"ש מזה בביאור ע"פ ויצוום אל בנ"י) נמצא נובלות בינה של מעלה זאת הנק' מחשבה הוא שכינה שהוא מקור לכללות נש"י, כי מה שהשכינה מאירה בעולמות ובמלאכים הוא רק בחי' נובלות דבינה דאצי' בלבד (כי השכינה היא בחי' דבר ה' בחי' דיבור ועלמא דאתגליא, וזהו"ע ה' קטנה רחל הנק' עלמא דאתגליא ונק' שמיטה שנאמר וזה דבר השמיטה, ובהדיבור אין מאיר

עצם המחשבה עילאה הנק' בינה עילאה הקשורה בעצם השכל בבחי' תרין ריעין כו' נקוד' בהיכלא כו' אשר עצמיות המחשבה הוא יובלא שלמעלה מבחי' שמיטה ונקראת עלמא דאתכסי' רק נובלות של המחשבה ה' עילאה הוא מאיר בהדיבור, וזהו נובלות בינה שלמעלה היא ה' עילאה שכינה הנק' ה' תתאה כו'. ועד"ז מ"ש בע"ח ענין עקבי לאה שנכנסים תוך ראש רחל, והיינו כי ה' גדולה לאה כו', ועיין מזה בביאור ע"פ וישב יעקב בענין ב"פ הארץ), והנה ע"י אעתדל"ת שמעורר אתעדל"ע בבינה דאצי' נמשך האור בהמדות דז"א שנק' אבהן עילאין כנ"ל, ומשם מאיר האור בבחי' מל' שנק' שכינה ומבחי' מלכות מאיר בעולמות ומלאכים הנק' מרכבה דבריאה כנ"ל, והרי המלאכים מקבלים רק בחי' האחוריים והחיצוניות של האור הנמשך ע"י ישראל באתעדל"ת מטעם שעלו במחשבה דבינה ונובלות בינה שלמעלה שכינה כו', ולכן אין אומרים שירה עד שיאמרו ישראל תחלה וימשיכו להם ג"כ האור כנ"ל. וזהו הטעם שנאמר באברהם והוא עומד עליהם להיותו למעלה מהם כי הי' מרכבה לבחי' חסד דז"א הנק' אברהם סבא כנ"ל (ועמ"ש בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שהם ע"י העלאתם ממשיכים בחו"ב מבחי' הכתר שלמעלה מחו"ב כו' ועיין בד"ה האזינו השמים דרוש השני בענין לך אמר לבי בקשו פני, והיינו כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא, ועיין מזה בביאור ע"פ שימני כחותם בענין רצועות דתליין על ליבא. ונמצא מובן שע"י שירה של ישראל ממשיכים מבחי' כתר שהיא מל' דא"ס כו', והארה זו נמשך במלכות מקור דבי"ע, וזהו כעיר שחוברה לה יחדיו כנזכר בד"ה אלה פקודי בענין פקודי המשכן משכן העדות, ועיין מענין שב"ת ושכ"ע שהם ב' בחי' כלה בד"ה שיר השירים ושעי"ז נמשך ב' המשכות ב' בחי' חתן כו', ולכן המלאכים ממתינים לומר שירה עד שיאמרו ישראל, ועיין עוד מענין בינה בד"ה לך לך, ובד"ה בשופר גדול, ובזח"ב ר"פ יתרו דס"ט ע"ב אית מלך לעילא כו'), והנה ב' בחי' הנ"ל דבינה ושכינה נק' ג"כ ודר וסוחרת כמ"ש בספר הבהיר הובא בהשמטות בזח"א סי' ל"ז, והאריך מזה בפרדס שער הכינוים פ"ד, ובעה"כ ערך דר וערך סוחרת, וזהו לדור ודור המליכו.

קיצור. ענין פי' נובלות בינה שלמעלה שכינה. שכינה בחי' מלכות ודיבור ומשם הנשמה שבגוף, בני מלכים הם זו"נ והמלאכים מרכבת השכינה ו"ק דבריאה, שני עשר בקר והים עליהם מלמעלה, אך האבות מרכבתא עילאה חג"ת דז"א, והיינו לבחי' שכינתא עילאה בינה מחשבה ויובלא, ה' גדולה בעבר הנהר ישבו אבותיכם, ובכל א' מושרש שורש האבות, ע"כ אין המלאכים אומרים שירה עד שיאמרו ישראל שעלו במחשבה, וע"י שירה שלהם ממשיכים מבחי' ע"ק בחו"ב, ומאיר ג"כ בשכינתא תתאה הנק' נובלות בינה שלמעלה, כעיר שחוברה לה יחדיו, עיין זהר וישב דקפ"ג סע"ב, ועיין בת"א פ' כי תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך.

ה) **וזהו** ויקהל משה כל עדת בני ישראל כו'. דהנה כל הנ"ל בפירוש עדות ושאין עדה פחותה מיו"ד כו', הכל הוא מלמטה למעלה בבחי' עליות העולמות מחוץ לפרוכת כו', אבל הנה הלוחות שהי' עומדים בקדש הקדשים מבית לפרוכת וכמ"ש והבדילה הפרוכת כו' וכנ"ל הוא בחי' משה כו'. ולהבין ביאור הדברים הנה יש להקדים שורש ענין ההפרש בין ק"ש לשמו"ע דהנה גם מי שתורתו אומנתו חייב בק"ש וברכותיה ואינו פטור אלא מן התפלה (ועיין מזה בסידור שער הק"ש להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה ושם פי' משום שק"ש הוא יחוד או"א, ועמ"ש מענין יחוד או"א שם סד"ה איתא בספרי כו' ובכל קראנו אליו כו' ובלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י) והטעם הוא לפי שמבואר בפע"ח דמק"ש עד תהלות לאל עליון גואלם הוא בחי' עליות המלכות ומהילות לאל עליון ואילך הוא בחי' ירידת ז"א לקראתה, וכמ"ש בזהר דמלכא אתי לקבלה כו'. וביאור הענין הוא כידוע בכוונות הברכות דשמו"ע באמרו ברוך אתה דפי' ברוך היינו בחי' המשכת אור אבא לאתה את ה' שהוא בחי' המלכות כנודע, ואח"כ זוקף בשם שהוא עלית המלכות (עיין ההפרש בין כורע בברוך לזוקף בשם בסידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח), וא"כ נמצא שבתפלה דש"ע הוא בחי' המשכת אור אבא אבל קודם שמו"ע הוא רק בחי' עליית המלכות מחוץ לפרוכת הנק' פרסא כנ"ל (ועיין בלק"ת בהביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון בענין ממושבתיכם תביאו ע"ש ספ"ג וש"נ) והו"ע ק"ש וברכותיה עד תהלות לאל עליון, שהכל חייבים אפי' מי שתורתו אומנתו, כי פי' תורתו אומנתו שהוא בדמיון כלי אומנות כידוע היינו בחי' המשכת אור ושפע מחכמה שבתר' למלכות, ולכך הוא פטור מן התפלה שגם ברכות שמ"ע הוא ג"כ רק בחי' המשכות מאור אבא כנ"ל. אבל בק"ש שהוא בחי' עליות המלכות גם מי שתורתו אומנתו צריך להעלות מ"ן במס"נ בואהבת כו', אך בבחי' המשכת אור אבא פטור כי הוא ממשיך בתורתו כו', וזהו שעד תהלות לאל עליון כו' הוא בחי' העלאת ומתהלות ואילך מלכא שהוא בחי' אור אבא אתי לקבלה בבחי' המשכה שהוא שורש ענין התפלה וגם זהו שורש ענין התורה כי התורה וברכות שמו"ע שורש אחד להם אלא שהתפלה נמשך רק בחיצוניות ולכך נק' חיי שעה כמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו ויקהל משה עדת. משה הוא בחי' יסוד אבא שהוא בחי' החכ' שבתורה כנ"ל, והוא כולל כל ה"נ וה"ח שמתחלק מן הדעת כנ"ל בפי' בדרך עדותיך כו' והיינו ענין לימוד התורה מתניתין מלכתא כענין שאמר להרב"י אני המשנה המדברת כו' וכידוע ועמ"ש לעיל סעי' ב' בפי' ויקהל משה כו'. ועוד י"ל דהנה אע"פ שישראל עלו במחשבה היינו מצד שורש נשמתן והו"ע מזלי' כו', ונחלים מן לבנון שהם חו"ב, אבל מצד ירידת נשמתן בגוף הרי ירדו למטה מן המלאכים, וכמ"ש בד"ה ואלה המשפטים ובד"ה חנוכת הבית דרוש הראשון ובד"ה שניך כעדר, וכדי להמשיך בהן משרשן שעלו במחשבה זהו ע"י התורה שעם היות כי נובלות חש"מ תורה כמו שנובלות בינה

שלמעלה שכינה עכ"ז הרי התורה קשורה ומיוחדת במקורה ושורשה ולא כמו הנשמה שהגוף מסתיר ומכסה כו' ולכן ע"י עסק התורה שהוא החכמה המיוחדת עם בינה שלמעלה מאיר בהנשמה ג"כ משרשה ומקורה שעלה במחשבה וכמ"ש מזה ע"פ יונתי בחגוי הסלע, וזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל.

וזהו אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה כו' דהנה כמו שנת' בפי' ויקהל משה שהוא כח מ"ה שכולל כל פרטי ההתחלקות של הדעת כו', ואמנם זהו הכלל בבחי' הפנימי' דז"א, וכמו"כ הו"ע ימות החול לגבי יום השבת אלא שהוא בבחי' חיצוניות דז"א בלבד כנ"ל. ויובן דבר זה בהקדים תחילה מ"ש לעשות אותם דלעשות זה היינו לתקן כו' כמו ועשתה את צפרניה כו' וכמ"ש במדרש ע"פ אשר ברא אלקים לעשות לתקן כמשל בישול התורמסין שצריכים תיקון כו'. כי הנה אלה גימ' ל"ט שהן ל"ט מלאכות כדרשת רז"ל בפי' אלה הדברים כנודע, והו"ע הבירורים כל וי"מ המעשה בל"ט מלאכות חורש וזורע כו' שהוא כדמיון הבישול של התורמסין שמהפכין המר שבו למתוק, כך הבירורים דימות החול מהפכין מרירו למיתקא מרפ"ח ניצוצי' כו' וכידוע וזהו פי' לעשות אותם לתקן כו', וכן פי' אשר ברא אלקים לעשות כו'. והנה כתיב ששת ימים תעשה מלאכה דהיינו לברר ולהפך מרירו למיתקא בל"ט מלאכות ואח"כ ביום השביעי תשבות כו', פי' ביום השביעי תשבות היינו עד"מ העושה מלאכה שמתפשט כחו בה וכשנח מן המלאכה חוזר רוחו אליו, והרי אותו הכח שנתפשט הוא החוזר כשנח מבחי' התפשטותו. והנה עד"מ כשהאדם כותב אותיות ומתפשטת בה כח הפעולה מאצבעותיו, הרי ודאי שבנוחו מן הכתיבה שחוזר האור והחיות אל עצמותו. ואמנם הנה אנו רואים שבכתיבה זאת מלובשת בה אור השכל ג"כ וטרוד באותה הכתיבה מאד ודאי שבנוחו ממלאכת הכתיבה ינוח גם דעתו ושכלו אשר הי' מלובש באותיות כתיבתו בשעה שהי' כותב. ועד"ז יובן גם באותיות הדיבור שגם שהאותיות המה בחי' דומם אבל השכל הנאמר ומתגלה באותיות הדיבור הרי הוא כח רוחני ממהות שכל כו' וכשנח מדיבורו ודאי נח גם אור השכל שמלובש הי' בדיבור כו' כנ"ל באותיות הכתב, וכיוצא בכל זה יובן למשכיל למעלה שזהו בחי' שבת דמעלי שבתא שהוא עליות בחי' מל' דאצי' שנק' דיבור העליון, וגם אשר הי' מלובש בה מבחי' אור החכמה ונק' חכמה שבדיבור כו', והיינו עליות כל היו"ד המאמרות יהי אור יהי רקיע כו' ששובת מדיבורו עד"מ וחוזרים למקורם וחוזר גם בחי' החכ' המלובש בי' המאמרות כו' כמשל הנ"ל באותיות הכתב ואותיות הדיבור וד"ל.

אך הנה ביום השבת אומרים מזמור שיר ליום השבת. שיום השבת עצמו הוא שעולה והיינו שגם בחי' חכמה שהי' מלובש ונתעלה גם הוא עולה עוד הפעם, והוא שעולה בעצמות המאציל שממנו נחשב מקור החכמה וכמ"ש והחכ' מאין תמצא והוא בחי' הכתר שנק' אין וזהו הנק' סעודתא דעתיקא כו' וכמ"ש במ"א, משא"כ במעלי שבתא שאין ההעלאה דחכ' רק מבחי' הדיבור

בלבד וד"ל. וזהו הטעם שאומרים בליל שבת ויכולו כו' ואתה קדשת כו', וביום השבת אומרים ישמח משה במתנת חלקו כו'. דהנה ביום השבת שהוא בחי' עליית החכ' בכתר כנ"ל אזי אומרים ישמח משה שהוא בחי' יסוד אבא במתנת חלקו דהיינו במה שניתן לו הארת הכתר שנק' מתנת חלקו. או יתפרש באופן אחר דמתנת חלקו הוא השבת שנתנה לו במתנה מלמטה למעלה והוא שבת דמעלי שבתא הנק' שבת תתאה שהוא עליות החכמה שמלובש בדיבור כנ"ל, והכל ענין א' משום דנעוץ סופן בתחילתן המל' בכתר, ושניהם נקראי' מתנת חלקו כו' וד"ל. אבל בליל שבת שהוא עליית המל' בלבד כנ"ל אומרים ויכולו כו' שהוא כליון של התפשטות אור הנמשך בדיבור שיוכלל למעלה בעצמותו שהוא בבחי' אור חוזר אל העצמות כמשל הנ"ל. וזהו הטעם שאומרים בליל שבת ב' פעמים ויכולו א' בתפלה וא' בקידוש כדי שיהי' ב' עדים א' בעמידה בתפלה וא' בקידוש, כי המלכות בעלייתה נק' עד כמ"ש עדה המצבה וכנ"ל באריכות וצריך ב' עדים בכל עדות שאין עדות פחותה משנים כידוע וד"ל. ועם כל הנ"ל יובן שכמו שבחי' משה הוא הכולל בהמשכ' כל בחי' התחלקות הפרטיות כו', כך בחי' יום השבת שהוא בחי' הארת הכתר דחכ' כנ"ל כולל כל מה שנתעלה מששת ימי המעשה כנ"ל, והיינו מה שא' ויקהל משה כל עדת כו' אלה הדברים כו' שהן ל"ט מלאכות אשר צוה ה' לעשות אותם לתקן כנ"ל ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי תשבות כו', שזהו ממש כענין ויקהל משה כל עדת כו'. וגם בכל זה יובן דהגם שאלה הדברים אשר צוה משמע מצות עשה, ושבת הוא רק מניעת המעשה, מ"מ שייך לומר בה אשר צוה ה' לעשות כו', דלעשות זה הוא בחי' התיקון ועיקר התיקון הוא בשבת כשהחכ' עולה עד הכתר כנ"ל וכמ"ש במ"א באריכות. וגם בזה יתורץ דלמה לא אמר רק מצות שבת ומתחלה אמר אלה הדברים לשון רבים כי כולם נכללו במצות השבת כי כל המצות הן באים בבחי' הבירורים כמ"ש לעבדה כו' ושבת כוללת כולם מטעם הנ"ל וד"ל.

ובכל זה יובן מה שארז"ל הקורא בתורה דאפילו אדם אחד שקורא שכינה שורה עמו ובתפלה בעינן עשרה דוקא משום דהתפלה הוא בא אחרי בחי' ההעלאה שאין עדה פחותה מיו"ד מטעם הנ"ל בפי' עדה המצבה, אבל בתורה ששרשה מאור אבא שלמעלה מבחי' התחלקות הדעת בה"ח וה"ג כנ"ל ע"כ די גם באחד שיושב וקורא דאורייתא מחכ' עילאה נפקת כידוע וע"כ גם באחד שיושב ושונה שכינה שורה עמו מיד ובתפלה בעינן עדה שאינה פחותה מיו"ד כו' וד"ל.

וגם בכל זה מובן מה שבישראל נאמר ואתם עדי עד יו"ד ובמצבה נאמר עדה עד ה', כי בעלות בחי' הדיבור בחכמה עצמה נק' עד יו"ד, וכמו ביום השבת או בתורה שאז נק' ישראל עדי, אבל בהיותם מעלים מ"ן מלמטה כמו בתפלה וכיוצא נק' עדה בה' מטעם המבואר למעלה בענין מחוץ לפרוכת

העדות שהוא ההעלאה מלמטה למעלה דוקא שאז נק' עדה מצד התחלקות ה"ג וה"ח כו' וד"ל.

אפ"ל המכוון מכללות הדרוש ויקהל משה את כל עדת בני ישראל שיגיעו לבחי' אתם עדי נאום ה' בישעי' מ"ג יו"ד, וכן ואתם עדי ואני אל שם פסוק י"ב וכן בסי' מ"ד ח', ובמד"ר ס"פ ויקרא פרשה* ע"פ והוא עד או ראה אתה הראת לדעת, והמכוון כי משה ממשיך הדעת בכנס"י שלכן נק' רעי' מהימנא שמפרנס את האמונה, ועיין מענין זה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון וע"י המשכת הדעת שיהי' בבחי' וידעת היום כו' נעשה עד ממש ע"ד אתם עדי, ואיך הוא המשכת הדעת י"ל כמ"ש הרמב"ן בס' המצות הביאו הרא"ה בס' החינוך מצוה תל"ד בפי' ולדבקה בו למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והי' העולם כ"כ בספרי וזהו והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד כלומר אם לא ילמוד דברי אגדה וכמ"ש ופי יגיד תהלתיך, וכמשארז"ל ע"פ והמן כזרע גד הוא שהוא דברי אגדה. ואפ"ל שעי"ז יבוא לבחי' ויקהל שזהו"ע ואגודתו על ארץ יסדה, ואגדה שייך לבחי' ואגודתו כו', ולכן ויקהל משה י"ל ג"כ ע"י דברי אגדה עי"ז ואגודתו כו', שזהו בחי' ויקהל כו', וזהו"ע התפלה שמעידי' על מע"ב בפסוד"ז ועל קי"ס בשירת הים, ואח"כ מספרים מענין המלאכים איך שמקדישים וממליכים כו' וק"ש שמע ישראל, ע' רבתי דשמע ד' דאחד ר"ת עד, ולכן ארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו, והטעם כי אתם עדי כי שרשם ממוח הדעת, משא"כ נפש בלא דעת לא טוב, עמ"ש בד"ה ויקחו אליך פרה אי' במשניות.

והנה עי"ז יוכלו לעשות את השבת כי שבת הוא נובלות העוה"ב שהעוה"ב הוא תענוג עליון שאין בו לא אכילה ולא שתיה, עיין מזה בת"א פ' יתרו סד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בפי' זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, ושבת נק' נובלות מבחי' זו, ועיין סד"ה והי' מדי חודש בחדשו בפי' ומדי שבת בשבתו, לכן נש"י ע"י שהם אתם עדי ממשיכים תוספת אור בקדושת השבת.

ואחר מצות שבת אמר להם ענין המשכן היריעות והארון שהם בחי' מצות ותורה כמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה, היינו שעי"ז יוכלו להמשיך האור בתומ"צ כי הנה כתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, ויש פי' כי עדות רק הארה ותורה זהו עצמיות כמ"ש בלק"ת בד"ה תורה צוה לנו משה, ומבואר לעיל הפי' שהתורה נק' עדות כי נובלות חכמה שלמעלה תורה, אמנם נש"י ע"י התפלה וע"י שבת ממשיכים תוספת אור בהתורה עד שנק' תורה, כמ"ש לעשות את דברי התורה וע' מזה ג"כ בתו"א בתחילתו בד"ה השמים כסאי כו', ועמ"ש בד"ה וכל בניך לימודי ה' בענין על שלא

פרשה: ו.

ברכו בתורה וסד"ה ביום השמיני עצרת כנישין תהא בפירוש שמחת תורה שהתורה עצמה היא שמחה ע"י התלבשות אוא"ס ב"ה ע"ד עוטה אור כשלמה כו' וכמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השני בפי' כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כל הנקרא בשמי קאי על נש"י שע"י רעו"ד ממשיכים תוספת אור ומתלבש בהתורה הנק' כבוד, וזהו ולכבודי בראתיו כו' וכן בהמצות עיין בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת בענין אקב"ו קדשנו במצותיך כו'.

ויקהל משה את כל עדת בנ"י וגו'. הקשה האלשיך וז"ל למה היתה הקהילה הזאת פה מבשאר מצות ה' אשר דיבר משה אל בנ"י. והנה ארז"ל במדרש אבכיר הובא בילקוט שהוא ע"ד אזהרת שבת ללמד את בנ"י להקהיל קהילות בכל שבת וליכנס בבהמ"ד ללמד ולהורות לישראל ד"ת כו' אך עדיין יקשה למה עשה כן במה שמצות שבת נאמרה באגב ולא במקום שכל עיקר הפרשה עליה, ועוד דאמרו אלה הדברים כו' משמע שבא להזכיר כל הדברים שבמעשה מלאכת המשכן ומפסיק בענין שבת וחוזר אל מלאכת המשכן כו' ועוד אמרו ששת ימים תעשה* מלאכה דמשמע ממילא והו"ל תעשה מלאכה ובמכילתא תירצו ע"ז וז"ל ששת ימים תעשה מלאכה וכתוב א' אומר ששת ימים תעבוד בזמן שישראל עושין רש"מ מלאכתן נעשית ע"י אחרים ור"ל שזהו תעשה ממילא וכשאינן עושי' רש"מ מלאכתן נעשית ע"י עצמן, וצ"ל איך משמע שכאן מיירי שעושין רש"מ. עוד צ"ל אומרו וביום השביעי יהי' לכם קדש שבת שבתון לה' מה הזכיר כאן שבת שבתון ומ"מ לא נז' לכם כ"א לה'. והנה בלק"ת איתא וז"ל ויקהל משה לפי שמשה היה מבחי' יסו"א ולכן דור המדבר הי' אותו בחי' עצמו ולפי שעשו העגל הוצרך משה לקהילם ולאספן אליו לחזור לשרשן כו', וז"ש את כל עדת שהיה מסוד הדעת עכ"ל. וע' מענין ויקהל משה בזח"ב קצ"ה א' קצ"ז ב' ר"ג א' רל"ז ב'. והנה בדף קצ"ה א' איתא ר"א פתח הקהל את העם האנשים והנשים והטף מה להלן כללא דכולהו ישראל אוף הכא כללא דכולהו ישראל ומאן אינון שיתין ריבוא וכ' הרמ"ז וז"ל הוקשה לו יתור ויקהל משא"כ בכל התורה כו' ומתרץ שבא להורות על שרש ישראל כללא דכולהו שהוא בהיותם כולם מיוחדים כמו שהם במקורם שהוא בדעת זעיר בסוד ר"ק שבו כדבסמוך וכן הקהל את העם שיכוין להמשיך עליהם כח יחודם שבדעת וז"ש כללא דכולהו כי שם הם נכללים ומיוחדים בסוד ו' קצוות שבדעת זעיר ומ"ש ומאן אינון שיתין ריבוא לרמוז שבדעת דזעיר נקבצים אורות כל הדיעות עליונים עד דעת אריך שבו הרבבות כנודע ובו הוא המקום

תעשה : בכת"י מנוקד ת — בצירי, ע — בקמץ, ש — בסגול.

הא' עכ"ל. ולפי"ז זהו דוגמת מ"ש בפע"ח שער הלולב פ"ג כי כוונת הנענועים הוא להמשיך הארה מן הדעת דז"א על החסדים המתפשטים בז"א כו' כדי להאיר אח"כ לכנס"י וע"ש בד' הר"ר יוסף מערבי שהארה זו מבחי' יח"ג של ז"א כו' ע"ש ובסידור בד"ה להבין ענין הלולב ומיני' נת' מהו פי' המשכת הדעת וע' בת"א בד"ה ואה"מ ובביאור דמ"ר והכלל שהדעת הוא המשכת פנימי' והקליפה אין להם מוח הדעת רק ב' בחי' חו"ב כי הדעת הוא בחי' הכרה וביטול היש לאין כו' ולכן הדעת עולה עד כתר ובחי' זו אינה בקליפות שהם יש כו' ע"ש. אך שהלולב זהו המשכת הדעת מלמעלמ"ט, אבל כאן בפ' ויקהל משה היינו להעלות המדות לשרשן שהוא הדעת מלמטה למעלה והוא כענין קידוש מי חטאת או כמשנ"ת בד"ה אלה מסעי בענין מ"ב מסעות שהם ג"כ בחי' העלאה ע"י שם מ"ב ולכן הם מ"ב ובספה"ע שהוא המשכה הם מ"ט וענין ההעלאה היינו כמו שהמדות הם כלולים בהשכל והדעת בחי' תבונה אותיות בן ובת א"נ בינה בן י"ה ואז הם בלתי מורגשים ליש ודבר ועד"ז יתפרש ענין ויקהל משה. אמנם עוד פי' הרמ"ז שם בד"ה ר"א פתח וז"ל ואח"כ כשנמחל להם עונם ביוהכ"פ וחזרו או"א לתוך זו"נ ואז ויקהל משה שהוא מיסודות או"א שחזרו ליכנס בתוך זו"נ וז"ש ויקהל משה כלומר ישראל שהם בני זו"נ היו נפוצים ופרודים משרשם או"א ועתה הקהילם אליו יחד לשרשו העליון שהוא או"א דלא מתפרשין לעלמין עכ"ל. לפי"ז י"ל ענין ויקהל משה הוא ג"כ המשכה מלמעלמ"ט וכמו המשכת הדעת שע"י הלולב כו'. ונראה דב' הבחי' אמת והם ענין תורה ותפלה כי הנה התורה היא המשכה מלמעלמ"ט ובה ועל ידה נמשך הדעת לכנס"י וכמ"ש בת"א סד"ה ואה"מ וכמ"ש ג"כ בד"ה וידעת היום שכדי להמשיך בחי' דעת באדם שיהי' לו בחי' דעת בסוכ"ע זהו ע"י תומ"צ כו' וזהו"ע ורעה אמונה לפרנס האמונה ע"י הדעת ע"ש, ובד"ה ואהי' אצלו אמון שז"ע שתי הלחם בחי' לכו לחמו בלחמי שעי"ז נמשך הדעת שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן ושתה"ל תורה שבכתב ותשבע"פ וכמ"ש ג"כ בד"ה משה ידבר בענין כי אל דיעות שמשה ממשיך יחו"ע ד"ע ע"י עסק התורה כו' כי התורה היא מיסו"א שהוא ד"ע דז"א וזהו בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון וכמשי"ת לקמן, אמנם תפלה הוא ע"ד העלאה ממטה למעלה וזהו ג"כ עליות המדות בהדעת שלכן צלותא בחשאי שהמדות בלתי מורגשים כנ"ל מפני שחו"ג שהם אהוי"ר מכוסים ביסוד אימא שהוא הדעת דז"א והוא בחי' עה"ח כו' ועוד כמ"ש בד"ה לא הביט און שהתפלה אינה ממנין תרי"ג דאורייתא שהוא לפי שהיא המשכת הדעת וח"י ברכאן דשמו"ע נגד ח"י חוליות שבהם נמשך חוט השדרה שהוא היורד ונמשך ממוח הדעת ולכן הדעת אינו ממנין ע"ס כו' ע"ש. עכ"פ מובן מזה שהתפלה הוא ג"כ המשכת הדעת והוא בחי' העלאה ליבטל לה' בבחי' ביטול והוא מעין שבת ולא כמו התורה שהיא המשכה וע' מענין ההפרש בין העלאה והמשכה בד"ה את שבתותי תשמרו והנה מבואר בזח"ב ויקהל ד"ר ע"ב ע"פ קחו מאתכם תרומה לה' בגין דכד ב"נ מטו לאמת ויציב וכלה אתתקן עולימתהא נטלי לה ואיהי נטולת

גרמי לגבי מלכא עילאה כיון דמטו לגאל ישראל כדין מלכא קדישא עילאה נטול בדרגוי ונפיק לקבלה לה ואנן מקמי' מלכא עילאה בעינן לקיימא על קיומנא באימתא וברעדה עכ"ל וע"ש במק"מ וז"ל הרמ"ז מלכא קדישא עילאה פי' יסו"א שאז מתחיל לירד במסעיו תוך זעיר ובגאל ישראל כבר התחיל ליכנס בתוך רישא דזעיר ונמשך הארתו עד יסוד זעיר ומשם מאיר למל' שבבריאה וע' בסה"כ בסוד תהלות לאל עליון גואלם וז"ש ונפיק לקבלה אורו היוצא לבריאה עכ"ל, וזהו"ע סמיכת גאולה לתפלה היינו שסומכים היסוד הנק' גואל והארתו יס"א בתוכו כדי להעלות התפלה שהיא המל' מבריאה לאצי' כ"כ במק"מ בשם הפע"ח שער הק"ש פכ"ט ועמ"ש מזה בד"ה הוי' לי בעוזרי וזהו"ע ויקהל משה מלמטלמ"ע להעלות כנס"י מהבריאה לאצילות והיינו ע"י דנפיק לקבלה כו', ובאמת הבה"ת שע"י עסק התורה שהיא ההמשכה עי"ז יהיה אח"כ ההעלאה וכמ"ש במ"א בענין וגבעות במאזנים בד"ה אתם נצבים ובד"ה אלה מסעי בענין ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם.

קיצור. בלק"ת פי' ויקהל משה יסו"א העלה שרש נש"י ס"ר הנמשכים משה מדות להעלותם לשרשם בבחי' הדעת ויש פי' המשכת הדעת בו"ק וזהו כענין כוונת לולב והעלאה כמו מ"ב מסעות וזהו ב' הבחי' דתורה ותפלה ומקבלין דין מן דין.

ב) **ולהבין** ענין קהילה ואסיפה זו, ילה"ק מ"ש באד"ר דקל"ו א' בענין תלת חללין דגלגלתא דז"א שהם ג' מוחין חב"ד שמוח החכמה מתחלק לל"ב נתיבות ומוח הבינה מתחלק לנ' שערים אך מוח הדעת נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין וכמ"ש ובדעת חדרים ימלאו נמצא שמבחי' הדעת נמשך ריבוי ההתחלקות ביותר מהחו"ב שאינן מתחלקים רק לל"ב ונ' שערים והדעת מתחלק לאלף אלפים חדרים כו' וכ"ה באדר"ז דרפ"ט סע"ב ודרצ"א א'. והענין כי ידוע שריבוי ההתחלקות נמשך מבחי' המדות חו"ג שהן הפכים זמ"ז בפעולתם וכמו אש ומים בנין בהמ"ק וחורבן בהמ"ק ומתחלקים לכמה בחי' חסד שבגבורה וגבורה שבחסד כו', אך מה שלמעלה יותר מהמדות אין שם התחלקות כ"כ שהרי חו"ב נק' ת"ר וכנודע מענין שני חיי שרה עשרים שנה ושבע שנים כמבואר במ"א. ולכן לפי שהדעת ענינו שהוא מקור המדות שהוא מחבר השכל עם המדות ע"כ נמשך ממנו ההתחלקות יותר מזה שנמשך מחו"ב והיינו לפי שהוא הנמשך ומתפשט בהמדות וכיון שהמדות בעצם הם הפכים זמ"ז והדעת הנמשך בתוכן עושה שיתכללו זמ"ז ולהיותם התכללות ההפכיים בהכרח נעשה ריבוי בחי' והרכבות שונות חסד שבגבורה או גבורה שבחסד כב"ל, וזהו"ע ריבוי החדרים וחדר ר"ת חסד דין רחמים, משא"כ למעלה מהמדות שאין שם התחלקות כלל א"צ לריבוי בחינות וכנודע מענין עקודים נקודים ברודים שבעולם התיקון נעשים ריבוי כלים כדי לעשות התכללות בין ההפכים המחולקים שהם ע"ס דתהו משא"כ בעולם העקודים לא היה שום התחלקות מתחלה שהי' צ"ל אח"כ התכללות

וריבוי בחי' רק שהיו עקודים בכלי א', ועד"ז הוא ההפרש בין מוח הדעת שממנו נמשך אלף אלפים אדרין משא"כ ממוחין חו"ב והיינו לפי שהדעת הוא מקור המדות שהן ההפכיים ע"כ כדי לחברם ולכללם צ"ל ע"י ריבוי בחי' וכמו שהאש ומים כמו שהן לא יתחברו כ"א בסממני הרפואות יורכבו סם שיש בו כח האש עם סם שיש בו כח המים ולפי שאז אינן אש ומים ע"כ יוכלו להתחבר כנ"ל, ויובן עוד זה עם מ"ש ברבות בראשית וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו' ומחמת זה נמשך מדות הגבורה והחיוב להיות אמחה כו' ואח"כ בפ' נח כתיב לא אוסיף עוד להכות כו' כי יצר לב האדם כו' הרי מחמת זה השכל עצמו שיצר לב האדם רע נמשך אח"כ מדת החסד וההצלה הרי מהשכלה אחת נמשכו ב' מדות הפכים וזהו ע"י הדעת שמתחלה היה נוטה את השכל דחכ' לחיוב ואח"כ היה נוטה את השכל לזכות הרי מובן שההשכלה מצ"ע שהוא בחי' חו"ב הוא למעלה מההתחלקות שזכות וחוב שוין שיוכל להיות ממנה טעם לזכות כמו לחוב וההמשכה בפו"מ איך תהי' לזכות או לחוב זהו ע"י הדעת נוטה ואז נעשה התחלקות ממש שהזכות והחובה הם ב' הפכים ומהחוב נמשך המבול ומהזכות נמשך קיום העולם אח"כ משא"כ בחו"ב עצמן קודם שנמשך למדות לא היה שום התחלקות כלל ולא היה מהם לא המבול ולא מה שאח"כ רק כ"ז נמשך ע"י הדעת שהוא עשה ההתחלקות חכמה זו לב' בחי' הפכיים מתחלה לגבורה וחוב ואח"כ לזכות וחסד (ומ"מ בהיות המדות כלולים עדיין במוח הדעת היו כלולים יחד שהרי כששוקל הענין בדעתו עדיין הדבר שקול ויוכל להיות נטיה לחסד כמו לדין רק אח"כ כשכבר נמשך שיקול הדעת לחסד או לגבורה נעשה ההתחלקות וע' בלק"ת בישעי' גבי מי מדד בשעלו שהדעת נק' משקל כו'), ומזה יובן איך דוקא ממוח הדעת נמשך ריבוי החדרים מיני חסד דין ורחמים כי הדעת הוא הנוטה וממשיך ומחבר השכל למדות ששם מקום התחלקות וריבוי החדרים כנ"ל, והנה סדר התחלקות וריבוי החדרים ממוח הדעת הוא שמתחלה מתחלק לב' מוחין חו"ג ואח"כ החסד מתחלק להה"ח ומתפשטים בגופא דז"א מחסד עד הוד וכן הגבורה מתחלק להה"ג וע' בפע"ח בכוונת העומר מזה באריכות. ומזה יובן ענין עדות ועדת שהכל נמשך מבחי' דעת שהדעת נק' עדות כמ"ש באדר"ז דרצ"א א' וזהו בהתחלקותו לב' מוחין חו"ג שאז נק' עדות כי אין עדות פחות מב' ומבואר ענין זה ברע"מ פ' שופטים ע"פ לא יקום עד אחד כו' ע"פ שנים עדים יקום דבר כי דבר הוא מדת מל' הנק' דבר ה' וקיום ובנין המל' צ"ל דוקא ע"פ שני הבחי' צמצום והתפשטות כו' (והענין כי הנה עיקר התחלקות וריבוי הנבראים אלף אלפים גדוד א' כו' נמשך מבחי' דיבור העליון ע"י ריבוי שינויי הצירופים וכמ"ש באג"ה ד"ה ויעש דוד שם ובת"א ד"ה וארא ובסידור בד"ה אד' שפתי תפתח ולכן המשכה זו במל' שהוא הדיבור היינו ע"י שמקבלת מחו"ג המתחלקים ממוח הדעת ולכן הדעת נק' ג"כ מספר, ועז"נ המוציא במספר צבאם וכמ"ש בלק"ת תילים קל"ה ע"פ ולתבונתו אין מספר וע' בזח"ג דר"כ ב' גבי חשבון חכ' ודעת ובבה"ז שם) ונק' בחי' חו"ג אלו

עדים כמו שהעדות הוא על דבר המוסתר ונעלם כך שרש חו"ג אלו נמשכים מחו"ב ע"י הדעת כי חכמה הוא מקור החסדים ובינה מקור הגבורות רק שהן בבחי' העלם וכשנמשך ע"י הדעת גילוי חו"ג שהן אהוי"ר הנק' דו"ר שכליים זהו עדות על החוב וגם הם עדות על המדות שברצון הנק' טורי חשוכא ויבואר לקמן אי"ה גבי ענין נובלות בינה שלמעלה שכינה וזהו מי מעיד על האדם קירות לבו שבב' חללי הלב הוא גילוי אהוי"ר שהן הנק' עדות ואין עדות פחות ב' ואעפ"כ נקראים בתורה ג"כ בלשון יחיד וכמ"ש ועד אין בה כו' כי הם נמשכים ממוח הדעת שהוא א' קודם שנתחלק לחו"ג וכמש"ל שבהיות החו"ג כלולים בהדעת הם כלולים יחד כו' (וע' בסידור שעה"ת על המאמר פ' ואתחנן דרס"ב גבי וממשירות וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דע"ק דאתמשך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחין מבואר שכח ההתחלקות זו שמתחלק הדעת לב' מוחין חו"ג ושאח"כ נמשך מזה התחלקות הרבה בחי' שונות זמ"ז כ"ז נמשך אדרבה ע"י בחי' כח עליון מלמעלה מהחכ' כ"א ממו"ס דעתיקא כו' ע"ש, וכן כ' עוד בבה"ז פ' פנחס על המאמר דשם דרנ"ד בד"ה רב המנונא סבא א' וגבי ענין סופר וספר וסיפור שכח המחלק את האותיות ומצרפן כו' הוא בחי' קדמות השכל שלמעלה משכל המושג ונק' סופר שלמעלה מבחי' ספר כו' וע' בד"ה מזוזה מימין גבי מה רבו מעשיך כו' וע' עוד בסידור בד"ה ענין ברהמ"ז גבי וידוע מארז"ל ואין רבים פחותים משלשה מבואר איך שריבוי המדריגות נמשך ע"י ת"ת קו האמצעי המחבר חו"ג ועושה התכללות ביניהם ומזה נמשך הריבוי ואז עי"ז מקבלים ממקור עליון יותר וכמו בבהמ"ז כשהם ג' אומרים נברך כו' ע"ש וע' ג"כ בח"ה שער הבחינה ספ"א מבואר ג"כ עפ"י חכמי המחקר שלהיות התחלקות ריבוי בחי' שונות נמשך דוקא מכח עליון יותר וע' בפרדס שער המכריעין פ"ג ופ"ו), וענין עדות הנה אין עדה פחותה מעשרה והיינו כי עדה הוא במל' כמ"ש בפרדס בעה"כ בשם זהר ויצא קמ"ט ב' ובמל' כבר נתחלקו לה"ח וה"ג שהן עשרה בחי' ועוד כי בנין המל' מעשר מלכות דז"א ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' כו' וזהו אודה בכל לבב בסוד ישרים ועדה כי ברוב עם הדרת מלך וכנ"ל בענין ברהמ"ז שכשהם רבים ממשיכים ממקור עליון יותר וכמ"ש באג"ה סי' כ"ג בענין עשרה שעוסקים בתורה שכינה שרויה ביניהם, והנה פי' בכל לבב ל' רבים זהו"ע מי מעידין על האדם קירות לבו שהן ב' בחי' חו"ג הנמשכים מהדעת בסוד ישרים ועדה היינו כשנתפשטו האהוי"ר בכל בחי' הנפש במחדומ"ע שהן מבחי' מל' הנק' עדה והוא כמ"ש בכל דרכיך דעהו להכניס הדעת בכל פרטי בחי' מחדומ"ע.

קיצור. ולבאר ענין ויקהל משה יש להקדים שבחי' התחלקות המדריגות נמשך ע"י הדעת שהוא המחבר המדות חו"ג שיתכללו יחד ומזה נתהווה ריבוי צירופים שונים בדיבור ולכן נאמר ובדעת חדרים ימלאו ונק' הדעת מספר ונק' משקל וראשית ההתחלקות מהדעת הוא לשני בחי' חו"ג ונק' עדות ואח"כ מתחלקים לה"ח וה"ג ונק' עדה.

ג) **והנה** בזה יובן מ"ש עד הגל הזה ועדה המצבה, שהגל נק' עד והמצבה עדה. ומתחילה נקדים ענין הפרוכת שנק' פרוכת העדות ומבואר ע"פ ואתה תצוה דבאהרן כתיב מחוץ לפרוכת העדות יערוך כו' כי אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא מעלה נש"י שהן הנרות מחוץ לפרוכת פי' פרוכת הוא פרסא המפסקת בין אצי' לבריאה והוא עדמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים דשם אלקים נק' מגן כמו נרתק שמכסה ומסתיר על בחי' שם הוי' להיות נראה ליש וזהו והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש כו' והנה שם אלקים הוא נק' בלשון רבים כמ"ש אלקים קדושים היא והיינו משום כי עיקר בחי' ההתחלקות הוא למטה בין הפרסא והיינו כמ"ש ונהר יוצא כו' ומשם יפרד כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ומספר את רובע כו' שזהו"ע י"ב בקר והים עליהם מלמעלה כי יש מגן ומסך ע"כ נתחלקו לי"ב בקר וכמשל חול הים שנעשה פרורים רבים ע"י שהים שואב אליו הלחלוחית מהם כך הקו"ח מאוא"ס מסתיים באצילות ואינו נמשך בבי"ע לכן ומשם יפרד כו' משא"כ באצי' כתיב לך הוי' הגדולה והגבורה שהמדות בטלים לאוא"ס ב"ה המלובש בהם עד דאיהו וגרמוהי חד וא"כ אף שנעשה ריבוי בחי' ע"י הדעת מ"מ כולא חד ונק' רה"י משא"כ בבריאה דלאו איהו וגרמוהי חד ע"כ זה ההתחלקות הוא התחלקות ממש וזהו ומשם יפרד כו', וז"ש גבי מלאכים וכנפיהם פרודות כו' (משא"כ ופניהם כמבואר ע"פ וספרתם כו' שזהו"ע שעורה שעור ה' ועמ"ש בד"ה מאלמים אלומים איך כל שיורד ומשתלשל למטה יותר נמשך ריבוי והתחלקות יותר כו') וזהו שהפרוכת נק' פרוכת העדות כי העדות הוא יחוד יותר מבחי' עדה ועדת כמבואר ממש"ל והיינו שנק' עד הגל כי הגל הוא הפרסא הוא עדיין בחי' עד כי שם הוא גילוי בחי' יחודא עילאה שהקו מאיר ומסתיים שם והוא בנפש בחי' גילוי יחו"ע אך המצבה שהיא למטה מן הפרסא נק' עדה לשון ריבוי ההתחלקות והוא בחי' יחו"ת וזהו שאומרים בשכמל"ו בין אחד ולואהבת כו' וז"ש ביעקב וירימה מצבה ויצוק עליה שמן היינו שהציג והמשיך בחי' שמן משחת קדש דח"ע לבחי' מצבה זו והיינו כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל שהמשיך בחי' עדות ויחוד עליון לבחי' עדה המצבה וכמו שיבא לקמן אי"ה בענין ויקהל משה מלמעלה למטה שזהו בחי' עסק התורה שהמשיך לבחי' עדת בנ"י ועד"ז המשיך יעקב בחי' שמן לבחי' עדה המצבה וזהו ועדותי זו אלמדם, והנה גם באצי' עצמו יש בחי' פרסא המפסיק בין חו"ב להמדות חג"ת כנודע מענין מיצר הגרון לכן שם ג"כ למעלה מן הפרסא היחוד יותר כמ"ש בזהר גבי שני חיי שרה וכמ"ש במ"א שעל יחוד אוא"ס ב"ה בחכ' אמרו איהו ויחוהי חד ועל יחודו במדות אמרו איהו וגרמוהי חד ואין זה יחוד אמיתי כמו איהו וחיוהי ע"ש, והנה גם בין החכמה לכתר יש פרסא ושם ג"כ היחוד יותר אפילו מבחכמה וכענין עקודים בכלי אחד או כענין ע"ס הגנוזות שמיוחדים בתכלית במקורן ולכן בחי' הפרוכת והפרסות הנ"ל נק' פרוכת העדות כו'. נמצא נת' ג' בחי' דעת עדות ועדה או עדת. וזהו"ע ויקהל משה את כל עדת בנ"י פי' שהקהילם מלמטה למעלה לחזור ולהתכלל

בשרשן בבחי' הדעת איך שהם מיוחדים שם קודם שנמשכו בבחי' ההתחלקות בבחי' עדות כי עדת הוא בחי' התחלקות משא"כ בהיותן בבחי' הדעת עצמו הם מיוחדים בתכלית כנ"ל (ואמנם עדה נק' ג"כ התחלקות לגבי הדעת ומ"מ נק' התכללות לגבי בחי' הפירוד ממש דבחי' ומשם יפרד כו' משא"כ כשהם עדה א'. וזהו שאהרן מעלה אותם מחוץ לפרוכת שיתעלה למעלה להיות בחי' עדת בחי' יחו"ת כמו ועד ואהבת כו' ואח"כ ויקהל משה כו' בסוד סמיכת גאולה לתפלה. וביאור ענין זה דהנה כתיב אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך נצבים למ"ד ד', ומבואר במ"א הקושיא למה נאמר נדחך לשון יחיד כי איך יתכן ביחיד שיתפזר במקומות רבים ושיהי' בו שייך קיבוץ, אך הענין הוא דהוא פיזור אותיות מו"ד של האדם ברבות מחשבות שבלב איש וצרכי עמך מרובים לפי שדעתם קצרה ולכן לתאוה יבקש נפרד והוא יש ודבר בעיניו ורודף אחר המותרות וע"כ מחשבתו מפוזר בהרבה רצונות זרות וזהו ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים וצריך לבטל כל הרצונות ולהיות רק לב א' ורצון א' ליבטל אליו ית' וזהו משם יקבצך כו' וכמ"ש וה' יאספני ועמ"ש בד"ה כי תצא ובד"ה שובה וזהו ג"כ ענין שמע לשון אסיפה כמו וישמע שאול כו' וזהו ג"כ ענין גוי אחד בארץ מאלמים אלומים כו' וע' בפ"ה מח' פרקים להרמב"ם ובש"ע או"ח סי' רל"א ועמ"ש בד"ה נצבים בפי' בהתאסף ראשי עם אך באמת אסיפה זו אינה מרצונות זרות לבד כ"א כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שמים געה"ע וארץ געה"ת והכל רק זיו והארה לבד, ולכן אין לו חפץ כ"א במהו"ע ית' לבד כו', וזהו"ע בחי' יחידה פי' יחידה שאין לה רק רצון אחד לה' ליחידו של עולם ממש וזהו אחת היא יונתי כמ"ש במ"א. והנה ענין שבחי' זו ע"י משה דוקא היינו כי הדעת ממשיך הפנימי' בהמדות ועוד כי אל דיעות ה' ב' דיעות כו' ומשה ממשיך ד"ע איך שלמעלה היש ולמטה אין וזהו פני משה כפני חמה וע"כ ממשיך בהמדות מבחי' רצון שלמעלה מהחכמה כמ"ש בביאור ע"פ מים רבים בת"א פ' תולדות והמדות שלמעלה מהשכל הם בתכלית כו' ע"ש בענין רבקה של שלש שלש בקר או של ארבע ועמ"ש במ"א ע"פ שמח תשמח וע' בד"ה ויקהל שבת"א מבואר איך שבחי' ד"ע זהו ההמשכה מרצה"ע ועמ"ש בפ' במדבר בענין שאו את ראש כל עדת כו' לגולגלותם דפי' גלגלתם גלגלתא דחפיא על מוחא שהוא הרצון עליון הנ"ל שכדי שיהי' העלאת נש"י בבחי' אה"ר זו זהו ע"י משה ואהרן ועמ"ש בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות בפי' ראשי המטות רעו"ד ומשה יסו"א המקבל ממזל ונוצר אותיות רצון הוא הממשיך בהם בחי' זו כו' וכנודע מענין מזליה חזי מזל בחי' שלמעלה מהשכל כו' וזהו הלולב עליו מחוברים כפות תמרים ל' כפות ע"י המשכת הדעת אין המדות בחי' ענפין מתפרדין זהו"ע ויקהל כו' וע' בד"ה האבות הן המרכבה שהתכללות זו הוא ע"י המשכה מלמעלה ובביאור ע"פ החלצו ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו בענין ואגודתו על ארץ יסדה אגודתו התכללות כו' ועוד יובן ענין ההתכללות ביתר שאת ממ"ש בענין נאוו לחייך בתורים כו' ועוד

דהנה מבואר במ"א בד"ה חכלילי שהאהבה הנק' אה"ע יש לה הפסק כו' משא"כ האה"ר אין בה לעו"ז כו' בל תמוט ע"ו ולכן ע"י משה שממשיך בחי' אה"ר הנ"ל נמשך להיות ויקהל שלא להיות נפרד לעולם וע' בד"ה מי מנה ועוד כמ"ש בת"א בביאור ע"פ וקבל היהודים דכתיב וקבל לשון יחיד כי ע"י המס"נ שהי' להם שהוא בחי' שלמעלה מהשכל הנה בבחי' זו כולם משתוים בו יחד כי בלמעלה מן החכמה אין שום התחלקות כלל ולכן נאמר וקבל לשון יחיד וזהו"ע ויקהל כו' ועמ"ש בד"ה שובה גבי אמרו אליו בל תשא עון כו', ועוד יובן ענין ויקהל ממ"ש בד"ה שניך כעדר כו' דפי' הרחצה הוא המשכה מן הדעת כו' ע"י משה שנאמר בו מן המים משיתיהו ועי"ז נעשה כולם בבחי' התכללות וזהו שכולם מתאימות כו' ע"ש באריכות.

קיצור. ומזה יובן ענין עד הגל ועדה המצבה וענין פרוכת העדות כי הפרוכת בחי' הפרסא ומסך שבין אצי' לבריאה ומשם ואילך יפרד ומ"מ עדה נק' ביטול היש וגם באצי' עצמו יש פרוכת ופרסא מבטן מי יצא הקרח וזהו ויקהל משה בחי' משם יקבצך וה' יאספני בהתאסף ראשי עם שמע לשון אסיפה והיינו ע"י משה ד"ת וד"ע ממשיך אה"ר התכללות לגוגלותם לולב עליו כפות, ואגודתו, בתורים, ואין לה לעו"ז, וקבל ל' יחיד כעדר הרחלים.

ד) **והנה** כל זה הוא בענין מבחי' ומשם יפרד דהיינו בי"ע לבחי' התכללות שבאצילות, אך הנה מל' הלק"ת מבואר שעלי' והתכללות זו שייך אפי' באצי' עצמו לחזור בשרשם בדעת דז"א והענין דמבואר במ"א באריכות (ע"פ אלה תולדות נח) בעה"ח ועה"ד דמות הדעת דז"א נק' עה"ד טו"ר והיינו משום שלמטה מהחזה כשמתגלים החו"ג הנמשכים מהדעת המלובש ביסוד אימא שמסתיים בחזה אז יש יניקה לחיצונים הם כלים דאצילות וע"כ נק' עה"ד טו"ר משא"כ מחו"ב דז"א ומחו"ג הסתומים והמכוסים ביסוד אימא בהדעת אין מהם יניקה לחיצונים ונק' עה"ח, ויש להקשות ע"ז דבמקומות רבים בלק"ת פ' וישב ובע"ח שער כ"ה דרוש ו' ושל"ב פ"ב ושל"ג פ"א משמע דיש מעלה טפי בגילוי החו"ג מבהיותן מכוסים וגם עיקר מצות מילה הוא להמשיך החו"ג במקום המגולה כמ"ש בלקו"ת וטעמי מצות פ' לך וכן מבואר בתניא דאהוי"ר כשהן בהתגלות לבו שזהו"ע חו"ג המגולים הם גבוהים יותר והוא מעלה יתירה להאדם מכשהם רק במוחו שזהו חו"ג המכוסים כמש"ש פט"ז ופ"ט, ואיך הוא אם חו"ג המגולים הם בחי' עה"ד טו"ר וחו"ג המכוסים הם בחי' עה"ח. אך הענין דזה שחו"ג המגולים נק' עה"ד טו"ר אינן כפשוטו ממש דעה"ד טו"ר שאכלו ממנו אדם וחוה דהוא ק"נ הכלולה מטו"ר ממש שאין כן חו"ג המגולים דז"א אלא שנק' כן לפי שמשם יוכל להיות יניקה לעה"ד טו"ר ממש דהיינו ק"נ וצריך שמירה יתירה משא"כ בחו"ג המכוסים שאין משם שום יניקה וע"ד מצה שמורה שצריכה שימור ומצה עשירה שא"צ שמירה כלל משום שלא תבא לידי חימוץ ומ"מ לא יצא י"ח אכילת מצה רק במצה שצריכה שמירה כו' והוא ע"ד מה שארז"ל

באג"ה ד"ה והמשכילים יזהירו לתרץ מאמר הרע"מ פ' נשא באמרו ואילנא דטו"ר דאיהו או"ה כו' כשהמל' דאצילות מתלבשת בק"נ כדי לברר כו' אזי גם המל' דאצי' נק' בשם עה"ד טו"ר לגבי ז"א דאצילות שאינו יורד שם ונק' ע"ח עכ"ל ומ"מ עיקר העבודה לברר בירורים כו' וכך בענין חו"ג המגולים שזהו עיקר העבודה ואף שנק' עה"ד בדרך השאלה מפני שיכול להיות משם יניקת החיצונים מ"מ לזה יש עצה שלא יהי' יניקת החיצונים שהן עה"ד טו"ר ממש והוא ע"ד כללות ירידת הנשמה מג"ע להתלבש בגוף שהוא בשביל שע"י בירור נה"ב דק"נ יהי' עלי' גדולה ולא נביט אל מה שבגוף עלולה לחטוא משא"כ בג"ע כי מאחר שא"א להיות העלי' בע"א א"כ ירידה זו הוא תיקונה ולמה שעלולה לחטוא יש תיקון וכמאמר בראתי יצה"ר בראתי תבלין כו'. והנה התיקון ליניקת החיצונים מחו"ג המגולים הו"ע ויקהל משה פי' גילוי יסו"א שהוא בחי' ביטול ועי"ז דוחה החיצונים וכמ"ש בלק"ת פ' בראשית ד"ט ע"ב שע"י גילוי יסו"א אין החיצונים יונקים אפילו ממקום המגולה כו' וזהו"ע שמו"ע וסמיכת גאולה לתפלה כי שמו"ע הוא בחי' ביטול דממה דקה והיינו ע"י גילוי יסו"א מלכא עילאה נפיק לקבלה כו' והוא בחי' עה"ח והו"ע ויקהל קיבץ החו"ג לשרשם בדעת דז"א היינו ביסו"א שהוא ג"כ דעת דז"א א"נ אפילו ביסוד אימא במקום הסתום והוא ע"ד רו"ש שמתחלה גילוי החו"ג אהוי"ר בהתגלות לבו זהו בחי' רצוא ואח"כ בחי' שוב הוא תגבורת המוח על האהוי"ר כי המוח הוא קר ולח יסוד המים והלב הוא חם רשפי אש וכשהחו"ג מגולים בלב זהו בחי' רצוא ויסוד האש ואח"כ צ"ל בחי' שוב בחי' יסוד המים והיינו כשחוזרים ונכללים בשרשן במוח ואין זה שהמים מכבין האש כ"א שהמוח מכסה על האהוי"ר וכמו הבנים כשהם בחיק אימותם וה"ז כענין בחי' עיבור ויניקה מוחין שמתחלה קודם לידת האהוי"ר בהתגלות לבו נק' יניקה ואז השכל מועט מצד תגבורת המדות וכשחוזרין להיות בביטול לגבי השכל ושיהי' השכל בתגבורת נק' מוחין ואין זה דומה כלל לעיבור שאז המדות בהעלם לגמרי משא"כ בחי' מוחין המדות בתגבורת ג"כ כמו ביניקה רק שבטלים לגבי השכל שהשכל מאיר בתגבורת רב וזהו"ע ויקהל משה כו' שנכללים החו"ג בהדעת וזהו בחי' שוב שאחר הרצוא ואין זה דומה לחו"ג כשהם מכוסים קודם שנתגלו שהרי החו"ג מגולים יש להם מעלה יתירה כנ"ל אבל כאן שחזרו להיות נכללים במקום הסתום אחר שנתגלו אין זה העלם והסתר ממש כבתחלה כ"א שהדעת חופף על הגילוי וכענין הצנע לכת כו'.

ה) **והנה** כל הנ"ל בפי' ויקהל משה זהו בבחי' התפלה כנ"ל בענין סמיכת גאולה לתפלה. אך כמו"כ יש בחי' זו בעסק התורה ולכן ארז"ל מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה הרי דע"י עסק התורה נשלם בחי' מדריגת התפלה שהוא בחי' הביטול שע"י גילוי יסו"א כו' שזהו"ע ויקהל משה וכן התורה נק' ע"ש תורת משה. והענין דכמו שנת' ג' בחי' דעת עדות ועדת שיש ג' בחי' אלו בנש"י כך יש ג' בחי' אלו ג"כ בהתורה. דהנה

כתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל ומבואר הפי' ע"ז בלק"ת (בתילים סי' ע"ח) שיש ב' מדריגות עדות ותורה והם בבחי' יעקב וישראל כו' ע"ש. ולהבין מה שנק' התורה עדות כמ"ש לוחות העדות עדות ה' נאמנה היינו במאמר נובלות חש"מ תורה כי הנה המצות שלמטה הם דוגמא ורמיזות למצות העליונות מה שהקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ורופא חולים כמו מצות ציצית למטה מצמר הכבשים ולמעלה הוא בחי' לבושים כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא וכן יריעות המשכן למעלה הוא בחי' סוכ"ע נוטה שמים כיריעה ולכן נק' עדות שהרי הם עדות ורמיזות וסתרי דסתרין וטמירא דטמירין דברים נפלאים וזהו שאמר דוד בדרך עדותיך ששתי כעל כל הון כי יש דרך והמשכה ממצות עליונות שנמשכי' ממש במצות שלמטה וזהו"ע אורחות ד' אביטה אורחותיך ונק' דרך עדותיך שע"י קיום מצות שלמטה מעוררים גילוי אורחות ה' הוא כענין שלהבת קשורה בגחלת שע"י המפוח גורמים גילוי השלהבת ומתחלה הי' השלהבת בהעלם כך להיות גילוי אורות עליונים בחי' שער רישי' כו' הוא קיום המצות למטה שעי"ז מעוררים להיות גילוי האור שיצא מההעלם לגילוי ולכן נק' אורחות ה' ודרך עדותיך. והנה לפי שהמצות שלמטה הם רמיזות ממש למצות עליונות רק שמ"מ נשפלו בעשי' גשמי' וכמו שהרמז והמשל אין ערוך מהותם למהות הנמשל לכך נק' בחי' חכמת התורה המלובשת בהמצות שלמטה בשם נובלות לגבי בחי' חכ' שלמעלה שהיא החכמה המלובשת במצות ה' ממש מה שהוא ית' מתעטף כו' ומקור בחי' זו למעלה הוא כמ"ש באגה"ק ד"ה עוטה אור שבחי' נובלות הוא אחוריים דאבא המתלבשים בנהי"ם דז"א משם נמשך החכמה המלובשת בתורה שלפנינו כו' ע"ש ומזה יובן מ"ש בלק"ת (בתילים סי' ע"ח) וז"ל והנה יסו"א המוציא פרצוף יעקב אינו ממשות היסוד אלא עדות בלבד בחי' נובלות כו' אך תורה שהיא עצמיות יסו"א הנק' תורה כו' עכ"ל כי יעקב מלשון אז יבקע כשחר אורך היינו מה שבוקע ונמשך להתלבש בתומ"צ מעשיות ואין זה רק בחי' נובלות לגבי בחי' עצמיות הח"ע ולכן נק' עדות שעם היותו אינו העצמיות הח"ע מ"מ ה"ז עדות ורמיזא על העצמיות כנ"ל וגם יעקב יוד עקב מה שנמשך היו"ד דח"ע להתלבש בעקביים במצות מעשיות נמצא זהו"ע דעת וענין עדות פי' עצמיות יסו"א זהו בחי' ד"ע דז"א ומה שנמשך ממנו בחי' נובלות להתלבש בתורה שלפנינו בחי' יו"ד עקב נק' עדות ועוד יובן ענין עדות כי האותיות דתשב"כ הם רמיזות לאורות עליונים כמו היו"ד רומז לח"ע ה' לבינה א' ב' יו"ד ו' הכל רמיזות להמשכות עליונות ולכן אם רגל הא' אינו נוגע פסול הס"ת והתפילין כו'. והנה האותיות נמשכים מהקול והקול מתחלק ע"י ה"ג מנצפ"ך וכלול ג"כ מה"ח ולכן ניתנה התורה ע"י ה' קולות שהן ה"ח וה"ג זהו"ע עדה אין עדה פחותה מעשרה ואין עדות פחות מב' היינו ב' לוחות שנק' לוחות העדות (וגם כתיב אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי אנכי ולא יהי' לך זהו כללות ב' עדות גם זכור ושמור בדבור אחד נאמרו) אך עיקר פי' עדה לשון נוק' זהו"ע תשבע"פ ששם הלכות אין מספר כו'

זהו עדה גדולה כו' וזהו ובדעת חדרים ימלאון כל הון כו' חדרים היינו חסד דין ורחמים שמזה נמשך תשבע"פ כשר ופסול כו' כ"ז נמשך מהדעת שממנו נמשך בחי' עדות ועדה כנ"ל. והנה ע"י לימוד התורה בקול ודיבור (שהם בחי' עדה) ובדו"ר (שהם בחי' חו"ג עדות) ובדעת והשכל (שזהו בחי' דעת) ממשיכים מבחי' מקור הראשון דתורה הוא בחי' עצמיות יסו"א להיות נמשך למטה בבחי' עדה אבא יסד ברתא והו"ע כמו גילוי השלהבת הקשורה בגחלת שע"י הרוח הנופח יוצא מההעלם אל הגילוי כו' כך קול ודיבור של העסק בתורה ממשיך גילוי ההעלם והוא גילוי יס"א הנק' אור הגנוז בחי' שלהבת הקשורה בגחלת, והנה בגילוי השלהבת מן הגחלת נעשה בה גוונין ירוק וחיוור כו' משא"כ בעודה בהעלם כך בחי' ח"ע הוא למעלה מהגוונין שהגוונין שייך רק במדות חדרים חסד ודין כשר ופסול כו' משא"כ ח"ע הוא למעלה מבחי' גוונין וכמו ר"מ יכול לומר על טמא טהור ומראה לו פנים וזהו פי' עדות שע"י עסק התורה נעשה עדות שנמשך ח"ע בגוונין להיות חסד לישראל ודין לאוה"ע וכמ"ש במ"א ע"פ האזינו בפי' העדותי בכם את השמים ואת הארץ שהן תשב"כ ותשבע"פ שנק' עדות כו', וזהו ויקהל משה את כל עדת והוא מלמעלה למטה שהמשיך בחי' ד"ע דז"א שבתוכו ג"כ דעת דאבא עד דעת דעתיק כו' להיות נמשך ומתגלה מלמעלה למטה בבחי' עדות ועדה ושיהי' גילוי זה בנש"י שהן הן ג"כ ג' בחי' הנ"ל וכ"ז הוא ע"י עסק התורה בבחי' ביטול שאז נק' ע"ש תורת משה. גם י"ל בבחי' תורה שייך ג"כ ויקהל מלמטה למעלה כדפי' במ"א ע"פ והי' עקב תשמעון לשון אסיפה כי עכשיו התורה מפוזר שאין הלכה ברורה במקום א' והיינו דכמו ע"י שבה"כ נמשך פיזור הניצוצים ובירור הניצוצים זהו מאלמים אלומים מריבוי שבלים עושה אלומה אחת גוי אחד בארץ כך ע"י שבירת לוחות ראשונות נמשך פיזור דיני התורה והיינו לפי שנתלבשה התורה בעניני גשמיים כמבואר ע"פ בשברי לכם כו' לכן אח"כ ויקהל משה כמו שמצינו האריז"ל השיג ברגע א' מה שצ"ל בדיבור ס' או ע' שנה והיינו לפי שהשגתו הי' בבחי' ראי' שהוא עצם החכמה ועד"ז ויקהל משה מבחי' עדת שהוא בחי' אותיות שנק' עדה כנ"ל שיבאו לבחי' דעת ע"ד השגת האריז"ל.

ו) **והנה** להבין בתוס' ביאור מה שנקראי' נש"י עדים כמ"ש ואתם עדי וכתיב משכן העדות ושכנתי בתוכם כתיב הוא ע"ד שאמרו ג' נובלות הן נובלות חש"מ תורה נובלות בינה שלמעלה שכינה וכבר נת' ענין נובלות חש"מ תורה וענין נובלות בינה שלמעלה שכינה דהנה שכינה הוא מל' דאצילות שהיא מקור נש"י וכל ניצוץ הוא ניצוץ מהשכינה שנמשך ומתלבש בגוף ומקור כל הנשמות שהוא בחי' מל' נק' שכינה ואימא תתאה כו' וע"כ אין המלאכים אומרים שירה עד שיאמרו כנס"י לפי שהמלאכים מקבלים רק מבחי' ו"ק דבריאה שמשם שרש פני אריה פני שור כו' משא"כ הנשמות נמשכים מבחי' מל' דאצי' שנק' שכינה ולכן האבות נק' מרכבתא עילאה שבבחי' אצי' ולכן האהוי"ר של נש"י גבוה מאהוי"ר של המלאכים

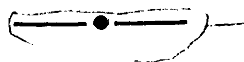
שהרי הוא מבחי' אצי' ולכן אין המלאכים אומרים שירה כו' עד כו' והנה מבואר בזהר אמור ע"פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' ששרשם מבחי' בינה עליונה ומשם נמשכו וזהו"ע ישראל עבמ"ח ובינה שלמעלה י"ל דהיינו ג"כ בחי' כתר כי הוא דא עתיקא ועמ"ש ע"פ הזהר שמות ד"ג ע"פ תשורי מראש אמנה) ולכן השכינה שהוא מקור נש"י המלובשים בגופים נק' נובלות מבינה שלמעלה שהוא המקור הנשמות כמו שעלו במח' (ונק' ג"כ שכ"ע שבחי' שכ"ת נק' נובלות ממנה ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי) ולכן נק' עדות שהאהוי"ר שלהן עם היותם מבחי' שכ"ת הרי הוא עדות על שרשן בחי' בינה שלמעלה, וזהו ששם עלו שבטים כו' עדות לישראל כו' וזהו משכן העדות כו' (והיינו ששרש חג"ת הגלוים מחג"ת דא"א הנק' טורי חשוכא) אך כשנתחלקו לס"ר נשמות נק' עדות בנ"י ומה גם בירידתן בבי"ע, וירידה זו צורך עלי' ע"י בירור נה"ב ועליתן אח"כ זהו"ע ויקהל משה את כל עדת בנ"י והוא ע"י ק"ש ותפלה, והנה עד תפלה הוא מבי"ע וזהו בחי' מחוץ לפרוכת העדות יערוך אהרן כו' שושדמ"ט ואז אח"כ סמיכת גאולה הוא המשכת יסו"א ע"י בחי' משה שושד"מ וזהו ויקהל משה כו' אך עיקר משה הוא בחי' התורה שנמשכה מיס"א לכן מי שתורתו אומנתו אעפ"י שחייב בק"ש פטור מן התפלה כי הק"ש הוא העלי' מלמטה בבי"ע מחוץ לפרוכת כו' אלא שלאח"כ נמשך יס"א בתפלה והמשכה זו הוא ע"י התורה שהוא בחי' הלוחות שלפנים מן הפרוכת אבל מ"מ לא סגי בלא העלאה שמחוץ לפרוכת ע"י ק"ש (כי התורה הוא להוסיף אור באצי' דוגמת המשכת יסו"א ע"י התפלה). נמצא מובן בענין ויקהל משה איך הירידה צורך עליה כי שרש נש"י הוא מעה"נ מבחי' נובלות בינה שלמעלה אבל אח"כ ע"י ירידתן בגוף לקבל התורה שהוא נובלות חש"מ שהוא למעלה מבחי' בינה של מעלה כו' וגם לא בבחי' נובלות חכמה לבד יהי' העלי' כ"א בעצמיות ח"ע שלמעלה שהוא בחי' אור הגנוז שלמעלה מעלה מבחי' עדות כו' ואעפ"י שאמרנו שהתורה נק' עדת ועדות וכן בנש"י יש בחי' אלו אך ידוע שיש ב' בחי' דעת בז"א הא' מיסוד אימא וזהו שרש נש"י נובלות בש"מ אבל הב' מיס"א וזהו בחי' תורה וגם כי בדעת זה מלובש גם הדעת שלמעלה מעלה עד דעת דעתיק כי פנימי' אבא הוא פנימי' עתיק כו'. וזהו"ע ויקהל משה דוקא וזהו תהלתו בקהל חסידים והיינו כשנקהלו ונאספו בשרשן לאחר ירידתן תחלה לברר הניצוצות אז יהי' בהן מעלה יתירה מכמו שהיו תחלה קודם ירידתן וזהו צדקת פרזונו בישראל צדקה עשה הקב"ה שפזרן כו' והיינו משום כשיקהלו אח"כ יתעלו יותר, וזהו ויאמר אליהם אלה הדברים כו' פי' אמירה הוא בחשאי וזהו כשהמל' מקבלת מחכ' בסוד אחותי בת אבי היא וזהו דברי חכמים בנחת נשמעים וזהו אמור אל הכהנים ודיבור הוא בקול רם שיש בו תגבורת יסוד האש מבחי' בינה וזהו עפ"י שנים עדים יקום דבר דבר דוקא מקבל מבחי' חו"ג המגולים שנק' שנים עדים כמש"ל ובחי' אלה הדברים הוא אשר צוה ה' לעשות אותם פי' לעשות לתקן ועיקר התיקון הוא ע"י המשכת יסו"א בתפלה וזהו בחי' ויאמר אליהם כו'.

ז) **אלה** הדברים כו' לעשות כו' וביום השביעי כו' דהנה כמו שנתבאר בפ' ויקהל משה שהוא כח מ"ה שכולל כל פרטי ההתחלקות כמו"כ הו"ע יום השבת לגבי ימות החול וגם כנודע שהתומ"צ של כל ימות השבת (נ' שצ"ל החול) עולים לה' ביום השבת והענין דהנה פי' לעשות היינו לתקן וכמ"ש במד"ר ע"פ אשר ברא אלקים לעשות לתקן כמו תורמסין צריכים תיקון והו"ע הבירורים שזהו עיקר פי' ששת ימים תעשה מלאכה לברר רפ"ח ניצוצין ולהעלותם מטורי דפרודא מרה"ר לרה"י וכמ"ש במ"א ע"פ מאלמים אלומים ובענין ורב להושיע שמבחי' ורב וריבוי עושים א' גוי אחד בארץ וזהו ואספת דגנך שבק"ש פי' לאסוף הכל לבחי' אחד ואהבת וכענין ויקהל כו' (ע' בפ"ה משמונה פרקים להרמב"ם ובש"ע או"ח סי' רל"א וזהו צרכי עמך מרובים לפי שדעתם קצרה אז הם מרובים בחי' ריבוי ופיזור הנפש אבל צ"ל ואספת והיינו ע"י משה דעת נעשה ויקהל) ועיקר עלי' הבירורים באצי' הוא בלילא דשבתא וזהו ויכולו השמים כו' ויכל אלקים כו' וכמשל השובת ממלאכת עבודה שמתעלים שכלו ומדותיו לעצמותו כן הוא עליות המל' מבי"ע לאצי' ובעלייתה עולים עמה כל הניצוצים שנתבררו כו' ואח"כ ביה"ש נמשך מלמעלה למטה התגלות עתיק תענוג העליון בחכמה וזהו ממש כענין ויקהל משה שיש בזה ב' בחי' הא' העלי' מלמטה למעלה ע"י ק"ש מחוץ לפרוכת ואח"כ תפלה והב' המשכה מלמעלה למטה ע"י התורה וכך הוא ב' בחי' דשבת מעלי שבתא הוא בחי' העלאה וזהו"ע ויכולו ולכן נק' זה עדות כמ"ש בטוא"ח סי' רס"ח ואומרים ב"פ ויכולו א' בתפלה וא' בקידוש שאין עדות פחות מב' וגם כי עפ"י ב' עדים יקום דבר הו"ע עלי' המל' בליל שבתא שנק' סעודתא דחק"ת וזהו ותקם את דבריך ואח"כ שבתא דיומא הוא המשכה מלמעלה מעלה, וז"ש ישמח משה במתנת חלקו והיינו בחי' משה יסו"א המלובש בז"א נמשכים לו אורות מלמעלה מעלה מעת"י וא"א והוא כענין ויקהל משה ע"י התורה שנמשך בז"א מדעת דע"י וא"א כנ"ל, ובמ"א (בביאור דהשמים כסאי) פי' ענין ישמח משה כו' במתנת חלקו הוא האלף אורות שנסתלקו ממנו ע"י חטא העגל של ישראל ע"ד כלום נתתי לך גדולה כו' ובשבת נותנים אותם לו וא"ש שזהו ג"כ ענין ויקהל משה דהוא התיקון אחר החטא ואז נקהל ונמשך בו האלף אורות הנ"ל והוא ממשיך אותם לנש"י כו', נמצא בחי' ששת ימים תעשה מלאכה כו' לברר בירורים ואח"כ וביום השביעי יהי' לכם קדש זהו ממש כללות ותוכן ענין ויקהל משה כו'. ועפי"ז יתורץ קושיות שהקשו המפרשים למה נאמר כאן גבי מצות שבת הל' ויקהל וגם מהו ענין לעשות אותם דלעשות אינו שייך אלא בקום ועשה והרי בכאן אין ציוי על קום ועשה וששת ימים תעשה מלאכה הוא רשות, ולפמ"ש מובן הכל כי לעשות פי' לתקן והוא לברר הרפ"ח ניצוצים ותיקון ועשי' זו נגמרה בשבת ע"י השביתה שאז הוא עליית הניצוצים שמתעלים לאצי' ולמעלה מעלה כו' שע"י קיום מצות שבת הוא העלי' וזהו עיקר התיקון שלהם והבירור שבו' ימי המעשה הוא ע"י תעשה מלאכה וגמר עיקר תיקון שלהם בשבת ע"י השביתה ולכן

נאמר ע"ז ויקהל דוקא שעלי' זו הוא העלאה מבי"ע ששם נק' רה"ר טורי דפרודא לבחי' אצי' רה"י ואחדות, והוא פי' ויקהל וגם עי"ז נקהלים ונאספים לתוכם אורות עליונים מלמעלה מעלה וכענין ישמח משה במתנת חלקו כו' וזהו עד כי יבוא שילה ולו יקהת עמים יקהת ל' אסיפה שילה בגימ' משה, וזהו אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף רוחו בחי' סוכ"ע ונשמתו מה שלמעלה מסוכ"ע יאסוף ימשך בחי' זו בנש"י ע' סד"ה השמים כסאי ובד"ה מה טובו כו'.

לתו"א בד"ה ויקהל משה, מלמטה למעלה תחילה שבת ואח"כ מצות ותורה. י"ל כמ"ש בהביאור ע"פ ונקדשתי פ' אמור, כי ע"י תומ"צ ממשיכים יחוד זו"נ אבל להמשיך יחוד או"א שהוא אור חדש מאור א"ס זהו דוקא ע"י ק"ש למסור נפשו באחד וע"ש שזהו ענין ג"פ קדוש משל למלך שעשו לו ג' עטרות הקדוש הראשון מלמטה למעלה וזהו העטרה שהניח בראשו, וכך הוא ענין שבת, כי מצות שבת נאמר בשני ווי"ן בירושלמי דנדרים ספ"ג ע"ד תולדות מלא בשני ווין אשר הוא"ו הראשון מורה יחוד או"א. את כל עדת בנ"י, עדת אותיות דעת כי מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם, והודיעם בחי' דעת, עיין תו"א ד"ה ויקהל משה בענין כי אל דעות ועמ"ש ע"פ פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כו' שזהו בחי' מתנה ובחי' פתחי לי זהו הכנה לזה והיינו ע"י לך והודיעם. ואפ"ל עד"ז ברכות ק"ש ופסוד"ז זהו הכנה לק"ש וכענין המאריך באחד מאריכין לו ימיו המשכת אה"ר ועיין בד"ה כי תצא השני מאן דקטיל לחויא כו', וכ"ז כענין מ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי שמתחילה צ"ל קומי לך ואח"כ תהי' רעיתי יפתי, ואפ"ל כמו ב' ווין דשבת כן בק"ש שית תיבין דשמע ישראל ושית תיבין דבשכמל"ו, ועיין מענין ק"ש בסידור סד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה ובד"ה איתא בספרי דה' אלקינו בכל קראנו אילו, אליו ולא למדותיו זהו ק"ש ואח"כ צ"ל הדבק במדותיו, ועיין בלקו"ת סוף הביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון בענין ממושבותיכם ק"ש מיושב תביאו לחם תנופה שתים תושב"כ ותושבע"פ, ואפ"ל ק"ש מיושב להמשיך בחי' אגוסטוס יושב וישב ה' מלך לעולם.

ששת ימים תעשה מלאכה, פי' דקאי על מעשה המשכן ולכן נאמר תעשה ע"ד והבית בהבנותו ועכשיו הוא תומ"צ כו' כי הבא לטהר מסייעין אותו כו'. מ"ש התומ"צ הם במקום משכן צ"ע בפסוק ועשו לי מקדש ובפסוק עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה ופסוק והלך כו' כבוד כו', כי ההשראה במשכן הוא בחי' כבוד. (דקמ"ה ע"א ד"ה ולהבין זה, עיין בלקו"ת פ' ראה בד"ה אחרי ובפ' אמור בד"ה ונקדשתי, ובת"א פ' וארא בד"ה לכן אמור. שם ד"ה והנה מבחי' מדת מל' ית' נמשך האור ג"כ בב' בחי', עיין בהביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה ועיין ביאור דשחורה אני ונאוה שם נזכר ג"כ שיש במל' ב' בחי' וכן בכתר, ועיין בד"ה את שבתותי תשמרו בענין שמו הגדול ושמו סתם. ויש להעיר מענין בחי' כל הנקרא ונמשך בשמי שהוא תוספת האור בבחי' השם בהביאור האזינו דרוש השני ומענין אשר הלכו אלקים כו' ולעשות לו שם, ועמ"ש בפי' ישתבח שמך לעד בד"ה כי תצא דרוש הראשון.

ד"ה וזהו ארוממך כו' ואברכה כו'. עיין בת"א פ' מקץ בד"ה ביאור ע"פ כי אתה נרי, משמע המשכת הכתר במל', וע"ד מ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד', ועיין זהר וארא כח"ב בפי' ארוממך ושם בהביאור כי אתה נרי דארוממך מלמטה למעלה ע"י בירור נה"ב דוגמת והחיות נושאות והמשכת הרוממות מלמעלה למטה הוא ע"י תומ"צ. והנה הקרבנות שבמשכן זהו גורם והחיות נושאות כמ"ש בד"ה לבבתני ע"כ זהו בחי' ארוממך, ועכשיו תפלה במקום קרבנות רמ"ח אברים דמלכא מלכא ממש שלמעלה מהמל' שהוא שם, גם רוממות המל' ע"ד נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב, גם ע"ד והי' הוי' למלך כו', ועיין לק"ת בד"ה אתם נצבים רפ"ה פנימית מלכותו מעצמותו ומהותו, ובמ"א פי' ותמלוך אתה הוא ה' לבדך שבחי' אלו דבחי' אתה הוא ה' לבדך יאירו בבחי' המל' כו'. ועיין בלקו"ת בשה"ש בד"ה קול דודי בפי' עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו'. ועיין זהר ויגש ר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו. וזהו ויקהל משה את כל עדת בנ"י הם י"ב בקר דבריאה המרוממים המל', זח"ב ויקהל קצ"ז ע"ב ובבה"ז שם.

ד"ה והנה כמו שבכללות, י"ל כמו ע"י יריעות המשכן והכלים המשכת מקיפים ופנימי' למעלה, אז דוקא יוכל להיות הקרבנות שה"ס והחיות נושאות להיות קירוב ויחוד כי הנה המלכים נועדו, חיבור כי אל דיעות, וזהו נועדו על"ק ד"ה וזהו ענין שבת שבתון, כמו"כ ע"י מצות ותורה יוכל להיות אח"כ השבת וכן תפלה שהיא במקום תמידין, ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם, מצות לבושים מלכות אליו ית' בד"ה תורה צוה, חצבה עמודיה שבעה במד"ר ר"פ שמיני ונתבאר במ"א.

ד"ה והנה מקודם שיתבאר ענין הנשמה יתירה. עיין בסידור ע"פ נשמת כל חי תברך את שמך, וכאן פי' ענין הנשמה יתירה ע"ד אית רצון הנמשך מהשכל ואית רצון שלמעלה מהשכל. עיין בת"א פ' שמות בד"ה

כי טובים דודיך ובד"ה במדבר סיני דרוש הראשון ובד"ה צאינה וראינה דרוש השני בענין עשה רצונו כרצונך כו', הגם כי נשמת כל חי י"ל היסוד מושך השפע מלמטה למעלה, שער החצר הפנימית הפונה קדים למעלה מבחי' בראשית נמי מאמר הוא, ע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון, עמ"ש בענין רוח קדים דקי"ס ע"פ ששת ימים תאכל מצות בלקו"ת פ' צו, בענין חצר הפנימי' בד"ה וארשתיך לי, עיין מ"ש מזה ג"כ בד"ה והי' מדי חודש בחדשו. עיין חז"ג עט"ב דא"ק אתגלי כו'.

ד"ה וזהו ע' שבת שבתון כו כי אל דיעות כו'. י"ל זהו פי' נשמה יתירה ע"ד בינה יתירה, כי נשמה מבינה ונשמת שדי תבינם ונשמה יתירה בינה יתירה ע"ד מבין דבר מתוך דבר להבין איך שלמעלה היש וכל מה שלמטה כל"ח. וזהו דעת עליון מבחי' סוכ"ע מא"א, והנשמה יתירה זהו שבת שמלמעלמ"ט אך צ"ל תחילה מלמטה למעלה, וזהו שבת שבתון, שבת רצון הנמשך מהשכל ונק' דעת תחתון שבתון רצה"ע דעת עליון, וזהו ויקהל משה את כל עדת בנ"י, עדת אותיות דעת, והיינו דעת תחתון שהוא כלי לדעת עליון הנמשך בשבת וע"ל סד"ה וזהו ארוממך.

ד"ה והנה כשנמשך הרצה"ע להתלבש ברצה"ת. ג"ב כתר א"א המאיר בכתר דז"א, ועמ"ש ע"פ ואני תפלתי לך הוי' עת רצון, מאיר בששת ימי החול ע"י התפלה ולכן נק' סולם, ועיין מענין מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהן של ישראל בד"ה מזוזה מימין המשכת הרצה"ע שלמעלה מהשכל ע"י העלאת אותיות התפלה לשרשן, והאותיות נק' אבנים טובות, אך זהו שיהיו טובות זהו ע"י רעו"ד, עיין בת"א פ' ויצא בד"ה והי' הוי' לי לאלקים בענין ויקח מאבני המקום כו' ובד"ה נאוו לחייך בתורים רפ"ג וד"ה מה יפו פעמייך פ"ב גבי צריך בתחילה לסמוך גאולה לתפלה, ועיין ת"א בתחילתו סד"ה השמים כסאי בענין איזה בית אשר תבנו לי בענין בית תפלה, ועיין ד"ה שוש תשיש בענין קודב"ה מצלי, ועיין סד"ה ע"כ יאמרו המושלים בענין תבנה ותכונן עיר סיחון מצלי לשון הטיי' כו' נמצא כמו והנה סולם זה הכבש כמו"כ התפלה.

ד"ה והנה ע"י התורה ממשיכים ג"כ רצה"ע כי והנה סולם זה סיני, וע' אגה"ק סי' כ"ט ד"ה א"ח עט"ב דקאי על תושבע"פ, ועיין ד"ה לכן אמור לבנ"י בענין ונתתי צבי בארץ החיים, עיין ד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בלקו"ת פ' ראה גבי ובקולו תשמעו בענין אין עבירה מכבה תורה ובהביאור בשעה שהקדימו.

בילקוט ז' קני מנורה נגד שבעת ימי בראשית, והיינו להמשיך אור שבעת הימים במנורה מ"ט כלים נגד מ"ט שע"ב, כפתורים אלו התלמידים, כי יסוד מקשר המשפיע עם המקבל מכל מלמדי השכלתי ולפי כי ומתלמידי יותר מכולם זהו כפתור ופרח שמזה נמשך צדיק כתמר יפרח כו'. ואפ"ל כמו"כ למעלה כי הנה כתיב וכל בניך לימודי הוי' שהם לומדים משם הוי'

כמ"ש בלקו"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך לימודי, וכיון שכן הרי ומתלמידי יותר מכולם היינו שעי"ז נמשך בשם הוי' תוס' אור מבחי' על הוי' שנת' לקמן גבי עולת שבת בשבתו כו'. וזהו מעין מ"ש בס' או"ת מהמגיד נ"ע בלקוטים דפי' לימודי הוי' שהם כביכול מלמדים את שם הוי' לומר עשה כך עשה כך דהיינו ענין הבקשות שבתפלה רפאינו ה' ונרפא שיתרפא החולה כו', והיינו ע"י המשכת יהי רצון כו' כענין מ"ש בזח"ג דע"ט ב' בפי' ותתפלל חנה על הוי'. מקשה תעשה כי שער החמישים ע"ד אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, מי זהו שער החמישים.

קיצור. מבחי' מ' נמשך האור לבי"ע בב' בחי', וכן ממ' דא"ס באצי' ועמ"ש יראו את ה' קדושיו כי אין מחסור כו', וענין ארוממך ע"ד והחיות נושאות קרבנות, כי הנה המלכים נועדו, וכן בעבודה ע"י תומ"צ דוגמת המשכן וע"י תפלה דוגמת הקרבנות, וענין הנשמה יתירה דאית רצון ואית רצון, שבת שבתון ע"ד כי אל דיעות, ומהארה זו מאיר רצה"ע ג"כ בהתפלה דחול קושר כתרים לקונו, וכן ע"י עסק התורה, ז' קני המנורה תושב"כ וש"ס משנה, גם ז' ימי בראשית, וזהו כמ"ש עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ופי' בזח"ג ס"פ אחרי עט"ב שזהו כענין על הוי' ור"ל כי עולת התמיד הוא עליית המל' לשם הוי' שהוא ז"א ע"י והחיות נושאות כו', אבל עולת שבת בשבתו הוא העלי' לא"ק, וכן בר"ח נאמר הביאו עלי כפרה עלי דוקא, וזהו"ע שער החצר הפנימי הפונה קדים כו' וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח כו'. וזהו שסמך שבת לעשיית המשכן כי ענין המשכן היריעות והכלים הם ב' בחי' שבמל' א"מ וא"פ ואזי ע"י הקרבנות שהם במשכן דוקא מרוממים והחיות נושאות ע"י הקרבן את המל' לשם הוי' וזהו עולת תמיד ואח"כ בשבת הוא עלי' עוד למעלה מעולת התמיד, וגם פי' על עולת התמיד שמעולת שבת נמשך הארה לעולת התמיד כמ"ש בענין התפלה שבחול שמאיר בו הארה מבחי' הרצון דנשמה יתירה כו' עיין בת"א, וכמו כן באדם ששת ימים תעשה מלאכה כו' בילקוט דקאי על עשיית המשכן ועכשיו הוא היריעות הם המצות והתורה הוא הכלים כמ"ש בת"א, ועי"ז התפלה הוא בחי' עולת תמיד ואח"כ שבת הנשמה יתירה נמשך שער החצר הפנימי הפונה קדים כו' שהוא בחי' עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, וגם פי' על עולת התמיד שמזה נמשך הארה לעולת התמיד שבכל ימי השבת ועיין בלקו"ת פ' תצא בד"ה כי תצא דרוש השני בענין פנימי' הלב ובחי' הארת פנימי' הלב כו'. ובכ"ז יש לתרץ הקושי' המבואר בתו"א מה שמשה שינה הסדר והקדים מצות שבת כו', ולפמ"ש דפי' ששת ימים תעשה מלאכה קאי על מלאכת המשכן, ולכן נאמר תעשה ולא תעשה כי המלאכה דמשכן היתה כאלו נעשית מאליה כמ"ש והבית בהבנותו כו' נבנה, וכן בענין תעשה המנורה כו' וגם עכשיו בתומ"צ הוא כן כמ"ש רז"ל הבא לטהר מסייעין אותו כו', וכיון דפי' ששת ימים תעשה מלאכה קאי על מלאכת המשכן א"כ הרי הקדים מעשה המשכן לשבת כמ"ש בפ' תרומה ובפ' כי תשא, אך אחר ציווי מצות שבת

פי' מעשה המשכן באריכות והיינו שע"י מצות שבת שהוא עולת שבת בשבתו ממשיכים תוספת אור בבחי' המשכן ובעולת תמיד, וכן בתורה ומצות ממשיכים ע"י שבת תוספת אור כו'.

ברכת חתנים. עיין זח"א ט' על פסוק ואין נסתר מחמתו, גם י"ל ברכת הדיוט מלמטה למעלה אבל הברכה שמלמעלה למטה כענין נשמת כל חי תברך את שמך נקרא ברכת חתנים. ושרש ברכה זו מע"ק זח"ב ס"ג ב' פנים חדשות ע"ד בשיר הפרות שיר חדש, זח"ב קל"ח ע"י יחוד שמשא וסיהרא מתחדשת סיהרא, וזח"א קכ"ג ע"י כי נפלאות עשה נמשך גם תחת השמש חדש, וזח"ג קכ"ג ב' תחת השמש לבד שהוא סיהרא אין חדש אבל בחיבור שמשא וסיהרא יש חדשות, לכן נק' פנים דדכורא שפועלים חדשות בסיהרא. ז' ברכות י"ל מתברכת שתוכל להעלות מ"ן כמו אברהם נתברך בשבעה ברכות, גם עיקר הברכה נצרכת שלא יהי' רגליה יורדות זח"ג קפ"ז כ"ד או"א מברכין להאי וזאת הברכה, גם שיהי' ע"ד תרין ריעין דלא מתפרשין, עיין סד"ה ועשית בגדי קדש מענין ברכת חתנים שבמקום שיש משפיע ומקבל כו', ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גילוי מלכותו יתברך וא"כ עיקר הברכה להכלה שהיא מל'.

להבין* מארז"ל למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן ר"פ ויקהל שכל מלאכה שבמשכן חשיבא מלאכה עיין בפרק במה טומנין דמ"ט ע"ב שאבות מלאכות ארבעים חסר אחת השנויין בפרק כלל גדול הם היו בעבודת מלאכת המשכן כו' גם ארז"ל שבת דף ע' דברים הדברים אלד הדברים אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני* (והנה אלה הוא ג"כ אותיות אהל שהוא המשכן כמ"ש מה טובו אוהליך יעקב וארז"ל במדבר רבה פ' נשא פרשה י"ב דקאי על המשכן כו' וכמ"ש בלקוטי תורה בד"ה מה טובו פרק ח' ועיין מ"ש על פסוק אלה פקודי המשכן), והענין הוא

להבין: כן הוא ההתחלה בד' כת"י, וביניהם בבוך לאדי — הגדול גוכתי"ק הצ"צ ●). אבל בבוך לאדי — הקטן התחלת המאמר נוסף בכת"י ממעתיק אחר, בין השורות:

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהי' לכם קדש כו' וצ"ל מה תעשה מלאכה הלא בתורה לא נאמר אלא מה שהוא איסור או חובה וכי מחיוב לעשות מלאכה ומה תעשה בצירי ומה שע"י ששת ימים תעשה מלאכה עי"ז וביום השביעי יהי' לכם קודש כו' ולהבין זה צ"ל.

בסיני: בבוך לאדי — הקטן נוסף בגיליון בכת"י אחר: ופירש"י דברים משמע תרתי ה' לרבות חד הרי שלשה אלה בגימט' ל"ו הרי ל"ט, וכפירושו מבואר ברבות (פ' קרח) וז"ל אלה ל"ו דברים ב' הדברים ג' הרי ארבעים חסר אחת.

כי הנה הל"ט מלאכות נחלקו לשלשה חלקים היינו במזון ולבוש ובתים, כדתנן בשבת דף ע"ג הזורע והחורש כו' עד האופה סידורא דפת נקט ואחר כך הגוזז את הצמר כו' ושייך בלבושים ואחר כך הבונה שהוא ענין דירה, ושרשם הם למעלה שיש שם ג"כ הג' בחי' הנ"ל הא' הם אורות וכלים וזהו ענין מזונות שכמו שהמזון פעולתו לחבר הנשמה עם הגוף כך הוא למעלה ענין התחברות * האור פנימי עם הכלי ועמ"ש בד"ה ראשי המטות בענין לכו לחמו בלחמי, הב' הם לבושים, הג' הם היכלות (ע' בע"ח שמ"א פרק ג"ד, והנה בפרק ה' כתב וז"ל למה צריך שנודעיך ענין הלבושים וההיכלות מה ענינם, דע כי הלבושים הם בחי' הכלים אל אור מקיף כו' ואלו הם בחי' המקיפים דיושר כו' ואותן הכלים דמקיפים הן הלבושים. וכן ההיכלות הן עגולים הנזכר בכל מקום וע"ש שמ"ג גם בשער עיגולים ויושר ענף ד' ובמ"ח סוף מס' כללות העולמות. ועמ"ש בלק"ם בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דבוה"ב בענין ג' בחי' אלו מזון לבוש בית, והנה במשכן הי' ג"כ ג' בחי' אלו המשכן עצמו הוא בחי' אהל ובית, בגדי כמ"ש את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן ופרש"י בגדי השרד לכסות הארון והשולחן והמנורה והמזבחות בשעת סילוק מסעות, וכמ"ש בתורה ס"פ במדבר סיני, ובגדי אהרן ידועים הם, ועמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן כו', מזון היינו הקרבנות שנק' לחמי, גם מה שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים *. והנה ג' בחי' אלו הם ג"כ ענין ג' בחי' שארה כסותה ועונתה ושייכות עונתה לבחי' בית כי מצינו מארז"ל מימי לא קריתי לאשתי אשתי אלא לאשתי ביתי גם כמ"ש והתקין לו ממנו בנין עדי עד, ומקרא מלא הוא אולי יבנה ממנה, והענין דכמו שהבנין הוא מדומם או מצומח גשמי יותר מן הלבוש והמזון אכן מתקיים יותר הרבה מהמזון ולבוש, והיינו שלפי ששרשו ממקום גבוה יותר לכך נשפל ושורה דוקא בדבר גשמי יותר, כך הוא ענין הזיווג גופני שהטפה גשמיות נמשך דייקא ממהות ועצמות הנפש שלמעלה מבחי' הארת השכל בדבור כו' וע"כ יולד מזה בן שיהי' בו כח החכמה ולכן נק' בנין שלם, וגם הוא בנין עדי עד שיש בזה בחי' א"ס להיות המשך התולדות עד סוף כל הדורות, וגם ידוע שהטפה דזיווג זו"נ שרשה נמשך מלמעלה עיין בלק"ת ר"פ וירא ועיין בע"ח שער סדר אבי"ע ספ"ה ולכן נק' בית קדה"ק חדר המטות במלכים ב' סי' י"א פסוק ב' ופרש"י שעל זה נאמר בסתר אהלו וקורא אותו חדר המטות על שם בין שדי ילין שה"ש א' י"ג, ועוד במד"ר נשא פי"א הנה מטתו שלשלמה זה בהמ"ק כשם שהמטה אינו אלא לפריה ורביה כך כל מה שהי' בבהמ"ק הי' פרה ורבה כו' ועיין בזח"ב בשלח מ"ד סע"א אמאי אדקדימת מטה כו', וע"ש בפי' הרמ"ז.) והנה כשאדם דלמטה הוא בטל בתכלית שהוא בחי' מרכבה למעלה בבחי'

ענין התחברות: כ"ה בגוכתי"ק (●). אבל נוסף בהכ"י (מעתיק) שם בין השורות: ענין המזון היינו בבחי' הכלים שיהי' מתחבר ומאיר.

מתכפרים: בבוך לאדי הקטן נוסף כנ"ל: וע' בזח"א פ' לך דצ"ד ע"ב בענין קדוש היכליך עכ"ה.

יחודא עילאה ויחודא תתאה שעל זה כתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, פי' בצלמנו הוא יחודא עילאה כדמותינו הוא יחודא תתאה וכמ"ש מזה במ"א ובד"ה אלה מסעי, אז מתבררים ומתעלים הג' חלקים הנ"ל לשרשן, פי' שמה שאוכל האדם למטה מתעלים המזונות לשרשן לבחי' מזון שלמעלה והיינו ע"י שמתפלל תחלה בבחי' ביטול יחו"ע ויחו"ת כו' (עמ"ש בד"ה כה תברכו ובביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם הביכורים בענין משחרב ביהמ"ק שולחנו של אדם מכפר עליו כו' ועמ"ש בדרוש בהמ"ז), וכן הלבושים מתעלים לשרשם בחי' לבושים העליונים והדירה מתעלה לבחי' היכלות וזהו העבודה בששת ימי המעשה לברר בירורים להעלות לשרשן כמ"ש ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך שכל הל"ט מלאכות הן תיקון ג' בחי' הנ"ל מזון ולבוש ודירה שמתבררים הדברים שמק"נ להיות מהם ג' בחי' הנ"ל.

(קיצור. ענין ל"ט מלאכות הם בג' בחי' מזון לבוש דירה, א"פ וא"מ ועגולים, וע"י שהאדם בטל לה' בצלמנו כדמותינו אזי ג' בחי' הנ"ל הם עולים לג' בחי' הנ"ל שלמעלה, הג"ה והם ג"כ ג' בחי' שארה כסותה ועונתה, אך בחי' בית הוא מקיף וכשנמשך מקיף זה בא"פ נק' עונתה חדר המטות, מטתו שלשלמה).

ב) **אבל** בשבת כתיב וביום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה שאסורים כל הל"ט מלאכות והוא מפני שבשבת בורר אסור כ"א אז מתעלים כל מה שנברר בששת ימי המעשה לשרשם, ע"כ אסור כל מלאכת הנ"ל שכולם ענין בירור לברר הדבר עד שהוא שיהא ראוי להיות בחי' מזון או לבוש כו' ותיקון ובירור זה אסור בשבת (ולכן בשבת נמשך טלא דנטיף מעתיקא כו' כי אחר מה שנברר בחול ע"י ל"ט מלאכות הנ"ל אזי ע"י עליותם לשרשם ממשיך גילוי בחי' טל השמים כו' שהוא טלא דבדולחא היינו גבורה דעתיק המלובש במו"ס שמשם מקור ושורש המשכת מ"ד ע"י המ"ן מהבירורים עיין באגה"ק ד"ה למה נסמכה פ' פרה ועיין בסידור ע"פ ברוך אומר ועושה ברוך גוזר ומקיים, ובמ"א נתבאר דטל הוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת אלא שאעפי"כ אינו נמשך ומתגלה אלא אחר שיש שלימות באתעדל"ת ואתעדל"ע שעל ידה וכמ"כ יש בחי' זו בשבת כמארז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה מתנה דייקא ואעפ"כ אין נותנין מתנה זו אלא למי שטרח בערב שבת כו' ועמ"ש מענין טל בהגהות לד"ה ראה ריח בני ולד"ה מים רבים בפ' נח גם בחי' יוד ה"א וא"ו בגימט' טל והיינו שמהם נמשך השפע לה' תתאה והוא בחי' עונתה ששרש הטפה נמשך ממו"ס ומרדל"א, ועמ"ש על הזח"א קל"ג א' בענין תפלת ערבית רשות) אך צ"ל לפ"ז איך מותר לאכול בשבת והלא בשבת אסור לברר כו' (עם היות דלכאורה יש לחלק טובא בין ענין הבירורים שבתיקון האוכל עד שיהא חשוב מאכל ובין בירורים שע"י האכילה עצמן עיין בטעמי המצות פ' בהר ובפע"ח שער מקראי קדש פ"ו גם בענין ההפרש

בין מלאכת אוכל נפש שהוא ביצירה ובין שאר מלאכות שהם בעשיה ועי"ש פ"ה מזה גם פ"א ועמ"ש בת"א* פ' שלח סד"ה מקושש עצים ולפמ"ש במ"א בסידור שער בהמ"ז גבי פתח במזבח וסיים בשולחן שיש בירורים ע"י הבינה ויש ע"י החכמה אפשר לומר דזהו ההפרש שבין שבת ליו"ט וחול כי הנה ששת ימי המעשה הן מספי' הבנין ו"ק שבהן ועל ידן כל הבירורים והמלאכות היינו גם אותן הבירורים שלמטה במדרגה שהן כל הל"ט מלאכות, וביו"ט מאיר בינה ע"כ לא הותרו המלאכות הנ"ל שהן רק ע"י ו"ק כ"א מלאכת אוכל נפש שהוא בירור דק יותר י"ל שבירור זה הוא ע"י הבינה, אבל בשבת מאיר חכמה עילאה הנה הבירור שע"י החכמה שהוא כח מ"ה הוא בחי' עליונה ואינו שייך לשום מלאכה שהיא בחי' עשיה רק הבירור דמזון עצמו מה שאוכל ומתברר באצטומכא כו' זה הותר גם בשבת כי גם למעלה נאמר אכלו רעים, אך עדיין גם זה אינו מיושב דמ"מ מאחר שבשבת בורר אסור איך הותר גם בירור זה וע' בסידור שער חג המצות סד"ה ששת ימים תאכל מצות (הראשון) ושם סד"ה ולהבין בתוס' ביאור בשרש הדברים גבי ושרש ענין לא תעשה מלאכה כו') וגם צ"ל ענין הקרבנות שאף בשבת מקריבים אף שהם ג"כ ענין בירורים ואף לאחר תחה"מ שעליו אמרו העוה"ב אין בו אכילה ושתיה ואעפי"כ יהי' מעשה הקרבנות, וחכמי הקבלה תירצו שבשבת הוא בורר אוכל מתוך הפסולת ובחול פסולת מתוך האוכל אך אינו מספיק שהרי בשבת שניהן אסורים. אך הענין הוא דהנה יש שני מיני בירורים הא' הוא הבירורים שמלמעלה למטה והשני הוא הבירורים שמלמטה למעלה והנה כל המלאכות שבמשכן הם מבחי' הבירור שמלמעלה למטה כי הנה כל המשכן וכליו הם דוגמא דלעילא שהוא הכל בחי' המשכת מלמעלה למטה שנמשכים ושורים ביריעות המשכן וכליו הארון והשולחן והמנורה כו' (ולכן נק' צמצם שכינתו בין שני בדי ארון שלהיות נמשך הגילוי מלמעלה למטה בבחי' פנימי בא ע"י צמצום) שהיריעות הם המשכות אורות מקיפים מלמעלה למטה שבחי' יריעות הוא כמ"ש נוטה שמים כיריעה שמים הוא בחי' מקיף*, עיין מזה בזח"ב תרומה קס"ד ב' קס"ה א' ב' ובמק"מ והרמ"ז שם ובז"ה שם, והכלים הם בחי' המשכות א"פ וכלים וע"ד מטה ושולכן כו' כי היכל קדה"ק שבו הארון נק' חדר המטות כו' ויתידות המשכן הם המלאכים שנושאים הכסא עליהם וזעות מחיל כסא כו' והקרשים עצי שטים עומדים בחי' שרפים עומדים כו' כמש"ש בזח"ב קס"ט א' ק"ע ע"א. והענין שהמשכה זו דא"מ וא"פ שבמשכן הוא בכדי לעורר העלאת מ"ן שיוכל לעלות מלמטה למעלה שא"א להיות העלאת מ"ן מלמטה למעלה בלתי שיומשך תחלה מלמעלה למטה לעורר ההעלאה

בת"א: הכוונה ללקו"ת. ראה מכתב מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נדפס במפתחות לתו"א וללקו"ת.

בחי' מקיף: בבוך לאדי — הקטן נוסף כנ"ל: וע' מזה במדרש פ' ראה פי"ב ע"פ להקים את המשכן.

וההמשכה זו שמלמטה למעלה הוא כדכתיב וימינו תחבקני וכתיב ומתחת זרועות עולם בפ' וזאת הברכה דברים ל"ג כ"ז וכתיב כאשר ישא איש את בנו דברים א' ל"א, שהוא ענין המשכה מלמעלה למטה בכדי להגביה עי"ז נשמות ישראל שיוכלו לעלות מלמטה למעלה ולכך כשצריכים לומר אשר קדשנו במצותיו שהוא ההעלאה מלמטה למעלה לבחי' קדש ע"ד שאו ידיכם קדש כו' צריכים לומר תחלה בא"י פי' שיומשך תחלה הארה מלמעלה למטה להיות עי"ז כח ועוז שיוכלו לעלות מלמטה למעלה (ועמ"ש מזה באריכות בביאור ע"פ אלה מסעי ובביאור ע"פ צאינה וראינה ושוש תשיש וסוף הביאור ע"פ והיה לכם לציצית ובשאר דוכתי) וזהו כל ענין המשכן וכליו שהם הכל מיני המשכות מלמעלה למטה בכדי שיוכלו אח"כ להקריב בו הקרבנות שהם הכל העלאת מ"נ מלמטה למעלה (שהרי נק' ריח ניחוח ריח הוא העלאה ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני גבי כריח שדה אשר ברכו הוי') ולכך אסור להקריב הקרבנות בחוץ וחייבים כרת ע"ז כי צריכים וא"א להקריב הקרבנות כ"א במשכן דוקא מפני שהמשכן הוא ההמשכה מלמעלה למטה שתחלה צ"ל המשכה מלמעלה למטה ואז דוקא הוא שיכול להיות העלאת מ"ן מלמטה למעלה שזהו ענין מעשה הקרבנות משא"כ בלתי המשכה זו א"א להיות ההעלאה כלל (ועיין מזה בסידור שער התפלה בד"ה אשר לקחתי מיד האמורי כו' ועמ"ש כה"ג סד"ה ויקהל משה בענין כל הקורא ק"ש בלא תפילין כו' ובביאור ע"פ רני ושמחי בענין לבישת טלית ותפילין קודם התפלה, אך נודע שיש בחי' לבוש וביתⓈ מקיף, ומקיף עליון יותר וההמשכה שע"י טלית זהו בחי' מקיף אבל המשכת מקיף עליון יותר לא נמשך כ"א ע"י בהמ"ק ולכן עי"ז היה ג"כ ההעלאה בבחי' גבוה יותר שהי' האש שלמטה נכלל באש שלמעלה ממש ועמ"ש סד"ה את קרבני לחמי מענין זה וסד"ה אוסרי לגפן גבי כמצות רצונך כו'), והנה לאחר ההמשכה שמלמעלה למטה שזהו ענין המשכן וכליו, אזי אח"כ עי"ז היא העליה של הקרבנות עד אין קץ ותכלית למעלה מעלה כדכתיב במעשה הקרבנות לריח ניחוח אשה להוי' וכנזכר בזהר ח"ג פ' צו דכ"ו ב' עד היכן איהו סלקא א"ל הא אוקימנא עד אין סוף וכ"כ בזח"א דס"ה א' וברזא דקרבנא כד סליק כולא כו' ומחשבה אתעטר באין סוף כו' וכ"כ בזח"ב דרס"ט ע"א, וזהו ענין ב' בחינות הבירורים הא' מלמעלה למטה זהו ענין מלאכת המשכן וכליו שמתבררים ומתקנים הקרשים שמק"נ להיות נעשים כלים שיומשך בהם ההמשכה מלמעלה למטה שהוא ענין השראת השכינה שביהמ"ק שהוא היכל ה', אמנם ענין הקרבנות הוא הבירור שמלמטה למעלה שהוא בחי' עליות שמתעלה נפש הבהמה ונכלל במקורו ושרשו מפני שור שבמרכבה ועי"ז גם הם מתעלים ומתרוממים מלמטה למעלה להיות והחיות נושאות את הכסא ועד"ז נעשה עילוי אחר עילוי עד רום המעלות עד אין סוף ממש וכמ"ש בד"ה לבבתני אחותי כו'. (הגה"ה ועיין בת"א בד"ה אלה תולדות יצחק שעד"ז הוא ענין אברהם ויצחק

ובית: בכתי"י ב' נוסף בין השיטין: דהיינו.

שאברהם היה עבודתו להמשיך גלוי אלקות מלמעלה למטה ואח"כ יצחק היה חופר בארות שהוא ההעלאה מלמטה למעלה ועלייה זו הוא בבחינת אין קץ ותכלית כו' ע"ש, עכ"ה).

קיצור. בשבת אסורים הל"ט מלאכות והבירורים (ומתגלה בחי' טל דנטיף כו') ואיך מותר לאכול שהוא ג"כ בירור וכן קרבנות אך יש ב' בירורים הא' מלמעלה למטה וזהו מלאכת המשכן והמשכה זו שיהא כח אתעדל"ת הוא בחי' הבירור והעלאה שמלמטה למעלה.

ג) **והנה** הבירור האחד שהוא מלמעלה למטה הוא בחי' ל"ט מלאכות שבמשכן שהוא הכל מיני המשכות שמלמעלה למטה ע"י הבירור שבמלאכת המשכן אותו הבירור אסור בשבת מפני שהוא בחי' בירור אוכל מפסולת או פסולת מאוכל ששניהם שוים אסורים כנ"ל (כי זהו בחי' מלאכה שהוא עשיה ועבודה לברר מן הפסולת בין שמברר הפסולת ומשליכו ונשאר האוכל בין שמברר האוכל מתוך הפסולת עכ"פ הכל בחי' בירור מן הפסולת שהוא להפריד הרע או ק"נ א"כ כיון שזהו בענין בירור מהקליפות נק' מלאכה ועבודה ועמל ובירור זה אסור בשבת שהוא בחי' שביתה ועונג כו') אבל הבירור השני היינו שמלמטה למעלה מותר אף בשבת שזהו מעשה הקרבנות העלאה עד אין קץ ותכלית ולכן יהי' הקרבנות אף לע"ל מפני שהעליות הם עד אין קץ ותכלית כו' לכך הבירורים שמלמטה למעלה הם עד אין קץ ותכלית שאף שהם טוב שנתברר לגמרי ואין בו שום פסולת כלל, אעפ"כ לפי שצריכים לעלות בעילוי עוד יותר צריך עוד להתברר (ועיין מ"ש כה"ג בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם כשעולה מג"ע התחתון לעליון צ"ל ג"כ נהר דינור כו' וכך יש אלפים מדריגות מדריגה אחר מדריגה עילוי אחר עילוי ועמש"ש בפ' ויצא סד"ה והאבן הזאת בענין וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך) אך שם אין הבירור אוכל מתוך הפסולת כי אין שם פסולת כלל לפי כי גם ממה שמבררים הוא ג"כ אוכל בלי תערובות פסולת כלל רק מחמת שצריכים לעלות בעילוי יותר אף שבשבת כבר יש עליה אעפ"כ הרי אין קץ להעליות שבחי' השבת צריך להתעלות לבחי' שבת שבתון שנעלה הימנו ולע"ל יהי' יום שכולו שבת ויהי' עוד עליה נעלה כו' כי אין להעליות קץ ותכלית כלל, לכך צריכים להתברר עוד אף שהם בחינת אוכל בלי פסולת כלל, אעפ"כ מחמת שצריכים לעלות בבחי' עלייה נעלית יותר לכך צריכים להתברר עוד שלפי ערך העליות כמו כן ממש הם הבירורים בירור אחר בירור כו' (וזהו על דרך מ"ש בזהר חלק א' בראשית ד"כ ע"א דא מוחא לגו מוחא ודא קליפה כו' עד דאשתכח דהאי קליפה להאי כו' ע"ש ובמק"מ שם שחיצוניות פרצוף העליון נעשה פנימיות לפרצוף שתחתיו, ועמ"ש באריכות מענין זה בדרוש גדולה מילה* שזהו ענין מ"ש לע"ל ומל ה' את לבבך כו' שיהי' גילוי פנימיות

גדולה מילה: בכת"י בין השורות: בהביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול אברהם.

היותר עליון מה שלא נתגלה עדיין בהשתלשלות היינו פנימיות ע"י ולזה צ"ל בחי' מילה* עד"מ העברת הקליפה המכסה ומסתיר כי דא קליפה לדא, אע"פ שבאמת הוא מוחא ממש וכמו חו"ב דאצילות אעפ"כ לגבי גילוי פנימיות עליון נק' זה בשם קליפה שהוא מלביש ומכסה כמו אותיות המחשבה מלבישים את השכל ואין נגלה עדיין פנימיות השכל ממש כו'*. וזהו ג"כ ענין שבת תתאה ושבת עילאה כי שבת תתאה עליית בי"ע באצילות שהוא בחי' ביטול כי בכלל נק' אצילות חכמה כח מה אך זהו ביטול היש, אכן שבת עילאה ביטול אמיתי כי הנה באצילות ג"כ יש אבי"ע והנה החכמה מאין תמצא פי' בריאה יש מאין היינו מבחי' ח"ס שבכתר שנקרא אין ועליית החכמה בלמעלה מהחכמה בבחי' אין נק' שבת עילאה כו' ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ועמ"ש בסידור ע"פ הללויה שירו לה' שיר חדש בענין העלייה שלא ע"י בירורי' דרפ"ח וזהו כענין שבת עילאה ואעפ"כ היינו שאינו בבחינת בירור אוכל מהפסולת אלא בירור אחר בירור כמ"ש כאן) אבל אין נקרא אותם הבירורים בורר אוכל מתוך הפסולת כי אין שם פסולת כלל כ"א אותם הבירורים הם בורר אוכל מתוך האוכל, דהיינו שגם ממה שמבררים הוא אוכל ממש ואינו פסולת כלל וכלל, רק לגבי העלייה הנעלה צריך זה בירור עוד א"כ הבירור הוא רק ע"ד בורר אוכל מתוך האוכל וזהו מ"ש ואכלתם אכול פי' שתבררו את האוכל מן האוכל וזהו כענין אוכלא דאפרת שנזכר בגמרא פ"ק דביצה ואלו הבירורים הם עד אין קץ ותכלית כפי העליות כמ"כ הם הבירורים, וזהו שאומר אח"כ והללתם את ה' אלקיכם אשר עשה עמכם להפליא (כי והללתם היינו ע"ד וקדושים בכל יום יהללוך סלה שהוא בחי' עליות אין קץ) ופי' כי מה שמתבררי' מלמטה למעלה בירור האוכל מתוך האוכל בעליות ובירורים עד אין קץ זהו נק' פלא שהוא הדבר הפלא שגם מה שכבר הוא נתברר בירור גמור ונק' אוכל יהי' בו עוד שייך בירור וגם שיש בירורים ועליות אלו זה למעלה מזה עד אין קץ ותכלית זהו פלא עצום, אך הוא בחי' אשר עשה עמכם שע"י ישראל למטה נעשה הפלא הזה ע"י הבירורים שמלמטה למעלה בחי' בירור אוכל מתוך האוכל שעי"ז מעוררים כן מלמעלה להיות עליות עד רום המעלות עד אין קץ ועמ"ש במ"א עוד* ע"פ ואכלתם אכל כו', ולכך מעשה הקרבנות הם אפילו בשבת מפני שהקרבנות הם העלאת מ"ן והבירורים

בחי' מילה: בכת"י בין השורות נוסף: חיצונית הלב.
ממש כו': בגליון הכת"י נוסף: ועמ"ש ע"פ והניף ידו על הנהר.
במ"א עוד: בהכת"י בין השורות: בלק"ת ס' צו.

בשולי העמוד בגוכתי"ק (?): ת"א כ"ט ג' משא"כ יצחק אין כסף נחשב מ"מ יש בזה ג"כ מטולמ"ט מ"ה וב"ן הרצוא נעלה שבת גם מרע לטוב ממטלמ"ע א"כ עליי' ועוד שמעורר עליו' א"ס.

שמלמטה למעלה שזה מעורר עליות עד רום המעלות עד אין קץ כמש"ל וכפי העליות כך הם הבירור שבכל עלייה הוא בחי' בירור אוכל מתוך האוכל, ולכך זה מותר אף בשבת כי אין שם בורר אוכל מפסולת או פסולת מאוכל רק הבירור הוא אוכל מתוך האוכל וזה אפילו בשבת מותר וכמ"כ עד"ז הוא ג"כ ענין האכילה דשבת דשרי אף שהוא בירור אלא שהוא בירור מלמטה למעלה דוגמת הקרבנות בורר אוכל מאוכל וזהו ענין ואכלתם אכול כו' כנ"ל (הג"ה, אך צ"ל איך שייך לומר שהקרבן הוא אינו כלל בירור אוכל מתוך הפסולת כ"א בורר אוכל מאוכל שהרי הבהמה נלקחה מק"נ שיש בה טו"ר ואדרבה ק"נ דעשיה הוא רובה רע ומיעוטה טוב א"כ בהכרח הוא בירור הטוב מן הרע שהוא אוכל מתוך הפסולת, ואפשר לומר דהנה כמ"כ צ"ל באכילת שבת איך שייך לומר שהוא רק בירור אוכל מאוכל הלא הבהמה היא מק"נ כנ"ל ונתבאר התירוץ הזה במ"א מפני שבשבת ק"נ עצמה נפרדת מן הקליפות הטמאות וגם הטוב שבה נפרד מן הרע שבה ועולה ונכלל בקדושה וכמ"ש במק"מ פ' ויקהל בדף ר"ג, וא"כ ממילא המאכלים שנלקחו ג"כ מהטוב שבק"נ הרי בשבת נפרדים מהרע ולכן נק' אוכל בלי פסולת עד שנק' הבירור בירור אוכל מאוכל, וא"כ כמ"כ י"ל עד"ז גם בכל הקרבנות כי הרי בהמ"ק נקרא שער השמים ששם השפע מושפע מעולם הבריאה ולא כמו בכל א"י שמושפע מעולם היצירה וההשפעה מבריאה זהו כמו יום השבת ועיין בהרמ"ז פ' ויקרא בדף ג', וגם ע"י שמקדיש הבהמה ממשיך עליה אור מקיף י"ל שע"י כל זה נפרדת מן הרע דק"נ ע"ד המאכל דשבת וה"ל בירור אוכל מאוכל, וכל זה לפי הנידרש כאן, אמנם לקמן בהביאור משמע דעיקר הטעם שהקרבנות ישנם בשבת מפני שהבירור הוא מלמטה למעלה ודוקא בירור שמלמעלה למטה אסור בשבת שזהו מלאכה ירידה והשפלה משא"כ הבירור שמלמטה למעלה אינו מלאכה כ"א אדרבה עליה ושביתה כו').

קיצור. והנה הבירור שמלמעלה למטה הוא בירור מן הפסולת אסור בשבת אבל בירור שמלמטה למעלה הוא עד אין קץ בירור אוכל מאוכל ואכלתם אכול וזהו ענין הקרבנות הנוהגים בשבת. הג"ה עיין זח"א בענין דא מוחא כו' דהאי קליפה להאי, וענין איך הקרבן ואכילת שבת נק' בירור אוכל מאוכל עכ"ה).

ד) **וזהו** למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן כו' שדוקא הל"ט מלאכות שהיו במעשה המשכן אסורים בשבת שכל מלאכת המשכן הוא ענין הבירור שמלמעלה למטה, דהיינו כלי המשכן והקרשים והיריעות הן המשכות מלמעלה למטה לברר, זהו דוקא אסור בשבת, אבל הבירורים שמלמטה למעלה לברר אוכל מאוכל מותר אף בשבת וזהו ענין הקרבנות (ומ"מ דוקא קרבנות שקבוע להם זמן בשבת שהם קרבנות הציבור) אך אעפ"כ אסור להקריב קרבן כ"א במשכן דוקא והיינו כנ"ל מפני שתחלה צ"ל המשכה מלמעלה למטה ואזי ע"ז אח"כ יוכל להיות ההעלאה כו'

(הג"ה ועמ"ש במ"א ע"פ אדם כי יקריב שענין המשכן הוא המשכות ע"ס דמ"ה ועל ידי זה יש כח להעלות שם ב"ן שזהו ענין הקרבנות, והנה משחרב בית המקדש תפלה במקום קרבנות היינו בירור נפש הבהמית, אך צריך לעשות תחלה בחי' משכן והיינו כמארז"ל משחרב ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה כי התורה נק' בית אורייתא היכלא עילאה דקוב"ה וכמ"ש במ"א ע"פ מה טובו אוהליך כו' ועי"ז נמשך כח להעלות נה"ב מלמטה למעלה, ובזה יובן מארז"ל פ"ק דברכות ד"ח ע"א ר' אמי ור' אסי אע"ג דהוה להו תליסר בי כנישתא בי טבריא לא הוו מצלי אלא ביני עמודי היכא דהוה גרסי, וע"ש בתר"י ע"פ אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב שכמו שאוהב ביהמ"ק יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות כך אוהב השערים המצויינים בהלכה כלומר ששם קביעות התורה וההוראה כו' הרי שעסק התורה הוא כמו ודוגמת ענין ביהמ"ק, וכמו שהקרבנות היו בביהמ"ק דוקא כמ"כ לא הוה מצלי אלא היכא דהוו גרסי כו' והיינו מטעם הנ"ל שלהיות הבירור מלמטה למעלה והעלאת נה"ב הוא ע"י ההמשכה שבתחלה משם מ"ה במלאכת המשכן ומ"מ גם בתי כנסיות נק' ואהיה להם למקדש מעט כו' ואפשר ההפרש כמו מעלת דירת קבע על דירת עראי שעד"ז הוא מעלת בהמ"ק שנקרא בית על המשכן שנק' אהל כמ"ש במ"א ועיין במדרש תלים ססי' פ"ז בענין אוהב ה' שערי ציון כו') ועד"ז גם בענין ההעלאה שבת הנה כתי' ששת ימים תעבוד כו' שמתחלה צ"ל הבירור שמלמעלה למטה שהוא ע"י ו"ק דז"א שיורדים לברר וזהו צ"י ששת ימי המעשה* ועי"ז יכול אח"כ להיות ההעלאה בשבת בבחי' מלמטה למעלה ואכלתם אכול כו'.

קיצור. וזהו למה נסמכה כו' ומ"מ דוקא על ידי ההמשכה והבירור שמלמעלה למטה הוא שיוכל להיות אח"כ ההעלאה וזהו איסור שחוטי חוץ (ועד"ז משחרב ביהמ"ק צ"ל התפלה במקום שלומד או בבהכ"נ כו').

ביאור הדברים בענין שנסמכה פ' שבת למלאכת המשכן ובמכילתא ר"פ ויקהל למה נאמר פ' זו לפי שנאמר ועשו לי מקדש שומע אני בין בחול בין בשבת כו' ת"ל ויקהל משה בחול ולא בשבת, וכן למדו בגמרא רפ"ק דיבמות ד"ה ע"א מפסוק את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו והטעם הוא כמ"ש לעיל שכל הל"ט מלאכות שהיו במשכן הם הכל המשכות וירידות מלמעלה למטה לברר בירורים פי' שענין עשיית המשכן ממש הוא המשכה וירידה מלמעלה למטה לברר שענין הבירור הוא להפריד הטוב מן הרע כי תחלה היו הקרשים מקליפת נוגה ועכשיו כשעשו אותם להיות קרשים למשכן אזי מתבררים ונעשים טוב גמור ומתעלים בבחי' קדושה

המעשה: בבוך לאדי — הקטן נוסף בין השורות: והבא לטהר מסייעין אותו ולכן נאמר תעשה מלאכה בצירי שהמלאכה תעשה מעצמה.

ממש (שהם כמו בחי' שרפים עומדים דכך הוא ענין קרשי המשכן עצי שטים עומדים וזהו ראה קראתי בשם בצלאל כו' ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה לחשוב מחשבות ולעשות כו' פי' שהוא יכול לברר הבירורים דבחכמה אתבריררו (ועיין בזח"ב ר"פ פקודי דף רכ"א ע"א ועיין בספר אה"מ פ' תשא ע"פ הנ"ל) וזהו ענין הבירורים שהי' במשכן שמהפכים מה שהי' מתחלה בק"נ לטוב וקדושה ממש והוא ע"י עשיית מלאכת המשכן, אך הבירורים שבמשכן הם בחי' המשכה וירידה מלמעלה למטה כדי לברר היינו שעל ידי העשיה של המשכן מבררים את הטוב מק"נ, וזהו הירידה שמלמעלה למטה, כמשל אדם שכותב איזה ענין בכדי שירויח אח"כ ע"י אותה הכתיבה כגון ענין מו"מ וכה"ג הנה הכתיבה הוא ירידה אל האדם שמצמצם א"ע לישפל במלאכת הכתיבה גשמי ורק הירידה הוא צורך עליה בכדי שירויח אח"כ ע"י אותה הכתיבה ויתעלה אח"כ לקדושה שיאכלו ויתפללו וילמודו כו' כמ"כ במלאכת המשכן הבירורים המה על ידי בחי' המשכה וירידה מלמעלה למטה שנמשך המשכות חב"ד במלאכת המשכן בעשיית ותיקון הקרשים גשמיים שהיא השפלה וירידה אך ירידה זו היא צורך עליה בכדי שאח"כ יתעלו הקרשים מנוגה לקדושה שיהי' כלים להמשכן ויהי' בהם השראת אלקותו ית' כמ"ש ושכנתי בתוכם שזהו בחי' המשכה מלמעלה למטה וכמ"כ למעלה הוא ענין הירידה שיורדת מל' דאצילות ומתלבשת בבי"ע בכדי לברר בירורים וכמ"ש ותתן טרף לביתה ופי' שהם העשרה מאמרות שמלובשים הע"ס בדבר ה' שמחייה את כולם כמו המאמר יהי אור הוא המשכת מדות חסד דעשיה בהדיבור דעשיה ובתוכו מלובש חסד דיצירה ובתוכו חסד דבריאה כו' עד חסד וח"ע דאצילות כי כולם בחכמה עשית ובמאמר יהי רקיע מלובש מדות גבורה דעשי' ובתוכו גבורה דיצירה ובתוכו כו' ע"ד הנ"ל וזהו הכל בחי' ירידה שיורדת מדת מל' בוא"ו ימי המעשה.

(קיצור. ענין מלאכת המשכן ירידת ההמשכה מלמעלה למטה לברר עד"מ הכותב איזה ענין שעי"ז ירויח כמו מו"מ והיינו שיתברר ק"נ ויהי' שורה בזה השראת השכינה ועד"ז למעלה שהמל' יורדת לברר ותתן טרף כו' עשרה מאמרות כו').

ב) **אבל** בשבת הירידה אסור כדכתיב כי בו שבת מכל מלאכתו כו' וכדאיתא במדרש מה היה העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה ולכך גם הדיבור במילי דהדיוטא אסור בשבת מפני שהדבור הוא בחי' ירידה והשפלה כמו שבאדם הוא השפלה וירידה שמדבר כו' שהוא ירידה לגבי עצמותו וכ"ש למעלה הוא בחי' ירידה שיתלבש בבחי' דבור ולכך בשבת שהוא בחי' כי בו שבת לכך הדבור אסור. והנה לגבי האדם אין הירידה כ"א הדבור כנ"ל שהדבור הוא ירידה וצמצום אליו שמשפיל א"ע לדבר אבל השכל אינו נק' ירידה אליו. אכן למעלה נק' אף החכמה בחי' ירידה והשפלה גדולה אליו ב"ה שהוא ב"ה נעלה מהחכמה. (ועמ"ש בד"ה

כי עמך מק"ח בפי' המשפילי לראות בשמים שם מים כו' כמ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה היא המקור להעשיה, והיינו שבכללות העולמות נקרא אצילות חכמה ובריאה בינה כו' שהם כנגד ד' אותיות דשם הוי' ב"ה והיו"ד דשם הוי' ב"ה הוא אצילות ולגבי למעלה מעלה נק' אצילות אדם דעשיה ונקודים יצירה ועקודים בריאה וא"ק נק' אדם דאצילות כו' (במ"א נת' באופן אחר שא"ק נק' אדם דבריאה ועקודים נקודים עד ע"י וא"א נק' אדם דיצירה ואצילות נק' אדם דעשיה) ופי' שלכך נק' אצילות אדם דעשיה מפני שאצילות הוא המקור לעשיה שממנו מתהווים בי"ע נמצא חכמה שהיא אצילות נק' עשיה (היינו כי באצילות יש אורות וכלים ממש אשר הכלים הם מקור לבי"ע ובפרט לפמ"ש במ"א שע"ס דאצילות הן ממוצעים בין המאציל או"ס ב"ה לבי"ע ועיקר הממוצע היינו החכמה ויש בזה ב' בחי' ח"ע וח"ת וזהו שאצילות שהוא חכמה נק' עשיה כי הוא המקור לעשיה ועיין מזה בד"ה כי אברהם לא ידענו) וזהו כולם בחכמה עשית שחכמה היא המקור לעשייה והיינו כי כולם בחכמה עשית שבינה נק' בחי' עשיה והחכמה הוא המקור לעשיה זו (יש לומר כי בינה מקננא בבריאה ממש וז"א ביצירה ומל' בעשיה וזהו ענין ג' בחי' נר"נ המתלבשים בבי"ע כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז ע"כ בינה נק' עשיה שהרי מתלבשת בבי"ע ממש משא"כ החכמה אינה מתלבשת רק באצי' אלא כי כולם בחכמה עשית בבינה) כי בראשית שהוא חכמה נמי מאמר הוא וכמ"ש במ"א בד"ה בשעה שהקדימו נעשה כו' ולכך בחכמה דוקא אתברירו שהבירורים שהם עשיה (וכמ"ש בסידור גבי ברוך אומר ועושה כי עשיה לשון תיקון וגם כי הבירור הוא ע"י ירידה לברר ונק' מלאכה) הם שנתבררים ע"י החכמה שהיא מקור לעשיה (ועמ"ש בביאור ע"פ ובבואה לפני המלך אמר עם הספר שהבירור הוא ע"י חו"ב שמקום הבירור הוא בבינה אך בחכמה אתברירו וזהו ענין כולם בחכמה עשית בבינה) ולכך בשבת שהוא הפך מבחי' הירידה כ"א בחי' מנוחה ועלייה בעצמותו שבת אף מחכמה שחכמה הוא בחי' ירידה אצלו ב"ה שהוא מקור לעשיה כי בחכמה אתברירו כו' (ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל דכתיב חכם באחור ישבחנה שחכמה נק' בחי' אחוריים לגבי למעלה מהחכמה שהוא בחי' כתר שנק' פנים ואור פניך כי רציתם, ובשבת הוא העלי' מבחי' אחוריים לבחי' פנימיות האור והחיות כו') לכן שבת גם מבחי' הירידה בבחינת חכמה כו' (עיין בתניא ח"ב פ"ט כ"א בשבת עולה החכמה ג"כ בלמעלה מהחכמה כו').

קיצור. אבל בשבת הירידה אסור ולכן שבת מבחי' הדבור ולמעלה גם החכמה הוא ירידה, אצילות שהוא חכמה נק' אדם דעשיה, לכן ע"י חכמה העשיה והבירור ושבת עליה גם מחכמה ולמעלה מירידה לברר.

ג) **הג"ה** העיקר נראה כי המשכן דוגמת שמים וארץ שכל מה שיש בבריאת שמים וארץ יש במשכן כמ"ש ברבות פ' נשא ור"פ תרומה, והנה עשית שמים וארץ נק' הבריאה יש מאין מהארה בעלמא

והוא חיצוניות אבל שבת גילוי הפנימית וכמ"ש מענין חצר הפנימית כו' וביום השבת יפתח בד"ה ויקהל משה בת"א ובבה"ז ע"פ אלה תולדות נח שזהו ענין שהיחוד להוליד נשמות הוא בשב תשהנשמות נמשכות מפנימיות ע"י יסוד הנק' נח דעביד נייחא לה, וא"כ בחול זהו ענין ל"ט מלאכות מזון ולבוש דירה שנכללו בשארה כסותה דדירה בכלל כסותה כמ"ש בטוש"ע אה"ע סי' ע"ג ובשבת בחי' עונתה המשכה פנימית להוליד בדומה לו, אך זהו ע"י קדימת שארה כסותה וכמ"כ חול מכין לשבת מי שטרח בע"ש כו' וכן בעבודה שארה כסותה היינו תומ"צ שנק' לחם לאכול ובגד ללבוש, והיחוד ענין התפלה ודרך כלל זהו בחי' שבת והיינו כי לחם מבחי' כלים ולבוש א"מ והיחוד גילוי האור בפנימיות, וגם תומ"צ רמ"ח אברים והיחוד נמשך מלמעלה כו' או י"ל זהו פנימיות התורה ששרשה ממו"ס עיין בד"ה תורה צוה ובביאור ע"פ ראו כי ה' נתן לכם את השבת, א"כ שבת למעלה מבריאת שמים וארץ ושענין ששת ימי המעשה שהן שי"ב הן הכנה לבחי' שבת, כמ"כ הוא למעלה ממלאכת המשכן שמלאכת המשכן הם כענין העשיה בשי"ב שהרי כל מה שיש בעשרה מאמרות יש במשכן שמים הוא ענין יריעות המשכן נוטה שמים כיריעה יהי רקיע ויהי מבדיל והבדילה הפרוכת יקוו המים ענין הכיור, א"כ מעשה המשכן הכנה לעסק הקרבנות כי במשכן היו יריעות וכלים שהם דוגמת שארה כסותה שהיריעות הם מקיפים דוגמת כסות ודירה והכלים הם דוגמת שארה שנמשך מהכלים והקרבנות הם להמשיך יחוד העליון בחי' עונתה ולכן נק' היכל קדק"ד חדר המטות כו', אמנם הקרבנות הם להמשיך יחוד פנימי' או"א אור חדש ע"כ דוחים שבת, אבל מאין ליש נמשך מחיצוניות יחוד או"א, וזהו ענין המשכן שלכן הקרבנות במשכן דוקא כי הכח ליחוד הפנימיות נמשך ע"י אתעדל"ע דיחוד החיצוני' כמ"ש הרמ"ז ר"פ עקב.

ויקהל ל"ב ב'

א) **ששת** ימים תעשה, בשל"ה די"ז ע"א וז"ל וקשה תעשה מלאכה למה לי וכי מחויב לעשות מלאכה, וע"ק וביום השביעי ויום השביעי הל"ל, ור"ל דהבי"ת מיותר. אלא רמז גדול הוא על מלאכת מעשה המצות היום לעשותם, וביום השביעי קאי על אלו המלאכות שהזכיר שהם היום לעשותם ואמר וביום השביעי שהוא עה"ב יהי' המלאכה קדש כלומר רוחניות, וזהי המלאכה הנעשית ביום הז' כו' עכ"ל. ובמ"א בענין שמעי' אומר אהוב את המלאכה נת' שהמלאכה ממשיך בחי' המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב.

ב) **דקי"א** א' ריש מסכת חולין וז"ל כתיב בעשרת הדברות ששת ימים תעבוד ועשית וגו' ובפ' ויקהל כתיב ששת ימים תעשה כו' קשה שינוי לשונות כו', עבודה היא עבודת הקדש כו' לעבדה ולשמרה כו' העשיה היא מלאכת המעשה שגם היא מצוה לישא וליתן באמונה כו' תעשה בצירי ולא בפתח כי מוטב שתעשה מאליה כענין שמצינו בחסידים הראשונים שתורתן היה קבוע ומלאכתן נעשית מאליהן כו' עכ"ל ומ"ש בעשה"ד ועשית ע"ש התירוץ.

ובדף ק"כ ע"א כ' וז"ל ר"ח בשער הקדושה פ' ובמכילתא אמרו ז"ל ששת ימים תעשה מלאכה ופסוק אחד אומר ששת ימים תעבוד ועשית מלאכתך כיצד יתקיימו שני כתובים הללו אלא בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים שנאמר תעשה מלאכה, וכה"א ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם, וכשאין עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י עצמן שנאמר ועשית כל מלאכתך עכ"ל. וא"כ זהו כענין ב' הפרשיות דשמע והי' אם שמוע שבפ' והא"ש שנאמר ואספת דגנך נק' עדיין אין עושין רצונו ש"מ כמ"ש בגמרא רפ"ו דברכות דל"ו ע"ב ובתוספת שם, והנה בפ' והא"ש כתיב ולעבדו ואעפ"כ לא נקרא עושים רצש"מ מפני שלא נאמר ובכל מאדך לכן אין קושיא דעם היות שבעשה"ד נאמר תעבוד דפי' השל"ה לעיל דקי"א שזהו עבודת הקדש מ"מ לא נק' ערש"מ, ע"כ נאמר ועשית, והיינו מפני שבמ"ת הי' הכל רק ע"י אתעדל"ע שכפה עליהם הר כו' מכאן מודעא רבה כו' וז"ש כאן ויקהל משה כו' ששת ימים תעשה פי' משה הוא דעת עליון הממשיך בחי' כתר רעו"ד להיות ובכל מאדך ועי"ז תעשה מלאכה כו' ועמ"ש בת"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים בענין זה דדעת עליון שממשיך המדות שבכתר ועמ"ש בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות כו'. עוי"ל כי לפי שפ' ויקהל זה הי' אחר החטא ומשה המשיך בהם תשובה וזהו ענין לוחות האחרונות שניתנו ביוהכ"פ ובמקום שבעלי תשובה עומדים כו' בחילא יתיר בכל מאדך כו'.

ד) **במסכת** פסחים שלו דקס"ה ע"א פי' ששת ימים תעשה מלאכה שית אלפי שני, ו' דגחון שבאמצע ס"ר אותיות התורה כו' לברר ו' הנ"ל ע"י התורה כו', בפ' ויקהל של"ד א' של"ה א'.

ה) **זח"ב** ויקהל דר"ג ע"א והרמ"ז שם פי' דתעשה מלאכה שהמלאכה נעשית מאליה זהו מלאכת המשכן כמ"ש והבית בהבנותו אעפ"כ אינה דוחה שבת וזהו וביום השביעי כו', וע' זח"א פ' נח דע"ד א' מענין והבית בהבנותו.

ו) **גמרא** פ"ב דשבת דכ"ד סע"ב שבת שבתון עשה. פ"ז דשבת ד"ע ריש עמוד א' כל העושה בו מלאכה כו' במזיד יומת ממש בשוגג יומת בממון כו' ע"ש.

ז) **בעמה"מ** ש"ו פנ"ה דל"ג ע"א וז"ל בעת רצון בשעת קבלת שבת שמוסיפים מחול סוד קליפת נוגה אל הקדושה בכח שלהוביתא דאשא המפריד בין נוגה ובין הקליפות כו' וז"ס שבת שבתון כי וא"ו ונו"ן דשבתון הוא הוספה בלשון יון כו' עכ"ל. ולשון הנ"ל הוא ק"נ ע"ד יפת אלקים ליפת וישכן כו'. ולענ"ד יש להעיר לענין וא"ו ונו"ן מענין אונאה, הנזכר בזח"ג ר"פ חקת דק"פ ע"ב, והאונאה היא ק"נ כמ"ש בזח"ב ויקהל דר"ג ע"ב בהאי נוגה מפתה לאתתא כו' ע"ש, וכ"כ בעמה"מ שי"ד פצ"ב דק"ב ג' ומזאת הנון לוקח לפעמים צד הקליפה כשהאדם חוטא וכשחוזר בתשובה אז יתגבר אור נוגה והיא הנון כו' עד כאן לשונו וכ"כ בשער או"א פל"ז ועיין בשל"ה דף ר"ו בענין נונין הפוכות שבפ' ויהי בנסוע הארון ובספנ"י שם, והנה שבת אותיות תשב ע"כ נק' שבתון שחוזר הנון מקליפת נוגה ונתהפך לקדושה וזשארז"ל שבתון עשה כו'.

בשער ט"ז פ"י דקכ"ח ג' ו"ק דז"א מקננים במט"ט ו"ק דיצירה ועליהם נאמר ששת ימים תעשה מלאכה כי הוא עולם החול כו' וע' זח"ג אמור צ"ד ב' שאפ"ל מצד ו"ק דיצירה עצמן נאמר ועשית מלאכתך ומצד כלים דו"ק דאצי' המלובשים בהן נאמר תעשה מלאכתך ע"י אחרים היינו ו"ק דיצירה ועשיה כו'.

ח) **בלק"ת** ר"פ ויקהל וז"ל והנה התחיל ואמר ששת ימים תעשה מלאכה שיעשו המשכן ששה ימים ואמר תעשה ולא תעשה שהוא יעשה מעצמו כמו והבית בהבנותו, ובזה וביום השביעי יהיה לכם קדש כיון דאתם מקדישים גם בימי החול במעשה המשכן בשבת ודאי יהיה לכם תוספת קדושה ונשמה יתירה עכ"ל. והנה עכשיו ענין מעשה המשכן זהו עסק התורה והמצות כמ"ש בתו"א בד"ה ויקהל משה, שיריעות המשכן זהו ענין מעשה המצות שהם בחי' מקיפים והארון והכלים זהו ענין התורה שהיא א"פ ולכן נאמר תעשה מלאכה בצירי שהמלאכה הנ"ל תעשה מעצמה כי הבא לטהר מסייעין אותו. והנה עי"ז אזי וביום השביעי יהי' לכם קדש היא בחי' מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, שהוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת טלא דנטיף מעתיקא כו', וה"ע עבודת מתנה אתן כו', וע' בת"א פ' תשא בד"ה זה יתנו כו' ועמש"ל אות א' ואות ה'.

ויקהל ל"ה ג'

א) **לא** תבערו אש. מדרש רות רבה מ"ד א' עד דאת בחיים בטלה גזירתך ומשה רבינו ע"ה משעה שגזר עלינו לא תבערו אש כו' לא מדליק יהודאי כו'. וכ"ה במדרש קהלת ע"פ אל כל החיים יש בטחון דק"ו ע"ג והיינו

כי גזירת משה זהו גזירתו של יחיד חי העולמים, ועוד כי גם משה עצמו הרי ארז"ל גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם שאזי נתגלה לו השער החמשים מנש"ב.

ב) **זח"ב** יתרו פ"ט סע"ב תו אר"ש כתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, מ"ט בגין דלא אתחזי דינא בהאי יומא (כנודע שהגהינם נח בשבת) ואי תימא הא לגבוה סלקא בכל מושבותיכם קאמר ולא לגבוה וההוא דסלקא לגבוה לאכפיא לדינא אחרא סלקא דתנינן אית אשא אכלא אשא, ואשא דמדבחא אכלא אשא אחרא (וכמ"ש בפע"ח בדרוש תקיעת שופר לאכפיא דינין הוא ע"י גבורות עליונות דקדושה שאין הדינין נמתקין אלא בשורשן כו', ועמ"ש בסידור שער ר"ה ע"פ אד' שפתי תפתח גם כמ"ש בד"ה כי תצא בפי' על אויביך שלהפך אש התאוה דנה"ב הוא ע"י שרשה בחיות המרכבה ששם האש רשפי אש שלהבת ליכלל ולהבטל באור ה') ובג"כ אתגליא ע"ק בהאי יומא מכל שאר יומין, ובזמנא דאתגליא עתיקא לא אתחזי דינא כלל עכ"ל וכנודע דלית שמאלא בהאי עתיקא, ובזה א"ש דדוקא בכל מושבותיכם לא תבערו משא"כ לגבוה כי למעלה האש כלול עם המים כנודע מענין עושה שלום במרומיו מים ואש אין מכבין זא"ז ולכן האש העליונה היא כלולה מבחי' חסד ממש, וכמ"ש בזח"ג פ' צו ל"ג ע"פ ותצא אש מלפני ה' דא אוריא"ל, והוא כחשבון אברהם בחי' חסד, ולכן אין זה מניעה להתגלות ע"ק משא"כ למטה שהאש הוא דין ע"כ ביום השבת שיש גלוי ע"ק אין ראוי להיות דין כו'.

ג) **ויקהל** דר"ג סע"ב ת"ח כיון דעאל שבתא ואתטמר ההוא מדורא (שהוא הטו"ר דק"ב ע"ש במק"מ) ואתכפיין ואפילו אשא דגהינם כו' כתיב לא תבערו אש כו' אשא דמדבחא אמאי וכתב המק"מ דמסקנא דתירוצא הוא לקמן דף ר"ח ריש ע"א דאומר וז"ל בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר אש חד דקדושה עילאה, ור"ל שאש המזבח שהם גבורות המל' אדרבה הם דוחים החיצונים, והנה שם מסיים והאי אשא איהי דעקדה דיצחק דאתלהטא ע"ג מדבחא, והענין כי ביצחק נאמר ממעל לעצים דהיינו ממעל לעה"ח ועה"ד שם הגיע המס"ג שלו כו' ומשם נמשך לעקוד הדינין ולבטלן כו' ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בענין אש שחורה ע"ג אש"ל ומ"ש בד"ה בשברי לכם בענין ואפו כו' וזהו ענין סמכוני באשישות ופי' בת"ז תיקון י"ט בשני אשות, ובמא"א אות א' סעיף ק"ל אשישות ב' אשות נק' חו"ג אש לבנה ואש שחורה.

ד) **זח"ג** פנחס דף רנ"ד סע"ב ע"פ והקרבתם אשה עולה דכל אש דקרבנין איהו קדש, ושבת קדש אחידין דא בדא, אבל אש דחול אסיר לאחדא ליה בקדש ובג"ד כו' לא תבערו אש כו' וע' עוד מזה בפ' עקב דרע"ג ע"א סד"ה תניינא למבצע על שני ככרות, וענין אש דאיהו קדש עמ"ש ע"פ כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא בד"ה אתם נצבים, ועמ"ש בת"א פ' מקץ ע"פ כי אתה נרי, ועמ"ש בביאור ע"פ קול דודי בענין שעיקר

החיות הוא מהגבורות עליונות דקדושה וכמו כי הדם הוא הנפש כו' וכן זהו בחי' המעורר יחוד העליון כו'.

ה) **בת"ז** תקון מ"ט וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם דעלה אתמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת כו' ובכס"מ שם כ"א יהי' לבו מלא עונג ושמחה בשבת כו'. בעמה"מ שער ט"ז ר"פ נו"ן החטא של אדה"ר היה שאכל אותם ה"ג כו' ועבר על לאו לא תבערו אש כו' כי אש גימט' אלקים דיודין כו'.

שם פנ"א ואם העין של אריך משגיח למטה בעיני ז"א ללבנם ולהמתיקם אז השתי גווני אדום ושחור שניהם אין נראין וסימנך לא תבערו אש כו' שהוא אדום ושחור לכן יש ליזהר שלא ללבוש שני הגוונים על גופו ביום השבת כו'.

של"ה שער האותיות אות רי"ש דק"ז ע"א הביא מאמר הת"ז תקון מ"ט הנ"ל ובמסכת שבת שלו דקל"ג ע"א כ' ויהי' נזהר בזה בזהירות גדול מחצות יום ערב שבת עד תוספת שעה דמוש"ק שהוא ל"א שעות וזהו לא תבערו אש וגו'.

ו) **עו"ש** במסכת שבת ר"פ תורה אור דקל"ו סע"ב ענין לא תבערו אש בכל מושבותיכם למה פרט האש יותר כו' דע כי מאמר הראשון של הבריאה והוא יהי אור נכללו בו כל שאר המאמרים כו' וע"ז כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא בסוד השלהבת הקשורה בגחלת כו' ע"כ אמרה לא תבערו אש כו' והוא כאלו הוה אמר לא תעשו מלאכה כו' והאריך. וכ"כ בפ' שמיני דש"מ ע"ב. ואפשר להעיר ממ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר ע"פ הלא דברי כאש עד"מ טבע האש להיות מסתלק לשרשו לולי הפתילה והעצים שנאחז בהן כמ"כ הדבור עליון כי לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא כו' והפתילה והעצים הן מודומ"ע של התפלה והתומ"צ כו' וזהו ענין על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, והנה זלעו"ז עשה האלקים אש זרה כנגד אש אוכלה כו' וג"כ נתלבשה במודומ"ע אשר לא לה' המה כו', ועיין מענין אש זרה בזח"ג פ' שמיני דל"ז ע"ב גבי וקשירו מלה אחרא כו' ובפ' אחרי דנ"ו ע"ב ודנ"ז סע"א, ובמאמ"א אות א' סעיף קכ"ה אש האלקים נק' המל' כו' וכשנאחז סט"א נאמר אש זרה עכ"ל. והנה בימי החול המל' מתלבשת בק"נ לברר ק"נ משא"כ בשבת ע"כ נאמר ע"ז לא תבערו אש כו' שלא תתחבר אש זרה לבחי' אש ה', וזהו דוקא בכל מושבותיכם משא"כ בבהמ"ק אש תמיד תוקד על המזבח הוא בחי' תורה ועבודה וגמ"ח שהם כלים לבחי' הלא דברי כאש כו' וזהו בענין שנאמר ודבר דבר שלא יהי' דבורך של שבת כדבורך של חול שהדבור נמשך מיסוד האש שבהלב, כי להב הבל הלב אותיות שוין, ובדבור של חול מתערב אש זרה כו' ואז אין בזה איסור אם הוא ע"ד לברר עובדין דחול משא"כ בשבת בורר אסור כו' כ"א אז ההעלאה ממה שכבר נתברר

בימי החול, והעלאה זו רק ע"י אש העליונה דקדושה כו' וע' בת"א פ' ויצא סד"ה והיה הוי' לי לאלקים בפי' וילך חרנה בחי' גרון היינו כשהקול יוצא כדרכו כו' אבל חרן כו' נחר גרוני והיינו כשגובר בו יסוד האש ביותר הוא המפסיק את הקול כו' שיש גם לקליפות וסט"א יניקה ואחיזה כו' מחמת תגבורת האש והחמימות שמצד גופו ונה"ב כו' וירידה זו כדי להיות עלייה אח"כ אל בית אבי שמחרן נעשה רנה כו' ע"ש והירידה היא בחול והעלייה הוא בשבת ולכן אז לא תבערו אש כו', ועמש"ל אות ג' בענין דעקדה דיצחק כו' וזהו שבת שבתון להוי' ע"ד והי' הוי' לי לאלקים ז"א כשעולה לגבי עתיקא כו'.

ז) **דקל"ט** ע"ב בד"ה סוד הבדלה ז"ל תולע"י דע כי האש אשר בצפון נגנז ונטמן בערב שבת ומפני שאין לעוררו בשבת כלל כתיב לא תבערו אש וגו' וכשישראל מברכין עליו במוצאי שבת יוצא לעמוד על משמרתו כבתחלה וארבע מחנות מאירים מהנהר ההוא ונקראים מאורי אש ואנו כופין ארבע אצבעות של יד ימין נגד הנר והם רמז למחנות ההם סוד המרכבות התחתונות שמאירים מהנר סוד הכלה כנס"י השולטת עליהם עכ"ל ועיין מזה בזח"א בראשית דף י"ד ע"ב בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא קדש אתער ושליט בעלמא כו' וחול אתעדי ושלטנותא דיליה כו' ופי' בז"ח שם וז"ל והיינו שרגא מלכות דכל אינון מחנות הממונים בימי החול הם עולם מט"ט ובשבת כל היכלותיו נכללים זה בזה עד שנעשו נקודה חדא ונבעים בתוך המל' ובמוצאי שבת המל' מוציאתם שינהגו הנהגתם והם ארבע מחנות שכינה שהם ארגמ"ן ומשתחוים לה ומושפעים ממנה ונותנת להם כח וחיות להנהיג העולמות כולם בימי החול, וזהו שאנו כופפין אצבעותינו לפני הנר בברכת בורא מאורי האש שהשכינה הנקראת אש בורא אותם המאורות עתה מאותו הנר שהיא המל' והם משתחוים לפניה לקבל שפע כנזכר ועיין בפ' ויקהל דר"ח עכ"ל. וצ"ל איך האש שהיא המל' נגנזת בשבת ואפ"ל כי לפי שבשבת נאמר ודבר דבר שגם דבור העליון מסתלק בשבת וההיות בהעולמות נמשך מבחינה שלמעלה מהדיבור היינו בחי' מחשבה והוא בחי' עולם הבריאה שלמעלה מהיצירה שהיצירה אל הדיבור הוא כענין הדיבור לגבי המחשבה כנודע מענין יוצר אור ובורא חשך כו', וזהו ענין שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח כו' והנה יצירה הוא בחי' מט"ט וזהו ענין נער הייתי בימי החול וגם זקנתי ביום השבת כו' ובדבור דוקא כתיב הלא דברי כאש, וכן מט"ט בחי' נער גבורות כאש, אבל בחי' מחשבה מוחין דגדלות בחי' זקנה דעתוהי סתים ואינו מתפעל כו'.

דרמ"ז א' ב' עקדה שכ"ה המתחרים ריב ומדון כו' והם בכלל לא תבערו אש כו' עכ"ל.

בפ' ויקהל דשל"ג א' ב' הירושלמי בכל מושבותיכם ר' אילא בשם ר' ינאי מכאן לבתי דינים שלא יהיו דנים בשבת הרי שלמדו שלא ידונו

כו' מבכל מושבותיכם עכ"ל. והטעם כי שרש הדין נמשך מז"א שיש בו חו"ג אבל בשבת שהוא התגלות ע"ק אין שייך דין כי הוא ארך אפים ורב חסד כו' כן מובן ממ"ש בזח"ג נשא דקכ"ט סע"א, וכן פי' בהדיא בזח"ג פ' האזינו דרפ"ח ע"ב והיינו לפי שאז גילוי עונג העליון המלובש ברצון העליון שהוא מרצה וכענין מ"ש בציץ ועשית ציץ כו' לרצון להם כו' ע"ש וע' בת"א פ' תצוה מזה.

דף של"ד ע"א לא תבערו אש כדאיתא בגמרא במקום שחילול שבת מצוי דליקה מצויה ובזכות שבת זוכין לגאולה ובאש עתיד לבנות כמ"ש אהיה לה חומת אש עכ"ל. ועמ"ש סד"ה והי' מספר בנ"י שעכשיו רוח שהוא חכמה הוא למעלה מבחי' אש שהוא בינה ולעתיד ע"י התשובה שהיא יסוד האש יתעלה בחי' אש להיות למעלה מבחי' רוח וע' מזה בתניא פרק חמשים בענין שלע"ל יהיו הלוים כהנים, ולכן לעתיד באש אתה עתיד לבנותה.

דשל"ה סע"ב לא תבערו אש רמז לאש המחלוקת ואש הכעס שצריך האדם ליזהר לבער אותו עולמית ומכ"ש ביום השבת קדש שאין בוער בו אש של גהינם עכ"ל.

בבחיי פ' ויקהל קכ"ו א' והזהיר לדורות לא תבערו אש כו' כאלו אמר לא תעשו כל מלאכה כו' שרוב המלאכות כו' אינם אלא ע"י האש כו' ולכן תקנו רז"ל במצות הבדלה שהוא תחלת היתר המלאכות לברך על האש לפי שהאש תחלת המלאכות במע"ב וכענין שכתוב ביום ראשון ויהי אור עכ"ל. ודבריו כעין מ"ש השל"ה דלעיל אות ו', ונראה שהשל"ה הוציא דברים הנ"ל ממנו והרחיבם בביאור נכון.

ויקהל ל"ה ה'

קחו מאתכם.

א) ירושלמי פ"ד דסנהדרין. רבות נשא פי"ב דרמ"ט ע"ד. ילקוט ח"א פ' פקודי רמז תי"ז בתחלתו, פ' נשא דף רי"ד ע"ב תחלת רמז תשי"ג, פ' מטות דף רנ"ב א' רמז תשפ"ה בד"ה לאסור איסר, בענין היתר נדרים פורחין באויר רי"צ אומר יש להן על מה שיסמכו שנאמר נדיב לבו, והיינו כדפרש"י ספ"ק דחגיגה ד"י ע"א כל נדיב לב, אם עודנו לבו נודבו עליו יביאו ואם מתחרט יתירו לו. ועיין בגמרא פ"ג דשבועות דכ"ו סע"ב ובתוספת שם. יביאה אפ"ל ע"ד ויבן כו' ויביאה אל האדם כו'.

ב) זח"ב ר"פ ויקהל קצ"ה סע"א קחו מאתכם ולא מערב רב. קצ"ז ע"ב קחו מאתכם תרומה שיהיו ד' חיות המרכבה וכן י"ב בקר מעלים

המ' לייחדה עם ז"א והוא ע"ד ארוממך אלקי המלך בזהר וארא דכ"ח סע"ב. ושם עוד ענין כל נדיב לב אלין ארבע משריין עלאין. קצ"ח ע"א עוד בענין קחו מאתכם תרומה, מאתכם ולא מגזל ולא מעושק. שם ע"ב ענין יביאה, ימשיכה מלמעלה לדור עמו למטה. דף ריש ע"ב ענין קחו מאתכם תרומה כו' יביאה מפרש זה על ק"ש ושמו"ע. ויקרא כ"ג א' למה לא הביאו הנשיאים. פנחס דרל"ז ע"ב מ"ש בויקהל קצ"ה סע"א כנ"ל. של"ה קע"א ב' של"ג ב'. בחיי ק"ח א' קכ"ז ד' קכ"ח א' רכ"ב ד'.

ג) **והנה** מהרמ"א העיר על לשון קחו דהל"ל תנו, ואפ"ל דקאמר אל הנשיאים והראשים שהם יקחו הנדבה מישראל, וכ"מ בילקוט נשא רמז תשי"ג הנ"ל, ע"כ אתי שפיר לשון קחו. והנה המעשה זהו ענין גבאי צדקה בחי' יסוד וכן בעבודה הם המשפיעים הכח לעבודה כי הם י"ב ראשי' דבריאה נשמות כלליים המשפיעים לנשמות פרטיים דוגמת ראובן ממשיך בחי' ראיה להיות וראו מי ברא אלה וכשמתפעלים עי"ז בש"י הם מעלים את הראשים כנודע מענין שש מאות אלף רגלי כו' שהרגל מגביה את הראש וזהו קחו, שיקחו להם ממש כח ועוז ע"י העלאה זו.

ד) **הבחיי** פ' תרומה דק"ח ע"א קחו מאתכם תרומה העליונה, יביאה את תרומת ה' זו תרומת המשכן וע"כ אמר זהב וכסף ונחשת, וזה מבואר כי כשיביאו תרומת המשכן מיד יביאו עמה התרומה העליונה וישכינו שכינה ביניהם עכ"ל. לדבריו דקחו מאתכם תרומה קאי על המשכת השכינה אתי שפיר בפשטות לשון קחו.

בפ' פקודי דקכ"ז סע"ד בשם המדרש בבריאת העולם כתיב כי בו שבת, ובמשכן כתיב ששת ימים תעשה מלאכה ואח"כ קחו מאתכם תרומה, היינו כי השבת הוא גלוי תענוג העליון חצר הפנימית הפונה קדים בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שהוא מ' הנק' תרומה וכמ"כ זהו ענין קחו מאתכם תרומה. ועמ"ש ע"פ זכור את יום השבת לקדשו שארז"ל מה הזאב טורף כו' וכענין בנימין זאב יטרף בארעא תשרי שכינתא שנק' טרף ע"ד ממרחק תביא לחמה כמ"ש ה' אלקי אתה ארוממך כי עשית פלא עצות מרחוק, שהמשכה זו באה מלמעלה מעלה, וכך להיות קחו מאתכם תרומה להמשיך גילוי השכינה למטה בא ההמשכה מלמעלה מעלה כו' ע"כ זהו בענין כי בו שבת כו'.

ה) **בס"ס** הבחיי פ' תרומה סעיף ב' תרומה היא עשירית דהיינו עטרת, ועמ"ש בענין העשירי יהי' קדש נקודה עילאה כו', ובפרדס ערך תרומה יש פי' תרומה היינו ת"ת ומל' תרי ממאה כמ"ש בזהר ויקהל דף ריש סע"א, ור"ל כי השראת השכינה שבמשכן ומקדש בחי' ושכנתי בתוכם אינו המשכת המ' לבד בחי' ממכ"ע אלא גם בחי' סוכ"ע שנעשה יחוד סובב וממלא, וא"כ קחו מאתכם תרומה, היינו המשכת הרוממות מלמעלה למטה כמ"ש בת"א בד"ה כי אתה נרי בפי' ארוממך כו'. בענין יביאה הנה

במק"מ פ' בראשית דמ"ט ע"ב פי' ויביאה אל האדם כי ז"א יושב בהיכלות אבא ואימא וכשזו"נ אב"א הכוונה שעולים להיכל או"א להתיחד. שם פב"פ זהו ויביאה להיכל או"א ששם ז"א כו' עד"ז יובן כאן ענין יביאה. כי במשכן היו זו"נ אב"א כמ"ש במא"א מם נ"ז, א"כ יחודם פב"פ הי' ע"י עלייתם להיכל או"א זהו ענין יביאה. והיינו ענין העלאת המדות בשכל. בחי' קלא דלא אשתמע כו' ועמ"ש מזה בד"ה ברוך שעשה נסים לאבותינו.

קחו מאתכם תרומה* וגו'. להבין ענין ב' תרומות אלו אחת להוי' והב' תרומת הוי' גם צריך להבין דהל"ל יביא את תרומת מהו יביאה. הנה תרומה לשון רוממות ארוממך אלקי המלך כו' וגם תרומה לשון הפרשה להפריש תרומה. ולהבין ענין הרוממות הוא כי הנה נודע שיש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע, שבחי' ממכ"ע הוא כמשל הנשמה שמחי' את הגוף שמתלבשת בו להחיות בבחי' התחלקות מחשבה דיבור ומעשה והתלבשות המוחי' בראש כו' וכן בכל אבר חיות פרטי כו' וכך כתיב אתה עשית את השמים ושה"ש הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כולם שהחיות ההוא מבחי' ואתה מחי' את כולם מתלבש תוך עלמין וממלא הוא בכל עולם לפי ערכו בשמי השמים גילוי בחי' עליונה יותר מבשמים וכן בשמים יש גילוי בחי' עליונה יותר מבארץ כמו שנראה בחוש (וע' בזח"ב קע"ט ע"ב בפי' ואתה מחיה ודקל"ח ב' ודק"מ ע"א בענין אתה ודף קמ"ט א' ע"פ וה' נתן כו' שמשם יובן שאתה הוא בחי' מלכות והיינו האותיות מאלף ועד תי"ו עם ה' מוצאות הפה, אך ואתה היינו כשמתחברת עם ז"א שהם המדות דאצילות שבהם ועל ידם נמשך ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע וכמ"ש בתו"א ע"פ כי אתה אבינו כו' ואעפ"כ המשכה זו הוא הנמשך ומתלבש בבחי' פנימי') ובחי' סוכ"ע הוא בחי' אור וחיות אלקי שאינו מתלבש תוך עלמין ממש וכמ"ש בתניא פמ"ח שאין הפי' סובב ומקיף מלמעלה בבחי' מקום ח"ו ועוד דהא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא נאום ה' אני דוקא שמהו"ע ית' הוא ג"כ תוך עלמין ממש אלא שאינו מלובש בהן להיות בבחי' גילוי ההשפעה כ"א בהסתר והעלם ולכן נקרא סוכ"ע מקיף וסובב שאינו בבחי' גילוי וגם לפי שאין בחיות ההוא בחי' התחלקות כלל אני ראשון ואני אחרון קדמון לכל הקדומים כו', משא"כ ממכ"ע הוא בבחי' גבול מהלך ת"ק שנה כו' רגלי החיות כו', וזהו ארוממך שעצמותו ומהותו מרומם ומתנשא עד אין קץ ותכלית אלקי' שבחי' האור וחיות שנמשך מבחי' סוכ"ע הוא ע"י המלך שמלך שמו נקרא עליהם כמשל המלך שרק שמו והתפשטותו על מדינות ממשלתו, והמשכה זו

קחו מאתכם תרומה: נ' בתו"א פח, ד בשינוים.

שמבחי' סוכ"ע להיות בחי' מלכותך מלכות כ"ע הוא ע"י ישראל אין מלך בלא עם כו' (ועמ"ש מזה בד"ה אתם נצבים כו' בפי' למען הקים אותך לו לעם) ודוד אמר המקרא הזה בעד כל ישראל ארוממך אלקי הוא ע"י המלך כו' (וכאן אין מבואר המכוון אם ארוממך היינו סוכ"ע א"כ הוא רם בעצם ומהו ארוממך וקושי' זו מבואר בזח"ב דנ"ה ע"ב ע"פ וארוממנהו ופי' שם במק"מ כיון דאלקי אבי כד"א אלקי אברהם והיינו אבא שהוא אלוה של החסד וא"כ בלא"ה לעילא הוא וא"צ לארוממך, ור"ל כי חכמה הוא לעולם באצילות ונק' סוכ"ע, משא"כ בינה מקננא בכורסייא היינו בבריאה ותירץ שם שאעפ"כ צריך הרמה להעלותו לאריך וזהו ג"כ ענין המדרש בזח"ג דקצ"ג ע"ב ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך בישעי' סי' כ"ה א' דפי' שם ה' אלקי היינו או"א אתה הוא חסד וארוממך כולא כחדא צ"ל לא"א וע"י ויובן זה עפ"י מ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה גבי והנה כשמתעלות המדות נעשה יפה כח הבן ומעלה גם בחי' חכמה כו' ע"ש שמשם יובן ענין כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' נדיב לבו הן המדות כו'.

ב) **אך** לבאר פסוק ארוממך אלקי המלך עפמ"ש בזהר חלק ב' דף כ"ב סע"ב שדוד המלך עליו השלום אמר זה להעלות מדת מלכותו יתברך ועיין מזה בתורה אור פרשה מקץ בד"ה כי אתה נרי, גבי כי הנה פעם אומרי' יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים כו', ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה בעצמו כו' מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל לגבי התהוות עלמין, ובביאור שם דהיינו מה שמל' דאצילות נעשה עתיק לבריאה בבחי' יחיד כדי להיות חי העולמים וצריך לרומם המל' בבחי' יחיד ע"ד מל' דא"ס מלמטה למעלה, עכ"ד הנאמרים שם. ועפי"ז יובן שהמל' דאצילות נקרא מצד עצמה ג"כ תרומה לשון רוממות שהרי עם היותה בחי' אחרונה דאצילות הרי לגבי בי"ע הוא בחי' יחיד עתיק שהוא בחי' רוממות ע"ד המעתיק הרים ממקומם שמרום וקדוש ומובדל כו' וז"ש בזח"ב דף רי"ש ע"א, ובגין דקיימו עלייהו אקרי תרומה ע"ש דפי' עלייהו היינו מלמעלה ע"ד בחי' חד ולא בחושבן וכמשל המלך שעיקר ענין מדת המלכות היא רוממות והתנשאות שמרוחק ומובדל מלהיות כן מתערב עם העם כו'. וביאור הדברים אלו יובן עפ"י מ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב גבי פי' והים עליהם מלמעלה, אך עכ"ז בחי' זו נק' רק הארת סוכ"ע לבד, וזהו ענין ג"פ קדוש היינו ג' מקיפים של ג' עולמות בי"ע, ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא גבי פי' אדון עזינו צור משגבינו מגן ישענו משגב בעדינו וכמו"כ יש עד"ז בי"ע דאצילות או"א בריאה חג"ת יצירה נהי"ם עשיה ויש עליהם ג' פעמים קדוש ממל' דא"ס וכמ"ש בזח"ב דס"ז ע"ב אית מלך לעילא דהיינו מל' דא"ס שנעשה עתיק לאצילות ואית מלך לתתא דהיינו מל' דאצילות עתיק לבריאה ובחי' מל' דא"ס היינו ענין סוכ"ע בהשוואה אחת וכמבואר בד"ה יביאו לבוש מלכות, וזהו ענין המלך המרומם לבדו שבחי' מל' דא"ס היינו כמו שהוא לבדו הוא ע"ד עד שלא

נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד (כמ"ש בד"ה קול דודי בפי' מלכותך כמו שהאור וזיו השמש כשהוא כלול עדיין בתוך המאור דשמש עצמו חהו פי' ארוממך אלקי המלך שעם היות בחי' המל' דאצילות נקרא תרומה ל' רוממות כנ"ל בענין מלך יחיד אך עכ"ז צריך להעלותה למעלה מעלה לבחי' המלך המרומם לבדו שהוא מל' דא"ס. חזהו ענין ויקחו לי תרומה לי ע"ד וארשתיך לי ועמ"ש ע"פ זה דפי' לי היינו עצמות אוא"ס ממש ועמ"ש הרמ"ז בזה פ' תרומה קל"ד ע"ב. וכיצד הוא הרמה זו הוא כמ"ש וצדקה תרומם גוי וכללות המצות נק' בשם צדקה והיינו כמבואר בד"ה ועתה יגדל נא בענין פירוש עול מצות שהוא מצות המלך שאין לבקש שום טעם כלל רק קבלת עול. והיינו כי מאחר שעצמיות אוא"ס הוא מרומם לבדו ועיקר צד חיבורו לנבראים הוא בבחי' היותו מלך המלך המרומם א"כ ממילא מובן שא"א להמשיכו כ"א ע"י קבלת עול מלכותו ית' שענין קבלה זו זהו ע"י עבודה בבחי' עבד דוקא שעי"ז מעוררי' בחי' רוממותו מל' דא"ס כו'. וע"י שמתחלה יקבל עליו עול מ"ש בפ' שמע ישראל, חזהו ענין שבפ' שמע ישראל הוא שם מ"ב שבו ועל ידו ההעלאה והוא ע"י ג' ידות שבהן ועל ידן ההעלאה. חזהו ענין יד הרמה ועמ"ש ע"פ והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה. והנה ע"י המצות נמשך ג"כ מקיפים להנשמה להעלותה שתוכל להיות בבחי' בכל מאדך כמש"ש בס"ד המתחיל ועתה יגדל. והיינו לפי שמעורר בחי' המלך המרומם מקור המקיפים חזהו ענין וצדקה תרומם גוי. והיינו שעי"ז יומשך באדם שיהי' בבחי' מהלך כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים. והילוך זה הוא בשעת התפלה כמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו חזהו שנק' התפלה סולם מוצב כו'. חזהו רוממות אל בגרונם. כי הנה כתיב והחיות נושאות כו' והיינו לפי ששרשם מעולם התהו וכמשנ"ת בד"ה יונתי בחגוי הסלע וכמו"כ באדם ע"י בירור נה"ב יבא לבחי' מאדך וכ"כ הרמ"ז פ' ויקהל דף ריש ע"ב דהרמה זו זהו ענין העלאת בירור הניצוצי' כו' וע' בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון בענין יד הרמה שזהו העלאת הניצוצים וז"ש בזח"ב דקצ"ז ע"ב קחו מאתכם תרומה אינון דרברבין עילאין לסלקא לההוא תרומה שזהו ענין והחיות נושאות את הכסא והכח הזה בהם הוא מטעם הנ"ל ששרשם מתהו ועוד כמ"ש בביאורי הזהר לפי שתשוקתם לעצמות אוא"ס כו' ע"ש. ועמ"ש ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל בפי' שרפים עומדים ממעל לו ממעל לוי"ו עד שע"י מס"נ זה באחד מעורר יחוד או"א כו' וע"ש בענין כדין סליק וי"ו כו'. ואפ"ל שזהו ענין תרי ממאה כי זו"נ שניהם עולים למעלה כמו בעלי' דשבת ועמ"ש בזח"ב ד"ר סע"א אלא לה ולבעלה ואינון תרין מאינון מאה כו' חזהו ארוממך אלקי המלך וכתיב ארוממך הוי' וכן במאה ברכות בכל יום כל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה כו' והיינו תרי ממאה כו'. גם בענין והחיות נושאות היינו את הכסא שהוא בחי' מל' וגם בחי' אדם שעל הכסא כנ"ל. חזהו ענין רוממות שדי כו' חזהו ענין רוממות אל בגרונם והיינו ע"י התפלה חזהו וחרב פיפיות ע"ד בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי. חזהו ענין מ"ש בזח"ב דרל"ח א' שזהו ענין וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ תיבה הוא מלכות וגם תיבות התורה

והתפלה ודוקא ע"י המים רבים דבירור נה"ב ועי"ז ותרם דהוא בחי' ויקחו מאתכם תרומה. אך כדי לבא לבחי' הילוך זה הוא תחלה ע"י היראה וקבלת עול וכמ"ש בזח"ג דק"ב בענין ובא לו לקרן דרומית כו' ובא לו לקרן קאמינא קרן בחי' ביטול שאינו תופס מקום וביטול זה הוא כענין העבודה בבחי' עבד הנ"ל, וזהו כמ"ש רמה קרני בה' וכתיב וירם קרן לעמו ועמ"ש מענין וירם קרן בד"ה בשלח פרעה דק"ב ע"א שהתרוממות זו הוא להיות עם קרובו של עצמותו ומהותו כביכול כו', ומענין רמה קרני בביאור דזכור ושמור דק"כ* ע"ב, וזהו פיזר נתן לאביונים צדקתו כו', ועי"ז דוקא קרנו תרום בכבוד וכמ"ש בזח"ג דקנ"ד ע"ב וכנ"ל בענין וזהו צדקתך כהררי אל ופי' בזח"ג דקצ"א כאינון טורין עילאין דאפרסמנא דכיא ופי' במק"מ שם נה"י דאימא ובינה נק' רמה עלמא עילאה כמ"ש ע"פ קול ברמה, גם י"ל טורא דאפרסמונא הרי בשמים חג"ת דא"א וצדקתך היינו מלכות כו' וזהו"ע ארוממך להיות מלך יחיד כו', וגם בענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת, וזהו הנה ישכיל עבדי ירום כו' דקאי על עליית המלכות לע"ל כמ"ש בזח"א דקפ"א אך עלי' ורוממות זהו ע"י בחי' עבדי דייקא וכדלעיל, וכל זה ענין הרוממות שמלמטה למעלה להיות מלך יחיד כנ"ל, וזהו וצדקה תרומם גוי קרנו תרום כו' ישכיל עבדי ירום רוממות אל בגרונם כו' סולם מוצב כו' והחיות נושאות כו'.

ג) **ולהעיר** עוד מענין רוממות ממ"ש בדרוש ואתה הרם את מטך שרוממות זו היינו כי מטה זהו סדר ההשתלשלות וההרמה הוא למעלה מהשתלשלות וכמ"ש בזהר חלק ב' פרשה יתרו דף ס"ז עמוד א' בענין הרמותי ידי, רמה ידך בד"ה ואתה תצוה, והנה גבי ארבעה שצריכים להודות כתיב וירוממוהו בקהל כו' ענין הרוממות כי הנה נודע מענין כי אל דעות כו' וקמי' דוקא כולא כלא חשיב שלמעלה היש ולמטה האין ממש וזהו ה' אחד לא שניתי כו' אבל בבחי' מלכותו ית' אף שהוא בבחי' רוממות הוא להיותו התהוות יש מאין שלמטה היש וההודאה על ידי היש הוא שלמעלה היש ונקרא רוממות אל כו' כי אל דעות כו' וזהו שגם בבחי' מל' יהי' ע"ד יחו"ע וזהו עליית המל', ועמ"ש בהגהות ע"פ יהודה אתה, וזהו ועתה מודים אנחנו לך ומרומם על כל ברכה כו' שרוממות זו הוא בחי' עצמות דא"ס שלמעלה מברכה והמשכה כ"א ע"י הודאה וביטול כו', עמ"ש בהגהות בד"ה מים רבים שבפ' נח בענין שבת תתאה ושבת עילאה. ועד"ז יש להבין ענין תרומה תרי ממאה היינו ב' עליות הא' עליית המלכות לגבי ז"א וזהו תרומה להוי' וכענין והחיות נושאות את הכסא, והב' בחי' עליית זו"נ לגבי עתיקא ארוממך הוי' וכמ"ש ה' אלקי אתה ארוממך כי אתה י"ל ג"כ על המל', וזהו ענין והחיות נושאות גם בחי' אדם שעל הכסא, עמ"ש בד"ה שובה ישראל בענין ב"פ הוי' הוא האלקים ומ"ש סד"ה אני דפרשה ציצית בענין פי' להיות לכם לאלקים, ועמ"ש בביאור ע"פ כי תשמע בקול כו' לעשות הישר כו'. ופי' קחו מאתכם תרומה היינו ע"י הביטול כי רם ה'

דק"כ ע"ב: בתו"א ע, ד.

ושפל יראה תלי' קל"ח וכתיב ישעי' נ"ז ט"ו כי כה אמר רם ונשא כו' מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח וכנודע ג"כ מענין חותם שוקע שמלמטה שעי"ז דוקא מעוררים גילוי חותם בולט שמלמעלה כו' וזהו ואיש תרומות יהרסנה במשלי כ"ט ד', ופי' בזח"א פ' מקץ קצ"ג ע"ב שהוא לשון הרוממות ורם לבבך כו' דאין אני והוא יכולים לדור כו' ועוד זאת כי נודע בפי' במקום גדולתו שם כו' לפי שהגדולה עצמה ענוה היא והשפלה אצלו ית' ע"כ גם להיות בבחי' רוממות וסוכ"ע זהו השפלה גדולה אצלו ית' כי מל' דא"ס נעשית כתר לע"י דאצילות שזהו בחי' התרוממות המל' והוא בחי' היותר תחתונה וע' בע"ח שמ"א פ"ג ולכן ההמשכה הוא דוקא ע"י הביטול ועמ"ש בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בפי' עיר סיחון כו'. ועוד זאת בפי' קחו מאתכם דוקא תרומה כי הנה בעכו"ם כתי' רם על כל גוי' ה' על השמים כבודו שאומרים שמחמת רוממותו אין משגיח על הארץ, וזהו לפי טעותם שההמשכה הוא דרך השתלשלות עו"ע אבל באמת אין ערוך לך כלל ושמים וארץ רוחני' וגשמיות שניהן שוין אצלו ית' דהכל אין ערוך בהשוואה אחת ולכן הוא כול יכול להשפיל עצמו גם בארץ כמו בשמים וזהו מי כה' אלקינו דלפי שהוא המגביהי יותר ויותר לאין קץ מבחי' השתלשלות עו"ע שאפילו ריבוי רבבות השתלשלות עו"ע לא היו מועילי' להיות התהוות בע"ג מאוא"ס אלא ע"י צמצום עצום שלא כדרך השתלשלות כלל כי הוא כול יכול ואי לזאת המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת ממש ואין דבר נעלם ממנו ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם כו', וזהו ג"כ פי' במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שלפי שלגדולתו אין קץ ותכלית בבחי' המגביהי לשבת למעלה מעלה מבחי' רם על כל כו' על השמים כבודו כו' ע"כ ענותנותו ית' להיות המשפילי לראות בארץ, כי גם לראות בשמים הוא השפלה עצומה כמו בארץ, אלא שהוא כל יכול. וזהו קחו מאתכם תרומה להוי' דוקא ע"ד המגביהי לשבת המשפילי כו' משא"כ הסוררים אל ירומו שמה שהם מרוממים ואומרים על השמים כבודו אין זה רוממות כלל, וע"ז ג"כ נאמר ואיש תרומות יהרסנה.

ד) **והנה** אח"כ כתיב כל נדיב לבו יביאה והוא המשכה מלמעלה למטה תרומה ל' אפרשותא וזהו ענין התורה ותמלא כדה כד ספרין דאורייתא כד מן הים כו', אך באמת זהו גם כן ענין רוממות ממש, כי הנה להיות התלבשות החכמה עילאה בענינים גשמיים זהו על ידי המשכה עליונה מלמעלה מן החכמה וכמ"ש בד"ה לך לך וסוף ד"ה ראה ריח בני ובד"ה יביאו לבוש מלכות בענין ההלכות שאינן בטילי' לע"ל אף שהנביאים יהיו בטלים מפני ששרשן מאד נעלה כמשל החבית כשהיא מלאה ביותר אזי נשפך ממנה לחוץ כו' וזהו שמבחי' תרומה ואפרשותא הנ"ל מה שנתלבשה הח"ע בתורה שלפנינו נמשך דוקא ע"י המצות המשכת רוממות הכתר עליון בח"ע וכמ"ש במ"א ע"פ ארוממך הוי' כי דליתני ועמ"ש בביאור צאנה וראינה בענין שתי הלחם ובענין נה"י חדשים שנמשכים מהכתר דוקא כו' ע"ד המגביהי לשבת המשפילי לראות כו', גם פי' וענין גילוי הרוממות

למטה היפך הרוממות דבחי' רם על כל גוים על השמים כבודו כו'. והנה בעסק התורה כתי' סלסלה ותרוממך ונתבאר בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר שהרוממו' הוא בחי' שער רישי' כעמר נקא והשערות הן המשכות להיות המשכה מלמעלה למטה וכמשנ"ת בפי' ודברת בם דקאי על ד"ת ועכ"ז קאי על הדברים האלה היינו אחד ואהבת, ומה ענין עסק התורה לאחד ואהבת, אלא לפי שע"י עסק התורה נמשך גילוי יחו"ע כמו דכולא קמי' כלא חשיב ממש וזהו ענין גילוי הרוממות וכנ"ל בענין וירוממוהו כו', ומ"מ כל נדיב לבו יביאה ע"ד שתהא תפלתי סמוכה למטתי כי אורייתא מחכמה נפקת אכן ע"י שמתחלה מתפלל ברעו"ד ממשיך אור הכתר בחכמה ע"י עסק התורה וכמ"ש בביאור ע"פ הראיני את מראיך ואח"כ השמיעני את קולך, וזהו כל נדיב לבו בבחי' רעו"ד יביאה גילוי הרוממות למטה בעסק התורה ע"ד ודברי אשר שמתי בפיך, וזהו ענין יחיד חי העולמים מלך, וכמ"ש סד"ה וארא אל אברהם שע"י עסק התורה נמשך גילוי בחי' יחיד ממש, ועמ"ש בד"ה בחודש השלישי בענין ודברי אשר שמתי ובמדרש תילים ע"פ ארוממך אלקי המלך על הפלאים כי גאה גאה, וא"כ רוממות זו זה ע"ד עשינוך אגוסטוס בשמות רבה ר"פ כ"ג ונתבאר במ"א וזהו ענין המשכת הרוממות בבחי' מל' מלמעלה למטה וכענין שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו', וע' זח"ב קצ"ה ע"א קצ"ז ע"ב קצ"ח ע"ב הובא בר"ח פ"ד משער האהבה ריש ע"א וע"ב ר"א אמר ח"ג כ"ג א' רבות נשא פי"ב ססי' רמ"ט, והנה בתורה ג"כ יש בחי' תרומה תרי ממאה תושב"כ ותושבע"פ ושרשם מבחי' מאה שהוא בא"א כמ"ש בפע"ח גבי חג השבועות וענין ב' בחי' תרומה הנ"ל מלמטה למעלה ומלמעלה למטה זהו כענין הנזכר סד"ה והתהלכתי בתוככם ב' מיני הילוך עליית ממלא בסובב והמשכת סובב בממלא כו' ועמ"ש בד"ה מזוזה מימין כו' וענין המצות שהם העלאה והתורה שהוא המשכה כו'.

והנה עד"ז יש לבאר ענין פסח ושבועות, דהנה מבואר במ"א בענין מדלג ומקפץ דילוג ברגל אחד זהו ענין פסח שהי' בחי' דילוג ופסח ה' על הפתח וכמ"ש ועברתי באמ"צ כו' אני כו', אך עיקר הגילוי להיות ובכל אלקי מצרים אעשה שפטים ע"ד רמה ידך בל יחזיון וברוב גאונך תהרוס קמיך, כי גאה גאה סוס ורוכבו כמ"ש מזה בהג"ה בביאור חוקת התורה, כי עבדים היינו לפרעה האוחז בעורף דא"א, משא"כ ע"י גילוי בחי' פנים ויוצאים ביד חזקה כו' והגם שלישראל הי' ג"כ גילוי שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים זהו ע"ד הגנה ושמירה כמו בבחי' מקיף ה' צלך וזהו דילוג ברגל אחד מבחי' שמאלו תחת לראשי לדחות החיצוני' כנ"ל וזהו ובנ"י יוצאים ביד רמה בחי' רמה ידך וזהו ענין תרומה להוי' ע"ד מלך יחיד כו' שנגלה עליהם ממ"ה שגילוי זה בבחי' סובב ומקיף. והנה להיות בחי' זו זהו ע"י אכילת מצה לחם עוני בחי' אתכפיי' שזהו בחי' עבד ועי"ז מעורר רוממות עליון כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה קחו מאתכם דקמ"ט ע"ב, ואח"כ ע"י ספיה"ע הוא בחי' כל נדיב לבו יביאה בשבועות מ"ת בחי' תרומת ה' שהיא התורה

כו' כמש"ש, וזהו ענין קיפוץ בשתי רגלים שנמשך הגילוי גם בפנימיות ממש ולא בבחי' מקיף בלבד כו', וזהו ועשית חג שבועות כו' מסת נדבת ידך שבשבועות נקראו ישראל בחי' נדיבות ע"י דאתהפכא חשוכא לנהורא בספירת העומר כו' וע' בבה"ז פ' תשא גבי פקודא בתר דא לקדש את החודש שמצות קידוש החודש ומחצית השקל שניהם ענין התחברות המל' בקודש העליון אלא שבמחצית השקל הוא המשכה מלמעלה למטה מאור אבא במל', וההמשכה זו כדי שיהי' אח"כ העלאה משם ב"ן ע"י הקרבנות בירור נה"ב כו' ובמצות קידוש החודש הוא העלאת המל' באור אבא בשרשה כאשר ראש ב"ד אומר מקודש מקודש, ואח"כ היא ההמשכה ע"י שמברכים על הלבנה כשיאותו לאורו כו' ע"ש והרי זהו כענין ב' בחי' תרומה הנ"ל שבחי' ארוממך מלמטלמ"ע זהו כענין העילוי שבקידוש החודש ובחי' המשכת הרוממות מלמעלה למטה זהו כענין מחצית השקל כו' אך לפי"ז יש בכ"א בחי' העלאה והמשכה רק שבבחי' זו קדמה ההעלאה להמשכה ובבחי' זו קדמה ההמשכה להעלאה וכאן לא נתבאר רק שהתרומה הא' היא העלאה והתרומה הב' היא המשכה וא"כ ב' התרומות יחד זהו כענין קידוש החודש וברכת הלבנה, אלא שמ"מ אעפ"י שלא נתבאר זה בהדיא יש לומר גם כאן כי המצות אעפ"י שהן העלאות ודאי יש אח"כ המשכה כי ההעלאה זהו בירור ק"נ ממוץ דבר שנעשה בו המצוה כמו צמר הציצית ואכילת המצה עה"ד חטה היתה כו' ועי"ז שנעשה בו המצוה מתברר ועולה בבחי' המ"נ ואח"כ נמשך מ"ד מלמעלה למטה, א"כ ע"י ההעלאה ע"י אור מקיף כמ"ש בד"ה המגביהי לשבת, אבל אח"כ נמשך ג"כ בחי' אר"פ כמ"ש בביאור על פסוק קול דודי גבי מקפץ כו', וכן בתורה אעפ"י שהיא המשכה אבל אח"כ ודאי מתעלה הנפש עי"ז וכענין מחצית השקל כנ"ל וא"ש לפי"ז ענין סלסלה ותרוממך דפי' ותרוממך כפשוטו העלאת הנפש והיינו ע"י ההמשכה שבתחילה סלסלה כו'.

ביאור על קחו מאתכם תרומה

להבין ביאור הדברים* הנ"ל. הנה כתיב ארוממך אלקי המלך, פי' כי החיות נמשך מבחי' מלכות הוא בבחי' רוממות, וזהו ההפרש בין בחי' מלכות לשאר הספירות, כי הנה ההשפעה מכל מדה הוא דרך עילה ועלול היינו שהמשפיע והמקבל המה לא רחוקים כ"כ זה מזה ויש עכ"פ ערך מהמקבל להמשפיע וההשפעה היינו ירידת המשפיע למקבל כמו החסד להשפיע לזולתו הוא לפי ערך המקבל, אבל בחי' מלכות עיקר השפעתה לנבראי' הוא

להבין ביאור הדברים: נ' בתו"א קיג, א בשינוים.

בחי' התנשאות עליהם כמו למשל מלך בשר ודם עיקר ענין מלכותו על אנשי מדינתו הוא רק ענין התנשאותו עליהם שנק' שמו מלך עליהם והרי זהו רק ענין רוממות שהוא מרומם ומתנשא ומובדל מהם בערך (וכענין המלך אין רואים אותו כשהוא ערום כו' כדי שתהא אימתו עליך, והאימה הוא מצד רוממותו שזהו היפך ענין הקירוב שהקירוב הוא התחברות כמו עו"ע חה מביא לידי אהבה, משא"כ היראה הוא מצד ריחוק וזהו שום תשים עליך מלך עליך דוקא שהוא בחי' מקיף) וכמו"כ ההמשכה מבחי' מלכות הוא בחי' הרוממות והתנשאות רק מ"מ בבחי' מלכות יש ג"כ בחי' השפעה שהוא לפ"ע כלי המקבל דהיינו שמתלבשת בתוך כלי המקבל בבחי' פנימיות והיינו בחי' דיבור כמ"ש כאשר דבר מלך שלטון שבחי' מלכות נק' בחי' דיבור, והדיבור הוא השפעה המתלבשת בתוך שכל המקבל כמו עד"מ הרב המשפיע איזה שכל להתלמיד שאין התלמיד משיג השכל כמו שהוא אצל הרב רק ע"י הדיבור שמסביר לו הרב יכול לקבלו השכל ובהדיבור אין מלובש עצמיות השכל כמו שהוא אצל הרב שלכך אמרו דלא קאים אינש אדעתיה דרבי' עד ארבעי' שנין ולכן אותיות הדיבור נמשלו לשערות בלשון הקבלה כמ"ש במ"א, נמצא עצם השכל של הרב הוא בחי' מקיף על התלמיד רק מה שמלובש בדיבור נמשך לו בבחי' או"פ, וכן יובן מענין מלך בשר ודם עם היות עיקר מהות מלכותו בחי' רוממות והתנשאות שזהו בחי' מקיף כנ"ל מ"מ דבר מלך הוא גזירת המלך שבא פקודתו וזה מקבלים עבדיו בפנימיותם ומושג להם לעשות כרצונו. ועד"ז יובן בבחי' מלכות דאצי' שהוא בחי' מקיף וסובב לבי"ע והוא בחי' רוממות א"ס ב"ה על הנבראים וכמ"ש המלך המרומם כו' והמתנשא מימות עולם, ומ"מ זהו בחי' עצמיות המלכות, אבל יש ג"כ מה שנמשך מבחי' מלכות דאצי' בתוך כל הנבראים וכידוע שמלכות דאצי' נעשית עתיק לבריאה עתיק הוא מקור התענוג ונמשך מזה אח"כ חיות ותענוג לכל נברא בפנימיותו, וזהו בחי' ממכ"ע שיורד החיות לכל עולם להיות בבחי' פנימיות חיותו להוות התחלקות בכל אופנים פרטים. וזהו כמו המן שנק' לחם אבירים שבא מלמעלה מבחי' טלא דבדולחא כמ"ש טל אורות שהוא למעלה בחי' אור אלקי וירד ממדריגה למדריגה עד שבעוה"ז נעשה לחם ומזון גשמי ובעודו למעלה נק' לחם אבירים שמלאכים נזונים ממנו ואז ודאי אינו גשמי עדיין כ"א רוחני כי מזון המלאכים הוא רק מה שנמשך להם מלמעלה להיות להם השגה באלקות ושיהי' השגה זו נתפס להם בפנימיותם ע"ד ותורתך בתוך מעי, ובהשגה זו מלובש תענוג העליון מבחי' עתיק המלובש בבינה ונמשך לכל אחד לפום שיעו"ד זהו המזון שלהם, משא"כ עד"ז הי' המן כשהוא למעלה שנק' לחם אבירים. וזהו הענין שנאמר במשה כשהי' במרום לחם לא אכל וכו' וכתיב לחם אבירים אכל איש והרי סתרי אהדדי אלא דר"ל לחם לא אכל היינו אפי' המן שנק' לחם מן השמים לא אכל כמו שהוא נשתלשל למטה להיות גשמי כ"א אכל לחם אבירים היינו בחי' המן כמו שהוא למעלה שאז הוא רוחני, נמצא כמו שבבחי' המן יש השתלשלות מדרגות רבות שלמעלה במקורו הוא בחי' טל אורות ואח"כ נמשך בכל עולם לפי ערכו להיות מזון

לכל חד לפום שיעו"ד, ומזה נמשך בחי' שארז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר היינו התפעלות המלאכים ממטה למעלה לפי מדרגתם והשגתם הנמשך להם מלמעלה היינו כמו בחי' אהבה כו' לפי שמקבל ההשפעה מבחי' חסד שבמל' כו'. והנה כמו שנתבאר בבחי' וענין ירידת המן כך יובן שזהו ענין בחי' ממכ"ע ההשפעה בבחי' פנימיות לכל א' לפ"ע, והוא מבחי' דיבור עליון שיורד ונמשך לכל נברא לפי ערכו וכלי השגתו וכ"ז נקרא בחי' ממכ"ע, אבל עצם מדת המלכות הוא בחי' רוממות והתנשאות (וזהו כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ, ומבואר הפי' בדוכתא טובא דאפי' בחי' שמו הוא מדת מלכות הוא בחי' נשגב דהיינו מובדל ומרומם בחי' סובב ומקיף רק הודו וזיוו של בחי' שמו נמשך על ארץ ושמים בבחי' פנימיות והוא בחי' דבר מלך ולא עצמיות המל'. ובלשון הקבלה אפשר שזהו מ"ש דבחי' כתר שבמל' אינו יורד לבי"ע רק ט"ס דמל' יורדים לבי"ע, וזהו ג"כ דבמל' נאצל בסוד שרש רק בחי' הכתר שבה כו'. או אפשר שזהו ענין פרצוף הפנימי דמל' ופרצוף החיצון כמ"ש במ"א. ואיך שיהי' מובן דבבחי' מלכות דאצי' יש ב' בחי' א' עצמות המלכות שהוא סובב לבי"ע וזהו רוממות והתנשאות, והב' בחינה הנמשך ממלכות להיות ממכ"ע לבי"ע וזהו בחי' דבר מלך וכנ"ל.

ב) **וכמו"כ** יובן למעלה בבחי' מל' דא"ס שמאיר לי"ס דאצי' ג"כ ע"ד ב' בחי' הנ"ל ממכ"ע וסוכ"ע כי בחי' ע"ס דאצי' נמשך מבחי' הקו הנמשך ממלכות דא"ס בתוך החלל כו' (וענין מלכות דא"ס לא שבא"ס ח"ו יצוייר ע"ס שזה אינו אבל רק בחי' מל' לבד שייך לומר דהיינו בחי' מחשבה שעלה ברצונו אנא אמלוך זה נק' מל' דא"ס וכמשי"ת לקמן בסי' ד' בפי' מלך שהשלום שלו) וזהו נק' ממכ"ע שמאיר לכל ספירה לפי ערך כו', ובחי' סוכ"ע הוא מה שלמעלה מהקו שבחי' זו אינו מתלבש בתוך העלמין ולא בתוך הע"ס רק סובב ומקיף עליהם מעלה ומטה בהשואה אחת ואינו בא בהתחלקות כמו בחי' ממכ"ע וכידוע שזהו הענין שפעם נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא ופעם אמר מכה"כ כבודו דייקא ותרגומו זיו יקרי' דזיו היינו ממכ"ע שמאיר בכל עולם לפי ערכו אבל אני מלא הוא בחי' סוכ"ע שהוא בהשוואה א' לארץ ושמים, ופי' סובב אין ר"ל שאין לו שייכות כלל לבחי' העליון, דהנה מבואר בע"ח שהאור פנימי והאו"מ שניהם מצחצחים הכלי הרי מהמקיף שהוא סובב נמשך ג"כ הארה להכלי דהיינו שמבחי' סוכ"ע בא ג"כ הארה, ופי' הארה הוא בחי' חיות שמחי' ממש העלמין רק לא בדרך התלבשות כ"א בחי' התנשאות עליהם חזה בא בהשוואה אחת כמו רוממות המלך על כל מדינתו בהשוואה אחת משא"כ דיבורו יש התחלקות כו', וכן למעלה בבחי' האצי' מל' דא"ס המקיף את כל החלל זהו בחי' רוממות והתנשאות ועי"ז מחי' ומהווה והוא סוכ"ע ממש ובחי' הארה הנמשך מזה בבחי' פנימיות זהו ענין הקו ונק' ממכ"ע. (וביאור ענין הלשון מל' דא"ס הלא א"ס ב"ה לאו מכל אינון מדות איהו כלל וחכמה ראשית ע"ס נחשב אצלו ית' כעשייה גופנית וא"כ מהו הל' מלכות דא"ס, והגם שפי' א"ס ר"ל

האור והזיו ולא מהו"ע ממש מ"מ הרי האור הוא מעין המאור ולא יתכן בהאור ג"כ שום ספירה כלל. אך הענין נלפע"ד שיובן ממ"ש ע"פ צאינה וראינה כו' במלך שלמה וארז"ל במלך שהשלום שלו, והפי' כי שלום הוא ענין התחברות שני הפכים והיינו שכדי להיות התחברות מאוא"ס ב"ה הבורא לנבראים שזהו המשכה מההיפוך אל ההיפוך שהנברא הוא בע"ג ואוא"ס ב"ה כשמו כן הוא שאין לו תחלה ותכלה, ואין לך שני הפכים גדול מזה, לכן מי הוא המחבר שני הפכיים דהיינו שיהי' המשכה מהבורא להיות התהוות הנברא, הנה המחבר הוא בחי' מלך, וזהו מלך שהשלום שלו שבחי' מלך הוא העושה שלום בין שני הפכים ומחברם יחד, ופי' מלך היינו מה שעלה ברצונו מחשבת אנא אמלוך שיהי' נק' מלך על עם הנה מחשבה זו הוא הגורם ההמשכה מהבורא לנבראים שאין מלך בלא עם וזהו מלכותך מלכות כ"ע שלהיות התהוות כל עולמים הוא ע"י מלכותך כו', וכמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'. נמצא מזה יובן ענין הלשון מל' דא"ס דאין ר"ל שבהאור יש ע"ס ח"ו כי האור מעין המאור ופשוט בתכלית הפשיטות רק דמה שעלה ברצונו מחשבת אנא אמלוך זהו הנק' מל' דא"ס שהוא מה שהוא ית' מרומם ומתנשא על העלמין ונק' סוכ"ע וזה שייך בבחי' האור הנמשך ממנו ית' להיות בבחי' רוממות, משא"כ מהותו ועצמותו ית' אין שייך לקרותו אפי' סוכ"ע. והנה ההמשכה מאור א"ס ב"ה להיות בבחי' רוממות והתנשאות הי' מעצמו בחסד חנם ועכשיו באתעדל"ת תליא מלתא, וזהו ארוממך אלקי המלך, שע"י אתעדל"ת נעשה המשכת הרוממות מעצמותו ית' שלמעלה מגדר ובחי' זו. והנה ההפרש בין בחי' רוממות דמל' דאצי' על בי"ע ובין ענין רוממות מל' דא"ס, דלכאורה אינו מובן מהו הנפ"מ כיון שהכל רק ענין מהות רוממות. אך הענין יובן עפמ"ש במ"א בענין ההפרש בין דוד המלך למלך המשיח, שהרי בשמואל משמע שהי' חטא מה שבקשו מלך וא"כ מהו מעלת מלך המשיח שיהי' מלך. אך כי המלך צ"ל רוממות והתנשאות ודהע"ה הי' מרכבה למל' דאצי' שההתנשאות על נבראים בע"ג שהן יש ודבר נפרד ונק' מפתחות החיצוניות שהביטול ויראה שלהם מחיצוניות כמ"ש בהערה לתיקון חצות, אבל יראה פנימיות זהו כמו מאדם צדיק שהיראה מפנימיותו, ונק' מפתחות הפנימי', ומ"מ היראה דוקא מבחי' רוממותו היינו מה שאינו מושג להם, ועד"ז נק' מלך משיח שילמוד תורה לישראל ויהי' מושג להם מחכמתו, אבל עיקר חכמתו לא יוכלו להשיג, ויהי' מקיף עליהם ונק' מלך כמו המלוכה שהוא רוממות והתנשאות לפי שהוא למעלה לגמרי מהשגתם, והי"ז מלוכה על בחי' חכמה ע"ד שסתם מלוכה הוא על ההמון רק שזה הוא הביטול ויראה חיצוניות וזה הוא ביטול ויראה פנימיות, והיינו כי משיח יהי' מרכבה לבחי' מל' דא"ס שמלוכה זו הוא רוממות שעל הח"ע כו'. וזהו ג"כ ענין מצה שקודם חצות שהוא בחי' יראה תתאה ואתכפייא ועי"ז נמשך רוממות והתנשאות סוכ"ע מבחי' מל' דאצי' על בי"ע ואח"כ נגלה עליהם ממה"מ בבחי' מלכות דא"ס כנודע, אזי לא הספיק להחמיץ כו' מחמת שהיראה פנימיות שהוא כמו ביטול הח"ע לא"ס ב"ה המרומם ומתנשא מבחי' ח"ע כו' והיא

ג"כ בחי' שוב וכמו בחי' אתכפייא רק שזהו בפנימיות וכ"ז הוא התעוררות בחי' רוממות והתנשאות דסוכ"ע ומל' דאצי' ומל' דא"ס. אבל להיות אח"כ ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע זהו ע"י בחי' אתהפכא והוא בחי' ספה"ע וכמו שיתבאר בס"ד.

ג) והנה בבחי' העלאת מ"ן יש שני בחי'. הא' להמשיך אור בחי' ממכ"ע, והיינו בחי' עולם התיקון, והב' לבחי' סוכ"ע שהוא בחי' תהו (ועיין מ"ש מענין ב' מיני מ"ן אלו ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו כו' וגם ע"פ ראה ריח בני כריח שדה וגם ע"פ לרוקע הארץ וגם בדרוש המתחיל להבין ענין ק"ש הנדפס בסידור שער הק"ש ועיין ג"כ ע"פ כי עמך מקור חיים ב' פירושים בפסוק המשפילי לראות בשמים כו' דהוא ג"כ ב' בחי' מ"ן אלו ˇהמ"י). כי הנה ידוע שהעיקר הוא לברר בירורים רפ"ח ניצוצים ופעמים נק' ש"ך ניצוצים והיינו מה שנפלו בשבה"כ להעלותם למעלה להתכלל באחד והיינו ע"י תומ"צ שנתלבשו בדברים גשמיים שמבחי' נוגה שע"י שעושים בהם המצוה נעשים כלים להמשכת אור א"ס ב"ה ונק' בחי' זו העלאת מ"נ לבחי' ממכ"ע (דכמו שבבחי' אור וחיות המהווה עולמות יש בחי' ממכ"ע וסוכ"ע כנ"ל, כמו"כ גם בבחי' המשכת האור הנמשך ע"י עבודה יש ב' בחי' אלו, וכמבואר בדרוש מזון לבוש בית ע"פ מזמור שיר חנוכת כו', ופי' ממכ"ע בבחי' זו היינו האור הנמשך ומתלבש בכלי, והיינו ע"י התומ"צ מעשיות וההעלאת מ"נ לבחי' זו הן מה שמבררים בירורי נוגה בקיום התומ"צ ועושים מהן כלים להאור) וכמו"כ בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא להפך המדות שיהי' בחי' ואהבת הוא העלאת מ"ן לבחי' זו שיומשך אורות בכלים והיינו כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' שהוא המשכת אהבה עליונה ששורה ונמשך באהבה התחתונה שנעשה ע"י אתהפכא והיינו פ' שנייה דק"ש לאהבה את הוי' דלאהבה הוא פועל יוצא להמשיך בחי' אהבה עליונה שהוא מש"כ אהבתי אתכם כו' שפ' שני' הוא המשכות אור בכלים ולכן יש בה שם ע"ב שהוא בחי' ע"ב גשרים שכמו בגשר יש חדרים שמתצמצם בהם המים כדי לירד ולימשך כו', וכ"ז הוא בחי' המשכת אור בממכ"ע הנמשך ע"י העלאת מ"ן השייך לבחי' המשכה זו דהיינו ע"י אתהפכא מחשוכא לנהורא וע"י כלים דתומ"צ, וזהו בחי' ספה"ע שהעומר הוא משעורים מאכל בהמה והיינו להיות התהפכות מדות הנה"ב שיהי' בבחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שזהו פי' וספרתם לכם לשון אבן ספיר שהוא אבן בהיר ועי"ז ממשיכים האור בכלי, והוא מה שאומרים היום יום כו' יום הוא בגימט' אל הוי' כמ"ש בפע"ח להמשיך לבחי' עומר שעורים כדי שיוכל להתגלות אח"כ בשבועות מ"ת בחי' כתר תר"ך עמודי אור.

ד) אך ורק מקודם שיבא לבחי' אתהפכא (שהוא בחי' ספה"ע שהוא העלאת מ"ן לבחי' תיקון) צ"ל תחלה בחי' אתכפייא בחי' ביטול (והיינו שא"א לבא למדריגת אתהפכא חשוכא לנהורא בלי שיקדים בחי' אתכפייא וכמבואר לקמן, וגם מבואר זה במ"א ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק,

וכענין אפוד וחושן, ובחי' אתכפיא הוא העלאת מ"ן לבחי' תהו דאעפ"י דהעלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע שהוא אורות דתהו צ"ל ודאי בחי' גדולה יותר מהעלאת מ"ן לבחי' עולם התיקון והרי בחי' אתכפייא הוא לכאורה ודאי למטה ממדריגת אתהפכא וכמבואר בתניא ח"א פ"ט ואילך שזהו ההפרש בין מדריגת הבינוני לבחי' ומדריגת צדיק מ"מ מצד בחי' הביטול שיש באתכפייא יותר הוא מעורר ההמשכה דסוכ"ע, אלא שכדי להמשיך האור בכלי הוא ע"י אתהפכא כו', ולכן גם הצדיק שכבר הגיע לבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא עד שהרע שנאוי אצלו ומאוס ממש מ"מ צריך לעורר בנפשו בחי' אתכפייא, כמארז"ל אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, אך היינו דוקא בבשר חזיר וכיוצא בה שאין נפשו של אדם מחמדתן בזה צ"ל אפשי ומה אעשה כו' ולא כן בגזל ועריות שנפשו של אדם מחמדתן בזה משובח יותר כשהדבר מאוס אצלו בתכלית, וכמו שהאריך בזה הרמב"ם בשמונה פרקים והסכים עמו רבינו ז"ל בדרוש עבד עברי וע"כ כו' בפ' משפטים ע"ש) וזהו בחי' מצה שהוא קודם ספה"ע שהמצה אין לה טעם שהיא תפל בלי מלח וגם אין לה התנשאות ולא כמו לחם חמץ שתפח ומגביה א"ע ועולה למעלה, משא"כ המצה שאין העיסה מתנפחת כלל, והיינו כי המצה הוא בחי' מוחין דאבא (שחכמה הוא בחי' ביטול ע"ד שוב לאחד ולא בבחי' אהבה לעלות למעלה כ"א יראה וביטול) ולכן נמשך ממנה בחי' הכח לדעת לקרות לאבינו שבשמים רק שהוא בחי' מוחין דקטנות כמו שהתינוק אינו יודע עדיין איך ומה הוא אביו והוא בחי' דעת הנעלם שנתלבש בקטנות, וכמבואר בכמה דרושים באריכות עיין ע"פ וספרתם לכם כו', וענין שאין לה התנשאות ונק' לחם עני שהוא בחי' אתכפייא והיינו לשון עני שהוא עני בדעת ואין לו דעת כ"כ בגילוי שיוכל להפוך מדותיו ממש מחשוכא לנהורא שזהו ע"י הדעת שהדעת הוא פנימי' המדות על פיו יצאו ועל פיו יבואו כי הדעת הוא הרגשה כמארז"ל באברהם הכיר את בוראו שהכרה שייך אעפ"י דלמחת"ב היינו בהשגת מהותו, אבל מ"מ ידוע ומורגש מציאותו כמו שמרגיש האדם שיש לו נפש המחי' הגוף אעפ"י שלא ראה מה היא הנפש, וכך הוא ענין הדעת וההכרה באלקות אצל הצדיקים הנק' זרע אדם ואזי ממילא נהפכו מדותיו ממש מהקצה אל הקצה כמו שמתפעל האדם מאד לאהוב דבר הנוגע לחיי נפשו ולשנוא דבר המזיק לחיי נפשו והיינו מפני שחיי נפשו אצלו בבחי' ידיעה והרגשה עכ"פ אבל אם הי' אצלו רק ע"ד אמונה לא הי' מתפעל כ"כ ולכך בחי' נשמות הצדיקים הנק' זרע אדם ע"ש שיש להם דעת גדול באלקות איך דכולא קמי' כ"ח ממש ואין עוד מלבדו שזה מורגש ממש אצלו ודאי ממילא נתהפכו כל המדות לאהבה את ה' אהבה גדולה ועצומה עד שלא יוכל להסיח דעתו מאהבה זו וכו' וכן לשנוא כל המרחיק מזה, משא"כ בחי' נשמות הנק' זרע בהמה כמ"ש וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה היינו שאין להם דעת כ"כ באלקות ולא ר"ל בהמה ממש אלא אעפ"י שיש לו שכל גדול ושמע מפי סופרים ומפי ספרים גדולת ה' ומאמין בה' אמונה אמיתית דאיהו סוכ"ע

וממכ"ע למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית ולית אתר פנוי מיני' ממש, ואעפי"כ בשם זרע בהמה נקראו לפי שלא נתקרב כ"כ גילוי אלקות בנפשו שיהי' בבחי' הרגשה ממש והיינו מצד שרש הנשמה וכו', או מצד הגוף המסתיר עד שלא יוכל למצוא בנפשו גילוי אלהות ממש בבחי' הרגשה רק מרחוק ה' נראה לי בבחי' הודאה ואמונה שזה יש בכל נפש מישראל יהי' מה שיהי' וכמאמר כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני כו' דהיינו כל נפש יהי' מי שיהי' שעכ"פ יש נשמה אלקות בקרבו לכן מודה אני כו' ובחי' זו הוא הנק' עני דהיינו עני מן הדעת וממילא לא יש בנפשו עדיין בחי' התהפכות המדות ממש שזהו דוקא ע"י הדעת כנ"ל, ובחי' זו הי' בפסח בצאת ישראל ממצרים שהי' בבחי' גלות במ"ט שע"ט ולא הי' יכולים כלל לצאת מזה עד שנגלה עליהם מלך כו' מלכי המלכים (הוא בחי' סוכ"ע בחי' רוממות והתנשאות כנ"ל). והיינו בחי' דילוג בחי' פסח שפסח כו' דהיינו המוחין שלא כסדר כידוע בפע"ח והיינו בחי' ביטול, וזהו ענין המצה לחם עני מיכלא דמהימנותא שעם היות עני מן הדעת נותן בו כח שיהי' בבחי' אתכפייא לבטל כל מדותיו והיינו לחם מבחי' מוחין דאבא שנמשך גם לבחי' עני מן הדעת שהרי הוא מוחין דקטנות כידיעת התינוק שאעפי"כ יוכל לקרוא עי"ז אבא כו', ויהי' בבחי' אתכפייא וביטול וזהו ג"כ עני לשון עינוי כמו עד מתי מאנת לענות מפני ותרגומו לאתכנעה ההכנעה הוא בחי' אתכפייא והוא ג"כ שרש ענין ענוה כמ"ש בר"ח שער הענוה שהענוה הוא בחי' שפלות משים עצמו כשיריים והיינו שהמצה אין לה התנשאות וגובה כלל והוא בחי' ענוה ואתכפייא לעכב התפשטות רצונותיו כו', וענוה גדולה מכולם שזהו העלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע, והיינו לפי שיש באעתדל"ת זו דבחי' אתכפייא בחי' ביטול שבטל מכל וכל, והרי מסלק ומגיח א"ע על הצד מפני רצון ה', וכמו"כ מדה כנגד מדה גרום ג"כ מלמעלה המשכת אור הסוכ"ע דהיינו שמהו"ע ית' למעלה מבחי' סוכ"ע כי סוכ"ע נק' מלכות דא"ס דהיינו מה שהוא ית' מרומם ומתנשא על העלמין, ורוממות זו השפלה היא אצלו שהרי הנבראים כלא חשיבי מצד עצמן ואין שייך כלל להיות הוא ית' מרומם ומלך עליהם כמו שלא יתכן באדם שיתרומם ויתנשא על הזבובים לפי שאינן בערכו כלל רק על בני אדם שהם בערכו שייך רוממות והתנשאות, וא"כ הרי לגבי א"ס ב"ה כל העולמות כאין ואפס חשיבי וא"כ אין שייך רוממות עליהן אלא שהוא ית' המשפילי להיות בחי' סוכ"ע להוות הנבראים אצלו תופסים מקום כו' ושיהי' המלך המרומם עליהם, וא"כ בהמשכת בחי' מלכות זהו שמניח כביכול עצמותו ומהותו על הצד וממשיך א"ע על הצד בבחי' אתכפייא וביטול מהותו ורצונותיו וזה דוקא בבחי' אתכפייא שייך לומר כן שמבטל מהותו ונק' עניו וענוה, משא"כ בבחי' אתהפכא שכבר נהפכו מדותיו וכו' אעפ"י שזהו מעלה יתירה מ"מ אין שייך בזה לשון ביטול כ"א אדרבה זהו עיקר התענגות שלו ולכן ההמשכה עי"ז מבחי' ממכ"ע, ולכן הוצרכו רז"ל גם לצדיק גמור לעורר בחי' אתכפייא דוקא בקצת דברים שאין הטבע מחמדתן, כי בדברים שנפשו של אדם מחמדתן צריך לבא לבחי'

אתהפכא להיות זה אצלו מאוס כדי שיתרחק מן הרע יותר כו', ועוד שהעיקר אח"כ להמשיך אור בכלי והיינו שאחר בחי' אתכפייא יבא לבחי' אתהפכא. עוד יובן דוגמא למ"ש דהעלאת מ"ן דאתכפייא ממשיך מבחי' סוכ"ע כו' ממ"ש ע"פ שימני כחותם כו' משקיעה דלמטה נמשך מלמעלה בחי' חותם בולט.

וזהו פי' הפסוק בשכמל"ו ועד בחילופי אתוון אחד, הנה ידוע בחי' יחו"ע ובחי' יחו"ת כי שמש ומגן הוי' כו', כי בחי' אלקים מגן ונרתק לבחי' הוי', ובחי' יחו"ע כמו שהביטול הוא באמת למעלה כמשל זיו השמש במקורו, ובחי' יחו"ת היינו אף כמו שהוא בחי' אלקים נרתק כו' היינו בחי' הסתר שיראה הדבר לבחי' יש וד"ל גם שם יאיר בחי' ביטול יחודא כו' והיינו שיאיר בחי' אור א"ס גם למטה כו', ואיך אפשר להיות גילוי אור א"ס למטה בבחי' בע"ג הוא ע"י בחי' ועד שאין לה הפסק כו' והיינו בחי' ביטול בטל רצונך כו', שיהי' הכל שוה כי מה שהוא ע"י בחי' התבוננות כמו בחי' ואהבת שהוא ע"י התבוננות אם לעוברי רצונו כו' לא כל העתים שוות פעם כך ופעם כך כמו בשעת תפלה ולאחר תפלה ואין זה גילוי בחי' אור א"ס אבל בחי' ביטול הוא שאין לה הפסק ותמיד בהשוואה א' וד"ל. וזהו ארוממך אלקי המלך שיהי' בחי' רוממות בחי' סוכ"ע ע"י העלאת מ"ן של ישראל בחי' ביטול בחי' אתכפייא וד"ל. וזה ענין הב' תרומות קחו מאתכם תרומה כו', היינו העלאת מ"ן מלמטה שיהי' בחי' תרומה רוממות כו' בחי' ממכ"ע כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' היינו שיהי' התגלות בחי' סוכ"ע למטה בבחי' ממכ"ע שהם זהב וכסף ונחשת היינו בחי' תורה כו' בחי' מצה עשירה כו' והוא ע"י בחי' נדיב לבו היינו כמשל הלב שהוא סוגר ופותח בחי' רצוא ושוב כו' שמתקבץ הדם ללב מלמטה למעלה ואח"כ מתפשט הדם מהלב לכל האיברים כמו"כ למעלה הוא הכל ע"י בחי' מ"ן ולפי ערך המ"ן הוא מ"ד כו', וזהו בחי' אלקי אברהם כו' שבחי' המ"ן שלו הי' ע"י בחי' הלוך ונסוע כו' בחי' האהבה וכמו"כ ממשיך גילוי אור א"ס מבחי' סוכ"ע בבחי' הנ"ל, ויצחק ע"י העלאת מ"ן שלו בחי' פחד כו' ואלקי יעקב בוי"ו שבחי' יעקב נחלה בלי מצרים כו', וזהו נדיב לבו לב של כל א' כנ"ל, והמה ממשיכים מההעלם לגילוי, וזהו בחי' הבארות שחפרו היינו מהעלם לגילוי כידוע כמו שבחי' גילוי הנפש הוא בבחי' התפשטות כמו שכל במוח כו' ובחי' העלם הנפש כמו שהוא בנפש עצמו כמו שרואים בחי' גלגול שהוא בבחי' העלם, כמו"כ למעלה יש בחי' גילוי והעלם והאבות כל עבודתם הי' להמשיך מההעלם אל הגילוי היינו מבחי' סוכ"ע. וזהו דרך כלל ודרך פרט הוא מקיפים ופנימים שיאיר אור המקיף בבחי' פנימי כי מה שהוא למעלה בחי' פנימי' נעשה למטה בחי' מקיף והעליות הוא שנעשה המקיף פנימי ונעשה מקיף גדול מזה וזה הי' כל עבודת האבות להמשיך המקיף להוות בחי' פנימי' וזהו תרומת הוי' להמשיך למטה בחי' סוכ"ע שיתגלה בבחי' ממכ"ע.

וזהו בחי' תורה מצה עשירה שנילושה ביין ושמן כו', והוא בחי' מוחין דאבא שיהי' בהתגלות בשבוע הראשונה רק ששם הי' בבחי' קטנות וצריך שימור מצה שמורה שלא יהי' יניקה לבחי' שאור וחמץ שיונקים מבחי' קטנות וד"ל, כי מים יורדים ממקום גבוה כו' אברהם יצא ממנו ישמעאל כו', וגם בתורה יש בחי' מים כו', אבל בשארי משקין היינו בחי' יין בחי' פנימיות התורה בחי' מתיקות שם הוא בחי' עשירות ושם אין חימוץ כלל וד"ל.

ביאור על המאמר שבת"א* פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה

להבין שרשי הדברים הנ"ל ע"פ קחו מאתכם תרומה לה'. הנה פי' ארוממך אלקי המלך הנ"ל יובן בהקדים להבין ההפרש בין בחי' מלכות לשאר המדות דאצי', דהנה כל המדות והספירות הנה בחי' אור ושפע הנשפע מהם הוא בא בבחי' עילה ועלול דהיינו שיש למקבל הנק' עלול ערך אל המשפיע כמו עד"מ מדת החסד שטבע מדה זאת להשפיע למקבל הנה המקבל זה החסד מקבל ממהות מדת חסד של המשפיע והחסד נשפע לפי ערך המקבל וא"כ יש להם ערך זא"ז וכיוצא בזה בכל המדות, אבל בבחי' מדת המל' הנה עיקר השפע הנמשך ממדה זאת למקבלים אינה באה דרך עילה ועלול אלא ההשפעה ממדה זו באה בבחי' ההתנשאות והרוממות בערך נבדל מהמקבל ובחי' הרוממות וההתנשאות הזאת הוא עיקר שפע וחיות המקבלים ובזאת ההתנשאות עיקר קיום מעמדם כי אלמלא מוראה של מלכות כו', וכיוצא בזה למעלה הנה בחי' מל' דאצי' הוא נבדל בדבר זה משאר הספירות דאצי' שמכולם נשפע בדרך עו"ע והיינו באצי' עצמו כדפי' באג"ה בד"ה איהו וחיוהי אבל בחי' מדת מל' המחי' כל העולמות בי"ע מאין ליש הנה השפעת אורו באה בבחי' הרוממות וההתנשאות וכמ"ש המלך המרומם והמתנשא כו' ובזאת עיקר חיות וקיום כל העולמות (ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה מזחה מימין שבחי' מל' הוא בחי' ההתנשאו' והסתלקות שלא יאיר ויתגלה אלא בחי' שם בלבד ובלק"ת פ' בלק בהביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב ושם פ"א בענין והים עומד עליהם מלמעלה) וזהו פי' ארוממך בחי' הרוממות וההתנשאות דבחי' מל' להיות נק' אלקי להחיות מאין ליש היינו בחי' המלך כו'. אך הנה זהו בחי' פנימית מדת המל' אבל בחי' חיצוני' מדה זו יורד להאיר למטה בבי"ע בבחי' עו"ע דוקא ונק' בחי' ממכ"ע לכאו"א לפום שעו"ד כנ"ל (ועיין בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ שחורה אני ונאוה בד"ה הנה בין המאציל

---

*שבת"א: דף קיג, א, בשינוים.

לנאצלים ושם פ"ב נתבאר שיש בבחי' מל' דאצי' ב' בחי' כו') והענין הוא כידוע דבחי' מל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה כו' וכן מבחי' מל' דבריאה נעשה בחי' עתיק ליצירה עד סוף העשי' כו' ונמצא יורד האור ונשתלשל בבחי' עו"ע בכל עולם לפי ערכו עד סוף העשי' כו' ויובן זה עד"מ הדיבור שהוא בחי' ממוצע בין הרב לתלמיד שע"י הדבור של הרב יוכל התלמיד להבין ולהשכיל כל השכל של הרב הגם שאין ערוך לתלמיד עם הרב בעצם החכ' אך בשכל זה הנשפע מרב לתלמיד יש ערך לתלמיד עמו בהיותו מבין ע"י הדבור כמו שמבין הרב* אך שמתחלקות השפע בדבור לכל מקבל לפי ערכו לזה במיעוט ולזה בהתרחבות לכ"ח לפשוע"ד כו' וכן עד"מ גזירת מלכות ב"ו לאנשי מדינתו הנה פקודתו מובן לכאו"א לפי שיעור השגתו הגם שרוממות המלך נבדל בערך מכולם אבל דברי פקודתו מובנים ומושגים בערך ויחוס למקבלים כו' וז"ש דבר מלך שלטון מפני שהוא בחי' חיצוני' מדת המל' לגזור אומר על המדינה ונק' דבר מלך משא"כ בחי' עצם רוממותו שהוא נבדל בערך כנ"ל, ובכ"ז יובן למעלה בבחי' מל' דאצי' שנעשה בחי' עתיק לבריאה כו' ועד"ז הולך ומשתלשל עד סוף העשי' שזהו בחי' דבור העליון כמ"ש דבר מלך שלטון וז"ש מלכותך מלכ"ע עד סוף העשי' להחיות בבחי' דיבור זה לכל חד לפושע"ד והוא הנק' בחי' ממכ"ע שיורד האור והחיות לכל נברא בפרט באופן פרטי לפום שעו"ד מרכ"ד עד סוף כ"ד וכנ"ל (וע' בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא ושם פ"ג בענין כאשר דברת לאמר שמ' דאצי' נעשית כחב"ד לבריאה ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה השמים כסאי בפי' מבין דבר מתוך דבר תוך דבר היינו ממכ"ע דבר היינו עצם בחי' המל' שהוא בחי' סוכ"ע כמש"כ) וזהו ג"כ שרש ענין לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת אוכלים שהוא המן כדאי' ביומא דע"ה ע"ב, דהנה בחי' מל' דאצי' שנעשה בחי' עתיק לבריאה כנ"ל הנה בחי' עתיק הזה היינו בחי' עונג האלקי הנמשך מבחי' טל העליון ויורד למטה עד שהנשמות ומלאכים מתענגים ג"כ ממנו בהשגות אלקי שמשיגים והשגה זו בעונג זה נמשל למזון ומאכל כמו שהמזון ישיב את הנפש ויחי' אותה בתוס' אור וחיות ונבלע ונכלל בנפש כו' כך בחי' עונג העליון שנהנין בהשגות אלקות נבלע עונג זה בנשמות ונעשה להם כמזון וחיות ממש וע"ד שאנו אומרים ישבעו ויתענגו כו' וה"ז כמו בחי' המן שהי' נבלע באברים הגשמיים כך כתיב כי טל אורות טליך מבחי' טלא דבדולחא דנטיף מעתיקא ויורד לנשמות ומלאכים להיות להם למזון כו' וזה האור נבלע בהם בבחי' פנימי' דהיינו בהשגה דוקא ואח"כ נולד להם בחי' התפעלות מהשגה זו לכ"ח לפום שעו"ד כמו מיכאל מתפעל באהבה ותחתיו כמה רבבות אלפים מדרגות כי הרי נחלק בחי' החסד ליוד ומיוד ליוד כו' וכן במדת הפחד בגבריאל כו' וכאו"א לפי השגתו כך מתפעל וזהו הנק' שיר שהמלאכים אומרים בכ"י וכמארז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר פי' יוצאין מהכלי שלהם מגודל ההתפעלות ע"י השגתם בעונג נפלא

שמבין הרב : בתו"א נוסף : את השכל הנשפע על ידו שמתחלקת.

כו' והשיר הוא מלמטלמ"ע בבחי' העלאה ודוקא בכאו"א לפי מדרגת השגתו כך אומרים שירה כו' (עמ"ש מזה ע"פ ושם אחיו יובל ובפ' פנחס ע"פ את קרבני לחמי דרוש השני) וכ"ז מבחי' ממכ"ע דהיינו בחי' מ' דאצי' שנעשה עתיק לבריאה כו' וכמ"כ יובן גם בעולם האצי' שיש שם ג"כ בחי' ממלא עד"ז אך שהוא יותר עליון דהיינו בחי' הארת הקו"ח שמאיר מאוא"ס אחר הצמצום בכל הע"ס דאצי' בכאו"א לפי ערכו דוקא כנ"ל מבחי' מל' דאצי' בבי"ע וגם שם נמשך מבחי' טל העליון הנק' טלא דבדולחא המלובש במו"ס כו' והיינו מבחי' מל' דא"ס כשיורד להיות בחי' עתיק באצי' ובחי' עתיק דאצי' מאיר בכל האצי' בבחי' ממלא כדמיון המן שנבלע באברים כך בכל פרטי באורות וכלים דאצי' נמשך הטל מבחי' עונג העליון שנק' עתיק דאצי' כו' (ועמ"ש מזה בפרשה בשלח ע"פ ויאמר משה אכלוהו היום) ומשה שאמר לחם לא אכלתי כו' היינו שלא אכל לחם גשמי אלא מבחי' מן זה שנבלע באברים וכמ"ש לחם אבירים כו' וע' מזה בספר ציוני פ' בשלח ע"פ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים מה שפי' בפלוגתא דרע"ק ור' ישמעאל ביומא שם.

קיצור. כדי להבין פי' ארוממך יש להקדים ההפרש בין בחי' מ' לשאר המדות דאצי' שמכל המדות להיכן שנמשך השפע מהם הוא נמשך דרך קירוב עילה ועלול אבל מדת המל' הוא בחי' רוממות והתנשאות ונמשך ממנה השפע לא ע"ד עילה ועלול ולכן הבריאה יש מאין נמשך ממדת מל' ית' אך זהו עצמיות מדת המל' אבל חיצוני' והארה ממדה זו יורד להאיר בבחי' פנימית ע"ד עו"ע ונק' כח הפועל בנפעל, וזהו עד"מ ענין דבר מלך שלטון וזהו מבחי' מ' דאצי' מה שנעשית עתיק לבריאה ויובן זה ע"ד ענין המן שהי' נמשך ברדת הטל בחי' טלא דנטיף מעתיקא והוא נמשך בבחי' פנימי' ונק' לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו כי הטל הוא בחי' טל אורות טליך כו'.

ב) **וכ"ז** בחי' ממכ"ע באצי' ובבי"ע אך בחי' סוכ"ע באצי' ובבי"ע היינו בחי' הארת אור מקיף שאינו מתלבש תוך כל עלמין כידוע ואין הפי' שאינו מתלבש כלל אלא שהוא מתלבש בבחי' העלם כנ"ל. והענין הוא כמ"ש בע"ח דגם בחי' אור מקיף הוא בא לידי חיות להחיות בבחי' גילוי אור כמו האו"פ וכמש"ש בענין צחצוח* הכלים דאו"פ מצחצח מבפנים והאו"מ מצחצחו מבחוץ כו' וכמ"ש מזה בהביאור ע"פ יביאו לבוש מל' וגם בכמה מקומות בע"ח מבואר שהאו"מ מחי' ג"כ אך ורק שבחי' מקיף מחי' בהעלם וענין החיות בהעלם ידוע בפי' הפסוק את השמים ואת הארץ אני מלא מבחי'* עצמיות אלקות ולפעמים נאמר מכה"כ שאינו אלא בחי' זיו בלבד אך הנה בחי' סוכ"ע מחי' כל העולמות בהשוואה אחת בלתי חילוק מדרגות כלל והיינו

צחצוח: בתו"א קיג, ד: צמצום.
מבחי': בתו"א: אני מבחי'.

בבחי' הרוממות וההתנשאות כנ"ל שהוא בחי' פנימי' מ' דאצי' שאינו נעשה עדיין בחי' מקור לבי"ע בבחי' ממכ"ע וכמ"ש המלך המרומם כו' ובבחי' הרוממות הכל שוין כקטן כגדול וז"ש אני מלא בשמים ובארץ בהשוואה אחת וברוממות זו מחי' אותם להכל בהשוואה אחת (ע' מזה בסידור ח"ב סד"ה להבין המאמר כד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כו' וע' בת"א בד"ה תוס' ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות) אך שאין חיות זה בא בהתלבשות בתוך כל נברא בפרט כמו בחי' ממלא וכמ"כ יובן בחי' סובב כזה גם בעולם האצי' והיינו בחי' מל' דא"ס עצמו קודם שנתצמצם להיות בחי' עתיק לאצי' שהוא ע"י בחי' הארת הקו"ח שאחר הצמצום כו' והרי בחי' מל' דא"ס הוא מאיר בהשוואה לכל ההשתל' דאבי"ע וכמ"ש בע"ח דהאוא"ס הי' ממלא כל החלל כו' וגם לאחר הצמצום הנק' מקום פנוי באמצעיתן הנה בחי' אוא"ס שלפני הצמצום נק' בחי' סובב להקיף כל החלל בהשוואה אחת כנודע. ובכ"ז מובן יותר פי' ארוממך אלקי המלך דפי' ארוממך קאי על בחי' הרוממות דסוכ"ע בין בבי"ע ובאצי' היינו בחי' מ' דא"ס עצמו ובבי"ע היינו בחי' מ' דאצי' עצמה קודם שיורד האור להתצמצם בבחי' ממלא כנ"ל שמאיר לכל ההשתל' בהשוואה אחת כנ"ל וזהו ארוממך אלקי המלך פי' מה שארוממך אלקי בבחי' הרוממות וההתנשאות להיות בחי' סובב היינו בבחי' המלך שהוא בחי' פנימית מדת המל' ולא בחי' חיצוני' שבה כי בחי' חיצוני' שבה יורד להאיר למטה בבי"ע בבחי' ממלא כנ"ל * (ועיין מענין ארוממך אלקי המלך בזח"ב פ' וארא דכ"ח סע"ב מפרשו על עלית ורוממות המל' להתחבר בז"א וכן בסידור ע"פ ארוממך אלקי המלך מפרש ג"כ רוממות כללות המלכות להמשיך בה הארת הכתר שהוא מ' דא"ס ואינו בחשבון ע"ס כו' וזהו ע"ד שנת' בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' דלשם נתבאר כי אד' זהו בחי' מל' וכח אד' זהו ההמשכה מבחי' כתר א"א ויובן זה עוד עפמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי הנה זה בא ושם ספ"א בענין מלכותך מלכ"ע ועד"ז פי' בת"א פ' יתרו בענין רמה קרני בהביאור ע"פ זכור את יום השבת לקדשו דרוש השני וע' בפרדס ערך רם וערך ירום ובזח"א וישב קפ"א ע"ב ע"פ ירום ונשא כו' ובמק"מ שם ואין זה סותר למ"ש בזהר וארא כי המשכת הכתר במ' בא ע"י ז"א כמ"ש בזח"ב פ' תרומה דקמ"ו סע"ב ובמק"מ שם ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה כי אתה נרי ולכאורה כאן מפרש בענין אחר דפי' ארוממך אלקי המלך רוממות זו היינו מצד עצמות המל' שהיא בחי' סוכ"ע דבי"ע זהו ענין הרוממות ויש גילוי לפי' זה ממ"ש בירושלמי רפ"ט דברכות כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה א"ר תנחומא אנא אמרית טעמא ארוממך אלקי המלך ופי' וסמיך לי' ואברכה שמך לעולם ועד וא"כ פי' ארוממך זהו ענין הזכרת מלכות בהברכה והיינו רוממות המ' מצד עצם אך עכ"ז יש לחבר ב' הפירושי' דעם היות שהמ' מצד עצם היא בחי' רוממות

ממלא כנ"ל: בתו"א נוסף: וכמ"כ באצילות היינו בחי' הארת הקו שאחר הצמצום שמאיר בכל האצילות בבחי' ממלא כנ"ל.

ונק' סוכ"ע לגבי בי"ע עכ"ז שייך ארוממך להעלותה ולחברה בעצמות האור א"ס המלובש באצי' שהוא למעלה גם מבחי' סובב לבי"ע וע' בזהר ויגש דף ר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו והנה ע"י ארוממך אלקי המלך נמשך אח"כ ואברכה שמך לע"ו וזהו כענין ב' בחי' תרומה שיתבאר כאן.

קיצור. וכ"ז בחי' ממכ"ע אבל בחי' סוכ"ע היינו עצם מדת מל' שמחי' בבחי' מקיף שמזה שהוא ית' מרומם ומתנשא עליהן מזה גופא נמשך להיות להם ההתהוות והיינו בחי' או"מ שהמקיף ג"כ מחי' וזהו ענין ארוממך ועל בחי' ממכ"ע נא' ואברכה שמך ובזהר פי' ארוממך לרומם כללות המ' ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' וע"ד עד שנגלה עליהם מלך מה"מ ועמ"ש ע"פ מי כה' אלקינו המגביהי לשבת כו' וע' במד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ג ע"פ נכון כסאך מאז.

ג) **והנה** כל בחי' העלאת מ"ן לעורר למעלה להיות בחי' גילוי סובב בממלא בין באצי' בין בבי"ע הכל תלוי בישראל שהן מעלין מ"ן להיות ארוממך אלקי המלך ע"ד הנ"ל (ועיין במד"ר תחלת רות ע"פ שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלקים אלקיך אנכי). והנה יש ב' מיני העלאת העלאת מ"ן הא' לבחי' ממכ"ע שהוא בחי' התיקון והב' לבחי' התהו שהוא בחי' סוכ"ע כו' והעלאת מ"ן לבחי' התיקון משונה מבחי' העלאת המ"ן לבחי' התהו דהנה כל עיקר בחי' התיקון היינו ענין רבוי הכלים לאורות היינו ממש בחי' ממלא שכל א' מקבל לפי מדרגתו ובזה יש רבוא רבבות מדרגות חלוקות ונמצא יש רבוי כלים מכלים שונים לבחי' גלוי האור כו' ובחי' העלאת מ"ן לבחי' התיקון לעשות רבוי הכלים הנה הוא בא מצד בחי' הבירורים דרפ"ח ניצוצים דתהו שנפלו בשבה"כ בעולם הבריאה כו' וענין העלאות הניצוצות מבי"ע הוא להעלותם למעלה להיות מהם בחי' כלי ומכון לשכון בהם גלוי אוא"ס והיינו כל ענין תומ"צ שנתלבשו בדברים גשמיי' דנוגה דעשי' והוא הנק' בחי' העלאות מ"ן לבחי' התיקון להיות ידוע דרמ"ח פקודין נק' רמ"ח אברים דמלכא ופי' אבר היינו בחי' כלי לאור כנודע ונמצא נעשה מבירורים דרפ"ח בחי' רבוי כלים לאורות עליונים שזהו הנק' בחי' התיקון כנ"ל והוא בחי' ממלא כנ"ל (ופי' שע"י עשיות הכלים ממילא נמשך האור לתוך הכלי וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול ושם פ"ג כי הנה במצות יש ב' בחי' כי המצות הם רמ"ח אברים הממשיכים החיות של הנפש הב' שהם כלים לאור הנאחז ודולק שם כו' הרי מבואר שע"י היותם בחי' אברים הם ממשיכות חיות של הנפש כו' וזהו עד"מ כשמתגדל כח הראש ע"י שהתינוק הולך וגדל אז לפי ערך גדלות המוח מאיר בו אור השכל, וכן כח הראי' נמשך ומאיר בעין כו' נמצא הגדלת הכלים גורם המשכת רבוי האור וכן נת' בת"א בהביאור ע"פ וקבל היהודים בענין שהקדימו נעשה לנשמע שנת' ג"כ שהמצות שהן הכלים הם הגורמים שיבאו האורות ויתפשטו בהכלים כו' ע"ש וע' מזה ג"כ בבה"ז פ' בלק ע"פ המאמר דקצ"א ע"א ע"פ שחורה אני ונאוה) וע"ד דוגמא הנה גם בבחי'

העלאת מ"ן באהבה מלמטה למעלה כמו בפסוק ואהבת כו' מתעורר מלמעלה למטה בחי' אור אהבה העליונה שהוא בחי' אור חסד עליון שיומשך ברבוי כלים כו', וז"ש אהבתי אתכם אמר הוי') (ע' מזה בלק"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה בהביאור פ"ב) וכיוצא בזה במדות אחרות הכל נמשך האור ברבוי הכלים מחמת העלאת מ"ן מלמטה והוא ג"כ שרש ענין ספה"ע באמרו היום יום א' כו' פי' היום יום בחי' גילוי המשכות אור מלמעלה למטה כי יום בגימ' אל הוי' כו' כמ"ש בפע"ח בכוונת הספי' והענין הוא כי העומר מן השעורים בחי' מאכל בהמה היינו בחי' רפ"ח ניצוצים שנפלו בנוגה ומתבררים ומתהפכים מחושך לאור והוא בחי' שם ב"ן המתברר כנודע ואחר שנתהפך חושך לאור אזי נעשה בחי' כלי לאור ושוכן בו גילוי אוא"ס כו' והיינו בחי' אתהפכא הנ"ל שהוא בימי הספירה להפוך המדות הרעות מן הקצה כו' שזהו הנק' בחי' העלאות מ"ן מבירורים דרפ"ח כו' כדי להיות מזה בחי' התיקון ברבוי הכלים כו' ואחר תשלום כל הכלים לאורות אזי דוקא מתגלה אור הכתר והיינו בשבועות שאז זמן מ"ת שהוא בבחי' הכתר (ע' בהביאור ע"פ אני ישנה ולבי ער ושם פ"ב בענין פתחי לי) וכידוע דתר"ך מצות הן תר"ך עמודי אור שבכתר כו' וד"ל. וענין בחי' העלאות מ"ן לבחי' התהו (הנה מש"כ תהו הוא בחי' סוכ"ע אפ"ל דקאי על ספי' הכתר כי הנה בפרדס בעה"כ ערך תהו וז"ל הבינה נקראת תהו כו' כמ"ש בספר הבהיר דבר המתהא את בני האדם כו' כהיולי שהוא דבר שאין לו צורה והוא קודם אל המציאות הצורה כו' והוא הבינה הקודמות אל מציאות הגלוי כו' וכ"כ בע"ח שער מ"א פ"ג בשם הרמב"ן ע"פ והארץ היתה תהו ובשם ספר הבהיר בפי' הפסוק מאפס ותהו נחשבו בישעי' סי' מ' י"ז וז"ל והענין כי א"ס נק' אפס כי אין בו שום תפיסא כו' ואחריו יצא התהו והוא הכתר כו' כי הנה כתר הוא דוגמת החומר הנק' היולי שיש בו שרש כל הד' יסודות בכח ולא בפועל ולכן נק' תהו כי מתהה מחשבת בני אדם כו' ע"ש וזהו ע"ד ענין שתוק כך עלה במחשבה עיין ביאור כי על כל כבוד חופה פ"ב עכ"פ מדבריהם מובן שיש תהו דקדושה והוא בחי' אין מה שאינו מושג והיינו הכתר כי החכמה מאין תמצא יש מאין וע"פ דברי הע"ח י"ל כי אפס ותהו הם ב' הבחי' שבכתר הבחי' תחתונה שבמאציל שהוא בחי' עתיק נק' אפס ובחי' א"א שרש הנאצלים נק' תהו ועמ"ש בענין ואין זולתך מלכנו לחיי העוה"ב דהיינו ג"ע אפס בלתך גואלנו לימוהמ"ש שבימוהמ"ש יהי' הארה מבחי' אפס שלמעלה מבחי' אין כו' וזהו כאין וכאפס ישעי' מ"א י"ב ובמא"א אות א' סעי' ס"ד אין נק' א"א כו' וסעיף קי"א אפס נק' הא"ס וגם לפמ"ש בפרדס דהבינה נק' תהו היינו כי בינה הוא כתר לז"א ונקראת ג"כ הוא דא עתיקא ועמ"ש מזה בסוף הביאור דמזוזה מימין ונ"ח משמאל) היינו במצות אכילת מצה בשבוע הא' דימי הספירה דצריך להיות קודם העלאת מ"ן דתיקון והענין הוא כי בחי' מצה שאין לה טעם ואין בה בחי' הגבהה והתנשאות כשאור כנ"ל הוא בחי' מוחין דאבא רק שהוא מלובש בבחי' הקטנות כמ"ש בפע"ח וביאור הדבר ידוע ע"ד שארז"ל אין התינוק יודע

לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן פי' יודע לקרות אבא בלא הבנת שכל וטעם אך מ"מ יודע לקרות כאלו מבין כו' והיינו מפני שבחי' מוחין דאבא נכנסו בו בהיותו טועם טעם דגן מפני שהחטה בבחי' חכ' כידוע וכמארז"ל עה"ד חטה היתה כו' רק שהלבשת מוחין דאבא אצלו רק בבחי' הקטנות עדיין וכך בבחי' מצה שנק' לחם עני יש בה מבחי' מוחין דאבא אלא שמלובש בבחי' הקטנות ולכך נק' לחם עני כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו ושם ספ"ב ובד"ה ששת ימים תאכל מצות ספ"ג והיינו כי בגלות מצרים היו ישראל בתכלית הקטנות וכמ"ש ואעבור עליך ואראך כו' כי היו בכור הברזל במ"ט שערי טומאה דמצרים בבחי' אחוריים דאלקים אחרים כו' עד שנגלה עליהם מלך כו' דהיינו בבחי' דילוג גדול שלא בהדרגה כלל ולכך נק' בשם פסח ע"ש בחי' הדילוג מפני שפסח ה' על הפתח כו' דהיינו שנמשכו בחי' המוחין שלא כסדר בהדרגה אלא בבחי' דילוג גדול כמ"ש בפע"ח והיינו ענין בחי' הלבשת מוחין דאבא בבחי' הקטנות שהוא ענין המצה כנ"ל לכך אין בה טעם מורגש ולא בחי' התנשאות כו' והיינו בחי' אתכפיא כנ"ל שהוא בחי' ביטול רצון בלבד בבחי' הקטנות ועי"ז מתלבש ושורה מבחי' סוכ"ע דוקא רק שבא בבחי' דילוג גדול כנ"ל והיינו ענין ובחי' העלאת מ"ן לבחי' התהו שהוא בחי' סובב כנ"ל שהוא ע"י אתכפיא דוקא בבחי' הביטול כי א"א להמשיך לבחי' סובב כ"א רק בבחי' הביטול בלבד ולא בבחי' אתהפכא והטעם כי בבחי' הביטול הרי בא הדבר לבחי' אין ממש ועי"ז מעורר ג"כ מבחי' אין האמיתי שהוא בחי' סובב שבהעלם כו' משא"כ בחי' אתהפכא שהוא בחי' יש כמו בהתפעלות אהבה וכיוצא בה בכל בחי' כלי שנעשה ע"י בירורים והעלאת דרפ"ח כנ"ל אין מעוררים בזה לבחי' התהו שהוא בחי' אין בלתי נגלה לבחי' יש כלל אלא מעוררים בזה לבחי' התיקון דוקא להיותו בא ומאיר בבחי' כלי דוקא והוא בחי' ממלא כנ"ל (ועיין כה"ג בבה"ז פ' אמור ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא דלשם נת' איך שיש בחינת ביראה אפילו ביראה תתאה למעלה מבחי' אהבה שהאהבה הוא בבחי' יש מי שאוהב ונמשך מבחי' בינה אבל היראה הוא בחי' ביטול ואפילו יראה תתאה היא חכמה תתאה מ"מ שרשה מחכ' עילאה שהוא בחי' אין ולמעלה מהבינה שנק' יש כי חו"ב הם אין ויש כו' ע"ש ועד"ז מבואר שהמצה שהיא לחם עוני בחי' אתכפיא מגעת למעלה יותר מבחי' אתהפכא ועוד נתבאר כן ע"פ שימני כחותם שבחי' חותם שוקע שמלמטה שהוא היראה ממשיך חותם בולט שמלמעלה שהיא ההמשכה מבחי' סוכ"ע משא"כ בחי' האהבה כו' וזה כמש"כ שדוקא ע"י המצה שענינה כמו החותם שוקע שמלמטה עי"ז דוקא ממשיך בחי' סוכ"ע בבחי' גלוי ע"ד חותם בולט ההפך מבחי' אותותינו לא ראינו כו' וזה הי' ענין יצ"מ ועד"ז נת' בסש"ב פט"ו בענין מארז"ל ע"פ בין עובד אלקים לאשר לא עבדו שהוא בחי' אתכפיא יותר מן הרגילות ולכן עי"ז נק' עובד אלקים, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו סעיף וא"ו אשר רמוז בזה כי מאה פעמים וא' גימ' מאין ע"ד והחכ' מאין תמצא וע' זח"ג פ' שלח קנ"ח ב'

ע"פ היש בה עץ אם אין והמשכת בחי' אין שממנו תמצא החכ' הנק' עץ חיים זהו ע"י אתכפייא דוקא דהיינו ענין שונה פרקו מאה פעמים ואחד) וזהו שרש ענין בחי' אתכפייא שבאכילת מצה בבחי' ביטול שצריך להיות קודם לבחי' אתהפכא שבספה"ע כנ"ל לפי שבחי' העלאת מ"ן לבחי' התהו בהכרח צ"ל קודם לבחי' העלאת מ"ן לבחי' התיקון וכמבואר למעלה בענין משל הגרעין שלא יתלבש בו כח הצומח בלתי אם לא שיורקב תחלה ויהי' בחי' אין כו' והענין הוא כי הנה שרש בחי' כח הצומח שבארץ נמשך ממאמר תדשא הארץ דשא כו' שהוא בחי' כח האלקי ממש בבחי' מלכות שבמל' דעשי' שממנה נמשך כל התהוות הארץ וכל אשר בה כו' וידוע דגם בספי' היותר אחרונה כו' כמו בבחי' מל' שבמל' דעשי' שורה מבחי' העצמיות אוא"ס כי גם בחי' מל' שבמל' דעשי' שרשה בבחי' כלים החיצוני' דז"א כי מי' כלים הפנימיים נעשה בחי' נשמה בבריאה ומיו"ד כלים התיכוניים נעשו נשמה לי"ס דיצירה ומיוד כלים החיצוניי' נעשים נשמה בעשי' וע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה הנה ענין מדלג על ההרים ושם פ"א ובסידור בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה וע"ז רמזו רז"ל שהמלכות נקנית בשלשים מעלות היינו שלשים כלים דאצי' שנעשים נשמה לבי"ע, והנה בכלים דאצי' אמרו דאיהו וחיוהי גם וגרמוהי שהוא בחי' הכלים כולא חד כו' ונמצא גם בבחי' מל' דמל' דעשיה שורה אוא"ס שמאיר גם בראשית האצי' ועיין מזה באג"ה סי' כ"ה סד"ה להבין אמרי בינה ולהיות כן גם בבחי' כח הצומח המלובש בארץ הגשמי יש בה בחי' כח האלקי לגדל ולהצמיח בלי שיעור וגבול שהוא כח מבחי' כח דא"ס אחר שהוא כח נצחי ואין לו הפסק וגבול וכן בכל בחי' תולדה יש בה מכח הא"ס כו' וכמ"ש במ"א ומפני טעם זה הנה א"א שיתלבש הכח הצומח שהוא בחי' כח האלקי בלתי אם לא שיורקב ויוכלל הזרע הנזרע בה תחלה בבחי' אין קודם כי בהיותו בבחי' יש הוא בבחי' כח מוגבל וא"א שיתלבש בו כח הבלתי מוגבל כנ"ל אם לא שיופשט מבחי' הגבלתו ויבא לבחי' אין אזי ישכון בו כח הבלתי מוגבל שהוא כח הצומח ועד"ז ממש הנה יובן למשכיל למעלה שבהכרח צ"ל בחי' העלאת מ"ן לבחי' התהו תחלה ובלתי זה לא הי' אפשר להיות בחי' המשכת האורות בכלים ע"י בחי' אתהפכא בימי הספירה כנ"ל כי הרי בחי' אתהפכא הנ"ל היינו כמו שיתהפך אהבה הגשמיות להיות אהבה אלקית מן הקצה כו' ובאתעדל"ת זאת יומשך ג"כ מלמעלה מאור חסד עליון בכלי דוקא וכמ"ש אהבתי אתכם, ואמנם בבחי' גילוי אוא"ס בכלי שהוא בחי' יש מוגבל א"א שיתלבש בבחי' בע"ג כנ"ל במשל הגרעין שאין בו כח הצומח מתלבש בו בהיותו בהגבלתו בלתי אם לא שיבא לבחי' אין כו' כך למעלה בלתי אפשר שיתלבש אוא"ס בכלים ע"י אתהפכא כנ"ל בלתי אם לא שיוקדם תחלה בחי' הביטול בהן דהיינו שיבאו לבחי' אין ע"י בחי' אתכפייא שהוא ענין אכילת מצה בבחי' הביטול בלא טעם כו' וכנ"ל שהוא הנק' בחי' העלאת מ"ן לבחי' התהו כו' ואזי יכול להיות אח"כ בחי' התיקון שהוא בחי' המשכות האורות בכלים ע"י אתהפכא בימי הספירה.

קיצור. שיש ב' מיני העלאת מ"ן הא' לבחי' ממכ"ע שהוא בחי' התיקון והב' לבחי' סוכ"ע שהוא הנק' תהו לשון דבר המתהא בני האדם והעלאת מ"ן לבחי' התיקון זהו ענין רמ"ח פקודין שהם רמ"ח אברים דמלכא כמו ע"י האבר נמשך החיות מהנפש והיינו מהנפש המלובשת בגוף שהוא דוגמת ממכ"ע, וזהו ענין מצות ספה"ע שבעה שבועות לתקן שבעה מדות שיהיו בחי' כלים לשכון בהם בהירות האור והעלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע זהו מצות אכילת מצה לחם עני בחי' אתכפייא שהוא בחי' ביטול היש ועי"ז נמשך בחי' סוכ"ע שזהו ענין הפסח בחי' דילוג למעלה מסדר ההשתל' (וכמו ע"י חותם שוקע שמלמטה נמשך בחי' חותם בולט שמלמעלה דהיינו ההמשכה מבחי' חשף ה' את זרוע קדשו כמ"ש בלק"ת ובסידור ע"פ שימני כחותם וא"כ לפ"ז י"ל שזהו ג"כ ענין קיום מצות ל"ת שענינם ג"כ בחי' אתכפייא וחותם שוקע הן העלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע וכמש"ש ע"פ שימני כחותם) כי אתכפייא וביטול היש להיות בבחי' אין זהו ממשיך מבחי' סוכ"ע שעז"נ והחכמה מאין תמצא וזהו כמשל שא"א להיות התלבשות כח הצומח בהזריעה עד שירקב וישוב לבחי' אין כו' (ואפ"ל שב' מיני העלאות מ"ן אלו זהו ענין קבלת עומ"ש שבפ' שמע זהו העלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע וקבלת עומ"צ שבפ' והי' א"ש זהו העלאת מ"ן לבחי' התיקון שהוא ממכ"ע וכן נת' בסידור בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה גבי דהנה ארז"ל במשנה למה קדמה פ' שמע לוהי' א"ש כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עומ"צ כו' הרי עיקר ענין פ' והי' הוא לקבל עול מצות והנה ידוע בענין המצות שהם רמ"ח אברים דמלכא דהיינו בחי' כלים מכלים שונים להשראת אוא"ס שהוא בחי' התיקון כו' ובפ' ראשונה דק"ש מקבל עליו עומ"ש ופי' מלכות שמים היינו מל' דא"ס שממנו נמשך הקו"ת כו' וזהו ענין ההעלאות מ"ן לבחי' התהו דבר המתהא כו' והיינו ע"י הביטול ביחו"ע בפסוק שמע וכן הביטול דיחו"ת בבשכמל"ו גם זה הוא העלאת מ"ן לבחי' אין ע"ד אתכפייא כו' וכמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה שמע ישראל וכמו שית').

ד) **וזהו** פי' הפסוק בשכמל"ו וכל בחי' ועד אין לו הפסק כמבואר בגמ' פ"ה דעירובין דנ"ד והיינו כי ועד בחילופי אתוון אחד כנ"ל, דהנה ידוע בפי' יחו"ע ויחו"ת ע"פ כי שמש ומגן הוי' אלקים פי' עד"מ המגן לשמש הנה הוא כמו נרתק בלבד לעצם השמש כך בחי' שם אלקים הוא בחי' מגן ונרתק לשם הוי' שנק' שמש דהיינו שהוא בחי' המסתיר לאור שם הוי' וכמארז"ל ע"פ הקב"ה יוציא חמה מנרתקה לעתיד דכתיב ונגלה כבוד הוי' דוקא כו' והענין הוא שאז יוסר בחי' ההסתר דשם אלקים המסתיר על אור דשם הוי' כדי שיוכלו לקבל הגלוי כענין המבואר ע"פ אנכי מגן לך (ואין זה הסתר והעלם גמור שהרי אמרו אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו כמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם אלא שזהו כענין והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק בד"ה ואתה תצוה) ולע"ל שיזדכך העולם אזי הקב"ה מוציא חמה מנרתקה (ואזי ושם העיר מיום הוי'

שמה ביחזקאל בפסוק האחרון וארז"ל במד"ר פ' תולדות פס"ד דע"א ג' שזהו שם חדש שעתיד הקב"ה לקרוא לירושלים דהיינו כשיוציא חמה מנרתקה וע' מזה ג"כ במד"ר באיכה ס"פ על אלה אני בוכי' והיינו מ"ש ונגלה כבוד הוי' וראו כ"ב כו' והיינו ע"י ולא יכנף עוד מוריך כו' וביאור הדברים ידוע שבחי' הביטול בעצם כמו שהוא למעלה באצי' דאיהו וחיוהי חד כו' היינו בחי' שם הוי' הכולל כל האצי' יו"ד בחכמה כו' וזהו כמשל ביטול זיו השמש בגופה של שמש שהוא בחי' ביטול אמיתי משא"כ בחי' יחו"ת היינו בחי' ביטול היש בלבד ולא בחי' ביטול אמיתי, והענין הוא כי בחי' מדת מל' דאצי' בבי"ע הוא בחי' התגלות והתפשטות להיות התהוות בחי' בע"ג בבחי' יש דוקא ע"י שהמל' הוא בחי' רוממות והסתלקות האור ואינו מאיר רק בבחי' שם והארה בלבד וכמש"ל ונק' מקור כל הנבראים כידוע והיינו ע"י בחי' הצמצום וההסתר דשם אלקים דוקא מפני שע"י הצמצום נראה הדבר לבחי' יש כמ"ש במ"א וה"ז כמשל נרתק השמש לפי שמסתיר ע"כ נראה זיו השמש על הארץ בבחי' יש בפ"ע כו' ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש השני, ואמנם גם בבחי' שם אלקים המסתיר להיות מציאות יש ודבר כו' הרי גם שם מאיר אוא"ס וכידוע דגם שם אלקים זה נמשך מעצמות המאציל כמו שם הוי' כי כל יכול הוא וגם בחי' הצמצום נמצא מאתו כמו בחי' ההתפשטות כו' (ועיין מזה בהביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב פ"א) ומזה נמשך בחי' הביטול גם בנבראים בע"ג ונק' יחו"ת שהוא בחי' ביטול היש בלבד אבל לא בחי' ביטול עצמי כמו בבחי' האצי' כו' וזהו פי' ועד בחילופי אתוון אחד ע"ש שמש ומגן כו' וע' מזה בלק"ת בד"ה שה"ש פ"א ובד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י מאמ"צ, ועיין מזה ג"כ בפ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בענין שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד דהיינו הביטול דיחו"ע כך אין בלבנו דהיינו כללות הנשמות עד סוף כל הדורות אעפ"כ אין בלבנו אלא א' והיינו בחי' אתכפיא בחי' יחו"ת וביטול היש ואיתא בגמ' ספ"ד דפסחים דנ"ו ע"א באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר בשכמל"ו והיינו מפני שביטול שאמרו השבטים על כללות ישראל כך אין בלבנו אלא אחד זהו ענין בשכמל"ו כמבואר בזהר תרומה דף קל"ד סע"ב וזהו ענין דכ"מ שנאמר ועד אין לו הפסק דהיינו בחי' ביטול היש בבי"ע אין לו הפסק ג"כ בבחי' אור א"ס כמו למעלה באצי' בבחי' ביטול העצמי כו' כי כל בחי' ביטול גם ביטול היש יש לו בחי' נצחיות שלא יש בו שינוי משא"כ ההתפעלות שע"י ההתבוננות לפעמים בקטנות ולפעמים בגדלות כמ"ש כי האדם עץ השדה כמו הצומח כו' אבל בחי' השפלות בבחי' ביטול אין לו הפסק ושינוי כלל ור"ל זהו מעלת הביטול אף בחי' ביטול היש שנק' ועד יותר מבבחי' אהבה וע"ד שנת"ל סעי' ג' ובזה דוקא מאיר אוא"ס שבאצי' למהוי א' בא' דהיינו וע"ד בחילופי אתוון אחד להיות בחי' סובב בגילוי כו' וכנ"ל בבחי' אתכפיא דמצה כו' ועמ"ש בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד דרוש השני.

קיצור. ועד"ז דענין מעלת אתכפייא כך הוא ג"כ ענין בשכמל"ו ולכן ארז"ל ועד אין לו הפסק כי הנה ענין יחו"ע ויחו"ת זהו ע"ד כי שמש ומגן הוי' אלקים ע"ד והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק ולכן ארז"ל אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו דהיינו ענין יחוד הוי' באלקים עיין בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון ולע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה ואזי ושם העיר מיום ה' שמה. והנה ענין שם אלקים להיות פרוכת המבדיל גם הוא הרי נמשך מאור א"ס כמו שם הוי' כי הוא כל יכול ועמ"ש בפ' עקב סד"ה ואכלת ושבעת וברכת ושם ספ"ו וע' בספר פנים יפות ר"פ וארא גבי כי השם הוי' הוא מורה על א"ס בלי תכלית הגבול כלל כו' אבל הקב"ה הציב גבולות עמים להיות להם גבול ותכלית ע"י שאמר לעולמו די עכ"ל והיינו ע"י שם שדי וזהו ג"כ שם אלקים ומזה נמשך בחי' ביטול היש דהיינו שיהי' יש ואעפ"כ יהי' בטל ועז"נ צחוק ותענוג עשה לי שם אלקים דוקא וביטול זה הוא בבחי' בשכמל"ו ולהיותו בבחי' ביטול ע"כ יש בו בחי' זו שאין לו הפסק יותר מבבחי' אהבה וזהו ענין שאמרו השבטים מרכבתא תתאה ליעקב מרכבה עילאה כשם שאין בלבך אלא אחד ע"ד הביטול האמיתי דיחו"ע כך אין בלבנו אלא אחד עד סוף כל הדורות בבחי' הביטול דיחו"ת ועמ"ש בד"ה וישכם לבן בבקר בענין שוב למען עבדיך שבטי נחלתך כו' ועמ"ש עוד מענין בשכמל"ו ע"פ ושמתי כדכד שמשותיך שהם ב"פ כ"ד אתוון דבשכמל"ו שבק"ש שחרית וערבית ושם שזהו ענין א"ח עט"ב חיל ב"פ כ"ד ועמ"ש מענין א"ח עט"ב סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון.

ה) **וזהו** קחו מאתכם תרומה להוי' ואח"כ כל נדיב לבו יביאה את תרומת הוי' כו' הנה שרש ב' תרומות הללו יובן ע"פ כל הנ"ל בפירוש ארוממך אלקי המלך שבחי' הרוממות נק' תרומה כמ"ש בזהר תרומה ארמותא כו' וכן משמע במד"ר פ' לך לך ס"פ מ"ג ע"פ הרימותי ידי אל ה' עשאן תרומה הרי מפרש תרומה לשון הרמה והגבהה וכן בזח"ב פ' ויקהל דקצ"ז ע"ב ע"פ קחו מאתכם תרומה אתתקנו כולכון לסלקא עלייכו ולמיטל עלייכו יקרא דכורסייא קדישא לסלקא לעילא וכ"כ שם דקצ"ח ע"א ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא אקרי תרומת ה', ופי' במק"מ כורסייא קדישא היינו בחי' מ' וכמ"ש ג"כ סד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק גבי וענין הכסא שלם הוא בחי' כסא מלכותו כו' וכמ"ש מושיב מלכים לכסא וכתיב וישב ה' מלך לעולם ופי' לסלקא לעילא זהו ע"ד ארוממך אלקי המלך וכנ"ל סעיף ב', ורוממות והעלאה זו היינו ע"י העלאת מ"ן מלמטה כדי שיהי' למעלה בחי' הרוממות שהוא בחי' סובב דאבי"ע כנ"ל ולזה אמר קחו מאתכם תרומה זו מאתכם דוקא דהיינו כל הנשמות ע"ד כך אין בלבבינו כו' בבחי' ביטול רצון דאתכפי' שהוא בחי' העלאת מ"ן לבחי' תהו כנ"ל ועיין מענין העלאה זו דארוממך מלמטה למעלה בהביאור ע"פ כי אתה נרי שזהו ע"י הבירורים והבירור הוא לאהפכא מיש לאין והיינו ע"י שם מ"ה בחי' ביטול כו' ולמטה בחי' זו היא בנה"ב כד אתכפייא כו' וזהו תרומה להוי' דהיינו העלאה מלמטה

למעלה ואח"כ צ"ל המשכה מלמעלה למטה וזהו ענין כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' והיינו המשכת בחי' גילוי סובב למטה בממלא בבחי' רבוי הכלים דתיקון שזה בא ע"י בחי' אתהפכא להיות המשכות אורות בכלים כמו בימי הספירה וכנ"ל באריכות והיינו שאמר בתרומת הוי' זו זהב וכסף ונחושת שהם ג' גוונין דחג"ת שהוא בחי' התלבשות אורות בכלים דוקא ועיין בזח"ב תרומה דקל"ה ע"א והיינו בחי' תורה שנק' מצה עשירה שהוא מיין ושמן ודבש שלא בא לידי חימוץ כמשי"ת בסמוך בעד"ה ומפני זה אמר כל נדיב לבו דוקא יביאה פי' כי הנה הלב יש בו בחי' רו"ש כידוע שהדם מתקבץ מכל האברים ונכנס בלב ומן הלב יוצא חיות הדם לכל האברים והוא ב' דפיקות שבלב בסגירה ופתיחה מכניסת הדם ויציאתו כמ"ש ע"פ אני ישנה ולבי ער והיינו דפיקא דלבא בכללות בבחי' רו"ש והנה מקור בחי' השוב הוא בחי' המשכות חיות מן המוח אל הלב וזה תלוי לפי ערך בחי' הרצוא מקבלת הלב מכל האברים כו' וכדוגמא זאת יובן למעלה בבחי' לב העליון שהוא בחי' חג"ת דז"א שיש שם ג"כ בחי' רו"ש ועמ"ש ע"פ לבבתני אחותי כלה ולפי ערך העלאות מ"ן אל בחי' לב זה מלמטה כך ערך בחי' המשכת השוב שהוא בחי' המ"ד מבחי' המוחין העליוני' דאו"א ללב כו' וזהו הנק' למעלה נדיב לבו כלומר בחי' העלאות מ"ן שבלב נק' נדיב לב ולפי ערך זה ממשיך בחי' מ"ד בלב (הג"ה ועמ"ש מענין לב בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין הנסכים ומ"ש בענין וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק בסידור בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה, ולפי הדרוש כאן דבחי' קחו מאתכם תרומה היינו ע"י אתכפייא נראה דפי' כל נדיב לבו היינו בבחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שאז נק' נדיב לב ע"ד ורוח נדיבה תסמכני תלים סי' נ"א כענין בחי' ישראל כי שרית שלמעלה מבחי' יעקב סד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון ובד"ה לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל וכמבואר במד"ר ר"פ תולדות שהאבות כולם נקראו ישראל, ובחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא זהו העלאת מ"ן לעולם התיקון להמשיך האורות בכלים וזהו כל נדיב לבו יביאה דהיינו מלמעלה למטה כמו באתי לגני כו' ועיקר שהאבות נקראו נדיבים לפי שעז"נ כשם שאין בלבך אלא אחד כך כו' ומ"מ בלבך זהו הביטול דיחו"ע דפי' בלבך היינו בינה עלמא עילאה כמ"ש בזהר תרומה דקל"ה ע"ב והוא בחי' כלה עילאה שנת' בלק"ת בד"ה שה"ש ע"כ נק' נדיב לב כמ"ש כרוה נדיבי לב, וזהו ג"כ ענין פנימית הלב שלמעלה מבחי' חיצוני' הלב עיין בלק"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש הראשון פ"א, גם נדיב לב זהו ע"ד בחי' חסיד שלמעלה מבחי' צדיק, ובפרדס ערך נדיבים כו' שנותנים בעין יפה לעני ולענייה והיינו שהיסוד נק' עני, כי הצדיק אבד ואז המ' נק' ענייה סיהרא לית לה מגרמה וכמ"ש בזהר ס"פ ויחי דרמ"ט ע"ב ע"פ עניה ענתות, והנה הצדקה לעניים זהו ע"ד די מחסורו דהיינו למלאות בחי' יהי מארת חסר פגימו דסיהרו כו' וזהו ענין שמש בשבת צדקה לעניים כמ"ש בסידור בהביאור ע"פ והי' מדי חדש בחדשו כי שמש היינו הארת יסוד אבא כמ"ש בבהז ר"פ ויצא בענין וזרח השמש

ובשבת הוא מאיר וזהו הצדקה לעניים הנ"ל אך החסד גדול מהצדקה די מחסורו כמ"ש בגמ' ספ"ד דסוכה מהפסוק זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד וע"ד שמבואר בת"ז בענין ואלין ע"ס אזלין כסדרן חד אריך וחד קציר וחד בינוני שהחסד נק' אריך שממנו נמשך השפע בוויתור כו' והצדקה נמשך מבחי' חד בינוני כו' וזהו ע"ד החילוק בין עין טוב ובין מדה בינונית ויובן זה ע"ד שנת' בזח"ג נשא דקכ"ל ע"א וח"ש הפרדס נדיבים נק' האבות שנותנים בעין יפה כנ"ל וע' מזה קצת בת"א פ' וירא בד"ה ארדא נא ואראה ובלק"ת פ' ראה סד"ה קיצור מד"ה כי תשמע בקול ועמ"ש בהביאור ע"פ השמים כסאי בענין לא הביט און ביעקב וע' בזח"ג פ' ויקרא ד"ז ע"ב בענין ואיש דא קודב"ה כי יקח את אחותו דא כנ"י וכ"כ למה חסד הוא חסד הוא ודאי והיינו שמבחי' חסד נמשך ההשפעה בתוס' אור בכנ"י לא למלאות די מחסורו לבד אלא ע"ד ימין ושמאל תפרוצי כו' וזהו ענין הבקשה מי יתנך כאח לי שיאיר בחי' חסד כו' וע' בסידור ע"פ אל תבטחו בנדיבים ע"ד זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם כמ"ש מזה בהביאור ע"פ ועשית בגדי קדש וכמ"כ יש בחינה זו בקדושה העליונה אוצר מתנת חנם וזהו ענין חנון וע' בלק"ת בד"ה ואתחנן את ה' ושם פ"ג וזהו ענין גשם נדבות תניף ועד"ז ענין האבות שנק' נדיבי לב שהתנדבו בגופם ובמאדם בבחי' ביטול להקב"ה, וזהו ג"כ ענין החסיד שלמעלה ממדרגת צדיק וע' בזח"ג בפ' פנחס דרכ"ב ע"ב וז"ש באהרן תומיך ואוריך לאיש חסידיך וידוע דאהרן הוא בחי' אהבה רבה כמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הנרות ובד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן וע' עוד בבה"ז פ' ויקהל בענין כל נדיב לב יביאה ובלק"ת בשה"ש בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים ושם ספ"ג בענין בת נדיב. אך הנוגע לדרוש דכאן היינו דנדיב לבו היינו ע"ד דאתהפכא מחשוכא לנהורא שע"י ממשיך האורות בכלים וזהו ענין יביאה ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר סד"ה להבין שרש המצות ושם ססעי' ג' גבי וזהו ועשית חג שבועות מסת נדבת ידך אשר תתן ולא כתי' נדבת לבך כו' וע' עוד סד"ה טוב לחסות בה' דרוש השני בענין מבטוח בנדיבים משמע ענין אדם ונדיבים זהו עדיין ההמשכה בבחי' ממכ"ע אבל טוב לחסות בה' זהו בחי' סוכ"ע וא"כ זהו ע"ד המכוון דכאן שע"י הביטול דאתכפייא מעורר למעלה בבחי' סוכ"ע דהיינו העלאת מ"ן לבחי' תהו וע"י נדיב לבו ממשיך בחי' התיקון כו', ואף שהנדיבים הם האבות הרי נאמר כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וכמ"ש ע"פ זה בת"א גבי דרושי פורים דר"ל אף שאין לו עדיין האהבה וזהו כי אברהם לא ידענו אעפ"כ כי אתה אבינו ע"י האמונה האמיתי' וזהו ענין מצה מיכלא דמהימנותא ובחי' אתכפייא וגם ע"ד מ"ש ע"פ וארא אל אברהם ואל יצחק כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם כ"א זה נמשך ע"י עסק התורה דוקא וזהו ג"כ פי' טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים.

קיצור מהגה"ה. פי' וענין נדיב לב י"ל עדמ"ש בשע"ק להרח"ו שבחי' חסיד גבוה מבחי' צדיק וכ"כ תומיך ואוריך לאיש חסידיך ובחי' זו

למעלה כי צדיק נקרא ע"ש שהוא בעל צדקה וכמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי, והצדקה לעניים הוא די מחסורו שלא יהי' חוסר כל אלא להמשיך מבחי' כי כל בשמים ובארץ אבל החסד גדול מהצדקה כמ"ש במד"ר פ' עקב שהקב"ה זקף לאברהם חסד כנגד מ"ש כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' לעשות צדקה כי החסד נק' חד אריך שמזה נמשך ההשפעה בוויתור בלא צמצום ודקדוק וכענין כ"ו כי לעולם חסדו נגד כ"ו דורות שהיו ניזונין בחסדו של הקב"ה שביקש דוד להמשיך בחינה זו לישראל וזהו ג"כ הבקשה מי יתנך כאח לי כמו יוסף לאחיו וע' זח"ג דק"ל ע"א ולכן האבות נקראו נדיבים שהם המשיכו בחי' זו ע"י שהיו בבחי' מרכבה עילאה שאין בלבד אלא א' וזהו ענין לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם בזהר ס"פ ויקרא דכ"ו ע"א שהם האבות וזהו ענין גשם נדבות תניף וז"ש בקיום המצות בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ר"ל יותר מבחי' כי כל בשמים ובארץ כו' אך לענין הדרוש דכאן פי' נדיב לבו זהו דאתהפכא חשוכא לנהורא ועמ"ש ע"פ טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים כו' וזהו כמש"כ דיש בחי' בענין אתכפייא שהוא ביטול היש שמעורר בחי' סוכ"ע וזהו טוב לחסות כו' וזהו כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר בד"ה וארשתיך לי ושם פ"ג בענין לבי ובשרי ירננו אל אל חי). ועוד פרט הנה ידוע שהאבות הן המרכבה והיינו שהיו בחי' מרכבה לחג"ת דז"א כנודע ולכך נקראו בשם נדיבים וכמ"ש מאשפות ירים אביון להושיבי עם נדיבים נדיבי עמו כו' פי' שכל ניצוצי ישראל הנקראים אביוני אדם מתעלים ביו"ט ובמא"א אות א' סכ"ה אביון נק' היסוד בזמן שאין בהמ"ק קיים כו' ועלייתו להושיבו עם נדיבים והן חג"ת שהן האבות וכמו אברהם שהי' מרכבה לבחי' חסד דז"א באהבה כו' העלה מ"ן להמשיך מבחי' מ"ד בחסד דוקא כמ"כ יצחק העלה מ"ן בבחי' הפחד כמ"ש ופחד יצחק להמשיך מ"ד בבחי' הגבורה ויעקב במדת הרחמים המשיך בבחי' ת"ת וזהו פי' אלקי אברהם כו' וביעקב אמר ואלקי יעקב בתוס' וא"ו לפי שבחי' יעקב נק' בריח התיכון המבריח מן הקצה כו' ובו יש גילוי אוא"ס בלי מדה וגבול ונק' נחלה בלי מצרים כמ"ש בזהר ע"פ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כו' וזהו הוי"ו דואלקי יעקב, וזהו פי' ג"כ דנדיב לבו שאמר כאן כי לבו בוא"ו מורה שכל א' ממשיך לפי לבו דוקא דהיינו לפי העלאת מ"ן שלו ונק' נדיב לבו לשון יחיד כמו אברהם באהבה ויצחק ביראה כו' אך כללות כולם נק' נדיבים להיותם ממשיכים מבחי' ההעלם דאוא"ס לגלוי כו' וזהו ג"כ ענין חפירת הבארות של האבות כמ"ש ביצחק ויחפור באר אחרת כו' כי הנה עד"מ המים שבארץ עצמה הם נעלמים בה בתחתיתה דוקא אבל בעליון שבה כמו ע"פ הארץ מלמעלה יש מים בגלוי ושעור ומדה כמו שידוע שמיד שיחפרו בארץ ימצאו מים אך שזה נק' מים עליוני' שבה ואינן מים חיים, אבל כדי למצוא מים חיים צריך לחפור בעומק ושם יוכל למצוא מים חיים, ונמצא מובן עכ"פ שהחפירות בארות הוא ענין ובחי' גלוי ההלעם בלבד וכך יובן למעלה שע"י בחי' העלאת מ"ן של האבות הוציאו

והמשיכו מבחי' ההעלם דמים עליונים שלפני ההשתל' דאצי' כו' וכמ"ש באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם שהם האבות שהיו בחי' מרכבה כנ"ל. ויובן זה בתוס' ביאור עד"מ מבחי' גילוי ההעלם שיש בנפש האדם כמו כח השכל שכלול בנפש בבחי' העלם ואח"כ יוצא לידי גילוי במוח האדם והיינו ע"י היגיעה יגעתי ומצאתי תאמין כו' וכמ"כ יובן למעלה בחי' גילוי ההעלם מבחי' שרש ומקור החכמה הנק' מים עליונים הנמשכים ממקור מים חיים להיות נמשך בגילוי במוחין דז"א כו' וזה הי' ע"י החפירות בארות דיצחק ויעקב המשיך מבחי' ההעלם בגלוי בעובדא דמקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים כו' כי כאו"א לפי מדרגתו המשיך כנ"ל. וזהו פי' כל נדיב לבו בכאו"א לפי לבו ימשיך תרומת הוי' שהוא בחי' גילוי בחי' סובב דאצי' להיות שורה ומתגלה בכלים מכלים שונים וזה בא דוקא ע"י בחי' היפוך המדות כמו אברהם באהבה ויצחק ביראה כו' וכנ"ל שהוא בחי' אתהפכא כו' ע"כ הזכיר כאן דוקא ג' אלה זהב וכסף ונחושת שהן בחי' חג"ת דאבות לפי שכאו"א ממשיך אור לפי בחי' כלי שלו דוקא משא"כ בחי' תרומה הא' שאמר קחו מאתכם אמר סתם תרומה ולא הזכיר פרטי הדברים כמו זהב כו' לפי שהוא בחי' העלאת מ"ן לבחי' התהו לבא לבחי' אין בבחי' ביטול דאתכפיא כמו בחי' מצה כנ"ל שאין בה חילוק מדרגות כלל להיות מעוררת למעלה בחי' סובב כמו שהיא למעלה שאין בו חילוק מדרגות כלל, אחר שאינו מתלבש בכלי עדיין אבל בחי' תרומה הב' שהוא בחי' גילוי בחי' סובב בכלים דוקא כנ"ל ע"כ הזכיר פרטי הכלים שהן ג' גוונין בכלל זהב וכסף ונחושת, ומהם מסתעפים רבוי רבבות מדרגות כידוע בזהר. והנה כל הנ"ל בבחי' סובב וממלא היינו דרך כלל אבל דרך פרט הנה ידוע שבחי' המקיפים נק' סובב ובחי' א"פ נק' ממלא ויש בחי' א"מ וא"פ בכל עולם ועולם מראשית ההשתלשלות עד סופה כידוע ובחי' א"פ שבעליון נעשה א"מ לתחתון כו' והנה כאשר יש עליות העולמות היינו שבחי' המקיף נעשה רק בחי' א"פ ובהכרח לומר שיבא בחי' אור מקיף לא"פ זה מהיותר עליון וגדול היינו מבחי' א"מ העליון (וע' מזה בהביאור ע"פ הבאים ישרש ובד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג פ"ה) ועד"ז ג"כ בעליון כשנתעלה ונעשה א"מ שלו בבחי' א"פ בלבד מההרכח שיבא לו א"מ מהעליון הימנו ועד"ז עד רום המעלות ועד"ז הי' עבודת האדם * כנ"ל שהמשיכו מבחי' סובב לממלא היינו שהמשכות א"מ הנק' סובב נעשה בבחי' גילוי בבחי' א"פ שנק' ממלא והי' עליי' זאת כסדר ההשתל' עד רום המעלות כנ"ל והיינו ג"כ ענין תרומת הוי' הב' שהוא בחי' הארת סובב להיות בבחי' ממלא יש בזה ג"כ פרטים הרבה בכל עולם עד רום המעלות דהיינו שבחי' א"מ נעשה בחי' א"פ עד רום המעלות כנ"ל. ומעתה עדיין יש להבין מה שאמר יביאה לשון יחיד שהוא בחי' מצה עשירה כמבואר למעלה דהנה כל בחי' אתכפיא דמצה לחם עוני ובחי' אתהפכא דימי הספירה כנ"ל הכל הי' רק

האדם: בתו"א קטז, א: האבות.

הכנה למ"ת שהי' בבחי' פב"פ כנ"ל והנה ידוע בע"ח דעיקר בחי' מ"ת הוא בחי' גדלות דאור אבא ושם אין אחיזה לדינים קשים כלל ולכך נק' התורה חרות חירות ממ"ה וזהו בחי' מצה עשירה כמו המצה שנילושה ביין ושמן ודבש שאינו מתחמץ וא"צ שימור כלל כך בחי' פנימי' התורה וסודותיה שנק' יין ושמן ודבש אין מסתעף מזה יניקה לדינים קשים כלל וא"צ שימור מן החצונים כמו ענין יין המשומר ממגע עו"ג כידוע ונק' מצה עשירה וע' מענין מצה עשירה במא"א אות מם סעי' צ"ה וזהו כל נדיב לבו יביאה כו' דקאי בזמן מ"ת שלאחר ימי הספירה שאז נמשך מבחי' גדלות דאבא והוא בחי' פנימי' התורה שנק' יין ושמן ודבש שאין שם אחיזה לחצוני' כלל ואמנם א"א שיבא לבחי' זו כ"א בהקדם תחלה בחי' אתכפייא שהוא מצה דלחם עוני בבחי' ביטול לבחי' אין בשבוע הא' מימי הספירה ואח"כ בחי' אתהפכא בימי הספירה להמשיך בחי' סובב בממלא אורות בכלים כנ"ל ואז ממילא ישרה בחי' אור הכתר בשבועות כמ"ש בפע"ח והיינו בחי' פנימי' טעמי תורה שנמשל ליין ושמן כו' הנק' מצה עשירה כו' והיינו מה שהחמץ מותר בשתי הלחם בשבועות דוקא כמ"ש חמץ תאפינה כו' כי אין שם יניקה כלל לחיצוני' ואדרבה גם החמץ עולה ונכשר בשתי הלחם משום דשתי הלחם הוא כמו בחי' מצה עשירה הנ"ל בחי' גדלות דאבא היפך בחי' מצה שהוא בחי' קטנות דאבא ועמ"ש בסידור בד"ה מזמור לתודה.

קיצור. וזהו קחו מאתכם תרומה לה' מאתכם היינו ע"י אתכפייא מעלה מ"ן לרומם המ' לבחי' סוכ"ע ואח"כ כל נדיב לבו ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא יביאה ההמשכה בבחי' ממכ"ע וענין שהאבות נק' נדיבים וענין חפירות הבארות להמשיך מההעלם אל הגילוי וההמשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע זהו ע"ד שבעליות העולמות הנה המקיף נמשך בבחי' א"פ ואזי מאיר מקיף עליון יותר וענין מצה עשירה שנילושה ביין ושמן ודבש.

ז) **(הג"ה.** ואפ"ל ג"כ אשר ב' תרומות הנ"ל זהו ג"כ ענין תרומה גדולה ותרומת מעשר דהנה גבי תרומה גדולה מבואר במשנה פ"ק דתרומות אין תורמין לא במדה ולא במשקל ולא במנין וכ' הר"ש שם הטעם בשם הירושלמי משום שנאמר ונחשב לכם תרומתכם במחשבה את תורם ואי את תורם במדה במשקל ובמנין והביאו ג"כ בכ"מ פ"ג מה' תרומות ה"ד משא"כ גבי תרומת מעשר ניטלת דוקא במדה ובמשקל כמבואר במשנה פ"ד דתרומות מ"ו וכמ"ש בהרמב"ם פ"ג מה' תרומות הלכה יוד ובש"ע יו"ד סי' של"א סכ"ד וביאר זה בשל"ה ר"פ תולדות דתרומה גדולה שרשה בחי' קוצו של יו"ד של שם הוי' והוא בחי' מאד עמקו מחשבותיך ועיין בפרדס ערך מחשבה ועמ"ש בהביאור ע"פ אם בחוקותי תלכו פ"ד מענין ישראל עלו במחשבה ומ"ש מענין קוצו של יו"ד בהביאור ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם ולכן אין תורמין במדה כי שם הוא למעלה מבחי' מדה וע"כ מדאורייתא אפילו חטה אחת פוטרת את כל הכרי כי כמו קוצי של יו"ד הוא בחי' רמז בלבד וע"כ אין שייך שם שיעור ומדה וגם להיפך

שיכול לעשות כל הכרי תרומה רק שישייר שם חולין פ"ד דתרומות מ"ה ובש"ע שם סעי' כ"א והיינו מטעם הנ"ל כי התרומה גדולה שרשה מגיע בבחי' שלמעלה מהמדות עליונות ולאו מכל אינון מדות איהו כלל וכנז' למעלה בפי' ארוממך אלקי המלך לרומם את המל' בבחי' סוכ"ע ונק' תהו שאין בו השגה ותפיסא, אבל תרומת מעשר הוא בבחי' יו"ד שהוא חכמה והחכ' נק' ראשית שהיא ראשית הע"ס ומצד שנק' עשר ספירות שייך מדה ומנין כו'. וזהו כענין התרומה הב' שהוא העלאת מ"ן לעולם התיקון להמשיך מאוא"ס הסוכ"ע בבחי' ממכ"ע כו' בבחי' כלים ע"כ שייך מדה ומנין וכמו במחצית השקל העשיר לא ירבה מעשר והדל לא ימעיט כו'. וב' בחי' אלו בעבודה שבלב יובן עדמ"ש בסידור סוף שער הק"ש בד"ה איתא בספרי בענין מ"ש בכל קראנו אליו ופי' בפרדס בסופו שער ל"ב פ"ב בשם הספרי אליו ולא למדותיו ולפעמים אמרו הדבק במדותיו ואיתא בילקוט ביואל רמז תקל"ז בשם הספרי ע"פ והיה כל אשר יקרא בשם ה' ימלט וכי אפשר לו לאדם לקרוא בשמו של הקב"ה אלא נקרא המקום רחום שנאמר חנון ורחום ה' אף אתה עשה מתנת חנם נק' המקום צדיק שנאמר כי צדיק ה' צדקות אהב תלים סי' י"א אף אתה הוי צדיק נק' המקום חסיד כי חסיד אני נאום ה' ירמי' סי' ג' י"ב אף אתה הוי חסיד לכך נאמר כל אשר יקרא בשם ה' ימלט ואומר כל הנק' בשמי כו' עכ"ל הרי מבואר דגם בחי' הדבק במדותיו נק' ג"כ אשר יקרא בשם ה' וצ"ל הענין כמ"ש בפרדס שם דהיינו מפני שאוא"ס ב"ה מאיר ומתלבש במדותיו שהם ע"ס ומהם נמשך י"ג מדה"ר ע' בפרדס שער הראשון פ"ז בשם ברייתא דר' שמעון הצדיק וזהו ענין כי חסיד אני נאום ה' ע"י התלבשותו במדת החסד ונק' צדיק ע"י התלבשותו במדת וצדיק יסוד עולם וכמ"ש ברע"מ ס"פ בא דמ"ב סע"ב ולכן ע"י הדבק במדותיו נק' אשר יקרא בשם ה' וכמו שנת' למעלה שע"י תיקון הכלים ממילא נמשכים האורות להאיר ולהתלבש בכלים וכיון שכן יקשה מהו שאמר בכל קראנו אליו ולא למדותיו הלא גם ע"י הדבק במדותיו נק' אשר יקרא בשם ה', והפרדס שם פי' דמ"ש אליו ולא למדותיו היינו לאוא"ס ב"ה המלובש במדותיו ולא להמדות עצמן אע"פ שהן מדותיו ממש דאיהו וחויהי וגרמוהי חד ומ"מ חלילה לקרוא למדותיו כ"א אליו ממש דהיינו לאוא"ס ב"ה המאיר במדותיו ועמ"ש מזה קצת בלק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח, אך באמת פי' אליו ולא למדותיו היינו לאוא"ס ב"ה ממש כמו שהוא למעלה מההתלבשות במדותיו וזהו ענין קבלת עומ"ש בק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ע"ד אנת הוא חד ולא בחושבן ועי"ז אח"כ בח"י ברכאן דצלותא מאיר אור א"ס ב"ה ע"י מדותיו ושם הוא ע"ד שכתב הפרדס לכוון לאוא"ס ב"ה המלובש במדותיו דהיינו ענין שם הוי' יו"ד בחכמה כו' לפי שההמשכה מאוא"ס הוא ע"י אצילות וזה שארז"ל במדרש תלים ססי' צ"א והובא בילקוט בתלים שם רמז תתמ"ג ע"פ אשגבהו כי ידע שמי אמר ריב"ל בשם ר' פנחס בן יאיר מפני מה מתפללין ישראל בעה"ז ואינן נענין ע"י שאינם יודעים בשם המפורש אבל לע"ל הקב"ה מודיען

כמ"ש לכן ידע עמי שמי בישעי' סי' נ"ב ו' באותה שעה הן מתפללין וגעגין שנאמר יקראני ואענהו הרי מבואר דמעלת התפלה זהו שיכוון בשם והשמות הם בבחי' המשכות אוא"ס ב"ה באצי' וע' במד"ר פ' חקת ע"פ אני הוי' הוא שמי שקרא לי אדה"ר הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצמי הוא שמי שהתניתי ביני לבין בריותי וע' מזה במד"ר פ' בראשית פי"ז וע' בעה"ק ח"א ס"פ ט"ו משמע דמפרש הוא שמי שקרא לי אדה"ר קאי על שם אד' וצ"ע בגמ' פ"ק דברכות ד"ז ע"ב גבי עד שבא אברהם וקראו אדון כו', עכ"פ מובן דיש ב' בחי' הא' הקריאה אליו ממש ולא למדותיו דהיינו גם למעלה מהתלבשותו בע"ס הנק' מדותיו וזהו בחי' מל' דא"ס שבכתר שאינו בחשבון ע"ס וזהו ענין קבלת עול מלכות שמים שבפ' שמע ישראל הב' המשכות אוא"ס ב"ה במדותיו וגם בחי' הדבק במדותיו וזהו ענין ב' התרומות הנ"ל דתרומה גדולה אי אתה תורם במדה כו' לפי שזהו ענין ארוממך אלקי המלך בבחי' אליו ולא למדותיו דלאו מכל אינון מדות איהו כלל, ותרומת מעשר שהוא בחי' יו"ד זהו המשכת הרוממות ביו"ד ספירות וניטלת במדה המשכות אוא"ס במדותיו וביאר בשל"ה מ"ש ונחשב לכם גבי תרומת מעשר לפי שהחכמה שהיא היו"ד נק' ג"כ מחשבה ולפמ"ש אתי שפיר טפי כי ההמשכה היא ג"כ המשכות אוא"ס ממש רק שמאיר ומתלבש במדותיו ע"כ נאמר ונחשב לכם ולכן לדעת אבא אלעזר בן גמלא בגמ' שם גם תרומת מעשר אע"פ ששיעורה קצוב מעשר מן המעשר עכ"ז ניטלת באומד מהאי טעמא.

קיצור. י"ל תרומה גדולה ותרומת מעשר הן ע"ד ב' בחי' תרומה שנת' כאן כי תרומה גדולה אינה ניטלת במדה ומדאורייתא חטה א' פוטרת כל הכרי ופי' בשל"ה לפי שהיא מגעת בבחי' קוצו של יו"ד שהוא משהו לפי דלית מחשבה תפיסא ביה ותרומת מעשר היא בעצם היו"ד ע"כ ניטלת במדה וזהו ע"ד מעיין מטהר בכל שהוא ומקוה צריך ארבעים סאה לפי שהמעיין נמשך מן המקור עי' זח"ב פ' בא דמ"ב ע"ב וע' מזה במגיד מישרים ישן פ' ויקהל ד"י ע"א ובעבודה י"ל ב' בחי' אלו הא' ע"ד בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו וזהו ענין קבלת עול מלכות שמים בק"ש הב' ע"ד לכוין בשם וע"ד הדבק במדותיו וע' בפרדס שער הכוונה פ"ב ובסדור ד"ה איתא בספרי עכ"ה.

פ' ויקהל. ראו קרא כו' בצלאל כו' ע' בע"ה ע"ז א'. ולעיל פ' תשא ל"א ב' ראה קראתי כו'. זח"א ב' סע"א אדרכנא שמי ופי' במק"מ פי' אל שבשם בצלאל הוא המסייע לבצלאל. ח"ב קנ"ב סע"א ראה כו' ראו כו' בצל אל ההוא דאקרי אל עליון, היינו בינה דלא כמק"מ שפי' חסד וכמ"ש ח"א

פ"ז א' והוא כהן דא ימינא לאל עליון עלמא עילאה כו' ההוא כו' נטיל שית סטרין היינו בינה מקור לו"ק וכך צדיק יסוד כללותן וזה ע"ד מ"ש זח"ב קל"ז סע"א ולמקצה השמים דא עלמא עילאה כו' ופי' שם במק"מ השמים הוא ז"א וקצה העליון בינה וקצה התחתון הוא יסוד ז"א כו' וכ"ה ח"א קס"ב ת"ח תרין רקיעין אינון כו' בינה ויסוד ולכן שניהם נק' נהר ע"ש. ואיהו תמינא' מלמעלה למטה, וזהו ענין ח' דאחד וענין מילה בשמיני, וע"ז ארז"ל בצלאל הולידו אבותיו לבן ח' וע' זח"א קט"ו א' מההוא נהר כו' ואיהו מזלא כו' כי ביסוד אי' מלובש יסוד אבא והם מלובשי' ביסוד ז"א והנה אר"א מקבלי' מב' מזלות דא"א חהו ואיהו מזלא, ובמ"א נת' מזלא למעלה מהדעת וזהו כתר שנק' מזלא והתגלותו בבינה זח"ב פ' בשלח ס"ג ב' ולכן נק' אל עליון כתר וזהו ענין בצל אל כי היסוד השפעת בני זיווג דפנימי' נמשך מהכתר ע"י הבינה וע' זח"א ל"ז ב', גם כמ"ש בביאור דחגרה בעוז מתניה בענין שנה"י חדשי' נמשכי' מהכתר כו' כי המגביהי המשפילי וזהו אל עליון ואזי דוקא גומל חסדים טובים כו' שהם נה"י חדשים הנמשכים מהכתר כי להיות השפעה מאצי' א"ס לבי"ע בע"ג צ"ל המקור מהכתר שלמעלה מאבי"ע כתר כתרו מקיף וע' בת"א ר"פ לך לך שכדי שיומשך מאב רם שכל הנעלם למטה במקור דבי"ע צ"ל ע"י המשכה מהכתר ע"י ה' עילאה ועמ"ש בד"ה משה ידבר, וזהו שעשיי' המשכן ושכנתי בתוכם שיומשך אצי' בעשי' זהו ע"י בצלאל צל אל דוקא בחי' מקיף הנ"ל, וז"ש במד"ר כי תשא פמ"א שמבראשית התקנתיו שהוא יעשה המשכן. ועד"ז אמר בצלאל לעשות היריעות תחלה המקיף ואז עי"ז יומשך אח"כ בפנימית כו' וע' זח"ב פקודי רכ"ב א' ב' רכ"ב סע"א, בצלו כו' ופריו כו' סוכות ושמע"צ, ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי, וע"ז במדרש רבה נשא פי"א הנה מטתו זה בהמ"ק מה המטה אינה עשויה אלא לפריה ורביה כו' ומה שמשה הקדים הארון והכלים י"ל ע"ד מ"ש ח"ב מ"ד סע"א אמאי אקדימת מטה כו' ע"ש וי"ל היריעו' מקיף כמו חופה והארון והכלים עצם היחוד כו'. ויש להעיר מענין בן פורת יוסף כו' והוא בחי' ברוך ה' המבורך אפיקו דברכאן והיינו לעולם ועד במ' שהוא ג"כ יסוד עלי עין כי שרש המשכה זו למעלה מהחכמה והיינו מיסוד דא"ק כמ"ש במ"א. ויש להעיר מחותם המתהפך מה שבמשפיע ראשון בא אחרון בדיבור ע"כ הגם שבדבור הקב"ה למשה אמ"ל משכן תחלה ואח"כ ארון כו' אבל במחשבה הארון קדם כנ"ל לפי כלל הנ"ל ע"כ תפס משה כפי המחשבה כו' ומ"מ בצלאל א' שהמעשה צ"ל כמו שבא בדבור כו', ועמ"ש כמ"כ בענין שמים וארץ שאע"פ שבדבור שמים קדמו מ"מ במחשבה ארץ קדמה שזהו תכלית הבריאה וכמו שאף שבדבור המשל קודם לנמשל עכ"ז המכוון הוא הנמשל.

פסוק ב' ואמלא כו' בחכמה כו' ח"ב י"ד סע"ב וי"ל משום כי בחכמה יבנה בית כו', רכ"א רע"א בתלת סטרין כו' בחכמה יסד כו', קע"ה ב'.

והנה כתי' ושכנתי בתוכם, ועמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך, דפי' תוך היינו הפנימי' הלב כו' וכדכתי' ותורתך בתוך מעי וכדכתי' בקרבך קדוש כו', והיינו כמ"ש וידעת כו' והשבות אל לבבך כו' וענין ידיעה זו היינו כי שמש ומגן כו' ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל אך ההעלם רק אצלינו כדמותנו שנדמה העולם ליש ודבר כו' ויחוד זה הוא בשמים יחוד או"א שנק' ג"כ הוי' אלקים ובארץ יחוד זו"נ כו' סכ"ע וממכ"ע, כי ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה, וכן בנפש שמים שכל ומחשבה וארץ דבור ומעשה שכל ד' בחי' אלו יהיו ממולאים מבחי' דעת הנ"ל כו' וזהו כענין המשכן והכלים שהם ג"כ דוגמת בריאת שמים וארץ מקיפי' ופנימיים כו' נוטה שמים כיריעה ועיין בזהר פקודי דרכ"א ע"א, וכן באדם עיקר הפנימי' הוא הלב ונק' בתוכם כי עיקר ז"א ו"ק ולכן כנגדם ס"ר נש"י והשכל בחי' מקיף כו' וזהו ג"כ ענין בשמים כו' ועל הארץ מקיפים ופנימיים שבנפש שכל ומדות, והנה והשבות אל לבבך ב' לבבות חיצונית הלב ופנימית הלב, וע' ילקוט ריש משלי יש ב' דיעות אם החכמה היא בראש או בלב ע"כ אפ"ל דבלב מאירה החו"ב בבחי' אור פנימי ובראש הוא עדיין בחי' מקיף כמש"כ. וזהו ענין ב' המזבחות חיצון ופנימי וכמ"ש מזה באריכות בד"ה ושאבתם מים כו' במזבח החיצון היו קרבנות פרים אלים וכבשים ע"י שיערכו בני אהרן עצים ואש שלמטה ועי"ז נמשך ארי' דאכיל קרבנין וכדוגמת זה בתפלה אחרי ה' ילכו כארי' ישאג כו' הנמשך מהתבוננות אחרי ה' היא בחי' מלכותו ית' מל' כל עולמים כו' ועי"ז נשרף הנה"ב ותאוותיה להיות ביטול היש בד"ה בכ"ה בכסלו בת"א פ' וישב ועמ"ש במ"א מענין זה שהתפעלות נה"ב נמשך דוקא מהתבוננות ביטול העולמות יש מאין וזהו מבחי' שם כבוד מלכותו הנק' אחרי ה', וכמ"ש לבי ובשרי ירננו, בשרי היינו גשמיות נה"ב כו' ומזה נמשך ריח ניחוח להוי' שלא יסתירנו בחי' שם אלקים כו'. אך מזבח הפנימי אין מקריבי' עליו בהמות כ"א קטרת, כי ענין מזבח הפנימי הוא פנימית הלב שלמעלה מבחי' התלהבות לבי ובשרי כ"א קלא פנימאה בזהר פ' צו ד"ל ע"ב והוא בחי' כלתה נפשי וכלה שארי ביטול ממש ולא ביטול היש לבד שהוא יש ובטל כו' וזהו ענין קטרת קשורא דכולא, ולכן הקטרת באהל מועד כי מועד מלשון דעת אשר דעת בחי' התקשרות כמ"ש והאדם ידע והתקשרות ודעת זה הוא לאא"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחי' שם והארה כו' שביטול זה נמשך דוקא להנה"א שהיא מפנימי' העולמות וזהו ענין מזבח הפנימי עמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו הנ"ל, ועמ"ש בענין התקשרות גבי מצה גבי אין התינוק יודע לקרות אבא כו' ההתקשרות למעלה מן הדעת גם מזה"ח בירור נה"ב לאהפכא חשוכא ואחר בירור זה נמשך בירור והעלא' נה"א בעצמה בעילוי אחר עילוי לאשתאבא כו' מיכאל מקריב נשמותיהן כו' ועמ"ש מזה בד"ה והקרבתם עולה אשה אשה היינו בירור נה"ב ועולה היינו עליי' נה"א רוח האדם העולה ולכי לך כו', והם ג"כ ב' בחי' כלה אולי אבנה ממנה כו' וזהו ויחד לבבנו כו', אך ויחד י"ל חידוד כמו ברזל בברזל יחד ור"ל שע"י חיצוני' הלב מתחדד פנימי' הלב

וכן להפך, ולכן במזבח הפנימי לא הי' יורד אש שלמעלה שהוא בדמות אריה כארי' ישאג שאין זה רק בחי' אחרי הוי' כו' אבל פנימי' הלב הוא כמ"ש לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש כו' וכמ"ש במ"א בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות ולכן נק' מזבח הפנימי וע' בזהר בהעלותך דקנ"א ע"ב ובפרדס בעה"כ ערך מזבח וז"ל המא"א אות מם סנ"ד מזבח הפנימי אימא עילאה מזבח החיצון אימא תתאה רחל כו' עכ"ל והי"נ שם הביא ממ"ש בפ' תרומה קל"ח סע"ב וז"ל המאור הגדול דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב כו' וממ"ש בפ' נח דף ע' ע"ב והוא בהשמטות שם סי' י"ג, והמאור הגדול הוא השמש שהוא ענין ביטול כזיו השמש בשמש ביטול אמיתי דיחו"ע. ולכן מזבח החיצון הי' בחצר אהל מועד ומזבח הפנימי הי' באהל מועד כי אהל מועד היינו אצילות וחצר אה"מ זהו בי"ע כו' ועיין מ"ש ע"פ במדבר סיני באהל מועד שהם יוצר אור ואה"ע כו' מדבר סיני בחי' רשפי אש וצמאון ועיי"ז שירדה שנאה להרע וזהו כענין מזה"ח בחצר אה"מ, ואה"ע ואהל מועד שמחת הנפש אהבה בתענוגי' זהו ענין מזבח הפנימי שמן וקטרת ישמח לב וע"ש דמדבר סיני היינו כשהמל' יורדת לברר בבי"ע ואה"מ זהו כשהיא באצילות וצ"ל כסדר מלמטה למעלה תחלה וערכו בני אהרן הכהני' ע' ד"ה לבאר ענין יוהכ"פ כי אהרן שודמ"ט ומעלה המל' ואני תפלה כו' תחלה מזה"ח אש מן ההדיוט ואש שלמעלה בדמות ארי' ואח"כ קטרת ולקחו גחלי אש ממזה"ח כו' להיות ויחד לבבנו. וענין הארון שעליו מקריבין קטורת ביוהכ"פ זהו ענין במקום שבעל"ת עומדים כו' כי צדיק יסוד ז"א ותשובה בינה. וכ"ז הוא בחי' והשבות אל לבבך אך מתחלה צ"ל וידעת היום כו' והוא בחי' יריעות המשכן כי הדעת בחי' מקיף על הלב ולא כל השכל וההתבוננות מאיר בלב כ"א רק הארה ולכן נק' ז"א זעיר אנפין ובאו"א אתוון רברבין ע' רבתי הם המדות שבשכל וכמ"ש במ"א בענין יחידות עשירות כו' ולכן נק' אהל מועד אהל בחי' מקיף ובצל ידי כו' ואח"כ מועד מלשון ונועדתי שמאיר בבחי' פנימית אותיות ונודעתי (במ"א נת' מדבר סיני העלא' ואה"מ שם היחוד כו' היכל אהבה כו' וישק יעקב מועד לשון והאדם ידע כו' וזהו משה שושבינא דמלכא כו' והארון בהיכל קה"ק שלמעלה מהיכל האהבה כו', וי"ל דלא סתרי עם מש"ל כי זהו ענין שמן וקטרת כו' וענין אהל מועד י"ל ע"ד חופה כו').

ב) **והנה** יריעות המשכן היו עשויים מד' דברים שש משזר תכלת וארגמן ותולעת שני וכנגד זה היה ג"כ במשכן ד' כלים ארון ומנורה ומזבח ושולחן. והנה תכלת דומה לים וים לרקיע כו' (ע' בזהר ר"פ חיי שרה קכ"א א' ובפי' הרמ"ז שם שזהו ענין והים עליהם מלמעלה ונתבאר

בצד העמוד בגוכתי"ק: אפ"ל וידעת ואח"כ והשבות דקודם יחוד זו"נ צ"ל יחוד חו"ב וזהו וידעת נוטה שמים כיריעה ישמחו השמים ר"ת י"ה.

בד"ה מי מנה שהוא בחי' מלכות רוממות והתנשאות וענין דומה לרקיע י"ל שהים הוא על י"ב בקר דבריאה והוא דומה לרקיע שע"ג חיוון עילאין דאצילת, וענין רקיע לכסה"כ עמ"ש ע"פ נכון כסאך מאז) בחי' מקיף רוממות מדת מלכותו ית' שמזה נמשך בחי' היראה וזהו ענין התכלת וכמ"ש בפ' ציצית הכנף פתיל תכלת כו' ולא תתורו כו' וגם תכלת דאכיל ושצי שהוא ביטול היש בד"ה כי אתה נרי ובד"ה והיה לכם לציצית ותולעת שני שהוא גוון אדום היינו בחי' גבורות דקדושה והוא רשפי אש התשוקה בבחי' והחיות רצוא כו' (וכמ"ש בדוד והוא אדמוני עם יפה עינים ע' זהר ח"ג ב"א א' ג"ו א' מזה וע"ש ב"ג ב' ושני תולעת סטר סומקא דגבורה, אבל הרמ"ז שם פי' דתולעת שני הוא תפארת, ודקדק כן ממ"ש בזהר תרומה קל"ט א' תולעת שני תרין גוונין כחדא כו' ותמוה דדילג תיבה א' מהזהר דאמר תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא, אבל תולעת שני בעצמו גוון אחד הוא סומק. אך עכ"ז משמע שם דפי' שני היינו ג"כ מלשון שנים גם משמע שם שכלול מחסד וכ"מ בפ' ויחי דרל"ח ע"ב. והענין כי בתהו מלכי אדום הי' בחי' גבורה לבד אכן בתיקון הוא התכללות אור הגבורה בכלי החסד וכנודע מענין פ' שמע שהוא שם מ"ב בחי' גבורה והכלי הוא חסד וכמ"ש במ"א שזהו ענין בכל מאדך כו', ועד"ז נאמר בדוד אדמוני עם יפה כו', גם מבואר שם בזהר דתולעת דחיליה בפומיה ונתבאר בד"ה חקת התורה) וארגמן הוא תפארת שהוא מדת הרחמים הכוללת כל המדות אהוי"ר וכמש"ש בזהר תרומה וארגמן דא כגופיא דכלילא כל גוונין כחדא, ופי' במק"מ בשם הרח"ו דהיינו ת"ת (וע' בפרדס בעה"כ ערך ארגמן שהוא ג"כ ר"ת ד' מלאכים המקבלים מחגת"מ והם ד' בחי' שנא"ן ועמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית שהם ג' בחי' אהוי"ר ורחמים ובחי' הד' זהו קבלת עול מלכות שמים להיות מקשר כל ג' לבושי' מודומ"ע אל מודומ"ע שלמעלה, ועד"ז י"ל גם כאן כי שש וארגמן ותולעת שני זהו חג"ת אהוי"ר ורחמים והבחי' ד' תכלת זהו מל' מקור דבי"ע אשר בי"ע הם לבושי' מודומ"ע וקבלת עול מלכות שמים לקשר ג' בחי' מודומ"ע אליו ית' זהו ענין תכלת כו'). וענין שש הוא הבד שהוא פשתן, שהוא עולה יחידי היינו קנה יחידי מכל גרעין כדפרש"י פ"ב דזבחים די"ח סע"ב ובתוספת שם, והיא האהבה המסותרת שבכ"א מישראל שהיא מבחי' יחידה דהיינו שהיא פשוטה בתכלי' ואינה מורכבת בשכל וטעם כי היא למעלה מהשכל רק נלקחה מצד שרשה ישראל עלה במחשבה וקדמו לעולם דהיינו שנמשכו מבחי' אחדות פשוט כו' (ועמ"ש בד"ה יבל הוא אבי כו' ושם אחיו יובל בענין שיר פשוט ושיר כפול, וי"ל דשיר פשוט זהו כענין בחי' יחידה רצון פשוט וכשהאהבה והרצון נמשך ע"י חו"ב נק' שיר כפול) ולכן הבד הוא לבן שזהו גוון עצמי ואינו מורכב ולכן הכה"ג ביוהכ"פ שנכנס לקדה"ק נכנס בבגדי לבן דוקא, וגילוי אהבה זו היא בחי' חסד שהוא ג"כ גוון לבן וכענין נכסף נכספת לבית אביך ולכן נק' שש שהוא ראשית הששה מדות וגם כללותן כי הוא יומם דאזיל עם כולהו יומין וכמ"ש סד"ה וישכם לבן בבקר שבחי' לובן

העליון דע"ק מתגלה בבקר דאברהם שהוא חסד וע' בד"ה הוי' יחתו מריביו ובד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני בהביאור גבי וענין חסדי ד'. והנה כתי' שש משזר כו' ופרש"י ד' מינין בכל חוט אחד של פשתן וג' דתכלת וארגמן ותולעת שני והיינו שיהיו כל ד' בחי' ומדרגות הנ"ל בבחי' התכללות זה בזה והיו לאחדים. ומה שנז' משזר אצל שש י"ל מטעם הנ"ל שהוא יומם דאזיל עם כולהו כו' ועיין בזהר פ' אמור דק"ג ע"ב.

והנה כנגד אלו הד' בחינות שביריעות היה ג"כ בכלים שבתוך אהל מועד ד' כלים הארון בקדה"ק והמנורה והמזבח והשולחן בהיכל. השולחן שהוא בצפון כנגד בחי' תכלת שהיא בחי' מל' שבנינה מן הגבורות, ועיין בזהר תרומה דקנ"ג ע"א בענין על שולחן המלך כו' וגם כי כמו תכלת הוא ענין דאכיל ושצי שזהו ענין הבירורים כך המל' דאצי' שנק' שולחנו של אדם העליון שיורדת בבי"ע לברר בירורים ומתעלים הבירורי' בבחי' מ"ן לז"א דאצי' בחי' אדם כו' וגם השולחן מקור ההשפעה לבי"ע ולכן הוא על צלע צפון כי הדם הוא הנפש כו'. והמנורה שבדרום בקו הימין אבל היו מדליקין בה רשפי אש שלהבת העולה אלא שהדלקה זו הוא בשמן זית כו' שלמעלה מרשפי אש דקרבנות שמבחי' בשר כמ"ש במ"א, והוא כענין בחי' תולעת שני שביריעות שהוא בחי' רשפי אש כמ"ש לעיל. (כי הגם שהמנורה בדרום מ"מ הוא התכללות חו"ג כי היא זהב טהור וע' בלק"ת פ' בהעלותך שהיא בחי' גבורות והיינו כנ"ל בענין תולעת שני כו'). ומזבח הפנימי כנגד בחי' ארגמן ת"ת כי הוא בקו האמצעי בין מנורה לשולחן כו' והוא מכוון נגד הארון שבקדה"ק כי כן קו האמצעי עולה למעלה בחי' רחמים כו', והארון שבו הלוחות עשרת הדברות שהם חרות אותיות החקיקה שאין שם דבר נוסף על עצם הדבר כמו באותיות הכתב זהו בחי' בד שביריעות עצם פשוט שאין בו הרכבה, ולכן הכה"ג כשנכנס לבית קדה"ק אשר בו הארון היה צ"ל בבגדי בד דוקא, ועמ"ש במ"א ע"פ אם בחקתי שכמ"כ בנש"י הנמשכי' מאותיות התורה יש בחי' זו דאותיות החקיקה וזהו ענין ישראל עלה במחשבה בעבר הנהר ישבו כו' אבותיכם ומשם שרש האהבה המסותרת כו', ואפ"ל ע"ד ז"א בעתיקא אחיד ותליא כך החסד והאהבה דז"א שרשה מעתיקא וכמ"ש בביאור שימני כחותם בענין כחותם על לבך שהם רצועות דתש"ר.

ג) **והנה** כתיב ועת לכל חפץ תחת השמים, פי' עת הוא בחי' כלי וכדפי' בזהר פ' מקץ דקצ"ד א' מאי עת כדכתיב עת לעשות כו' ובגין כך עת איהו ממונא לכל חפץ. ויש להבין מהו תחת השמים דוקא. הנה התורה נדרשת בכלל ופרט וכמ"כ באדם יש כלל ופרט שהמוחין שבראשו הם בחי' כלל כי שם הוא גילוי כללות חיות הנפש וכמ"ש בתניא פנ"א ומשם מתפשטת ההארה לשאר כל האיברים ומקבל כל א' כח וחיות הראוי לו בבחינת פרט, והמדות שבלב הם בחי' פרט ואז בא בבחינת גילוי גמור כשנגע הדבר ללבו וכמו שהפרט הוא גילוי ההעלם של הכלל, (ועד"ז נתבאר

במ"א שראש השנה הוא כללות החיות של כל השנה כולה ואח"כ נמשך לכל חדש בפרט ואח"כ לכל יום כו' ולכן נק' ראש דוקא, וגם ענין במאמר אחד יכול להבראות היינו מאמר דבראשית שהוא בחי' כלל שעל ידו נבראו כל העולמות בדרך כלל ונפרטו אח"כ בט' מאמרות כו' וע' בע"ח שמ"א פ"ג שהכתר נק' אור כללי ועד"ז נת' במ"א בענין א"ק שהוא אור כללי לפי שהוא כתר דכללות העולמות, ועד"ז פי' בפרדס בעה"כ בערך פרט בשם הת"ז דכתר נק' כלל ות"ת נק' פרט והמל' היא כלל האחרון, וי"ל דכמו שכתר כולל ב' הפכים חו"ג יחד כך במל' נכללי' ב' הבחי' וכמ"ש במ"א בענין אתרוג כו'. ועוד יובן ענין כלל ע"ד ע"ס הגנוזות ששם נכללי' הכל יחד וכענין עקודים לגבי נקודים וברודים כמ"ש בפ' נח בענין דור הפלגה. ובזהר ויחי דרמ"ו ב' משמע דאצי' נק' כלל ובי"ע פרט וע' פ' שמות דף ג' ע"א קול ודבור נק' כלל ופרט והם ת"ת ומל' וכן פי' בסידור האריז"ל בברייתא דר' ישמעאל. ובמ"א נת' ד' דגלים נק' כל א' כלל לגבי הפרטים שלו כו' וכן יש נשמות כלליות. עכ"פ באדם המוחין הם בחי' כלל ומה שלמטה מהם זהו בחי' פרט), והנה ענין הכלל ופרט היינו שבהכלל נכללו כל הבחי' יחד אף שיש בהן כמה בחי' שהן הפכיים זה לזה כשנמשכו בפרט ואז הן כל בחי' בכלי בפני עצמו דייקא אבל בעודן בבחי' הכלל הם כלולים יחד, וכמו בכחות הנפש בלב הוא בחי' רשפי אש ובריאה לחות ומים כו' ובעוד הכחות בראש כולם כלולים יחד, ועד"ז הוא למעלה שבהמקיף אין בו התחלקות גמור ושם חו"ג כלולי' יחד משא"כ באו"פ. והנה כמ"כ בבחי' כלל ופרט שבאדם דהנה המדות יש בהן הפכיים אהבה ויראה, אך בהיות המדות וההתפעלות עדיין כלולים במוח בתוך ההתבוננות שם הם כלולים יחד בבת א' וכשבא ללב בבחי' גילוי אזי יש לכל בחי' כלי מיוחד אהבה בפ"ע ויראה בפ"ע כו'. ועמ"ש בביאור דמים רבים בפ' תולדות בענין ב' בחי' שבמדות הא' המדות שלמטה מהשכל שהם בבחי' פירוד והתחלקות והב' המדות שלמעלה מהשכל שהם בבחי' התכללות ע"ש בענין רבקה כו' ובאמת שגם המדות שבשכל נק' כלל והתכללות לגבי המדות שבלב כי חו"ב נק' תרין רעין כו' וכנודע מענין חיי שרה דגבי עשרים נאמר שנה לשון יחיד וגבי שבע נאמר שנים לשון רבים. וזהו עת לכל חפץ תחת השמים דוקא כי שמים הם בחי' מקיפים ושם אין עת וכלי לכל חפץ מיוחד בפ"ע כ"א אדרבה כולם כלולים יחד וע"ד עקודים בכלי אחד, כ"א תחת השמים כשנמשך בבחי' א"פ בחי' פרט שם יש עת וכלי מיוחד לכל חפץ. ועד"ז נת' במ"א בענין מארז"ל גבי תורה לא בשמים היא, והיינו לפי שהתורה נמשכה בבחינת מדות דוקא התחלקות חסד וגבורה כשר ופסול כו'. מה שאין כן רבי מאיר יכול לומר על טמא טהור ומראה לו פנים כו' לפי שהאיר בו מבחינת שמים מקיף וזהו ענין מי יעלה לנו השמימה ולכן גם בעמלק נאמר מחה תמחה כו' מתחת השמים כו'. וזהו ענין היריעות והכלים שבמשכן כי היריעות הם בחינת מקיף נוטה שמים כיריעה לכן שם כל הד' בחינות שש וארגמן ותולעת שני ותכלת הם שזורים

יחד כי עם היותן ד' בחי' ומדרגות מ"מ שם הם כלולים יחד ממש, וכשבאו מהכלל אל הפרט בבחי' כלים שבמשכן אזי ד' בחי' אלו יש לכל א' כלי בפ"ע השולחן בצפון המנורה בדרום כו' והיינו בחי' עת לכל חפץ תחת השמים דוקא. וכמ"כ בעבודה באדם ב' בחי' אלו דיריעות וכלים הם בחי' המוחין והמדות שבלב והיינו מ"ש וידעת היום ואח"כ והשבות אל לבבך, שהם בחי' כלל ופרט כנ"ל, וכ"כ במא"א אות כ' סעיף מ"ז כלל ופרט, כלל בדעת ופרט בו"ק כנ"ל. והנה במוח והתבוננות שזהו בחינת וידעת שם כל ההתפעלות כלולי' יחד כי דעת הוא כולל חסדי' וגבורות שהם אהוי"ר, ואח"כ כשנמשכו בלב הם כל א' בכלי בפ"ע. והנה הכלל צריך לפרט והפרט צריך לכלל כי בהיות ההתפעלות עדיין רק במוח אין זה גילוי גמור עדיין באדם שעיקרו הוא הלב וכשלא נגע עדיין ההתפעלות בקרב לבו ממש הוא בחי' העלם עדיין ולכן הכלל צריך לפרט אשר זהו עיקר המכוון וכמ"ש ונקדשתי בתוך בנ"י שיהא נתפס ההתפעלות מקדושתו ית' בתוך ובפנימי' כל א' מישראל וכמ"ש בקרבך קדוש כו', וכן גם למעלה בחי' אצי' שנק' כלל הוא צריך לפרט דהיינו בי"ע אשר זהו תכלית הבריאה וכמ"ש בד"ה כי אברהם כו' והפרט צריך לכלל כי ע"י המקיף נמשך אח"כ בפנימי וגם לאחר שנמשך בפנימי' הנה המקיף הוא השומר כו'.

והנה * ענין ויחד לבבנו ב' לבבות מזה"ח ומזה"פ, ובסדר התפלה היינו מברך שאמר עד אמת ויציב הוא בחי' מזבח החיצון שעליו מקריבים בהמות כך הוא ענין בירור נפש הבהמית, ומאמת ויציב ואילך הוא לצורך העלאת נה"א עצמה והוא כענין הבאת גחלי אש ממזה"ח למזה"פ, דהיינו שע"י עבודה ובירור נה"ב והעלאתה יומשך מזה עליי' נה"א, ושמו"ע זהו כענין הקטרת כמ"ש תכון תפלתי קטרת לפניך שהיא העלאת נה"א כמו מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים ע"ג המזבח לאשתאבא בגופא דמלכא (אפשר דהכוונה כי היכל ק"ק דבריאה הוא המחבר בריאה לאצילות וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה שבסוף אמת ויציב, וזהו כענין הבאת גחלי אש ממזה"ח למזה"פ, א"נ ע"ד מ"ש במ"א בענין ד"פ אמת עד עזרת הם הכנה לבחי' ד"פ אמת שאחר עזרת וזהו כענין הבאת גחלי אש כו').

ואחכ"ז יובן מה שבצלאל אמר לעשות המשכן תחלה, דהיינו שצ"ל וידעת תחלה ואח"כ והשבות, וזהו בצל אל היית, צל היינו אור מקיף שצריך להיות נמשך תחלה ואח"כ יומשך בפנימית וכמ"ש במ"א בד"ה האזינו השמים בענין חג הסוכות שהוא בחי' וסוכה תהי' לצל יומם כדי שאח"כ יומשך בפנימיות כו' וזהו בצל אל היית וידעת פי' תחלה וידעת ואח"כ והשבות. ואמנם מה שאמר משה לעשות הארון והכלים תחלה, היינו כי כשכבר נמשך האור אזי נמשכים המקיפי' תחלה, וזהו כשכבר בא

---

*) בצד העמוד בגוכתי"ק: כאן שייך ממש"ל אות א' בשם המא"א ושאר ענייני' דשם.

האתעדל"ע, וזהו בצל אל היית פי' כשנמשך ההמשכה מלמעלה, אבל באמת כדי לעורר ההמשכה והאתעדל"ת צ"ל אתעדל"ת תחלה ע"י העלאת מ"ן של הבירורים שזהו ענין הכלים שבמשכן כנ"ל בענין מזה"ח ומזה"פ כו' וכמו שקודם חג הסוכות צ"ל עשי"ת שזהו אתעדל"ת ואזי עי"ז כשבא אח"כ ההמשכה מלמעלה בחג הסוכות אזי הוא שנמשכי' המקיפים בתחלה, וזהו שבציווי המעשה בפ' תרומה נאמר לשון ועשית, שהוא בחי' העלאת מ"ן ואעתדל"ת לכן שם נאמר הכלים תחלה, וע"י העלאה זו כשיבוא האתעדל"ע יומשכו המקיפי' תחלה ואח"כ הא"פ. (וי"ל בזה ע"ד מ"ש לעיל בענין שמים וארץ שהם כמו היריעות והכלים שאע"פ שבדבור שמים קדמו לארץ מ"מ במחשבה ארץ קדמה, לכן כדי לעורר ההמשכה מהמחשבה עילאה ששם קדמו הארון והכלים ליריעות, צ"ל האתעדל"ת ע"ד שהוא במחשבה ששם הארון והכלים קדמו כו' ועמ"ש ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים היינו תורה שעי"ז ממשיכים יג"מ הרחמים שראשיתן אל רחום וה"ע בצל אל כו'). וזהו מ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו' ואח"כ נאמר שש וארגמן לבושה פי' כי ותתן טרף היינו בירורי רפ"ח ניצוצים שבק"נ וע"י בירור והעלאת מ"ן זה נמשך אח"כ מלמעלה בחי' המקיפי' עליונים וזהו ענין שש וארגמן לבושה, ואח"כ יומשך האור בבחי' פנימי' והיינו מ"ש אח"כ נודע בשערים בעלה ופי' בזהר ח"א דק"ג לכל חד וחד לפום מה דמשער בליביה שהוא בחי' והשבות אל לבבך כו'. ועד"ז מה שממעשה המצות נמשכי' מקיפי' להנשמה היינו ע"י העלאה מבירור רפ"ח שנתברר ממעשה המצוה ואזי עי"ז יומשך גילוי האור מקיף ועמ"ש ע"פ יביאו לבוש כו'.

שרש הדברים. אהל מועד הוא עולם האצילות. וחצר אהל מועד ששם מזבח החיצון הוא בי"ע. והמזבח החיצון אשר שם הוא לברר הרפ"ח שנפלו בנוגה, בהמה ב"ן, ומתבררים ע"י האש שע"ג מזבח החיצון בחי' אריה דאכיל קרבנין וע' זהר ח"ג דל"ג. ומהגחלים הללו מצוה להביא למזבח הפנימי להקטיר הקטרת כי מזבח הפנימי הוא באצילות שהוא התיקון עצמו והוא למעלה מבחי' גחלי אש אלא כמ"ש ואחר האש קול דממה דקה, אלא שמ"מ אחר הבירור דרפ"ח שבבי"ע יעלה הטוב הנברר בבחי' מ"ן ויתברר בירור אחר בירור ע"ד והי' מדי חדש כו' יבוא כל בשר שהן מבחי' יסוד האש להשתחוות בבחי' ביטול כו' וזהו ענין מיכאל מקריב בשמותיהן כו' לאחר שכבר נתבררו ונהנו מזיו כו', וזהו ענין הבאת גחלי אש ממזבח החיצון למזבח הפנימי, וענין גחלי אש יש להעיר ממ"ש בד"ה וכל העם בענין ואת הלפידים, (ויש להעיר ממ"ש בד"ה וכי ימכור בענין אולי אבנה ממנה דהיינו ענין היעוד והוא ענין העליה מהאהבה דבחי' בכל נפשך לבחי' בכל מאדך ובהרמ"ז פ' תשא דקפ"ט ע"ב ד"ה כשושנה שכל הבירורי' המתעלים מלמטה ע"י מלכות התחתונה עולים עד מל' דאצילות והיא מעלה מ"ן כו' וזהו ענין ויחד לבבנו) ועל מזבח הפנימי היו מקריבים רק קטרת שהוא בחינת ריח, והנה עד"מ ע"י הריח מתחזקים המוחין ומקור הריח הוא המשכה מבחי'

חוטמא דא"א (עמ"ש ע"פ באתי לגני כו' אריתי מורי שהריח הוא העלאת מ"ן לעורר המשכת המקיפים שלמעלה מאצילות שיומשכו באצילות אבל הקרבנות לחמי זהו לעורר המשכת א"פ ועמ"ש מענין קטרת בד"ה זאת חנוכת המזבח שבחי' ריח הוא שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף ופי' בחי' גוף היינו כלים דאצי' חסד דרועא ימינא כו' שע"י הקרבנות לחמי נמשך הא"פ להתלבש בכלים, אבל הריח הוא להיות המשכת א"מ שלמעלה מהכלי' וגוף ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני כו' ובחי' זו הוא מדרגת הפתלה וכמארז"ל לבעל החוטם אני מתפלל וכמ"ש סד"ה השמים כסאי שהתפלה היא המשכת המקיפי' דחיה יחידה שלמעלה מנר"נ שהם א"פ ואפשר לומר כי ע"י הקרבנות שבמזבח החיצון שהוא בחצר אה"מ דהיינו העלאת מ"ן מבי"ע עי"ז נמשך מ"ד להיות גלוי האצי' בבי"ע מבחי' אהל מועד וזהו ענין שכינה תתאה וע"י הקטרת שהוא באהל מועד עצמו מזה"פ אצילות נמשך התחברות ג"ר שהם בחי' קדה"ק להיות מתחברים בז"ת שהם בחי' אהל מועד ג' קוין מנורה מזבח שולחן והתחברות זו נק' שכינה עילאה כמ"ש בפרדס בעה"כ ערך שכינה, ואמנם הקטרת שבקדה"ק ביוהכ"פ זהו התקשרות כח"ב הנק' קדה"ק בעצמות המאציל א"ס ב"ה בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם אפילו מבחי' קדה"ק כמ"ש במ"א בביאור דשבת שבתון כו' ועיין בהרמ"ז ר"פ יתרו דס"ז ע"ב גבי אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדה"ק וזהו ע"י ריח בוגדיו וכדלקמן).

וענין הארון* ושולחן ומנורה. הנה בלק"ת במשלי פי' מ"ש טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, שהחסדי' המכוסים דז"א נק' אהבה מסותרת והם צריכים אל החסדים המגולים שיגדילום וזהו טובה תוכחת מגולה כו' כי החסדי' שנתגלו ע"י שנבקע יסוד אימא הוא בחי' צמצומים ולכן נק' תוכחת ואעפ"כ טובה תוכחת כו' ועמ"ש ע"פ ודר"ח תוכחת מוסר. והנה אהבה מסותרת זהו ענין האהבה שלמעלה מהשכל, וכמש"ל בענין שש, ובד קדש, וזהו ענין הארון שהוא יסוד דאבא והכפורת הוא יסוד דאימא וכמ"ש בע"ח של"א (דפוס שקלאב) ספ"ח נמצא כי כלי יסוד עצמו של אבא הוא הארון והאורות שבתוכו הם לוחות התורה והלבוש שלוקח מיסוד אימא כנ"ל הוא הכפורת עכ"ל. וענין האורות שביסוד אבא היינו מה שנמשך בו מהכתר כי הלוחות הם אותיות החקיקה בחי' גליף גליפו בטהירו עילאה, וזהו ג"כ שרש ענין האהבה המסותרת כו' שמבחי' טהורה היא שבנשמה כמ"ש בד"ה אם בחקתי, ומבחי' הכפורת נמשך ג"כ הפרוכת המבדיל בין קדש לקדה"ק באוהל מועד עצמו, ושם בבחי' הקדש הם המנורה והשולחן והמזבח ג' קוין הנמשכי' מכתר בז"א דאצי' וחו"ן מימין זהו המנורה ובג"ה משמאל זהו השולחן ומזבח הפנימי קו האמצעי והם נק' תוכחת מגולה היינו חו"ג המגולים שבז"א שלאחר הפרוכת דיסוד אימא כו'. והנה המנורה היא עצמה ענין גילוי אהבה המסותרת הנ"ל כשנמשכה להיות בבחי' חסדי'

וענין הארון: בכת"י ב' (מעתיק) גרשם: מן וענין הארון הוא הוספה על הביאור הבא לקמן.

מגולים וכמ"ש בלק"ת פ' בהעלותך ענין הדלקת המנורה שאהרן יסוד אבא מדליק המנורה רחל בחכמה יסד ארץ כו'. וזהו ענין טובה תוכחת מגולה שעי"ז בא לבחי' אהבה מסותרת כי שרש כ"ז התוכחת נמשך מגבורה דעתיק שבמו"ס. ובלק"ת מבואר שהדלקת המנורה בחי' ה"ג דנוק' וי"ל שבחי' כתית דזתים זהו ענין תוכחת. ועם היות שאין ערוך ג' קוין הנ"ל לבחי' הכתר עצמו שהוא בחי' קדש הקדשים ולכן יש פרוכת המפסיק ע"ד עד הגל שבין לבן לובן העליון בחי' בד קדש ובין יעקב אצי' מ"מ ע"י הג' קוין הנ"ל נמשך הגילוי מההעלם דבחי' כתר כו' עד שיהיה נעוץ סופן בתחלתן דהיינו ע"י וערכו בני אהרן כו' במזבח החיצון לברר נוגה בבי"ע ואח"כ יתעלו מלמטה למעלה למזבח הפנימי בחי' גחלי אש ממל' עולים לתפארת שהוא מזבח הפנימי (ולעיל פי' בע"א ומ"מ הכל א' כי פרצוף הפנימי דמל' שוה לת"ת) ות"ת עולה עד הכתר ועי"ז נמצא מתחבר הכתר במל' אשר הכתר הוא הממשיך מאור א"ס ומל' הוא מקור דבי"ע. (ועיין מ"ש לעיל בהג"ה גבי ואפשר לומר כי ע"י כו' ע"ש, ועיין מ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו בענין סדר המערכה דהטבת חמש נרות קודמת לדם התמיד ודם התמיד קודמת להטבת שני נרות והטבת שתי נרות קודמת לקטורת כו'. ושם נתבאר דקטרת הוא בחינת מעשה המצות בחי' בכל מאדך בכל ממונך ויש לומר שזהו ע"ד שנתבאר בד"ה אלה מסעי בענין יריחו בחי' ריח בגדיו כי מהמצות נעשו לבושי' היינו בחי' מקיפים ונק' ריח בגדיו כו' ולפ"ז מ"ש וקטרת ישמח לב היינו שמחה של מצוה והיא היא הריח בגדיו כי השמחה ממשיך המקיף. ולפ"ז י"ל דזהו ענין קטרת שבהיכל כי הוא נק' קדש בחי' אשר קדשנו במצותיו אך יש עוד קטרת שבקדש הקדשים ביוהכ"פ והוא בחי' תשובה שנק' ריח בוגדיו שהוא למעלה מבחי' ריח בגדיו שהם מקיפי' דמעשה המצות כי במקום שבע"ת עומדי' כו' שמגיע להמשיך מבחי' קדה"ק שלמעלה מבחי' קדש כמ"ש בד"ה שבת שבתון ואפשר לומר דקטרת שבקדה"ק הוא בבחי' חוטמא דעתיקא ממש וקטרת שבהיכל הוא בבחי' חוטמא דז"א ועיין באד"ר דקל"ח א' בג"כ כתי' וירח כו' ריח הניחוח כו' ובזהר פ' נח ד"ע ע"א גבי וע"ד כתיב ישימו קטורה באפך מבואר כן בהדיא דריח הקטורת עולה בחוטמא דז"א וממתיק הדינים וכמש"ש במק"מ בשם הפע"ח אך היינו קטרת שבהיכל אבל קטרת שבקדה"ק ביוהכ"פ משמע ודאי דעולה בחוטמא דעתיקא ממש).

וענין שש הוא החסד כי הוא יומם דאזיל עם כולהו יומין שהוא מלביש לכל הששה מדות וכמ"ש בפע"ח שער יוהכ"פ הובא בהרמ"ז ר"פ יתרו דס"ז שכל מיני שפע צריכים להתלבש בו לירד למטה כו' ובפ' אמור דק"ג ע"ב ועמ"ש מזה בד"ה והגדת לבנך ובד"ה אד' שפתי תפתח, וע"פ עבודה היינו בחי' האהבה הטבעית המסותרת שכל המדות צריכים לה כו'. ויש פי' דשש היינו יסוד כמ"ש בזהר תרומה דקמ"ח ע"א ושש דא נהר דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל שית סטרין כו' שהוא כללות כל הה"ח וע' בזהר פ'

בלק דף ר"ד ע"ב שבחי' יסוד נק' בקר דיוסף שנמשך בו מבחי' נהורא קדמאה כו' והיינו בחי' ורב חסד אה"ר כו' ואיתא במק"מ פ' תרומה שם בשם הרח"ו וז"ל וסימן לדבר מ"ש ביוסף וילבש אותו בגדי שש.

וענין משזר היינו בחי' התכללות כי במדות הוא התחלקות חסד בפ"ע גבורה בפ"ע משא"כ כשהם כלולים עדיין בהשכל וההתבוננות שם המדות חו"ג עם היותם הפכיים הם כלולים יחד וזהו ענין שער החמשים שכולל כל המ"ט שערים יחד. וזהו עת וכלי מיוחד לכל חפץ תחת השמים דוקא כשנמשך בא"פ משא"כ בבחי' מקיף הנק' שמים שם אין התחלקות וכמו שמים אש ומים כלולים יחד, והשכל וההתבוננות הוא בחי' מקיף לגבי המדות כנודע דהבינה לגבי ז"א היא בחי' כתר לגבי חכמה כו' ות"ת דאימא שהוא כתר לז"א נק' שמים כמ"ש במ"א בביאור דהשמים כסאי, ועמ"ש בד"ה יבל הוא היה אבי יושב אוהל כו'. וזהו ענין וידעת ואח"כ והשבות כו' וזהו ענין שבצלאל אמר לעשות המשכן תחלה ואח"כ הכלים וכן בסדר ההשתלשלות נמשך תחלה המקיף ואח"כ נמשך ממנו הארה להיות או"פ, וזהו בצל אל היית צל היינו אור מקיף ולכן וידעת תחלה כו', ומה שאמר משה לעשות הארון והכלים תחלה היינו כי באתעדל"ת אתעדל"ע ובבחי' זו צ"ל הכלים תחלה כי איך ימשיך האדם האור מקיף שמאד נעלה אלא ע"י הכלים והיינו לפי ששרש הכלים הוא מהאור מקיף שהוא מצחצח חצי הכלי מבחוץ וכמ"ש בביאור דיביאו לבוש מל', ששרש הכלי נמשך מסוכ"ע דוקא שלמעלה מהאור פנימי כו' ע"כ ע"י הכלים ימשיך האדם או"מ וכמו ע"י מצות מעשיות ממשיכים האור מקיף לבוש מלכות וכתר מלכות כו' ע"ש.

וזהו ענין שש וארגמן לבושה, כי הנה ביריעות המשכן היו שש וארגמן כו' ואח"כ מלמעלה יריעות עזים, עורות אילים, ותחשים, והם נגד לבושי' דד' עולמות אבי"ע, ובבי"ע יש בהלבושים טו"ר בריאה רובו טוב ומיעוטו רע, וזהו ענין יריעות עזים השערות שנתבררו מלבושי' דבריאה מחשבה כו'. והנה על הלבוש שורה המקיף כנודע מהאריז"ל בענין הלובש שני לבושי' כא' שקשה לשכחה מפני הסתלקות המקיף, ולכן ע"י בירור הלבושי' הנ"ל דבי"ע יתגלו הלבושי' דאצי' והמקיפים כו' ופי' בירור לבושי' דבי"ע היינו מודומ"ע ומזה נמשך שיהי' שש וארגמן לבושה בחי' אצילות. וכמ"כ בנפש בקיום המצות מעשיות שהם בג' בחי' מודומ"ע ועי"ז מתבררי' הלבושים של הנשמה שנפלו בק"נ וכמ"ש בע"ח שמ"ט פ"ה, ועי"ז שורים עליהם המקיפי' העליוני' ששורים על הלבושים. והנה הבירור ע"י חכמה דבחכמה אתברירו וזהו ענין גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כמ"ש במ"א לכן אמר משה שבבחי' אתעדל"ת צריך להקדים הארון והכלים כי בחכמה אתברירו ויתבררו הלבושי' להיות שש וארגמן לבושה ועי"ז יומשכו עליהם המקיפי' ואח"כ יומשך הא"פ ע"ד נודע בשערים כו' אלא שהמשכן נעשה באתעדל"ע לכן אמר לו בצל כו' ואזי נמשכו המקיפים תחלה מעצמן.

להבין שורש הדברים הנ"ל. הנה שורש ענין מזבח החיצון ומזבח הפנימי כו' ושורש ענין הקטורת כו' יש להקדים תחלה דאוהל מועד הוא בחי' עולם האצי' וחצר אהל מועד ששם מזבח החיצון כו' הוא בחי' בי"ע (הג"ה. ועמ"ש בד"ה במדבר סיני באהל מועד בלק"ת פ' במדבר לפ"ז י"ל חצר אהל מועד זהו כענין בחי' מדבר סיני שירדה שנאה על הרע וכך הוא ענין מזבח החיצון לברר נפש הבהמית להפריד הטוב מן הרע כו' ובחי' באהל מועד נתבאר שם ג"כ. ועמ"ש מענין חצר בד"ה וארשתיך לי. ואפ"ל דבבהמ"ק היו ג' דיורים זה לפנים מזה. האחד חצר אהל מועד הוא כנגד בי"ע, הב' אהל מועד והוא ההיכל וזהו כנגד עולם האצי', הג' קדש הקדשים והוא כנגד עולמות הא"ס שלמעלה מהאצילות. וכענין הנזכר בזח"ג פ' שלח דקב"ט תלת עלמין אית ליה לקב"ה ופי' הרמ"ז שם שהם ג' בחי' הכוללים כל המציאות שבתוך החלל ומקום פנוי והם עולם הא"ס ועולם האצי' ועולם הנפרדים היינו בי"ע וכנגד זה אומרים ג"פ קדוש. ועמ"ש מענין ג' בחי' הנ"ל בביאור ע"פ אכלוהו היום ע' בת"א פ' בשלח. ויש לפרש ע"ד ג' בחי' מחשבה ודבור ומעשה ובעשייה אף עשיתיו עולם הנפרדים. ולכן כמ"כ באהל מועד ובבהמ"ק שהם דירת עראי של הקב"ה הי' ג"כ ג' דיורים הנ"ל ותכלית הכוונה לחבר ג' מדרגות הנ"ל עד שגם בעולם הנפרדים יהיה גלוי אור א"ס ב"ה. ואיתא בזהר והרמ"ז שם אשר ג' עלמין הנ"ל נכללים בשני אותיות י"ה שע"ז אמרו כי בי"ה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב היינו עולם האצי' ועולם הא"ס שמרומזים ביו"ד וקוצו של יו"ד עמ"ש בלק"ת פ' תצא בביאור ע"פ ולא אבה ובה"א נברא העוה"ז היינו עולם הנפרדים. ועפ"ז אפ"ל שזהו משארז"ל במשנה ספ"ד דמדות וההיכל צר מאחוריו ורחב מלפניו צר מלאחוריו היינו בחי' יו"ד ורחב מלפניו בחי' ה"א שהיא רחובות הנהר וא"כ אפ"ל דעכשיו בחי' ועשו לי מקדש זהו ע"י קיום מצות ל"ת שהן נמשכים מבחי' י"ה שמי עם י"ה שס"ה. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה אלה פקודי המשכן אשר משכן העדות זהו קיום מל"ת כו' והיינו כי המשכן והמקדש הם בחי' י"ה. וזהו איה מקום כבודו פי' איה א' י"ה הוא מקום כבודו כמ"ש בת"א פ' שמות בד"ה זה שמי ובד"ה ולבך יהגה אימה. ושם פי' איה סופר כענין דברי סופרים בחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר. ובמשכן כתי' וכבוד ה' מלא את המשכן. והרי הכבוד שרשו מבחי' אי"ה. א"כ עכשיו ברוחניות הוא נמשך ע"י איה סופר. היינו קיום דברי סופרים ומצות ל"ת כו' עכ"ה) והמזבח החיצון שבחצר אהל מועד היינו בשביל הבירורים דרפ"ח כו' שנפלו בנוגה דבי"ע שמתבררים מן הרע לטוב על מזבח החיצון (הג"ה. ועמ"ש בפי' וגם תשמור את חצרי דחצרי הוא נה"ב. עכ"ה) על ידי האש שעל גבי המזבח ששרף את הבהמה ונעשה מהם גחלים לוחשות כו' (הג"ה והוא ע"ד כלתה נפשי לחצרות הוי'. וזהו ענין גחלים לוחשות לאפוקי עוממות היינו כשהאהבה מסותרת ע"ד אין מלך בלא עם מלשון עוממות כו' אבל גחלים לוחשות זהו ענין רצוא ושוב כמראה הבזק כו'. והנה אף דבמא"א מם ג"ד איתא מזבח החיצון אימא תתאה רחל, מ"מ

הרי אח"כ כתב מזבח ביצירה, והנה מל' דיצירה בראש העשיה ושם הקרבנות אלא צ"ל שזהו ע"י התלבשות שמל' דאצי' מתלבשת במל' דיצירה וזהו מזבח החיצון, ועד"ז ג"כ פי' משנה ביצירה היינו לבוש מל' דיצירה שמתלבשת בה מל' דאצילות דהיינו בשביל לברר בירורי נוגה ע"י כשר ופסול טמא וטהור כו' כמ"ש בבה"ז פ' בראשית דכ"ז גבי משנה אתתא דההוא נער כו' ע"ש וכמ"כ עד"ז י"ל בענין מזבח שהוא ביצירה ששם עה"ד טו"ר, והמזבח הוא לברר בחי' זו והוא מל' דאצי' כשמתלבשת במלכות דבריאה יצירה כו', ועיין בזח"א פ' נח ד"ע עמוד א' ע"פ ויבן נח מזבח ובבה"ז שם מזבח החיצון ע"ד דוגמת פתח האהל כו' המחבר ומקשר את הנברא שיוכל להתעלות כו' עכ"ה) והענין הוא דהרי שורש הבהמה דנוגה הוא מז' מלכין קדמאין דלפני מלך מלך כו' שהי' מבחי' גבורות דב"ן שלפני האצילות כידוע ומשיורי המלכים שלא נתבררו באצילות נפלו למטה בבי"ע ונתבררו ע"י האש שע"ג המזבח החיצון שבבי"ע ע"י שנהפך מרירו למיתקא כו' דהיינו מגבורות קשות דנוגה להיות בבחי' גבורות דקדושה האלקי דהיינו אש שלמעלה אריה דאכיל קרבנין כו' (הג"ה, ועיין זח"ג פ' צו דל"ג והנה ענין גחלי אש במא"א ג' ח' גחלת קרוי הגבורה כו' וזהו גחלי אש מצד הגבורה דנוקבא עכ"ל. ויש להעיר לענין גחלת ממ"ש בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת קשורה בגחלת, היינו כמו מתחלה השלהבת קשורה וכלולה בהעלם תוך הגחלת כך הוא התכללות העשר ספירות במקורן ושרשן ואח"כ יוצאין מההעלם לגילוי, ואח"כ כשנפרש עד"ז ענין גחלי אש היינו הרשפי אש כשהוא כלול במקורו תוך ההתבוננות, ואח"כ היינו המדות כשהם קשורים עם מקורם נק' גחלי אש. ויש להעיר ג"כ מענין ואת הלפידים ועיין בזח"ב פ' יתרו דפ"א ע"ב ובמא"א למ"ד כ"ד לפידים מצד המלכות הם הגבורות הבוערות כאש ולפיד עכ"ל. ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים. והנה בהרמ"ז ס"פ פנחס דרנ"ט ע"פ כי גחלים אתה חותה על ראשו פי' גחלים הם אורות דאימא בלתי סיגים אלא מבוררים, וכענין שלהבת י"ה שה"ס שם י"ה שהוא כח גבורה בפנימיותה הנשפע מן הבינה כנזכר בע"ח שער השמות עכ"ד. עכ"ה).

ב) **והגחלים** הללו דקדושה שנעשו מסיבת הבירורים מהם מצוה להביא ע"ג המזבח שלפני אהל מועד פנימי בהיות שמזבח הפנימי עצמו להיותו בבחי' התיקון דאצי' עצמו לא הי' עליו גחלי אש כלל (הג"ה דהנה כתיב ואחר הרעש אש לא באש הוי' וכמ"ש מזה בד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' ציצית, כי רשפי אש זהו לשם הוי' אבל אין בזה עדיין גילוי שם הוי' אלא שהוא הרצוא ליכלל בשם הוי' אלא ואחרי האש קול דממה דקה תמן קאתי מלכא. אך במ"א נתבאר דאיתא בת"ז אית רעש ואית רעש היינו אית רעש אשר לא ברעש ה' כנ"ל, ואית רעש שהוא ברעש ה', היינו כי ג' בחי' רוח ורעש ואש הם נר"נ עשי' יצירה בריאה, ועז"נ לא באש הוי' כנ"ל שהם בחי' יש נגד אצילות, אבל עכ"ז יש מקור בי"ע גם באצי' ויש ג' בחי' הנ"ל שבבי"ע גם באצילות גופא והם הג' כלים דאצילות פנימי

אמצעי חיצון שיש בשם מ"ה שהוא קול דממה דקה דאצילות גופא כל השלשה בחי' רעש ורוח ואש, ולכן נקרא קול דממה דקה וכן נקרא קלא פנימאה, ואילו לא היה שם רעש לא היה נקרא קול כלל. אך באמת יש בחי' רעש וקול והוא מ"ש קול גדול ולא יסף, ועיין בזח"ג פ' ואתחנן דרס"א ע"א פי' שהוא קלא פנימאה בחי' צעק לבם שצועק בפנימית הלב ובתוך הקול יש ג"כ בחי' אש, אך כולם הם בבחי' פנימית הלב גופא וזהו בחי' שמו"ע של יוהכ"פ שהוא הכל בחי' קול דממה דקה שצועק בפנימית הלב, וזהו ברעש ה' שהוא הרעש דאצי' מקור של הרעש חיצוני שבבי"ע וזהו ממעמקים קראתיך ב' עומקים פי' עומק א' הוא רוח ורעש ואש דבי"ע ועומק הב' הוא בתוך עומק הנ"ל שהוא הקול דממה דקה קלא פנימאה רוח ורעש ואש דפנימית וכשהם מתחברים יחד החיצונית והפנימית כתיב ממעמקים ב' עומקי' והוא ע"י בירור החיצונית ונעשה בחי' אין ואז מתקרבים ומתייחדים ע"כ נת' במ"א. ועד"ז יובן ענין הבאת גחלי אש ממזבח החיצון שנאמר ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני הוי', ויש לפרש ע"ד מ"ש במא"א למד כ"ה לפני ה' מל' לפני הת"ת הנק' הוי' וזה מלמטה למעלה אז היא לפניו וקודמת אליו עכ"ל והגם דבזח"ב קנג"ב ק"ע ע"ב חילק בין לפני ובין מלפני עכ"ז יש לפרש דגם מלפני היינו כן שהאש הוא עדיין גילוי שם הוי' ממש והוא ע"ד אש דבריאה שלמטה מאצילות וכשמביא אותו להיכל היינו שמתעלה ומתחבר להיות באש הוי' בחי' אש שיש באצילות כנ"ל ועיין במא"א א' קכ"ה כמה בחי' אש, ושם אש נקרא חכמה בסוד ד' יסודות ארמ"ע כו' אש הוי' כי אש יוצא מהוי' כו', ובחי' אש זו יש לפרש ע"ד שע"ס נקרא כשלהבת קשורה בגחלת כנ"ל. עו"ש סעיף ק"ל אשישות ב' אשות נקרא חסד וגבורה אש לבנה ואש שחורה עכ"ל. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי אתה נרי בענין נהורא אוכמא ונהורא חיוורא שבחי' נהורא חיוורא גבוה יותר כנ"ל. ועד"ז י"ל ענין גחלי אש והבאתם לפנים על מזבח הפנימי. רק במ"א פי' אש לבנה ע"ד יוצר אור וזהו ענין חיות ואופנים, ואש שחורה ע"ד ובורא חושך העלם והסתלקות למעלה בחי' שרפים ולפ"ז אש שחורה גבוה יותר ובהרמ"ז פ' עקב פי' אש שחורה במו"ס. עכ"פ גם לפ"ז י"ל כן בענין ב' בחי' אש הנ"ל כי עדיין הוא למעלה מבחי' נפילה ושבירה להיות בבחי' אש אוכלת עכ"ה) לפי שהוא מפנימיות מלכים שלא נפלו מהם בשבירה כו' אבל בחצר אהל מועד ששם נפל מהם החיצוניות שלא נתבררו ונעשה מהם גחלי אש לאכול הקרבנות ולהפוך מרירו למיתקא כו'. (הג"ה, קיצור אהל מועד הוא אצילות, וחצר אהל מועד הוא בי"ע, ולפ"ז היכל קדה"ק בחי' שלמעלה מאצילות ע"ד תלת עלמין, ומזבח שבחצר לברר רפ"ח, כלתה נפשי לחצרות ה', ונעשו גחלי אש, לוחשות היינו רצוא ושוב כמראה הבזק ולא עוממות, אף דמזבח מל' היינו מל' דאצילות המתלבשת במל' דבי"י לברר וגחלי אש גבורות דנוק', לפידים, גם ע"ד כשלהבת קשורה בגחלת, אבל מזבח הפנימי בחי' שלמעלה משבירה אין שייך אש אוכלה, כי אין שם דבר נפרד שתצטרך לאוכלו, אבל אעפ"כ שייך הבאת גחלים ממזבח החיצון למזבח

הפנימי. והענין כי הנה כתיב לא באש הוי' אלא קול דממה דוקא שלמעלה מאש ותמן קאתי מלכא, אך עכ"ז גם בקול דממה דקה יש אש והוא הנק' אש הוי', וכענין איש אש יו"ד, וזהו ממעמקים ב' עומקים, והיינו הבאת גחלי אש ממזבח החיצון למזבח הפנימי, ואש זו זהו ע"ד ע"ס בלי מה כשלהבת קשורה בגחלת, וזהו סמכוני באשישות ב' אשות, עכ"ה).

ג) **והנה** ידוע דכל העלאות מ"ן באה מסיבות הבירורים בתחלה דהיינו שאחר שיהי' הבירור בתחלה מרע לטוב אז יעלה הטוב ההוא הנברר בבחי' העלאת מ"ן ואין העלאה זו נק' בירור מאחר שכבר נברר כו' אלא הוא בבחי' עלי' והתכללות המקבל במהות המשפיע והיו לאחדים ממש (הג"ה הנה מתחלה יש בירור עד שנכלל להיות בבחי' מ"ן ואח"כ המ"ד דמ"ה מברר את המ"ן בירור שני דהיינו ענין שמ"ה מברר ב"ן וענין ב' בירורים אלו הא' להיות ביטול היש הב' להיות ביטול אמיתי ודבר זה מבואר בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובפ' וישב סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ובד"ה ואלה שמות בנ"י גבי ההפרש בין המשנה שנקראת מלכתא ובין ההלכות שנקראו עלמות ושם נתבאר שבירור השני זהו ענין מיכאל מקריב נשמות כו', ועוד נתבאר זה בביאור ע"פ כמים הפנים בענין סמיכות גאולה לתפלה וכן נתבאר מזה בביאור מאמר הזח"א וישב קפ"א ע"פ אך אל הפרוכת לא יבוא שבירור דב"ן היינו מה שהמל' מבררת רפ"ח כמ"ש ותתן טרף לביתה זהו שיוכללו בה בבחי' מ"ן ואח"כ בירור דמ"ד להעלותו בביטול עליון יותר ושם נתבאר שבירור דמ"ן זהו ע"ד ביטול דאליהו ובירור מ"ה ע"ד משה ונחנו מה כו' ועמ"ש בדרוש הנותן לשכוי בינה מענין פי' יסוד דנוק' ובד"ה והנה רבקה יוצאת, אך מהמבואר כאן משמע שגם כדי שיהיה בבחי' מ"ן יש שני דברים הא' בירור להפריד הטוב מן הרע כי בבי"ע בהלבושים היינו לבד הע"ס יש תערובות טו"ר ובפרט ביצירה הטו"ר מעורבים. וכ"ש בעשי' וע"כ מתחלה צריך להפריד הטוב מן הרע וכנזכר בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים הנ"ל ולאחר שנפרד הטוב מהרע אזי אח"כ יש עבודה להעלותו ומה גם ההעלאה שיהי' נכלל במל' דאצילות אף קודם בירור המ"ד זהו עלייה עצומה כו', וכן נזכר בלק"ת פ' במדבר בענין במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מאמ"צ כי ביצ"מ יש ב' בחי' הא' סור מרע היינו להפריד הרע מהטוב ע"ד מצרף לכסף כו' הב' צאת הנפש מלבושי נוגה תאוות היתר כו' ואח"כ במדבר סיני שירדה שנאה ממש על הרע וזהו ענין העלאת מ"ן ואזי אח"כ באהל מועד יחוד מ"ד ומ"ן כו' ע"ש. ובאגה"ק סי' כ"ח כ' וז"ל אמנם נודע מזה"ק והאריז"ל סוד הקרבנות שע"ג המזבח הן בחי' העלאת מ"ן מנפש הבהמית אל שרשן ומקורן הן בחי' ד' חיות שבמרכבה הנושאות את הכסא פני שור ופני נשר כו' ועי"ז נמשכים ויורדים מ"ד מבחי' אדם שעל הכסא הנקרא בשם מלכא וז"א עכ"ל, ונמצא העלאת מ"ן מנפש הבהמית מגיע רק עד חיות המרכבה והעלאת מ"ן זה היינו בירור והפרדת הטוב מן הרע ועי"ז גופא עולה הטוב לשרשו חיות המרכבה, ועמ"ש מזה

בלק״ת ע״פ כי תצא למלחמה על אויביך כו׳, ואח״כ להיות העלאת מ״ן מהמל׳ לז״א זהו ע״י שחיות המרכבה ע״י העלאות מ״ן הנ״ל דנה״ב שמנוגה אזי הם מעלים את המל׳ וכמ״ש בזהר ר״פ ויקהל דקצ״ז ע״פ קחו מאתכם תרומה וזהו ענין ארוממך אלקי המלך ועמ״ש מזה בת״א פ׳ מקץ ע״פ כי אתה גרי, וא״כ זהו מש״כ שמתחלה צ״ל הבירור ואח״כ הוא העלאת מ״ן היינו הבירור זהו ג״כ העלאת מ״ן לחיות המרכבה ואזי אח״כ הוא עיקר ענין העלאת מ״ן שעולה המ״ן ונכלל ביסוד דנוק׳ ועולה להתייחד עם מ״ד דז״א ובירור המ״ד זהו בחי׳ שלישית לבד ב׳ בחי׳ הנ״ל שבמ״ן הבירור וההעלאה כו׳ והיינו כדמסיק אח״כ שהבירור הוא במזבח החיצון ובאמת הוא ג״כ העלאת מ״ן לחיות המרכבה כנ״ל וההעלאה הוא במזבח הפנימי ר״ל זהו העלאת מ״ן ליכלל באצילות ממש, עכ״ה) וזהו ענין הקטרת שע״ג מזבח הפנימי שנקרא קטורת ע״ש ההתקשרות כי תרגום ותקשור ותקטר (וכנודע שיסוד הוא ההתקשרות ויסוד דנוקבא המעלה מ״ן זהו ענין התקשרות המקבל אל המשפיע בקשר אמיץ וחזק וזהו ענין והיה הקשורים ליעקב כמ״ש במ״א עכ״ה) קשורא דכולא כמ״ש בזהר והיינו בחינת העלאת מ״נ דנשמות כשעולים ונכללים כמו שהוא במקור חוצבו ישראל עלה במחשבה כו׳ (כמ״ש בד״ה יונתי בחגוי הסלע בפי׳ קומי לכי רעיתי ובד״ה אלה מסעי בענין ואלה מסעיהם למוצאיהם) וזהו ג״כ ענין מיכאל מקריב נשמותיהם של צדיקים ע״ג המזבח (הג״ה כ״ה בתוספת במנחות דק״י ע״א בשם המדרש ושיש מדרש דכבשים של אש הוא מקריב ובפ״ב דחגיגה די״ב ע״ב זבול שבו ירושלים של מעלה ובהמ״ק בנוי ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן וכ׳ מהרש״א וכי יש פרים וכבשים אלא נשמותיהם של צדיקים הוא מקריב וכן איתא ברבות נשא דרמ״ט ע״פ הוקם המשכן וז״ל ובעת שהוקם למטן הוקם למעלן והוא משכן הנער ששמו מט״ט שבו מקריב נפשותיהם של צדיקים לכפר על ישראל בימי גלותם ולכך כתיב את המשכן שמשכן אחר הוקם עמו עכ״ל, ולדברי הרבות הנ״ל שהם ב׳ בחינות משכן יש להעיר לזה מענין פקודי המשכן משכן העדות שנתבאר במ״א שהם יחוד ו״ה הנמשך ע״י מ״ע ויחוד י״ה הנמשך ע״י קיום מל״ת, וכ״ש שזהו הנמשך ע״י מס״נ שעיקר בחי׳ זו להיות יחוד י״ה כמ״ש בביאור ע״פ ונקדשתי, א״כ לפ״ז יצא לנו שענין מזבח החיצון ומזבח הפנימי זהו כענין פקודי המשכן ומשכן העדות וכ״מ במא״א מם נ״ד שמזה״ח מל׳ ומזה״פ בינה שהם ב׳ בחי׳ משכן הנ״ל וכן פי׳ הרמ״ז פ׳ בהעלותך דקמ״ט והמק״מ שם דקנ״א דהקטרת זהו תיקון הבינה כו׳ ע״ש, עכ״ה) שהוא ע״ד מזבח הפנימי דוקא להיות בבחי׳ העלאת מ״ן אחר שכבר נהנה מזיו כו׳.

ד) **ויובן** זה עפמ״ש והיה מדי חדש בחדשו כו׳ יבא כל בשר להשתחוות לפני ומבואר הפי׳ במ״א בענין מדי חדש בחדשו דר״ל למעלה מבחי׳ ראש חדש שהוא ענין חידוש הלבנה כ״א במקור ושרש חידושו של חדש שהוא מקור ההתחדשות כו׳ היינו כי חידוש של חודש הוא מה שהמל׳ שהוא הדבור מקבל אור חדש מהחכמה שבמדות היינו מחב״ד דז״א כו׳ אבל

חדש בחדשו היינו מקור ההתחדשות הוא החכמה עילאה עצמה שהיא למעלה מעלה מבחי' חכמה המתלבשת במדות כו' ואזי יבוא כל בשר שהוא יסוד האש דפני אריה פני שור יגיע לבחי' השתחוואה שהוא הביטול שלמעלה מההתלהבות וכענין קול דממה דקה שלמעלה מבחי' רעש ואש כו' ע"ש והיינו כי בר"ח ושבת דעכשיו הוא עליות העולמות בבחי' בירור בלבד וכענין אפשיטת מלבושהא אבל מ"ש יבא כל בשר להשתחוות היינו ההתכללות שלהם שיוכללו באור א"ס ממש כענין לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא ענין ההעלאת מ"ן של הנשמות ע"י מיכאל כהנא רבא (הג"ה כי מיכאל נמשך מבחינת מי כאל והיינו כמ"ש כי אל דעות ששם אל כולל ב' דיעות היינו להיות הביטול גם מלמטה למעלה כמו שהוא מלמעלה למטה דכולא קמי' כלא חשיב ועמ"ש בענין מיכאל אמר שוהם כו' בביאור ע"פ ושמתי כדכד עכ"ה) ע"ג מזבח הפנימי דאצי' וזהו ענין העליה ע"ד ישראל עלה במחשבה (הג"ה ועיין מ"ש ע"פ בן פורת עלי עין הפי' כי שמע ישראל שמע שם עיין היינו שם הוא ב"ן עם רפ"ח ניצוצים גימטריא שם שע"י הבירורים הם מתעלים לשרשם ז"ת דאימא שמשם נפלו וז"ת דאימא זהו עין רבתי, וזהו העלאת נה"ב שהיא מבחי' ב"ן ורפ"ח וע"כ עלייתה לשרשה לבחינת ע' רבתי ואח"כ ישראל הוא העלאת נה"א שהיא בבחי' העלאת מ"ן למעלה יותר גם מבחי' עיין רבתי, דהיינו לבחי' ישראל עלה במחשבה וזהו בן פורת עלי עין למעלה מבחי' עין רבתי דשמע כ"א לבחי' ישראל דלעילא כו', ועד"ז הוא ענין ההעלאה אשר מיכאל כה"ג מעלה הנשמה קמי קוב"ה שזהו למעלה מבחי' העלאות שבתחלה וכענין בן פורת עלי עין עכ"ה), וזהו ענין ההפרש בין מזבח החיצון למזבח הפנימי דמזבח החיצון הוא המברר ואחר שמברר יבוא במזבח הפנימי להיות בבחי' העלאות מ"ן ולכך נק' קטורת וכמ"ש שמן וקטורת ישמח לב במשלי סי' כ"ז ט' פי' שמן הוא ההמשכה מלמעלה למטה דהיינו בחי' מוחין דאבא ששרשם גבוה מאד כמ"ש בד"ה מצה זו ועמ"ש בד"ה מנורת זהב כולה בפי' כשמן הטוב על הראש והוא נמשך ע"י הקטורת שהיא ההעלא' מלמטה למעלה, וכמ"ז מזה בזח"א ויחי דר"ל ע"א ובפ' ויקרא תחלת דף ח' ובפ' אחרי דנ"ח סע"ב ודנ"ט ע"א ובפ' בהעלותך דק"ן ע"א ודקנ"א ע"ב, והיינו כי ענין ענן הקטורת בא מסיבת הבאת גחלי האש דמזבח החיצון ועליהם נותן הקטורת ומזה יעלה ריח ערב מאד שהוא ניחוח להוי' פי' שיתקשר ויתאחד עם הנשמה העולה בא"ס ע"י הריח הערב והיו לאחדים וכו'. וביאור דבר זה יובן יותר עפ"י המשל מריח הערב שיערב לנפש האדם התחתון עד שאנו רואים שיהי' סיבה לחיזוק השכל שבמוח דהיינו שיחזקנו יותר מבראשונה (הנק' בל"א עש קוויקט דעם מוח כו') וכמ"ש במ"א באריכות, וכן עד"ז יובן למשכיל למעלה שהוא בחי' חוטמא דא"א כו' (הג"ה וזהו ענין לבעל החוטם אני מתפלל באד"ר דק"ל סע"ב והריח הוא העלאת מ"ן להמשיך מבחי' אור המקיף כמ"ש בד"ה ראה ריח בני ובביאור ע"פ באתי לגני בענין אריתי מורי עם בשמי לכן ע"י ריח הקטורת נמשך שמן למאור שהוא בחי' שלמעלה מהשתלשלות כי שמן שצף

ע״ג היין אינו חיבור אף שהיין הוא ג״כ בחי' ההעלם כי יין גימט' סוד, ולכן כשנכנס יין יצא סוד מ״מ השמן גבוה יותר ונק' רזא דרזין וכענין קדש הקדשים שהוא למעלה מבחי' קדש וכמ״ש במ״א בפי' שמן משחת קדש שהשמן מושח את הקדש. והנה שמן הוא הלכות התורה וזהו כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו' בחי' שערות הן הלכות התורה שבפנימיותן מלובש בחי' שמן הטוב והוא נמשך ע״י הקטרת שהוא העלאת מ״ן שבתפלה כי אע״ג דתפלות כנגד תמידים תקנום שהם על מזבח החיצון מ״מ כ' התוספת רפ״ד דברכות דכ״ו סע״ב דרבי יהודה ס״ל דכנגד קטורת תקנום שנאמר תיכון תפלתי קטורת לפניך תלים קמ״א ועיין מזה בזח״א ויחי דר״ל ע״א דפי' דקאי על תפלת המנחה והיינו מלשון מנחת ערב ובגמרא פ״ק דברכות ד״ו ע״ב פירשו דקאי על תפלת ערבית וכ״ה ברבות נשא פי״ג דף רנ״ב א' ע״פ מוקטר לשמי אכן שם דף רנ״ד ד' דקרבן דראובן גבי מלאה קטרת איתא והתפלה משולה לקטורת כמ״ש תיכון תפלתי קטורת כו' הרי סתם תפלה נק' קטורת. ועכצ״ל כי יש תפלה שנמשלה לתמידין שהן על מזבח החיצון היינו כשהאהוי״ר הן הבאים ונמשכים מהשכל שנק' עדיין חיצוניות הלב אבל כשהתפלה היא ממעמקים ותעלומות לב ע״ד חסידים הראשונים היו שוהים כו' כמ״ש הענין בביאור ע״פ אחת היא יונתי אז נק' קטורת וע״ז אמרו לבעל החוטם אני מתפלל. ובזה יש לתרץ דהנה כתי' כי חסד חפצתי ולא זבח בהושע סי' ו' הרי החסד גדול מהקרבנות וכ״כ בילקוט בהושע שם. והרי רש״י פי' פי״ח דשבת דקכ״ז דעיון תפלה זהו מכלל גמילות חסדים יעו״ש והרי תפלה כנגד תמידים תקנום. אכן לפמש״כ דתפלה היא ג״כ בחי' קטורת לק״מ דהקטורת הי' במזבח הפנימי ולמעלה מהקרבנות שהם במזבח החיצון כנ״ל. וענין החסד בתפלה שעי״ז ממשיך בחי' היחוד עליון שנק' ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא ונק' שמן וקטורת ישמח לב וכתיב ושמן ימינו יקרא שהוא חסד ע' סד״ה בהעלותך דרוש הראשון. והבחיי ס״פ תצוה ע״פ בין הערבים יקטירנה כ' ידוע כי ריח הקטורת נודף באחרית היום יותר מקטורת של בוקר ועז״נ תיכון תפלתי קטורת לפניך כו' קטורת שאינה באה על החטא כלל כ״א על השמחה כו' משאת כפי מנחת ערב ובקש ממנו שתהא תפלתו רצויה יותר מקטורת של שחר כו' או מנחת ערב מלשון ערבות כמו וערבה לה' מנחת יהודה עכ״ד. ואפ״ל ע״ד תפלת ערבית רשות שהוא בחי' גבוה יותר מן החובה כו'. עוד כ' הבחיי שם שלכן נאמר בתחלת המזמור ה' קראתיך חושה לי כו' שאין בכל הקרבנות ממהר לרצות יותר מן הקטורת שהוא מעלה עשן מיד כו'. ועיין מענין מהירות ההמשכה ע״פ ויגמול שקדים שהוא לפי שנמשך ממקום גבוה. עוי״ל כי הנה כל מה שלמעלה יותר אזי הרצוא ושוב שהן החו״ג הם מיוחדים יותר משא״כ כל מה שיורד למטה מתפרדים יותר ולכן זו״נ נק' דודים שמתפרשים לפעמים אבל חו״ב נקראים תרין ריעין ע״כ ע״י העלאת מ״ן דקטורת נמשך תיכף השמן הטוב שהוא המ״ד כי חו״ב נק' תרין ריעין ממש ולכן נאמר בהטיבו את הנרות יקטירנה כו' שצ״ל תכופים זל״ז, וזהו ה' קראתיך חושה לי שיומשך

האתעדל"ע תיכף וסמוך להעלאת מ"ן בלי הפסק והיינו ע"י כי תיכון תפלתי קטורת לפניך קטורת דוקא שע"ז נמשך השפע במהירות, ולכן שמן וקטורת ישמח לב כי תוחלת ממושכה מחלת לב אבל כאשר יעננו ביום קראנו ע"ז ישמח לב, עכ"ה) שיריח ריח ניחוח להוי' להתקשר ולהתאחד עם העלאות מ"ן דנשמות באש זה שע"ג המזבח הבשמים כו' ע"י הריח הערב שהוא מחזק וגורם תוספת המשכות מוחין לאו"א כו' (הג"ה במא"א אות קוף סעיף י"ד קטורת נק' המלכות קשורא בבעלה ונוקבא דסמאל נקראת קטורת זרה י"ל ע"ד קשורה בו ככלב עיין זח"ג ס"פ פנחס דרנ"ט סע"ב ובמא"א כ' סעי' ה' בענין כלב נוקבא דקליפה לקבל נוקבא דקדושה ב"ן) גם מוחין דאימא נקרא קטורת וכל בחי' מ"ן הם בחי' קטרת סממנים הנבררים מהחיצונים כו' בד בבד יהיה כי כולו בבחי' שם יהיה עכ"ד אפ"ל ע"ד ביום ההוא יהיה שיהיה ו"ה כמו י"ה זהו נמשך ע"י הקטורת, ובאות סמך סעיף ט' כתב סממני קטורת נק' י"א ניצוצים זמ"ל דמתו וארבעה אחוריים דאו"א שנפלו בקליפת נוגה לכן כשמקטירם אותם שורפים הסיגים והרוח תשוב אל האלקים ומתים הקליפות ולכן עוצרת המגפה עכ"ל. ואדמו"ו נ"ע בד"ה ויושט המלך לאסתר בפי' מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מור ולבונה כתב וז"ל וגם היא מקוטרת קיטור היא עשן דק כמו עשן המוגמר והקטורת ולרוב דקותו לא נקרא בתורה בשם עשן כ"א בשם ענן כמ"ש וכסה ענן הקטורת, והיינו מפני שאין שורף ומכלה דבר ההפוך ממש לפי שאין בדבר הנאחז בהם האור מדבר ההפך כ"א מעט מזעיר ואעפ"כ צריכה להיות בבחי' זו בבחי' מקוטרת לשרוף ולכלות כל אחד לפי מדרגתו ולפי מעלת נשמתו בעילוי אחר עילוי כו' שעולה מן המדבר ומפרר ומפריד הרע להיות כלה ונשרף בעשן וקיטור כו' עכ"ל. והנה ענין שמכלה דבר ההפך ממש זהו כענין נהורא תכלא שנמשך מכליון הפתילה שמכלה היש דנפש הבהמית כו' כמ"ש בביאור ע"פ והיה לכם לציצית, ועד"ז ה"ע הקרבנות לברר נה"ב אך בחינה שאין בה מדבר ההפך כ"א מעט מזעיר צ"ל היינו מה שכבר נתברר בירור הראשון אלא שצ"ל בו עוד בירור שני כמשנ"ת לעיל אות ג' ודוגמת בירור אוכל מאוכל כענין עליות דשבת כו' וזה אתי שפיר עם מ"ש המא"א שהקטורת נקראת המל' היינו שם ב"ן דקדושה מה שצ"ל בו בירור דמ"ה ועד"ז ה"ע מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים כנ"ל. אך מ"ש שקטורת הוא י"א ניצוצי' שנפלו בק"נ א"כ ה"ז בירור יש גמור בירור הראשון ואיך מתאחד זה עם ענין מקריב נשמותיהן כו', וצ"ל דתרתי יש בזה שע"י בירור נה"ב ע"ז נעשה עליית נה"א להיות מקריב נשמותיהן כו' דוגמת והחיות נושאות כו', ועמ"ש עוד אדמו"ו נ"ע בד"ה בכ"ה בכסלו דקטורת הוא העלאת האותיות שהן במחודומ"ע לבושי המדות כו' ע"ש.

קיצור סעיף ג'. ואחר הבירור עולה מה שנתברר בבחי' העלאת מ"ן וזהו ענין הקטרת שע"ג מזבח הפנימי, מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים (הג"ה חדשה א"כ י"ל מזבח החיצון העלאת מ"ן דנה"ב והקטורת

שבמזה"פ העלאת מ"ן דנה"א כמשנ"ת ב' בחי' אלו בד"ה בכ"ה בכסלו ובד"ה ויקחו לי תרומה ודוגמת העלאת דשרפים והעלאה דחיות ואופנים, רק שם בד"ה בכ"ה בכסלו פי' דקטרת זהו מעשה המצות אבל בההגהות לשם כתבתי שי"ל שזהו התקשרות ומס"נ של נה"א, ועיין בלק"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש הראשון מענין ב' מזבחות הנ"ל ומ"ש מזה בהגהות לתו"א ר"פ לך בענין מ"ש באברהם ויבן מזבח לד' הנראה אליו ואח"כ נאמר עוד ויבן מזבח לה' ושם לא כתיב הנראה אליו, עכ"ה חדשה אחר זמן רב) ובהג"ה שיש בירור דמ"ן ובירור דמ"ה אך ממש"כ מבואר שגם בבחי' המ"ן יש ב' בחי' הא' הבירור ואח"כ ההעלאה, גם אפ"ל ב' בחי' אלו שבהמ"ן הא' ההעלאה לבחי' והחיות נושאות הב' בחי' והחיות נושאות.

סעיף ד'. גם ע"ד והיה מדי חדש בחדשו יבא כל בשר להשתחוות והיינו ענין מזבח החיצון שם הבירור ומזבח הפנימי ההעלאה, ובהג"ה ענין לבעל החוטם אני מתפלל, שהתפלה נק' ג"כ קטורת, וענין שמן וקטורת ישמח לב, שמן שצף ע"ג יין, ענין כי חסד חפצתי ולא זבח ותפלה בכלל גמ"ח, מ"ש הבחי' שריח הקטורת נודף באחרית היום יותר, וענין מ"ש חושה לי גבי תכון תפלתי קטורת, ועמ"ש בענין החשן, ענין קטורת וענין קטורת זרה, ענין שהקטורת בירור הדקות הרע דנה"ב.

קיצור. (א) אה"מ אצילות, וחצר בי"ע, ומזה"ח לברר ק"נ ונעשו גחלים לוחשות. (ב) והגחלים מביאים למזה"פ שבאה"מ שהוא מבחי' התיקון. (ג) וזהו ההעלאת מ"ן שבא מהבירור שבמזה"ח.

ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו'. ובפ' תשא כתי' ראה קראתי בשם בצלאל וגו'. והנה ארז"ל פ"ט דברכות דנ"ה ע"א, בצלאל ע"ש חכמתו נקרא בשעה שאמר לו הקב"ה למשה לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים הלך משה והפך ואמר לו ארון וכלים ומשכן א"ל משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכה כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן כלים שאני עושה להיכן אכניסם שמא כך א"ל הקב"ה עשה לי משכן ארון וכלים א"ל בצל אל היית וידעת עכ"ל. (ועד"ז מבואר ג"כ במד"ר בקהלת ע"פ טובה חכ' עם נחלה דקכ"ב וז"ל א"ל רבינו משה מביאין את הכלה ומעמידין אותה באויר בתחלה יעשו המשכן ואח"כ יעשו הארון עכ"ל. וצ"ע הא' דבמ"ר ויקהל ע"פ תן לחכם משמע שעשה בצלאל את הארון תחילה משום כבודה של תורה ואח"כ עשה המשכן). והנה כתי' ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם. והענין דכתיב ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך פי' ואהבת את הוי' שיהי' בבחי' אלקיך שיהי' אלוה

שלך שתהא בטל בכל לבבך פי' שיהי' המשכות גילוי אלקות בתוך לבבך כי בי"ת השימוש של בכל לבבך פי' בתוכה. (ועמ"ש מזה בד"ה הוי' לי בעוזרי ועמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך פי' תוך היינו בתוכיות ועומקא דליבא ועדמ"ש ותורתך בתוך מעי וכתיב בקרבך קדוש וע' בפרדס בעה"כ ערך תוך זח"א דס"ב, וזהו"ע ושכנתי בתוכם בלב כאו"א מישראל). וביאור הדברים הנה כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל כו', הרי נאמר כאן ב' דברים הא' הידיעה בתחלה ואח"כ ההשבה אל הלב וכענין שנא' תחלה פ' שמע ישראל ואח"כ פ' ואהבת וענין הידיעה הוא מצות היחוד ליחדו ית' כמ"ש הרמב"ם ריש ה' יסוה"ת (הג"ה ולפי המקובלים דפי' יחוד זיווגי השמות הוי' ואלקים הנה היחוד והזיווג נק' דעת ע"ד והאדם ידע את חוה, וזהו ומלאה הארץ דעה את ה' כמ"ש סד"ה וידעת היום ע"ש), וזה הפסוק מדבר במצות היחוד ועיקר היחוד הוא מה שמפרש ואומר כי הוי' הוא האלקים. ויש להבין איזה יחוד יש בידיעה זו שהוי' הוא האלקים. אך כי פי' הוי' הוא האלקים היינו דכתי' שמש ומגן הוי' אלקים כי שם אלקים הוא הצמצום המסתיר ומעלים אוא"ס ב"ה להיות העולם נראה ליש ודבר נפרד ולכן נק' מגן היינו בחי' נרתק של השמש שהוא שם הוי' המהווה את הכל מאין ליש, והמגן שהוא שם אלקים הוא שע"י יורד החיות בהסתר פנים שהחיות מסתתר בגוף הנברא כו' וכמ"ש בתניא ח"ב פ"ג. ויובן ע"ד כי אל דעות ע' בהה"ז בשלח על המאמר דמ"ח ד"ה ועוי"ל שזהו"ע ים וארץ כו', אכן הסתר זה הוא רק אצלינו אבל לפניו ית' אין שום הסתר והעלם כלל כי כולא קמי' כל"ח וזהו ומבלעדי אין אלקים כמ"ש בתניא שם פ"י ועז"נ וידעת כו' והשבות כו' יחוד זה. (הג"ה יש להוסיף כאן מה שמבואר במ"א בהגהות לד"ה ששת ימים השני שבסידור. ונלע"ד דמצות לייחדו כפשוטו זהו ההיפך מענין הקיצוץ בנטיעות המבואר במערכת שער ההריסה, וכמו דור הפלגה שעשו פירוד בין שם הוי' לשם אלקים ונק' בני האדם שזהו ג"כ חטא עה"ד דאדם כמ"ש בזח"ג קפ"ב א' בענין מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש שזהו חובא קדמאה דעלמא ור"ל דכתי' שמש ומגן הוי' ואלקים וזהו היחוד דשם הוי' ואלקים כמש"כ, משא"כ בחי' שיעמול תחת השמש זהו כשאינו מיוחד בבחי' שמש ומגן הוי' ואלקים רק בחי' שם אלקים לבד שהוא הנק' תחת השמש שהוא שם הוי' והיינו ע"ד שנת' בד"ה וספרתם לכם בפ' אמור בענין פרעה שאמר לא ידעתי את הוי' אע"פ שידע שם אלקים כמ"ש אלקים יענה את שלום פרעה דהיינו ששם הוי' שהוא הי' הוה ויהי' בלי שינוי לא ידעתי רק שם אלקים המכסה להיות דבר בפ"ע דוקא וזהו לא ידעתי שהדעת הי' בגלות, ולכן על יצי"מ נאמר וידעתם כי אני ה' אלקיכם וזהו וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים כו' ולכן זהו מצות לייחדו כי הוי' הוא האלקים וזהו שארז"ל פ"ה דברכות דל"ג א' גדול מקדש שניתן בין שני אותיות שנאמר פעלת הוי' מקדש אד' דהיינו שע"י המקדש נמשך בחי' שמש ומגן הוי' אלקים, ולכן נאמר ומקדשי תיראו וזהו ג"כ כמש"ש גדולה

דעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר כי אל דעות הוי' ור"ל כמש"ל בענין ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם וכמו שמבואר לקמן, והיינו ע"י וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים שע"י ידיעה זו ממשיך בחי' שמש ומגן הוי' אלקים והיינו גדולה דעה, ולכן איתא מו"ם גימט' אלקים והיינו מחמת דעבדי פגימותא לעילא דשמאלא לא אתכליל בימינא כשמפרידים שם אלקים משם הוי' כמ"ש בזח"ב דכ"ו ב' ובפי' הרמ"ז שם, ע"כ). ופי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת היינו שכמו שיש בעולם שמים וארץ שהשמים הם מקיפים על הארץ והארץ מוקפת מן השמים, כמו"כ יש ב' בחי' אלו בנפש כי הנפש כלולה משכל ומח' ומדות ודבור ומעשה אשר השכל והמח' נק' בחי' שמים ומקיף על המדות ודבור ומעשה שנק' בשם ארץ וצ"ל כל בחי' הנ"ל דשמים וארץ מיוחדים לה' לבדו וכמ"ש מזה בד"ה שובה הא', והנה ישמחו השמים ר"ת י"ה וזהו יחוד חו"ב ותגל הארץ ר"ת ו"ה וע' מענין בחי' אלו בנפש בת"א בד"ה ועשית ציץ ובד"ה לבסומי הא' ובד"ה ויאבק ובלקו"ת בד"ה ראה י"ה נקודה בהיכלא כו' וי"ו נחל איתן כו' ע"ש, וזהו"ע ושכנתי בתוכם בענין המשכן והכלים שהם דוגמת השמים והארץ מקיפי' ופנימי' וכמ"ש ברבות נשא פי"ב דרמ"ט ג' ע"פ להקים את המשכן ובפ' תרומה קנ"א ב' למעלן נוטה שמים כיריעה ולמטן עשר יריעות (וע' זח"ב רכ"א א') וכך הם ב' בחי' אלו בנפש והוא ענין בחי' וידעת היום ובחי' והשבות אל לבבך שהוא ג"כ בחי' מקיף ובחי' פנימי, וע' ילקוט ריש משלי יש ב' דעות אם החכ' בראש או בלב וי"ל שניהם אמת שבראש ומוח הוא עדיין בחי' מקיף ובלב בא בבחי' פנימי' וזהו וידעת והשבות כו'. והנה פי' והשבות אל לבבך ב' לבבות היינו חיצוני' הלב ופנימי' הלב (עמ"ש מזה בד"ה נצבים ובאגה"ק סי' ז' ובת"א סד"ה להבין ענין הברכות) וזהו"ע מזבח החיצון ומזה"פ כמ"ש בד"ה ושאבתם הראשון, והיינו שבמזבח החיצון היו מקריבים קרבנות פרים אלים וכבשים ע"י שיערכו בני אהרן עצים (ע' לק"ת בד"ה לבאר ענין יוכ"פ באש הבא מן ההדיוט עמ"ש פי' מן ההדיוט בת"א בד"ה ענין חנוכה וע' מענין הדיוט ברמ"ז נשא קכ"ט א' ועמ"ש בד"ה מסעי הג' בפי' אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, והנה עי"ז הי' יורד אח"כ אש שלמעלה מבחי' ארי' דאכיל קרבנין ועמ"ש מזה בד"ה ואכלתם אכול) וכדוגמא זה בתפלה הו"ע מ"ש אחרי הוי' ילכו כארי' ישאג דהיינו ההתבוננות הנמשך מבחי' מלכותך מכ"ע שהעולמות כולם מתהוים יש מאין מבחי' שם כבוד מלכותו שהוא רק הארה בעלמא ונק' אחרי הוי' כמ"ש בד"ה אחרי ה' פ' ראה ועי"ז נשרפו תאוות נה"ב להיות ביטול היש שהתפעלות נה"ב נמשך דוקא מהתבוננות ביטול העולמות והתהוותם יש מאין שמשם לוקחה ומשם שורשה ומקורה וכמ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו ובד"ה אדם כי יקריב כו' מן הבהמה כו' וע"י העלאה זו נמשך בחי' המשכה והוא מ"ש ריח ניחוח לה' היינו המשכת וגילוי שם הוי' שלא יהי' שם אלקים מסתיר, וזהו והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים, אך מזבח הפנימי שהוא פנימי' הלב אין מקריבין עליו כ"א קטורת

שהם רק ריח דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף שאינו נכנס בגוף כלל בבחי' פנימי' רק בבחי' מקיף מלמעלה והוא בחי' בכל מאדך בל"ג למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת שאין לו בחי' כלי להכיל והיינו מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו אני הוי' לא שניתי כתי' רק הודו על ארץ ושמים כמ"ש בד"ה ראה ריח בני ,ובד"ה זאת חנוכת המזבח ,ובזח"ג ל"ב פי' שזהו"ע קול דממה דקה שהוא בחי' ביטול במציאות שלמעלה מבחי' רעש ואש הוא בחי' תעלומות כנזכר בד"ה ביום השמיני שילח בפי' רצוא, והוא בחי' הביטול בבחי' י"ה שבנפש שהם בחי' תרין רעין כי בכ"א יש שם י"ה וכמ"ש מזה בד"ה ועשית ציץ ועמ"ש מזה בד"ה ראה וכמ"ש עוד מענין קול דממה דקה בזח"ג קצ"ג ב' יעו"ש, והיינו כי י"ה הוא יראה עילאה ואה"ר שלמעלה ממדריגת אהבה זוטא ויראה תתאה כמ"ש בד"ה כי אתה נרי, ופי' אה"ר היינו בכל מאדך וזהו"ע קטורת שפי' קשורא דמהימנותא, קשורא הוא דכולא, כי תרגום ותקשור ע"י שני וקטורת על ידי' ,וכן בדניאל סי' ה' וקטרי חרצה משתרין .קשרי פרקי עצמות גם חצרות קטורות ביחזקאל מ"ו כ"ב פי' הרד"ק קשורות, והיינו עדמ"ש ונפשו קשורה בנפשו , וכן ביהונתן ודוד נאמר ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד בש"א י"ח א', והוא כענין החשק שהוא דביקות המח' באהבה גדולה ועזה שאין מחשבת החושק נפרד מן החשוק כלל כו', כי אין החושק מחשב בדבר אחר כ"א בחשוק לבד' ואף כשיאכל וישתה לא יחשוב כ"א בו, ועד"ז נאמר כי בו חשק כמ"ש בס' כה"ק סוף אות אהבה, וזהו"ע (התקשרות דנפשו קשורה בנפשו .וכענין האהבה הנזכר בגמ' במעשה שהעלה לבו טינא כו', וזהו"ע והי' העטופים ללבן והקשורים ליעקב. ע"ד צאן אדם אתם .והקשורים היינו שנקלט ונשרש בתוך קדושת אוא"ס ב"ה (וע' מזה בזח"א קס"ב ב').

קיצור. ושכנתי בתוכם ונקדשתי בתוך ע"י ותורתך בתוך מעי נוטה שמים כיריעה ובנפש וידעת היום כו' כי הוי' כו' בשמים כו' ישמחו השמים ר"ת י"ה ובנפש נקודה בהיכלי' חו"ב והדעת מחברם והשבות אל לבבך פנימי' כמו כלי המשכן מזבחות מנורה ז' נרות ז' מדות ותגל הארץ ר"ת ו"ה, וענין ידיעה זו היינו כי הוי' הוא האלקים ע"ד שמש ומגן הוי' אלקים לאפוקי כשיפריד שם אלקים משם הוי' ע"ד רם על כל כו' בחי' רוממות והנהגות העולמות רק ע"י שם אלקים גימט' הטבע ונק' שיעמול תחת השמש למטה מבחי' שמש ומגן ואז גורמים בחי' שם אלקים גימט' פ"ו מו"ם פגימו וזהו מודים אנחנו לך ששם אלקים מיוחד ממש עם שם הוי' ובטל אליו כמ"ש בד"ה מזמור לתודה וגם פעולת המגן הוא כדי שעי"ז יומשך השפע רק במקום שנצרך היינו בקדושה כמ"ש בת"א פ' לך בפי' מגן אברהם, ולכן אומרים על שם אלקים דוקא אלקינו ולא נזכר כן בשם משמות הקדושים, משא"כ אם נמשך משם הוי' שלא ע"י המגן דשם אלקים יוכל ג"כ להיות יניקת החיצונים ע"י אותיות דק"נ כמ"ש במ"א שלכן הכהנים ששימשו בבית חוניו שלא בעיר הקדושה הרי הם כבעלי מומין כו' כי גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו כו'. והנה ב'

לבבות חיצוני' ופנימי' הלב ב' מזבחות מזבה"ח בחצר אוה"מ כי מקריבין נה"ב ונכללת במקורה ע"י ארי' דאכיל קורבנין אחרי הוי' ילכו כארי' ישאג, ועמ"ש ע"פ תשמור את חצרי, וזה נמשך ריח ניחוח לה' שלא יהי' שם אלקים מסתיר, מזבה"פ פנימי' הלב הנמשך מהתבוננות אני הוי' לא שניתי התקשרות נה"א בעצמיות אוא"ס ב"ה מה שלמעלה מבחי' מל' כו' שמן וקטורת ישמח לב, וע' בד"ה והקרבתם עולה אשה ובענין מפתחות החיצוני' ומפתחות הפנימי' תדון את בתי ובענין במדבר סיני באוה"מ.

ב) וענין מזה"פ הי' רק להקטיר עליו קטורת בלבד ולא שריפת קרבנות כי האש שלמעלה לא הי' יורד במזה"פ כלל רק שמצוה להביא גחלי אש ממזבה"ח למזה"פ בשביל הקטורת, והטעם הוא לפי שענין מזה"פ הוא בחי' פנימי' הלב שלמעלה מהתלהבות רק בחי' קלא פנימאה והוא בחי' העלאת מ"ן בבחי' התקשרות גדולה, ולכך נק' קטורת כמ"ש בזהר קטורא דכולא וענין ענן הקטורת הי' מעלה בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות ובזאת נתעלתה הנשמה ונתדבקה בקשר אחר קשר בעצמות אוא"ס ב"ה לפי שע"י הריח הערב אנו רואים שיערוב לנפש עד שיחזיק את השכל בתוס' חיזוק מכמו שהי', כמו"כ עד"מ בהעלאת מ"ן דקטורת כתי' שמן וקטורת ישמח לב פי' שיפקח את לב העליון עד שיתחזק בו המוחין מפני הריח הערב של הבשמים דקטורת דכנ"י והו"ע מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח שהוא על מזה"פ שלמעלה דוקא ולא על מזבה"ח שלמעלה כי מזבה"ח שעמד בחצר אוה"מ עיקר ענינו הוא לברר בירורים לבד דהיינו להפך טבעו הרעים דנה"ב בבחי' ביטול רצון מרע לטוב כו' וגם בועשה טוב יהי' בבחי' ביטול הרצון לעשות נגד רצונו דוקא כידוע, אבל מזה"פ לא הי' צריך לאש שלמעלה כדי לברר כנס"י מאחר שכבר הובררה, אך להעלות את הנשמה שתתקשר בעצמותו ית' לאשתאבא בגופא דמלכא הי' מצוה להביא מעט מבחי' גחלי אש ממזבה"ח ולהניח עליהם בשמים כדי שיתעלה ריח ערב כו' והענן מוליכה עד רום המעלות כו' כמו שהנשמה היתה במקור חוצבה כידוע שישראל עבמ"ח וד"ל. וזהו ויחד לבבינו ב' הלבבות דמזבה"ח ומזה"פ ויתיחדו ע"י הבאת גחלי אש ממזבה"ח לפנימי בשביל מצות הקטורת וכמו"כ במזבח העליון, וענין וערכו בני אהרן עצים ונתנו אש כו' דמצוה להביא מן ההדיוט לפי שידוע שאהרן הוא שושדמ"ט להוליך את הכלה לגבי החתן וכמ"ש במ"א, וגם כאן בני אהרן הם המסעדים ועוזרים לכנס"י שתוכל לעלות בבחי' מזה"פ ע"י הרשפי אש שממשיכים במזבה"ח כו', וזהו מ"ש ואני תפלה כלומר מה שיש יכולת לכנס"י להתעורר בתפלה ברשפי אש ההתלהבות הוא מבחי' אני דהיינו מדת מל' ית' שנק' אני כמ"ש ואני בתוך הגולה דגם כשגלו לאדום שכינה עמהם כבי' שוכן אתם בתוך טומאתם כו' וד"ל.

קיצור. אל לבבך ב' לבבות (זח"א קנ"ח ב') פנימי' הלב וחיצוני' הלב (עמ"ש סד"ה ענין הברכות ובד"ה נצבים ובתלים ע"פ לך אמר

לבי בקשו פני) וזהו מזה״פ ומזה״ח (בד״ה ושאבתם מים) הא׳ מזה״ח בו קרבנות מבהמה כמו״כ בתפלה שריפת נה״ב (ע׳ בד״ה וארא) ועי״ז ריח ניחוח לה׳ שלא יעלים השם אלקים כ״א שמש ומגן כו׳ וזהו והשבות אל לבבך כי הוי׳ הוא האלקים (עד״ה וידעת השני) ארי׳ דאכיל קורבנין אחרי הוי׳ ילכו כארי׳ ישאג, מזה״פ קטורת קשורא דכולא קשר הנה״א באוא״ס מיכאל מקריב נשמותיהן ע״ד לאשתאבא בגופא דמלכא ולא הבירור מהרע לבד (ע׳ כה״ג בד״ה שירו לה׳ שיר חדש ובד״ה והקרבתם עולה ובד״ה ויקחו לי תרומה) למס״נ באחד זהו מס״נ של הנה״א ובכל נפשך מס״נ של נה״ב וצריך ליקח גחלי אש ממזבה״ח למזה״פ (ע׳ בענין ואת הלפידים) והיינו ויחד לבבינו (ע׳ לקמן ס״ו) וערכו בני אהרן ואני תפלה שמן וקטורת ישמח לב.

ג) **והנה** יריעות המשכן שהם עשר (כנגד ע״ס כמ״ש בזח״ב קס״ד סע״ב וקס״ה א׳ ודרל״ז ובמק״מ שם ט״ס דז״א והמלכות משלימתו לעשר, ע׳ זח״ג קפ״ב בענין אנכי שלומי אמונת ישראל) הי׳ מד׳ מינים שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני (בפ׳ תרומה כ״ו א׳). וי״ל כנגד ד׳ אותיות הוי׳ ומלואן עשרה כמו רה״י גבוה יו״ד ורוחב ד׳ וכן פי׳ הרח״ו הובא במק״מ דרל״ג הנ״ל בענין שיריעות המשכן רחבן ד׳ באמה דהיינו ש׳ הוי׳ כמ״כ י״ל בענין ד׳ מינים הנ״ל. ואפ״ל לפ״ז שש חסד כדלקמן שהוא כולל כל הו״ק יומא דאזיל עם כולהו יומין ע״כ נק׳ שש, תכלת י״ל גבורה ארגמן תפארת תולעת שני מל׳ גימט׳ שקוצי״ת כ״כ במא״א תי״ץ י״ב, וכאן פי׳ דתכלת מל׳ ותולעת שני גבורה ועכ״פ הם ד׳ אותיות הוי׳, וי״ל כיון שענין המשכן הוא בחי׳ וידעת היום והשבות כו׳ כי הוי׳ הוא האלקים וכנ״ל ע״כ יש בו ד׳ מינים כנגד ד׳ אותיות הוי׳ וע׳ בזהר תרומה קל״ט ב׳ וקל״ה א׳ ובפרדס ערך תולעת). והנה מבואר בזהר דתכלת הוא כנגד מדת מל׳, כי הנה ידוע דתכלת דומה לים וים דומה לרקיע כו׳ (וע׳ מזה במד״ר נשא פי״ד דת״ז ב׳ ובמנחות דמ״ג ב׳ ובזח״א קכ״א א׳ ובפי׳ הרמ״ז שם) שהו״ע היראה שמבחי׳ מקיפים כרקיע שהרי אנו רואים התפעלות האדם ביראה הוא מפני עוצם הרוממות וההתנשאות של מדת מל׳ ית׳ דכולא קמי׳ כל״ח לא יכול כלי מוחו ולבבו להשיג ויתפעל במדת היראה מרחוק כמ״ש ע״פ שום תשים עליך מלך בבחי׳ מקיף כו׳ ה״ז שנתפעל ביראה אינו אלא בבחי׳ מקיפים דמדת מל׳ דהיינו בבחי׳ סוכ״ע וזהו כמראה תכלת שדומה לרקיע המקיף דוקא וגם המראה נורא הוא בעצם והיינו מ״ש בזהר אשא תכלא כו׳, וכמו״כ למעלה נק׳ מדת מל׳ ית׳ בשם יראה והוא כמו רקיע לפי שהוא ית׳ מתנשא במדת המל׳ וכמ״ש מלכותך מכ״ע, וזהו היריעה של תכלת לאהל בבחי׳ מקיף עליו כמו שלמעלה מדת מל׳ דאצי׳ הוא בבחי׳ מקיף על הנבראים פי׳ שאינם יכולים לקבל האור מפני ההתנשאות והרוממות (ועמ״ש בד״ה מי מנה בענין והים עליהם מלמעלה מענין דומה לרקיע וי״ל שהים הוא על י״ב בקר דבריאה והוא דומה לרקיע שעל חיון עילאין שנת׳ בסידור ע״פ הנותן שלג כצמר ונק׳ ג״כ רקיע כענין הקרח

הנורא וענין רקיע דומה לכסה"כ עמ"ש ע"פ נכון כסאך מאז). וענין תולעת שני הוא מבחי' הגבורות דמראה אודם כו' והוא בחי' רשפי אש התשוקה כמ"ש והחיות רצוא כו' וענין הארגמן הוא בחי' ת"ת שהוא מדה"ר הכוללת כל המדות אהוי"ר כו' והיינו מראה הארגמן שכולל כל הגוונין כו' (ע' זח"ג נ"ב ע"ב שני תולעת סטרא סומקא דגבורה וע' דכ"א א' ודכ"ו א' בענין דוד שהי' אדמוני עם יפה עינים, משא"כ בעשו והוא אדמוני, א"כ סט' סומקא דשני תולעת י"ל ע"ד מ"ש בדוד, ובענין ארגמן עיין בפרדס בעה"כ ערך ארגמן שהוא ג"כ ר"ת ד' מלאכים המקבלים מחגת"ם והם ד' בחי' שנאן ועמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית שהם ג' בחי' אהוי"ר ורחמים ובחי' הד' זהו קעומ"ש להיות מקשר כל ג' לבושים מחדו"מ אל מחדו"מ שלמעלה ועד"ז י"ל גם כאן כי שש וארגמן ותולעת שני זהו חג"ת אהוי"ר ורחמים והבחי' הד' תכלת וזהו מל' מקור דבי"ע אשר בי"ע הם לבושים מחדו"מ וקבעומ"ש לקשר ג' בחי' מחדו"מ אליו ית' זהו"ע תכלת כו' וע' במד"ר ויקהל פמ"ט). וענין שש משזר הנה פי' שש הוא הפשתן כידוע, וידוע שנק' ג"כ בד כמ"ש וכתונת בד כו', ולפי שהפשתן עולה בקנה א' לכך נק' בד כמו בד בבד, והנמשל מזה הוא האה' הטבעית המושרשת בלב כאו"א מישראל בבחי' עצמי' מצד שרש נשמתם שישראל עבמ"ח כו' שהיא פשוטה בתה"פ מבלי הרכבה בשכל וטעם אלא למעלה מהשכל והטעם כידוע, וע"כ נק' בד שעולה בבחי' יחידות והרי ידוע ששרש הנשמות הי' ביחידו ש"ע בבחי' אח"פ בתכלית כו' שהוא בחי' עצמיות אוא"ס ב"ה (עמ"ש בד"ה האזינו הא' פ"א בפי' ונוזלים מן לבנון ומ"ש בד"ה יונתי בפי' קומי לך רעיתי) ע"כ עליית הנשמה מצד טבעה להתמשך ולהתכלל ביחידו ש"ע והי"ז צמיחת הפשתן שעולה בד בבד וזהו כתונת בד קדש ילבש להיות כי בגדי לבן דכה"ג ביוהכ"פ ידוע הטעם שהי' מראה של לבן דוקא לפי שמראה הלבן משונה משאר המראות במה שהוא מראה עצמיות מבלתי מורכבת כלל שהרי כל המראות הן ע"י צביעה דוקא ומראה הלבן איננה צבועה כלל אלא הוא בעצם בדבר הלבן כמו בפשתן וכדומה כמ"ש במ"א, וזהו הוראה על שהוא נעלה במדריגה על כל הגוונים אדום וירוק כו' ולכך נתלבש כה"ג בבגדי לבן ביוהכ"פ להורות על בחי' עצמי' האה' הטבעי' שבנש"י ויהי' עולה יחיד ביחידו ש"ע והיינו כתונת בד דוקא דפשתן שעולה יחידי כנ"ל (וע' מזה בביאור השני ע"פ כי ביום הזה יכפר השני, וע' מענין האה' הטבעית שלמעלה מהשכל בסידור בד"ה להבין ענין איסור אכילה ביוכ"פ) וזהו"ע שש דפשתן שהי' מבחי' החסד (ע' סד"ה וישכם לבן בבקר שבבקר דאברהם שהוא החסד מאיר מבחי' לובן העליון בחי' עתיק כו') וענין משזר היינו שיהי' כל הד' בחי' שזורים יחד בבחי' התכללות זב"ז והיו לאחדים ולא יפרדו זמ"ז וכמשי"ת, ועמ"ש בענין שליש גדיל ושני שלישי פתיל אשר הגדיל הוא ג"כ כענין שיהיו כלולים יחד כל הד' חיון.

קיצור. ענין ביריעות המשכן היו"ד מינים כנגד ד' אותיות הוי' תכלת מל' יראה תולעת שני רשפי אש ארגמן תפארת רחמים שש האה' מסותרת שמבחי' עצמיות הנפש בחי' יחידה כו'.

ד) **וכנגד** כל אלה הד' בחי' הנ"ל שביריעות הי' במשכן ד' כלים ארון שולחן ומנורה ומזבח השולחן בצפון שהוא מבחי' קו השמאל כי מצפון זהב יאתה כו' כנגד התכלת שביריעות שהוא מדת מל' דעיקר בנינה מן הגבורות וע"כ נתפרש בכלי השולחן קערותיו וכפותיו כו' הכל של זהב דוקא, ושרש הדברים לפי שעיקר ההשפעה באה מבחי' הגבורות דוקא (וכמו כי הדם הוא הנפש הרי עיקר החיות בא מן הדם שהוא בחי' גבו' וכן גבו' גשמים שיורדים בגבורה ואולי זהו ע"ד אור החסד בכלי הגבורה), וזהו"ע על שולחן המלך תמיד הוא אוכל כו' ומבואר בזהר שהוא שולחן עליון שלפני מלך עליון שנותן בו כל השפעות כי מצפון דוקא יהי' השפע (וכן מעלת רוח צפונית שהוא בחצות לילה) וע"כ כל כלי השולחן הי' של זהב דוקא וביריעות היינו תכלת אשא תכלא כו' בחי' המל' שבנינה מהגבורה דוקא כמ"ש כי הדם הוא הנפש כמ"ש במ"א (ובתכלת זה אע"ג דאכיל ושצי מ"מ אדרבה עז"נ ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם כו' וכמ"ש בזח"א נ"א א' ובלקו"ת בד"ה ענין התכלת ושם פ"א דלא אכיל ושצי רק לבער הרע ושיתהפך הרע לטוב יעו"ש) אלא שביריעות הוא בבחי' מקיף כמו רקיע פרושה כו' ובכלי השולחן הוא בבחי' או"פ ממש להחיות מאין ליש כו', והמנורה שבדרום בחי' קו הימין כו' אבל הי' מדליקין ברשפי אש שלהבת ע"י שמן זית ופתילה כו' והו"ע נר מצוה ותו"א כו' כמו שהפתילה הוא כלי לאור וכן המצות הם כלים מכלים שונים והאור דתורה מאיר בהם (ע' בד"ה מזוזה מימין ובד"ה מנורת זהב בלק"ת ומ"ש מזה ע"פ ויקחו לי תרומה לעיל) והוא ע"י השמן כשידליקהו אהרן כה"ג כמ"ש בהעלותך את הנרות והיינו החכ' הגנוזה בתורה שנמשלה לשמן וע"י האה' בהתלהבות דאהרן איש החסד תאיר גילוי אור בפתילה דכלי המצות וכמאמר הינוקא זח"ג קפ"ז ע"פ ושמן על ראשך אל יחסר כמ"ש בסש"ב פל"ד ופנ"ג, ומה שהי' ענין תולעת שני בבחי' המקיפים הי' זה בבחי' גילוי אור התלהבות במנורה ע"י בחי' האה' כרשפי אש כו', והארון הוא כנגד בד שביריעות כי בארון היו הלוחות שכתוב בהם עשה"ד אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' עצמות אא"ס שהוא בבחי' בד שהוא ושמו בלבד פשוט בתה"פ ועד"מ שעולה הבד יחידי כו' וכנ"ל וע"כ בבא כה"ג לשם הי' לבוש בגדי לבן דוקא כנ"ל, והפרוכת המסתירו כי לית מח' תפיסא בי' כו', ומזה"פ כנגד ארגמן כי הוא ממוצע בבחי' קו האמצעי דת"י שעולה עד הכתר כו' והוא בחי' ארגמן שבמקיפים דיריעות שהי' מכל הגוונין כו' והי' המזבח מכוון כנגד הארון דוקא מטעם זה.

קיצור. וכנגד הד' בחי' שביריעות הי' ג"כ ד' בחי' כלים השולחן שבצפון כנגד התכלת והמנורה כנגד תולעת שני והארון נגד בחי' בד והמזה"פ כנגד ארגמן.

(**הג"ה** ואולי י"ל ד' כנגד ד' הוא להיות חיבור הוי' בשם אד', וע' זח"א ל"ג סע"ב בענין פי' ארון הברית אדון כל הארץ, ועמ"ש ע"פ

והאר פניך כו' למען אדני בהגהות לד"ה את שבתותי שבלקו"ת, וכן נאמר מכון לשבתך פעלת הוי' מקדש אד' וארז"ל פ"ה דברכות ל"ז א' גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות ופרש"י בין שתי אזכרות, והכוונה י"ל שע"י המקדש מתחברים ב' השמות שהו"ע יחוד הוי' ואד' וכמ"ש בפרדס ערך אמן יעו"ש ולכן ארז"ל שם גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות כו' וכל אדם שיש בו דעה כאלו נבנה בהמ"ק בימיו והיינו כי הדעת באלקות בחי' וידעת היום הוא הגורם המשכת בחי' שמש ומגן הוי' ואלקים וכמש"ל, וע' בזח"א ע"פ וידע האדם עוד כו' שזהו ע"ד ענין ומלאה הארץ דעה וכמ"ש מזה בביאור ע"פ וידעת הא' פ"ד, או אפ"ל דהד' מינים כשהם בבחי' יריעות הם מבחי' שם אהי' שהוא בבחי' מקיף כנודע מענין פי' שם אהי' אנא זמין לאתגלי' ואימתי הוא הגילוי זהו כשנק' הוי' כמ"ש בזח"ג דמ"א ע"א, וכשנמשך בבחי' ד' כלים ארון מזבח שולחן ומנורה זהו שם הוי' ואדני המשכן מאה אדנים הם משם אד' כמ"ש בפרד"ס ערך אדני ובמא"א א' י"א).

קיצור. אפ"ל הד' מינים שביריעות הם כנגד ד' אותיות הוי' והד' מינים שבכלים כאשר ד' אותיות הוי' נמשכים ומאירים בשם אד', או ד' מינים שביריעות שהם מקיפים הם ד' אותיות אהי' וד' מינים שבכלים הם ד' אותיות הוי' ואד' המשכן הם מש' אד'.

ה) **והנה** כתי' ועת לכל חפץ תחת השמים, וי"ל מה שאומר שתחת השמים דוקא יש עת לכל חפץ כו' הנה אנו רואים שהתורה נדרשת בכלל ופרט כו', כמו"כ באדם יש כלל ופרט פי' מה שאינו מעיקר האדם יחשב בו כלל והוא המוחין שבראשו שאינן באים באדם כ"א בשביל המדות שבלב בלבד כו' והתפעלות המדות שבלב שהוא עיקר מהות האדם הוא בחי' הפרט שבו והרי אנו רואים בחוש שכאשר יתפעל בשכלו בלבד ולא יגיע ללבו עדיין וכנ"ל להיות התכללות כמה מיני התפעלות היפוכים יחדיו בתנועה וסקירה אף מבלתי ניכר התחלקות ביניהם, אך כאשר נגע הדבר בלבבו יתפרדו ההתפעלות שכאשר יתפעל באה' אין באותה רגע התפעלות יראה בלבבו וכדומה אם נתפעל בבחי' רצוא בלב לא יהי' באותו רגע בחי' שוב לפי שבמוחין שבראש כל מיני התפעלות הם בבחי' מקיפים וידוע דבמקיף אין התחלקות גמור מפני שאין בו כלים מכלים שונים כו' משא"כ בא"פ שבלב שיש לו כלים מכלים שונים לכך יתפרדו ההתפעלות להיות יש לכ"א מדור בפ"ע, (ועמ"ש בדרוש מילדות העבריות ושם ההפרש בין עיגולים ליושר ועמ"ש במ"א בענין ר"מ שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים כו' וע' מענין כלל ופרט בזח"א רמ"ו ב' שם משמע דאצי' נק' כלל ובי"ע נק' פרט ובזח"ב ג' א' ובמא"א כ' מ"ז כלל ופרט כלל בדעת ופרט בנוק' וע' פרדס ערך פרט, וזהו עת לכל חפץ תחת השמים המקיפים דהיינו בלב אז יש עת מיוחד לכל חפץ אלא כלולים ביחד זה בזה גם שיהיו הפכים כו', ועד"ז יובן דוגמת זה במשכן שהי' ביריעות המשכן הד' בחי' תכלת וארגמן שזורים בבחי' ההתכללות זב"ז היו בכלים שבמשכן

שולחן ומנורה בבחי' התחלקות ניכר זה בצפון וזה בדרום מפני שהם בבחי' או"פ בכלים (ולפמ"ש בהג"ה דהיריעות שהם בבחי' מקיף רומזים לד' אותיות הוי' שהוא הי' הוה ויהי' שעבר הוה ועתיד הם שוים ביחד ובבחי' מל' שייך מלך מלך וימלוך שהוא עבר הוה ועתיד כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ז ובחי' מל' זהו שם אד' וה"ז כענין כלל ופרט שבבחי' הכלל נכללו עבר הוה ועתיד יחד ממש בלי שום התחלקות ביניהם ובבחי' הפרט הם כ"א בפ"ע ועמ"ש בד"ה מי אל כמוך בענין תשובה קדמה לעולם), ועד"ז יובן שרש הדברים הנ"ל דבאדם דוקא שהוא בחי' לב כתיב הוי' הוא האלקים עד שנאמר והשבות אל לבבך שעי"ז נמשך שם הוי' בשם אלקים משא"כ כשהוא עדיין רק בידיעה לבד אין נמשך עי"ז גילוי שם הוי' ממש בשם אלקים וע' מזה בד"ה וידעת השני לפי שע"י בכל לבבך בשני יצריך ששורשם מהב' שמות הוי' ואלקים כמ"ש וייצר ה' אלקים לכן עי"ז נמשך למעל' יחוד הוי' ואלקים יעו"ש דהנה באמת כתי' וידעת היום ואח"כ והשבות אל לבבך כו' היינו שצריך להקדים הידיעה שבבחי' מקיפים בבחי' התכללות והתפעלות כדוגמת היריעות כו' ואח"כ והשבות אל לבבך בד"ה להיות עת לכל חפץ כדוגמת הכלים שבמשכן כו'. ואמנם עיקר הגילוי דהוי' באלקים הוא בלב דוקא להיות כי הרי נגלה בכלי מיוחד משא"כ במקיפים אין שם הוי' בבחי' גילוי אור אלא בהעלם והסתר מפני העדר הכלים כו' וד"ל.

קיצור. ענין עת לכל חפץ תחת השמים כי השמים הם בחי' מקיף והמקיף כולל כל הבחי' יחד ואין שם עת וכלי מיוחד לכל חפץ בפ"ע רק תחת השמים בבחי' או"פ שם יש עת וכלי לכל חפץ בפ"ע לכן בירעות הי' הד' מינים שזורים יחד והד' בחי' שבכלים הם כ"א במקום בפ"ע, ועד"ז בענין וידעת והשבות ולכן יחוד הוי' הוא האלקים נזכר אחר והשבות. (הג"ה ואפשר עד"ז יש לפרש המד"ר בשלח ר"פ כ"ה ע"פ הנני ממטיר לכם כו' מן השמים הה"ד כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ והמבואר שם דמהשמים ירדו כמה הפכים, על הסדומים המטיר אש וגפרית מן השמים והטל מן השמים והמן מן השמים כו' משל למולייר כו' ע"ש, והיינו כמש"כ שבבחי' אין שייך לומר עת לכל חפץ בפ"ע שם כלולים יחד ההפכי' לפי שהוא בבחי' מקיף וזהו כל אשר חפץ עשה בשמים היפך עת לכל חפץ כ"א שם החפיצה ההפכי' כלולים שם הכל בשמים וע"ז אמר משל למולייר שיש בו ב' הפכיי' כו' ע"ש, ומ"ש בשמים ובארץ והרי הארץ הוא תחת השמים אשר שם יש עת לכל חפץ היינו הפי' שבהשמים כלולים החפצים ומשם נמשך לארץ ע"ד עת לכל חפץ, וע' במד"ר במדבר פ"ב ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים שהבטיח הקב"ה זבאתה אותה הבטחה בשעה שיצאו ישראל ממצרים, ומבואר יותר במד"ר תצוה פל"ח וז"ל וכי אין דבריו של הקב"ה נצב בארץ אלא בשמים אר"ח מפני שהבטיח הקב"ה דבר בשמים ואחר רד"ו שנה באת ההבטחה כו' ע"ש ור"ל ע"כ נאמר נצב בשמים כי בארץ לא בא קיום ההבטחה של הדבור אלא אחר רד"ו שנה והרי בנתיים הי' קושי השעבוד, אבל בשמים עומד הדבור תומ"י שיצא מפי הקב"ה הוי

לעולם ה' דברך נצב בשמים, וע' מזה ג"כ במד"ר פי"ג ע"פ וה' פקד את שרה ובפ' אמור פכ"ט, הרי מובן דבהשמים יש ב' הפכים יחד שהדבור הטוב שהבטיח הקב"ה לאברהם נצב ועומד שם אעפ"י שעדיין התחיל גלות מצרים בבחי' וימררו את חייהם כו' והיינו שבהשמים יוכל לשכון ב' הפכים יחד.

ז) והנה אנו אומרים ויחד לבבנו כו', שיש ב' לבבות חיצוני' הלב ופנימי' הלב כנ"ל, והיינו מזבה"ח ומזה"פ כנ"ל, ויובן זה בעבודת ה' בסדר התפלה להיות ידוע בכתבי האריז"ל ג' מדריגות הכלולים בסדר התפלה מב"ש עד אמוי"צ ומאמוי"צ עד שמ"ע ושמ"ע עצמה כו', וביאור הדברים הוא דעד אמוי"צ צריך להיות בקול רם בבחי' רשפי אש התלהבות הנרגשות דוקא כמ"ש לבי ובשרי ירננו כו' כדי לברר בירורי נוגה דנפש המתאוה לפי שבאמת הנשמה שירדה לגוף ירידה גדולה היא כידוע דישראל עבמ"ח כו' והיא עצמה א"צ בירור כי חלק ה' עמו כו' ולא ירדה כ"א לתקן ולברר הגוף דנוגה וזה כדוגמת אש שלמעלה שירדה במזבה"ח לברר ולהפך חשוכא לנהורא והוא בחי' חיצוני' הלב הנק' עבודה שבלב כי הוא ענין עבודה וטרחה כמו החורש והזורע כו', ועז"נ כי לי בנ"י עבדים כו' פי' שנה"א ירדה בשביל עבודת הבירורים להפך חשול"נ כו', ולאחר שירדה צריכה להיות באופן מדרגת המברר דוקא והוא בחי' הרעש דרשפי אש ההתלהבות כי אין מיתוק הגבורות קשות דנוגה אלא בשורשם בבחי' גבו' דקדושה כו', אבל מאמוי"צ הוא לצורך עצמה לא לצורך הגוף בלבד בהיות שירידה זו צורך עלי' שיהי' עילוי עצמה ואין העילוי שלה אלא לפ"ע מעשה עבודתו כו' כעבד המקבל שכר כו' והוא מצות הבאת גחלי אש ממזבה"ח למזה"פ דהיינו מבחי' עבודתה שעבדה ותקנה את הגוף ועי"ז יהי' לה עלי' במזה"פ, וזהו"ע ט"ו ווי"ן דאמוי"צ שהם ט"ו המשכות מבחי' צדיק ח"י עלמין להעלות את הנשמות והמדריגה הג' שבשמ"ע בח"י ברכאן הוא ענין עלי' של הנשמה בבריאה להכלל ממש בעצמות אוא"ס ב"ה באמרו בא"י (ע' בד"ה יהודה אתה מענין ק"ש אמוי"צ ושמו"ע) והיינו כענין מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח לאשתאבא בגופא דמלכא (וע' מזה בד"ה ואלה שמות) והו"ע הקטורת שעלה הריח הנערב וחיזק את המוחין וזהו עיקר הירידה של הנשמה להעלות א"ע בתוס' עילוי ע"י הקטורת במזה"פ בשכר עבודתה בעוה"ז השפל כי שכר מצוה מצוה (ועמ"ש ג"כ מענין ירידה צורך עלי' בד"ה את שבתותי תשמרו), וזהו ויחד לבבנו פי' שנתייחד חיצוני' הלב בחי' העבודה דנה"א עם שכר עבודתה בפנימי' הלב דמזה"פ להעלות עד הכתר בקו האמצעי כנ"ל. (ועמ"ש מענין ויחד לבבנו בד"ה מי מנה, וע' במד"ר ויצא פס"ט ע"פ ברזל בברזל יחד ואיש פני רעהו מפרש ג"כ יחד לשון חידוד ובפרדס ערך ברזל פי' ברזל בברזל מל' ות"ת. ועד"ז י"ל ג"כ פי' ויחד לבבנו ב' הלבבות חיצוני' הלב ופנימי' הלב ויתאחדו יחד ועי"ז ג"כ יחדדו זא"ז. וע' זח"ב קל"ה ב' בענין כשם שאין בלבך אלא אחד, וע' במא"א מ"ם נ"ד מזה"פ אימא עילאה מזבה"ח אימא תתאה רחל כו' עכ"ל.

והיינ שם הביא ממ"ש בפ' תרומה קל"ח סע"ב וז"ל המאור הגדול דא מזה"פ דאיהו מזבח הזהב וממ"ש בפ' נח ד"ע ע"ב והוא בהשמטות שם סי' י"ג והמאור הגדול הוא השמש שהוא ענין ביטול כזיו השמש בשמש ביטול אמיתי דיחו"ע ולכן מזבה"ח הי' בחצר אוה"מ ומזה"פ הי' באוה"מ כי אוה"מ היינו אצי' וחצר אוה"מ היינו בי"ע ועמ"ש ע"פ במדב"ס באוה"מ גם אוה"מ היינו אצי' וחצר אוה"מ היינו בי"ע, ועמ"ש ע"פ במדבר סיני באוה"מ גם אוה"מ גימט' יוסף) וזהו סדר הקרבנות בתחלה לברר הרע ע"ג המזבח החיצון ואח"כ מעלה הפנימי' במזה"פ ויוקטר כריח הניחוח להעלות עד הכתר כנ"ל.

קיצור. ענין ויחד לבבנו יחוד וחיבור חיצוני' הלב עם פנימי' הלב והו"ע חיבור מזה"ח שבו בירור נה"ב עם מזה"פ שבו העלאת הנה"א ע"י הקטורת והיינו אמוי"צ ושמו"ע.

ז) ואחכ"ז יובן שרש ענין מחלוקת משה ובצלאל ג"כ ואיך ששניהם אמת כו' בהיות ידוע דלפי סדר ההשתל' דאבי"ע באורות וכלים כו' היינו אורות המקיפים קדמו ואח"כ נשתלשלו האורות בכלים וזהו כענין וידעת היום תחלה ואח"כ והשבות כו', וזה הי' דעת בצלאל בסדר המעשה כמ"ש בפ' ויקהל, ולכך אמר למשה אדם בונה בית תחלה ואח"כ מכניס לתוכה כלים כו', אמנם דעת משה אמת לצוות לעשות הכלים תחלה כמ"ש בפ' תרומה לפי שע"י העלאת מ"ן של הבירורים ממטה למעלה ממזה"ח לפנימי כנ"ל יהי' סיבת המשכת אורות המקיפים אח"כ מלמעלה למטה כענין סדר התפלה כנ"ל, וזהו שאמר לו משה בצל אל היית פי' בבחי' המקיפים העליונים הנקראים צל כמ"ש ה' צלך כו' כמו שהם בתחילה בבחי' חפץ חסד בלתי התעוררות למטה ולכך וידעת תחילה אבל כדי לעורר המקיפים צריך לצוות לעשות הכלים תחילה וזהו שבציווי המעשה בפ' תרומה נאמר לשון ועשית פי' שבשביל העשי' דבחי' כלים שהם העלאת מ"ן יהי' נעשה אח"כ ע"י בצלאל מלמטה למעלה שהוא לשון ויעש הנאמר בפ' ויקהל, (וזהו כמאמר המד"ר ר"פ תרומה עד מתי אהי' מתהלך בלא בית שראשי נמלא טל אלא עשו לי בית ר"ל ענין הטל זהו אתעדל"ע מלמעלה לכן עד מתי אהי' מתהלך ע"י אתעדל"ע לכן עשו לי בית דהיינו ג"כ אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע ע"כ אמר משה ועשית כו'. ועוי"ל ע"ד מ"ש לעיל בענין שמים וארץ שהם כמו היריעות והכלים שאע"פ שבדבור שמים קדמו לארץ מ"מ במחשבה ארץ קדמה ולכן כדי לעורר ההמשכה מהמח' עילאה ששם קדמו הארץ והכלים ליריעות צ"ל האתעדל"ת ע"ד שבמח' ששם הארון והכלים קדמו כו' ועמ"ש ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים היינו תורה שעי"ז ממשיכים אה"ר ממשיכים יגמדה"ר שראשיתן אל רחום והוא ענין בצלאל כו'), ועכ"ז יובן מ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף היינו בירורי רפ"ח ניצוצים שמק"נ וע"י בירור והעלאת מ"ן זה נמשך אח"כ מלמעלה בחי' מקיפים עליונים וזהו"ע שש וארגמן לבושה ואח"כ יומשך

האור בבחי' פנימי' והיינו מ"ש אח"כ נודע בשערים בעלה ופי' בזח"א ק"ג כל חד וחד לפום מה דמשער בליבי' שהוא בחי' והשבות אל לבבך כו' ועד"ז יובן שממעשה המצות נמשכים מקיפים להנשמה היינו ע"י העלאת ובירור רפ"ח שנתברר מעשה המצות ואז ע"ז יומשך גילוי האו"מ ועמ"ש יביאו לבוש כו'.

(הג"ה, וענין ראו קרא ה' בשם, ובזהר ר"פ בראשית דף ב' ע"א אדכרנא שמי י"ל ע"ד אשר אזכיר את שמי ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן בפי' מקדשי שמך והיינו כנ"ל בענין גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות דהיינו שממשיך יחוד ה' אד', וזהו קרא ה' בשם שיהי' ההמשכה משם ה' בשם אד' והיינו ע"י בצלאל שהוא בחי' יסוד הנק' אמן המייחד ומחבר הוי' אד' כמ"ש בפרדס בערך אמן כמש"ל וכ"כ במא"א אות א' סעי' צ"ד וז"ל אמן נק' היסוד המייחד אמת ואמונה ביחד לכן אמן גימט' הוי' אד', והי"ב כ' ע' ויצא דף ק"ס ע"א ובפ' וילך דף רפ"ה ע"א מענין אמן דמאמן ממשיך ברכאן ממבוע למלכא וממלכא למטרוניתא כו', וזהו עצמו ענין בצלאל כמ"ש בזח"ב פ' תרומה דף קנ"ג סע"ב ומאן איהו דא צדיק דאיהו יתיב בצל אל ההוא דאקרי אל עליון כו' יעו"ש, ועמ"ש ע"פ אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל בביאור ע"פ אלה מסעי דרוש השני דהיינו שהיסוד מושך השפע מהבינה ומבחי' כתר והיינו ממבועא למלכא וממלכא למטרוניתא, וזהו שלהיות קרא ה' בשם הוא ע"י בצלאל דוקא והוא בן אורי בן חור כו' ואתו אהליאב כו' למטה דן שהוא בחי' שם אד' כו', ועמ"ש בהגהות לד"ה את שבתותי תשמרו שבלק"ת פ' בהר בענין בורא קדושים ישתבח שמך וע"י הירידה בגוף ממשיכים תוס' אור בבחי' השם.

ויקהל ל"ו ז'

והמלאכה* היתה דים, בבחיי פ' ויקהל דף קכ"ו ד' שיעור הכתוב והמלאכה של מעלה היתה דים והותר כו' כנגד כל המלאכה שלמטה, ופי' מלאכה של מעלה, היינו שם אדנות כמ"ש מקדש ה' כוננו ידיך ונק' בחי' זו מלאכה כמ"ש בזהר וישלח דף קע"ב א' דבה אתעביד עבידתא דעלמא, וכמ"ש בפרדס ערך אדריכל, וז"ל בערך מלאכה, פי' בזהר וישלח כי המל' נק' מלאכה מפני שבה ועל ידה נעשה כל מלאכת העוה"ז ונקראת כן בבחינתה הפועלת בעולם וכן פי' בתקונים בפסוק ואמלא אותו כו' ובכל מלאכה דא הא עכ"ל. עוד כתב הבחיי פ' פקודי דף קכ"ח א' וכשם שמצינו

והמלאכה : נדפס בפירוש המילות להצ"צ דף רעה, ב.

בבריאת העולם שנקרא הקב"ה שדי על שם שאמר לעולמו די, כנגדו תמצא במשכן והמלאכה היתה דים זו מלאכה של מעלה הנקראת ע"ד הקבלה מלאכת שמים וארץ עכ"ל. והנה בזהר ויקרא דף י"א ע"ב מבואר דשם שדי הוא ביסוד וז"ל תשיעאה שדי דאמר לעולמו די, דהא די ספוקא הוא וספוקא לא אתי אלא מן צדיק דאיהו יסוד עולם דאמר לעולמו די, עשיראה אד' דינא דמלכותא דינא עכ"ל. וא"כ פירש שאמר לעולמו די אינו ענין צמצום לבד שלא יהא מרחיב והולך בלי די, אלא ג"כ ענין ספוק שלא יחסר כל בה, משא"כ אח"כ נעשה מאורת חסר, בחוסר כל, וכן במצות צדקה נאמר בפ' ראה כי פתוח תפתח את ידך כו' די מחסורו אשר יחסר לו, והצדקה באה ממדת צדיק יסוד עולם. וכבר נת' זה במ"א ע"פ אני אל שדי התהלך לפני, שנאמר זה בקיום מצות מילה התגלות היסוד, וא"כ למדנו פי' והמלאכה שהיא מל' שם אדני היתה דים היינו שהאיר יסוד עולם בחי' שם במדת אד' ולכן היתה דים די ספוקא כו' אך מ"ש והותר דהיינו יותר מדאי, אפ"ל ע"י שהאיר ג"כ שם ה' ועמ"ש מזה ע"פ וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם, ועיין במד"ר וישלח פ' ע"ז ע"פ ויותר יעקב לבדו, ומ"ש ע"פ ואת ובניך תחיי בנותר ומ"ש ע"פ לשארית נחלתו.

מד"ר* ר"פ ויקהל טוב שם י"ל זהו מעשה כתר שם טוב משמן הטוב זהו תורה וזהו ע"ד שלע"ל יהי' מעשה גדול בד"ה ושננתם לבניך או ע"ד כל האומר אין לי אלא תורה כו' וכל שמעשיו מרובין מחכמתו זהו טוב שם והנה שמן צף ע"ג יין והוא בחי' חכמה שלמעלה מהבינה והכהנים שנמשחו בשמן גבוהים מהלוים שאומרים שירה על היין ואעפי"כ טוב שם ולכאורה י"ל ע"ד יקרה היא מפנינים מכה"ג שנכנס לפני ולפנים וא"כ טוב שם היינו עסק התורה משמן הטוב בחי' כהנים אך לפמש"ל דשמן הטוב היינו עסק התורה דמחכמה נפקת צ"ל טוב שם זהו מגיע בכתר שלמעלה מן החכמה ואולי זה ע"ד רחב"ד שאמר ריב"ז שר התורה אלמלא הטיח ריב"ז את ראשו בין ברכיו כו' לא היו משגיחין בו והיינו לפי כי רחב"ד כעבד לפני המלך וארז"ל במשנה סוף סוטה משמת רחב"ד בטלו אנשי מעשה ופרש"י בטוח בחישבותו ועושה מעשה מופלאים כדאמר במס' תענית דכ"ה נמטי כשורך כו' ע"ש וע' בלקו"ת בד"ה ששים המה בענין אחת היא יונתי שגבוהים מששים המה מלכות ששים מסכתות וזהו טוב שם כו' גם כמ"ש ע"פ מד"ר ויקהל ר"פ מ"ט בענין וזאת התרומה

מד"ר: נדפס בפיה"מ להצ"צ.

זו כנס"י שנק' ראשית תבואתה ובלקו"ת בד"ה שבת שבתון ספ"ג תבואתה זו התורה דגנך תירושך ויצהרך וישראל עלייתם למעלה מהתורה א"כ הם למעלה מבחי' ויצהרך שהוא שמן הטוב וזהו טוב שם משמן הטוב, עוי"ל טוב שם ע"ד אל יתהלל החכם בחכמתו שזהו"ע שמן הטוב כ"א בזאת יתהלל המשכת התורה למטה ע' בד"ה לך לך ובד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון וזהו בחי' טוב שם ושמי הוי' לא כו' שמו קדם לו כו' או טוב שם זהו ע"ד למס"נ באחד או ע"ד העומד בנסיון ועמ"ש מזה בד"ה ואלה שמות בנ"י ויום המות כי במיתתן דוקא רואים במד"ר נשא ס"פ י"ד וע' מזה בד"ה אם בחוקותי השני ועמש"ל ע"פ ושבח אני את המתים שכבר מתו. במד"ר כי תשא פמ"ד והמשל לשתי ספינות עמ"ש ע"פ רפאינו בענין הים שמימיו אינן ראוין לשתיה משא"כ אחר שעוברים בארץ אז דוקא נעשו מים חיים והם מוציאים אבנים טובות העלאת האותיות שנפלו מעולם התהו וענין יורדי הים באניות האניות הם הלבושים הנעשים מעשה המצות והם המגינים שלא יטבע האדם בים וע' מזה בבה"ז פ' בשלח על המאמר דמ"ח וא"כ לפ"ז ארץ הוא עוה"ב ולשם בא הספינה בחזירתה מהעוה"ז שנק' ים וזהו כענין ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ כו' ועמ"ש מענין טוב שם משמן הטוב ע"פ ואלה שמות בנ"י.

ויקהל ל"ז א'

ויעש בצלאל את הארון עצי שטים. ע' רבות ויקהל פ"נ ע"פ כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך, שחטאו בבחי' שטים והארון נעשה מעצי שטים והיינו בירור ק"נ כמ"ש מזה בפ' בשלח גבי ויבואו מרתה וע"פ רפאני ה' וארפא בירמי' סי' י"ז, והנה בשערי אורה שער א' קרוב לסופו כ' ותורה שבעל פה היא כמו אהל וארון לתשב"כ כו' וע' מזה ג"כ בזח"א ר"פ נח דנ"ט ע"ב, ומבואר במ"א דתשבע"פ נק' אילנא דטוב ורע ע"ש שנשפלת ומתלבשת בק"נ לברר הטוב מהרע כו' וזהו שנעשה הארון שהוא תשבע"פ מעצי שטים ותשב"כ נק' ותורה אור וכתיב עוטה אור כשלמה הוא בחי' הארון שהוא ג"כ מלשון אור כמ"ש ברבות שם.

ויעש בצלאל את הארן. הנה בזהר ויקהל דרי"ד א', ארון דא איהו רזא למעיל תשב"כ פי' ז"א ואתגניזו ביה בשית לוחין, פי' ו"ק דזעיר הנכנסים במל', ועיין בסידור בהביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בפי' ובו

תדבקון. ואפ"ל ארון הוא תשבע"פ עיין בלק"ת פ' הברכה בד"ה תורה צוה מענין יחוד תשב"כ ותשבע"פ בשמיני עצרת, וזהו ענין שמחת תורה. ומ"ש בענין ארונה ארון דקליפה. אפ"ל לכן הארון אמתיים ואמרו ע"ד כל המוסיף גורע, ר"ל שעי"ז גורע מארון דקליפה כי אמלאה החרבה. ומ"ש בזהר ע"ב בענין ויישם בארון תרין ידדין דאתחבר ברית בברית פי' במק"מ פי' יוסף התחתון נתחבר עם יסוד דאצילות ושניהם נקראים ברית. אפ"ל ג"כ כי ב' ידי"ן הם יסוד אבא ויסוד ד"א וזהו פותח את ידיך יודיך פתיחו דיודין והיינו שיהי' מאיר יס"א ביסוד ד"א. ועמ"ש בלק"ת פ' תצא סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וברית שלומי לא תמוט. ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב בענין כל מאן דנטיר ברית אית לי' חולקא לעלמא דאתי. אשר עלמא דאתי הוא בינה המקבל מיסוד אבא כו'. ועיין עוד מענין ויישם בארון בזהר ס"פ ויקהל דר"כ ע"א וס"פ ויחי דרנ"א א' ארון דלעילא מאן איהו אלא כמד"א הנה ארון הברית אדון כל הארץ. וג"כ זהו ענין ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. ועיין מזה בזהר ר"פ נח הנ"ל. ולהעיר ג"כ ממ"ש ע"פ מגדל עוז שם ה' שהוא מל' בו ירוץ צדיק. ובזהר תרומה דקנ"ט א' פתח ואמר ועשו ארון עצי שטים ס"ת עמודא דאמצעיתא אדון דילי' שכינתא ועיין מענין תשב"כ ותשבע"פ בזהר ויקהל ד"ר ע"א. ובזח"א פ' בראשית דל"ג ע"ב כתיב הנה ארון הברית אדון כל הארץ, הנה ארון דא אספקלרי' דל"נ. אפ"ל כמ"ש הבחיי פ' תרומה דק"ח ע"ב ומה שנק' הארון בשם ארון ע"ש האורה וכ"מ במד"ר פ' ויקהל ר"פ נ"ה ע"פ ויעש בצלאל את הארון הה"ד פתח דבריך יאיר כו' עוטה אור כשלמה כו' פתח בארון כו' ע"ש אלא שתוספת נון לגריעותא שהוא אספקלרי' דלא נהרא. ואפ"ל שזהו ענין עוטה אור כשלמה שהשלמה הוא לבוש להאור והלבוש זהו אספקלריא דל"נ. ועמ"ש בענין עוטה אור כשלמה ע"פ ועשו להם ציצית.

הברית דא אספקלריא דנהרא כו' שמשא דנהיר לה כו' ובגין דהאי ארון איהו אדון בגין שמשא דנהיר לה ותהיר לכל עלמא הכי אתקרי ומיני' נקטא שמא ואתקרי האי אדון אדון ברזא דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כמה דאמרינן צדיק וצדק הכי נמי אדון ואדנ"י עכ"ל. והנה בזהר בתחילתו ד"ב ע"א ואימא אחיפת מאנהא לברתא כו' אל פני אדון ה' כו' ודא איקרי אדון כמד"א הנה ארון הברית אדון כל הארץ כו' וכתב במק"מ פי' תחלה נק' אדני לשון נקבה ועתה שקיבלה קישוטי אימא הנקראת עלמא דדכורא נק' גם המל' לשון זכר עכ"ל. וא"כ זהו כענין ועתה יגדל נא כח אד'. הנה בלק"ת פ' שלח ההמשכה ממל' דא"ס בשם אד'. ואזי נק' אדון לשון דכר וכמ"ש ע"פ זכור את יום השבת לעשות את השבת שיהי' בבחי' זכר כו' בת"א יתרו סד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון. ועמ"ש כה"ג סד"ה שבת שבתון הוא ולפעמים נאמר שבת שבתון היא לשון נקבה כו' שיש גם בבחי' שבת שבתון ב' בחי' ועד"ז יובן הנה ארון הברית אדון מלשון דכר. ועוד כי הארון הי' בבית קדה"ק וזהו ענין שבת שבתון כי שבת נק' קדש ושבת שבתון זהו קדה"ק ולכן ביוהכ"פ הי' נכנס כה"ג לבית

קדה"ק כמ"ש מזה בלק"ת סד"ה שבת שבתון הוא ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון. וא"כ ענין ארון הנה ארון הברית אדון לשון דכר יש להבין מענין שבת שבתון הוא לשון דכר ודו"ק. ויש להעיר עוד ממ"ש בזח"א ויחי דרמ"ו ע"ב נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר דאילה שלוחה לשון נקבה וא"כ איך שייך הנותן והל"ל הנותנת אלא משום דנמשך הקול שהוא ת"ת מאתר עומקא דלעילא כח"ב לאנהרא לדיבור שהוא מל' לכן נק' גם המל' בלשון דכר וכמ"ש במ"א ע"ס מאמר הנ"ל ועמ"ש בענין מלכיות זכרונות עוד בזהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב גבי דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה וכדין הוה תיבה ארון הברית תיבה ונח כולא כגוונא דלעילא. וא"כ משם יובן לבאר זה קצת והוא כי נת' שם בענין אלה תולדות נח אלה פסל את הראשונים כי ההמשכה שבששת ימי בראשית לברוא יש מאין נק' רק בחי' חיצוניות לבד עיין מ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה בענין שער החצר הפנימית הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח כו' ומ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בענין בראשית נמי מאמר הוא כו' ומ"ש בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה כו' בענין ב' שמות הוי' ובחי' הפונה קדים וביום השבת זהו ההמשכה הפנימי' ונק' ג"כ ונהר יוצא מעדן כו' שבחי' עדן הוא ג"כ מקדם, וזהו"ע אלה תולדות נח בחי' נייחא ושבת. אך שפע זו דנח בחי' והקימותי בריתי אתך צ"ל בהתיבה דוקא דוגמת ארון הברית עד"מ שטפת מ"ד צ"ל נקלט תחילה ביסוד דנוק' ובה דוקא יש הכח שיתהוה ממנו הולד וזהו"ע ג' בחי' אור מים רקיע והיינו משום כי נעוץ תחב"ס דוקא וע"ד שיש ג"כ בבינה בחי' יתירה מבחכמה כמ"ש בת"א ר"פ לך ועיין בד"ה הבאים ישרש בענין ארץ חפץ שבארץ דוקא יש הכח להצמיח הפירות מזריעת הגרעין כו' וכך הוא ענין הלוחות וס"ת שבארון המשכות כ"ב אותיות התורה ע"י צדיק יסוד ויש כ"ב כו' הנה הצמיחה הוא ע"י ארון הברית תשבע"פ שמור זו משנה שמור לנוק' כו'. והנה בזח"ג פ' אחרי דס"ט ע"ב ע"פ לכו ונלכה באור ה' מאי באור ה' דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. הרי מפרש נהר בחי' אור וגם הוא אור הוי' דהיינו אור המאיר בשם הוי'. והמק"מ שם פי' שהוא המוחין הנמשכים מאו"א לז"א הנק' הוי'. ובמא"א אות א' סעיף כ"ח כ' אור הוי' נק' עתיקא דמתמן נהורא לז"א הנק' הוי' ולפעמים גם הבינה נקרא כן עכ"ל. ועיין מזה באד"ר נשא דק"ל א' ע"פ זה בית יעקב לכו ונלכה באור ה' ובבחיי ר"פ מקץ ע"פ והנה עומד על היאור כתב ג"כ דיאור ונהר הכל מלשון אורה כמ"ש הטעם. וא"כ מובן לענין הארון שהוא מלשון אורה כדלעיל וכאן אמרנו שהו"ע ונהר יוצא מעדן המשכה הפנימית. אך כי הכל אחד כי נהר ג"כ מלשון אור והוא בחי' אור הוי' כנ"ל.

קיצור. ארון הברית ר"ק דז"א הנכנסים במל' הנק' שכינתא להיות וכו תדבקון וזהו ע"ד שמש ומגן זח"צ ד"ב ב' ודרכ"ד ע"ב לער"ז בחי' ארונה. ומעין זה ויישם בארון.

ענין ארון הברית אדון כל הארץ, ארון לשון אור והוא אספקלרי' דלא נהרא וכשמתחבר עם הלוחות וס"ת שנק' ותורה אור נק' אדון לשון דכר ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' וע"ד שבת שבתון הוא, ועמ"ש ע"פ כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה, ענין נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר נח והתיבה ארון הברית וכענין יוסף, אלה תולדות נח פסל את הראשונים, כי זהו ההמשכה מבחי' שהוא סגור ששת ימי המעשה שער החצר הפנימי' הפונה קדים שלמעלה מבחי' ראשית בראשית נמי מאמר הוא, וכן גן בעדן מקדם, ומבחי' בעדן מקדם נמשך ונהר יוצא, ועליו נא' לכו ונלכה באור הוי', והתיבה בה נמשך הארה והמשכה זו וכן אור התורה הנק' ג"כ משל הקדמוני והיא בארון שמקבל אור ה' והו"ע תשב"כ ותשבע"פ שמור זו משנה.

ובזה יש לפרש מארז"ל ע"פ הים ראה וינוס מפני ארונו של יוסף כמ"ש בילקוט בתילים במקומו דקכ"ה ג' ובמד"ר מקץ ס"פ פ"ז ע"י וינס ויצא החוצה. והענין דארז"ל פ"ק דסוטה די"ג סע"א וכל אותם שנים שהיו ישראל במדבר היו שני ארונות הללו אחד של מת וא' של שכינה מהלכין זה עם זה כו' עד קיים זה כל מה שכתוב בזה, והיינו כמש"ל שענין ארון הברית זהו המשכת אור ה' הסוכ"ע בממכ"ע והמשכה זו נק' זה אלי ואנוהו וכמארז"ל ע"פ יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו כו' ויוסף ע"י וינס ויצא החוצה המשיך בחי' זו וע"כ ויישם בארון כו' וכנ"ל, ולכן היו שני הארונות מהלכין זע"ז, ומבואר לעיל שבחי' ארון הברית נק' אדון כל הארץ והוא למעלה משם אד' כנ"ל, וגבי ק"ס נאמר מה לך הים כי תנוס כו' מלפני אדון חולי ארץ מלפני אדון דוקא שהוא למעלה משם אד' ובת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה פי' שזהו"ע נורא תהלות אדון הנפלאות, וזהו"ע ארון הברית אדון כל הארץ, וכיון שיוסף המשיך בחי' זו ע"כ ויישם בארץ כנ"ל לכן הים ראה וינוס כו' מלפני אדון כו', גם נורא תהלות נורא אותיות ארון כמ"ש הבחיי פ' תרומה דק"ח ב' בפסוק ועשו ארון. ויש להעיר ג"כ מפסוק מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב דפי' בזח"ג שלח דקס"ד דקאי על התיבה שבו הס"ת בו ירוץ צדיק ובזח"א בראשית דל"ז ב' פי' שם ה' היא המל' שהיא שם של הוי' והוא הנק' מגדל עוז והוא יסוד דנוק' אשר בו ירוץ צדיק היינו ההמשכה מבחי' צדיק הוי' בכל דרכיו בבחי' צדק כמ"ש כי צדיק ה' צדקות אהב ועי"ז ונשגב המגדל הנ"ל ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' וכמש"ל שנק' אדון. במא"א אות א' סעי' קכ"א ארון נק' יסוד אבא והתורה שבו אורותיו, והנה בארון היו הלוחות שהם אותיות החקיקה חרות על הלוחות כמ"ש בלק"ת בד"ה אם בחקתי תלכו דרוש הראשון ובהם תר"ך אותיות בחי' כתר וכן* מבואר בת"א פ' וישב בד"ה וישב יעקב שמבחי' קה"ק הי' נמשך בכנס"י בחי' רעו"ד כי זהו מבחי' אותיות החקיקה שבנפש כמ"ש בד"ה אם בחקתי, וע' בלקו"ת ר"פ במדבר בד"ה שאו את ראש דרוש הראשון. עו"ש במא"א ארון נק' יסוד דנוקבא והתורה שבו יסוד

וכו : בכתי' ב' : לכן.

דז"א, וזה נת"ל סעי' א'. והנה בתיבת נח יש ג"כ ב' פירושים אם התיבה ונח יס"א, אם התיבה מל' ונח יסוד ז"א, וכמו"כ הוא בענין הארון והתורה כו'. עו"ש במא"א ארון נק' גלגלתא דנוק' נעשית מת"ת ז"א הנק' נורא וזר שבה ומוחין שבה הוא התורה עכ"ל, והנה הגלגלתא דנוק' זהו בחי' בכל מאדך כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים בהביאור בענין פי' עושין רצונו של מקום ובד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון פ"ג שזהו ענין ר"ה בחי' גלגלתא הרצון שלמעלה מהשכל כו' ומה שנמשך מת"ת דז"א הנק' נורא כי ת"ת עולה עד הכתר כו' וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש השני מענין והנורא אל עליון כו'.

קיצור. ענין הים ראה וינוס, ארונו של יוסף ראה מלפני אדון חולי ארץ, נורא תהלות אדון הנפלאות, מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, ב' פירושים בענין הארון אם הוא באו"א אם יסוד ז"א המאיר במל', ובתיבת נח ג"כ ב' בחי' אלו אם שהוא גלגלתא דנוק' בכל מאדך הנמשך מת"ת דז"א בחי' נורא כו'.

ג) **והבחיי** תרומה ע"פ ועשו ארון דק"ז ע"ד בשם המדרש כ' ועשו ארון חביב מעשה הארון ככסא כבוד שלמעלה שנא' מכון לשבתך פעלת ה', למדך שהמקדש כנגד כסה"כ כו', ובקונ' שבסוף ספר הבחיי פ' תרומה סעי' ז' ע"פ כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו, פי' כסא בינה כבוד חכ' מרום כתר מראשון א"ס מקום מקדשינו עטרת עכ"ל, א"כ הארון שהוא מכוון כנגד כסה"כ הרי נמשך בו מבחי' מרום מראשון שהוא כתר ואוא"ס ב"ה וכנ"ל בפי' הנה ארון הברית אדון כל הארץ שהוא מבחי' נורא תהלות אדון הנפלאות, ועמ"ש בענין מארז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ כו'.

היו נושאים אותו הרבה חיות כו', כן הארון היו נושאי' אותו ארבע בני דם. הנה בענין החיות הנושאות את הכסא מבואר בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו להעלות ולקשר בחי' על הכסא כמראה אדם הוא לעצמת אוא"ס בחי' כי לא אדם הוא וע' אג"ה סי' ל"ז, וע' זח"א קכ"ג וח"ב קל"ח.

במד"ר נשא פי"ב ע"פ אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון ושם דרמ"ז ד' ד"א אפריון זה הארון כו' מעצי הלבנון ועשו את הארון עצי שטים. ושייכות שטים לעצי הלבנון י"ל דארז"ל פ"ב דר"ה דכ"ג א' ע"פ את במדבר ארז שיטה והדס בישעי' סי' מ"א י"ט, עשרה מיני ארזים הן ארז ארזא שיטה תורניתא ובתוס' שם שהוא מין ארז וכ"ה בפ"ג דסוכה דל"ז א', ובארז נא' צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגא, נמצא ארז הוא מעצי הלבנון וכמו"כ שיטה שהוא מין ארז ולכן עצי שטים נק' עצי הלבנון, ועמ"ש בלק"ת פ' חוקת בד"ה ויקחו אליך פרה אי' במשניות ושם פ"ג בענין ולקח הכהן עץ ארז שהוא בחי' המדות שבחכ' או ואו רברבא, וע'

מענין כארז בלבנון בזח"א פ' לך דפ"ב סע"א מה ארז בלבנון עילאה על כולא ופי' בזח"מ ארז ת"ת בלבנון בינה או כתר, וא"כ אם הוא מדות שבחכ' היינו דו"ר שכליים שצ"ל בעסק התורה. והנה במד"ר תרומה ר"פ ל"ה ע"פ ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים הה"ד ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע כו' ואין לבנון אלא בהמ"ק שנאמר ההר הטוב הזה והלבנון א"ר שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כ"ד מיני ארזים הם ואין לך משובח בכולן אלא שבעה שנאמר (ישעי' מ"א י"ט) אתן במדבר ארז שיטה והדס כו', וע' מענין ישבעו עצי ה' במד"ר פ' שמות ר"פ ט"ו ובזח"א קכ"ה א' ובהרמ"ז שם, ואפ"ל ע"ד שנו"ה נק' עצות בזח"ג בלק קצ"ג ב', וע' באג"ה סי' ט"ו בד"ה להבין משל ומליצה גבי ובחי' עצה זו נק' נו"ה ובבה"ז פ' בשלח גבי וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה ולכן נק' לימודי הוי' ע' פרדס ערך למודי ה', עד"ז נק' עצי הוי' גם מלשון עצה וגם לשון עץ ע"ד כי האדם עץ השדה במד"ר פ' וירא ר"פ נ"ג. והנה בפרדס ערך עצי שטים פי' ג"כ נו"ה ולכן נא' ועשו את הארון עצי שיטים ע"ד כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת, ובחי' המעשה זהו נו"ה שמתנצח על עבודת ה' ע"ד אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, ונצח לשון נצחיות, וזהו פי' חכמתו מתקיימת כמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי דתקס"ג בענין ובשתים יכסה רגליו.

והנה במא"א אות ע' סעי' י"ז פי' עצי שטים נו"ה מעמידים המל' הנק' שטה עכ"ל. וע' בת"ז סוף תיקון כ"א דס"א ע"ב שטה אתקריאת כד לא יהא קושיא ומחלוקת הה"ד כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והי' העקוב למישור מפרש שטה ענין מישור, ובפ' אין מעמידין דכ"ד סע"ב רוני רוני השיטה פרש"י ארון העשוי מעצי שטים, ובפ"ב דכתובות די"ז ע"א אהני לי' שיטתי' לסבא פרש"י שיטתו ומנהגו, ובשה"ש בפסוק לחייו כערוגת הבושם שיר ה' פסוק י"ג תרגם תרין לוחי אבנין דיהיב לעמי' כתיבין בעשר שיטין דמיין לשוטי גינת בוסמא, ובישעי' סי' ל' פסוק ח' ועל ספר חקה ת"י ועל שיטין דספר רשים, שיט בסין נטווה והסרה, משא"כ שיטי הספר הם יושר, ועד"ז נק' המל' שטה. וענין מנהגו ושיטתו שיטה אינה הלכה רק ע"ד שביל היחיד, ואחרי רבים להטות, כמו הרבה עשו כרי"ש ועלתה בידם ודברי רשב"י הם שיטה, וכן המל' יש בה ירידות ועליות שלא כדרך השתל' כו', גם היא שיטה א' מעשרה שיטים ע"ס, ועמידתה בנו"ה עצי שטים, ואולי ג"כ ל' נטייה ע"ד עד יעבור עמך כו' שטה באורחא נטלא ובאורחא אתער זח"ג קב"ב. והנה בשרשים שער שוט מנה בזה ד' ענינים א' מה שפירשו שבט אם שוט ימית פתאום איוב ט' כ"ג שוט לסוס משלי כ"ו ג', ב' מה שפירשו חתירה וחפוש שטו העם ולקטו בהעלותך י"א ח' משוט בארץ איוב א' ז', עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ, ג' כל לשון שיט ומשוט, בל תלך בו אני שיט ישעי' ל"ג כ"א, ד' כל שטים ושטה, ועורות תחשים ועצי שטים, ולפמש"ל יש עוד ב' ענינים לשון שטה ומנהג, ולשון

שיטות שבספר, וכן שיטי הגן היינו ערוגות הגן. וז"ל השורש ישע שוט יפרד לארבעה ראשים (א) מה שפירושו שבט (ב) מה שפירושו חתירה וחפוש (ג) כל לשון שיט ומארז"ל קדושין כ"ט א' ויש אומרים אף להשיטו במים (ד) כל שטים ושטה היינו עצי שטים, שוט לשון משלי כ"ו ג' דהיינו שבט ומקל לייסר בו השטה ודרך הישר ע"ד כי שטית תחת אישך, לשון נטייה והסרה, ע' בשרשים ערך שטה, והמקל מיישרו להביאו אל דרך הישר, עצי שטים הן מין ארז גדולי קומה זקופה בל ישטו מדרך הישר ויהי' הפך לשון שטה הנזכר עכ"ד. וא"כ עשיית הארון מעצי שטים שיהי' הולך בדרך הישר ולא ינטה ולא יסור, היפך כי תשטה אשתו, וזהו פקודי ה' ישרים, וגם לשון שוט לסוס וגם לשון חתירה וחפוש כי התורה צריך לחפש בה, מטמונים תחפשנה, גם ע"ד לשוט במים כי במשה מן המים משיתיהו ותמלא כדה כ"ד ספרי דאורייתא מים החכ' ומארז"ל ע"פ יעלו אבר כנשרים ושטים ע"פ המים כו' ועמ"ש מענין נטייה והסרה ע"פ מארז"ל גזירה שמא יטה ע"ד ויט יהודה כו' בד"ה כי אתה נרי כו'. והנה בתשבי ערך שוט, ב"ש אומרים שתי שורות ע"פ כל המרתף כו' ובמשנה סוף דמאי מי שהיו לו עשר שורות של עשר כדי יין ואמר שורה החיצונה אחת מעשר וכן שורות הספר והם מה שקוראים רז"ל שטה במנחות פ"ג ד"ל ע"א ובין שטה לשטה כמלא שטה ופ"ב דגיטין ד"כ ע"ב בעי רב פפא בין שיטה לשיטה ויש מפרשים בין שורותם יצהירו איוב כ"ד י"א פירוש בין שורות הזתים וכן פרש"י שם בין שורותם כמדומה לי שעושים הזתים שורות שורות בבית הבד ויצהר זב ביניהם עכ"ל, וע' במשנה רפ"ג דפאה ומודים שאם היו ראשי שורות מעורבים והמ"צ באיוב שם כ' שורותם מלשון שורה וידוע הוא בדרז"ל, וכן עלו בשרותיה ירמי' סי' ה' יו"ד, ומזה משארז"ל לפנים משוה"ד פ"ב דב"מ דכ"ד ע"ב וד"ל ע"ב פ"ט דב"ק ד"ק ע"א וע"ש בתוס' והוא כשיעשה האדם איזו טובה או חסד לחבירו שאינו מחויב בו, וזהו ההפרש בין צדיק וחסיד, ומזה אמרו ג"כ השנאה מקלקלת השורה, פי' שלפעמים יקלקל אדם שורת הנהגתו ויצא חוץ לשורה מפני השנאה כמו שפרש"י בחומש פ' בלק כ"ב כ"א ע"פ ויחבוש את אתונו, מכאן שהשנאה מקלקלת השורה שחבש הוא בעצמו, אמר הקב"ה רשע כבר קדמך אברהם אביהם שנאמר וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו עכ"ל רש"י, וכן האהבה מקלקלת השורה כמו שפרש"י בחומש פ' וירא כ"ב ג' ע"פ זה ויחבוש הוא בעצמו ולא ציוה לאחד מעבדיו שהאהבה מקלקלת השורה עכ"ל, וכן הוא באריכות במד"ר פ' וירא ס"פ נ"ה, והנראה כי השורה זהו דרך מדה האמצעית שהיא דרך ישרה שיבור לו האדם וכמ"ש הרמב"ם בה' דיעות וארז"ל פ"ב דאבות איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם, דהיינו מדת ת"ת הממוצע בין חו"ג שהחסד הוא האהבה ומדה"ד ממנה נמשך השנאה, ומדה הממוצע זהו ת"ת ונק' שורה, ואולי גם מלשון מישור כמו שפרש"י בירמי' סי' ה' יו"ד ע"ד כי ישרים דרכי ה' הושע י"ד יו"ד, והי' העקוב למישור ישעי' סי' ד', וכן השורות והשיטות שבספר הולכים

במישור, ולכן ס"ת צריכה שרטוט דהיינו כדי ליישר השורות כמבואר בב"י ה' ס"ת סי' רע"א, ולכן פי' הת"ז סוף תיקון כ"א דשיטה היינו בחי' והי' העקוב למישור כנ"ל דהיינו כמו שהשיטה והשורה הולך במישור, וכ"ז נמשך מקו האמצעי ת"ת, וזהו"ע ישורון בזח"א ס"פ וישלח דקע"ז ב' וע' בזה ס"פ שמיני דל"ט ע"ב ע"פ אתה כוננת מישרים, אך אהבה מקלקלת השורה שגובר החסד והאהבה ביותר לטוב יותר וכן להיפך, ועפ"ז יובן ענין שהמל' נקראת שיטה כמו שאמרו רוני רוני השיטה שהו"ע שורה, והוא הנהגת העולם כשורה ע"י שמקבלת מת"ת קו האמצעי המחבר חו"ג, וזה"ע שיתף מדה"ר במדה"ד שעז"נ ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב, וע' בבה"ז שופטים דער"ה א' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר שהמל' בבינה מהתכללות חו"ג יחד ע"י דעת ות"ת סדי להיות מלך במשפט יעמיד ארץ כו', וא"כ לפ"ז עשיית הארון מעצי שטים דוקא שעי"ז מעמידים המל' הנקראת שטה לפי הפי' דשטה הוא מלשון ההנהגה כשורה, היינו שכמו"כ יהי' האדם מתנהג בכל עניניו כשורה ע"ד איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' כו' וליכנס לפנים משוה"ד וכמשארז"ל פ"ב דב"מ ד"ל ע"ב שלא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עשו לפנים משוה"ד והיינו כי שורת הדין אינה קו האמצעי מדה"ר כ"א קו הדין ולכן נקראים הדיינים אלקים וידוע דאלקים הוא מדה"ד אבל קו האמצעי זהו חיבור שם הוי' עם שם אלקים כמ"ש ביום עשות הוי' אלקים, וזהו"ע לפנים משוה"ד ועז"נ אתה כוננת משרים ועד"ז הו"ע דרך ישרה שיבור לו האדם כו', ועי"ז ממשיכים במל' הנק' ארון מקו האמצעי בחי' נורא והנורא אל עליון שעי"ז דוקא עושה שלום במרומיו בין מים ואש כו'. עו"ש בתשבי שטה שיטת התלמוד, פי' הלכתא ומנהגא כו' סוגיא הילוך ומרוצת כו', י"ל כשהמל' מתנהגת שלא כמנהגו של עולם כ"א בנסים שחוץ לטבע, ואפשר זהו ע"ד אהבה מקלקלת השורה דגבי אברהם היוצא חוץ לשורה לטוב, וזהו תיקון לבחי' וישב בשטים ל' הסרה לזנות כו' בסודות ד"ה ע"ב.

קיצור. מעצי הלבנון עצי שטים, ארז שטה כארז בלבנון וא"ו רברבא ת"ת כשמקבל מהבינה ונק' ישבעו עצי הוי' שהם נו"ה הנקראים עצות מרחוק, עצי הלבנון שעצות אלו נמשכים מלבנון ל"ב נ"ח וחמשים שע"ב, גם נו"ה לשון ניצוח, מעשיו מרובים מחכמתו ועי"ז חכמתו מתקיימת וזהו נצחיות.

ד) **עצי** שטים נו"ה מעמידים המל' הנק' שטה, פי' בת"ז שטה בחי' והי' העקוב למישור, והיינו שטה לשון שורה שהוא ישר, ואולי ע"ד לעשות הישר בעיני ה' בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול וע"ד ומלאה הארץ דעה את ה' בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום דרוש הראשון, והארון נק' השיטה והי' מיישר הדרך לפני ישראל, שטה בלוחות עשר שיטין כערוגות הבושם, שיטין דספר, הפך שטות נטיה שיטתו ומנהגו ע"ד

דרך היחיד רשב"י תורתו אומנתו. בשורש שוט ד' ענינים א' שבט ע"ד וגם אתה תדין את ביתי. ב' חתירה וחפוש ע' סש"ב פמ"ב ע"פ וכמטמונים תחפשנה. ג' להשיטו במים ים החכ'. ד' עצי שטים בל ישוטו מדרך הישר. ויש עוד ב' ענינים לשון שטה ושורות הספר כנ"ל ולשון שטה ומנהג. וענין שורה ע"ד לפנים משוה"ד זהו הדרך ישרה, כי מדה"ד נק' אלקים וכתי' ביום עשות ה' אלקים שצ"ל שיתוף מדה"ר וא"א לעולם לעמוד כשיתנהג במהה"ד. לכן קו האמצעי ת"ת זהו שכולל חו"ג, ויש בחי' אהבה שמקלקלת השורה ע"ד וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו ומזה נמשך הנהגה שלמעלה מת"ת דאצי' אלא ע"ד בכסא ליום חגינו על כל פשעים תכסה אהבה ויש להיפך שנאה מקלקלת השורה שנאה תעורר מדנים דיני דינים, והמל' שמקבלת מקו האמצעי דת"י נקראת שיטה ושורה שזהו הדרך הישרה בהנהגת העולם אתה כוננת משרים, ומזה יומשך והיה העקוב למישור ולכן צ"ל הארון מעצי שיטים שיהי' האדם נוהג בדרך ישרה הנ"ל בבחי' אתה כוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית ע' בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה, וזהו"ע עצי שטים לשון שיטה ושורה, שיהי' נוהג כשורה וזהו ג"כ ענין ישורון בזח"א וישלח קע"ז ב'.

ויעש את הכיור וגו' במראות הצובאות וגו'. הנה רש"י פי' והוא מהמדרש תנחומא ס"פ פקודי המראות האלו הן העמידו כל הצבאות הללו כו' ונזכר מזה ג"כ ברבות נשא פ"ט דר"ל ע"א שהוא כ"ג א' ע"פ ולקח הכהן מים קדושים. והענין דמבואר בתו"א פ' מקץ בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה וז"ל וזהו ענין מראות הצובאות כי ענין מראה הוא זכוכית שרואין בה, אכן נאמר מראות לשון רבים כי יש ב' מראות אספקלריא המאירה כו' אספקלריא שאינה מאירה כו' ושני בחי' אלו ה"ע ב' נרות נר מצוה ונר ה' נשמת אדם כו', עכ"ד הנאמרים שם. ועוי"ל ב' מראות אלו ע"ד מ"ש במ"א בד"ה יונתי בחגוי הסלע, בענין ההפרש בכנס"י בין יצ"מ שנאמר קומי לכי רעייתי כו' ע"י סולם מוצב כו' וראשו מגיע השמימה היינו בחי' תפלה כו' ועז"נ לכתך אחרי במדבר כו' וכתי' וה' הולך לפניהם יומם כו' ולילה כו', ובין זמן הגלות שעז"נ יונתי בחגוי הסלע כו' זאת העצה הראיני את מראיך כו' בחי' תשובה ואור חוזר שע"ז ארז"ל במקום שבע"ת עומדים כו'. ולכן זהו ענין ב' מראות הנ"ל שהבחינה ראשונה נקראת אספקלריא המאירה, והבחי' הב' נק' אספקלריא שאינה מאירה. כי ב' בחי' אספקלריא הנ"ל זהו ב' בחי' יחודא עילאה נק' אספה"מ וזהו ענין משה שנתנבא בזה, ויחו"ת נק' אספשא"מ בחי' כל הנביאים שנתנבאו בכה שהוא בחי' כדמותינו כו'. וע' במא"א אות א' סעיף קנ"ט אספה"מ נק' ז"א מאירה מעצמו ושאינה

מאירה רחל דלית לה מגרמה כלום עכ״ל וגם בחי׳ רחל נק׳ כרחל לפני גוזזיה כו׳ ובסה״מ סי׳ קנ״ו הובא לשון האריז״ל בז״ה, שיש במל׳ ב׳ בחינות גופא ונשמתא, גופא היינו שכינתא והיא נק׳ אספשא״מ, ונשמתא נק׳ כנס״י ונקראת אספה״מ ע״ש והן ב׳ בחי׳ כלה הנז׳ בד״ה שיר השירים, הא׳ למס״נ באחד יחו״ע כלה שאירי כו׳, הב׳ בשכמל״ו בכל נפשך ביטול היש כו׳, והיינו ב׳ בחי׳ הנ״ל דיחו״ע ויחו״ת, והוא ג״כ ההפרש בין ענין יצ״מ שנאמר וה׳ הולך לפניהם כו׳ קומי לכי רעיתי כו׳ ע״י למס״נ באחד, שהרי משה לא אמר בשכמל״ו, ועד״ז אנשי יריחו היו כורכין את שמע, וזהו ענין כלת משה, שמבחי׳ משה דעת עליון יחו״ע נמשך להיות כלה שאירי כו׳, ובין יונתי בחגוי כו׳, רק מ״מ הראיני את מראיך ע״ד ועד הוא אחד בחלופי אתוון, ונק׳ אספשא״מ. ומ״מ יש מעלה באספשא״מ שבה רואה באור חוזר לראות את עצמו כו׳ והיינו שעי״ז יבוא לבחי׳ תשובה בכל מאדך כו׳ ועמ״ש בד״ה שוש אשיש בענין ואמרתם כה לחי, ועמ״ש בת״א פ׳ בראשית ע״פ אעשה לו עזר כנגדו ובד״ה ואני אראה בשונאי כו׳.

(קיצור המראות העמידו הצבאות, אספה״מ נר מצוה ואספשא״מ נר ה׳ נשמת, א״נ ענין קומי לכי, ויונתי בחגוי הראיני את מראיך, ב׳ בחי׳ בצלמנו כדמותנו, זה וכה, והם ג״כ למס״נ באחד ובכל נפשך, יחו״ע וה׳ הולך לפניהם, ויחו״ת יש ובטל כו׳, ומ״מ עי״ז בחי׳ תשובה כו׳).

ב) והנה בחי׳ הראיני את מראיך דאו״ח נקרא מראות הצובאות, והעלאות צבאות הנ״ל נמשכו ע״י מראות הנ״ל שהן גרמו היחוד מ״ה מברר ב״ן, נחשת גוונין תתאין דבשכמל״ו משא״כ כסף וזהב גוונין עילאין דיחו״ע. כי הנה כתיב בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה׳ מאמ״צ. והענין דהנה מבואר בת״א ע״פ בשלח פרעה שע״י גלותם במצרים והשתעבדותם בהם גרמו שנתעלו בחינת הניצוצים שנפלו שם בשבה״כ וע״י ניצוצים אלו מתעלים נש״י מאד נעלה בחי׳ וירם קרן כו׳ לפי ששרשן למעלה מהצמצום כו׳ ע״ש שזהו ענין וזרעתיה לי בארץ כלום אדם זורע קב כו׳ ועמ״ש ג״כ מענין זריעה וצמיחה זו בד״ה האזינו השמים. והנה בחי׳ ניצוצים הנ״ל נקראים צבאות הוי׳ כמ״ש בת״א פ׳ בא סד״ה בעצם היום כו׳, וכשנמשך בהן המ״ד נקראו צבאות עיין זח״א כ״א ב׳ שיסוד נק׳ צבאות והיינו שבו ועל ידו נמשך שיהיו איהו וגרמוהי חד ועמ״ש בזה סד״ה מהלכים בין העומדים שלכן אומרים קדוש כו׳ צבאות כו׳ ועי״ז מכה״כ, וזהו ענין מראות הצובאות שפירש בשערי אורה ש״ג דכ״ט סע״ב שהוא שם צבאות נו״ה, ושם פי׳ שהוא ענין אספשא״מ.

ועתה י״ל ענין הכיור, הנה כתיב כאיל תערוג על אפיקי מים עיין מזה זח״ג פ׳ אחרי דס״ח א׳, והוא בחי׳ צמאה לך נפשי, שכנס״י נק׳ צמאה כמ״ש למען ספות כו׳ את הצמאה, שצמאה ליוצרה, והנה לרוות הצמאון הוא ע״י מים היינו בחי׳ ונהר יוצא מעדן כו׳ הג״ן סדרים דאורייתא שהוא בחי׳ שעשועים יום יום התגלות התענוג ע״י יחוד חו״ב אין ויש כו׳ (ולכן

נאמר ארץ לא שבעה מים עמ"ש בד"ה והיה מספר), והנה אפיקי מים היינו מקום מוצא המים הוא בחי' נה"י שבהן ועל ידן נמשך ההשפעה כו' וכמ"ש בת"ז תקון י"ט דל"ח ע"א אפיקי מים ומאן נינהו נו"ה דאתקרון שקתות המים כו' וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים, וכענין כלתה נפשי לחצרות הוי' בד"ה וארשתיך לי, כי כנס"י נק' אילת השחר מה אילה זו רחמה צר, פי' לגבי ההמשכה מסוכ"ע אשר לגדולתו אין חקר ולמת"ב כלל ע"כ נק' רחמה צר שאינה יכולה לקבל גלוי סוכ"ע בהשגה ממש, ולכן כאיל תערוג כו' אלא קול ה' יחולל אילות, הוא התורה עמ"ש בזה רבינו ז"ל חורף תקס"ד. (וזהו ענין הכיור דאיתא במדרש נשא דרמ"ט א' שהכיור הוא דוגמת מ"ש יקוו המים אל מקום אחד, ופי' יקוו כו' היינו שנמשכו ע"י נו"ה ליסוד כמ"ש בזח"א בראשית די"ח, ועמ"ש מענין יקוו המים כו' בד"ה ששת ימים תאכל מצות, ופי' אחד היינו מ"ש בק"ש הוי' אחד גלוי יחו"ע כו' וכן פי' במא"א אות כ' סל"ב הכיור הוא יסוד). (ובת"ז תקון כ"ח דע"ב ב' כיור וכנו אינון תרין כוליין ובהון שריין תרין סמכי קשוט, וכ' הכס"מ שם וז"ל תרין סמכי קשוט נו"ה נרמזו בכיור וכנו שבו קבוץ המים כמ"ש הת"ז אפיקי מים הם נו"ה שנק' שקתות המים לכן נרמזו בכיור שהוא השוקת למים עכ"ל וע' מענין שקתות המים בזח"א ויצא קס"א סע"ב ובמק"מ שם קס"ב סע"א קס"ג סע"א, וביאור הענין זהו ע"ד שנתבאר באגה"ק סי' ט"ו בענין כליות יועצות איך להשפיע וזהו ענין שמבשלים הזרע שנמשך אח"כ ע"י היסוד כו' ע"ש ולכן נק' אפיקי מים. וז"ל המא"א אות א' סקי"ג אפיקי מים הם נו"ה ב' ביעין שמשם המים לנוק' מי החסד עכ"ל והי"נ הביא מ"ש ע"ז בפ' ויקהל דרי"ט ע"ב, גם ששני השפתים נק' אפיקי מים כי בהם ועל ידם נמשך הדבור ואשים דברי בפיך כו').

ג) **והנה** בש"א ש"ג דכ"ח סע"ב וע"ג פי' שהכיור וכנו שהם נו"ה הוא ג"כ כענין שני עמודים יכין ובועז, והיינו ע"ד מ"ש בזח"א בראשית ד"ח ע"א ע"פ שכל טוב לכל עושיהם, שכל טוב דא אילנא דחיי דאיהו שכל טוב בלא רע כלל, ופי' הרמ"ז שהוא ענין והחכמה תחיה, לכל עושיהם אלין תמכי אורייתא כו' אלין דתמכין לו אית בהון עשייה ועמ"ש באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם, ובד"ה אז ישיר ישראל עלי באר בענין במחוקק במשענותם, ועיין בפ' מצורע דנ"ג ע"פ ותומכיה מאושר א"ת מאושר אלא מראשו כו'. והמכוון י"ל ע"ד שנתבאר בד"ה השמים כסאי בענין והארץ הדום רגלי שע"י המעשה וקיום המצות נעשו מוחו ולבו זכים אלף פעמים כו' ועד"ז נאמר במשה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו שעל ידם דוקא נמשך בו אלף אורות כו' ע"ש. גם ע"ד שנתבאר בסד"ה מזוזה מימין כו' שהתורה אור וקיום האור ע"י אויר הוא ההעלאה שע"י המצות כו' ע"ש וזהו שכל טוב לכל עושיהם, כי התורה נק' נובלות חכמה שלמעלה, אכן שכל טוב זהו עצמיות חכמה שלמעלה בחי' מו"ס וזהו הנמשך לכל עושיהם דוקא כי כח המעשה יפה שעי"ז דוקא נמשך מסוכ"ע וכמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות, וזהו ענין שני העמודים יכין ובועז, כי צדקה הוא נק'

יכין בצדקה תכונני, וז״ל המא״א אות יוד סמ״ב יכין נק׳ הנצח עמוד הימני עכ״ל, ועמ״ש בד״ה והנצח זו ירושלים ובד״ה למנצח על השמינית והי״נ הביא מהזח״ג אמור דף צ׳ ע״ב ובפ׳ אחרי דכ״ח ע״א ועיין בע״ח בדרוש עולם העשיה עכ״ד. ובענין בועז כ׳ במא״א אות ב׳ סמ״ח בועז נק׳ הוד אחד משני העמודים יכין ובועז וצ״ע שבמדרש דרשו בועז על השמש גם בועז נק׳ יסוד, ע״ש שבו עז ותוקף, כד עאל בימא עכ״ל והי״נ הביא מזח״ג אמור ד״צ הנ״ל ובפ׳ תצא דר״פ ע״ב ויחודא דאת עם ד׳ בצדיק ובועז והאי איזהו בועז בו עז עכ״ל ויש להעיר ממ״ש ע״פ ועת מלך כו׳ ויתן עוז למלכו, וזהו ה׳ עוזי ומגיני בו בטח לבי כו׳ תלים כ״ח, ובמדרש תלים שם אמר רבי סימון משל למלך כו׳ כיון שהטריחו נתנה להם שנאמר ה׳ עוז לעמו יתן ע״ש והובא בילקוט, דהיינו שכדי להיות המשכת ח״ע למטה זהו ע״י אתעדל״ת כענין שכל טוב לכל עושיהם דוקא וזהו ענין כיון שהטריחו נתנה להם כו׳.

ד) **וזהו** ג״כ ענין הכיור וכנו שהם נו״ה בחי׳ לכל עושיהם, שבהם ועל ידם דוקא נמשך התגלות מים קדושים בחינת שכל טוב, והוא כענין בצדקה תכונני כנ״ל. (וע׳ מענין כיור וכנו בפרדס בעה״כ פי׳ ג״כ שהם נו״ה) והוקשה לו למה הם מנחשת, ויש לתרץ זה ע״פ מ״ש ע״פ המאמר פ׳ פקודי דרל״ג בענין והנה איש מראהו כמראה הנחשת, כי להיות בירור ק״נ זהו ענין נחשת, ולכן הי׳ הכיור נחשת ע׳ נועם אלימלך היינו העלאת הבירורים דק״נ שנכללו למעלה כו׳, ועיקר מעשה המצות הוא בירור ק״נ, ועמ״ש ע״פ חמוקי ירכיך כו׳ בד״ה מה יפו פעמיך, גם בענין שנחשת יש בו תוקף ולכן נאמר ומצחך נחושה, וכן בקדושה ענין והנצח קשה עורף ונצח ומצח ענין אחד הוא כו׳. והנה מהכיור היו מביאים ג״כ ניסוך המים לפעמים כדאיתא במשנה ספ״ד דסוכה, ועל ניסוך המים נאמר ערבים עלי ד״ס יותר מיינה של תורה, וזהו ענין שכל טוב כו׳ ועמ״ש מענין ניסוך המים בד״ה ושאבתם מים. והנה עיקר בחי׳ נו״ה נמשכים מהכתר כמבואר בביאור דאלה מסעי וע״פ חגרה בעוז מתניה, והעיקר לעורר בחי׳ הכתר זהו ע״י קבלת עול מלכות שמים בכל מאדך, ולכן ארז״ל שמתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים ואח״כ יקבל עליו עול מצות, וכנז׳ באריכות בד״ה ראיתי והנה מנורת זהב, וזהו שהכיור נעשה דוקא ממראות הצובאות, והיינו כמ״ש הראיני את מראיך שהוא בחי׳ בכל מאדך ועי״ז דוקא כי קולך ערב הוא התורה ומראך נאוה הם המצות, וזהו פי׳ תשובה ומעשים טובים, שכדי להיות המעשים טובים ומאירים זהו ע״י תשובה כו׳ יעו״ש באריכות בביאור ע״פ יונתי, ולכן הכיור נעשה ממראות הצובאות דהיינו בכל מאדך שנק׳ מראיך אור חוזר כו׳ מזה נמשך אח״כ הכיור וכנו בחי׳ מעשים טובים שבהן התגלות מים קדושים שכל טוב לכל עושיהם כו׳, שע״י בכל מאדך מעוררים אור א״ס ונמשכים מים קדושים מיסוד דא״א כו׳ והתגלותם בנו״ה בחי׳ אפיקי מים כו׳ ועמ״ש ע״פ הזח״ב בשלח ס״ג ב׳ בענין ממעמקים כו׳ ובענין נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים. וזהו כענין והאופנים ברעש גדול כי

החיות הם בחי' חג"ת והאופנים הן בחי' נה"י ולכן הם החיות נסמכים עליהם כי נר"ה נק' תמכין כ"כ בעה"ק ח"ד פי"ט וא"כ הם ענין א' עם כיור וכנו וכמו שהכיור וכנו נעשו ממראות הצובאות כן והאופנים ברעש גדול כו'. וזהו ג"כ כענין אשה מזרעת תחלה יולדות זכר, שע"י בחי' מראות הצובאות אתעדל"ת בחי' כאיל תערוג כו' כלתה נפשי כו' נמשך מלמעלה ג"כ ונתתי מטר כו', וזהו אשר צבאו פתח אהל מועד, פתחי לי אחותי כו', אהל סוכ"ע נוטה שמים כיריעה כו'. וזהו שהכיור נעשה ממראות נשים כשרות ששמרו א"ע מהזנות, היינו בחי' ולא תתורו כו' זונים כו' כ"א ואל אישך תשוקתך כו' אש ה' לבחי' אש יוד כו'. גם י"ל הכיור וכנו רומזים לתשב"כ ותשבע"פ כי איהו בנצח ואיהי בהוד, ועיין עוד מענין ויעש את הכיור בזח"ב שמות דף ד' ע"א. והנה מן הכיור הוא ג"כ קידוש ידים ורגלים ועיין מזה בזח"ג בלק קפ"ו ובהרמ"ז שם ויש להעיר ממ"ש בד"ה שיניך כעדר בפי' שעלו מן הרחצה, והיינו שע"י התורה שנק' מים קדושים נרחץ הידים שהם המדות שלא יהי' מהם יניקה כו' אלא שיהיה שאו ידיכם קדש כו' וכן ברגלים ע"ד אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור כו' עמ"ש בד"ה מהלכים בין העומדים. ועמ"ש באריכות בדרוש נט"י.

לאות א' ענין צבאות יש להעיר מדרוש שארה כסותה ועונתה שפי' בזח"ב משפטים דף דעונתה הוא שם הוי' צבאות, ובפנ"י פי' דניקוד שם הוי' בשבת הוא צבאות.

לאות ב' ממ"ש בשה"ש רבה ע"פ מלך אסור ברהטים היינו ברהטי' של יעקב בשקתות המים, וממ"ש בענין ג' עדרי צאן הרובצים על הבאר שהם נה"י הממלאי' הבאר ממקור מים חיים.

מענין מ"ש יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי, וע"פ ועמדו רגליו, ומענין רגליה יורדות, ומענין רחצתי את רגלי, ובפב"ת דעירובין דף ק' ע"ב ע"פ ואץ ברגלים חוטא זה הבועל ושונה ופרש"י רגלים הוא תשמיש כמ"ש בין רגליה כרע נפל, וא"כ רחוץ רגלים שיקדש עצמו בשעת תשמיש, להעיר לענין רגלים מענין שלש רגלים, וממ"ש בזה בדרוש מהלכים בין העומדים, שההילוך הוא ברגל, וממ"ש בענין בנהר יעברו ברגל, וממ"ש ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים, עוד להעיר לענין קידוש רגלים ממ"ש ע"פ חגרה בעוז מתניה וזהו ענין עמוד בועז מענין נה"י חדשי' נמשכי' מהכתר, ממ"ש בענין מים ע"פ המדרש רבה פ' בראשית פי' והושיב מה דיורים אלמים כו' עד לכך נאמר יקוו המים ע"ש כי הם מבחי' עגולים ובמשה מן המים משיתיהו והי' כבד פה, והנה הכיור כנגד יקוו המים.

אוֹר התורה

פרשת

פקודי

פ׳ פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדות. עמה״מ קע״ד ג׳. חבות קס״ג אב״ג. שלי״ה סט״ב שכד״ב שמ״א. מ״ע ד׳. ע״ה פ״א קס״ט קפ״ד. זח״ב.

ז״ל עמה״מ שער עולם הבריאה פרק י״ז משכן ר״ת מטה שולחן כסא מנורה לפי שכל הדברים הללו רומזין למלכות עכ״ל ועיין מזה בהרמ״ז ר״פ בשלח, ובזהר שם פ׳ בשלח דף מ״ד ואקדימת מטה. רבות פקודי פנ״א אשר פקד משה אין כתיב כאן אלא אשר פקד על פי משה ביד איתמר כו׳, פירושו ביד איתמר שקבל החשבון ממנו.

המשכן משכן העדות מהו משכן שני פעמים א״ר שמואל ב״נ שנתמשכן ב׳ פעמים על ידיהם זהו שאנשי כנה״ג אומרים חבול חבלנו לך בנחמיה סי׳ א׳. ובמא״א אות מם סק״ד משכון נק׳ המל׳ שנתמשכנה בעוונותיהם של ישראל בגלות עכ״ל והיי״נ העיר ממ״ש בזח״ג בחקתי קי״ד א׳ ע״פ ונתתי משכני בתוככם ונתתי משכני דא שכינתא משכונא דילי דהיא דאתמשכנא בחוביהו דישראל כו׳ עו״ש נטל כל כסופא חביתיה ואייתי לגביה אמר הא משכונא גבך דלא אתפרש מינך לעלמין כו׳ ואע״ג דקוב״ה אתרחיק מינן משכונא שבק בידן כו׳ וע״ש בהרמ״ז ועו״ש דף קי״ד ע״ב פתח ר׳ יצחק דומה דודי לצבי, זכאין ישראל דזכו דמשכונא דא למהוי גביהו מן מלכא עילאה כו׳, וי״ל מ״ש ציון במשפט תפדה שיפדה את המשכון, וענין שנתמשכן ב״פ י״ל ה׳ ומלוי ה׳ גם ע״ד מ״ש בת״א בד״ה ואלה שמות ענין ירד ירדנו ירידה אחר ירידה כו׳ ועיין מענין משכון ברבות משפטים פל״א.

מהו העדות עדות הוא לכל באי עולם שיש סליחה לישראל ד״א עדות הוא שנתונה מפי הקב״ה כו׳, מהו העדות זו תורה כו׳ ד״א אלה פקודי המשכן יבוא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל כו׳ הכעסתם אותי באלה אלקיך עכשיו שעשיתם את המשכן באלה אני מתרצה לכם אלה פקודי המשכן. לפי״ז י״ל משכן העדות שעי״ז נמשך להם את עדים מהר חורב שאבדו ע״י אלה אלקיך כו׳ וכשנתרצה להם באלה פקודי המשכן נמשכו עדיים הנ״ל וע״כ נקרא משכן העדות כו׳ והיינו כי יש בחי׳ אלה מסטרא דקליפה וז״ש ויאמר מי אלה שאינם ראוים לברכה זח״א ויחי רכ״ז ובפ׳ פקודי דרל״ו ע״ב, ובמא״א אות א׳ ספ״א פי׳ אלה ר״ל מוכנת ומזומנת לסמא״ל לא כמו הקדושה שצריך טרחא אחריה, אכן בחי׳ אלה בקדושה נק׳ ז״ק ופ״ו גימ׳ אלה, ובפנ״י פי׳ אלה כמו זה היינו משה נתנבא בזה שהוא גלוי אסה״מ כך הוא אלה הדברים אשר דבר משה אלא שזה בלשון יחיד

ואלה בלשון רבים, ויש להעיר לענין רב מבבל ורבי מא"י ועד"ז אלה לשון רבים כענין רבי מא"י, וזהו מי ברא אלה להמשיך מבחי' מי עלמא דאתכסיא סוכ"ע בבחי' אלה עלמא דאתגליא ממכ"ע וזהו אלה פקודי המשכן וע"כ בבחי' אלה נתרציתי לכם וזהו אלה המצות, אלה מועדי הוי', אלה שני בני היצהר כו' וע' זח"ב פקודי דף רב"א סע"א ושם הביא ג"כ פסוק גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך.

עו"ל פי' אלה פקודי שאפילו בשעה שנתמשכן יש לכם לפוקדו ולהמשיך יחוד העליון דקיי"ל גברי מישראל לא קנה משכון, והיינו עד"מ על יו"ט מחזירין המשכון וזהו אלה פקודי המשכן ע"ד אלה מועדי הוי' כו' וכן ע"י אלה המצות שבכל יום יש עליי' בג' תפלות כו' וע"י העדות זו תורה כו'.

גם מלאכות דשבת למדו מאלה הדברים בפ' ויקהל כי ע"י שבת מתבררים הניצוצים מבחי' אלה דסט"א ונכללים בקדושה כו'. במ"ע כ' אלה אותיות לאה, שם ע"ה משכן העדות ר"ת מה היינו ע"ד מה שמו זה הקב"ה ומה שם בנו זה משה, שם קס"ט אלה פקודי ובגימט' רל"ו כי שיעור קומה רל"ו אלפים פרסאות כמנין ורב כח, שם קפ"ד העדת אותיות הדעת והיינו ע"ד ונודעתי לך שמה עמ"ש בד"ה במחבר סיני כו' שאו כו' גלגלותם.

ז) **זח"ב** ר"פ פקודי דף ר"כ סע"א פי' אלה פקודי המשכן היינו ד' מחנות שכינה שהם חיות המרכבה שהמל' הנק' משכן היא מוציאה אותם במנין וכ"כ במק"מ שם וא"כ זהו ע"ד שאו מרום עיניכם וראו מי בראה אלה (היינו בחי' אלה פקודי) המוציא במספר צבאם כו' שהם בבחי' חשבון כו', והרמ"ז נראה דכאן מפרש פקודי המשכן לשון פקודים וממנים וז"ל כשהמל' הנק' משכן מקבל השפע מז"א אזי מחלקת מזון לכולם לבי"ע לאיש איש לפי מדרגתו וכולהו אתמנון על מלאכתם שאז מקבלים כח לפעול פעולתם והיינו ענין הקראים בשם שהוא קבלת כל אחד השפע לפי בחינתו ושרשו עכ"ל בשינוי קצת.

ח) **שם** ע"ב פי' אלה פקודי המשכן ע"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם דהיינו באברהם שהוא חסד אור שנברא ביום ראשון שמו ועל ידו דוקא נעשה יחוד זו"נ שזהו פי' תולדות השמים והארץ ונק' אלה כי באור שנברא ביום ראשון נאמר אשר צפנת בחי' העלם שגנזו ואעפ"כ כתיב פעלת לחוסים בך שקצת נמשך ממנו בבחי' גילוי וכנז' בפ' תרומה קמ"ט א' וע"י גילוי זה נק' אלה תולדות וכמ"כ כאן זהו אלה פקודי המשכן פי' יחוד זו"נ שהוציאו תולדות בבי"ע וזהו אלה, והוא נמשך ע"י ובצלאל יסוד בן אורי פי' שהוא מקבל מבחי' אור וחסד הנ"ל, בן חור הוא בינה עלמא דחירו שמשם מקבל החסד וכמ"ש כי עמך היא בינה מקור חיים ולכן באורך נראה אור כו' ועמ"ש לקמן סעיף י"ד בענין מכון לשבתך פעלת הוי'.

ט) **דף** רכ״א א׳ פי׳ כמו שהעולם נברא ע״י חב״ד כך במשכן אלה פקודי המשכן זהו מה שמקבל מבחי׳ חכמה כי פקד אחוריים דשם ע״ב, משכן העדות מבחי׳ בינה, ע״פ משה דעת.

י) **דרכ״א** ע״ב פי׳ פקודי המשכן זהו המל׳ המקבל מז״א בחי׳ ו״ה, משכן העדות י״ה, ובחי׳ משכן העדות י״ה הוא פקד ע״פ משה, וזהו עבודת הלוים כי ועבד הלוי הוא שהיא בינה ע׳ בפ׳ קרח קע״ח ב׳.

יא) **עוד** פי׳ כי לע״ל שנאמר והיה אור הלבנה כאור החמה יהי׳ פקודי המשכן בבחי׳ שלמעלה מהחשבון וצ״ל ע״ד מ״ש והי׳ מספר בנ״י כו׳ אשר לא יספר ואמנם עכשיו שהוא בבחי׳ חשבון עכ״ז צריך לקשרו ולחברו לבחי׳ שלמעלה מהחשבון דהיינו לבחי׳ משכן העדות כו׳ וזהו ע״י משה שהוא מקשרו ולכן יוכל להמשיך הברכה גם בבחי׳ שתחת החשבון כו׳, וזהו אשר פוקד ע״פ משה דוקא.

יב) **דרכ״ב** ע״א פי׳ פקודי המשכן ע״ד וה׳ פקד את שרה פקד פקדתי להעלות המל׳ מבי״ע לאצי׳, ועכשיו ג״כ פוקד ע״פ משה להמשיך למל׳ תוס׳ אור.

יג) **דרכ״ג** ע״א פי׳ אלה פקודי אלה פסל את הראשונים כי בכל חשבון אין הברכה שורה בדבר המנוי אבל בחשבון זה שורה הברכה וע״כ נאמר אלה כו׳.

יד) **בכלי** יקר כ׳ וז״ל המשכן משכן העדות ארז״ל שלכן נאמר משכן משכן שני פעמים לפי שבהמ״ק שלמטה מכוון כנגד בהמ״ק שלמעלה שנאמר מכון לשבתך פעלת ה׳ מכון היינו מכון כו׳ עכ״ל, והנה בענין ירושלים שלמטה וירושמ״ע פי׳ בפרדס ש״ח פי״ג דהיינו מל׳ ובינה א״כ כמ״כ י״ל בהמ״ק שלמטה שהוא יחוד ו״ה הוא מכוון כנגד בהמ״ק שלמעלה שהוא י״ה, ומ״ש ע״ז לשון פעלת הוא א״ש ע״ד מ״ש לעיל סעיף ח׳ בענין צפנת כו׳ פעלת כו׳ ע״ש.

טו) **בעיר** גבורים אלה פקודי המשכן כו׳ העדות ע״ד מ״ש אלה העדות והחוקים כו׳ פקודי כענין פקודי ה׳ ישרים כו׳ גם פי׳ שכנגד שנתמשכן המשכן לקח יעקב מאליהו המשכון דוי״ו כו׳ שיבוא אליהו ויבשר שיהי׳ נפדה המשכון של המשכן כו׳ וי״ל דהיינו מ״ש הנני שולח כו׳ והשיב לב אבות דהיינו י״ה על בנים ו״ה שהם ב׳ בחי׳ משכן כו׳.

עבודת הלוים ביד איתמר. במא״א אות א׳ סעיף ק״מ כתב אלעזר מנצח דאבא לכן נעשה כ״ג במקום אביו כי כ״ג באב (וכמ״ש באות כ׳ סעיף ט׳ כה״ג נקרא אבא עילאה וע״ש) איתמר בהוד דאבא לכן עבודת הלוים על ידו כי הוד קו השמאל עכ״ל ובסעיף קל״ט כתב אהרן נשמתו מיסוד אבא פנים ואחור גימטריא ע״ב קפ״ד עכ״ל ובלק״ת סד״ה נשא את ראש בני

גרשון דרוש השני כתב וז"ל והנה כ"ז ביד איתמר בן אהרן הכהן ופי' איתמר הוא בחי' צירופי אותיות התורה שאיתמר הוא מלשון איתמר שבגמרא כו' והוא בחי' וחברי אשר שמתי בפיך כו'.

אלה פקודי המשכן כו' בילקוט רמז תתקי"ב במשלי כ"ח ע"פ איש אמונות רב ברכות, איש אמונות זה משה שנאמר בכל ביתי נאמן הוא על כל הדברים שנעשה גזבר עליהם במלאכת המשכן היו מתברכות על ידו כו' י"ל שבו ועל ידו נמשך הברכה אף בדבר שמנוי ומדוד.

בשל"ה שער האותיות אות נון נאמן רוח, כשגמר מלאכת המשכן אמר להן לישראל בואו ונעשה חשבון לפניכם כו' אלה פקודי המשכן כו'.

בפ' תרומה שסד"ב בשם תנחומא ולמה המשכן שקול כנגד שמים וארץ אלא מה שמים וארץ הם עדים על ישראל דכתי' העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ (עמ"ש מזה בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש השני) אף משכן עדות לישראל שנאמר אלה פקודי המשכן משכן העדות. (ועמ"ש בפי' עדות לישראל בלק"ת בד"ה אלה פקודי המשכן).

ר"פ שמיני, ביום הקים המשכן הוקם המשכן שלמעלה כי זה לעומ"ז וע"כ כתיב המשכן משכן העדות וחפץ הנסתר בנגלה וכמ"ש במדרש אמר רשב"ג בשעה שברא הקב"ה את העולם נתאוה שיהי' לו דירה בתחתונים כמו בעליונים כו' עכ"ל.

במ"ע אלה פקודי מנין רל"ו שיעור קומה, יש להעיר ממ"ש ע"פ הזהר ויצא דקמ"ח ע"ב חייך אפילו במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך, מאנין דילי הם כלים דאצי' ומאנין דילך הם כלים דבי"ע ופי' כלים דאצי' הם עצמן בלי גבול אלא הם הכח שיומשך הגבול, כי משלימות כח הא"ס שיומשך ממנו גם הגבול וא"כ הכח להאיר בגבול זהו כלים דאצי', א"כ לפ"ז י"ל הכלים דאצי' עצמן הם בלי גבול רק שהם מקור שיאיר בבי"ע בחי' גבול, וזהו שיעור קומה רל"ו הם הכלים דאצי' שהם מקור להאיר בבחי' גבול רל"ו אלפים כו' או רל"ו הם הגבול הנמשך מהן בכלים דבי"ע, ובאגה"ק ד"ה איהו וחיוהי משמע הכלים דאצי' הם ג"כ בבחי' גבול היינו מה שאור א"ס מאיר בבחי' גבול כו', ובמא"א אות רי"ש סכ"ט פי' רל"ו הם ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וד' כוללים וע' בפי' ד' שמות אלו בדרוש המלויים, שהמילוי הוא הגילוי כמו וא"ו כשבאה לידי גילוי נוסף עוד ו' כו', ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ושבתה הארץ דתקס"ב, והנה בחי' רל"ו זהו ביצי' כמאמר שיעור קומה של יוצר בראשית והוא ז"א דיצי'

וע"י המשכן שלמטה הוקם המשכן דמט"ט שהוא ביצי' ולכן אלה פקודי גימ' רל"ו, שזהו קומה של יוצר בראשית.

במ"ע שם אופן קס"ט, כיזר גימ' רל"ו, וכן הוי' קנני גימט' רל"ו וכן המלוי של אותיות משכן עולה רל"ו, קדם מפעליו מאז, מפעליו ג"כ רל"ו, כי עצום עושי דברו, כי עצום ג"כ רל"ו וכן בר לבב, ועו"ש שיש רל"ו בשם הוי' וכן בשם אלקים וכן בשם אהי', וכן בהלוחות. אפ"ל בענין רל"ו כי ע"ד קוממיות מאתים הם עשר ספי' דזו"נ הכלולים מיו"ד, א"נ יו"ד במילואו עשרים וכל בחי' כלול מיו"ד, א"נ בכתר ב' בחי' וכל א' כלול מיוד וע' בפע"ח שער הסוכות בענין למעלה מעשרים, פי' ג"כ שהם עשרים ספי' דזו"נ ועמ"ש ע"פ עשרים גרה השקל, וענין ל"ו היינו ב"פ ח"י כמ"ש חי חי הוא יודוך ישעיה ל"ח י"ט, ופי' בעמה"מ שער או"א פמ"ב והע"ח א' חי חי הם ב' יסודות דאו"א כו' ועי"ש שער רישא דז"א פי"ג דקל"ב ד' ולע"ד י"ל חי חי ע"ד ב"פ בן פורת יוסף שהוא יסוד דז"א ויסוד דאבא וא"כ חי חי ב"פ יחוד, היינו יחוד י"ה ויחוד ו"ה כו' א"נ ע"ד יחיד חי העולמים מלך ואח"כ מלך יחיד חי העולמים היינו המשכות החיות באצי' ואח"כ בבי"ע כו' וע' מענין חי במא"א ח' כ"ד ועמ"ש ע"פ אשר יעשה אותם האדם וחי בהם דר"ל שיעשה המצות בחיות ושמחה כי לא המתים יהללו י"ה, והנה המצות הם רמ"ח פקודין רמ"ח אברים שזהו שיעור קומה כמ"ש במ"ע סי' ק"ע, וא"כ פי' כל מי שיודע שיעור קומה היינו עד"מ בנין שיעור קומה ע"י המשכת ע"ס מלמטה למעלה ע"י התפלה ומלמעלה למטה ע"י התורה וזהו י' פעמים י' ב"פ עולה ריש ובכל בחי' צ"ל וחי בהם זהו ב"פ חי עולה רל"ו, וזהו ח"י ברכאן דצלותא ח"י חוליות דחוה"ש, וכן בק"ש ח"י אזכרות, ויש ח"י ע"י התורה ג' ווין דקדוש הם ח"י והם המשכות כו', כנזר דלע"ל של יוד נימין היינו לע"ל יתגלו ע"ס וח"ס ואולך אתכם קוממיות מאה אמה היינו ע"ס יוד כלול מיוד, וע' בסה"מ הע"ט א' פי' מאתים הם חו"ב כ"א כלול מיו"ד, ושם פי' שהם אותיות י"ה נמצא לפ"ז אפ"ל שיעור קומה רל"ו היינו ריש בחי' י"ה, ל"ו מבחי' הוא"ו שהוא וא"ו פעמים וא"ו, וא"כ הם ג' אותיות יה"ו, והוא בחי' ז"א וה' אחרונה היא המלכות, ואפשר לומר שהיא כלולה בהוא"ו בסוד אושיט פסיעה לבר כו', ואפשר לומר גם כן הוא"ו זהו הדעת וכמ"ש כי אל דעות ולו נתכנו, שהוא מקור הששה מדות, וא"כ לפ"ז רל"ו הם ג' מוחין חב"ד. והנה כתיב וישח אדם וישפל איש כביכול לפעמים גורמים שפלות לשונאו של הקב"ה, אכן ע"י אלה פקודי המשכן ממשיכים שיעור קומה ואז נשפל הסט"א כו'.

ר"פ פקודי * (פנ"א אות א') איש אמונות משלי כ"ח כ' וע"ש בפרש"י דמפרש על מעשרות ועמ"ש ע"פ והיה אמונת עתך ישעי' ל"ג וע' במד"ר וישלח ר"פ פ"ב מענין איש אמונות זח"א מקץ קצ"ט ב', ילקוט ח"א קי"ב א', מ"ע פ"א קפ"ה קפ"ט ע"ה בחיי קכ"ח ג' ירק מלאך קכ"ז של"ה רז"א ר"ח הברכה שורה בדבר הסמוי מן העין ע"כ הוא ע"י איש אמונות שהאמונה במה שסמוי מן העין עמ"ש ע"פ ועבדתם כו' וברך את לחמך גם גדול העונה אמן יותר מן המברך ממילא איש אמונות ע"ד העונה אמן ע' בכד הקמח מענין ויבא שומר אמונים ותקעתיו יתד במקום נאמן עמ"ש ע"פ עיני בנאמני ארץ תלים ק"א ו', משלי כ' ו' ואיש אמונים מי ימצא. רבה אמונתיך איכה ג' כ"א וצדיק באמונתו יחיה כי שם צוה ה' את הברכה בציון ברכות לראש צדיק משלי י' ו' והרי צדיק באמונתו יחיה לכן איש אמונות רב ברכות. וגם כמ"ש את הברכה אשר תשמעו אל מצות כו' וגם כמארז"ל יבמות ס"ב סע"ב להניח ברכה אל ביתך יחזקאל ססי' מ"ד ל', גם זו"נ בראם ויברך אותם סד"ה ועשית בגדי קדש בפרדס ערך נאמן שהוא ביסוד ואפשר שנקרא כן בהיותו משפיע שפע האמת ת"ת אל המלכות אמונה והוא נאמן בינו ובינה כו' עכ"ל וא"כ מש"כ דאיש אמונות קאי על משה שנאמר ובכל ביתי נאמן הוא היינו ג"כ כי משה חכ' בחי' יסוד שהוא משפיע והוא יסוד אבא או יסוד דאצי' כמ"ש ותרא אותו כי טוב הוא וע"כ א"ש דאיש אמונות יסוד רב ברכות כי ממנו נמשך הברכה במל' וכמו שמציון נמשך הברכה וכתיב ויברך ה' את המצרי בגלל יוסף שהוא יסוד כו' ונק' המבורך, במד"ר חבל חבלנו כנגד לא יחבול רחיים ורכב. כי רחיים ורכב ת"י חו"כ וזה הי' ענין המשכן שכנ"י נקראו כלה והקב"ה נקרא חתן כו'.

מד"ר* פ' פקודי ר"פ נ"ב ע"פ ויביאו את המשכן אל משה, ר' תנחומא בר' אבא פתח לרקמות תובל למלך כו' תלים סי' מ"ה, לרקמות זה המשכן כו', עיין בזהר פקודי דרל"ה ע"א ודרל"ח ע"א ובפרשה ויקהל דקצ"ז ע"ב ע"פ קחו מאתכם תרומה כד"א בתולות אחריה רעותיה כו', ושם כל נדיב לבו יביאה לסלקא לה לגבי בעלה כו' וזהו עצמו ענין ויביאו את המשכן שהוא מ' אל משה שהוא ז"א והיינו ע"י בתולות אחריה ריעותיה שהם מעלים את המ' ושם פי' המק"מ שהם י"ב בקר דבריאה י"ב שבטים וכן פי' בדף רל"ה, וע' בזהר ויחי דרמ"ו ע"ב דרמ"ז ע"א ע"פ בנות צעדה ובגין דכל תיקוני שכינתא אינון נוקבין אסתלק יוסף מתמן ואתמני תחותיה אפרים כו' והיינו בנות צעדה ולא בנים כו' ע"ש. וז"ש המד"ר בתולות

ר"פ פקודי: נדפס בפיה"מ לכ"ק אדמו"ר הצ"צ רעט, א.
מד"ר: נדפס בפיה"מ להצ"צ רעט, ב.

אחריה אלו ישראל, שהם י״ב שבטים שהם י״ב בקר שהם הנקראי׳ בתולות אחריה כנ״ל, ומ״ש שהן ריעותיה ע״ש למען אחי ורעי יש לפרש לפי ששורש הי״ב שבטים דבריאה הן י״ב גבולי אלכסון דו״א דאצילות לכן נקראי׳ אחי ורעי להקב״ה, ועיין עוד מענין בתולות אחריה בזח״ב משפטים דק״ה סע״ב ובפ׳ תשא דקפ״ט סע״ב גבי כוס של ברכה שהוא ונשא מגבעות, מגבעות מאי הוא אלא בינה ובין בתולות אחריה ריעותיה שיעורא דזרת איהו, ופי׳ במק״מ תנהי״מ דז״א הם ה׳ אצבעות שבין המ׳ ובין י״ב בקר דבריאה וכעין זה פי׳ הרמ״ז שבעליות המ׳ כוס של ברכה אז הוא ונשא מגבעות שיעור זרת הי״ג כו׳, ואפשר להעיר לענין לרקמות תובל ממ״ש בתלים סי׳ קל״ט ט״ו רוקמתי בתחתיות ארץ ותי׳ אצטיירת בכריסא דאימא ובמ״צ שם רוקמתי דימה יצירת הולד בבשר וגידים למעשה הרקמה שנעשה על פנים רבים ומהלכים מסתבבים עכ״ל ובהלע״ז רוקמתי איך בין גיווארין גיוועבט כו׳, מעשה רוקם בפ׳ תרומה כ״ו ל״ו תרגום עובד צייר, וא״כ פי׳ רוקמתי י״ל ע״ד וייצר ה׳ אלקים את האדם, אין צור כאלקינו אין צייר כאלקינו כמ״ש מזה בהגהות לד״ה מזוזה מימין ונ״ח משמאל, וא״כ פי׳ לרקמות תובל, שתכלית עליות כנס״י להקב״ה הנק׳ מלך הוא כדי שמחיבור זה יהי׳ לידת הנשמות בחי׳ וייצר כו׳. אך עיקר פי׳ לרקמות תובל שתתעלה בבגדי ציורין דוגמת ותלבש אסתר מלכות, והתרגום פירש על בגדי כהונה וזהו בלבושין ציורין יקרבון קורבניהן קדם מלכא דעלמא, ועי׳ בלק״ת בשה״ש בד״ה יונתי בחגוי בפי׳ יפתי שעושה לבושים יפים ונאים להקב״ה וכמ״כ נעשו לבושים להנשמה והיינו ע״י מעשה המצות, ומבואר במ״א שע״י לבושים אלו דוקא הוא עליות הנשמה למעלה, ע׳ בד״ה המגביהי לשבת, ובד״ה יפה שעה אחת בתשובה ומע״ט בת״א פ׳ חיי ובאג״ה סי׳ כ״ט ד״ה א״ח עט״ב, וכמ״כ יובן בענין המ׳ למעלה מעלה זהו ע״י לבושים הנ״ל וזהו לרקמות תובל למלך כו׳.

במד״ר שם עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון ע״ד באחרית הימים

וע׳ זח״ב תשא קפ״ט א״ב ק״צ ע״א מענין אחרית הימים, וענין עוז והדר לבושה ע׳ מד״ר וארא פ״ח ומהו לבושו של הקב״ה עוז כו׳ וכתיב עוז לעמו יתן יעו״ש, וע׳ מענין עוז והדר לבושה במד״ר פ׳ חיי ר״פ נ״ט ור״פ ס״ב ותוך פ׳ הנ״ל ובמד״ר באיכה ס״ה א׳ ר״פ ויצא מן בת ציון כל הדרה ד״א כל הדרה זו סנהדרין שנאמר עוז והדר לבושה ופי׳ המ״כ והסנהדרין הי׳ עוזם ותוקפם של ישראל, זהר משפטים דק״ג ע״ב ותשחק ליום אחרון, של״ה בהקדמה דכ״ג ע״א הביא דברי העה״ק פמ״ב מחלק העבודה ותשחק ליום אחרון ואין עולם הבא לאדם אחר המות ראוי לקרוא יום אחרון שהרי בא אחריו עוה״ב שאחר התחיה כו׳, ובמד״ר פ׳ חיי תוך פ׳ נ״ט משמע קצת דאף בג״ע נקרא יום אחרון, שהרי הוא יום אחרון של ימי האדם ע״ש וכ״מ בהדיא במד״ר כאן יום סילוקו, ולכאורה יש להעיר לענין יום אחרון מענין אני ראשון ואני אחרון ומפסוק ויש תקוה לאחריתם ירמיה ל״א י״ו, להטיבך באחריתך פ׳ עקב ח׳ י״ו, טוב אחרית דבר מראשיתו

דאחריתך ישגא. ובמד"ר ע"פ והנה איל אחר נאחז בסבך כו', ותהי ליום אחרון בישעי' ל' ח' תרגם ליום הדין וא"כ זהו עדמ"ש סוף מלאכי לפני בוא יום ה' הגדול והנורא ומפסוק גדול יהי' כבוד הבית האחרון מן הראשון. עוד שם במד"ר למה שאין מתן שכרה של תורה אלא בעוה"ב הוי ותשחק ליום אחרון, הטעם בזה באג"ה סי' ג' בד"ה וילבש צדקה כשריון כי ע"י המצות ממשיכים אור מקיף לע"ס דאבי"ע הנקראות בשם ממכ"ע, ובעוה"ז א"א להתלבש שום הארה מאור א"ס ב"ה כ"א ע"י ע"ס הנ"ל, ור"ל דלכן ההמשכה שע"י המצות כיון שהיא בחי' מקיף ונקרא סוכ"ע א"א שיומשך מזה בעוה"ז. ובמ"א פי' העוה"ז שרשו ממ' והיא מקבלת מז"א, ועוה"ב היא בינה שבה התגלות עת"י וזהו שכר מצות, לכן שכר מצוה בהאי עלמא ליכא כי בעוה"ז ששרשו ממ' א"א שיאיר בחי' עת"י שהוא שכר מצוה כ"א מבחי' ז"א, ובעוה"ב יאיר אור עת"י כמ"ש ע"פ מארז"ל סוף פ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהיה הוי' אחד כו'. וזהו ותשחק לשון שחוק ותענוג הוא ליום אחרון דוקא. ועיין כיוצא בזה במד"ר פ' אחרי פ"כ בענין ישמח ישראל בעושיו, ישמח ה' במעשיו שמח אינו אומר אלא ישמח לעתיד לבוא והיינו ג"כ פי' ותשחק ליום אחרון.

ער"ש במד"ר לעיל מיניה ע"פ הדוברות על צדיק עתק, ויעתק משם ההרה. ע"ש בידי משה שהכריח דפי' ויעתק הוא לשון תפלה, וזהו עדמ"ש בלק"ת ס"פ חקת בהביאור ע"פ באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון דהתפלה שנקרא צלותא הוא לשון הטיה. וזהו ג"כ פי' וענין עתיק כו' ע"ש. עו"ש במד"ר ד"א ויביאו את המשכן אל משה הה"ד בעטרה שעטרה לו אמו, פי' במלך שלמה הוא ת"ת שהשלום שלו שמחבר חו"ג והעטרה היא הכתר הנמשך לו מבינה הנקרא אימא עלאה וע' מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה. וכאן במד"ר מפרש שהעטרה זהו המשכן. והענין כמ"ש בלק"ת בד"ה אלה פקודי המשכן הוא יחוד זו"נ משכן העדות הוא יחוד אבא ואמא, ומפרש העדות לשון בעדי עדיים שהוא עטרה וכתר כי ביחוד אבא ואמא נמשך האור מהכתר. וכמ"ש ג"כ בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל. וזהו מ"ש המד"ר כאן דבעטרה שעטרה לו אמו זהו המשכן היינו בחי' משכן העדות. ולפ"ז פירש ויביאו את המשכן אל משה היינו הבאה וההמשכה מלמעלה למטה בחי' בעטרה שעטרה לו אמו שנש"י ממשיכים הכתר לז"א שהוא משה מבחי' אימא עילאה ומלמעלה מעלה, והיינו כי משכן זה הוא משכן העדות, לכן המשכה זו ויביאו היינו מלמעלה למטה. משא"כ לפי' הראשון דפי' ויביאו את המשכן זהו ענין לרקמות תובל למלך, היינו מלמטה למעלה שמעלים את המ' הנק' משכן לחברו לז"א דאצילות וכו'. ביום חתונתו י"ל קדושין מ"ש ביום חתונתו על הים היינו ע"י ביזת הים זה היה כסף הקדושין ועיין רש"י בשה"ש ע"פ תורי זהב נעשה לך שגדולה היה ביזת הים מביזת מצרים, והוא מבואר בשה"ש רבה, וע' בספר המקנה בהפיתחא למס' קדושין הביא מדרש שהקדושין היה ביזת מצרים וביזת הים וביום שמחת לבו זהו שמחת נשואין.

מראה מקומות

מראה מקומות

— לפסוקי תנ"ך —

נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק

א.

אדם אחד מאלף מצאתי : **קהלת ז, כח.**
אדמוני עם יפה עינים : **שמואל א טז, יב.**
אהל בל יצען : **ישעיה לג, כ.**
אולי אבנה ממנה : **בראשית טז, ב.**
אז יבקע כשחר אורך : **ישעיה נח, ח.**
אז יקהיל שלמה : **מלכים-א ח, א ; דברי הימים ב ה, ב.**
אז תתענג על ה' : **ישעיה נח, יד.**
אחור וקדם צרתני : **תהלים קלט, ה.**
אחרי הודיע אלקים אותך כל זאת : **בראשית מא, לט.**
אחרי ה' ילכו כארי' ישאג : **הושע יא, י.**
אחת דיבר אלקים : **תהלים סב, יב.**
איה סופר : **ישעיה לג, יח.**
אי לך ארץ שמלכך נער : **קהלת י, טז.**
אין כמוך באלקים : **תהלים פו, ח.**
איתן מושבך : **במדבר כד, כא.**
אלה העדות והחוקים : **דברים ד, מה.**
אלה פקודי המשכן : **שמות לח, כא.**
אם יגאלך טוב : **רות ג, יג.**
אם יהי' נדחך בקצה השמים : **דברים ל, ד.**
אם יהי' נדחכם בקצה השמים : **נחמי' א, ט.**
אם ה' לא ישמר עיר : **תהלים קכז, א.**
אם לא בריתי יומם ולילה : **ירמי' לג, כה.**
אמרות ה' אמרות : **תהלים יב, ז.**
אם רחץ ה' צואת בנות ציון : **ישעי' ד, ד.**
אמר שומר אתא בוקר : **ישעיה כא, יב.**
אני בצדק : **תהלים יז, טו.**
אני חכמה שכנתי ערמה : **משלי ח, יב.**
אני ראשון ואני אחרון : **ישעיה מד, ו.**
אני שר צבא ה' : **יהושע ה, יד.**
ארבעים יכנו לא יוסיף : **דברים כה, ג.**
ארבע מאות שקל כסף : **בראשית כג, טו.**
ארוכה מארץ מדה : **איוב יא, ט.**
ארפא משובתם : **ירמי' ג, כב.**
אשירה לה' כי גאה גאה : **שמות טו, א.**
אשריכם זורעי על כל מים : **ישעיה לב, כ.**
אתה הראת לדעת : **דברים ד, לה.**
אתה ה' לבדך : **ישעיה לז, כ.**

ב.

בא אחיך במרמה : **בראשית כז, לה.**
באמונתו יחי' : **חבקוק ב, ד.**
בדרך עדותיך ששתי : **תהלים קיט, יד.**
בהסיבו את הנרות יקטירנה : **שמות ל, ז.**
בהפריד בני אדם : **דברים לב, ח.**
בחרבי ובקשתי : **בראשית מח, כב.**
ביום ההוא כרת ה' ברית עם אברהם : **בראשית טו, יח.**
ביום עשות הוי' אלקים : **בראשית ב, ד.**
בימים ההם יהי' מזבח לה' בארץ מצרים : **ישעיה יט, יט.**
בי מלכים ימלכו : **משלי ח, טו.**
בכל דרכיך דעהו : **משלי ג, ו.**
בלע המות לנצח : **ישעיה כה, ח.**
בנות צעדה עלי שור : **בראשית מט, כב.**
בני בכורי ישראל : **שמות ד, כב.**
בנים אתם לה' אלקיכם : **דברים יד, א.**
בצדקה תכונני : **ישעיה נד, יד.**
ברזל בברזל יחד : **משלי כז, יז.**
ברכת ה' היא תעשיר : **משלי י, כב.**

ג.

גדול ה' : **תהלים קמה, ג.**
גפן ממצרים תסיע : **תהלים פ, ט.**

ויחן שם ישראל: **שמות יט, ב.**
וה' הולך לפניהם: **שמות יג, כא.**
וה' יאספני: **תהלים כז, י.**
וה' נתן חכמה לשלמה: **מלכים א ה, כו.**
וה' עליהם יראה: **זכריה ט, יד.**
וייצר ה' את האדם: **בראשית ב, ז.**
וייראו העם את ה': **שמות יד, לא.**
וייראו מגשת אליו: **שמות לד, ל.**
ויכתוב משה את מוצאיהם: **במדבר לג, ב.**
וימינו תחבקני: **שיה"ש ב, ו.**
וימירו את כבודם בתבנית שור: **תהלים קו, כ.**
ויניחהו בגן עדן: **בראשית ב, טו.**
ויסע אברם הלוך ונסוע: **בראשית יב, ט.**
ויסעו ממרה ויבאו אלימה: **במדבר לג ט.**
ויסע משה את ישראל מים סוף: **שמות טו, כב.**
ויעבור ה' על פניו ויקרא: **שמות לד, ו.**
ויעבידו מצרים את ישראל בפרך: **שמות א, יג.**
ויעש את הכיור כו' במראות הצובאות: **שמות לח, ח.**
ויפץ ה' אותם: **בראשית יא, ח.**
ויפקד מקום דוד: **שמואל א כ, כה.**
ויצא כברק חצו: **זכריה ט, יד.**
ויצוק שמן על ראשה: **בראשית כח, יח.**
ויצעק משה אל ה': **במדבר יב, יג.**
ויקהל משה: **שמות לה, א.**
ויקח שמואל את קרן השמן: **שמואל א טז, יג.**
ויקם עדות ביעקב: **תהלים עח, ה.**
ויקרא אלקים לאור יום: **בראשית א, ה.**
וירא אליו ה' באלוני ממרא: **בראשית יח, א.**
וירא ה' כי רבה רעת האדם: **בראשית ו, ה.**
וירם קרן לעמו: **תהלים קמח, יד.**
ויש אוהב דבק מאח: **משלי יח, כד.**
וישאו את התיבה: **בראשית ז, יז.**
וישב בין קדש ובין שור: **בראשית כ, א.**
וישח אדם וישפיל איש: **ישעיה ב, ט; ה, טו.**
וישכם אברהם בבוקר: **בראשית יט, כז.**
וישמע אלקים את נאקתם: **שמות ב, כד.**
ויתן אל משה ככלותו: **שמות לא, יח.**
וכל העם רואים: **שמות כ, יח.**

וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו: **ישעיה נח, יא.**
ולא בכסף תגאלו: **ישעיה נב, ג.**
ולא יכלו לשתות מים ממרה: **שמות טו, כג.**
ולא נתכנו עלילות: **שמואל א ב, ג.**
ולו יקהת עמים: **בראשית מט, י.**
ולא קם עוד בישראל נביא כמשה: **דברים לד, י.**
ולחושך קרא לילה: **בראשית א, ה.**
ולמען תספר באזני בנך: **שמות י, ב.**
ולתבונתו אין מספר: **תהלים קמז, ה.**
ומבשרי אחזה אלוה: **איוב יט, כו.**
ומל ה' את לבבך: **דברים ל, ו.**
ומצדיקי הרבים ככוכבים: **דניאל יב, ג.**
ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר: **שמות כד, יז.**
ומשה עלה אל האלקים: **שמות יט, ג.**
ומשרתו יהושע בן נון: **שמות לג, יא.**
ומתוקים מדבש ונופת צופים: **תהלים יט, יא.**
ונהר יוצא מעדן: **בראשית ב, י.**
ונפשו קשורה בנפשו: **בראשית מד, ל.**
ונפש יהונתן: **שמואל א יח, א.**
ונפש רעבה כל מר מתוק: **משלי כז, ז.**
ונצבת על הצור: **שמות לג, כא.**
ונתתי לך מהלכים בין העומדים: **זכריה ג, ז.**
וספרתם לכם ממחרת השבת: **ויקרא כג, טו.**
ועל יובל ישלח שרשיו: **ירמיה יז, ח.**
ועמך כולם צדיקים: **ישעיה ס, כא.**
וערבה לה' מנחת יהודה: **מלאכי ג, ד.**
ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך: **דברים י, יב.**
ופי יגיד תהלתך: **תהלים נא, יז.**
ופרצת ימה וקדמה: **בראשית כח, יד.**
וצדיק באמונתו יחיה: **חבקוק ב, ד.**
וצדקה תרומם גוי: **משלי יד, לד.**
וקרא זה אל זה ואמר: **ישעיה ו, ג.**
וראית את אחורי ופני לא יראו: **שמות לג, כג.**
ורחל באה עם הצאן: **בראשית כט, ט.**
ורעה אמונה: **תהלים לז, ג.**
ושבתי בשלום: **בראשית כח, כא.**
ושולח מים על פני חוצות: **איוב ה, י.**

ושמי ה' לא נודעתי להם: **שמות ו, ג.**
ושמן ימינו יקרא: **משלי כז, טז.**
ושמן על ראשך אל יחסר: **קהלת ט, ח.**
ושם נסהו: **שמות טו, כה.**
ושפחה כי תירש גבירתה: **משלי ל, כג.**
ותאמר ציון עזבני ה': **ישעיה מט, יד.**
ותורתך בתוך מעי: **תהלים מ, ט.**
ותחסרהו מעט מאלקים: **תהלים ח, ו.**
ותכון מלכותו מאד: **מלכים א ב, יב.**
ותקרא שם ה' הדובר אליה: **בראשית טז, יג.**
ותתן טרף לביתה: **משלי לא, טו.**
ותתפלל על ה': **שמואל א א, י.**

ז.

זבחי אלקים רוח נשברה: **תהלים נא, יט.**
זה אלי ואנוהו: **שמות טו, ב.**
זה ספר תולדות אדם: **בראשית ה, א.**
זכר חסדו: **תהלים צח, ג.**

ח.

חגרה בעוז מתניה: **משלי לא, יז.**
חונה מלאך ה' סביב: **תהלים לד, ח.**
חושך שבטו שונא בנו: **משלי יג, כד.**
חכם באחור ישבחנה: **משלי כט, יא.**
חכמים המה להרע: **ירמיה ד, כב.**
חסד אל כל היום: **תהלים נב, ג.**
חסדי ה' עולם אשירה: **תהלים פט, ב.**
חרות על הלוחות: **שמות לב, טז.**

ט.

טוב אחרית דבר מראשיתו: **קהלת ז, ח.**
טוב איש חונן ומלוה: **תהלים קיב, ה.**
טובה תוכחת מגולה: **משלי כז, ה.**
טוב ה' לכל: **תהלים קמה, ט.**
טוב לי תורת פיך: **תהלים קיט, עב.**
טל אורות: **ישעיה כו, יט.**

י.

יאר ה' פניו אליך: **במדבר ו, כה.**
יהללו שם ה': **תהלים קמח, ה.**
יומם יצוה ה' חסדו: **תהלים מב, ט.**
ה' איש מלחמה: **שמות טו, ג.**
ה' בדד ינחנו: **דברים לב, יב.**
ה' חפץ למען צדקו: **ישעיה מב, כא.**
ה' קראתיך חושה לי: **תהלים קמא, א.**
ילכו מחיל אל חיל: **תהלים פד, ח.**
ימותו ולא בחכמה: **איוב ד, כא.**
ימינך ה' נאדרי בכח: **שמות טו, ו.**
יפת אלקים ליפת: **בראשית ט, כג.**
יקרה היא מפנינים: **משלי ג, טו.**
יראו מה' כל הארץ: **תהלים לג, ח.**
יש דרך ישר לפני איש: **משלי יד, יב; טז, כה.**
ישור על אנשים: **איוב לג, כג.**
יששכר חמור גרם: **בראשית מט, יד.**

כ.

כאיל תערוג על אפיקי מים: **תהלים מב, ב.**
כה אמר ה' מנעי קולך מבכי: **ירמיה לא, טו.**
כה אמר ה' קול ברמה נשמע: **ירמי' לא, יד.**
כי אמרתי עולם חסד יבנה: **תהלים פט, ג.**
כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך: **תהלים ח, ד.**
כי אתה נרי ה': **שמואל ב כב, כט.**
כי בי חשק: **תהלים צא, יד.**
כי גדול ה' מכל האלקים: **שמות יח, יא.**
כי גדול מעל השמים חסדיך: **תהלים נז, יא.**
כי הדם הוא הנפש: **דברים יב, כג.**
כי הנה המלכים נועדו: **תהלים מח, ה.**
כי חושך שבטו שונא בנו: **משלי יג, כד.**
כי חלק ה' עמו: **דברים לב, ט.**
כי חסד חפצתי ולא זבח: **הושע ו, ו.**
כי ה' אמר לו קלל: **שמואל ב טז, י.**
כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: **משלי ב, ו.**
כי יעקב בחר לו י"ה: **תהלים קלה, ד.**
כי יקרא קן צפור: **דברים כב, ו.**
כי כארץ תוציא צמחה: **ישעיה סא, יא.**
כי כאשר ירד הגשם והשלג: **ישעיה נה, י.**
כי כל בשמים ובארץ: **דברי הימים א כט, יא.**
כי לא בחפזון תצאו: **ישעיה נב, יב.**
כי לא יכלו המצרים לאכול את העברים: **בראשית מג, לב.**
כי לא יטוש ה' את עמו: **תהלים צד, יד.**
כי מלאכיו יצוה לך לשמרך: **תהלים צא, יא.**
כי מנסה ה' אתכם לדעת: **דברים יג, ד.**
כי נחש ינחש בו: **בראשית מד, ה. (והוא).**

עינים להם ולא יראו: **תהלים קטו, ה.**
עיני תמיד אל ה׳: **תהלים כה, טו.**
עלי עשור ועלי נבל: **תהלים צב, ד.**
על מצות ומרורים יאכלוהו: **שמות יב, ח.**
על נהרות בבל: **תהלים קלז, א.**
על פי שנים עדים יקום דבר: **דברים יט, טו.**
עם זו יצרתי לי: **ישעיה מג, כא.**
עם כבד עון: **ישעיה א, ד.**
עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים: **קהלת ג, ה.**

פ.

פותח את ידיך: **תהלים קמה, טז.**
פיה פתחה בחכמה: **משלי לא, כו.**
פנה אלי וחנני: **תהלים כה, טז.**
פסל לך שני לוחות: **שמות לד, א.**
פקודי ה׳ ישרים: **תהלים יט, ט.**
פתחי לי אחותי: **שה״ש ה, ב.**

צ.

צדיק אוכל לשובע נפשו: **משלי יג, כה.**
צדיק באמונתו יחיה: **חבקוק ב, ד.**
צדיק ה׳ בכל דרכיו: **תהלים קמה, יז.**
צדקת פרזונו בישראל: **שופטים ה, יא.**
צרפתיך כצרוף את הכסף: **זכריה יג, ט. (וצרפתים).**

ק.

קדש לי כל בכור: **שמות יג, ב.**
קול ה׳ יחולל אילות: **תהלים כט, ט.**
קטנתי מכל החסדים: **בראשית לב, יא.**
קרנים מידו לו: **חבקוק ג, ד.**

ר.

ראה קראתי בשם: **שמות לא, ב.**
ראו קרא ה׳ בשם בצלאל: **שמות לה, ל.**
ראשו על כרעיו ועל קרבו: **שמות יב, ט.**
רמה ידך בל יחזיון: **ישעיה כו, יא.**
רמה קרני: **שמואל א ב, א.**

ש.

שאו מרום עיניכם: **ישעיה מ, כו.**
שום תשים עליך מלך: **דברים יז, טו.**
שחורות כעורב: **שה״ש ה, יא.**
שלשת החצים צדה: **שמואל א כ, כ.**
שמאלו תחת לראשי: **שה״ש ב, ו.**
שמחו צדיקים בה׳: **תהלים צז, יב.**
שש מאות אלף רגלי העם: **במדבר יא, כא.**
ששם עלו שבטים: **תהלים קכב, ד.**
ששת ימים תעשה מלאכה: **שמות לה, ב.**
ששת ימים תעבוד: **דברים ה, יג.**

ת.

תזל כטל אמרתי: **דברים לב, ב.**
תחת אשר לא עבדת בשמחה: **דברים כח, מז.**
תחת הנעצוץ יעלה ברוש: **ישעיה נה, יג.**
תכון תפלתי קטרת לפניך: **תהלים קמא, ב.**
תכין לך הדרך: **דברים יט, ג.**
תמותת רשע רעה: **תהלים לד, כב.**
תתן אמת ליעקב: **מיכה ז, כ.**

מראה מקומות

— למאמרי רז"ל —

נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק

עמוד א'תתכג

ברבות בשה"ש: **ז, ג.**

ע"פ ואלה שמות בנ"י: **אוה"ת פ' שמות עמוד לג.**

עמוד א'תתכד

וזהו המוציא במספר צבאם: **לכללות אות זה ואילך ראה בספר החקירה ד"ה אלה העדות דף נד, א.**

אנת הוא חד ולא בחושבן: **ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).**

עמוד א'תתכז

ועשיתם אתם וארז"ל כאילו עשאוני: **ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, ב. וראה ויק"ר לה, ז.**

איזהו גבור הכובש את יצרו: **אבות ד, א.**

עמוד א'תתכח

טוב מאד זה יצה"ר: **ב"ר ט, ט ועוד. זח"א יד, א ועוד.**

עמוד א'תתכט

נהרא מכיפיה מבריך: **שבת סה, ב. נדרים מ, א.**

עמוד א'תתל

מבואר במ"א ענין קי"ס: **ראה אוה"ת פ' בשלח ע'תסז.**

עמוד א'תתלא

כרבי אלעזר דיהיב פרוטה: **ב"ב י, א.**

עמוד א'תתלג

איזהו חכם הרואה את הנולד: **תמיד לב, א.**

עמוד א'תתלד

וארז"ל אלו תפילין: **שבת קנג, א.**

עמוד א'תתלה

ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו: **ברכות כא, א.**

ות"ת כנגד כולם: **פאה פ"א מ"א. שבת קכז, א.**

ברא כרעא דאבוהי: **יונת אלם רפ"ב וראה תוס' יבמות ג, א בד"ה מקמי.**

אין עומדין להתפלל מתוך עצבות: **ברכות ל, ב.**

עמוד א'תתלו

אלקים גימט' הטבע: **פרדס שי"ב פ"ב. בשל"ה שער האותיות (סט, א) משמע קצת שכן הוא בזהר.**

עמוד א'תתלז

ועשיתם אתם כאלו עשאוני: **נסמן לעיל בע' א'תתכז.**

וישפל איש זה משה: **ילקוט שמעוני ח"א רמז שפו.**

כלום נתתי לך גדולה: **ברכות לב, א.**

עמוד א'תתלח

ישראל מאמינים בני מאמינים: **שמו"ר פ' כג.**

חמה שהם כ״ב אותיות התורה: **ראה חגיגה יד, א. ב״ר מג, ז.**
אין התינוק יודע לקרות אבא: **ברכות מ, א.**
חותמו של הקב״ה אמת: **שבת נה, א.**

עמוד א'תתלט

דישראל עלו במחשבה: **ב״ר בתחלתה.**
משה הוא יסוד אבא: **מאו״א מ, נה.**
ביו״ד נברא עוה״ב: **מנחות כט, ב.**

עמוד א'תתמ

כשם שאין בלבך אלא אחד: **פסחים נו, א.**
גנבא אפום מחתרתא: **ברכות סג, ב (ע״פ גירסת עין יעקב).**

עמוד א'תתמא

התורה שניתנה בחמשה קולות: **ברכות ו, א.**
בת״ז מלכות פה: **בהקדמה (פתח אליהו).**

עמוד א'תתמב

ארי׳ דאכיל קרבנין: **זח״א ו, ב. זח״ב רעח, א. זח״ג יז, א.**
על שלשה דברים העולם עומד: **אבות א, ב.**

עמוד א'תתמד

אימתי גדול ה׳: **זח״ב רלה, א. ראה זח״ג ה, א. זהר חדש תשא (מד, א). חקת (נא, ד).**

עמוד א'תתמה

מום גימט׳ אלקים: **מאו״א מ, יז.**
בלעם היה סומא בעין א׳: **סנהדרין קה, א. זח״ג רו, ב.**
תורתו אומנתו מפסיק לק״ש: **שבת יא, א.**
כל הקורא ק״ש בלא תפילין: **ברכות יד, ב.**

עמוד א'תתמו

בילקוט שם: **משלי רמז תתקמ.**
בעא לכפורי ידי׳ בההוא גברא: **גיטין נו, א.**
א״ת ידיך אלא יודיך: **הקדמת ת״ז (ח, ב).**

עמוד א'תתמז

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: **קידושין מ, ב.**

עמוד א'תתמח

פי׳ הה״מ נ״ע ע״פ עשה לך שתי חצוצרות: **אור תורה פ׳ בהעלותך. וראה באוה״ת פ׳ בהעלותך ע׳ שסס. וראה ביהל אור להצ״צ צח, ו.**

עמוד א'תתמט

תשובה תשוב ה׳: **רע״מ זח״ג קכב, א.**
ולכן אמרו בירושלמי המצוה כו׳: **שקלים פרק ב ה״ד.**

עמוד א'תתנא

בע״מ נברא העולם: **אבות ה, א.**

עמוד א'תתנב

אין עני אלא בדעת: **נדרים מא. א. זח״ג רעג, ב.**

עמוד א'תתנג

דישראל מונין ללבנה: **סוכה כט, א.**

עמוד א'תתנה

ות״ת כנגד כולם: **פאה פ״א מ״א.**

עמוד א'תתנו

בטל רצונך מפני רצונו: **אבות ב, ד.**

עמוד א'תתנז

אדה״ר משוך בערלתו הי׳: **סנהדרין לח, ב.**

עמוד א'תתנח

גדולים ישראל ממלאכים: **ראה סנהדרין צג, א גדולים צדיקים.**

עמוד א'תתנט

ועוף זה מיכאל: **זח״א מו, ב.**

עמוד א'תתס

ע״פ ואלה המשפטים: **אוה״ת פ׳ משפטים.**
ברא כרעא דאבוה: **נסמן לעיל ע׳ א'תתלה.**
בטל רצונך מפני רצונו: **אבות ב, ד.**

עמוד א'תתסא

טוב זה יצ״ט: **נסמן לעיל ע׳ א'תתכח.**

עמוד א'תתסב

אם רץ לבך שוב לאחד: **ת״ז בהקדמה.**

עמוד א'תתסג
שירדה שנאה לעוכומ"ז: **שבת פט, ב.**

עמוד א'תתסח
ע"פ ועשית ציץ: **אוה"ת פ' תצוה.**

עמוד א'תתעא
שישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה: **פסחים ג, ב.**

עמוד א'תתעט
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: **ב"ב עה, ב.**

עמוד א'תתפב
כשם שאין בלבך אלא אחד: **פסחים נו, א.**
בביהמ"ק.. אש מלמעלה בצורת אריה: **יומא כא, ב. זח"ג ריא, א. — זהו בביהמ"ק אבל במשכן לא הי' בדמות ארי', ראה לקו"ת במדבר יא, א ובהערות וציונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א שם.**
על שלשה דברים העולם עומד: **אבות א, ב.**

עמוד א'תתפה
הועתק מכ"י מו"ח ז"ל: **תו"א קיא, ג.**

עמוד א'תתפו
כל הקורא ק"ש בלא תפילין: **ברכות יד, ב.**

עמוד א'תתפז
הר"ד נ"ע: **— קטע זה נמצא בתו"א שם קיא, ד בלי מוסגר ובלי ציון „הר"ד נ"ע". וכנראה הכוונה לכ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע.**
ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל: **ראה לקמן בפ' ויקהל.**

עמוד א'תתפח
בדרוש חרבות צורים: **אוה"ת דרושים לחג השבועות.**

עמוד א'תתצ
חטה שהם כ"ב אותיות התורה: **נסמן לעיל ע' א'תתלח.**
שאין התינוק יודע: **ברכות מ, א.**
ע"פ במדבר: **לקו"ת שם.**

ע"פ ואלה המשפטים: **תו"א. וראה באוה"ת שם.**
על שלשה דברים העולם עומד: **אבות א, ב.**
תפלה במקום קרבנות: **ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.**
ארי' דאכיל קרבנין: **נסמן לעיל עמוד א'תתמב.**
ע"פ אז ישיר משה: **תו"א סב, ב. ובאוה"ת ע"פ זה.**

עמוד א'תתצא
בחכמה אתברירו: **הובא באגה"ק סי' כ"ח בשם זוה"ק. וראה ע"ח שי"ח פ"ה ושל"ט ד"א. סהמ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל. שם איסור אכילת בע"מ. (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"א ע' 79).**
אהרן כה"ג שושדמ"ט: **רע"מ זח"ג כ, א. קעו, ב. קפ, ב. ערה, ב.**
אהרן אותיות נראה: **זח"ג קג, א.**
בלעם היה סתום העין: **סנהדרין קה, א. זח"ג רו, ב.**

עמוד א'תתצג
נובלות חכ' שלמעלה תורה: **ב"ר יז, ז.**

עמוד א'תתצד
על תפלתי שתהא סמוכה למטתי: **ברכות ה, ב.**
אורייתא מתקשראה בקוב"ה: **זח"ג עג, א.**

עמוד א'תתצו
משה הוא יסוד אבא: **מאו"א מ, נה.**
אבא יסד ברתא: **זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תי' כא.**

עמוד א'תתקח
אליו ולא למדותיו: **פרדס שער לב פ"ב בשם הספרי.**
יפה שעה אחת: **אבות ד, יז.**
ועמ"ש בד"ה לסוסתי: **תו"א בשלח סג, ג.**
בילקוט ע"פ אחת שאלתי: **תהלים כה רמז תשב.**
ואמר הה"מ ז"ל: **ראה אוה"ת עקב עמוד תקעח.**

עמוד א'תתקט
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב : **לקו"ת בהעלותך לג, ד.**

עמוד א'תתקי
מלכא בלא מטרוניתא לאו איהו גדול : **זח"א רנו, א.**

עמוד א'תתקיד
לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה : **נדרים ח, ב. זח"ג יז, א.**

עמוד א'תתקטו
ובהגהות לד"ה ששת ימים.. שבסידור : **אוה"ת ס' ראה ע' תשכח.**

עמוד א'תתקטז
קדושים תהיו יכול כמוני : **ויק"ר כד, ט.**

עמוד א'תתקיח
בין שונה פרקו מאה פעמים : **חגיגה ט, ב.**

עמוד א'תתקיט
והכותי ששקל אין מקבלין ממנו : **שקלים פ"א ה"ג.**

ובכהנים נחלקו חז"ל : **בשקלים שם.**

לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ויתפלל : **ברכות ח, א. זח"ג ח, ב.**

כל הנותן מטתו בין צפון ודרום : **ברכות ה, ב. זח"ג קיח, ב.**

הקורא ק"ש בעונתה : **ברכות י, ב.**

הכל בידי שמים : **כתובות ל, א.**

עמוד א'תתקכ
פתחו לי כחודה של מחט : **הובא בכ"מ בדא"ח. ולע"ע צ"ע מקומו. ויעויין לקו"ת קרח (נה, א). וראה שהש"ר ע"פ אני ישנה. יל"ש שם. זח"ג צה, א. פסיקתא רבתי פט"ו. פסיקתא דר"כ פרשת החודש. (ספר המאמרים תש"ג ע' 198).**

עמוד א'תתקכג
וכי אפשר לדבקה בו : **סוטה יד, א.**

עמוד א'תתקכד
משיח בא בהיסח הדעת : **סנהדרין צז, א.**

עמוד א'תתקכה
עולמך תראה בחייך : **ברכות יז, א.**

עמוד א'תתקכו
אין עני אלא בדעת : **נדרים מא, א. זח"ג רעג, ב.**

זרע אדם.. כמ"ש במ"א : **ראה תו"א ס' משפטים בתחלתו ובאוה"ת שם.**

משביעין אותו תהי צדיק : **נדה ל, ב. תניא פרק א.**

עמוד א'תתקכז
שלשה עזין הן : **ביצה כה, ב.**

שתוק כך עלה במחשבה : **מנחות כט, ב. זח"ג כז, ב.**

ד"ה ויקהל משה : **בתו"א בתחלתו.**

עמוד א'תתקל
בהגהות ושבתה הארץ בהר דתקס"ב : **נדפס בדרך מצותיך.**

דבראשית נמי מאמר הוא : **ר"ה לב, א.**

עמוד א'תתקלא
נחשת ר"ת : **ראה תו"א קיא, ד.**

עמוד א'תתקלג
בדרוש מלך עומד אגוסטוס יושב : **אוה"ת ס' בשלח.**

עמוד א'תתקלט
אשה מזרעת תחלה : **ברכות ס, א.**

בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה : **לג, א.**

עמוד א'תתקמא
בהבראם בה' בראם : **בראשית ב, ד. ב"ר יב, ב.**

מט"ט קושר כתרים לקונו : **ראה זח"א קסז, ב. זח"ב נח, א. זח"ג רנב, א. ועייג"כ תוד"ה וקושר חגיגה יג, ב. וראה הערת כ"ק אד"ש לסה"מ ה'תש"ח עמוד 202.**

תפלה הוא במקום תמידין : **ברכות כו, ב.**

עמוד א'תתקמג
לאתבא צדיקייא בתיובתא : **לקו"ת דברים צב, ב. ראה זח"ג קנג, ב.**

עמוד א'תתקמה
ולא ע״ה חסיד: **אבות ב, ה.**

עמוד א'תתקנד
אדמונ״ע בד״ה לבאר ענין יוהכ״פ: **לקו״ת דרושים ליוהכ״פ.**

עמוד א'תתקנח
שמור זו משנה: **ראה קידושין לז, א. ספרי ראה נא. — ולקו״ת פנחס עו, ב. ואתחנן ס, ד.**

עמוד א'תתקנט
מה היה העולם חסר מנוחה: **רש״י בראשית ב, ב. ראה ב״ר י, ט.**

עמוד א'תתקס
לעבדה זו רמ״ח מ״ע: **ראה תרגום יונתן בן עוזיאל בראשית ב, טו. זח״א כז, א. זח״ב קסה, ב. ת״ז סוף תי׳ נה. יל״ר בשם מדרש.**

עמוד א'תתקסא
ומכוונות להם דרכים: **מכות י, א.**

עמוד א'תתקע
והתקן עצמך ללמוד תורה: **אבות ב, יב.**

עמוד א'תתקעא
מוסר אביך זה תשב״כ: **אמה״ק סי׳ כט ע״פ זח״ב רעו, ב.**
א״ת מורשה אלא מאורשה: **ברכות נז, א וש״נ.**
ישראל מתקשראן באורייתא: **זח״ג עג, א.**

עמוד א'תתקעה
בינה יתירה ניתנה באשה: **נדה מה, ב.**

עמוד א'תתקעז
פ״ק דתענית: **ד, א.**
תוספתו של הקב״ה מרובה מהעיקר: **ב״ר סא, ד ועוד.**
התורה קדמה אלפים שנה: **מדרש תהילים צ, ד. — ועייג״כ ב״ר פ״ח, ב. תנחומא וישב ד. זח״ב מט, א. — ראה ד״ה איתא במדרש תהלים (קונטרס נט).**

עמוד א'תתקעח
לא קאים אינש אדעתי׳ דרביה: **ע״ז ה, ב.**
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: **ב״ב עה, ב.**

עמוד א'תתקעט
בינה דק עד הוד אתפשטת: **ע״ח שער כט פ״ח. טעמי המצות להרח״ו ס״פ שמיני ועוד. — נתבאר ע״פ דא״ח בביאורי הזהר פ׳ כי תשא ע״פ והדל לא ימעיט.**
איתן אותיות תניא: **ת״ז תי׳ כא (דף נג, ב). וכ״מ גם בזח״ב קי, ב.**
התורה נקנית במ״ח דברים: **אבות ו, ה.**

עמוד א'תתקפא
תפלת ערבית רשות: **ראה ברכות כז, ב. זח״ב קל, א.**

עמוד א'תתקפה
בגמרא סוף מנחות: **קי, א.**
אין לך עשב מלמטה: **זח״א רנא, א. מו״נ ח״ב פ״י.**

עמוד א'תתקפו
אין אדם נוקף אצבעו מלמטה: **חולין ז, ב. זח״ג רעד, ב.**

עמוד א'תתקפז
ישראל מונין ללבנה: **סוכה כט, א.**

עמוד א'תתקפט
במקום שבעלי תשובה עומדין: **ברכות לד, ב.**

עמוד א'תתקצב
בפרדר״א: **פ״ג.**

עמוד א'תתקצד
גנבא אפום מחתרתא: **ברכות סג, ב ע״פ גירסת העין יעקב.**

עמוד א'תתקצה
אין רינה של תורה אלא בלילה: **ויק״ר יט, א. זח״ג כג, ב.**
אטו האידנא לאו אחד הוא: **פסחים נ, א.**
מתחילה עלה במחשבה: **רש״י בראשית בתחלתו. ס׳ הליקוטים להאריז״ל בתחלתו ובכ״מ.**

עמוד א'תתקצו
וכי נחש ממית ומחי׳: ר"ה כט, א.

עמוד א'תתקצז
הנעלבים ואינן עולבים: שבת פח, ב.
לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. (וראה שם רפט, א).
לא כהעוה"ז העוה"ב: פסחים נ, א.

עמוד א'תתקצח
אנשי יריחו היו כורכין את שמע: פסחים נה, ב.

עמוד ב'א
יומא דאזיל עם כולהו יומין: ע"ח שכ"ה דרוש ב. פע"ח שער חה"ס פ"א. שערי מאמרי רשב"י פ׳ יתרו תרומה ואמור. וראה זח"ג קג, א. קצא, ב.

עמוד ב'ג
אית חסד ואית חסד: זח"א ריט, א. זח"ג קלג, ב.

עמוד ב'ד
איזהו גבור הכובש את יצרו: אבות ד, א.

עמוד ב'ה
משה מלגאו ויעקב מלבר: ת"ז תי׳ יג.
וחותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.

עמוד ב'ז
חמשים שע"ב נבראו בעולם: ר"ה כא, ב.
עיקר שכינה בתחתונים: ראה ד"ה באתי לגני תש"י.

עמוד ב'ח
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
פי׳ ההי"מ נ"ע ע"פ עשה לך שתי חצוצרות: ראה לעיל ע׳ א'תתמח.

עמוד ב'ט
התורה שהיא חיי עולם: שבת י, א.
ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: שהש"ר א ע"פ לסוסתי. זח"ג ז, ב. וראה ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח.

עמוד ב'יא
משה.. הי׳ שקול כמו ס"ר ישראל: ראה מכילתא בשלח טו, א.

בד"ה ויושט המלך לאסתר דקנ"ו ע"ג: תו"א צד, ב.
סד"ה ועשית ציץ: תו"א פד, ב.

עמוד ב'יב
דלית שמאלא בהאי ע"ק: זח"ג קכט, א. (וראה שם רפט, א).
על שמועות הטובות..: ברכות נד, א.
טוב זה מלאך החיים: נסמן לעיל עמוד א'תתכח.
וחותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.

עמוד ב'יג
אדם אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג. של"ה ג, ב. רסח, ב. שא, ב.

עמוד ב'טז
יפה שיחתן מתורתן: ב"ר ס, יא.
דבר גדול מעשה מרכבה: סוכה כח, א.
בהגהות לד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים: אוה"ת פ׳ וישב ערב, ב.
בד"ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות: לקו"ת חקת ס, א.

עמוד ב'יח
ל׳ נאה לברך: פסחים קיט, ב.

עמוד ב'יט
שנמסרו לו מ"ט שע"ב: ראה ר"ה כא, ב.
אין התורה מתקיימת: ברכות סג, ב. שבת פג, ב. זח"ב קנח, ב ועוד.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצב, א.

עמוד ב'כא
הוא דא עתיקא: זח"ג קעח, ב.

עמוד ב'כב
ע"פ תורת ה׳ תמימה: אוה"ת דרושים לחג השבועות.

עמוד ב'כג
משחרב ביהמ"ק: ברכות ח, א. זח"ג רב, א.

עמוד ב'כה
שמור זו משנה: נסמן לעיל ע׳ א'תתקנח.

תעלא בעידני' סגיד לי' : **מגילה טז, ב. זח"א קעא, ב.**

עמוד ב'כט

מ"ש רבינו ז"ל ע"פ הזהר : **ראה ביאורי הזהר דף קמו, ב.**

עמוד ב'לד

ד"ה ויהי מקץ : **תו"א לא, ג.**

ד"ה זכור את יום השבת : **תו"א יתרו עא, ג.**

ממ"ש במ"א בפי' מארז"ל : **ג' במאמרי אדמו"ר הזקן — הנחת הר"פ ז"ל ע' קכה. וראה תו"א צ, ד.**

אסתר מן התורה מנין : **חולין קלט, ב.**

עמוד ב'לו

ממ"ש רבינו ז"ל (בד"ה כי תשמע..פ' ראה : **לקו"ת כג, ד.**

וביטול יחו"ת : **בלקו"ת שם כד, א : והב' ביטול יחו"ת.**

עמוד ב'לז

ולע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה : **נדרים ח, ב. זח"ג יז, א.**

עמוד ב'לח

ע"פ ארדה נא ואראה : **תו"א יד, ד.**

עמוד ב'מ

אדם נדון בכל יום : **ר"ה טז, א.**

עמוד ב'מד

בד"ה אשירה לה' : **בתו"א סג, ב.**

עמוד ב'מה

במקום שאתה מוצא גדולתו : **מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"ד ע' 210.**

עמוד ב'מו

בד"ה ואתחנן : **לקו"ת ג, א.**

רחום וחנון : **בלקו"ת שם נוסף : כו' וכתיב חנון ורחום ה', אך הנה פי' הוי' אל רחום וחנון.**

אין ואתחנן אלא מתנת חנם : **ספרי ר"פ ואתחנן.**

עמוד ב'מח

מלגאו איהו שם מ"ה : **ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).**

נובלות חכמה שלמעלה תורה : **ב"ר יז, ז.**

עמוד ב'נ

וזה דברי רבינו נ"ע שם : **לקו"ת בחקתי מז, ג.**

מבואר בע"ח : **בלקו"ת שם : (שער כ"ה ס"א המתחיל ענין הצלם באמיתית נלע"ד כו').**

בהמה פשוט : **ט"ס וצ"ל : פשוטה. וכ"ה בלקו"ת שם.**

עלומנו לאור : **ט"ס וצ"ל : למאור.**

עמוד ב'נא

טוב זה מלאך החיים : **נסמן לעיל עמוד א'תתכח.**

בד"ה כנשר יעיר : **לקו"ת האזינו עז, ג.**

עמוד ב'נד

בד"ה ואתחנן : **לקו"ת שם ב, ג.**

בד"ה כי תשמע בקול : **לקו"ת ראה כג, א.**

עמוד ב'נו

גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ : **יומא פו, ב.**

עמוד ב'נז

שהמכתב בשניים נ"כ מכתב אלקים הוא : **תנחומא תשא ל. רש"י תשא לד, א. וראה שמו"ר פרשה מז, ב. ובארוכה בתו"ש כב במילואים לפ' תשא עמוד קכה.**

חכם עדיף מנביא : **ב"ב יב, א.**

בדרוש חרבות צורים : **אוה"ת דרושים לחג השבועות ע' קט.**

במחשכים הושיבני זו תלמוד בבלי : **סנהדרין כד, א.**

טוב מאד זה יצה"ר : **נסמן לעיל עמוד א'תתסא.**

עמוד ב'נח

בינה רק עד הוד אתגשמת : **נסמן לעיל ע' א'תתקעט.**

אין עני אלא מן הדעת : **נדרים מא, א. זח"ג רעג, ב.**

עמוד ב'נט
מל' דא"ס: ראה אוה"ת פ' בהעלותך עמוד תד.

עמוד ב'ס
דאורייתא סתים וגליא: זח"ג עג, א. צח, ב. קנט, א.

עמוד ב'סח
ואם אין אני כאן מי כאן: סוכה נג, א.

עמוד ב'עד
כ"מ שנאמר אין לה הוה לה: ב"ר ספל"ח.

עמוד ב'עה
ובתורתו של ר"מ כתנות אור: ב"ר כ, כט.

עמוד ב'פז
בא חבקוק והעמידן על אחת: מכות כד, א.

עמוד ב'פט
ארז"ל ע"פ אשר פריו יתן בעתו: כתובות סב, ב. זח"ג סג, ב.

עמוד ב'צ
למ"ד לעשות צרכיו נכנס: סוטה לו, ב.

עמוד ב'צז
כל המועדים בטלים לע"ל: ירושלמי תענית ב, ב.

עמוד ב'צט
בתו"א..דל"ג ע"א: בדפוס ברוקלין תשט"ו יט, ד.

ועד שהוא אחד בחילופי אתוון: זח"ב קלד, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"ת ע' 242.

והלא במאמר אחד יכול להבראות: אבות ה, א.

עמוד ב'ק
ובהגהות שם: ראה אוה"ת פ' וישב.

עמוד ב'קב
בדרוש ביום ההוא יגלח ה' בתער השכירה: ג' בפירוש המילות לכ"ק הצ"צ.

עמוד ב'קג
בת"א פ' ויצא..דל"ז ע"ג: בהוצאת ברוקלין ג. י. כב, ב.

עמוד ב'קה
מכה"ג שנכנס לפני ולפנים: הוריות יג, א.
אורייתא סתים וגליא: נסמן לעיל ע' ב'ס.

עמוד ב'קז
מט"ס קושר כתרים: נסמן לעיל עמוד א'תתקמא.

עמוד ב'קח
שהתורה ניתנה בה' קולות: ברכות ו, א.

עמוד ב'קיא
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצב, א.

עמוד ב'קיב
אני המשנה המדברת: מגיד משרים להב"י בכ"מ.

עמוד ב'קיג
במדרש..לעשות לתקן: ראה בראשית רבה יא, ז וברש"י שם.

עמוד ב'קטו
כל הקורא ק"ש בלא תפילין: ברכות יד, ב.

עמוד ב'קיז
תבונה בן ובת: זח"ג רצ, ב. ראה תניא פרק טז בהג"ה.
שאין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.

עמוד ב'קכא
אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב. ערה, ב.
שעורה שעור ה': זח"ג קפח, ב.

עמוד ב'קכב
פני משה כפני חמה: ב"ב עה, א. זח"א כח, א. זח"ב רטו, א.
ונוצר אותיות רצון: ראה מקדש מלך לזח"ב קנו, א. מאו"א אות צ בסופו.

עמוד ב'קכד
בראתי יצה"ר בראתי תבלין: קידושין ל, ב.

מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה: **שבת יא, א. או"ח סי' קו. ובשו"ע אדמוה"ז שם ס"ק ד.**

עמוד ב'קכז

משה שושדמ"ס: **זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב. ערה, ב.**

פנימי' אבא הוא פנימי' עתיק: **ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס לימוד החסידות עמוד 6. ובס' המאמרים ה'ת"ש ע' 49.**

צדקה עשה הקב"ה שפזרן: **פסחים פז, ב.**

עמוד ב'קכח

במד"ר.. לעשות לתקן: **ראה בראשית רבה יא, ז וברש"י שם.**

כלום נתתי לך גדולה: **ברכות לב, א.**

עמוד ב'קכט

מתנה טובה יש לי בבית גנזי: **שבת י, א. זח"ג קכב, ב.**

המאריך באחד מאריכין לו ימיו: **ברכות יג, ב. זח"א קכב, א.**

עמוד ב'קל

הבא לטהר מסייעין אותו: **שבת קד, א. ועוד.**

דקמ"ה ע"א ד"ה ולהבין זה: **תו"א ברוקלין ג. י. פז, א.**

שם ד"ה והנה: **בתו"א שם.**

ד"ה וזהו ארוממך: **בתו"א פז, ב.**

תפלה במקום קרבנות: **ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.**

נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב: **שמו"ר כג.**

ד"ה והנה כמו שבכללות: **תו"א פז, ב.**

תפלה שהיא במקום תמידין: **ברכות כו, ב. זח"ג כח, ב.**

ד"ה והנה מקודם: **תו"א פז, ג.**

עמוד ב'קלא

ד"ה וזהו ענין שבת: **תו"א פז, ד.**

ד"ה והנה כשנמשך: **תו"א פח, א.**

התפלה.. סולם: **זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. ת"ז תי' מה.**

סולם זה הכבש: **ב"ר סח, יב. וראה בעל הטורים בראשית כח, יב.**

ד"ה והנה ע"י התורה: **תו"א פח, ב.**

סולם זה סיני: **ב"ר סח, יב.**

כפתורים אלו התלמידים: **פסיקתא רבתי תרומה.**

ומתלמידי יותר מכולם: **תענית ז, א. מכות י, א.**

עמוד ב'קלב

אין התורה מתקיימת: **ברכות סג, ב. שבת פג, ב. זח"ב קנח, ב.**

הקושיא המבואר בתו"א: **פז, א.**

עמוד ב'קלג

למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן: **מכילתא ורש"י שמות לה, ב.**

עמוד ב'קלד

מימי לא קראתי לאשתי אשתי: **שבת קיח, ב.**

עמוד ב'קמא

משחרב ביהמ"ק: **ברכות ח, א. זח"ג רב, א.**

עמוד ב'קמב

במדרש מה היה העולם חסר: **ב"ר י, ט. רש"י בראשית ב, ב.**

עמוד ב'קמו

שבת אותיות תשב: **אגה"ת פ"י. ועי' ביפה תואר ב"ר פ' כב בסופו.**

כי הבא לטהר מסייעין אותו: **שבת קד, א ועוד.**

מתנה טובה יש לי בבית גנזי: **שבת י, א. זח"ג קכב, ב.**

עמוד ב'קמז

גדולים צדיקים במיתתן: **חולין ז, ב.**

שהגיהנם נח בשבת: **זח"א מח, א ועוד.**

דלית שמאלא בהאי עתיקא: **זח"ג קכט, א. (וראה שם רפט, א).**

עמוד ב'קמח

שלא יהי' דבורך של שבת: **שבת קיג, ב.**

עמוד ב'קנג

אין מלך בלא עם: **בחיי וישב לח, ל. ועוד.**

בינה מקננא בכורסייא: **ת"ז תי' ו.**

עמוד ב'קנד

שנק' התפלה סולם מוצב: **נסמן לעיל ע' ב'קלא.**

עמוד ב'קנז

שתהא תפלתי סמוכה למטתי: **ברכות ה, ב.**
אורייתא מחכמה נפקת: **זח"ב קכא, א.**
לפרעה האוחז בעורף דא"א: **פע"ח משנת חסידים וסידור האריז"ל בפירוש עבדים היינו. וראה הערת כ"ק אד"ש בספר המאמרים הת"ש ע' 57.**

עמוד ב'קנט

דלא קאים אינש אדעתיה דרבי': **ע"ז ה, ב.**
לחם אבירים היינו בחי' המן: **ראה יומא עה, ב. תו"א עד, א. קיג, ג. ובלקו"ת במדבר ז, ב איתא שגם לחם אבירים שמה"ש אוכלין אותו לא אכל איש זה משה. ע' בלקוטי שיחות ח"ד עמוד 1037 בהערה ממכתב כ"ק אד"ש.**

עמוד ב'קס

כל בעלי השיר יוצאין בשיר: **שבת נא, ב.**

עמוד ב'קסא

שאין מלך בלא עם: **בחיי וישב לח, ל ועוד.**

עמוד ב'קסג

אל יאמר אדם א"א: **ספרא וקדושים כ, כו ורש"י שם.**
בדרוש עבד עברי וע"כ: **אוה"ת משפטים בד"ה כי תקנה עבד.**
הכיר את בוראו: **נדרים לב, א.**

עמוד ב'קסה

ועד בחילופי אתוון אחד: **נסמן לעיל ע' ב'צט.**

עמוד ב'קסז

לחם שמלאכי השרת: **ראה לעיל עמוד ב'קנט.**
טלא דבדולחא: **זח"ג קכח, ב. קלה, ב.**
כל בעלי השיר: **שבת נא, ב.**

עמוד ב'קעא

כי א"ס נק' אפס: **ראה ספר המאמרים תש"ב ע' רכב.**

שתוק כך עלה במחשבה: **מנחות כט, ב. זח"ג כז, ב.**
אין התינוק יודע: **ברכות מ, א.**

עמוד ב'קעב

עה"ד חטה היתה: **ב"ר טו, ח.**

עמוד ב'קעד

ועד בחילופי אתוון אחד: **נסמן לעיל עמוד ב'צט.**
וכמארז"ל ע"פ הקב"ה יוציא חמה: **נדרים ח, ב. ב"ר ו, י. זח"ג יז, א.**
ע"פ אנכי מגן לך: **תו"א יב, א.**
אימתי גדול: **נסמן לעיל עמוד א'תתמד.**

עמוד ב'קפה

ארי' דאכיל קרבנין: **נסמן לעיל ע' א'תתמב.**

עמוד ב'קפו

במקום שבע"ת עומדים: **ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תשט ע' 183.**
תכלת דומה לים: **מנחות מג, ב. חולין פט, א. זח"א קכא, א. זח"ג קעה, א. שא, א.**

עמוד ב'קפח

ז"א בעתיקא אחיד ותליא: **זח"ג רצב, א.**

עמוד ב'קפט

במאמר אחד יכול להבראות: **אבות ה, א.**

עמוד ב'קצ

מיכאל מקריב נשמותיהן: **זח"א פ, א. וראה מנחות קי, א בתוס'.**
דאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ריז, ב.**

עמוד ב'קצב

לבעל החוטם אני מתפלל: **זח"ג קל, ב.**

עמוד ב'קצה

שמי עם י"ה שס"ה: **ת"ז בהקדמה דף ד, ב. ה, א. וראה לקו"ת פקודי ג, ב.**
אין מלך בלא עם: **בחיי וישב לח, ל ועוד.**

עמוד ב'רא

כשנכנס יין יצא סוד: **עירובין סה, א. סנהדרין לח, א.**
תפלה כנגד תמידים: **ברכות כו, ב. זח"ג כח, ב.**
חסידים הראשונים היו שוהים: **ברכות ל, ב.**

תפלת ערבית רשות: **ראה ברכות כז, ב. זח"ב קל, א.**

עמוד ב'רב
בד"ה וישם המלך: **תו"א צד, א.**

עמוד ב'רג
בתוכו לא נאמר אלא בתוכם: **ר"ח שער האהבה פ"ו. ובשל"ה שער האותות אות ל ועוד.**

עמוד ב'רה
מום גימ' אלקים: **מאו"א מ, יז.**

עמוד ב'ריא
גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות: **ברכות לג, א.**

בדרוש מילדות העבריות: **בהוספות לאוה"ת פ' שמות.**

עמוד ב'ריג
מיכאל מקריב נשמות: **זח"א פו, א. וראה מנחות קי, א בתוס'.**

שכר מצוה מצוה: **אבות ד, ב.**

עמוד ב'רטז
כל האומר אין לי אלא תורה: **יבמות קט, ב.**

עמוד ב'ריח
כל המוסיף גורע: **סנהדרין כט, א. זח"ב רלג, ב.**

עמוד ב'ריט
שמור זו משנה: **נסמן לעיל ע' א'תתקנח.**

עמוד ב'רכ
בראשית נמי מאמר הוא: **ר"ה לב, א. מגילה כא, א.**

עמוד ב'רכא
גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ: **יומא פו, ב.**

עמוד ב'רכג
ב"ש אומרים שתי שורות: **פסחים ב, א.**

השנאה מקלקלת השורה: **ב"ר נה, יא.**

עמוד ב'רכד
איזהו דרך ישרה: **אבות ב, ט.**

עמוד ב'רכה
במקום שבע"ת עומדים: **ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תש"ט ע' 183.**

עמוד ב'רכו
אנשי יריחו היו כורכין את שמע: **פסחים נו, ב.**

ועד הוא אחד בחלופי אתוון: **נסמן לעיל ע' ב'צט.**

עמוד ב'רכז
מה אילה זו רחמה צר: **יומא כט, א.**

עמוד ב'רכח
ערבים עלי ד"ס: **ע"ז לה, א.**

עמוד ב'רכט
אשה מזרעת תחלה: **ברכות ס, א. נדה לא, א.**

עמוד ב'רלד
רב מבבל ורבי מא"י: **סדר תנאים ואמוראים בסופו. אגרת רב שרירא גאון. הקדמת ס' התיקונין כת"י הובא ונתבאר בתחלת שער מאמרי רשב"י. ע"ח שי"ט פ"ג. —נתבאר ע"פ דא"ח בהוספות לתו"א אסתר ד"ה להבין למה לעתיד פ"ג. (הערת כ"ק אד"ש בסה"מ ה'תש"ח ע' 121).**

עמוד ב'רמ
שכר מצוה בהאי עלמא ליכא: **קידושין לט, ב.**

